

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

KAP III – Ústecký kraj

Registrační číslo projektu: CZ.02.3.68/0.0/0.0/20_082/0023028

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Zpracoval realizační tým „KAP III – Ústecký kraj“

Velká Hradební 3118/48

400 01 Ústí nad Labem

Telefon: +420 475 657 111

Fax: +420 475 200 245

E-mail: epodatelna@kr-ustecky.cz

www.kr-ustecky.cz

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Tento dokument vznikl v rámci projektu „KAP III – Ústecký kraj“ Reg. č: CZ.02.3.68/0.0/0.0/20_082/0023028 a je financován z Evropských strukturálních a investičních fondů prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV), ze státního rozpočtu ČR a rozpočtu Ústeckého kraje.

OBSAH DOKUMENTACE

- ANALÝZA POTŘEB V ÚZEMÍ
- ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH V ÚSTECKÉM KRAJI
- VÝSLEDKY ŠETŘENÍ MŠMT „MAPOVÁNÍ POTŘEB REGIONÁLNÍ ŠKOLSTVÍ – NOVÁ TÉMATA“
- SOUHRNNÉ INFORMACE ŠAP
- PRIORITIZACE POTŘEB NA ÚZEMÍ KRAJE
- ROČNÍ AKČNÍ PLÁNY ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ 2023, 2024, 2025
- PODPISOVÁ DOLOŽKA KONZULTANTA AKČNÍHO PLÁNOVÁNÍ

Předkládá: Projektový tým „KAP III – Ústecký kraj“
Měsíc a rok odevzdání: červen 2023

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

ANALÝZA POTŘEB V ÚZEMÍ

KAP III – Ústecký kraj

Registrační číslo projektu: CZ.02.3.68/0.0/0.0/20_082/0023028

OBSAH

Obsah	1
1 Úvod do problematiky	3
1.1 Úvod	3
1.2 Cíl projektu	3
1.3 Metodika	4
2 Vstupní analýza a širší kontext problematiky	6
2.1 Základní údaje o řešeném území – Ústecký kraj	6
2.2 Demografický a sociální vývoj	7
2.3 Zaměstnanost a trh práce	8
2.4 Odvětvová struktura hospodářství a její krajská specifika	11
2.5 Vzdělávání v kraji	13
2.5.1 Vybrané socioekonomické aspekty	14
2.5.2 Školy a školská zařízení	16
2.5.3 Mateřské školy	17
2.5.4 Základní školy	18
2.5.5 Střední školy	21
2.5.6 Absolventi středních škol a trh práce	30
2.5.7 Vyšší odborné školy	33
2.5.8 Dotační a motivační programy	34
2.5.9 Školská poradenská zařízení	37
2.5.10 Zájmové a umělecké vzdělávání	38
2.5.11 Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami	39
2.5.12 Další vzdělávání	41
2.5.13 Shrnutí	43
3 Zhodnocení aktuálních potřeb území na základě Klíčových témat KAP	45
3.1 Povinná klíčová témata KAP	45
3.1.1 Polytechnické vzdělávání (vč. přírodovědného, environmentálního vzdělávání, fyziky, chemie a IT gramotnosti)	45
3.1.2 Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli	65
3.1.3 Kariérové poradenství	76
3.1.4 Rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity	83

3.1.5	Rozvoj potenciálu každého dítěte/žáka/studenta/účastníka neformálního vzdělávání (podpora individualizace výuky a vyššího využívání didaktických postupů umožňující vzdělávání heterogenních kolektivů)	91
3.1.6	Podpora matematické gramotnosti	104
3.1.7	Podpora čtenářské gramotnosti	112
3.1.8	Podpora pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání	117
3.2	Shrnutí	123
4	Přehled strategických dokumentů, které reprezentují cíle a priority kraje v oblasti vzdělávání	124
4.1	Dokumenty na národní úrovni	124
4.2	Dokumenty na regionální úrovni	125
5	Závěr	126
6	Přílohy	127
6.1	Příloha č. 1 – Seznam zkratk	127
6.2	Příloha č. 2 – Použité zdroje	129

1 ÚVOD DO PROBLEMATIKY

1.1 ÚVOD

Analýza potřeb v území (dále jen „Analýza“) je zpracována v rámci aktivit KAP III - Ústecký kraj (KAP ÚK III), který se připravuje za podpory operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) pod registračním číslem projektu **CZ.02.3.68/0.0/0.0/20_082/0023028**.

Projekt KAP III ÚK je zaměřen na rozvoj systému strategického řízení a hodnocení kvality ve vzdělávání. Prostřednictvím aktivit projektu dojde k pokračování nastavování priorit vzdělávací politiky MŠMT a kraje do praxe škol, podpoře systému řízení škol a zvyšování kvality ve vzdělávání. V rámci projektu bude pokračovat komunikační platforma, platformy klíčových aktivit, bude aktualizován Souhrnný rámec pro investice do infrastruktury, Krajský akční plán III.

KAP má na území krajů přispět ke zlepšení řízení škol, k rozvoji hodnocení kvality vzdělávání a plánování strategických kroků vedoucích ke zvýšení kvality vzdělávací soustavy kraje i jednotlivých škol. KAP stanovuje priority a jednotlivé kroky nutné k dosažení cílů vzdělávací politiky v území podle potřeby, naléhavosti a podloženosti reálnými daty.

Úkolem Analýzy je tedy zmapovat vývoj a současnou situaci na trhu práce a v oblasti vzdělávání s důrazem na stupeň středního a vyššího odborného vzdělávání. Výstupy Analýzy v podobě identifikovaných problémů a jejich příčin budou využity při následném stanovení rozvojových priorit ve vzdělávání na území Ústeckého kraje.

1.2 CÍL PROJEKTU

Cílem projektu KAP III ÚK je pokračování posilování spolupráce mezi aktéry v území a zvyšování kvality výuky napříč stupni a obory vzdělání, zejména v oblasti gramotností a klíčových kompetencí. Podpořena bude spolupráce zřizovatelů, škol a ostatních aktérů ve vzdělávání včetně organizací neformálního vzdělávání v místě zaměřená prioritně na společné informování, vzdělávání a plánování partnerských aktivit pro následné společné řešení místně specifických problémů a potřeb a vyhodnocování přínosů spolupráce.

Cíli projektu jsou také: pokračování ve zlepšování řízení škol, sdílení zkušeností mezi vedením škol, přenos procesu akčního plánování na zástupce vedení škol, zřizovatele i další subjekty zainteresované v oblasti vzdělávání včetně podnícení k jejich realizaci a dále také rozvoj funkčních partnerství v celém kraji, která umožní realizaci dalších náročných intervencí v území. Specifické cíle projektu jsou provázány s jednotlivými problémy v území. Nedílnou součástí těchto cílů je tyto problémy eliminovat, minimalizovat, řešit, a to pomocí projektových aktivit, které povedou k podpoře dlouhodobého plánování jako nástroje ke kvalitnímu vzdělávání.

V neposlední řadě bude cílem projektu podpoření spolupráce mezi MAP a KAP i prostřednictvím fungování platform zaměřených na klíčová témata (např. matematickou či čtenářskou gramotnost, polytechnické vzdělávání vč. přírodovědného, fyziky, chemie a IT, odborné vzdělávání a spolupráce škol, kariérového poradenství a další), kdy budou organizovány semináře a interaktivní workshopy. Formou vzdělávání pedagogických pracovníků (dále jen PP) v rámci tří platform dojde ke sdílení příkladů dobré praxe, k diskuzi s PP, na práci s pomůckou, didaktiku, implementaci inovativních metod do vzdělávání. Součástí je také podpora aktivit, které povedou k podpoře dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem a vytváření podmínek

pro vzdělávání na dálku. Nezbytnou podmínkou pro plnění cílů stanovených v rámci tohoto projektu je kontinuita a časová návaznost jednotlivých projektů KAP a MAP v rámci území Ústeckého kraje, která by v případě jejího nenaplnění způsobila závažné narušení možnosti organizovat, plánovat a zajišťovat řádné návaznosti dílčích aktivit a opatření.

1.3 METODIKA

Analýza potřeb v území popisuje aktuální stav vzdělávacího systému na území kraje. Analýza se skládá z několika částí.

První část je úvodem, který objasňuje základní cíl analýzy a důvod její tvorby. V úvodní kapitole je také popsána metodika tvorby analýzy včetně výchozích postupů a použitých dokumentů. Ve druhé kapitole se Analýza v širším kontextu problematiky zabývá charakteristikou Ústeckého kraje s ohledem na demografický vývoj, strukturu hospodářství, trh práce a především vzdělávací soustavu. Třetí kapitola je věnována problematice jednotlivých oblastí intervencí (tzv. povinná témata KAP). Základní systém analýzy lze vyjádřit následující logickou linkou: problém – příčina – žádoucí změna (cíle). Poslední částí je souhrnná analýza strategických dokumentů, které reprezentují cíle a priority kraje v oblasti vzdělávání.

KAP je zaměřen na intervence směřující ke zkvalitnění řízení škol a zvýšení kvality ve vzdělávání a začlenění či rozvoje dlouhodobého plánování jako nástroje ke kvalitnímu řízení škol. V souladu se Strategií 2030+ a DZ ČR byla zvolena následující klíčová/povinná témata:

- polytechnické vzdělávání;
- podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli;
- kariérové poradenství;
- rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity;
- rozvoj potenciálu každého dítěte/žáka/studenta/účastníka neformálního vzdělávání (podpora individualizace výuky a vyššího využívání didaktických postupů umožňujících vzdělávání heterogenních kolektivů);
- podpora matematické gramotnosti;
- podpora čtenářské gramotnosti;
- podpora pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání.

Realizace těchto témat bude probíhat prostřednictvím průřezových témat (resp. klíčová témata budou naplňována/realizována ve všech průřezových tématech), která vycházejí ze Strategie 2030+, kterými jsou:

- **Proměna obsahu a způsobu vzdělávání** – podpora schopností hlubšího porozumění problémům v širších souvislostech oproti přetěžování dětí/žáků/studentů/účastníků neformálního vzdělávání informacemi; důraz na využívání znalostí ke kreativním aktivitám a týmové spolupráci; propojování jednotlivých disciplín a jejich uplatňování pro praktické využití, rozvoj dovedností a získávání praktických zkušeností a poznatků v souvislostech; podpora badatelské a projektové výuky či metod kreativního učení.
- **Podpora učitelů, ředitelů a dalších pracovníků ve vzdělávání** – podpora vzájemného profesního sdílení, přenosu osvědčených a funkčních inovativních metod; podpora pedagogických pracovníků při společné přípravě výuky a jejím reflektování; důraz na to, aby pedagogické týmy škol dokázaly zaměřit vzdělávání

svých dětí/žáků/studentů/účastníků neformálního vzdělávání více na získávání kompetencí, potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život.

- **Digitální kompetence** – seznámení se se silnými i slabými stránkami využívání informačních technologií, riziky s nimi spojenými a získání kompetencí pro využívání těchto technologií k získávání relevantních informací – rozvoj schopností vyhledávat, třdit a kriticky hodnotit informace.
- **Snižování nerovností v přístupu ke vzdělávání** – dostupnost, inkluze a kvalita předškolního vzdělávání; inkluzivní (společné) vzdělávání a podpora dětí a dětí/žáků/studentů/účastníků neformálního vzdělávání ohrožených školním neúspěchem, naplňování cílů společného vzdělávání, rozvoj kompetencí pedagogů v oblastech, které směřují ke schopnosti vzdělávat různorodé kolektivy dětí a rozvíjet potenciál dětí/žáků/studentů se sociálním a jiným znevýhodněním.
- **Spolupráce MŠ – ZŠ, ZŠ – SŠ v případě MAP/spolupráce ZŠ – SŠ, SŠ – VŠ v případě KAP**, součinnost a spolupráce škol v územích.

Každé klíčové téma bude realizováno ve všech průřezových tématech.

Závěr Analýzy je věnován zhodnocení získaných dat a postupům jejich dalšího zpracování.

Zpracování Analýzy vychází z postupů stanovených MŠMT a doporučení NPI ČR, který má z pozice realizátora projektu s názvem P-AP (Metodická podpora akčního plánování) za úkol metodicky řídit a koordinovat tvorbu akčních plánů v jednotlivých krajích.

Vyhotovení dokumentu zajišťoval realizační tým KAP III ÚK ve spolupráci s vedoucí projektu Mgr. Vladěnou Zingovou ve složení:

- Mgr. Kateřina Riedelová
- Ing. Lenka Kolářová
- Bc. Alena Koubová
- Bc. Kateřina Mňuková
- Bc. Marek Doležal

Dále se na zpracování podíleli metodici KAP III a členové odborných platforem, odborní řešitelé a pracovníci odboru školství, mládeže a tělovýchovy KÚ ÚK. Metodici a členové odborných platforem jsou využíváni jako podpůrný nástroj při tvorbě KAP, zajišťující maximální odbornost v jednotlivých oblastech klíčových témat. Zapojeni jsou také metodici jednotlivých klíčových témat a metodická podpora projektu P-AP, tj. zástupce z NPI ČR Mgr. Irena Kořátková, která po celou dobu zpracování Analýzy poskytovala metodickou podporu realizačnímu týmu.

V souladu s metodickým pokynem a Postupy KAP III byly pro Analýzu vybrány dokumenty ve vazbě na jejich obsahové zaměření. Vyhledávány byly informace související se vzděláváním, lidskými zdroji a trhem práce, sekundárně pak byly zkoumány i dokumenty související s vědou a výzkumem a průmyslem. Jako hlavní vstupy do Analýzy byly použity regionální strategické dokumenty, které se v některých kapitolách dotýkaly problematiky vzdělávání. Hlavním zdrojem pro čerpání dat byl Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji, schválený Zastupitelstvem Ústeckého kraje dne 9. 3. 2020 (Usnesení č. 024/27Z/2020). Další zdroje tvoří regionálně specifická data.

Další informace, které byly v Analýze využity, byly z tzv. odborných platforem v rámci KAP III ÚK.

2 VSTUPNÍ ANALÝZA A ŠIRŠÍ KONTEXT PROBLEMATIKY

2.1 ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ŘEŠENÉM ÚZEMÍ – ÚSTECKÝ KRAJ

Ústecký kraj se sídlem v Ústí nad Labem je vymezením okresů Děčín, Ústí nad Labem, Teplice, Litoměřice, Louny, Most a Chomutov. Na jeho území se nachází 16 obcí s rozšířenou působností: Bílina, Děčín, Chomutov, Kadaň, Litoměřice, Litvínov, Louny, Lovosice, Most, Podbořany, Roudnice nad Labem, Rumburk, Teplice, Ústí nad Labem, Varnsdorf a Žatec.

Obrázek č. 1: Krajské členění na obce s rozšířenou působností

Zdroj: ČSÚ

Rozloha kraje je 5 339 km², což představuje 6,8 % rozlohy České republiky. Ústecký kraj se vyznačuje značnou rozdílností jak z hlediska přírodních podmínek, tak i z hlediska hospodářské struktury, hustoty osídlení a stavu životního prostředí. Hospodářský význam kraje je historicky dán značným nerostným bohatstvím, zejména rozsáhlými ložisky hnědého uhlí, uloženými nízko pod povrchem. Hnědouhelná pánev se rozkládá pod svahy Krušných hor, táhne se od Ústí nad Labem až po Kadaň. Z dalších důležitých surovin, těžících se v kraji, jsou významná ložiska kvalitních sklářských a slévárenských písků a stavebního kamene. V kraji lze vymezit čtyři oblasti, které se od sebe významně odlišují. Je to oblast s vysoce rozvinutou průmyslovou výrobou, která je

soustředěna především v Podkrušnohoří (okresy Chomutov, Most, Teplice a částečně Ústí nad Labem). Z odvětví má významné postavení energetika, těžba uhlí, strojírenství, chemický a sklářský průmysl. Další oblastí je Litoměřicko a Lounsko, které jsou významné svou produkcí chmele a zeleniny. Zvláště Polabí a Poohří jsou proslulé ovocnářské oblasti, nazývané Zahrada Čech. Skvělou pověst mají i vína pěstovaná na Litoměřicku.

V posledních letech se i oblast Mostecká stává známou vinařskou oblastí, kde se vinná réva pěstuje především na pozemcích zrekultivovaných po těžbě hnědého uhlí. Oblast Krušných hor je velmi řídko osídleným horským pásem s omezenými hospodářskými aktivitami. Oblast Děčínska, která se tak v této charakteristice odlišuje od zbytku Ústeckého kraje (dále ÚK), není ani územím s koncentrací těžkého průmyslu ani oblastí zemědělskou. Jeho severní část Šluknovsko je svou odlehlostí a obtížnou dostupností z centrální části kraje typicky periferním územím. Charakteristika těchto oblastí má pak vliv na síť škol, potažmo jejich oborové složení.

Tabulka č. 1: Základní údaje pro zpracování Analýzy potřeb v území

Ukazatel	Ústecký kraj	ČR
Počet obyvatel k 31. 12. 2021	798 098	10 524 167
Průměrný věk obyvatel v roce 2021	42,7	42,7
Údaje o ekonomické aktivitě obyvatel ve věku 15-64 let (rok 2020; zdroj VŠPS)		
Podíl ekonomicky aktivních obyvatel (v %)	57,9	59,8
Podíl ekonomicky aktivních mužů (v %)	67,3	68,1
Podíl ekonomicky aktivních žen (v %)	48,8	52,3
Míra nezaměstnanosti (v %)	3,7	2,6
Podíl nezaměstnaných osob (v%)	5,5	4,0
Makroekonomické údaje (rok 2020)		
Podíl kraje na tvorbě HDP (v %)	5,3	-
HDP na 1 obyv. (%; průměr ČR = 100)	69,8	100

Zdroj: Regionálně specifická data 2021, ČSÚ

2.2 DEMOGRAFICKÝ A SOCIÁLNÍ VÝVOJ

Vlivem přirozeného úbytku obyvatel se počet obyvatel Ústeckého kraje během roku 2021 snížil. Podle výsledků sčítání lidu, domů a bytů 2021 a navazující bilance obyvatel měl Ústecký kraj na počátku roku celkem 801 442 obyvatel. Ke konci roku 2021 žilo v Ústeckém kraji 789 098 obyvatel. Během roku 2021 se počet obyvatel ve většině okresů Ústeckého kraje s výjimkou litoměřického okresu snížil. Ve dvou okresech s poklesem (Děčín a Most) se jednalo jak o úbytek obyvatel stěhováním, tak i o přirozený úbytek obyvatel. V ostatních okresech byl pokles ovlivněn výhradně přirozeným úbytkem obyvatel (zemřelo více osob, než se narodilo), výsledek migrace u nich byl kladný.

S výše uvedeným vývojem souvisí také průměrný věk obyvatel v Ústeckém kraji, který se dlouhodobě zvyšuje (42 let v roce 2018), stále však patří ve srovnání s ostatními kraji k nejnižším. Tento ukazatel je ovlivněn střední délkou života, která je v Ústeckém kraji nejnižší, jak pro muže, tak pro ženy a nedá se tak hodnotit

jednoznačně pozitivně. Společně s Karlovarským a Moravskoslezským krajem vykazuje Ústecký kraj nejnižší hodnotu porodnosti a dá se očekávat, že průměrný věk obyvatel bude dále akcelarovat.

Ústecký kraj vykazuje oproti ostatním krajům v ČR významně negativní saldo dojížděky do zaměstnání a škol. Vyjíždí odtud výrazně více osob, než sem dojíždí. Velmi intenzivní je především dojížděka do hl. města Prahy.

Oproti jiným krajům vykazuje Ústeckého kraje vyšší výskyt sociálně patologických jevů. Je zde největší počet neúplných rodin a matek, které samy pečují o dítě.

Na území Ústeckého kraje bylo pomocí terénních šetření zjištěno nejvíce obcí s identifikovanou sociálně vyloučenou lokalitou (SVL) nebo lokalitami z celé ČR. V roce 2015 bylo těchto lokalit na území Ústeckého kraje napočítáno 89. S tímto zjištěním souvisí i počet obyvatel žijících v těchto lokalitách. I v tomto údaji se Ústecký kraj řadí mezi kraje, v kterých roste podíl osob ohrožených sociálním vyloučením. V Ústeckém kraji žije nejvíce obyvatel ze SVL, v roce 2015 zde žilo 36 000 – 38 500 obyvatel, což je nejvíce z celé ČR. Tyto negativní jevy, ovlivňující funkčnost rodiny, jsou pro oblast vzdělávání klíčovým faktorem. Děti z problematického sociokulturního prostředí mají nižší jazykový kód (logopedické problémy) a vstupují již tak do 1. tříd předem znevýhodněné a musí vynaložit vyšší úsilí, aby zvládly předem dané kompetence RVP ZV.

2.3 ZAMĚSTNANOST A TRH PRÁCE

Pohled na celkovou zaměstnanost v rámci Ústeckého kraje vychází z výběrového šetření pracovních sil, které provádí Český statistický úřad a pravidelně zveřejňuje na svých webových stránkách. Podle údajů k 30. 9. 2021 bylo v kraji evidováno 333,5 tisíc zaměstnanců, 10,9 tisíc zaměstnavatelů, 47,7 tisíc osob samostatně výdělečně činných a 1,2 tisíc pomáhajících rodinných příslušníků. Celkem došlo ke zvýšení o 13,4 tis. subjektů, přičemž zejména nárůst OSVČ o 13 % (5,4 tis. osob) je poměrně významný. Meziročně se zvýšil počet napříč všemi sledovanými kategoriemi, což je diametrální rozdíl s rokem 2020, kdy naopak nedošlo ke zvýšení počtů v žádné ze sledovaných skupin. Uvedené nárůsty v oblasti zaměstnanosti podporují skutečnost, že v roce 2021 došlo ke zlepšení situace na trhu práce ve srovnání s rokem 2020. Obdobná situace je také v oblasti nezaměstnanosti a v rámci realizovaných monitorovacích kontaktů, kdy daleko vyšší podíl oslovených zaměstnavatelů plánuje zvyšování stavů zaměstnanců před případným propouštěním. Meziročně došlo také k poklesu zaměstnavatelů hlásících hromadné propouštění i celkového počtu osob postižených v rámci těchto organizačních změn.

Tabulka č. 2: Celková situace v zaměstnanosti kraje

Zaměstnavatelé, zaměstnanci a OSVČ	stav k (v. tis)	
	30. 9. 2020	30. 9. 2021
zaměstnanci vč. členů produkčních družstev	326,7	333,5
zaměstnavatelé	10,3	10,9
pracující na vlastní účet (OSVČ)	42,3	47,7
pomáhající rodinní příslušníci	0,8	1,2
Celková zaměstnanost	380,0	393,4

Zdroj: Zpráva o situaci na krajském trhu práce, 2021

V průběhu roku 2021 nahlásilo hromadné propouštění 9 zaměstnavatelů se sídlem v Ústeckém kraji, z toho jeden opakovaně, a propuštěno mohlo být 438 zaměstnanců. Organizační změny nahlásili i další zaměstnavatelé se sídlem mimo Ústecký kraj, ale s provozovnou na území kraje. Celkem se plánované hromadné propouštění mohla dotknout až 19 zaměstnavatelů a 337 zaměstnanců těchto společností. Občas se jednalo o organizační opatření s minimálními dopady na propouštění zaměstnanců, ale v dalších případech bylo v rámci avizovaných hromadných propouštění postiženo několik desítek osob pracujících na území Ústeckého kraje.

Stručná charakteristika stavu a vývoje poptávky zaměstnavatelů po pracovní síle (volná pracovní místa)

K 31. 12. 2021 evidoval ÚP ČR v Ústeckém kraji celkem 14 294 volných pracovních míst (dále i VPM), což znamená meziroční nárůst o 410 míst, čímž byl „zastaven“ pokles z roku 2020. Nejvyšší počet nabízených pracovních míst byl evidován v březnu 2021 (16 459 VPM), přičemž od této doby počet nabízených míst směrem ke konci roku spíše klesal. Důležitým faktorem ovlivňujícím zaměstnanost a potažmo nabídku pracovních míst se od března 2020 stala pandemie covid-19, která zasáhla nejen regionální pracovní trh, ale se svými globálními dopady prakticky celý svět. Zároveň je nutné zmínit, že první náznaky o stagnaci volných pracovních míst byly už ke konci roku 2019, tj. ještě před příchodem epidemie koronaviru. Od roku 2019 počet nabízených pracovních míst v Ústeckém kraji osciluje okolo hranice 15 tisíc pracovních míst, přičemž je ovlivňován zejména sezónní zaměstnaností v průběhu jarních a letních měsíců.

Tabulka č. 3: Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo podle stupně vzdělání

Stupeň vzdělání	31. 12. 2020			31. 12. 2021		
	uchazeči	VPM	uchaz./ 1 VPM	uchazeči	VPM	uchaz./ 1 VPM
bez vzdělání a neúplné základní vzdělání	4 536	359	12,6	4 063	305	13,3
základní vzdělání	9 903	9 994	1,0	9 563	10 150	0,9
nižší střední vzdělání	18	117	0,2	14	149	0,1
nižší střední odborné vzdělání	1 231	521	2,4	1 167	563	2,1
střední odborné vzdělání s výučním listem	8 725	1 715	5,1	8 077	1 950	4,1
střední nebo střední odborné bez maturity i výučního listu	125	16	7,8	109	14	7,8
úplné střední vzdělání	620	156	4,0	581	184	3,2
úplné střední odborné vzdělání s vyučením i maturitou	977	162	6,0	941	144	6,5
úplné střední odborné vzdělání s maturitou (bez vyučení)	3 363	358	9,4	3 246	380	8,5
vyšší odborné vzdělání	130	81	1,6	132	67	2,0
bakalářské vzdělání	329	56	5,9	305	44	6,9
vysokoškolské vzdělání	573	349	1,6	563	341	1,7
doktorské vzdělání	22	0	0,0	22	3	7,3
Celkem	30 552	13 884	2,2	28 783	14 294	2,0

Zdroj: Zpráva o situaci na krajském trhu práce, 2021

Z hlediska požadovaného vzdělání bylo k 31. 12. 2021 hlášeno 73,2 % pracovních míst pro uchazeče se základním vzděláním či bez vzdělání. Nejčastěji zaměstnavatelé poptávají montážní, pomocné a nekvalifikované dělníky. Nabídka pracovních míst pro uchazeče se základním vzděláním je tudíž poměrně široká, ale zároveň značně zkrácená pracovními místy pro osoby se zdravotním postižením a místy, u kterých zaměstnavatel sice požaduje minimální vzdělání, ve skutečnosti se však jedná o pozice, na kterých se zaměstnanec bez určité kvalifikace, zdravotních dispozic, znalostí či praxe v oboru neobejde (např. řidič nákladního automobilu, obsluha strojů apod.). Pro část uchazečů o zaměstnání tak zůstávají veřejně prospěšné práce jako nástroj aktivní politiky zaměstnanosti jednou z mála možných cest pomoci.

Dalších 18,7 % zaujímal volná pracovní místa pro vyučené uchazeče. V případě vyučených uchazečů se příliš nepotkává nabídka s poptávkou na trhu práce, kdy zaměstnavatelé dlouhodobě poptávají především pracovníky ve strojírenství, kovodělníky či kvalifikované řemeslníky, přičemž tito uchazeči jsou v evidenci uchazečů o zaměstnání zastoupeni minimálně. Naopak vysoký podíl vyučených tvoří prodavači, kuchaři, číšníci a servírky, administrativní pracovníci či pracovníci ostrahy a strážníci, přičemž počet těchto uchazečů několikrát převyšuje počet nabízených pracovních míst. Jedná se o profese s nízkou mzdovou hladinou, u kterých dochází k vysoké fluktuaci osob, často závislých na sezónní zaměstnanosti. Mimo „tradičních“ problémů se uvedené profese musejí v epidemické době potýkat s omezováním poskytovaných služeb či dokonce dočasným uzavíráním provozoven, kdy právě hotely, restaurace, nákupní centra apod. patří mezi nejpostiženější oblasti pandemií.

Volná pracovní místa pro středoškoláky tvoří 5,4 % a vysokoškoláky 2,7 %. Mezi nejžádanější profese patří pracovníci ve zdravotnictví (lékaři, zubaři, zdravotní sestry, specialisté v oblasti zdravotnictví a sociálních službách) a strojírenství (technici a specialisté ve fyzikálních a průmyslových oborech). Jejich obsazení je značně komplikované, neboť uchazeči o zaměstnání se v těchto oborech, zejména ve zdravotnictví, prakticky nevyskytují.

Z celkového počtu nabízených pracovních míst jich bylo aktuálně nejvíce v okrese Chomutov (5 287 VPM), následují okresy Teplice (2 534 VPM), Litoměřice (1 548 VPM), Děčín (1 512 VPM), Louny (1 436 VPM), Most (1 040 VPM) a nejméně volných míst bylo ke konci roku opakovaně k nabízení v okrese Ústí n. L. (937 VPM). Nejvyšší podíl uchazečů o zaměstnání na jedno volné pracovní místo dle jednotlivých stupňů vzdělání tvoří uchazeči bez vzdělání, kdy ke konci roku 2021 činil podíl 13,3 uchazečů na jedno místo. Pro tuto skupinu uchazečů se volná pracovní místa prakticky nevyskytují, resp. jejich počet je zanedbatelný vzhledem k počtu evidovaných osob bez vzdělání. Reálně se nabízejí zejména sezónní pracovní pozice v zemědělství či lesnictví. Celkem na jedno volné pracovní místo připadalo k 31. 12. 2021 v Ústeckém kraji 2,0 uchazečů, což je o 0,2 uchazeče meziročně méně, zároveň ale o 1,2 uchazeče více než je celorepublikový průměr, který činil 0,8 uchazeče o zaměstnání na jedno volné pracovní místo. V roce 2022 lze očekávat stagnaci, popř. mírný růst nabízených volných pracovních míst.

Z celkového počtu nabízených pracovních míst v Ústeckém kraji je 10 332 (72,3 %) s příznakem pro cizince, což ukazuje na dlouhodobý zájem zaměstnavatelů zaměstnávat zahraniční pracovníky. Tato místa dlouhodobě dominují nabídce Úřadu práce ČR. Cizince nejčastěji poptávají jako operátory výroby, obsluhu strojů, montážní a manipulační dělníky, stavební dělníky, svářeče a kovodělníky, pomocné pracovníky v zemědělství a lesnictví, prodavače či doplňovače zboží ve večerkách, kuchaře exotických kuchyní, lékaře, zdravotníky aj. S ohledem na sezónní zaměstnanost se preference jednotlivých profesí mohou v průběhu roku měnit.

Mezi nejžádanější profese v rámci Ústeckého kraje patří:

- montážní dělníci výrobků a zařízení,
- pomocní pracovníci ve výrobě,
- řidiči nákladních automobilů a autobusů,

- slévači, svářeči a příbuzní pracovníci,
- pomocní pracovníci v oblasti těžby a stavebnictví,
- řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci hlavní stavební výroby,
- obsluha strojů na výrobu a zpracování výrobků z pryže, plastu a papíru,
- kováři, nástrojáři a příbuzní pracovníci,
- ostatní obsluha stacionárních strojů a zařízení,
- obsluha pojízdných zařízení,
- kuchaři vč. pomocných,
- řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci při dokončování staveb.

U většiny profesí (strojírenství a výroba, doprava, lékařství aj.) se nedaří spárovat uchazeče s nabízenými volnými místy, neboť uchazeči o zaměstnání často nespĺňují požadavky zaměstnavatelů. Dalšími překážkami umístování uchazečů na nabízená pracovní místa jsou časté komplikace na straně uchazečů, mezi které patří chybějící motivace, různá zdravotní omezení, sociální problémy, zadluženost, exekuce nebo ochota pracovat a učit se novým věcem. Opakovaně se tak projevuje nedostatek pracovní síly, který se v uplynulých letech stal pro část zaměstnavatelů jednou z bariér expanze jejich výrobních aktivit.

2.4 ODVĚTOVÁ STRUKTURA HOSPODÁŘSTVÍ A JEJÍ KRAJSKÁ SPECIFIKA

V Ústeckém kraji je celkem 33 průmyslových zón s odlišnou rozlohou, obsazeností a tudíž i významem. Jejich geografická koncentrace v rámci kraje je také dosti nerovnoměrná. Dle SRÚK 2027¹ (Strategie rozvoje Ústeckého kraje do roku 2027) se s příchodem investorů do těchto průmyslových zón sice snížila nezaměstnanost, na druhou stranu však vede ke zvýšení závislosti na společnostech s převážně zahraničním kapitálem (vlastníkem), které nemají zpravidla vysoké postavení v rámci globálních produkčních sítí, a pro něž byly hlavními důvody relativně levná a dostupná pracovní síla a investiční pobídky. S negativním globálním hospodářským vývojem tak roste riziko snižování zaměstnanosti právě v těchto podnicích, případně úplné ukončení výroby, které by s sebou mohlo nést skokové navýšení nezaměstnanosti regionu.

Tabulka č. 4: Zastoupení profesních tříd podle CZ-ISCO v Ústeckém kraji v %

Hlavní třída profesí	Ústecký kraj	ČR
	celkem	celkem
Zákonodárci a řídicí pracovníci	2,9	4,3
Specialisté	9,4	16,9
Techničtí a odborní pracovníci	17,0	17,5
Úředníci	7,7	9,2
Pracovníci ve službách a prodeji	17,6	15,0
Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	0,9	1,2
Řemeslníci a opraváři	17,2	16,0
Obsluha strojů a zařízení, montéři	16,9	13,4
Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	9,6	6,0

Zdroj: ČSÚ, 2020

¹ [Strategie rozvoje Ústeckého kraje do roku 2027 | Databáze strategií - portál pro strategické řízení \(databaze-strategie.cz\)](#)

V zastoupení profesních tříd se kraj výrazněji liší od průměru ČR v oblasti Specialisté, kde vykazuje o 7,5 % nižší podíl těchto osob. V souvislosti s předpokládaným vývojem, kdy v celé ekonomice bude role specialistů zejména v IT i nadále stoupat a kdy bude stále více průmyslových činností těsněji provázáno s rozvoje informačních a komunikačních systémů, může dojít k nižšímu zastoupení IT odborníků v kraji, a tím i k nižší poptávce po specializovaných IT činnostech. To se může v budoucnu stát výrazným handicapem. Mírně tento průměr převyšuje v kategorii Obsluha strojů a zařízení, montéři; Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci.

Tabulka č. 5: Zaměstnanost ve vybraných odvětvích podle NACE-CZ v Ústeckém kraji v %

Odvětví	Ústecký kraj	ČR	Odchylka
Zemědělství, lesnictví a rybníkářství (A)	2,2	2,6	0,4
Těžba a dobývání (B)	2,4	0,6	-1,8
Zpracovatelský průmysl (C)	29,1	26,7	-2,4
Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla (D)	1,9	1,1	-0,8
Zásobování vodou; činnosti souvis. s odpady (E)	1,8	1,3	-0,5
Stavebnictví (F)	7,9	7,6	-0,3
Průmysl (vč. stavebnictví) (B až F)	43,1	37,2	-5,9
Velkoobchod a maloob.; oprava mot. vozidel (G)	10,4	11,1	0,7
Doprava a skladování (H)	6,3	6,2	-0,1
Ubytování, stravování a pohostinství (I)	3,7	3,3	-0,4
Informační a komunikační činnosti (J)	1,6	3,4	1,8
Peněžnictví a pojišťovnictví (K)	1,5	2,2	0,7
Činnosti v oblasti nemovitostí (L)	1,2	0,8	-0,4
Profesní, vědecké a technické činnosti (M)	2,8	4,9	2,1
Administrativní a podpůrné činnosti (N)	3,2	2,6	-0,6
Veřejná správa a obrana; pov. soc. zabezp. (O)	7,2	6,6	-0,6
Vzdělávání (P)	5,5	6,8	1,3
Zdravotní a sociální péče (Q)	7,5	7,7	0,2
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti (R)	1,7	1,7	0,0
Ostatní činnosti (S)	1,3	1,8	0,5
Služby (G až U)	53,9	59,4	5,5

Zdroj: ČSÚ, 2020

Specifičnost Ústeckého kraje se ukazuje i na jeho odvětvové struktuře ekonomiky. Přestože význam těžby surovin a těžkého průmyslu poklesl, stále si tato odvětví uchovávají v ekonomice významné postavení. Oproti ČR nevykazuje žádné významné odchylky.

Největší zaměstnavatelé v kraji

V kraji působí 159 subjektů, které mají více než 200 zaměstnanců, lze je tedy označit jako významné. Níže jsou uvedeni zaměstnavatelé s počtem nad 1000 zaměstnanců (ÚP ČR, rok 2018), kteří tak patří k nejvýznamnějším subjektům ovlivňujícím zaměstnanost v Ústeckém kraji. Z tohoto výčtu je patrné, že více než třetina z nich se zaměřuje na automobilový průmysl. Další velká skupina nejvýznamnějších zaměstnavatelů se orientuje na energetický průmysl (včetně těžebního a petrochemického). Vysoký podíl těchto dvou skupin největších zaměstnavatelů může být v budoucnu problémem, ať z důvodu útlumu těžby hnědého uhlí, přesuny výroby automobilových komponentů do zemí s levnější pracovní silou, krize automobilového průmyslu v Evropě (obchodní bariéry – možné zavádění cel, levnější výroba v asijských zemích atd.) snížení podílu lidské práce v průmyslu související s pokročilejší digitalizací, automatizací a robotizací apod.

Níže jsou uvedeny firmy s počtem nad 1000 zaměstnanců:

1. AGC Automotive Czech, a.s.
2. AGC Flat Glass Czech, a.s., člen AGC, Group
3. Benteler Automotive Rumburk, s.r.o.
4. Krajská zdravotní, a.s.
5. Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje
6. Úřad práce České republiky
7. Severočeské doly, a.s.
8. Toyota Gosei Czech, s.r.o.
9. Unipetrol RPA, s.r.o.
10. Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí n. L.

2.5 VZDĚLÁVÁNÍ V KRAJI

Pojem vzdělávání je velmi široký. V tomto dokumentu budeme vycházet z rozdělení, které je legislativně ukotveno a které je tak běžně předkládáno laické i odborné veřejnosti. Jde o rozdělení, které je obecně vymezeno stupni dosaženého vzdělání, účelem a případně také jeho poskytovateli. Jde o:

- předškolní (MŠ),
- primární (ZŠ),
- sekundární (SŠ),
- a terciární vzdělávání (VOŠ, VŠ),
- a ostatní vzdělávací oblasti (další a zájmové vzdělávání).

Hlavní zájmovou oblastí KAP je zejména sekundární, terciární (na vyšších odborných školách) a částečně také další a zájmové vzdělávání. Proto se těmito oblastmi budeme v dalších částech podrobněji zabývat. Pro získání komplexnější představy o podmínkách vzdělávacího procesu na území Ústeckého kraje se však budeme věnovat také dalším vybraným oblastem vzdělávání. Soustředíme se proto i na oblasti, které mají na vzdělávání v kraji přímý či nepřímý vliv. Samostatnou a významnou kapitolou je vzdělávání poskytované dětem, žákům a studentům se speciálními vzdělávacími potřebami. Segment speciálního vzdělávání je vzhledem ke struktuře obyvatelstva v Ústeckém kraji velmi podstatný.

2.5.1 VYBRANÉ SOCIOEKONOMICKÉ ASPEKTY

Obyvatelstvo – věkové skupiny, dosažené vzdělání

Významným faktorem efektivity a výstupů vzdělávání v současném systému financování regionálního školství jsou počty žáků, kteří vstupují do jednotlivých stupňů vzdělání. Jde o jeden z faktorů, který přímo formuje vzdělávací poptávku, poukazuje na finanční náročnost vzdělávání a také na budoucí nároky na lidské zdroje v regionu.

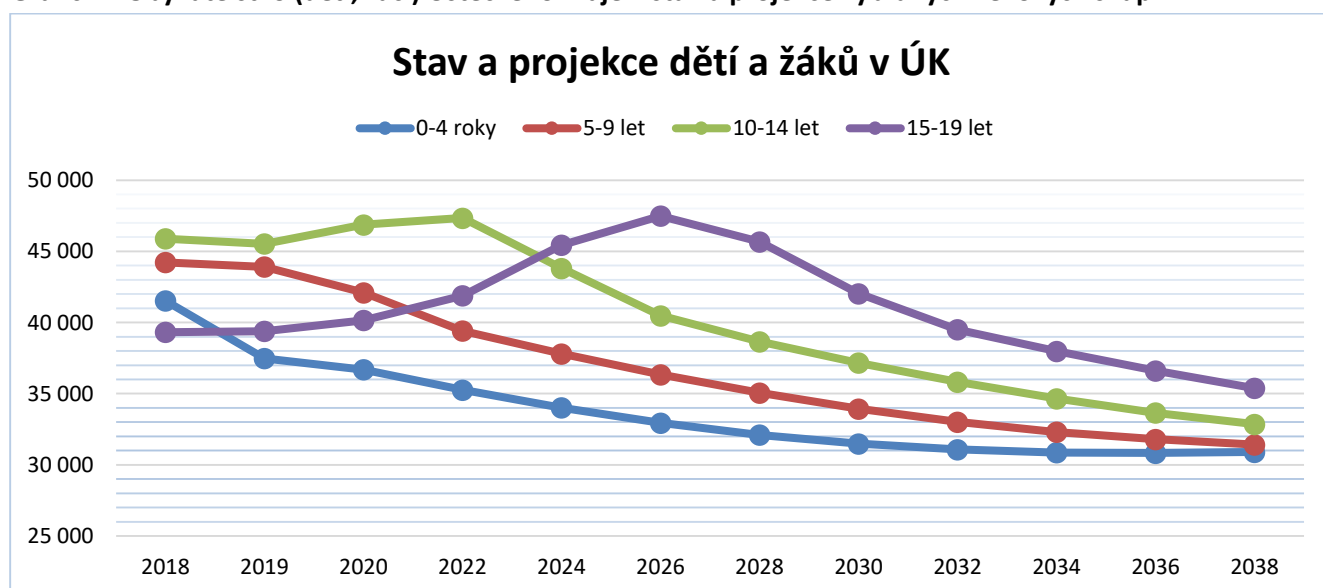
Tabulka č. 6: Obyvatelstvo Ústeckého kraje – stav a projekce vybraných věkových skupin

Věková skupina	2020	2022	2024	2026	2028	2030	2032	2034	2036	2038
0-4 let	36 696	35 264	34 013	32 950	32 107	31 489	31 076	30 866	30 839	30 899
5-9 let	42 105	39 416	37 807	36 344	35 060	33 941	33 016	32 308	31 803	31 491
10-14 let	46 873	47 337	43 809	40 483	38 665	37 162	35 827	34 659	33 659	32 859
15-19 let	40 160	41 885	45 445	47 487	45 681	42 038	39 507	37 990	36 609	35 391
65 a více let	163 917	170 699	175 755	178 044	180 559	186 075	190 148	192 921	196 586	201 717
Celkem v ÚK	815 698	811 724	807 395	802 721	797 721	792 395	786 688	780 460	773 832	766 920

Zdroj: DZV ÚK 2020 – 2024, ČSÚ

Projekce ČSÚ předpokládá, že Ústecký kraj bude mít v roce 2050 o desetinu méně obyvatel než v současné době, ale zůstane pátým nejlidnatějším krajem České republiky. Tento vývoj je způsobem zejména negativním přirozeným přírůstkem, který byl však do značné míry kompenzován přírůstkem stěhování. Na migraci obyvatel měla vliv zejména migrace cizinců a pravděpodobně také sociálně-ekonomicky znevýhodněných obyvatel, které do kraje přitahuje nabídka disponibilního bydlení (SRÚK 2027). Tato teze koreluje také s nárůstem počtu sociálně vyloučených obyvatel v Ústeckém kraji uvedených v Analýze sociálně vyloučených lokalit v ČR (květen 2015).

Graf č. 1: Obyvatelstvo (dětí, žáci) Ústeckého kraje – stav a projekce vybraných věkových skupin

Zdroj: DZV 2020-2024, ČSÚ

Podle projekce se bude počet dětí ve věku 5-9 let, tedy dětí, kterých se již povětšinou týká povinné předškolní vzdělávání a povinná školní docházka, dlouhodobě snižovat. U věkové kohorty 10-14 let předpokládáme nárůst počtu dětí do roku 2022, poté však bude v souladu s vývojem mladších věkových kohort docházet k dlouhodobému poklesu počtu dětí.

Počet obyvatel ve věku 15-19 bude podle demografické projekce narůstat do roku 2026, poté začne klesat. V roce 2026 by měl počet žáků v denní formě vzdělávání na středních školách v Ústeckém kraji odpovídat počtu žáků v roce 2011 a nedosáhne tak ani maxima předchozí dekády, které roku 2004 představovalo 42 266 žáků.

Počet obyvatel 65 let a starších se bude průběžně zvyšovat. Na celkové populaci Ústeckého kraje bude podíl seniorů tvořit téměř jednu třetinu, zatímco v současnosti dosahuje přibližně pouze jedné pětiny. Trend stárnutí populace Ústeckého kraje bude tedy pokračovat.

Obyvatelstvo – vzdělanostní struktura

Ústecký kraj, spolu s krajem Karlovarským, má nejméně příznivou vzdělanostní strukturu v rámci ČR. V těchto regionech získalo vzdělání zakončené maturitní zkouškou nebo vyšší jen asi 35 % obyvatel. Přibližně stejný díl obyvatelstva dosáhl středního vzdělání nebo vyučení bez maturitní zkoušky. Více než pětina obyvatel získalo pouze základní vzdělání. Podíl vysokoškolsky vzdělaných se v Ústeckém kraji pohybuje mezi 7-8 %.

Tabulka č. 7: Obyvatelstvo ve věku 15 a více let dle nejvyššího ukončeného vzdělání v krajích ČR k 31. 12. 2021

Kraj	Obyvatelstvo ve věku 15+ celkem	V tom nejvyšší ukončené vzdělání v %						
		bez vzdělání	základní vč. neukončeného	střední vč. vyučení	úplně střední	nástavbové a vyšší odborné	vysokoškolské	nezjištěno
ČR celkem	8 832 407	0,6	12,5	31	30,9	1,6	17,6	5,8
Hlavní město Praha	1 102 063	0,4	7,8	17	32,8	2,3	33,7	6,1
Středočeský kraj	1 162 092	0,6	12,2	30,5	32,5	1,8	16,9	5,5
Jihočeský kraj	530 545	0,6	12,8	33,5	31,0	1,6	15,1	5,5
Plzeňský kraj	490 442	0,6	13,1	33,0	31,0	1,6	14,5	6,2
Karlovarský kraj	236 517	1,2	16,9	34,4	28,2	1,3	9,6	8,4
Ústecký kraj	662 139	1,2	16,7	33,7	28,6	1,2	10,4	8,3
Liberecký kraj	363 889	0,8	13,7	34,1	29,9	1,4	13,2	6,9
Královéhradecký kraj	453 626	0,6	12,7	34,0	31,7	1,6	13,9	5,6
Pardubický kraj	427 281	0,6	12,6	35,0	31,1	1,7	13,8	5,1
Kraj Vysočina	418 463	0,5	12,4	36,7	31,1	1,7	13,4	4,3
Jihomoravský kraj	1 003 977	0,5	12,1	30,1	30,3	1,5	20,7	4,8
Olomoucký kraj	521 624	0,7	12,8	33,4	30,8	1,4	15,7	5,2
Zlínský kraj	477 032	0,5	13,0	34,5	30,6	1,2	15,6	4,5
Moravskoslezský kraj	982 717	0,8	13,8	33,5	29,5	1,1	15,4	6,0

Zdroj: Úroveň vzdělání obyvatelstva k 31. 12. 2021, ČSÚ

Tento stav může mít z dlouhodobého hlediska negativní vliv na atraktivitu regionu pro ekonomické subjekty (podniky), které se zaměřují na náročné produkty s vyšším podílem výzkumu a inovací. Cílem je tedy zvýšit podíl obyvatel s dosaženým terciárním vzděláním, a to zejména v těch oborech, které jsou perspektivní z hlediska trhu práce v Ústeckém kraji.

2.5.2 ŠKOLY A ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ

Ve školním roce 2020/2021 bylo v Ústeckém kraji dle rejstříku škol a školských zařízení evidováno celkem 697 aktivních školských subjektů (o 1 subjekt více než v minulém školním roce). Nejvíce subjektů na území Ústeckého kraje zřizují obce (74,2 %), což je dáno jejich zákonnou povinností zajistit v daném územním obvodu předškolní a základní vzdělávání. Kraj je zřizovatelem 14,2 % těchto právnických osob. V kraji mají školské organizace ostatních zřizovatelů (soukromé) 10,2 % zastoupení a působí zde také 10 církevních školských institucí. Pokud jde o strukturu školských subjektů dle okresů, je jejich rozložení v zásadě rovnoměrné a respektuje demografické a geografické podmínky spádových oblastí jednotlivých okresů. Jsou-li jednotlivé druhy (typy) škol a školských zařízení rozděleny do základních kategorií, byly v tomto školním roce evidovány takto:

Tabulka č. 8: Počet a struktura jednotlivých druhů (typů) škol a školských zařízení dle zřizovatele

Typ součásti	Zřizovatel				Celkem
	Ústecký kraj	Obec	Církev	Privátní sektor	
MŠ vč. spec. MŠ	3	327	4	27	361
ZŠ vč. spec. ZŠ	19	238	2	25	284
SŠ	58	5	2	25	90
VOŠ	7	0	0	1	8
Konzervatoř	1	0	0	0	1
MŠ při ZZ	3	3	0	0	6
ZŠ při ZZ	6	3	0	0	9
ZUŠ	7	23	0	1	31
SVČ	6	25	4	1	36
ŠD, ŠK	15	237	5	16	273
DD	17	0	0	0	17
DM, I	22	1	0	1	24
Poradenská zařízení	6	2	0	1	9
ŠJ	53	445	6	32	536
Celkem	223	1 308	25	125	1 681

Zdroj: Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji ve školním roce 2020/21, PAQ Research

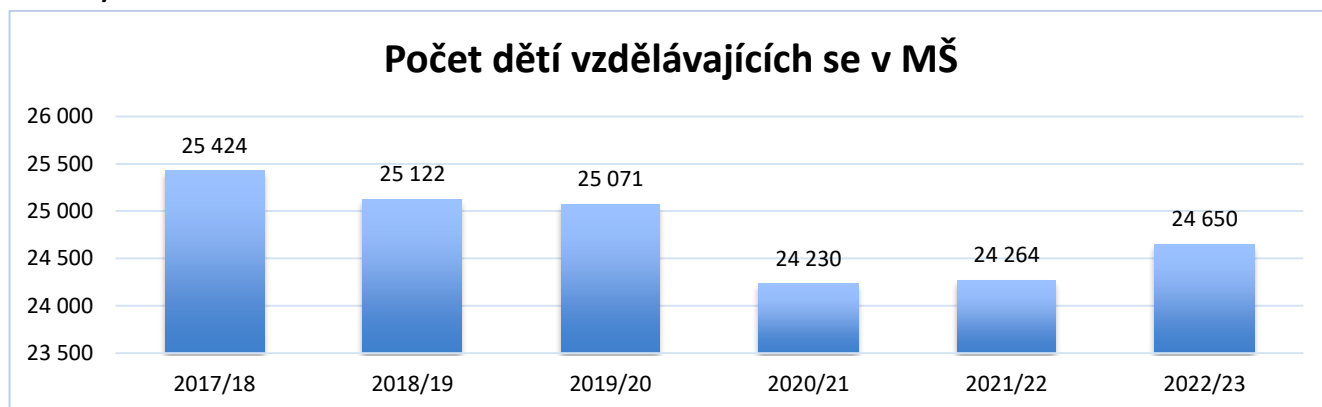
V Ústeckém kraji je značný počet středních škol, které Ústecký kraj nezřizuje, jedná se zejména o střední školy zřizované soukromými subjekty. Ústecký kraj zřizuje 58 středních škol, z toho devět těchto škol vyučuje obory středního vzdělání jednoleté nebo dvouleté školy praktické, tedy obory určené pro žáky se SVP. Počet středních škol jiných zřizovatelů je celkem 32, z toho čtyři školy vyučují výše zmíněné obory.

2.5.3 MATEŘSKÉ ŠKOLY

Ve školním roce 2020/2021 bylo ve školském rejstříku na území Ústeckého kraje registrováno celkem 361 aktivních subjektů poskytujících předškolní vzdělávání (bez mateřských škol při zdravotnickém zařízení), což je o jeden subjekt více než v předchozím školním roce. Drtivou většinu těchto škol zřizují obce (90,6 %), neustále se ale také zvyšuje počet soukromých mateřských škol. Protože předškolní vzdělávání probíhá v mateřských školách zřizovaných obcí, privátním sektorem, církví i krajem, kraj nemá kompetence zasahovat do chodu a rozvoje většiny mateřských škol.

Graf č. 2: Počet dětí vzdělávajících se v mateřských školách v Ústeckém kraji ve školních letech 2017/2018 až 2022/2023

Zdroj: Výkonové výkazy k 30. 9. daného školního roku

Populační nárůst z předchozích let pozvolna klesá a kapacity mateřských škol se v některých oblastech kraje stávají dostačujícími pro věkovou skupinu tří až šestiletých dětí. Meziroční nárůst počtu dětí v období 2016-2017 souvisí především s novou zákonnou povinností předškolního vzdělávání dětí v posledním ročníku MŠ, v následujícím období tedy očekáváme pokračování sestupného trendu. S kapacitou však mohou mít problémy některé regiony Ústeckého kraje, zejména ty s dobrou dostupností hlavního města Prahy – například obce v územním obvodu ORP Roudnice nad Labem. Menší obce v tomto území, které nezřizují vlastní mateřskou školu, tak musí například uzavřít dohodu o společném spádovém obvodu s obcí, která MŠ zřizuje, tak aby bylo zákonným zástupcům garantováno přijetí jejich dětí do MŠ.

Mimořádná situace spojená s válečným konfliktem na Ukrajině vedla v Ústeckém kraji k významnému přírůstku příchodících dětí do MŠ, což mělo za následek naplnění jejich kapacit. V této chvíli se však nedá odhadovat, jak se situace bude dále vyvíjet a jak a zda podniknout procesní kroky nad rámec těch, které byly již pro řádný chod této části vzdělávací soustavy učiněny.

Nejen v Ústeckém kraji, ale v celé České republice je dlouhodobě zaznamenáván nárůst počtu odkladů začátku povinné školní docházky. Důslednou a pravidelně prováděnou pedagogickou diagnostikou a systematickou podporou v souladu s individuálními vzdělávacími potřebami každého předškolního dítěte či implementací formativního hodnocení v mateřských školách lze podporovat snížení množství odkladů povinné školní docházky. V tomto ohledu bude důsledným metodickým řízením školských poradenských zařízení nutné podpořit vytváření účinných systémů zaměřených na oblast minimalizace rizik spojených se školní neúspěšností dětí a s tím spojené eliminace odkladů začátku povinné školní docházky. Posilována by měla být také spolupráce

mezi rodinou a školním prostředím, zejména rozvíjením forem spoluúčasti rodičů na činnosti školy a zapojováním do společných aktivit.

V souvislosti s nárůstem počtu individuálně integrovaných dětí je jedním ze základních cílů i nadále podporovat schopnost mateřských škol vytvářet vhodné podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, uplatňovat účinné postupy pro efektivní prevenci a kompenzaci nerovností v dosahovaných výsledcích, zajistit optimální podmínky pro společné vzdělávání a rozvoj všech dětí a podpořit jejich vzdělávací úspěšnost. Je vhodné včasné a přesně diagnostikovat děti již v průběhu předškolního vzdělávání a následně intervenovat formou podpůrných opatření navrhovaných školskými poradenskými zařízeními. Důležitou oblastí, která nesmí zůstat opomenuta, je podpora dětí nadaných. Je potřeba tyto děti včasné vyhledávat a identifikovat, podpořit jejich nadání a optimálně je vzdělávat.

Další oblastí, na kterou by mělo být zaměřeno další vzdělávání pedagogických pracovníků, je oblast prevence rizikového chování dětí. K efektivnímu řešení uvedené oblasti školy nemají příznivé ani vlastní personální podmínky. Vzdělávání by se mělo zaměřit na problematiku prevence a projevů rizikového chování, vedení třídy, oblast bezpečnosti a ochrany zdraví.

Posilována by měla být vzájemná spolupráce škol, a to nejen mateřských a základních, ale rovněž mateřských a středních, vzdělávajících zejména v pedagogických, zdravotnických, popřípadě také technických (viz polytechnické vzdělávání) oborech, prostřednictvím společných projektů a aktivit.

Vybrané problémové oblasti:

- Nižší účast dětí v Ústeckém kraji na předškolním vzdělávání.
- Nízká efektivita dopadu povinného předškolního vzdělávání pro skupinu dětí ohrožených budoucím školním neúspěchem ze socio-kulturně znevýhodněných lokalit, na něž byl záměr zákonodárců směřován.
- Narůstající počet dětí s vadami řeči a komunikačními kompetencemi obecně.
- Narůstající počet dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, které jsou integrovány do běžných tříd MŠ.
- Nedostatečné vybavení MŠ pro výuku/podporu polytechnického vzdělávání.
- Nedostatečná znalost/orientace pedagogických pracovníků v nových výukových metodách aktivizujících rozvoj technických, digitálních a matematických dovedností dětí.
- Začleňování dětí ve věku od dvou do tří let, pro které nemají všechny školy připraveny optimální personální a materiální podmínky (a bezpečné prostředí).
- Zvýšená administrativní zátěž ředitelů/ředitelky škol v souvislosti s inkluzivním vzděláváním.

2.5.4 ZÁKLADNÍ ŠKOLY

V základním vzdělávání se projevuje silnější demografická vlna, ale obecně lze konstatovat, že kapacity základních škol jsou dostačující. Převis poptávky po přijetí do základní školy se vyskytuje pouze v ojedinělých, konkrétních případech, jedná-li se o tzv. prestižní školy. Kapacity ZŠ však byly znatelně ovlivněny mimořádnou situací spojenou s válečným konfliktem na území Ukrajiny, avšak průběžnou kontrolou a s pomocí příslušných orgánů se situaci podařilo monitorovat a adekvátně řešit. Ve školním roce bylo ve školském rejstříku na území Ústeckého kraje registrováno celkem 255 aktivních škol poskytujících základní vzdělání (včetně speciálních škol). Výrazná většina škol je zřizována obcemi (90,6 %).

Školní družiny a školní kluby jsou školská zařízení, která poskytují zájmové vzdělávání žákům z jedné nebo několika základních škol podle vlastního vzdělávacího programu, který jim umožňuje výrazně se profilovat podle zájmů a potřeb žáků. Školní družiny a kluby slouží výchově, vzdělávání, sportovní a zájmové činnosti žáků v době mimo vyučování. Školní družiny jsou přednostně určeny žákům na prvním stupni ZŠ. Školní kluby jsou přednostně určeny žákům druhého stupně ZŠ a žákům odpovídajícího nižšího stupně šestiletého nebo osmiletého gymnázia.

V souladu s demografickým vývojem stoupá i počet žáků, kteří se zúčastňují vzdělávání ve školních družinách a klubech. Vzniká tak potřeba navyšování jak počtu, tak kapacit těchto zařízení. Ústecký kraj bude v souladu s aktuálními potřebami a očekávaným vývojem podporovat navyšování kapacit a počtu těchto zařízení.

Krajský úřad Ústeckého kraje také podporuje zřizování přípravných tříd, a tím i přípravu dětí na zahájení povinné školní docházky. Podle znění školského zákona (§ 47) účinného od 15. 2. 2019 jsou přípravné třídy zřizovány pro děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, u kterých je předpoklad, že zařazení do přípravné třídy vyrovná jejich vývoj, přednostně pak pro děti, kterým byl povolen odklad povinné školní docházky.

V souladu s tím je uvedeno v Metodickém pokynu ke zřizování přípravných tříd vydaném OŠMT KÚÚK s účinností od 1. 3. 2019, že odklad povinné školní docházky již není nezbytnou podmínkou zařazení dítěte do přípravné třídy základní školy. Podstatný je předpoklad, že zařazení do přípravné třídy vyrovná vývoj dítěte. Děti s odkladem mají opětovně pouze právo na přednostní přijetí.

Opět tak lze do přípravné třídy přijímat i děti, které dosáhnou 6 let věku nejen od září do prosince, ale v období od září do srpna (tedy děti pětileté), tak jako tomu bylo do 1. 9. 2017.

Jedním z nedostatků základního školství, který má vliv na trh práce v Ústeckém kraji, je neodpovídající informovanost karirových poradců o aktuální situaci na trhu práce. Pedagogičtí pracovníci, kteří mají tuto oblast v gesci, ji často vykonávají společně s výchovným poradenstvím. Často také nemají přímou vazbu na podniky v regionu a nemají odpovídající přehled o náročnosti a podmínkách práce v jednotlivých profesích. Karirové poradenství je jedním z důležitých prvků pro harmonizaci trhu práce a strukturu absolventů jednotlivých oborů středního vzdělání. I z těchto důvodů je v rámci tohoto projektu problematika začleněna do povinných klíčových témat.

Od 15. 2. 2019 nabyla účinnosti novela zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, která přišla s novým pojetím podpory žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve smyslu společného vzdělávání. Tato úprava je legislativním ukotvením tzv. společného vzdělávání a nového způsobu podpory vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. V této souvislosti byla vydána prováděcí vyhláška č. 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění účinném od 1. 11. 2018. Dítětem, žákem nebo studentem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí žák, jehož vzdělávání z důvodů jeho speciálních vzdělávacích potřeb vyžaduje uplatnění podpůrných opatření, která zahrnuje také poradenskou pomoc školy. V ideálním případě by měla škola disponovat školním poradenským pracovištěm, které zahrnuje služby nejen výchovného poradce, případně metodika prevence, ale také školního psychologa a školního speciálního pedagoga. Cílem je v oblasti základního vzdělávání posílení škol o výše uvedené odborníky, kteří však v tuto chvíli nejsou na trhu práce k dispozici v takovém množství, aby byla potřeba škol v této oblasti uspokojena. Žadoucí také bude získání vyššího objemu finančních prostředků na zajištění těchto služeb.

V každoročně vydávaném Souboru pedagogicko-organizačních informací² (určeném mj. i pro mateřské školy, střední školy, konzervatoře, vyšší odborné školy, základní umělecké školy, jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky a školská zařízení) od MŠMT lze v rámci nejen základního vzdělávání zjistit relevantní informace na daný školní rok formou doporučení.

Výstupy ze vzdělávání žáků na základních školách nejsou příliš uspokojivé ani podle výsledků mezinárodního šetření znalostí a dovedností žáků základních škol PISA 2003, 2006 a 2009 v Ústeckém kraji. Lze říci, že Ústecký kraj patří opakovaně mezi kraje s nejhorší matematickou, přírodovědnou a především čtenářskou gramotností žáků základních škol. Tento stav se logicky promítá do výsledků žáků v druhém stupni počátečního vzdělávání, tedy ve středních školách a to bez ohledu na typ a oborové zaměření školy. Šetření PISA se v České republice znovu uskutečnilo na jaře roku 2022.

Žáci na prvním stupni základních škol dosahují v Ústeckém kraji podprůměrných výsledků v mezinárodních šetřeních TIMSS a PIRLS, které se zaměřují na matematickou a čtenářskou gramotnost žáků ve 4. ročníku základní školy. Výsledky žáků v těchto gramotnostech jsou hodnoceny v pěti kategoriích, přičemž Ústecký kraj má vyšší zastoupení žáků v nejnižší kategorii a zároveň nízký podíl žáků v kategorii s nejlepšími výsledky (je patrné, že tyto parametry korelují s podílem obyvatel s dosaženým základním vzděláním, nebo bez vzdělání a na druhé straně podílem obyvatel, kteří dosáhli vysokoškolského vzdělání – viz předchozí kapitoly). Výsledky těchto šetření pak korelují s výběrovým šetřením žáků 5. a 9. ročníků, která realizuje ČŠI.

Výše uvedený trend pak lze vysledovat také u žáků na druhém stupni ZŠ. V šetření PISA (zaměřené na testování 15 letých žáků ve čtenářské, matematické a přírodovědné funkční gramotnosti) má Ústecký kraj největší podíl žáků, kteří dosáhli pouze prvních dvou úrovní („pod nízkou“ a „nízkou“ úrovní) čtenářské a matematické gramotnosti. U matematické gramotnosti činí tento podíl téměř 60%! V PISA 2015 došlo ke zhoršení výsledků žáků oproti předchozímu šetření. Na základě dalších mezinárodních šetření TIMSS a PIRLS se dále ukazuje, že ke zhoršení výsledků vzdělávání v uvedených gramotnostech dochází zejména na druhém stupni základních škol, toto zhoršení pak již nejsou střední školy schopny dostatečně kompenzovat. Výsledky PISA 2015 (z novějších šetření zatím nejsou výsledky k dispozici) pak opět úzce korelují s výsledky testování žáků 9. tříd ČŠI, ačkoliv zde se o trochu hůře umístili žáci Karlovarského kraje.

Vybrané problémové oblasti:

- Neuspokojivé a zhoršující se výsledky žáků ve čtenářské, matematické a přírodovědné gramotnosti – zejména na druhém stupni ZŠ.
- Vysoký podíl žáků, kteří ukončí povinnou školní docházku v jiném než 9. ročníku, a předčasné odchody ze vzdělávání.
- Nedostatek aprobovaných učitelů matematiky a přírodovědných předmětů.
- Zvyšující se nároky na učitele, související s vyšším podílem žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v běžných třídách základních škol.
- Rostoucí počet žáků s komunikačními problémy (nejen s vadami řeči, narůstající počet dětí vracejících se do ČR po dlouhodobém pobytu v zahraničí a dětí zahraničních pracovníků) a s poruchami chování a učení.
- Vysoký počet zameškaných hodin.

² [Soubory pedagogicko-organizačních informací, MŠMT ČR \(msmt.cz\)](https://www.msmt.cz)

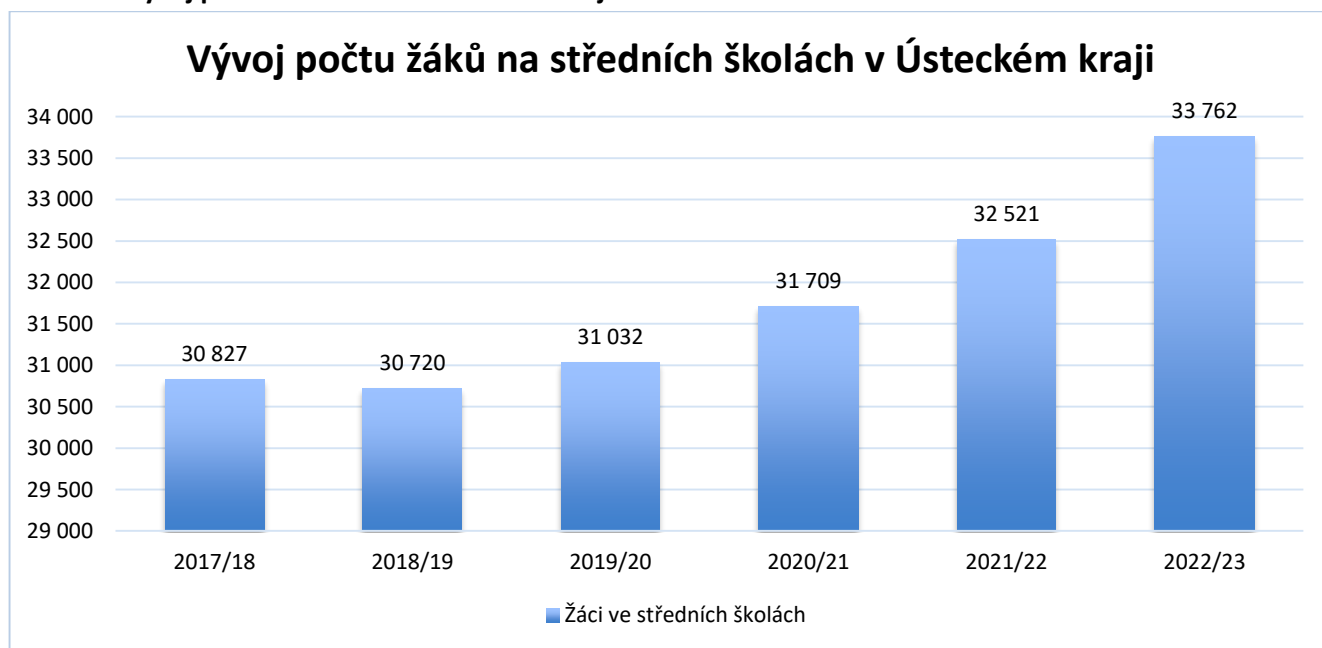
2.5.5 STŘEDNÍ ŠKOLY

Ve školním roce 2020/2021 bylo ve školském rejstříku na území Ústeckého kraje evidováno celkem 90 aktivních škol poskytujících střední vzdělání. Z toho 64,4 % je zřizoval Ústecký kraj, 27,8 % soukromý zřizovatel a počet doplňuje 5 středních škol obecních a 2 církevní.

V Ústeckém kraji je značný počet středních škol, které Ústecký kraj nezřizuje, jedná se zejména o střední školy zřizované soukromými subjekty. Ačkoliv Ústecký kraj zřizuje 58 středních škol, pět z těchto škol vyučuje pouze obory středního vzdělání praktická škola jednoletá nebo praktická škola dvouletá, tedy obory určené výhradně pro žáky se SVP. Běžných středních škol, které zřizuje Ústecký kraj, je tedy 53. Počet středních škol jiných zřizovatelů je celkem 32.

Rozložení škol a vzdělávací nabídky v kraji nejsou rovnoměrné. Školy vytvářejí určité shluky, které reagují na místní kulturně historický a ekonomický vývoj. Mimo to existuje řada nadregionálních škol. Tento stav vede k vnitřní migraci žáků za vzděláním v rámci kraje. Jednotlivé okresy se tak vzájemně doplňují a prolínají.

Graf č. 3: Vývoj počtu žáků na SŠ v Ústeckém kraji – denní forma vzdělávání

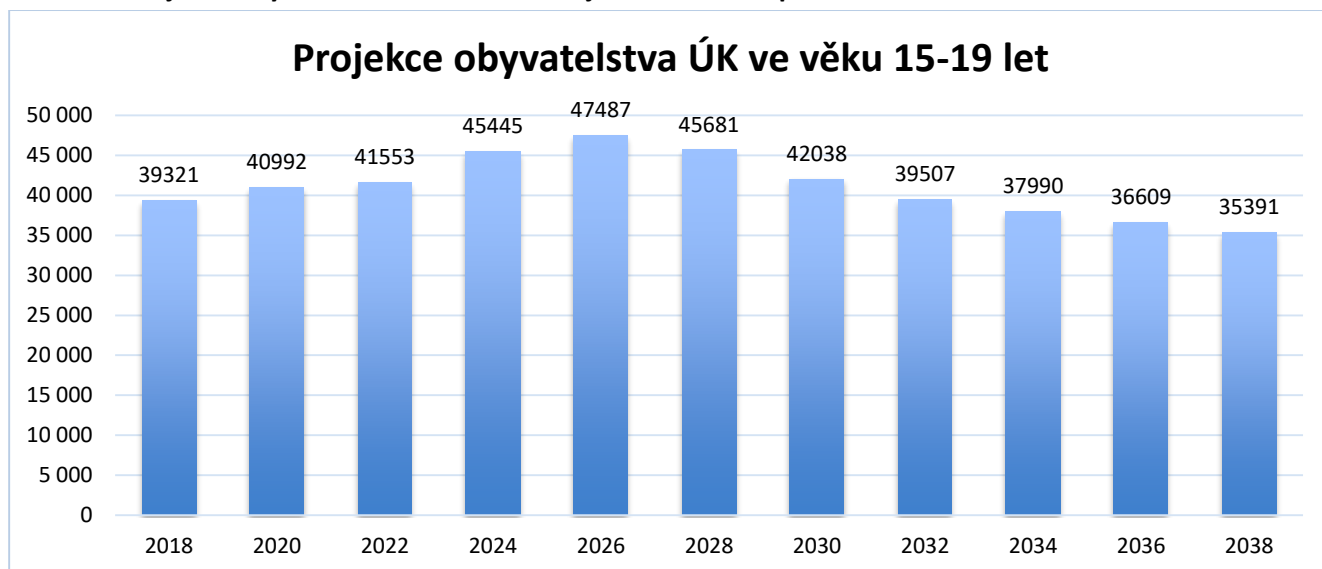

Zdroj: [Vzdělávání - Kraj | ČSÚ v Ústí nad Labem \(czso.cz\)](https://www.czso.cz)

V nadcházejícím období je ve středním školství očekáván demografický nárůst. Ve věkové skupině obyvatel 15-19 let s sebou nese navýšení počtu žáků naplněné kapacity na středních školách, tedy opak stavu probíhající v minulém střednědobém období. V nynější době v Ústeckém kraji dochází k vysoké neúspěšnosti žáků u maturitní zkoušky. Důvody tohoto trendu jsou předmětem debat odborné veřejnosti s cílem najít adekvátní řešení pro zajištění přinejmenším stejné kvality vzdělávání a zároveň zajištění stability uchazečů na trhu práce napříč studovanými obory.

Graf č. 4: Projekce obyvatelstva v Ústeckém kraji ve věkové skupině 15-19 let

Zdroj: [Ústecký kraj | ČSÚ v Ústí nad Labem \(czso.cz\)](#), DZ ÚK 2020-2024, upraveno SMT

Vývoj počtu žáků ve středním školství v denní formě vzdělávání odpovídá věkové skupině 15-19 let, ačkoliv ne všichni mladí lidé v této věkové kohortě se středního vzdělání zúčastní. Do roku 2026 se počítá s nárůstem počtu žáků, po tomto roce by mělo dojít k pozvolnému dlouhodobému poklesu. Skutečný počet žáků (uvažováno jako podíl na počtu osob v relevantní věkové kohortě) v systému středního školství významně ovlivňují tři faktory. Počet žáků, kteří ukončí počáteční vzdělávání po ukončení povinné školní docházky, předčasné odchody ze vzdělávání (nedokončení středního vzdělání) a opakování ročníku, ať v rámci stejného oboru vzdělání, nebo po přestupu na jiný obor středního vzdělání.

Tabulka č. 9: Vývoj počtu nově přijatých žáků v ÚK – denní forma vzdělávání

Kategorie vzdělání	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Střední vzdělání s výučním listem (E+H)	3 131	3 045	2979	3 019	3 504	3 133
Střední s MZ a odborným výcvikem (L0)	351	335	385	341	338	296
Střední vzdělání bez MZ i výučního listu (J, C)	106	107	119	99	156	92
Střední vzdělání s MZ (M)	3 363	3 405	3 311	3 354	3 561	3 554
Gymnaziální vzdělání (K)	1 491	1 465	1 424	1 351	1 522	1 495
Nástavbové vzdělání (L/5)	344	352	319	274	291	298

Zdroj: ÚK regionální specifická data

Z uvedené tabulky vyplývá, že největší zastoupení mezi přijatými žáky na středních školách mají žáci v oborech vzdělání s maturitní zkouškou a v oborech vzdělání s výučním listem. Gymnaziální vzdělání se početně v podstatě nemění.

Ačkoliv je počet žáků v oborech vzdělání s výučním listem v Ústeckém kraji nižší než počet žáků v maturitních oborech, oproti jiným krajům vykazuje Ústecký kraj vysoké zastoupení žáků v oborech s výučním listem, což koreluje s celkovou vzdělaností strukturu obyvatel v kraji. Ačkoliv je podíl nově přijatých žáků do oborů středního vzdělání v denní formě vzdělávání vyšší, než je průměr ČR, podíl počtu absolventů

maturitních oborů vzdělání je nižší než průměr ČR. Tento jev velmi pravděpodobně souvisí s přijímáním žáků do maturitních oborů, aniž by tito žáci měli ke studiu maturitního oboru vzdělání dostatečné předpoklady.

Tabulka č. 10: Vývoj celkového počtu žáků denní formy vzdělávání v jednotlivých skupinách oborů vzdělání s výučním listem ve školách v Ústeckém kraji

Skupina oborů E, H	Školní rok						
	denní	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
23 Strojírenství a strojírenská výroba		1 827	1 810	1 780	1 734	1 704	1 585
26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika		568	637	711	785	842	892
28 Technická chemie a chemie silikátů		0	0	8	20	20	19
29 Potravinářství a potravinářská chemie		459	470	462	429	457	432
31 Textilní výroba a oděvnictví		61	55	46	60	76	77
33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů		376	397	451	464	517	572
34 Polygrafie, zpracování papíru, filmu a fotografie		85	95	86	71	83	86
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie		752	638	610	645	727	772
37 Doprava a spoje		48	48	35	44	45	52
39 Speciální a interdisciplinární obory		0	0	0	0	8	15
41 Zemědělství a lesnictví		703	668	655	633	656	681
53 Zdravotnictví		84	84	89	106	93	81
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus		1 430	1 302	1 299	1 346	1 319	1 236
66 Obchod		894	890	862	893	904	901
69 Osobní a provozní služby		784	714	741	786	841	875
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče		172	166	179	174	178	191
82 Umění a užité umění		31	36	33	37	42	38
Celkem žáků		8 274	8 010	8 047	8 227	8 512	8 505

Zdroj: Výkonové výkazy k 30. 9. daného školního roku, školní matrika

Z hlediska absolutních hodnot je patrné, že významně ubylo žáků ve skupinách oborů 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus a 23 Strojírenství a strojírenská výroba. Naopak výraznější nárůst zaznamenaly obory skupiny vzdělání 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika, u které se jedná o žádoucí a vítanou skutečnost z hlediska potřeby na trhu práce.

Tabulka č. 11: Vývoj počtu žáků denní formy vzdělávání v jednotlivých skupinách oborů vzdělání s maturitní zkouškou (L, M a K) ve školách v Ústeckém kraji

Skupina oborů M, K, L0, L5	Školní rok						
	denní	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
16 Ekologie a ochrana životního prostředí		181	169	173	164	165	152
18 Informatické obory		812	774	770	803	915	1 054
23 Strojírenství a strojírenská výroba		1 264	1 303	1 336	1 256	1 201	1 139
26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika		1 130	1 169	1 207	1 239	1 352	1 402
28 Technická chemie a chemie silikátů		177	185	182	191	209	202
33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů		7	3	0	0	0	0
34 Polygrafie, zpracování papíru, filmu a fotografie		224	205	227	225	237	230
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie		402	388	407	443	458	530
37 Doprava a spoje		279	304	268	272	253	247
39 Speciální a interdisciplinární obory		288	254	265	245	229	276
41 Zemědělství a lesnictví		319	308	273	271	274	303
43 Veterinářství a veterinární prevence		115	122	124	124	125	126
53 Zdravotnictví		866	848	965	1 080	1 242	1 355
63 Ekonomika a administrativa		2 243	2 146	2 119	2 152	2 188	2 292
64 Podnikání v oborech, odvětví		511	467	454	449	493	542
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus		1 015	932	822	812	819	813
66 Obchod		45	42	33	32	28	29
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost		1 499	1 458	1 432	1 341	1 301	1 372
69 Osobní a provozní služby		444	443	397	278	250	267
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče		1 289	1 380	1 421	1 436	1 426	1 464
78 Obecně odborná příprava (lycea)		1 074	1 086	1 091	1 076	1 077	1 132
79 Obecná příprava (gymnázia)		8 156	8 150	8 031	8 013	8 036	8 151
82 Umění a užité umění		405	421	408	410	424	442
Celkem žáků		22 745	22 557	22 405	22 312	22 702	23 520

Zdroj: Výkonové výkazy k 30. 9. daného školního roku, školní matrika

Čerství absolventi maturitních oborů vzdělání vykazují obecně poměrně nízkou nezaměstnanost. Nejvíce žáků je do prvních ročníků odborných škol přijímáno do skupiny oborů vzdělání 63 Ekonomika a administrativa. Čerství absolventi těchto oborů vzdělání vykazují vyšší nezaměstnanost než je dlouhodobý průměr nezaměstnanosti oborů vzdělání kategorie M v Ústeckém kraji. Naopak z hlediska současných, ale také budoucích předpokládaných potřeb průmyslu v Ústeckém kraji, je nadále podporovat skupiny oborů vzdělání 23, 26 a 36. Pozitivním trendem pro Ústecký kraj je zvyšování počtu žáků skupiny oborů 18 Informatické obory. Z hlediska zdravotnických potřeb obyvatelstva je pak důležitá podpora skupiny oborů vzdělání 53 Zdravotnictví. V posledních letech sledujeme razantní změnu v negativním trendu a počty žáků oboru vzdělání Zdravotnický asistent/Praktická sestra celkově v prvním ročníku narůstají. Mezi hlavní příčiny této změny řadíme nepovinnost konat maturitní zkoušku z matematiky i v těchto oborech a také v zařazení oboru vzdělání Zdravotnický asistent/Praktická sestra do stipendijního programu Ústeckého kraje „Stabilizace nelékařských zdravotnických pracovníků v Ústeckém kraji“. Zvyšující počet by v budoucnu mohl také souviset s onemocněním COVID-19.

Obecně lze konstatovat, že vlivem dlouhodobé propagace a popularizace technických oborů vzdělání dochází k částečné harmonizaci s požadavky trhu práce – narůstá počet žáků v technických oborech vzdělání. Vzhledem k předpokládaným změnám na trhu práce očekáváme zvyšující se požadavky zaměstnavatelů na kvalifikaci absolventů technických oborů vzdělání. Je tedy potřeba zaměřit se na podporu zvyšování zájmu žáků vycházejících z devátých tříd základních škol o obory vzdělání poplatné tomuto trendu (související s tzv. technologiemi 4.0). Jedná se o obory vzdělání, jejichž absolventi získávají vyšší kvalifikaci (kategorie dosaženého vzdělání M a L/O). Důležité je také zlepšování materiálních a personálních podmínek výuky v těchto oborech vzdělání. Díky tzv. průmyslu 4.0 narůstá potřeba podporovat digitální gramotnosti, a to jak u žáků tak učitelů.

Střední školy poskytují s ohledem na negativní demografický vývoj poměrně vysokou nabídku oborů středního vzdělání, a to mnohdy, z pohledu trhu práce, v neperspektivních oborech, jejichž žáci navíc vykazují vysokou míru neúspěšnosti u maturitní zkoušky. Typicky se jedná obory Podnikání, Ekonomika a podnikání a Kosmetické služby (viz také tematická zpráva ČŠI – Vzdělávání ve středních školách s vysokou mírou neúspěšnosti žáků ve společné části maturitní zkoušky 2018). Tento stav vede v důsledku také k nízké naplněnosti tříd a neefektivnímu využívání pedagogických pracovníků.

Významným problémem začíná být zvyšující se podíl žáků, kteří nedokončí střední vzdělávání. S tím také souvisí počet zameškaných hodin, který se sice v posledním sledovaném období pohyboval kolem 40-45 hodin na pololetí a žáka, ale musí se vzít v potaz nemalý vliv distanční výuky během tohoto období zapříčiněné pandemií koronaviru. Mezi nejúčinnější nástroje prevence tohoto negativního jevu patří: úzká spolupráce mezi školou a rodinou žáka, kvalitní kariérové poradenství, oborová propustnost mezi kategoriemi dosaženého vzdělání na střední škole.

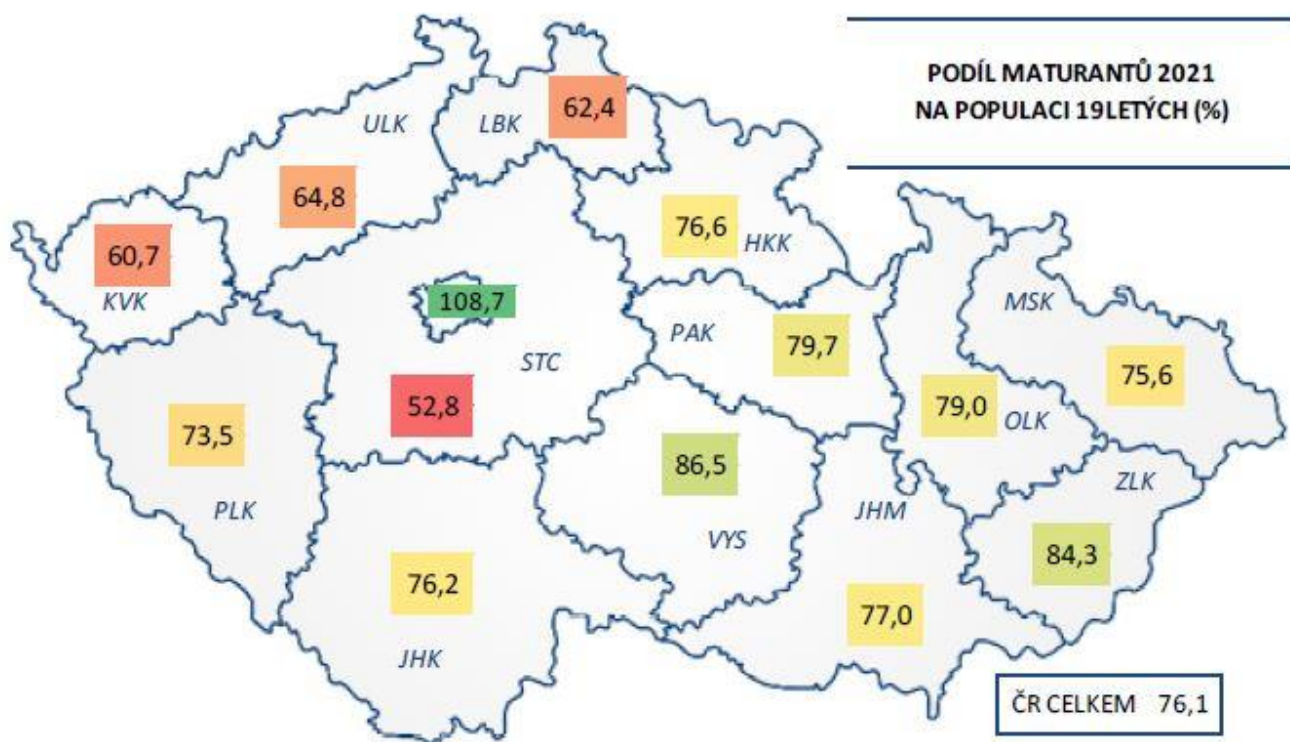
Nedostatek učitelů některých oborů se týká také středního vzdělávání, zde je však problém složitější o to více, že se nejedná pouze o učitele všeobecně vzdělávacích předmětů (zejména Fy, Ch, M a IT), ale také o učitele odborných předmětů a odborného výcviku. Vzhledem k věkové struktuře bude tento problém v příštích letech velmi pravděpodobně narůstat. V tomto ohledu by mohlo pomoci zvyšování platů pedagogických pracovníků, které by mohlo učitele, případně odborníky z praxe, k výkonu učitelské profese více motivovat.

Výsledky vzdělávání

Za jedny z podstatných statistik se považuje struktura obyvatelstva a její vzdělanostní úroveň. Ústecký kraj se dlouhodobě potýká s určitými specifiky, mezi něž patří právě např. nižší úroveň vzdělání v poměru k obyvatelstvu. Následující mapa znázorňuje, podíl prvomaturantů³ v roce 2021 na populaci 19letých (vč. nástavbového vzdělání).

Obrázek č. 2: Podíl prvomaturantů v roce 2021 na populaci 19letých podle krajů v ČR

Zdroj: [Výsledky maturitní zkoušky v krajích v letech 2017–2021 \(cermat.cz\)](https://cermat.cz)

Z grafu vyplývá, že účast na maturitním vzdělávání v Ústeckém kraji se spolu s kraji Karlovarským a Libereckým řadí mezi ty, v nichž se podíl prvomaturantů v patřičném věku pohybuje oproti zbytku ČR v nižším zastoupení.

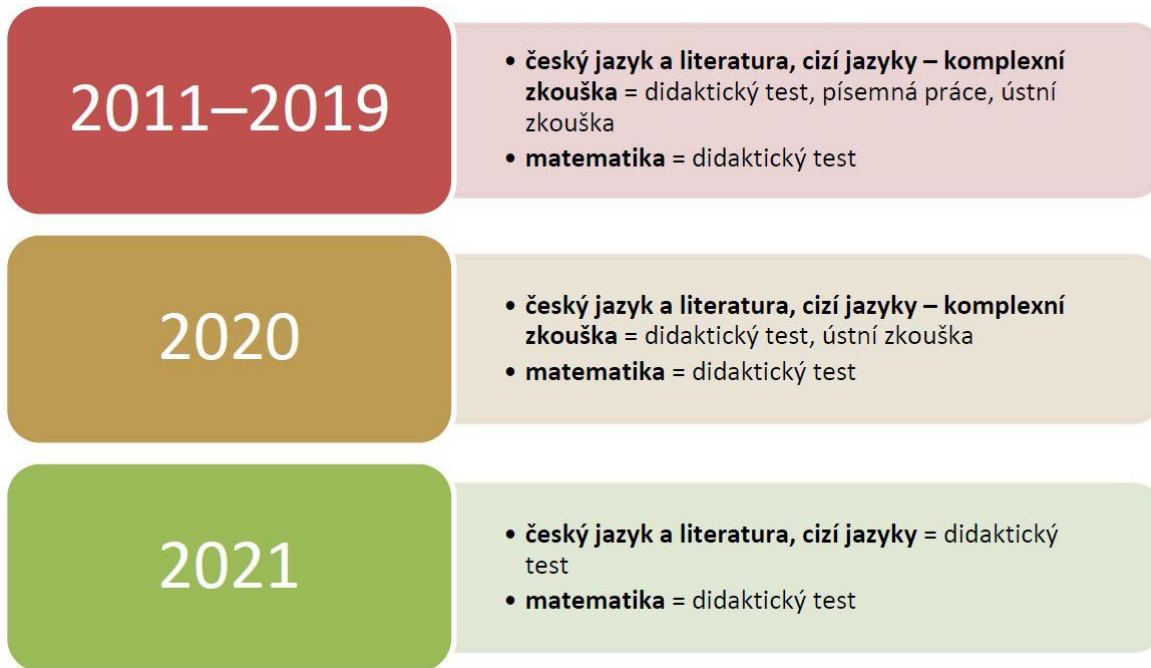
Co se oborové struktury týká, z celkových 7 924 žáků, kteří dosáhli 19. roku života a jsou považováni za prvomaturanty, se 17,2 % rozhodlo splnit maturitní zkoušku na gymnáziích, 3,2 % na lyceu, 36,4 % na středních odborných školách, 4,2 % na středních odborných učilištích a 3,8 % v nástavbovém vzdělávání.

Na úrovni středního vzdělávání se Ústecký kraj dlouhodobě potýká s nevyhovujícími výsledky, tento jev prakticky kopíruje výstupy ze základního vzdělávání, kde žáci základních škol vykazují také podprůměrné výsledky (viz kapitola základní školy).

³ prvomaturanti = žáci, kteří v daném školním roce navštěvovali poslední ročník střední školy, a zároveň se hlásí k maturitní zkoušce poprvé

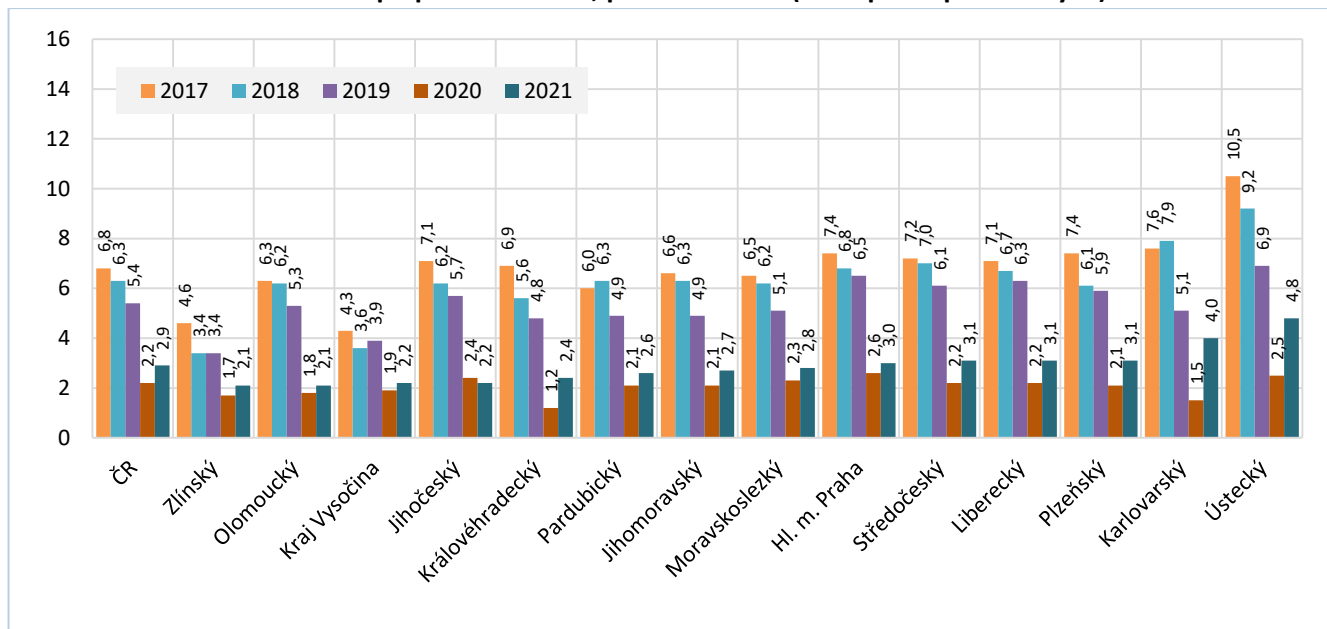

Obrázek č. 3: Model společné části maturitní zkoušky

Zdroj: Cermat, Maturitní zkouška 2017-2021, Krajský pohled

Graf č. 5: Neúčast u MZ – stav po podzimním ZO, prvomaturanti (v % z počtu přihlášených)

Zdroj: Cermat, Maturitní zkouška 2017-2021, Krajský pohled

Jak je patrné z výše umístěného grafu, Ústecký kraj v otázce neúčasti u maturitní zkoušky v porovnání se zbytkem ČR jednoznačně vyčnívá. Kvůli pandemické situaci se v roce 2020 sice stav mezi kraji vyrovnal a nejsou

v něm patrné výrazné odchylky⁴, avšak se započítáním roku 2021 se Ústecký kraj opět odchyluje. Jedná se tak o nejhorší naměřený výsledek ze všech krajů v ČR. Nejhorší výsledek v rámci ČR byl zaznamenán i v řádném jarním termínu maturitní zkoušky (5,7 %, ČR 3,9 %).

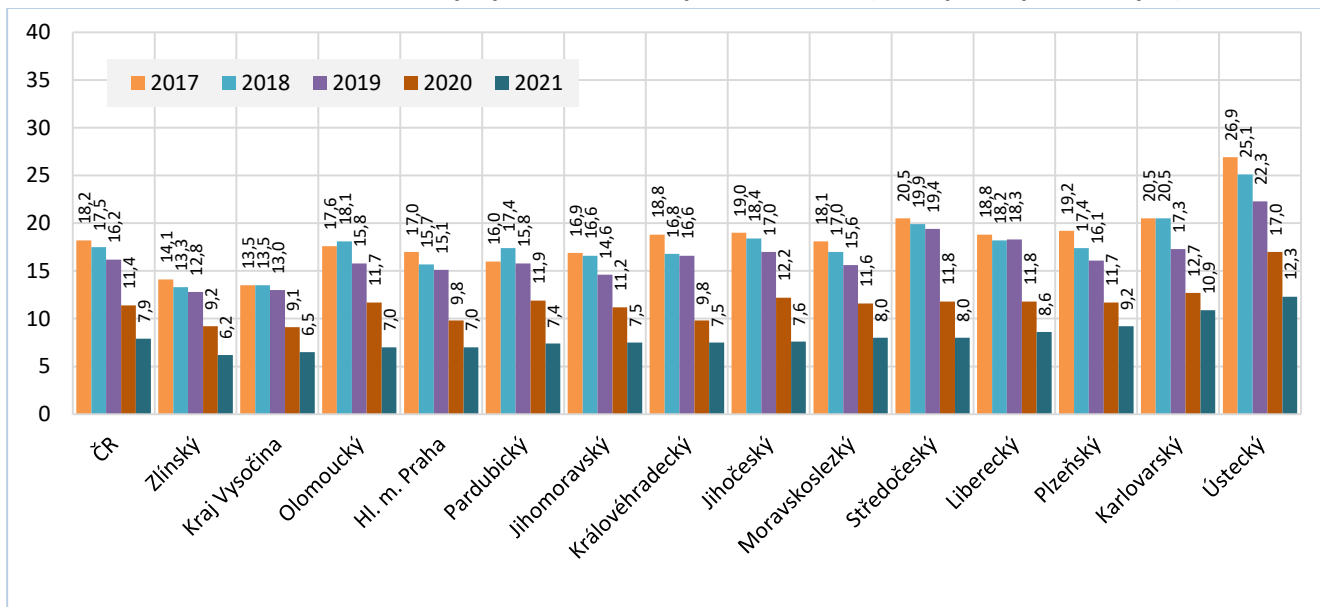
Podíváme-li se na konkrétní neúčast u maturitní zkoušky v jednotlivých oborech, vyplývá nám, že procentuální neúčasti v Ústeckém kraji vévodí zejména střední odborné školy a střední odborná učiliště. Zejména na učilištích je situace alarmující.

Tabulka č. 12: Procentuální neúčast žáků SOŠ a SOU v ÚK v poměru k ČR

	Střední odborné školy v ÚK	Střední odborná učiliště v ÚK
Přihlášení v ÚK	2 884	329
Neúčast v %	5,5	13,1
Neúčast – průměr ČR v %	3,1	4,7

Zdroj: Cermat, Maturitní zkouška 2017-2021, Krajský pohled

Graf č. 6: Hrubá neúčast u MZ – stav po podzimním ZO, prvomaturanti (v % z počtu přihlášených)

Zdroj: Cermat, Maturitní zkouška 2017-2021, Krajský pohled

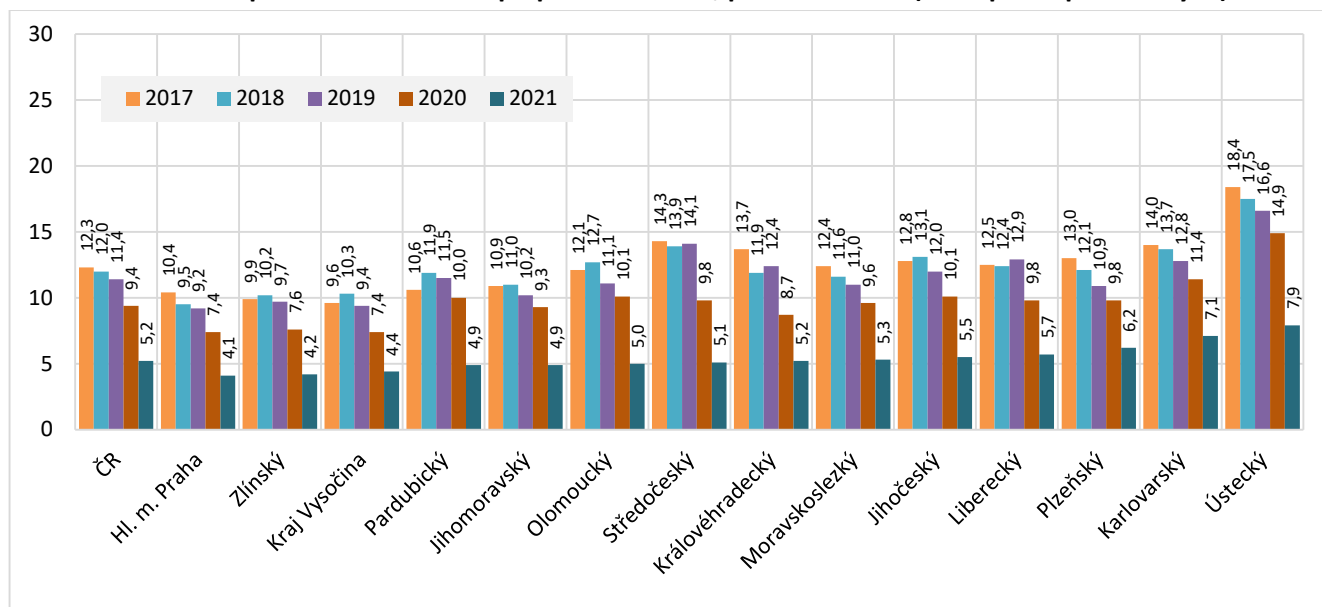
Stejně jako v případě neúčasti u maturitní zkoušky, Ústecký kraj se drží na chvostu i v hrubé neúspěšnosti⁵ u maturitní zkoušky. Celkový podíl neúspěšných žáků, jenž činí 12,3 %, se dále dělí na dvě složky – ti, kteří u zkoušky neuspěli a ti, kteří ji nekonali. V prvním případě se jedná o 7,6 % (průměr ČR 5,0 %) a v druhém případě o 4,8 % (průměr ČR 2,9 %).

⁴ Nízká míra neúčasti u MZ 2020 je způsobena tím, že zkoušku mohli konat všichni žáci posledních ročníků (bez ohledu na úspěšné ukončení 1. pololetí).

⁵ Hrubá neúspěšnost = podíl maturantů, kteří zkoušku nekonali nebo ji konali neúspěšně, na celkovém počtu přihlášených ke zkoušce (v %).

Graf č. 7: Čistá neúspěšnost u MZ – stav po podzimním ZO, prvomaturanti (v % z počtu přihlášených)

Zdroj: Cermat, Maturitní zkouška 2017-2021, Krajský pohled

Čistá neúspěšnost⁶ v Ústeckém kraji se v rámci ČR pohybuje na posledním místě. V průběhu posledních 5 let se situace výrazně nezměnila, ačkoliv v posledním měřeném roce 2021 se rozdíl v porovnání s ostatními kraji přece jen mírně snížil. Stále se ale jedná o 7,9 % neúspěšných maturantů v porovnání s celorepublikovým průměrem 5,2 %. V řádném jarním termínu čistá neúspěšnost v ÚK vystoupala na 20,1 % z počtu konajících prvomaturantů, přičemž průměr ČR činí 15,7 %. Jedná se o nejvyšší zaznamenanou hodnotu v mezikrajském srovnání.

K čisté neúspěšnosti, navíc v kontextu typu školy a oborové struktury, se pojí i následující tabulka. Z té vyplývá, že Ústecký kraj zaostává za většinou krajů ostatních kromě absolventů lyceí.

Tabulka č. 13: Čistá neúspěšnost u maturitní zkoušky podle typu školy a oborová struktura (v %) – stav po podzimním termínu 2021

	celkem	gymnázia	lycea	SOŠ	SOU	nástavby
Ústecký kraj	7,9	1,1	2,0	9,4	13,3	26,8
ČR	5,2	0,7	3,2	5,7	9,4	19,7

Zdroj: Cermat, Maturitní zkouška 2017-2021, Krajský pohled

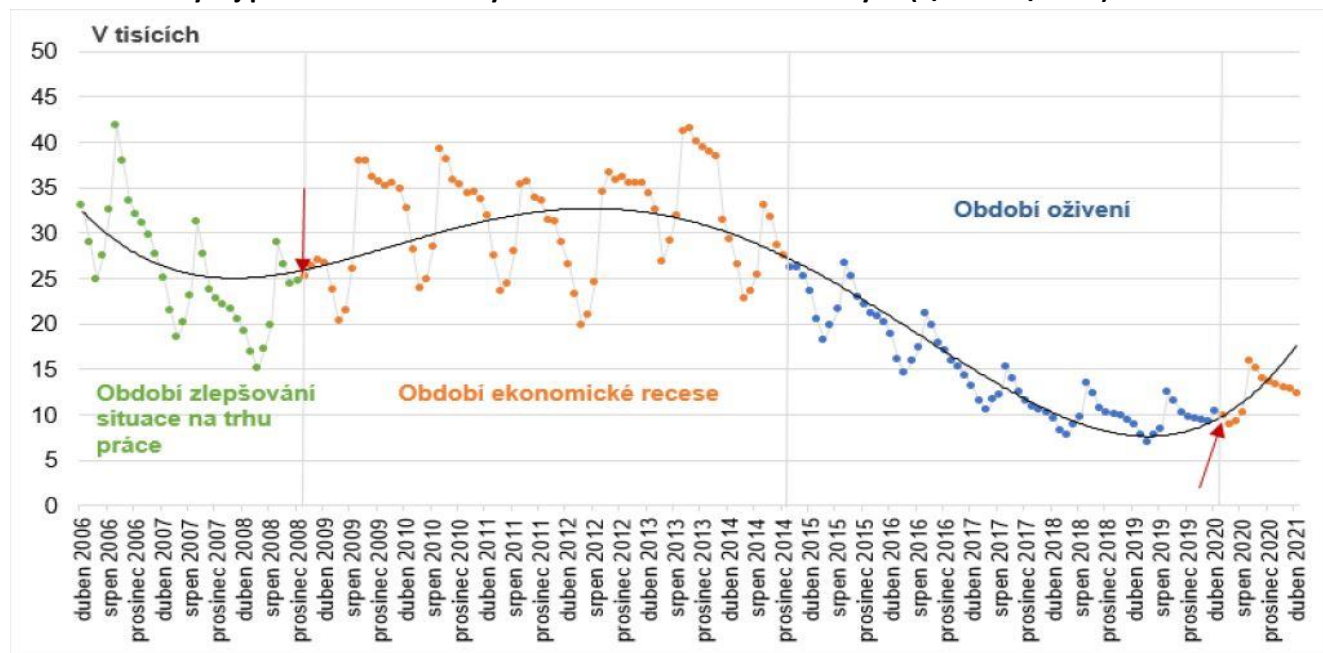
⁶ Čistá neúspěšnost = podíl maturantů, kteří zkoušku konali neúspěšně, na celkovém počtu konajících zkoušku (v %)

2.5.6 ABSOLVENTI STŘEDNÍCH ŠKOL A TRH PRÁCE

Tato kapitola se věnuje tzv. čerstvým absolventům, tedy uchazečům o zaměstnání, kteří ukončili své vzdělávání v předchozím školním roce (obvykle v červnu) a jsou v evidenci nezaměstnaných v dubnu daného roku.

Obrázek č. 4: Vývoj počtu nezaměstnaných absolventů škol a mladistvých (4/2006-4/2021) v ČR

Zdroj: [Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním – 2021 | Infoabsolvent.cz](https://www.infoabsolvent.cz)

Výše umístěný graf znázorňuje ekonomické pozadí, s nímž míra nezaměstnanosti nejen „čerstvých“ absolventů, ale všech skupin obyvatelstva ČR souvisí. V prvním čtvrtletí roku 2020 začalo po letech ekonomické konjunktury docházet k ochlazení stavu veřejných financí a s tím spojené poptávce po pracovnících napříč obory vzdělání, a to zejména kvůli situaci způsobené onemocněním veřejnosti známé jako covid-19.

Tabulka č. 14: Vývoj míry nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů denní formy vzdělávání v Ústeckém kraji (dubnové hodnoty) v %

Rok	Střední vzdělání s výučním listem (E, H)		Gymnaziální vzdělání (K)		Střední odb. vzd. s MZ a odb. výcvikem a nástavbové vzd. (L/0, L/5)		Střední odborné vzdělání s MZ (M)		Vyšší odborné vzdělání (N)	
	Kraj	ČR	Kraj	ČR	Kraj	ČR	Kraj	ČR	Kraj	ČR
2016	14,1	9,9	2,7	3,1	16,2	10,6	8,4	7,5	4,5	5,2
2017	9,8	7,0	2,4	2,5	11,7	7,2	7,6	5,2	4,3	2,9
2018	6,8	5,0	1,8	1,5	5,6	4,8	4,6	3,7	2,1	1,8
2019	6,9	4,2	1,3	1,4	7,3	4,7	4,5	3,8	1,8	1,9
2020	8,6	6,5	1,6	1,6	7,5	6,4	5,2	4,7	2,8	3,4
2021	12,1	9,8	3,0	2,0	6,9	8,6	7,9	6,2	6,4	3,4

Zdroj: [Nezaměstnanost absolventů škol USK 2021 | Infoabsolvent.cz](https://www.infoabsolvent.cz)

V tabulce uvedená procentuální míra uvádí, kolik absolventů zůstalo bez zaměstnání a je v evidenci Úřadu práce ČR a v Ústeckém kraji. Data úzce souvisejí s ekonomickou situací v ČR a se situací na pracovním trhu. Ze zjištěných dat vyplývá, že v letech ekonomické konjunktury, tj. v roce 2018 resp. 2019, se absolventům středních škol dařilo na pracovním trhu uplatnit ve velké míře. Od roku 2020, a jak je patrnější zejména z roku 2021, se již trend navrácí k hodnotám z roku 2016 a předpovídá tak opětovnou vyšší míru nezaměstnanosti mezi absolventy i v letech následujících, stejně jako s tím spojený ekonomický regres v ČR i ve světě.

Tabulka č. 15: Skupiny oborů v jednotlivých kategoriích vzdělání s nejvyššími a nejnižšími hodnotami míry nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů v ČR

Kategorie	Celková MN (duben 2021)	TOP3 nejnižší MN (duben 2021)		TOP3 nejvyšší MN (duben 2021)	
Střední vzdělání s výučním listem - E	16,6%	28 Technická chemie a chemie silikátů	0,0%	66 Obchod	26,1%
		26 Elektrotechnika	4,0%	33 Zpracování dřeva	22,5%
		31 Textilní výroba a oděvnictví	7,0%	65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	20,3%
Střední vzdělání s výučním listem - H	9,0%	26 Elektrotechnika	4,7%	69 Osobní a provozní služby	15,3%
		53 Zdravotnictví	5,2%	66 Obchod	14,1%
		82 Umění a užité umění	5,6%	39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory	13,2%
Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/O	7,6%	28 Technická chemie a chemie silikátů	4,5%	33 Zpracování dřeva	23,5%
		82 Umění a užité umění	4,5%	69 Osobní a provozní služby	15,3%
		23 Strojírenství a strojírenská výroba	4,9%	34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	11,5%
Nástavbové vzdělání - L/5	10,4%	23 Strojírenství a strojírenská výroba	6,1%	29 Potravinářství a potravinářská chemie	16,7%
		41 Zemědělství a lesnictví	6,9%	39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory	12,5%
		26 Elektrotechnika	7,7%	66 Obchod	12,1%
Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M	6,2%	69 Osobní a provozní služby	2,3%	16 Ekologie a ochrana životního prostředí	12,9%
		53 Zdravotnictví	2,3%	31 Textilní výroba a oděvnictví	12,8%
		28 Technická chemie a chemie silikátů	3,7%	72 Publicistika, knihovnictví a informatika	9,4%

Zdroj: [Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním – 2021 | Infoabsolvent.cz](https://infoabsolvent.cz)

Tabulka č. 16: Vývoj TOP3 skupiny oborů s nejnižší a nejvyšší mírou nezaměstnanosti (MN) v Ústeckém kraji

Kategorie vzdělání	Celková MN	TOP3 skupin oborů s nejnižší MN	MN	TOP3 skupin oborů s nejvyšší MN	MN
Střední vzdělání s výučním listem - E, H	12,1%	26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	4,2%	34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	20,0%
		23 Strojírenství a strojírenská výroba	9,0%	66 Obchod	18,0%
		41 Zemědělství a lesnictví	10,6%	36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	17,9%
Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5	6,9%	39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory	0,0%	34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	13,3%
		23 Strojírenství a strojírenská výroba	3,8%	64 Podnikání v oborech, v odvětvích	10,1%
		26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	4,3%	69 Osobní a provozní služby	7,1%
Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M	7,9%	53 Zdravotnictví	2,5%	16 Ekologie a ochrana životního prostředí	33,3%
		75 Pedagogika, učitelství a sociální péče	2,5%	18 Informační technologie	15,0%
		36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	3,1%	82 Umění a užité umění	13,3%

Zdroj: [Nezaměstnanost absolventů škol_USK_2021 | Infoabsolvent.cz](https://nezamestnanostabsolventu.usk.cz)

Obory kategorie dosaženého vzdělání E a H (obory vzdělání s výučním listem)

Z pohledu nezaměstnanosti absolventů jsou nejrizikovějšími skupiny oborů vzdělání 66 Obchod, ve kterém je v průměru let 2017-2021 zaznamenána hodnota 12,26 %, nebo 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (11,39 %). U jiných skupin oborů, např. 34 Polygrafie, zpracování papíru, filmu, fotografie, sice poslední měřená hodnota činí 20 %, avšak ta v delším měřeném období kolísá (v roce předchozím bylo zaznamenáno pouze 3,7 %).

Obecně lze konstatovat, že nezaměstnanost absolventů v oborech vzdělání E a H v Ústeckém kraji v posledních pěti letech osciluje mezi 8,5 až 12,5 %. Výjimkami jsou skupiny obor 23 Strojírenství a strojírenská výroba, u které však v meziročním srovnání došlo k nárůstu z 3,88 % na 9,03 %. Naopak skupina oborů 26 Elektrotechnická, komunikační a výpočetní technika se v této disciplíně dlouhodobě vymyká a řadí se k nejméně úspěšným skupinám oborů v Ústeckém kraji.

Obory kategorie dosaženého vzdělání L, M a K (obory vzdělání s maturitní zkouškou)

Nejvyšší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů kategorie L/0 (v roce 2021) byly zaznamenány ve skupinách 34 Polygrafie, zpracování papíru, filmu, fotografie – 13,3 %, 64 Podnikání v oborech, v odvětvích – 10,1 % a 69 Osobní a provozní služby – 7,1 %. K nejnižším naměřeným hodnotám nezaměstnanosti absolventů dochází ve skupinách oborů 39 Speciální a interdisciplinární technické obory, které však prozatím studuje nízký počet žáků. Dále pak skupiny oborů 23 Strojírenství a strojírenská výroba a 26 Elektrotechnická, komunikační a výpočetní technika, u nichž se Ústecký kraj snaží zvýšit atraktivitu studia formou motivačního programu. Nízká nezaměstnanost absolventů těchto skupin oborů potvrzuje vysokou poptávku po absolventech tzv. technických oborů vzdělání.

Z dostupných dat lze soudit, že nezaměstnanost absolventů středních škol je ovlivněna především stavem ekonomické situace ČR, potažmo celé Evropy. Hospodářský růst, patrný zhruba od roku 2015 do roku 2019, s sebou nesl zvýšenou poptávku po pracovní síle. V kombinaci s obecně nízkou nezaměstnaností v ČR se ke konci tohoto období projevoval výrazný pokles právě i ve skupině „čerstvých“ absolventů. Stejně jako v roce 2013, kdy nezaměstnanost skupin oborů E a H činila 42 %, v roce 2016 výrazně snižena na 14 % a v roce 2019 na pouhých 6,9 %, se nyní, v roce 2022, nacházíme na prahu počínající ekonomické deprese. Tento stav s sebou s velkou pravděpodobností přinese ochlazení poptávky po pracovní síle, zvláště té méně kvalifikované či nekvalifikované. V následujícím období tak bude žádoucí monitorovat tento faktor o to spíše, jelikož z velké míry ukazuje na kvalitu vzdělání ve skupinách oborů a jejich uplatnitelnost na trhu práce. Jak již předpovídají čísla dosavadní, zejména obory technického vzdělání jako 26 Elektrotechnická, komunikační a výpočetní technika nebo 23 Strojírenství a strojírenská výroba jsou na trhu poptávané konstantně a absolventi těchto oborů mají předpoklad se ihned po úspěšném ukončení vzdělávání zařadit do pracovního procesu a v Ústeckém kraji přinášet potřebnou kvalifikaci a odborné znalosti k jeho tak žádoucímu rozvoji.

Na straně druhé, z dat je patrné, že absolventi např. skupiny oborů jako 64 Podnikání v oborech, v odvětvích, se na trhu práce z velké míry nebyli schopni angažovat ani v době ekonomické konjunktury. Zda se však jedná o projev nedostatečné kvality určitých skupin oborů, potažmo jednotlivých absolventů, nebo o nedostatek pracovních míst tohoto zaměření v kombinaci s nedostatečným kapitálem v regionu a projevem dalších nevyhovujících sociálně-ekonomických podmínek, by mělo být otázkou pro ústřední i jiné subjekty vzdělávací soustavy.

2.5.7 VYŠŠÍ ODBORNÉ ŠKOLY

Ve školním roce 2020/2021 bylo stejně jako v předchozích letech ve školském rejstříku na území Ústeckého kraje registrováno celkem 8 škol poskytujících vyšší odborné vzdělání. V oborech vyššího odborného vzdělání dochází k dlouhodobému poklesu počtu studentů. Zatímco v roce 2013 bylo na VOŠ zapsáno 1 502 studentů v denní formě vzdělání, v roce 2018 to bylo pouze 595 studentů a v roce 2021 pouze 550 studentů. Tento trend je dán jednak demografickým poklesem a jednak stále dostupnějším bakalářským studiem na vysokých školách. Většina žáků po úspěšném absolvování maturitní zkoušky tak raději volí právě studium na vysoké škole, i když absolventi vyšší odborné školy, zejména technického a zdravotnického zaměření, jsou trhem práce velmi žádaní, což je dáno vyšším zaměřením VOŠ na praktickou profesní orientaci.

Tabulka č. 17: Vývoj celkového počtu žáků/studentů denní formy vzdělávání v jednotlivých skupinách oborů poskytujících vyšší odborné vzdělání (N) v Ústeckém kraji

Skupina oborů N	Školní rok					
	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
denní						
23 - Strojírenství a strojírenská výroba	11	0	0	0	0	7
26 - Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	8	6	0	0	0	0
36 - Stavebnictví, geodézie a kartografie	32	29	25	24	27	29
53 - Zdravotnictví	274	223	183	206	191	191
63 - Ekonomika a administrativa	62	42	46	32	49	52
64 - Podnikání v oborech, odvětví	129	128	115	130	75	78
65 - Gastronomie, hotelnictví a turismus	28	16	10	11	12	0
68 - Právo, právní a veřejnosprávní činnost	167	125	100	90	82	91
75 - Pedagogika, učitelství a sociální péče	121	95	82	89	84	121
82 - Umění a užité umění	68	48	34	18	30	42
Celkem žáků/studentů	900	712	595	600	550	611

Zdroj: Výkonové výkazy k 30. 9. daného školního roku, školní matrika

Ve školním roce 2014/2015 byl na základě požadavku zaměstnavatelů otevřen v Ústeckém kraji nový obor skupiny 23 Strojírenství a strojírenská výroba, který se ze strany studentů nesetkal s očekávaným zájmem o studium. Z pohledu nabídky terciárního vzdělávání a potřeby zaměstnavatelů je také potřeba podpořit skupiny oborů 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika, 53 Zdravotnictví a 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče, neboť se stále jedná o nejvíce poptávané obory na trhu práce.

Nejvyšší míru nezaměstnanosti dlouhodobě vykazují absolventi skupiny oborů 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus, u něhož však zájem o studium klesá. Vysoká míra nezaměstnanosti byla zaznamenána i ve skupině oborů 64 Podnikání v oborech, v odvětvích.

2.5.8 DOTAČNÍ A MOTIVAČNÍ PROGRAMY

Snahou Ústeckého kraje je zvýšit podíl žáků v oborech vzdělání poptávaných trhem práce, a to jak středoškolských, tak vysokoškolských. Hlavní podpora je prováděna prostřednictvím motivačních programů.

Prospěchové stipendium pro žáky středních škol ve vybraných oborech vzdělání

Cílem poskytování prospěchového stipendia je motivace žáků k dosahování co nejlepších výsledků ve vzdělávání, řádná účast na vzdělávání a zvýšení zájmu žáků o vybrané obory středního vzdělání. Tato motivace má vést ke zvýšení počtu úspěšných absolventů a snížení počtu žáků, kteří předčasně odcházejí ze vzdělávacího procesu. Podporované obory jsou: Praktická sestra, Laboratorní asistent a Aplikovaná chemie. Toto stipendium bude spuštěno od školního roku 2022/2023, navazuje tak v obměněné podobě na Stipendium pro žáky středních škol, které bylo naposledy vyhlášeno ve školním roce 2019/2020 a mezi podporované obory patřily: Čalouník, Instalatér, Klempíř, Tesař, Řezník-uzenář, Strojní mechanik, Obráběč kovů, Elektrikář, Elektromechanik pro zařízení a přístroje, Zedník a obor Aplikované chemie.

Podpora výchovně vzdělávacího procesu v zemědělských oborech vzdělání v Ústeckém kraji

Tímto programem bylo podpořeno využití Statku Kadaň-Jezerka pro výchovně-vzdělávací účely středních škol Ústeckého kraje. Školy tak mají možnost zajistit svým žákům praktické vyučování v reálném pracovním prostředí a umožnit žákům zdokonalit jejich profesní kompetence tak, aby byli lépe připraveni na vstup na trh práce. Žákům, kteří absolvují praxi na statku, a pedagogickým pracovníkům, kteří se přímo podílejí na výuce, je poskytován finanční příspěvek na dopravu, ubytování a stravování.

Stipendijní program Ústeckého kraje pro studenty vysokých škol

Ústecký kraj vyhláší již řadu let na podporu vysokoškolských studentů, kteří chtějí po dokončení studia pracovat v Ústeckém kraji, program podpory jejich studia na vysokých školách v celé České republice. Program byl zahájen v akademickém roce 2004/2005 pod názvem Stipendium Ústeckého kraje.

Od akademického roku 2020/2021 nebyl Program v souladu s usnesením č. 013/91R/2020 ze dne 18. 3. 2020 vyhlášen z důvodu přijatých opatření vyvolaných epidemií koronaviru v ekonomické oblasti, tzn. pozastavení rozdělování dotací z Regionálního podpůrného fondu Ústeckého kraje do odvolání.

Do jednotlivých ročníků Programu bylo dosud zařazeno celkem 1098 studentů. Do konce kalendářního roku 2021 jim bylo Ústeckým krajem přiznáno a následně poskytnuto stipendium v celkové výši 45,58 mil. Kč. Na akademický rok 2021/2022 bylo poskytnuto stipendium v částce 360 tis. Kč na základě 18 podaných žádostí.

Stipendium pro vysokoškolské studenty je stanoveno částkou 20.000,- Kč a je určeno k úhradě nákladů souvisejících se studiem v období jednoho akademického roku. Výše tohoto stipendia je od počátku programu stejná, to znamená, že v současné době zdaleka nemá takový motivační efekt.

Program rozvoje Ústeckého kraje 2021-2027 stanovil stipendijní podporu studentů vysokých škol jako opatření v tematické oblasti školství. Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji na období 2020-2024 vymezil potřebu zacílit Stipendijní program Ústeckého kraje na studenty vysokých škol studující vybrané studijní programy, především na budoucí učitele přírodovědných předmětů a na studijní programy technického zaměření. Při zachování stejných ročních nákladů na dotační program by mohlo dojít k navýšení stipendií tak, aby se stala skutečně motivačními.

Náborový příspěvek pro učitele vybraných předmětů nastupujících do středních škol Ústeckého kraje

Program si dává za cíl zvýšení kvality vzdělávání ve středních školách Ústeckého kraje prostřednictvím vyššího podílu kvalifikovaných/aprobovaných učitelů ve vybraných všeobecně vzdělávacích a odborných

předmětech. Jedná se o reflektování výsledků „Mimořádného šetření ke stavu zajištění výuky učitelů v MŠ, ZŠ, SŠ a VOŠ“ provedeného MŠMT v roce 2019. Vyhlášen bude pro školní rok 2023/2024.

U pedagogických pracovníků všeobecně vzdělávacích předmětů se podpora týká předmětů: Matematika, Chemie, Fyzika, Anglický jazyk, Německý jazyk, Český jazyk, Informatika. U odborných předmětů pak: Strojírenství a strojírenská výroba; Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika; Stavebnictví, geodézie a kartografie.

Dobrá škola – Moderní škola 4.0

Motivační program slouží k propagaci a popularizaci odborného vzdělávání s úzkou vazbou na průmysl a technologie 4.0 a to především pro obory, u kterých je snahou Ústeckého kraje zvýšit počet žáků středních odborných škol a zajistit tak dostatečný počet kvalifikovaných absolventů do budoucna. Jedná se o tyto obory: 23 Strojírenství a strojírenská výroba, 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika, 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie.

Prevence rizikového chování v Ústeckém kraji

Jedná se o dotační program vyhlášený za účely začlenění programů prevence rizikového chování do výuky a vzdělávání pedagogických pracovníků ve stejné oblasti. Ústeckým krajem byl program vyhlášen již na rok 2021. Ze svého rozpočtu na tuto problematiku vyhradil finanční prostředky v celkovém objemu 1 500 000 Kč. Oprávněnými žadateli byly školy a školská zařízení v Ústeckém kraji, které nezřizuje Ústecký kraj. Současně bylo podáno a komisí odborně posouzeno 29 žádostí. Na rok 2022 se jednalo finanční prostředky ve stejném objemu jako v roce předchozím s tím, že bylo podáno a komisí odborně posouzeno 55 žádostí, z toho 42 podpořených.

Na preventivní aktivity škol a školských zařízení zřizovaných Ústeckým krajem byla vyhlášena Výzva „Prevence pro krajské školy 2022“ s alokací 1 000 000 Kč. V rámci Výzvy bylo podáno 38 žádostí. Doporučených k realizaci bylo 37 žádostí, pouze jedna nebyla podpořena z důvodu nesouladu plánovaných aktivit s vyhlášenými podmínkami.

Volný čas 2021

V roce 2021 byl vyhlášen dotační program „Volný čas 2021“. Byl určen k podpoře činnosti organizací, které pracují s dětmi a mládeží v oblasti volného času a zajišťují pravidelné a dlouhodobé volnočasové aktivity dětí a mládeže a k podpoře účelného trávení volného času dětí a mládeže v době hlavních letních prázdnin.

Celkem bylo doručeno 37 žádostí. Žádosti posoudila Komise pro sport a volný čas Rady Ústeckého kraje a 34 z nich, které splňovaly podmínky dotačního programu a Zásady pro poskytování dotací a návratných finančních výpomocí Ústeckým krajem, doporučila Radě Ústeckého kraje k podpoření dotací.

Sport 2021

V roce 2021 vyhlásil Ústecký kraj dotační program „Sport 2021“. Předmětem podpory dotačního programu byly:

- sportovní akce mezinárodního, republikového a regionálního významu v Ústeckém kraji,
- sportovní soustředění pro děti a mládež,

- reprezentace mládeže Ústeckého kraje na sportovních akcích v ČR a zahraničí,
- materiálně-technické vybavení sportovních organizací se zaměřením na děti a mládež,
- sportovní činnost a aktivity handicapovaných.

V dotačním programu „Sport 2021“ bylo evidováno celkem 178 žádostí. Žádosti, které splňovaly Zásady pro poskytování dotací a návratných finančních výpomocí Ústeckým krajem a zároveň byly v souladu s předměty podpory uvedenými v programu, byly předloženy Komisi pro sport a volný čas Rady Ústeckého kraje. Celkem byla rozdělena částka ve výši 6 275 000 Kč, a to mezi 143 subjektů.

Následně schválilo Zastupitelstvo Ústeckého kraje další finanční prostředky do oblasti sportu a dotační program byl vyhlášen ještě jednou s názvem Sport 2021/2. Parametry i body podpory byly zcela shodné s dotačním programem Sport 2021, alokovaná částka byla v tomto případě 4 878 000 Kč. Do tohoto dotačního programu bylo v určeném termínu na rozhraní měsíců července a srpna doručeno celkem 111 žádostí. Na 80 žádostí, splňujících podmínky dotačního programu, byly následně Komisí pro sport a volný čas Rady Ústeckého kraje rozděleny finanční prostředky ve výši 3 718 000 Kč.

2.5.9 ŠKOLSKÁ PORADENSKÁ ZAŘÍZENÍ

V Ústeckém kraji se v posledních letech počet klientů navštěvujících poradenská zařízení ustálil na zhruba 12 tisících klientech. Počet klientů svědčí o existenci problematiky týkající se školství v oblasti péče o děti, žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami. Všechna pracoviště se zabývají klientelou od MŠ po studenty VOŠ. Vedle diagnostických činností jsou poskytovány služby z oblastí terapie, reedukace a konzultací.

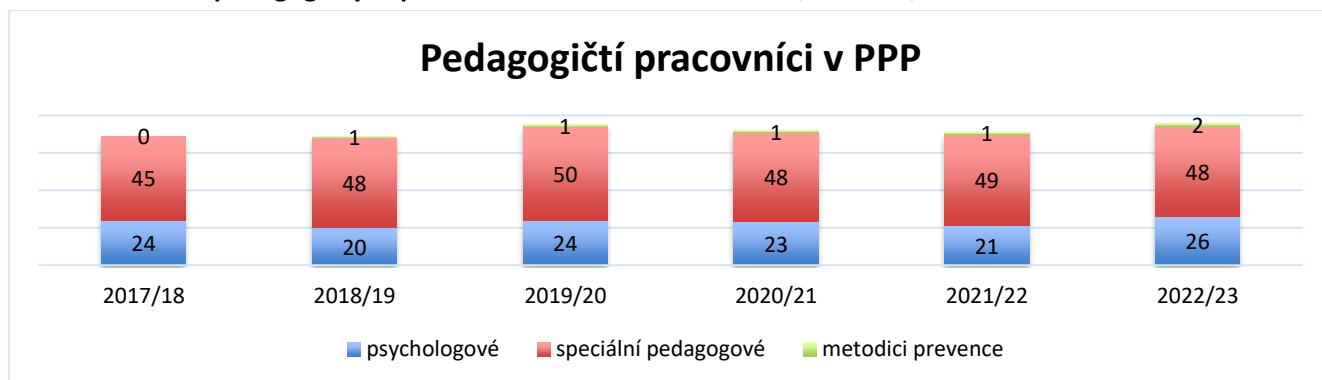
Pedagogicko-psychologická poradna

Velká pozornost je ze strany PPP věnována oblasti primární prevence, k níž poskytuje odpovídající služby, a to na základě vyhlášky 72/2005 Sb. v platném znění. Základním východiskem jednotné koncepce týmové preventivní práce na poradnách je Strategie primární prevence rizikových projevů chování PPP ÚK 2020-2027, která byla vytvořena metodickými jednotlivých poraden PPP v rámci sekce primární prevence na základě interní SWOT analýzy a v návaznosti na strategické dokumenty kraje a MŠMT. PPP ÚK v oblasti primární prevence úzce spolupracuje s orgány státní správy i místní samosprávy, SVP, neziskovými organizacemi, nízkoprahovými organizacemi a dalšími sdruženími působícími v oblasti primární prevence. Metodici prevence jsou členy skupin Komunitního plánování, preventivních skupin při městských úřadech, komisí OSPOD atd. V roce 2020/2021 tato spolupráce velmi často probíhala omezeně a v on-line prostoru.

Ačkoliv dle následujícího grafu zdánlivě nedochází k výrazným změnám, neznamená to, že se nynější stav rovná poptávce. Počet pracovníků Pedagogicko-psychologické poradny Ústeckého kraje je s nárůstem výkonů nedostatečný a nadále klesá (v roce 2021 oproti minulému sledovanému období o 14,3 úvazků). Navýšení celkového počtu zaměstnanců se stává prioritou v souvislosti s průběžnými změnami ve školském zákonu. Skutečností, kvůli níž došlo ke změně v komplexním pojetí poradenství, se zvýšení kvality služby bez zvýšení počtu odborných pracovníků včetně sociálních pracovníků neobejde. Překážkami pro nabytí kvalifikovaných odborníků s praxí je však více a je tak dlouhodobě velmi nesnadné tuto potřebu naplnit. Dle dat z Výročních zpráv jednotlivých krajů například vyplývá, že počet školních psychologů na počet klientů je v rámci Ústeckého kraje zhruba třikrát nižší než v kraji Středočeském.

Graf č. 8 – Počet pedagogických pracovníků ve školním roce 2017/18-2022/23

Zdroj: Výkonové výkazy k 30. 9. daného školního roku

PPP ÚK je jako partner zapojena do projektu ÚK IKAP B 2 v rámci aktivit KARIPO – rozvoj kariérového poradenství na školách a Společné vzdělávání – individuální pomoc učitelům se zapojením do podaktivity „Podpora pedagogů vzdělávajících nadané žáky“. V první aktivitě vede příslušný koordinátor pracovní skupinu 28 pedagogů ze základních škol v 7 městech a také pořádá semináře s touto tematikou. Dochází tak k poskytnutí poradenství žákům i k metodickému vedení kariérových poradců na školách. Ve druhé je obsazeno 5 pozic mentorek, které si mezi sebe dělí metodické vedení 21 koordinátorů společného vzdělávání na příslušných školách. V rámci projektu KAP II Ústeckého kraje PPP ÚK organizovala a zajistila akreditovaný kurz pro vedoucí pracovníky škol a školských zařízení pod názvem Vzdělávací lídr.

V zájmu nadaných a mimořádně nadaných klientů docházelo ze strany PPP ÚK (konkrétně prostřednictvím Střediska podpory nadání) i k jejich podpoře. Ve školním roce 2020/2021 vykazala na 192 těchto klientů, převážně dětí z 1. stupně základní školy.

PPP ÚK v rámci své činnosti rovněž zajišťuje další vzdělávání pedagogických pracovníků na všech úrovních vzdělávací soustavy od tématu rozvoje emoční inteligence po téma spolupráce rodičů s učitelem nebo otázku efektivity odměn a trestů ve vzdělávacím systému. Kvůli epidemiologické situaci byly tyto kurzy realizovány on-line formou. Dlouhodobé kurzy pak probíhaly standardním způsobem v průběhu celého školního roku. Celkem bylo ve školním roce 2020/2021 uspořádáno 23 vzdělávacích akcí, kterých se zúčastnilo 482 pedagogických pracovníků.

2.5.10 ZÁJMOVÉ A UMĚLECKÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Ve školním roce 2020/2021 bylo registrováno 31 ZUŠ, které navštěvovalo celkem 15 123 žáků, což je v porovnání s minulým obdobím nepatrný pokles o 2,5 %. Nejvíce žáků je v okresech Litoměřice (17,5 %), Chomutov (15,6 %) a Most (15,5 %). Stejně jako v minulých letech zcela převládá zájem o obor hudební (60,4 %). Procentuální rozložení zájmu o jednotlivé obory je již několik let stabilní. Většina základních uměleckých škol je zřizována obcemi (74,2 %), 7 krajem a jedna soukromým zřizovatelem. Jejich územní rozložení je v rámci kraje rovnoměrné.

V kraji poskytuje zájmové vzdělávání 36 středisek volného času (SVČ – domy dětí a mládeže, stanice zájmových činností), která jsou územně nerovnoměrně rozprostřena i díky geografickým charakteristikám jednotlivých okresů. Na Mostecku je aktivní pouze 1 středisko, zatímco na Děčínsku 9. Postupně docházelo k navýšení počtu účastníků do doby, než byly počty utlumeny pravděpodobně v souvislosti s pandemií koronaviru. Zatímco v roce 2011 bylo 17 973 účastníků pravidelné činnosti, v roce 2015 to totiž bylo již 26 536

a v roce 2018 se počet dokonce zvýšil na 28 948. V roce 2021 však počet klesl na 25 609 (pozn. data za DDM). Pokud jde o strukturu členské základny, největší podíl tvoří žáci základních a středních škol (77,6 %).

Ne všechny SVČ mají vytvořeny optimální materiálně-technické podmínky pro výuku v polytechnicky zaměřených útvarech. Proto je potřeba, aby byla v dalším období podpora soustředěna na výuku a popularizaci polytechnického vzdělávání v těchto školských zařízeních nejen pro zájmové vzdělávání, ale i tak aby bylo území kraje rovnoměrně pokryto kvalitní nabídkou polytechnického zájmového vzdělávání, které bude dostupné co největšímu počtu dětí a žáků.

2.5.11 VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ, ŽÁKŮ A STUDENTŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Od školního roku 2016/2017 vstoupila v účinnost novela školského zákona, která významně upravuje systém vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (dále „SVP“). Cílem je, aby se při zabezpečení odpovídajících podpůrných opatřeních podařilo uskutečňovat vzdělávání žáků především v hlavním vzdělávacím proudu.

Ve školním roce 2021/2022 bylo ve školském rejstříku na území Ústeckého kraje registrováno celkem 28 aktivních škol (resp. součástí) poskytujících základní vzdělání pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Většinu z nich zřizuje Ústecký kraj. Specifickou skupinu tvoří děti s hlubokým mentálním postižením, kterým je umožněna jiná forma vzdělávání v souladu s ustanovením § 42 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Trend inkluzivního vzdělávání a s tím spojené přijímání žáků se SVP vede ke snižování počtu žáků ve školách samostatně zřízených pro tyto žáky. Celkově tedy dochází ke snižování podílu počtu žáků, kteří jsou zařazeni do speciálních tříd a stále více dochází k individuální integraci žáků se SPV do hlavního vzdělávacího proudu. Praktické a speciální školy by měly v budoucnu poskytovat vzdělání především těm žákům, kterým jejich stupeň postižení neumožňuje vzdělávání v hlavním vzdělávacím proudu.

Tabulka č. 18: Vývoj počtu žáků zařazených do speciálních tříd

Počet žáků zařazených do speciální třídy					
Druh postižení:	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	vývoj v % proti roku 2017/2018
mentálně	1 898	1 670	1 804	1 750	-7,8
z toho středně těžce	241	225	222	218	-9,5
těžce postižení	53	34	35	35	-34,0
s hlubokým post.	5	3	2	1	-80,0
sluchově	6	5	5	2	-66,7
zrakově	7	6	6	3	-57,1
vady řeči	183	162	175	171	-6,6
tělesně	10	8	10	7	-30,0
více vad	721	787	794	827	+14,7
vývojové por. učení	92	86	88	70	-23,9
vývojové por. chování	146	105	147	149	+2,1
autisté	149	86	97	94	-36,9
celkem	3 212	2 915	3 126	3 073	-4,3
celkem tříd	356	353	367	376	+5,6

Zdroj: DZV 2020-2024, výkonové výkazy MŠMT

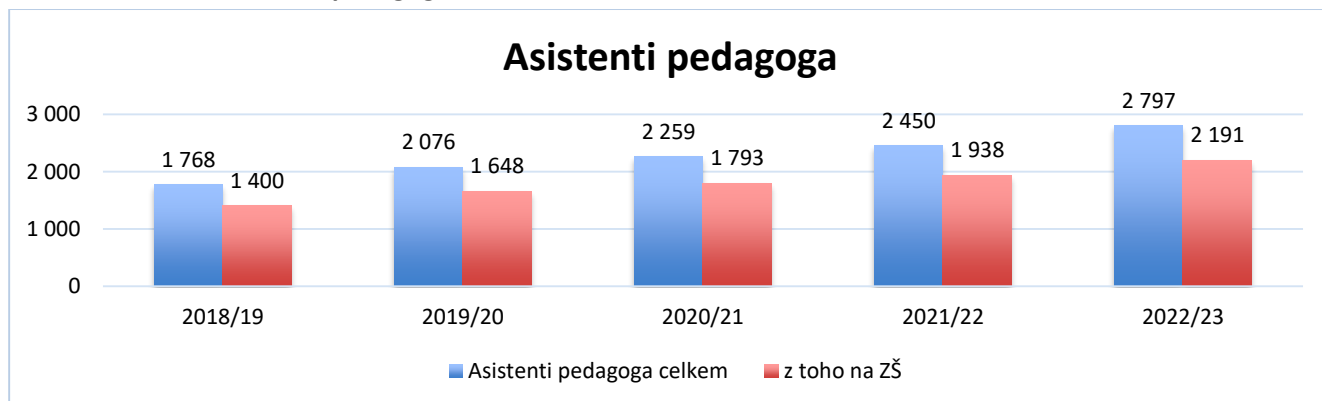
Tabulka č. 19: Vývoj počtu žáků se SVP v základním vzdělávání, individuálně integrovaní v ÚK

Individuálně integrovaní žáci ZŠ						
Druh postižení:	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	vývoj v % proti roku 2016/2017
mentální postižení	250	334	400	487	513	+105,2
z toho středně těžce	5	4	5	4	4	-20,0
z toho těžce postižení	0	0	0	1	0	=
sluchově postižení	70	80	73	89	91	+30,0
z toho těžce postižení	31	25	22	25	21	-32,3
zrakově postižení	48	52	51	59	64	+33,3
z toho těžce postižení	10	11	6	10	10	=
s vadami řeči	288	503	828	1 120	1 228	+326,4
z toho těžce postižení		75	120	144	145	+100,0
tělesně postižení	64	71	65	67	67	+4,7
z toho těžce postižení	20	24	24	20	21	+5,0
s více vadami	218	446	477	338	302	+38,5
z toho hluchoslepí	1	0	0	0	1	=
vývojové por. učení	3 032	2 940	2 894	3 270	3 250	+7,2
vývojové por. chování	673	1 117	1 414	1 648	1 938	+188,0
autisté	122	123	133	140	140	+14,8
celkem	4 765	5 666	6 335	7 218	7 593	+59,3

Zdroj: DZV 2020-2024, výkonové výkazy MŠMT

Z tabulky je patrný narůstající počet žáků individuálně integrovaných. Zdaleka ne všechny základní školy jsou na společné vzdělávání připraveny, ačkoli v některých již úspěšně fungují školní poradenská pracoviště zajišťující služby nejen výchovným poradcem a metodikem prevence, ale také speciálním pedagogem a školním psychologem. Do budoucna tak budou muset být ve větší míře podpořeni pedagogičtí pracovníci, kteří nejsou doposud v takové míře zvyklí vzdělávat žáky se SVP. S tímto trendem také narůstá počet žádostí na zřízení místa asistenta pedagoga. Těch pracovalo ve školách včetně speciálních ve školním roce 2022/23 celkem 2 797. Od roku 2018 došlo v běžných základních školách k nárůstu těchto pracovníků o 58,2 %. To s sebou nese zvýšené finanční náklady.

Graf č. 9 – Počet asistentů pedagoga ve školním roce 2018/19-2022/23

Zdroj: Výroční zprávy o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji

2.5.12 DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Další vzdělávání (dále jen „DV“) je obvykle definováno jako vzdělávání v dospělém věku. Od počátečního vzdělávání, které probíhá od dětství resp. od vzdělávání v MŠ, je většinou odděleno vstupem na trh práce nebo jinou formou časového odstupu od ukončení počátečního vzdělávání. Cílem v oblasti dalšího vzdělávání je snaha o vytvoření fungujícího systému odpovídajícího potřebám dynamicky se proměňující znalostní společnosti a trhu práce. Takový systém musí být zároveň pevně ukotven v legislativním a institucionálním rámci, který je v současné době dán zákonem č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání, v platném znění.

Další vzdělávání hraje důležitou úlohu z hlediska proměn trhu práce, v důsledku tak má vliv na zaměstnanost v Ústeckém kraji, Nabídka formálního a neformálního vzdělávání pomáhá zvyšovat konkurenceschopnost a uplatnitelnost na trhu práce.

Kurzy neformálního dalšího vzdělávání – tabulka ukazuje nabídku kurzů podle jednotlivých krajů. Ústecký kraj se svou nabídkou 283 kurzů lze zařadit spíše k republikovému průměru. Vyšší podíl těchto kurzů je zaměřen na profesně všeobecné vzdělávání.

Tabulka č. 20: Počet volných studijních míst v jiných formách vzdělávání, které mohou střední a vyšší odborné školy uchazečům o vzdělávání nabídnout dle kategorií dosaženého vzdělání

Typ kurzu	Celkem kurzů DV		Jazykové kurzy		Profesně specifické – odborné kurzy		Profesně všeobecné kurzy		Zájmové a nezařazené kurzy	
	Počet	v %	Počet	v %	Počet	v %	Počet	v %	Počet	v %
Hl. m. Praha	18 262	50	772	26	13 427	55	3 679	47	384	34
Jihočeský kraj	689	2	299	10	216	1	171	2	3	0
Jihomoravský kraj	5 557	15	215	7	3 966	16	1 185	15	191	17
Karlovarský kraj	70	0	55	2	6	0	8	0	1	0
Královehradecký kraj	319	1	86	3	88	0	125	2	20	2
Liberecký kraj	349	1	85	3	126	1	126	2	12	1
Moravskoslezský kraj	2 101	6	204	7	1 228	5	567	7	102	9
Olomoucký kraj	342	1	107	7	105	0	100	1	30	3
Pardubický kraj	282	1	103	4	122	0	52	1	5	0
Plzeňský kraj	913	3	208	4	236	1	298	4	171	15
Středočeský	225	1	83	7	73	0	66	1	3	0
Ústecký kraj	283	1	75	3	94	0	108	1	6	1
Kraj Vysočina	283	1	85	3	107	0	91	1		0
Zlínský kraj	425	1	80	3	167	1	144	2	34	3
Zahraničí	5 123	14	415	14	3 587	15	982	13	139	12
Nezařazeno	1 103	3	42	1	926	4	104	1	31	3
Celkem	36 326	100	2 914	100	24 474	100	7 806	100	1 132	100

Zdroj: DZV 2020 – 2024

2.5.12.1 DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ NA STŘEDNÍCH A VYŠŠÍCH ODBORNÝCH ŠKOLÁCH

Nabídka dalšího formálního vzdělávání je tvořena kapacitou vzdělávacích programů na školách otevíraných ve formách umožňujících sladit studium se zaměstnáním či rodinným životem. Jedná se například o dálkové, večerní, kombinované, distanční či ostatní formy vzdělávání. Níže jsou uvedeny tabulky s počty volných studijních míst podle jednotlivých kategorií vzdělávání. Nejvyšší nabídka se týká oborů kategorie L0+L5, a to počtem 628 volných míst z celkových 1774.

V roce 2018/2019 nabízely střední a vyšší odborné školy v jiných formách vzdělávání 1774 volných míst. Celkem se do vzdělávání nově zapsalo pouze 867 zájemců. Počet volných míst na středních a vyšších odborných školách klesá, což je, mimo jiné, dáno nižším zájmem ze strany veřejnosti a vysokou neúspěšností „žáků“.

Ve sledovaném období výrazně klesl počet žáků v rámci dalšího vzdělávání na SŠ. Tento trend může být způsoben vysokou poptávkou zaměstnavatelů po uchazečích s minimální kvalifikací.

Několik let již funguje systém profesních kvalifikací dle zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání, v platném znění. V tomto směru sehrály důležitou roli projekty UNIV 2 a UNIV 3, do kterých se zapojila řada středních škol, které jsou zřizovány Ústeckým krajem.

V rámci nabízených programů dalšího vzdělávání středními školami v Ústeckém kraji jsou dominantní obory skupin „Gastronomie, hotelnictví a turismus“ a „Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika“, které v součtu tvoří více než jednu třetinu všech nabízených programů dalšího vzdělávání. Významněji zastoupeny jsou ještě obory skupin „Jazyky“, „Strojírenství a strojírenská výroba“, „Ekonomika a administrativa“, „Stavebnictví, geodézie a kartografie“ a „Osobní a provozní služby“. Zanedbatelně jsou v nabídce zastoupeny obory skupin „Doprava a spoje“, „Hornictví a hornická geologie, hutnictví a slévárenství“, „Pedagogika, učitelství a sociální péče“ a „Umění a užité umění“.

Nadpoloviční většinu nabídky tvoří vzdělávací programy, které školy připravují s aspirací na uplatnění ve výběrových řízeních úřadů práce pro realizaci rekvalifikací. V rámci této skupiny můžeme vzdělávací programy rozdělit na dva dílčí typy – na programy tvořené dle Národní soustavy kvalifikací a na ostatní rekvalifikační programy.

Přestože NSK zatím stále ještě neobsahuje schválené profesní kvalifikace pro všechny profese a povolání, vzdělávací programy prvního typu v nabídce škol mírně převažují. Z toho lze usuzovat, že školy přijaly systém definovaných standardů profesních kvalifikací a jsou schopny jim svou nabídku přizpůsobit. Pro školu jako dodavatele rekvalifikací je tato skutečnost o to zajímavější, že pokud je škola autorizovanou osobou s oprávněním provádět zkoušky, je jí v rámci rekvalifikačního kurzu uhrazena nejen výuka uchazečů o zaměstnání, ale také vlastní provedení zkoušky. Mimo to se nabízí možnost motivovat absolventa takové rekvalifikace pro získání dalších profesních kvalifikací, prostřednictvím kterých by mohl získat kvalifikaci úplnou a s ní i stupeň vzdělání např. výuční list. Problémy, na které školy při realizaci rekvalifikací dle NSK pro ÚP naráží, je cena, za kterou jsou schopny kurz realizovat. Ta je mnohdy vyšší než u jiných poskytovatelů DV. Problém je také obvyklá délka kurzu, která zpravidla dosahuje cca 9 měsíců. Pro zaměstnavatele je z hlediska jeho aktuálních potřeb obtížně akceptovatelná.

2.5.12.2 DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ

2.5.12.2.1 NÁRODNÍ PEDAGOGICKÝ INSTITUT ČESKÉ REPUBLIKY (NPI ČR)

Další vzdělávání pedagogických pracovníků garantuje Národní pedagogický institut České republiky (NPI ČR) – přímo řízená organizace MŠMT. Prostřednictvím svých pracovišť poskytuje konzultační, metodickou a odbornou podporu v rámci profesního rozvoje pedagogických pracovníků škol a školských zařízení a institucí působících v oblasti volného času dětí a mládeže.

2.5.12.2.2 ZAŘÍZENÍ PRO DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ ÚSTECKÉHO KRAJE

Pro zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je zřízeno Ústeckým krajem Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků jako součást Pedagogicko-psychologické poradny Ústeckého kraje.

Oblast DVPP je deklarována v hlavní činnosti PPP ÚK v její zřizovací listině. Zařízení nabízí akreditované programy MŠMT.

V současné době disponuje 130 akreditacemi a neustále aktualizuje vzdělávací nabídku, která sleduje jednak poptávku MŠ, ZŠ a SŠ, jednak aktuální problémy týkající se oblasti školství obecně. Nejčastějšími tematickými oblastmi vzdělávacích akcí jsou tak speciální pedagogika, psychologie a didaktika vzdělávacích předmětů. Oddělení DVPP spolupracuje se zkušenými lektory, s odborníky z řad psychologů, speciálních pedagogů, vysokoškolských učitelů a dalších odborníků.

Kromě projektů se oddělení DVPP i nadále podílí na realizaci vzdělávacích akcí zaměřených na oblasti:

- výchovy (výtvarná, hudební, tělesná, dramatická, etická, filmová a audiovizuální),
- výuku všeobecně vzdělávacích a odborných předmětů,
- informačních technologií, médií, internetu a sociálních sítí,
- integrace dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem.

Semináře jsou cíleny na širokou vrstvu pedagogických pracovníků všech stupňů vzdělávání. Vzdělávací akce probíhají ve standardně vybavených učebnách v Teplicích, Ústí nad Labem, v Děčíně, v Mostě a v Chomutově. V dalších městech např. v Lounech či Rumburku akce probíhají v prostorách místních škol.

Tabulka č. 21: Vývoj činnosti DVPP v letech 2015-2019

Rok	Počet vzdělávacích akcí	Počet účastníků
2015/2016	60	1 353
2016/2017	78	1 712
2017/2018	61	1 094
2018/2019	83	1 672

Zdroj: DZV ÚK 2020 – 2024

2.5.13 SHRNUÍ

Z pohledu vývoje počtu dětí a žáků v předškolním, základním a středním vzdělávání je patrné, že se jejich počet v předškolním a základním vzdělávání v posledních letech snižuje (v základním vzdělávání se musí přihlídnout k rozdělení na 1. a 2. stupeň), v následujícím dlouhodobém období bude tento trend pokračovat. Ve středním školství se v kraji postupně počty navyšují, přičemž zhruba kolem roku 2027 se očekává jejich vrchol. Z hlediska organizace a koncepce školství v kraji bude do budoucna potřeba s tímto vývojem pracovat.

V uplynulých letech došlo v předškolním vzdělávání k legislativním změnám v reakci na priority a cíle stanovené v kurikulárních dokumentech ČR. Bylo tak stanoveno povinné předškolní vzdělávání pro děti, které dosáhnou pátého roku věku před začátkem školního roku až do zahájení povinné školní docházky v základní škole. S přicházejícím početným sestupným trendem se k hlavním výzvám předškolního vzdělávání řadí zejména úspěšná integrace dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, podpora začleňování dětí ze sociálně a ekonomicky znevýhodněného prostředí a podpora rozvoje (pre)gramotnosti v souvislosti s matematickou a digitální gramotností. V rámci dalšího vzdělávání by tak bylo vhodné zaměřit se na semináře, jejichž obsahem by byla metodika a didaktika práce s mladšími dětmi, dále pak vzdělávání učitelů zaměřené na rozvoj diagnostických dovedností a získávání znalostí v efektivní realizaci podpůrných opatření u dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.

V základním vzdělávání se mezi nejpálčivější problémy řadí například rostoucí počet dětí s komunikačními problémy (vadami řeči, cizinecká příslušnost), integrace žáků v běžných školách, s níž potřebují pomoc jak žáci, tak pedagogičtí pracovníci škol, a to formou vyšší časové dotace i metodické pomoci a příležitosti k dalšímu vzdělávání, případně problém řešit pomocí finančních prostředků na zajištění asistentů pedagoga. Žáci základních škol v Ústeckém kraji dosahují zejména v oblastech gramotností (čtenářské, matematické i přírodovědné) podprůměrných výsledků, což jednak ovlivňuje další vzdělávání žáků, jednak přispívá k vážnému problému předčasného odchodu ze vzdělávání a prohlubuje tak sociálně-ekonomickou nerovnost obyvatel kraje ve srovnání s ostatními v ČR. K řešení těchto problémů by mohla pomoci vyšší podpora kariérového poradenství na školách (zejména na středních s přesahem do 8. a 9. ročníků základních škol) a systematická implementace tohoto segmentu včetně nezbytné prevence přímo v případech ohrožených žáků (a zákonných zástupců). Další výzvou v následujícím období, zejména pak na 2. stupni ZŠ, bude celková podpora personálně-materiálního charakteru v oblasti polytechnického vzdělávání, které úzce souvisí s již zmíněnými zhoršujícími se výsledky v oblasti matematické gramotnosti.

Střední školství v Ústeckém kraji vykazuje zejména problémy v dosažených výsledcích, které jsou v poměru k ostatním krajům ČR podprůměrné a kopírují úroveň dosaženou již v základním vzdělávání. Na straně druhé se v posledních letech daří navyšovat počty žáků v potřebných skupinách oborů a v budoucích letech tak v kraji zajistit plnění potřebných služeb jak ve veřejném, tak v soukromém sektoru. Zároveň se dle projekce obyvatelstva v průběhu dalšího období dotkneme maxima co do počtu žáků, což by mělo vést k větší konkurenci mezi žáky a s tím souvisejícím studijním nárokům škol na jejich výběr pro dané obory. Mezi důležité položky pro střední školství by v následujícím období měly patřit: prohloubení spolupráce mezi vzdělávacím systémem a zaměstnavateli, kariérové poradenství pro žáky i rodiče, personální a materiální zajištění chodu škol a zajištění rovného přístupu ke vzdělávání včetně dětí nadaných, mimořádně nadaných a dalších skupin se zvláštními vzdělávacími potřebami.

Ústecký kraj nadále aktivně podporuje vzdělávání v regionu prostřednictvím dotační a motivační programy s různým zaměřením a cíli, a to jak určené pro žáky středních škol, vysokých škol, na oborová zaměření, která kraj vnímá jako nejpotřebnější (tedy obory především technického charakteru a s vazbou na průmysl a technologie 4.0), tak zaměřené na zájmové vzdělávání, prevenci a sport.

Do výčtu dalších výzev kraje můžeme nadále zařadit počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, jejichž počet razantně narůstá. Pro úspěšnou integraci těchto žáků do procesu vzdělávání je nutná finanční i personální podpora a koordinovaná spolupráce mezi všemi zúčastněnými aktéry vzdělávání. S narůstajícím počtem těchto žáků je rovněž nutné zajistit další vzdělávání pedagogických pracovníků v souladu s veškerými nároky, které s sebou tento úkol přináší včetně využívání moderních technologií a metod výuky.

3 ZHDNOCENÍ AKTUÁLNÍCH POTŘEB ÚZEMÍ NA ZÁKLADĚ KLÍČOVÝCH TÉMAT KAP

3.1 POVINNÁ KLÍČOVÁ TÉMATA KAP

3.1.1 POLYTECHNICKÉ VZDĚLÁVÁNÍ (VČ. PŘÍRODOVĚDNÉHO, ENVIRONMENTÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ, FYZIKY, CHEMIE A IT GRAMOTNOSTI)

3.1.1.1 ÚVOD DO PROBLEMATIKY, REGIONÁLNÍ SPECIFIKA

Polytechnické vzdělávání (PV) je definováno jako vzdělávání poskytující vědomosti o vědeckých principech a odvětvích výroby, znalosti z technických a přírodovědných oborů a všeobecně technické dovednosti. Přispívá nejen k rozšiřování poznatků, ale především k vytváření pracovních dovedností a návyků, které jsou využívány v běžném a později i pracovním životě.

Předpona „poly“ zdůrazňuje skutečnost, že tato podoba technického vzdělávání zahrnuje více oborů techniky do jednoho integrovaného celku, mnohdy navíc s uplatněním širších souvislostí zejména v oblasti přírodních věd. Technické vzdělávání je postaveno na úroveň ostatních oblastí vzdělávání a je pouze jednou ze složek, podobně jako přírodovědné vzdělávání, které je definováno jako vzdělávání zaměřené na porozumění základním přírodovědným pojmům a zákonům, na porozumění a užívání metod vědeckého zkoumání přírodních faktů (přírodních objektů, procesů, vlastností, zákonitostí). Cílem v přírodovědném vzdělávání je rozvíjet kompetence v oblasti přírodních věd. S přírodovědným vzděláváním je úzce spjat pojem přírodovědná gramotnost. Oba typy vzdělávání jsou úzce spjaty s digitálními technologiemi. V rámci tzv. průmyslu 4.0 je žádoucí, aby vzdělávání cíleně tyto oblasti propojovalo.

Polytechnické vzdělávání lze realizovat jak v oboru vzdělání gymnázium, které poskytuje vzdělávání všeobecného charakteru, tak v odborném a uměleckém vzdělávání v jeho složce odborné i všeobecné. Obdobně je tomu také u lyceí, která jsou řazena mezi střední odborné školy, ale poskytují všeobecné vzdělávání s oborovou specializací (např. technickou, přírodovědnou, pedagogickou, ekonomickou aj.). Integrovaný přístup v polytechnickém vzdělávání (obdobně jako u konceptu STEM) podporuje vzájemná závislost složek polytechnického vzdělávání – propojení přírodovědného vzdělávání, které některými poznatky a metodami poznávání rozvíjí technické vzdělávání; technické vzdělávání, které částečně využívá poznatky přírodních věd a aplikace matematiky, částečně však funguje na základě samostatného technického poznání a zároveň poskytuje technické znalosti a dovednosti pro aplikaci přírodovědných znalostí; v přírodovědném a technickém vzdělávání se aplikuje poznání environmentálního vzdělávání, které využívá současně znalostí a poznávacích metod přírodních a technických věd a digitálních technologií.

V celorepublikovém srovnání krajů se stále potvrzuje průmyslová tradice Ústeckého kraje a post transformační regionálně specifický vývoj, spojený s potřebou řešení strukturálních otázek ve vývoji regionální ekonomiky. V současné době se Ústecký kraj potýká s nedostatkem technicky kvalifikovaných pracovníků v oblasti IT, přírodních věd (vlivem přítomnosti chemického průmyslu zejména odborníků v oblasti chemie, technologie, strojírenství apod.), což může v důsledku ohrozit budoucí vývoj kraje, jehož hospodářství je zaměřeno zejména na technické obory (energetika, strojírenství, sklářství, chemie). V návaznosti na výše zmíněno je žádoucí udržet absolventy VŠ, kteří v kraji působí a prostřednictvím dostupných nástrojů je motivovat k setrvání v regionu, např. formou motivačního nebo dotačního programu.

Pozitivní je klesající nezaměstnanost v Ústeckém kraji, i když stále patří mezi nejvyšší v republice. Dosaženou současnou úroveň ale nelze vnímat problematicky, neboť se nezaměstnanost blíží k úrovním přirozené míry nezaměstnanosti. Určitým negativním jevem může být podíl rizikových skupin na trhu práce, ale i v těchto kategoriích se absolutní hodnoty v posledních letech snižují.

V této situaci navíc očekáváme stále se zhoršující dostupnost aprobovaných učitelů (absolvent studijního oboru, který odpovídá charakteru vyučovaného předmětu), a to zejména v přírodovědných předmětech, včetně matematiky. Příčiny jsou: přirozený odchod starších ročníků do starobního důchodu (průměrný věk učitelů na ZŠ v ÚK je cca 47 let, to sice nevybočuje z republikového průměru, fakticky to ovšem závažnost problému nesnižuje) a nízký počet absolventů fakult připravujících učitele. Již nyní je podíl neaprobované výuky na druhém stupni základních škol v Ústeckém kraji 29 %, to je po Karlovarském kraji (49 %) nejvíce ve srovnání s ostatními kraji ČR. Ačkoliv se zlepšuje materiálně-technické vybavení potřebné pro kvalitní výuku v přírodovědných předmětech i díky realizaci projektů z OP VVV a IROP (např. modernizace odborných přírodovědných učeben laboratoře chemie, biologie, fyzika na gymnáziích zřizovaných Ústeckým krajem), začínají být kritickým faktorem pro zlepšení výsledků vzdělávání v kraji lidské zdroje – tento problém se týká prakticky všech stupňů vzdělání⁷.

Porovnájí-li se výsledky různých srovnávacích testů (úspěšnost v testování gramotností PISA⁸, TIMSS⁹, PIRLS¹⁰, případně úspěšnost u maturitní zkoušky apod.), dosahují žáci ÚK (společně s KVK) nejhorších výsledků. V této fázi je nezbytné zajistit podporu rozvoje činnosti mateřských, základních a středních škol rovnoměrně tak, aby došlo ke zvýšení kvality znalostí dětí, a žáků přecházející na další stupeň vzdělávání a snižování bariér při přechodu mezi jednotlivými stupni vzdělávání.

Podpora zájmového vzdělávání (v případě polytechniky se nabízí široká možnost spolupráce se vzniklými Technickými kluby v rámci projektu IKAP) je nezbytná pro zvýšení aktivně zapojených dětí, u kterých lze snadněji budovat pozitivní vztah k různým oborům a činnostem, které pomáhají rozvíjet klíčové kompetence dětí a žáků. Také je potřeba podporovat zkvalitnění podmínek formálního i neformálního vzdělávání současně tak, aby měli děti a žáci možnost rozvíjet své znalosti a dovednosti bez závislosti na socioekonomickém a kulturním zázemí svých rodin.

Význam posílení modernizace výuky se jeví jako zásadní i z pohledu zkušeností, kterou si školství a vzdělávání prošlo v 2. pololetí školního roku 2019/2020 v kontextu protiepidemiologických opatření covid-19, a které jasně ukázaly na význam moderních technologických prvků ve vzdělávání a jejich dostupnosti na úrovni všech stupňů vzdělávání.

V letech 2014-2020 prostřednictvím projektů realizovaných z IROP¹¹ a OP VVV¹² došlo k investicím v oblasti materiálně-technických podmínek a personálního rozvoje na SŠ (ty však nejsou schopny dostatečně

⁷ MARŠÍKOVÁ, M., JELEN, V. *Hlavní výstupy z Mimořádného šetření ke stavu zajištění výuky učiteli v MŠ, ZŠ, SŠ a VOŠ*. Praha: MŠMT, 2019.

⁸ [Česká školní inspekce - Archiv \(csicr.cz\)](#)

⁹ [Česká školní inspekce - Archiv \(csicr.cz\)](#)

¹⁰ [Česká školní inspekce - Archiv \(csicr.cz\)](#)

¹¹ [IROP - Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - Úvod \(mmr.cz\)](#)

¹² [Operační program Výzkum, vývoj, vzdělávání / MŠMT \(msmt.cz\)](#)

kompenzovat nedostatek učitelů některých předmětů). Na většině gymnázií byly komplexně modernizovány odborné učebny přírodovědných předmětů. Většina středních odborných škol s technickým zaměřením byla nově vybavena pro výuku odborných předmětů.

Důležitým prvkem jsou pro školy projekty zjednodušeného vykazování, tzv. šablony. Tyto projekty jsou založeny na relativně jednoduché administrativě a umožňují školám zvýšit kvalitu vzdělávání v předem definovaných oblastech, zaměřují se zejména na personální podporu. V Ústeckém kraji je nejvyšší podíl středních škol, které tyto projekty zjednodušeného vykazování realizují.

S prudkým technologickým rozvojem v oblasti digitalizace (tzv. fenoménu 4.0) dochází ve společnosti ke změnám, které budou mít velký vliv na změny v profesní kvalifikaci absolventů, ale i na kompetence každého jednotlivce v jeho neprofesním, běžném životě. V této souvislosti je důležitá propagace a popularizace odborného vzdělávání, které má úzkou vazbu na tzv. průmysl a technologie 4.0, zejména v přidané hodnotě a výstupů vzdělávání (kategorie dosaženého vzdělání M a L/O). Je také důležité udržovat vysoký materiální standard a zlepšování personálních podmínek výuky v těchto oborech.

Vzhledem k dynamicky se vyvíjejícím podmínkám na trhu práce a změnám ve společnosti obecně, včetně očekávaného zániku některých profesí a zároveň vzniku zcela nových, je důležité soustředit pozornost při vzdělávání žáků na SŠ také na rozvoj tzv. obecných/přenositelných kompetencí, které zvýší adaptaci absolventů na měnící se podmínky. Také v této souvislosti by měla být dále podporována matematická, digitální, čtenářská a jazyková gramotnost na SŠ. V oblasti infrastruktury bude potřeba zajistit na středních školách Ústeckého kraje odpovídající vnitřní datovou konektivitu a připojení k internetu. Kvalitní datová infrastruktura se stává jedním ze základních předpokladů pro rozvoj středních škol, mimo jiné v návaznosti na strategii digitálního vzdělávání.

Environmentální výchova (EVVO)

Mezipředmětovým oborem, který propojuje všechny předměty polytechnického vzdělávání, a tudíž velmi vhodným nástrojem pro propojení obsahu a průřezových témat je environmentální výchova (EVVO). Hlavním smyslem a posláním EVVO je získání takového vztahu k životnímu prostředí, který umožní předvídaté a šetrné chování a jednání. EVVO má přispívat k přijetí zodpovědnosti za stav životního prostředí, má vytvářet podmínky pro konkrétní zapojení jednotlivce do ochrany životního prostředí. Optimálním způsobem utváří morálku, působí na rozumovou, citovou i volně aktivní složku osobnosti člověka, rozvíjí dovednosti i sociální komunikativnost. Je celoživotním procesem, reagujícím na aktuální změny poznání, sociální změny a další. Celkově hovoříme o vytváření tzv. ekologické kultury, tzn. navozování takového způsobu uspokojování různorodých potřeb člověka, který neohrožuje životní prostředí ani lidskou společnost. To vyžaduje určité znalosti a dovednosti, a hlavně silnou motivaci.

Dynamický vývoj v posledních letech přinesl nové priority, které se propisují jak do školské, tak i mimoškolské části EVVO. Je zde parný odklon od klasického (ekologického) pojetí EVVO směrem k moderním tématům, které tato oblast sdružuje. Za klíčový lze považovat faktický a uvědomělý, nikoli formálně naplňovaný, vztah k výuce a k reálnému životu. A to jak z důvodu identifikované potřeby, tak i druhotně na základě jejich zahrnutí do strategických dokumentů na úrovni EU i ČR a jednotlivých krajů. V této souvislosti se jedná především o oblast klimatu a nutnosti osvěty v této oblasti – snižování vlivů na klima a přizpůsobení se dopadům vlivů klimatické změny. Dalším novým prvkem je osvětová podpora oběhového hospodářství – relativně nová oblast, která významně mění přístup k dosavadnímu vnímání odpadového hospodářství ve prospěch snižování objemu

vznikajícího odpadu. Informační a osvětová podpora ve školách s podporou kraje je nezbytná. Hlavním nástrojem je green procurement (zelené nakupování), které může preferovat produkty i služby, které systémově eliminují vznik odpadů. Nadále jsou významná všechna opatření zaměřená na podporu EVVO ve školství, zejména vznik environmentálních center na všech stupních škol. Jako vhodné se zde jeví intenzivní zapojení činnosti středisek ekologické výuky do formálního vzdělávání v oblasti EVVO, realizace pobytových vícedenních programů pro žáky i jejich učitele. Významným cílem je pokračující spolupráce vysokých škol s veřejnou správou, především prostřednictvím environmentálně zaměřených projektů s významným podílem osvětové a vzdělávací složky. Rozvoj systému EVVO však vyžaduje podporu profesního vzdělávání pedagogů, nejen koordinátorů EVVO a zapojení dalších subjektů do podpory EVVO ve školách (zapojení externích expertů, pořádání akcí pro školní mládež apod.). Do vzdělávání je potřeba zapojit problematiku ochrany klimatu a prostřednictvím dětí a studentů ovlivňovat také dospělé členy rodin. Cíl podpořit vhodný životní styl, návyky a postoje vedoucí k šetření přírodními zdroji je zaměřen na eliminaci převládajících prvků konzumního stylu života prostřednictvím osvěty – udržitelné formy dopravy, ochrana konkrétních cenných území kraje, šetření energiemi, nakládání s vodou, šetrná spotřeba včetně stravování, ad. Účelné je také využívání moderních marketingových nástrojů, typu sociálních sítí, elektronických médií či mobilních aplikací.

Konkrétní cíle na podporu EVVO:

- síťování škol zaměřených na EVVO a ochranu klimatu s cílem výměny zkušeností,
- prezentace příkladů dobré praxe v oblasti životního prostředí a ochrany klimatu,
- využití vybraných opatření, vynucených epidemií covid-19, v další činnosti škol (digitální komunikace) s cílem snížení vlivů na životní prostředí a klima,
- vznik center EVVO na školách, spojujících školskou EVVO s praxí (viz příklady dobré praxe v současnosti),
- zapojení škol a školských zařízení do monitoringu vybraných indikátorů prostřednictvím školních projektů,
- propojení systémového poradenství se školstvím a spolupráce s externími experty,
- podpora zpracování a interpretace informací do využitelné podoby (tištěné, elektronické, audiovizuální) a její distribuce,
- podpora získávání, výměny a sdílení informací všemi vhodnými formami (semináře, konference, internet, dny otevřených dveří, exkurze),
- specializační studium koordinátorů EVVO rozšířené i o oblast ochrany klimatu a adaptací dopadu na změnu klimatu,
- další vzdělávání koordinátorů EVVO, včetně pravidelných možností setkávání (včetně setkávání v digitálním prostoru),
- podpora aktivit a subjektů, které umožňují bližší vztah k přírodě a zapojení dětí a mládeže (např. v oblasti včelařství),
- využívání standardních nástrojů zapojování veřejnosti – aktivit v rámci Dne Země, Dne bez aut, Uklidme Česko apod.

3.1.1.2 VLASTNÍ ZKUŠENOSTI S DANOU OBLASTÍ INTERVENCE

K dlouhodobé podpoře polytechnického vzdělávání je důležité, z důvodu průmyslových specifik ÚK a zajištění zdravotní péče obyvatel, podporovat chemické a zdravotnické obory středního vzdělání. V rámci podpory polytechnického vzdělávání se v minulých letech osvědčila spolupráce mezi základními a středními

školy. Do budoucna bude posílena nejen spolupráce škol, ale také škol a školských zařízení pro zájmové vzdělávání. Popularizace polytechnického vzdělávání by pak měla jít napříč všemi aktéry ve vzdělávání i širokou veřejností.

Jedním z výstupů odborných platform je obava o prohlubující se stratifikaci škol v ÚK, která se vyznačuje výraznými rozdíly v kvalitě vzdělávání na těchto školách. Zatímco některé školy jsou brány za příklad dobré praxe, jiné trápí níže zmíněné body, které byly v rámci oblasti na úrovni základních a středních škol identifikovány a kterým je tak třeba věnovat patřičnou pozornost¹³¹⁴:

V mateřských školách:

- Nižší účast dětí v Ústeckém kraji na předškolním vzdělávání.
- Nízká efektivita dopadu povinného předškolního vzdělávání pro skupinu dětí ohrožených budoucím školním neúspěchem ze socio-kulturně znevýhodněných lokalit, na něž byl záměr zákonodárců směřován.
- Narůstající počet dětí s vadami řeči a komunikačními kompetencemi obecně.
- Narůstající počet dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, které jsou integrované do běžných tříd MŠ.
- Nedostatečné vybavení MŠ pro výuku/podporu polytechnického vzdělávání.
- Nedostatečná znalost/orientace pedagogických pracovníků v nových výukových metodách aktivizujících rozvoj technických, digitálních a matematických dovedností dětí.
- Začleňování dětí ve věku od dvou do tří let, pro které nemají všechny školy připraveny optimální personální a materiální podmínky (a bezpečné prostředí).
- Zvýšená administrativní zátěž ředitelů/ředitelek škol v souvislosti s inkluzivním vzděláváním.

Cílem další činnosti je podporovat budování pozitivního vztahu k technice, ale také k přírodě a posilování kreativity a manuální zručnosti dětí (např. rozšířením popularizačního působení na tomto stupni vzdělávání, snadné dostupnosti přírodovědného a technického vyžití, např. zřízením Science centra v Ústeckém kraji, dostupností digitálních technologií vhodných pro tuto věkovou kategorii).

Na základních školách:

- Nedostatečné vybavení ZŠ pro výuku/podporu polytechnického vzdělávání a moderní vzdělávání (nutné investice do infrastruktury – nevyhovující učebny, absence laboratoří pro výuku přírodopisu, chemie a fyziky, nákup moderních didaktických pomůcek, ...).
- Neuspokojivé a zhoršující se výsledky žáků ve čtenářské, matematické a přírodovědné gramotnosti – zejména na druhém stupni ZŠ.
- Vysoký podíl žáků, kteří ukončí povinnou školní docházku v jiném než 9. ročníku a předčasné odchody ze vzdělávání.
- Nedostatek aprobovaných učitelů matematiky, přírodovědných předmětů a ICT.

¹³ Kol. autorů P-KAP. Analýza potřeb na školách v Ústeckém kraji, NPI: 2021. Dostupné z: https://archiv-nuv.npi.cz/uploads/III_vlna_USK_report.pdf [cit. 11.10.2022]

¹⁴ Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji, schválený Zastupitelstvem Ústeckého kraje dne 9. 3. 2020 (Usnesení č. 024/27Z/2020).

- Zvyšující se nároky na učitele, související s vyšším podílem žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v běžných třídách základních škol.
- Rostoucí počet žáků s komunikačními problémy (nejen s vadami řeči, narůstající počet dětí vracejících se do ČR po dlouhodobém pobytu v zahraničí a dětí zahraničních pracovníků) a s poruchami chování a učení.
- Vysoký počet zameškaných hodin.

Dle možností je v plánu nadále podporovat polytechnické vzdělávání na základních školách ať v oblasti materiálně-technické (modernizace nebo vybudování dílen pro praktické činnosti, případně sdílení v rámci více škol apod.), tak edukační. Také zahrnout mobilní jednotky pro projektové výjezdy do škol. V rámci projektu technických klubů pokračovat po provedení nezbytných personálních změn.

Na středních školách:

- Vysoký podíl žáků studijních oborů, kteří neuspějí u maturitní zkoušky.
- Vysoký podíl žáků, kteří předčasně ukončí vzdělávání a vysoká absence žáků ve vyučování.
- Ohrožení výuky odborných předmětů v elektrotechnických, stavebních a strojírenských oborech středního vzdělání a vysoký průměrný věk stávajících učitelů, nedostatek nových učitelů.
- Ohrožení výuky všeobecně vzdělávacích předmětů, zejména: fyziky, informatiky, matematiky a anglického jazyka. Z důvodu chybějících odborně způsobilých učitelů.
- Struktura a kapacity oborů, neodpovídající demografickému vývoji relevantní věkové kohorty.
- Vysoký podíl středních škol (oborů středního vzdělání) jiných zřizovatelů, bez zaměření na technické a přírodovědné obory vzdělání.

Snahou Ústeckého kraje je motivovat žáky pro studium polytechnických předmětů a opětovně přivést žáky jak na střední školy technického zaměření, tak na školy vysoké. Stanovený cíl naplňuje kraj prostřednictvím motivačních programů a realizace řady projektů.

Z hlediska kraje je snaha nepodporovat zřizování nových oborů středního vzdělávání, ve kterých bude nízký výskyt polytechnických oborů. Dále dlouhodobá finanční podpora (lepší rozvrstvení stávajícího financování) učitelských míst s „nedostatkovými aprobacemi“, dostatečná propagace (PR) polytechnických a řemeslných oborů vzdělávání (vyšší poptávka na trhu práce), zajištění dostatečně odpovídajícího materiálního zázemí škol s relevantními obory vzdělání a vybudování center technického a přírodovědného vzdělávání v rámci vybraných páteřních škol.

Motivační akce a programy

- Náborový příspěvek pro učitele vybraných předmětů nastupujících do středních škol Ústeckého kraje si dává za cíl zvýšení kvality vzdělávání ve středních školách Ústeckého kraje prostřednictvím vyššího podílu kvalifikovaných/aprobovaných učitelů ve vybraných všeobecně vzdělávacích a odborných předmětech. Jedná se o reflektování výsledků „Mimořádného šetření ke stavu zajištění výuky učitelů v MŠ, ZŠ, SŠ a VOŠ“ provedeného MŠMT v roce 2019. Vyhlášen bude pro školní rok 2023/2024 a týkat se bude pedagogických pracovníků všeobecně vzdělávacích předmětů: Matematika, Chemie, Fyzika, Anglický jazyk, Německý jazyk, Český jazyk, Informatika. U odborných předmětů pak: Strojírenství a strojírenská výroba; Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika; Stavebnictví, geodézie a kartografie.

- Ústecký kraj finančně podporuje akce pořádané okresními hospodářskými komorami, které podporují polytechnické vzdělávání, kompetence k podnikavosti, iniciativě a kreativě a spolupráci firem a škol. Jedná se o akce jako TECHDAYS v Litoměřicích, TECHNODAYS a Krušnohorský Byznys Day v Chomutově, a další.
- Motivační program Dobrá škola – Moderní škola 4.0 slouží k propagaci a popularizaci odborného vzdělávání s úzkou vazbou na průmysl a technologie 4.0 a to především pro obory, u kterých je snahou Ústeckého kraje zvýšit počet žáků středních odborných škol a zajistit tak dostatečný počet kvalifikovaných absolventů do budoucna. Jedná se o tyto obory: 23 Strojírenství a strojírenská výroba, 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika, 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie.
- Podpora již existujících pravidelných zájmových útvarů pro stálou skupinu účastníků (tzv. kroužky) zaměřených na technické a přírodovědné oblasti lidské činnosti a iniciace vzniku nových takto zaměřených stanic zájmových činností.

V Ústeckém kraji by byla mezi efektivní nástroje vnímána například také cílená finanční motivace učitelů, kteří si budou zvyšovat, resp. doplňovat kvalifikaci pro další obory, digitální kompetence a jiné vedoucí ke kvalifikačnímu růstu. Díky celoživotnímu vzdělávání a DVPP by tak docházelo k významnému posílení pohyblivé složky, resp. ke zvýšení platové třídy.

Ke zlepšení vzdělávací soustavy v kraji by mohla pomoci synergie s MŠMT, zejména pak v rámci projektu SYPO, skrze něhož by měly být více propojeny a synchronizovány, a také prostřednictvím Inovačního centra Ústeckého kraje (ICUK), který by sloužil jako centrum pro koordinaci a spolupráci jednotlivých projektů na území kraje.

Projekty

Ústecký kraj realizoval prostřednictvím Grantových schémat v rámci OP VK v této oblasti pro žáky ZŠ a SŠ 21 projektů a 2 projekty pro pedagogické pracovníky.

Dále byly realizovány např. Jarmarky řemesel a Projektové dny pro žáky ZŠ. Z výše uvedeného operačního programu dále realizoval Individuální projekt ostatní v období od 09/2013 do 07/2015 s názvem „**Přírodovědné a technické vzdělávání Ústeckého kraje**“ s celkovými náklady 130,838 mil. Kč. Do projektu bylo zapojeno celkem 14 partnerských středních škol. Kromě středních škol se do projektu zapojilo 131 základních škol z celého území Ústeckého kraje.

Cílem tohoto projektu bylo pomocí modernizace učeben a formou různých; aktivit motivovat žáky ze ZŠ a SŠ ke studiu přírodovědných a technických oborů. V rámci výstupu projektu (Sborník dobré praxe) byly na podporu technického a přírodovědného vzdělávání doporučeny tyto aktivity:

- Spolupráce středních a základních škol se zaměstnavateli v rámci komunitního rozvoje.
- Programy vzájemného učení, kde žáci SŠ připravují a realizují pro žáky ZŠ vzdělávací aktivity/projekty zaměřené na přírodovědné a technické vzdělávání.
- Využívání technických památek a interaktivních expozic technického a přírodovědného charakteru k přípravě školních/žakovských projektů zaměřených na popularizaci tohoto typu vzdělávání.
- Celoroční, pravidelně se opakující volnočasové aktivity zaměřené na přírodovědné a technické vzdělávání pro žáky ZŠ s využitím moderních učeben/dílen/laboratoří SŠ.

- Sdílení učeben/dílen/laboratoří SŠ pro povinnou výuku žáků ZŠ a spolupráce se zaměstnavateli nebo jejich zástupci v oblasti přírodovědného a technického vzdělávání.

Zároveň byly vyspecifikovány nejoblíbenější motivační aktivity pro výuku přírodovědných a technických předmětů, a to: exkurze, zapojení odborníků z praxe, badatelsky orientovaná výuka, sdílení učeben, vzájemné učení, využití moderních IT technologií, využití současných trendů ve výuce (využití napětí a zvědavost žáků) a zájmové kroužky pro žáky základních škol.

Projekt „Přírodovědné a technické vzdělávání Ústeckého kraje“ se dočkal pokračování a v roce 2017-2018 byly realizovány projekty „**Přírodovědné vzdělávání**“ a „**Technické vzdělávání**“.

V rámci projektu „**Přírodovědné vzdělávání**“ Ústecký kraj podpořil dvanáct gymnázií v Ústeckém kraji, ve kterých došlo k modernizaci odborných učeben a laboratoří. Celkem bylo upravováno 24 učeben, 25 laboratoří a 3 místnosti tvořící zázemí pro výuku se zaměřením na výuku ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Zaměření je zejména na předměty chemie, biologie (přírodopis) a fyziky, aby odpovídaly normám v moderním vzdělávání. Nové vybavení, nábytek i stavební práce přesáhly 52 mil. Kč. Ve výsledku bylo modernizováno 52 modernizovaných učeben a laboratoří na gymnáziích v Ústeckém kraji.

V rámci projektu „**Technické vzdělávání**“ Ústecký kraj podpořil deset středních odborných škol v Ústeckém kraji, ve kterých došlo k modernizaci odborných učeben a dílen. Náklady na nové vybavení, nábytek i stavební práce přesáhly 54 mil. Kč. K podpoře byly vybrány obory, které jsou v současné době na trhu velmi žádané. Ve výsledku bylo modernizováno 33 odborných učeben a dílen v deseti středních odborných školách v Ústeckém kraji.

Cílem obou projektů je zlepšení kvality výuky. Projekty byly 85 % financovány z dotací Integrovaného regionálního operačního programu (IROP).

V rámci projektu **Systémové řešení - Motivace a vzdělávání pedagogů (I-KAP A)** byly zřízeny Odborné metodické skupiny (OMS) zaměřené na polytechnické vzdělávání, konkrétně na biologii a přírodopis, chemii a fyziku. OMS vedl krajský metodik ve spolupráci s týmem expertů, byla zaměřena na podporu a zkvalitnění výuky v daných předmětech pro děti a žáky ZŠ, SŠ a VOŠ. Metodik spolu s experty pomocí pravidelných setkávání vzájemně propojí pedagogické pracovníky ze ZŠ, SŠ a VOŠ v kraji. Na těchto setkávání probíhala výměna zkušeností mezi pedagogickými pracovníky, příklady dobré praxe, ale také zde učitelé mohli sdílet své problémy. Zároveň ve spolupráci s VŠ byli pedagogičtí pracovníci seznámeni s aktuálními poznatky v didaktice, novinkami a zároveň s využitím IT při výuce. V rámci OMS bylo realizováno další vzdělávání pro pedagogické pracovníky (např. formou letní školy) se zaměřením na cílené vzdělávací programy v oblasti daného předmětu, které byly cíleny na nové metody a formy práce a výuku pedagogických pracovníků.

Na základě vzniklého dokumentu KAP 2¹⁵ stále probíhá implementační projekt „**Podpora polytechnického vzdělávání a gramotností v ÚK**“, zkráceně **ÚK IKAP A2**¹⁶ vedený pod registračním číslem CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_078/0017377. Projekt je zaměřen na klíčové aktivity KA 1 Technické kluby, KA 2 podpora Centra virtuálního prototypování UJEP, KA 3 Odborné metodické skupiny a KA 4 spolupráce škol a firem – Podnikavost a chemie. Projekt podporuje vzdělávací možnosti v rámci MŠ, ZŠ, SŠ i VOŠ. Konkrétně jde o podporu

¹⁵ [KAP 2 | RSKÚK.cz \(rskuk.cz\)](https://www.rskuk.cz)

¹⁶ [Podpora polytechnického vzdělávání a gramotností v ÚK \(ÚK IKAP A2\) | RSKÚK.cz \(rskuk.cz\)](https://www.rskuk.cz)

polytechnického a odborného vzdělávání a gramotností prostřednictvím vybudování a provozování 17 technických klubů zaměřených na robotiku a programování, řemeslo a kreativitu a na podporu logického a technického myšlení, dále podpora pedagogickým pracovníkům SŠ s výukou programování a 3D tisků skrze Centrum virtuálního prototypování UJEP, realizace Odborné metodické skupiny (OMS) a Mobilních center kolegiální podpory (MCKP) včetně letních a zimních vzdělávacích škol pro pedagogy, semináře, workshopy, vzdělávací veletrhy a motivační výjezdy pro žáky s učiteli a DVPP. V rámci poslední zmíněné aktivity dojde k vytvoření 14 školských podnikatelských inkubátorů, které umožní simulaci reálného podnikatelského prostředí a k realizaci Programů vzájemného učení na podporu chemie mezi ZŠ a SŠ a PVU na podporu studijního programu Aplikovaná chemie mezi SŠ a odborníkem z praxe.

Návrhem pro zlepšení fungování klíčových aktivit, zejména pak KA 1, je další vzdělávání pracovníků těchto zařízení v souladu s provázkou na potřeby vzdělávacího obsahu ve školách a moderních trendů v tomto odvětví.

3.1.1.3 ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH V ÚSTECKÉM KRAJI

Dle tohoto dokumentu (2021) se na středních školách a vyšších odborných školách v Ústeckém kraji v rámci polytechnických předmětů nejčastěji využívají aktivity jako je zapojení žáků do soutěží a olympiád (78 %) a zahrnutí laboratorních cvičení, pokusů, exkurzí apod. do výuky (71 %). Dalšími aktivitami, které se dají řadit do nejfrekventovanějších, jsou motivační akce pro žáky ze základních škol (58 %), využití laboratoří, dílen či mediálních laboratoří (50 %), příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (43 %), spolupráce s VŠ (42 %) či individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (40 %). Od první vlny šetření (2015-2016) u většiny z těchto aktivit došlo k nárůstu podílu škol, které je realizovaly.

Polytechnické vzdělávání je zde definováno velmi široce jako vzdělávání integrující přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání. Má kontext nejen polytechnických předmětů, ale i matematiky, společenskovedních a humanitních a dokonce uměleckých předmětů. Důležité jsou pro něj vědomosti o vědeckých principech a odvětvích výroby a rovněž obecné technické dovednosti. Nejde přitom jen o rozšiřování poznatků, ale především o velmi důležité vytváření pracovních dovedností a návyků. K polytechnickému vzdělávání se váže nejen praktické, ale i koncepční, vizuální a intuitivní myšlení.

Mezi hlavní zjištění dle této analýzy patří:

- Podpora polytechnického vzdělávání v našem kraji je většinou omezena pouze na realizaci v souladu s RVP.
- SŠ i VOŠ zapojují žáky do soutěží, zařazují do výuky laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod.
- Přes polovinu ZŠ pořádá motivační akce pro žáky.
- Zhruba 2/5 škol se věnují spolupráci s VŠ či individuální práci se žáky s mimořádným zájmem¹⁷ o polytechniku.
- Přes 60 % škol v ÚK by nejvíce ocenilo zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen.

¹⁷ Není definováno, co pojem znamená a co představuje.

- Zájem o zvýšení počtu a kvality počítačů, notebooků, tabletů a účast pedagogických pracovníků na IT školeních a rovněž u 50 % z nich zájem o zlepšení softwarového vybavení školy, nákup výukových materiálů a další vzdělávání PP v oblasti polytechniky.
- V oblasti ICT by školy uvítaly pořizování licencí k aplikacím a aktualizace a vybavení ICT učeben digitálními technologiemi a multimediální technikou, vysokorychlostní připojení školy k internetu v závislosti na druhu střední školy.

Analýza potřeb na školách tak v číselné podobě potvrzuje problémy, se kterými se všechny druhy středních škol a vyšší odborné školy potýkají. Dle zjištění by školy uvítaly především lepší IT vybavení v učebnách, laboratořích, dílnách a navýšení počtu počítačů, notebooků a tabletů. Do priorit také zařadily vzdělávání pedagogických pracovníků škol v oblasti IT na různých úrovních a v polytechnickém vzdělání samotném. Zároveň však mezi překážky uvedly nedostatečné znalosti, nedostatečnou motivaci a celkový nezájem ze strany žáků ze ZŠ. S vědomostní propastí a nedostatkem motivace a zájmu vybrané oblasti se následně snaží vypořádat aktivitami, které jsou zmíněny v prvním odstavci této kapitoly.

Výrazné zlepšení s popsány problémy by mohla pomoci pozice kariérového poradce ve školách, který by na reálných příkladech a s využitím adekvátních materiálů žákům osvětlil jak faktické znalosti v oblasti polytechnického vzdělání využít, tak nastínil z těchto nabytých znalostí plynoucí možné příležitosti. Pro širší zájem ze strany žáků by rovněž pomohla odborná spolupráce se zaměstnavateli, kteří by ve svém prostředí přispěli ke zvýšení motivace a zájmu.

Analýza potřeb na školách se z hlediska vnímaných problémů shoduje s odbornými stanovisky krajských metodiků, které jsou součástí tohoto dokumentu, a to především v oblasti materiálně-technického vybavení na školách, personálního zajištění a kvalifikace pedagogických pracovníků a rovněž ve vzdělávání předjímacím vzdělávání střední a vyšší odborné, tedy jak základní, tak mateřské.

V rámci ICT a průřezového tématu digitální kompetence se dle zjištění školy nejvíce ucházejí o zlepšení připojení k internetu, vybavení učeben či laboratoří apod., případně o technickou podporu (správu sítě, provoz a údržbu zařízení, aktualizace a upgrady, audit). Víceméně všechny školy využívají ICT napříč všemi předměty a potřebují, aby pedagogičtí pracovníci ovládali daná zařízení ku prospěchu rozvoje a kvality vzdělávání či měli možnost tyto znalosti nabýt.

Priority pro SOŠ:

- Začleňování laboratorních cvičení, exkurzí, spolupráce se ZŠ (včetně motivačních akcí pro žáky ZŠ).
- Potenciál představuje příprava výukových materiálů pro polytechniku.
- Práci s nadanými žáky či žáky s velkým zájmem naopak nepřikládají velký význam.

Priority pro gymnázia:

- Soutěže (95 %).
- Laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka (91 %).
- Motivační akce pro žáky ZŠ (64 %).
- Individuální práce s žáky s mimořádným zájmem (55 %).
- Spolupráce se ZŠ na využití laboratoří, dílen atd. (55 %) – nižší důležitost.
- Spolupráce s VŠ a výzkumnými pracovišti – nižší důležitost.
- Potenciál představuje podpora individuální práce se žáky s mimořádným zájmem a motivační akce pro ZŠ.

Školní akční plány (SŠ a VOŠ)

Mezi nejčteněji zvolené typy potřeb samotnými školami v oblasti polytechnického vzdělávání jsou:

- Personální podpora: Koordinátor EVVO/PTV – 54x.
- Rozvoj, školení PP: Kurzy DVPP – didaktické dovednosti (didaktika přírodovědných a technických předmětů), moderní a efektivní formy výuky polytechnických předmětů (projektové vyučování/badatelská činnost/experimenty) – 48x.
- Ve výuce: Projektový den na podporu PTV – 45x.
- Spolupráce PP, aktivity, činnosti: Inovovat/zkvalitnit vzdělávací obsah (ŠVP) – 40x.
- Nad rámec výuky: Soutěže, olympiády SOČ – 40x.
- Nákupy, prostory: Zkvalitnit/zlepšit materiálně-technické vybavení školy pro polytechnickou výuku – 39x.

Mezi nejčteněji zvolené typy potřeb samotnými školami v oblasti informačních technologií jsou:

- Personální podpora: Koordinátor a správce ICT – 33x.
- Nákupy, prostory: Pravidelně modernizovat ICT – 29x.
- Rozvoj, školení PP: Zvyšovat digitální gramotnost PP, např. práce s HW, SW, bezpečí v kyberprostoru, sociální sítě, cloudové služby, legislativa, didaktika, metody výuky, motivovat pedagogy ke vzdělávání a účelnému využívání ICT ve výuce, včetně zlepšení administrativních dovedností PP – 25x.

Zvolené možnosti v potřebách škol jsou v naprostém souladu s doporučeními krajských metodiků KAP a doplňují tak reálnou situaci o potřebná data ze vzdělávacího systému v Ústeckém kraji.

3.1.1.4 VÝSLEDEK ANALÝZY STRATEGICKÝCH DOKUMENTŮ

Podporou polytechnického vzdělávání se v rámci Ústeckého kraje zabývá několik dokumentů. Podle „Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2020-2024“ (dále jen DZV ÚK) a dle „Priorit rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji (2019/2020)“ (dále jen PR) se osvědčila spolupráce základních a středních škol. Lze tedy předpokládat, že by v rámci záměru podpory polytechnického vzdělávání měla být podporována i do budoucna. Z DZV ÚK plynou i návrhy na hlavní opatření pro předškolní, základní a střední vzdělávání, VOŠ a pro střediska volného času. Rovněž byla analyzována Regionální sektorová dohoda, která má za cíl přispět k rozvoji zaměstnanosti v chemickém průmyslu a k jeho rozvoji a modernizaci. Technicky a přírodovědně kvalifikovaná pracovní síla je rovněž uváděna jako hlavní předpoklad pro naplnění vize Regionální inovační strategie (RIS). V Analýze aktuálního stavu personálního a materiálního vybavení středních škol pro podporu studia technických a přírodovědných oborů, která byla provedena jako doplňující šetření, bylo osloveno 81 gymnázií a SOŠ v rámci celého Ústeckého kraje. Cílem analýzy bylo zjistit, jak jsou na tom školy se zajištěním technických a přírodovědných předmětů. Níže jsou uvedena konkrétní zjištění.

3.1.1.4.1 DOKUMENTY NA NÁRODNÍ ÚROVNI

Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ (Strategie 2030+)

Cílem Strategie 2030+ je modernizovat vzdělávání tak, aby děti i dospělí obstáli v dynamickém a neustále se měnícím světě 21. století. Dokument obsahuje dva hlavní strategické cíle, ze kterých při analýze vycházíme:

1. Zaměřit vzdělávání více na získávání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní a osobní život.

V současném světě se proměňují způsoby, jakými komunikujeme, jak se poznáváme a jak řešíme problémy. Roste potřeba vyznat se v informačním toku, umět získané informace analyzovat a kriticky je reflektovat. Technologické i sociální aspekty této průmyslové revoluce vyžadují rozvoj kompetencí potřebných pro úspěch v osobním i pracovním životě i na trhu práce. Neméně zásadní jsou také environmentální změny, kterým v současné době čelíme. Změna klimatu, ubývání biodiverzity, rostoucí znečištění ovzduší a vodstva, stále se zvyšující spotřeba neobnovitelných zdrojů a klesající surovinová základna výrazně přispívají k proměnám prostředí, v němž žijeme.

Důsledkem této proměny by mělo být zamezení přetěžování žáků informacemi. Učivo bude probírané s cílem hlubšího porozumění, v širokých souvislostech bez celé řady zbytných poznatků a informací. Učitelům tak bude umožněno učivo dostatečně probrat a žáci budou mít prostor informacím porozumět a aplikovat je v reálných situacích. Kromě výukových metod je nutné se zaměřit na proměnu struktury vzdělávací nabídky. Musí být zajištěna lepší návaznost a provázanost jednotlivých vzdělávacích stupňů i vyšší míra propojování formálního a neformálního vzdělávání. Soustředíme se i na podporu a inovaci odborného vzdělávání. Nezbytné je během počátečního vzdělávání vybavit žáky kompetencemi k celoživotnímu učení. Podpořit flexibilní cesty celoživotního učení umožňující každému do něj vstoupit a doplnit si potřebné dovednosti, znalosti nebo kvalifikaci kdykoliv během života.

Pro jednotlivé vzdělávací oblasti a průřezová témata na různých stupních formálního vzdělávání je proto nezbytné, aby vznikl modernizovaný, provázaný, a především jasně vymezený obsah kurikula, který lépe popíše vztah dané vzdělávací oblasti k očekávaným cílům, respektive výstupům vzdělávání, a umožní výběr vhodné pedagogické strategie. Důraz bude kladen na využívání znalostí ke kreativním aktivitám a týmové spolupráci. Propojování jednotlivých disciplín z oblasti přírodních věd a matematiky a jejich uplatňování pro praktické využití rozvine kritické myšlení žáků a chápání principů podnikavosti a environmentálních problémů. Školám je nutné vytvářet podmínky pro možnou realizaci výuky mimo školu (v obci, v přírodě apod.) a návštěv široké škály institucí, kde díky propojení vzdělávacích oblastí s reálným životem a nabídce interakce mohou využít celé řady příležitostí nejen k zisku poznatků v souvislostech, ale také k rozvoji dovedností a zisku praktických zkušeností. Kromě badatelské a projektové výuky je zde také možnost využívat metod kreativního učení a koncepce STEM. Využívání těchto metod při vzdělávání žáků má navíc silný motivační přesah k celoživotnímu učení.

Současně s proměnou obsahu a způsobů vzdělávání musí dojít k vytvoření dostatečného prostoru pro individualizaci výuky. Pro efektivnější vzdělávání a rozvoj potenciálu všech žáků v rámci hlavního proudu vzdělávání a naplnění strategických cílů je nutné podpořit individualizaci výuky a vyšší využívání didaktických postupů umožňujících vzdělávání heterogenních kolektivů. K rozvoji individualizace vzdělávacího procesu může přispět mj. větší integrace digitálních technologií do výuky, stejně jako větší prostor pro výuku v reálném světě mimo školu – obci, institucích, firmách, v přírodě apod. Rovněž je nezbytné v širší míře využívat formativní hodnocení podporující proces učení a přebírání odpovědnosti za sebevzdělávání.

V oblasti inovací ve vzdělávání je vhodné zohlednit například kvalitní edukační programy paměťových, uměleckých a dalších kulturních institucí či institucí poskytujících environmentální nebo badatelské vzdělávání, místně zakotvené a servisní učení a venkovní výuku. Tyto inovace je třeba podporovat, propojovat a zapojovat do výuky nejen ve škole, ale i v reálném přírodním a společenském prostředí.

2. Snížit nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a umožnit maximální rozvoj potenciálu dětí, žáků a studentů.

Ve školách je nutné podpořit zavedení didaktických postupů umožňujících vzdělávání různorodých kolektivů. Dále významně posílit kompetence učitelů v inovativních formách a metodách práce zohledňujících genderovou rovnost s důrazem na specifika vzdělávání dívek a chlapců.

Změny podporující individualizaci ve vzdělávání budou provedeny prostřednictvím revize rámcových vzdělávacích programů, které umožní diferenciovat výuku dle potřeb žáků, a zajištěním vzdělávání a mentoringu učitelů. Tím by se měly zlepšit podmínky pro kvalitní pedagogickou práci škol. Je nutné posílit metody formativního hodnocení, jež podporuje učení a vede žáky k přebírání odpovědnosti. Hodnocení se bude zaměřovat na výsledky žáka, nikoli na jeho osobnost, a bude založeno na stanovování cílů a sledování „důkazů o učení“. Část finanční a nefinanční podpory bude zacílena specificky na posílení a zkvalitnění pedagogického sboru v zaostávajících regionech a ve školách s horšími výsledky. Aby nedocházelo k rané selektivě a odchodům velkého počtu žáků na víceletá gymnázia, je třeba zkvalitnit výuku a posílit možnost její individualizace na druhém stupni základních škol. Umožní se tak kvalitnější vzdělávání různorodých kolektivů a optimální rozvoj potenciálu každého žáka. Školám, v nichž se koncentrují žáci ze znevýhodněného prostředí, by měla být poskytnuta vyšší finanční a metodická podpora, a to zejména pro zajištění financování podpůrných činností a programů.

Je velmi důležité vytvořit příležitosti k tomu, aby žáci bez ohledu na jejich socioekonomické a rodinné zázemí, zdravotní nebo jakékoliv jiné znevýhodnění zažili ve vzdělávání úspěch.

Zároveň je nezbytně nutné zapojovat rodiny do procesu vzdělávání a podporovat odpovědnost rodičů při péči a výchově i jejich roli ve vzdělávání. Je zřejmé, že spolupráce rodiny a školy je ku prospěchu konkrétního dítěte, proto budeme tuto spolupráci posilovat, a to jak vzděláváním pedagogů, tak metodickou podporou školních rad, zlepšováním informovanosti a zvyšováním vzájemné důvěry. Je potřeba, aby školy a učitelé byli profesně připraveni na efektivní komunikaci s rodiči. Rodiče jsou nedílnou součástí školní komunity a je prospěšné, aby se podíleli na vybraných rozhodovacích procesech a rozuměli postavení všech aktérů ve vzdělávacím systému, jejich právům a povinnostem. Toto porozumění a spolupráce totiž pomáhají předcházení konfliktů a naplňování potřeb konkrétních rodin. V meziresortní oblasti se zaměříme na včasnou edukaci rodičů dětí a žáků ze znevýhodněného prostředí, aby si byli vědomi důležitosti předškolního a kvalitního základního vzdělání a spoluprací se školou podporovali své děti na cestě rozvoje kompetencí potřebných pro život.

Národní RIS3 strategie 2021-2027¹⁸

Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR 2021–2027 (z anglického Research and Innovation Strategy for Smart Specialisation – RIS3, dále též „Národní RIS3 strategie“) zajišťuje promyšlené

¹⁸ [RIS3 strategie | MPO](#)

a účelné zacílení evropských, národních i regionálních prostředků na podporu orientovaného a aplikovaného výzkumu a inovací a směřuje tuto podporu do vybraných prioritních oblastí, které mají vysoký potenciál pro vytváření dlouhodobé konkurenční výhody ČR založené na využívání znalostí a na inovacích. Identifikace a rozvíjení těchto perspektivních oblastí, tedy „inteligentní specializace“, staví na silných stránkách ČR a jednotlivých krajů. Usiluje o cílené „chytře“ využívání unikátní kombinace příležitostí, které nabízí naše hospodářské zázemí a výzkumné a inovační kapacity.

Ministerstvo průmyslu a obchodu je gestorem plnění této základní podmínky, spolugestory jsou Úřad vlády ČR (RVVI) a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

Problematika je řešena v prioritní oblasti A: Lidé pro inovace, výzkum a vývoj v bodech A.1 Práce s talenty, A.2 Vzdělávání propojené s praxí a A.3 Získávání talentovaných lidí. Cílem je popularizovat technické obory a napomáhat poptávce žáků a studentů po technickém vzdělání a podporovat jejich zájem o techniku a přírodní vědy, zvýšit prestiž těchto oborů, a to z hlediska studia i perspektivního zaměstnání.

Z hlediska strategické orientace ve vzdělávání v Ústeckém kraji jsou podstatné tyto oblasti změn a strategické cíle:

Opatření v Prioritě A.1 jsou uváděna tato:

- Ukázkové popularizační hodiny na základních školách.
- Popularizační pracoviště pro neformální vzdělávání (technické/vědecké kluby, mobilní popularizační pracoviště apod.).
- Podpora školních odborných a vědeckých soutěží.
- Aktivity typu teen-age univerzity, letních škol a příměstských kempů s přírodovědeckou náplní.
- Otevřené komunitní dílny (s principy fab-lab); možné doplnit granty na pořízení náročnějšího vybavení.

Opatření v Prioritě A.2 jsou uváděna tato:

- Další zkvalitňování školního vybavení pro vědeckou práci žáků a studentů.
- Podpora učitelů v odborném rozvoji a v práci s talenty.
- Virtuální a reálné exkurze v inovativních firmách a ve výzkumných organizacích.

Opatření v Prioritě A.3 jsou uváděna tato:

- Aktivní propagace regionu.

3.1.1.4.2 DOKUMENTY NA REGIONÁLNÍ ÚROVNI

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2020-2024 (DZV ÚK)

Z hlediska přírodovědných předmětů a digitální gramotnosti považujeme za nejvíce pozornosti hodné níže uvedené problémové oblasti:

Problémy v oblasti předškolního vzdělávání:

- Nižší účast dětí v ÚK na předškolním vzdělávání a nízká efektivita dopadu povinného předškolního vzdělávání pro skupinu dětí ohrožených budoucím školním neúspěchem ze socio-kulturně znevýhodněných lokalit.
- Nedostatečné vybavení MŠ pro výuku/podporu polytechnického vzdělávání.
- Nedostatečná znalost/orientace pedagogických pracovníků v nových výukových metodách aktivizujících rozvoj přírodovědných, digitálních a technických dovedností dětí.

Problémy v oblasti základního vzdělávání:

- Nedostatek aprobovaných učitelů přírodovědných předmětů.
- Neuspokojivé a zhoršující se výsledky žáků ve čtenářské, matematické a přírodovědné gramotnosti – zejména na druhém stupni ZŠ.

Problémy v oblasti středního vzdělávání:

- Vysoký průměrný věk stávajících učitelů přírodovědných oborů a nedostatek nových učitelů.
- Ohrožení výuky všeobecně vzdělávacích předmětů, zejména fyziky, chemie a informatiky z důvodu chybějících odborně způsobilých učitelů.
- Vysoký podíl středních škol jiných zřizovatelů, bez zaměření na technické a přírodovědné obory vzdělávání.

Níže uvedené obecné návrhy z DZV ÚK na boj s výše uvedenými problémy považujeme za smysluplné:

Opatření v oblasti předškolního vzdělávání:

- Podporovat budování pozitivního vztahu k technice, ale také k přírodě a posilování kreativity a manuální zručnosti dětí (např. rozšířením popularizačního působení na tomto stupni vzdělávání, snadné dostupnosti přírodovědného a technického vyžití, např. zřízením Science centra v Ústeckém kraji, dostupnost digitálních technologií „šitých na míru“ této věkové kategorii).

Opatření v oblasti základního vzdělávání:

- Dle možností podporovat polytechnické vzdělávání na základních školách ať v oblasti materiálně technické (modernizace nebo vybudování dílen pro praktické činnosti, případně sdílení v rámci více škol apod.), tak edukační.

Opatření v oblasti středního vzdělávání a vzdělávání VOŠ:

- Nepodporovat zřizování nových oborů středního vzdělávání, ve kterých bude nízký výskyt polytechnických oborů.
- Dlouhodobě finančně podporovat (lépe rozvrstvit stávající financování) učitelská místa s „nedostatkovými aprobacemi“.
- Dostatečná propagace (PR) polytechnických a řemeslných oborů vzdělávání (vyšší poptávka na trhu práce).
- Zajistit dostatečně odpovídající materiální zázemí škol s relevantními obory vzdělání.
- Vybudování center technického a přírodovědného vzdělávání v rámci vybraných páteřních škol.

Opatření ve střediscích volného času

- Podporovat již existující pravidelné zájmové útvary pro stálou skupinu účastníků (tzv. kroužky) zaměřených na technické a přírodovědné oblasti lidské činnosti.
- Iniciovat vznik nových takto zaměřených stanic zájmových činností.

Priority rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji (2019/2020)

Priority v oblasti předškolního vzdělávání:

- Podpora realizace projektů zaměřených na budování pozitivního vztahu k technice, ale také přírodě a posilování kreativity a manuální zručnosti dětí – mimo jiné prostřednictvím MAP.

Priority v oblasti základního vzdělávání:

- Kontinuální pokračování aktivit na podporu digitální gramotnosti a přírodovědných předmětů: chemie, fyzika, přírodopis a biologie, realizovaných v rámci projektu I-KAP A1 a I-KAPA2 (činnost Odborných metodických, Mobilní centra kolegiální podpory včetně půjčoven pomůcek apod.).
- Ve spolupráci s Centrem pro podporu přírodovědného vzdělávání na Přírodovědecké fakultě Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem realizovat kurz DVPP zaměřený na didaktické a oborové minimum v přírodovědných předmětech pro učitele ZŠ s odlišnou aprobací (oborovým zaměřením).
- Realizace DVPP prostřednictvím zjednodušených projektů, tzv. šablon, zaměřených na výuku polytechnických předmětů na ZŠ.

Priority v oblasti středního vzdělávání:

- Optimalizovat obory vzdělání na středních školách zřizovaných Ústeckým krajem v souladu se závěry pracovní skupiny náměstka hejtmána pro oblast školství, ve shodě s dotčenými řediteli středních škol.
- Zachování propustnosti mezi obory vzdělání na středních školách.
- Pokračovat v motivačním a dotačním programu na podporu žáků vybraných oborů středního vzdělání.
- Pokračování aktivit na podporu přírodovědných předmětů: chemie, fyzika a biologie, realizovaných v rámci projektu I-KAP A, resp. I-KAP 2 (činnost Odborných metodických, Mobilní centra kolegiální podpory včetně půjčoven pomůcek apod.).
- Zahájit popularizaci pedagogických oborů vzdělání, pokračovat ve spolupráci s Přírodovědeckou fakultou UJEP a jejím Centrem pro podporu přírodovědného vzdělávání (CPPV) příprava programů DVPP zaměřených na učitele přírodovědných předmětů, matematiky a IT.
- Prostřednictvím programu Moderní škola 4.0 popularizovat a podporovat vzdělávání žáků v technických oborech vzdělání, jejichž absolventi získají vyšší kvalifikaci.
- Pokračování aktivit na podporu digitální gramotnosti realizovaných v rámci projektu I-KAP A (činnost Odborné metodické skupiny pro digitální gramotnost, Mobilní centrum kolegiální podpory včetně půjčovny pomůcek, apod.).

Priority v oblasti vzdělávání VOŠ:

- Podporovat transformaci VOŠ, která povede k bakalářskému studiu na vysokých školách a tím i vyšší konkurenceschopnosti.

Priority ve střediscích volného času:

- Podpora vytvoření vhodných materiálně-technických podmínek polytechnicky zaměřených útvarů SVČ na území každého ORP v Ústeckém kraji.
- Podpora navýšování kapacit kvalitně vybavených školních družin a školních klubů v odůvodněných případech v souladu s demografickým vývojem a s ohledem na aktuální naplněnost školy.

Nedostatky

- Chybí podpora informatiky v oblastech základního i středního vzdělávání.
- Chybí podpora Letních škol a dalších vzdělávacích aktivit (např. pedagogické konference pro učitele, Veletrhy nápadů atd.) v oblastech základního i středního vzdělávání.
- Chybí podpora dalšího vzdělávání pracovníků ve střediscích volného času.

Akční plány a strategie projektu RE:START

Problematika je řešena v pilíři D Lidské zdroje Strategický cíl D.2: Více obyvatel lépe připravených k práci (medium-skills pro uplatnění v zaměstnání).

Důležitou oblastí změn je zvyšování kvality vzdělávání v mateřských, základních i na všech typech středních škol v krajích s mimořádným důrazem na zvýšení kvality a prestiže středního odborného školství.

K naplnění strategického cíle je nezbytné zvýšit atraktivitu a zlepšit výsledky přírodovědného a technického vzdělávání, a to jak experimentálním učením – využíváním nových forem zážitkového učení, včetně inteligentního využití moderních technologií, různými formami propagace, zapojením odborníků do výuky a diskusí s žáky, stážemi pedagogů ve firmách, stážemi studentů ve firmách apod.

Opatření D.2.3

Program zaměřený na přípravu zaměstnanců pro moderní průmyslové firmy (vzdělávání 4.0 a práce 4.0 pro průmysl 4.0). Jednou z klíčových aktivit tohoto opatření je:

- Vytvoření modelu nového způsobu výuky, od prostorového uspořádání, přes technologické vybavení až po metodiku vzdělávacích programů s důrazem na využívání prvků duálního systému vzdělávání, to vše adaptováno na požadavky Průmyslu 4.0 a připraveno ve spolupráci s technologicky pokročilými průmyslovými firmami.

Opatření II.D.2.2 a III.D.2.1

Podpora modernizace výuky a obnovy a rozvoje materiálně technického zázemí škol a školských zařízení. Cílem opatření je umožnit školám a školským zařízením na území Ústeckého kraje modernizaci výuky a zájmového vzdělávání ve shodě s aktuálními výukovými trendy, a to nejen po teoretické stránce, ale zejména po praktické stránce zvyšující osvojení probírané látky, tak i zvyšování zájmu o obory, které jsou aktuálně na trhu práce poptávány, a to zejména ICT, výuka jazyků, přírodovědné a řemeslné/technické obory.

Porovná-li se výsledky různých srovnávacích testů (v konkrétním případě výsledků maturit), žáci zejména Ústeckého dopadli v celorepublikovém srovnání nejhůře.

Podpora zájmového vzdělávání je nezbytná pro zvýšení aktivně zapojených dětí, u kterých lze snadněji budovat pozitivní vztah k různým oborům a činnostem, které pomáhají rozvíjet klíčové kompetence dětí a žáků. Je tak potřeba podporovat modernizaci formálního i neformálního vzdělávání současně. Tak abychom získali žáky nejen znalé, ale také motivované, kteří jsou schopni si dávat informace do souvislostí a také s nimi dále pracovat.

KAP 2 – Ewaluace KAP 2

V rámci KAP 2 je polytechnické vzdělávání definováno jako vzdělávání poskytující vědomosti o vědeckých principech a odvětvích výroby, znalosti z technických a přírodovědných oborů a všeobecně

technické dovednosti. Přispívá nejen k rozšiřování poznatků, ale především k vytváření pracovních dovedností a návyků, které jsou využívány v běžném a později i pracovním životě.

Snaha podpořit studium na technických školách a zvýšit počet technických kvalifikovaných pracovníků a učitelů přírodovědných předmětů byla naplňována řadou projektů a různých aktivit. Zhodnocení dílčích cílů, které KAP 2 stanovil, ukazuje tabulka.

Tabulka č. 22: Naplňování KAP 2

Zvýšení kvality předškolního vzdělávání a podpora pozitivního vztahu k technice	Naplňováno – podpora vzdělávání učitelů - setkávání v odborných metodických skupinách, sdílení příkladů dobré praxe a aktivit na podporu gramotností
Podpora společného a polytechnického vzdělávání na ZŠ	Naplňováno – exkurze do vědeckých center, spolupráce se SŠ, metodická podpora učitelů (IKAP, MAP), realizace kurzů DVPP na didaktické a oborové minimum pro učitele ZŠ s odlišnou aprobací Částečně naplňováno – zajištění vhodných aktivit na podporu gramotností, podpora realizace projektů zaměřených na budování pozitivního vztahu k technice a přírodě a posilování kreativity a manuální zručnosti
Zvýšení kvality středního a vyššího odborného vzdělávání	Naplňováno – realizace zjednodušených projektů tzv. šablon, metodická podpora učitelů (IKAP, MAP), podpora DVPP a systému dílčích kvalifikací Částečně naplňováno - podpořit zvýšení motivace ke studiu přírodovědných oborů na pedagogických fakultách, pokračovat v motivačním a dotačním programu na podporu žáků vybraných oborů středního vzdělání, optimalizovat obory vzdělání na SŠ zřizovaných Ústeckým krajem

Zdroj: vlastní zpracování

V Evaluační zprávě je problematika řešena v bodě 3.4.2 v Obecné prioritě II „Soulad výuky s požadavky trhu práce“ v Obecném cíli 2 Posílit polytechnické a digitální (vazba na Průmysl 4.0) kompetence a kompetence k podnikavosti dětí, žáků a studentů. Podpora polytechnického vzdělávání – přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání.

Naplňování obecného cíle probíhá v rámci programů IKAP A2. V bodě 3.5 Vyhodnocení stanovených priorit – Závěry pro období KAP III jsou uvedeny klady a zápory k uvedené prioritě se zaměřením na polytechnické vzdělávání.

Klady:

- Funkčnost vytvořených odborných metodických skupin na předměty Bi, Fy a Ch, které vedou krajsí metodici.
- Vzrůstající zájem o vzdělávání ze strany PP, především pak o letní a zimní školy.
- Vytvoření funkční sítě pedagogů a zvyšující se zájem o mobilní centra kolegiální podpory a vzdělávací veletrhy.
- Zájem škol o poskytnutí autobusové dopravy na exkurze (každý den vyjíždí cca 2 autobusy).
- Vzrůstající zájem o studium polytechniky.
- Zvýšení počtu kroužků se zaměřením na robotiku, 3D tisky, atd., a s tím související zvýšení kvalifikace pedagogů v této oblasti.
- Flexibilita spojená s pandemií covid-19, která měla za následek nutnost nových řešení a přenesení některých vzdělávacích aktivit do online prostředí.

Zápory:

- Špatná komunikace mezi vedením škol a učiteli ve vztahu k podpoře jejich vzdělání (uvolňování ze školy).
- Nízký zájem o vytvořenou půjčovnu pomůcek ze strany PP (i přesto, že je služba poskytována zdarma).
- Nedostatek aprobovaných učitelů přírodovědných i technických předmětu.
- Situace spojená s pandemií covid-19 ztížila realizaci některých aktivit a snížila zájem o některé aktivity z důvodu bezpečnosti zdraví.

3.1.1.5 ZJIŠTĚNÍ ZÍSKANÁ V RÁMCI REALIZACE AKTIVIT KAP

Níže jsou shrnuty výstupy z jednání se členy platformy. Uváděny jsou problémy a jejich příčiny s nejčastějším opakováním. Pro lepší orientaci jsou data seskupena do tabulky č. 23.

Tabulka č. 23: Problémy, příčiny identifikované v rámci šetření provedeného při realizaci KAP III a na ty navazující návrhy opatření (kurzivou uvedena problematika digitální gramotnosti)

Problémy	Příčiny	Cíl (potřeba)
Nízký zájem studentů SŠ o studium IT, podfinancování IT pracovníků ve školství v porovnání se soukromým sektorem.	Absence odborníků ICT ve školách (učitelé, správci sítě, ICT koordinátoři, mnohdy pouze formálně anebo externisté).	Zvýšení počtu a kvalifikovanosti odborníků v IT ve školách (interní správci sítě, ICT koordinátoři).
Dlouhodobé podfinancování škol ze strany státu a zřizovatelů. Nevyhovující vybavení škol – zejména základních škol (laboratoře, odborné učebny, demonstrační pomůcky, vybavení pro aktivní a činnostní učení).	Nedostatek potřebného vybavení (digitální technologie a zařízení, hardware, využitelný a přístupný software pro výuku, ...) a absence odborníků, kteří by jej mohli navrhnout z hlediska využití a účelnosti, absence prostor pro výuku. Nízká atraktivita výuky předmětů polytechnického vzdělávání, převážně frontální výuka s absencí aktivní činnosti žáků.	Zlepšení infrastruktury a vybavení škol pro moderní výuku (moderní digitální technologie a zařízení, přírodovědné učebny a laboratoře a jejich vybavení, moderní demonstrační pomůcky pro výuku přírodních věd a IT). Je třeba řešit v návaznosti na místní šetření aktuálního stavu, po dohodě s vedením školy tak, aby bylo vše cílené, efektivní a reagující na rozdílné potřeby škol.
Pedagogičtí pracovníci (i asistenti, vychovatelé, vedení) jsou nedostatečně vybaveni ICT kompetencemi (obsluha digitálních technologií na úrovni kanceláře, zpracování dat, obsluha počítače jako zařízení), patrný odpor k IT technologiím.	I přes určitou možnost zavádění IT do výuky se stále naráží na odpor a nízkou efektivitu.	Vyšší odborné znalosti a dovednosti v oblasti digitálních technologií všech pedagogických pracovníků. Nikoliv plošně, ale na základě hodnocení dosažené úrovně digitálních kompetencí jednotlivých pedagogů nebo jinou formou záměrného výběru.

<p>Zvýšené obavy ze selhání a absence motivačních faktorů pro změny vedoucí ke zlepšení výuky (není třeba nic měnit, nic se nestane), náročnost přípravy na využití IT ve výuce.</p>	<p>Učitelé se brání novým technologiím, chybí motivace pro využívání IT technologií a zavádění změn do výuky.</p>	<p>Zvýšení motivace pedagogů pro změny ve výuce směrem k moderním trendům pojetí výuky. Nastavení mechanismů sdílení příkladů dobré praxe a vzájemné inspirace.</p>
<p>Nízký zájem studentů SŠ o studium polytechnického vzdělávání, podfinancování pracovníků ve školství ve vztahu k ostatním sektorům, obtížnost a předimenzované studium učitelství předmětů polytechnického vzdělávání, oblast školství není společensky atraktivní obor.</p>	<p>Nedostatek učitelů vybraných předmětů.</p>	<p>Zvýšení počtu učitelů nedostatkových aprobací (informatika, matematika, fyzika, chemie, cizí jazyky, odborné technické předměty a praktické vyučování).</p>
<p>Neúměrné požadavky na vykazování a administrativy ze strany MŠMT nebo zřizovatelů, která je z části převáděna na pedagogické pracovníky.</p>	<p>Přetížení učitelů administrativní zátěží.</p>	<p>Snížení administrativní a organizační zátěže pedagogických pracovníků.</p>
<p>Omezené prostředky ředitelů škol na hrazení náhrad pro uvolnění pedagogy (suplování, cestovné, ...).</p>	<p>Komplikované uvolnění učitelů ze škol za účelem DVPP.</p>	<p>Zvýšení účasti pedagogických pracovníků na DVPP akcích pro zvyšování jejich kvalifikace a motivace. Zřízení koordinačních platforem kvůli zamezení konkurence kurzů pro DVPP.</p>
<p>Nedostatečné propojení výuky na školách s běžnou praxí.</p>	<p>Složitá organizace exkurzí ze strany škol i podniků. Absence komunikačních kanálů pro vzájemné předávání informací (tzv. školy neví, co nabízí zaměstnavatelé, zaměstnavatelé neví, co školy potřebují).</p>	<p>Zlepšení spolupráce mezi školami a zaměstnavateli.</p>
<p>Nízký zájem, motivace a znalosti žáků v oblasti přírodních věd a digitálních technologií. Nízká znalost cizích jazyků u žáků pro další vzdělávání v oblasti polytechnického vzdělávání, např. studium materiálů.</p>	<p>Neodpovídající zázemí pro výuku přírodních věd a digitálních technologií (odborné učebny, laboratoře, dílny, počítačové učebny apod.), absence nových poznatků u pedagogických pracovníků.</p>	<p>Zvýšení zájmu a motivace žáků v oblasti polytechnického vzdělávání a digitálních technologií, zajištění odpovídající erudice a aktualizace poznatků pedagogických pracovníků (v ČR i zahraničí). Podpora realizace zájmové činnosti (SOČ) pro žáky se zájmem o polytechnické vzdělávání a digitální technologie.</p>

3.1.2 PODPORA ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ A SPOLUPRÁCE ŠKOL SE ZAMĚSTNAVATELI

3.1.2.1 ÚVOD DO PROBLEMATIKY, REGIONÁLNÍ SPECIFIKA

Odborné vzdělávání je nemyslitelné bez kontaktu se světem práce. To, co zaměstnavatele spojuje, je zájem o kvalitního absolventa, připraveného v souladu s aktuálními potřebami trhu práce. Spolupráce zaměstnavatelů se školami je stěžejní především z hlediska získávání odborných dovedností v souladu s aktuálními potřebami trhu práce, novými trendy a celkově poměrně dynamickým vývojem v některých odvětvích. Zásadní je také např. z hlediska budování správných pracovních návyků, flexibility, schopnosti týmové práce, přijímání kritiky nebo znalosti firemních procesů, tedy rozvíjení dovedností, po nichž zaměstnavatelé volají a které u absolventů nezdědají. Takovéto dovednosti usnadňují absolventům přechod do praxe a následně umožní jejich lepší uplatnění.

Ve zpracovaném Pojetí tematické oblasti Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli v rámci projektu Podpora krajského akčního plánování (P-KAP) se uvádí, že má-li být odborné vzdělávání atraktivní, je potřeba, aby v tomto prostředí žáci a studenti potkávali kvalifikované odborníky, kteří reflektují pokrok v oboru bez ohledu na to, zda jde o školní nebo firemní prostředí. Spolupráce škol a zaměstnavatelů je při výchově nové generace zcela klíčová. Je tedy zapotřebí v odborném školství vytvořit takové podmínky, aby se počáteční vzdělávání co nejvíce prolínalo s prostředím praxe, odráželo potřeby trhu práce a moderní trendy v jednotlivých sektorech.

V současné době má spolupráce škol a zaměstnavatelů velké množství forem a podob, od poskytnutí vybavení pomůckami a materiálem, přes ad hoc exkurze, přednášky, až po realizaci odborného výcviku na pracovišti, stáže učitelů, aktivní participaci na závěrečné zkoušce, společný nábor, tvorbu profilu absolventa a ŠVP.

Dané problematice věnuje kraj významnou pozornost. Byla provedena i doplňková šetření mezi středními školami, které zřizuje kraj. Důležitým zjištěním je, že 54 škol v ÚK spolupracuje s více než 2 521 podniky a do spolupráce je zapojeno více než 14 000 žáků. (Posouzení spolupráce mezi středními školami Ústeckého kraje a podnikatelským sektorem, r. 2015, str. 6.)

Šetřením bylo dále zjištěno, že:

- Většinu SŠ, které spolupracují se zaměstnavateli, tvoří odborné školy.
- Z 22 gymnázií v ÚK spolupracuje s podnikatelskými subjekty pouze 6, a to formou exkurzí a prostřednictvím aktivit zaměřených na nadané žáky – exkurze, semináře, soutěže.
- Nejvíce firem, které se do spolupráce zapojují, jsou z oboru zdravotnictví, hotelnictví, gastronomie a služeb; se svými podnikatelskými partnery hojně spolupracují rovněž technické obory na středních odborných a průmyslových školách.

Spolupráce v kraji se zaměstnavateli funguje. Na základě požadavku zaměstnavatelů byl otevřen v Ústeckém kraji nový obor VOŠ ze skupiny oborů 23 Strojírenství a strojírenská výroba.

V roce 2016 byla uzavřena Regionální sektorová dohoda Ústeckého kraje v oblasti autodopravy, výchovy a vzdělávání profesionálních řidičů. Záměrem této sektorové dohody je propojit aktéry ovlivňující trh práce a vytvořit tak funkční platformu pro jejich efektivní spolupráci, díky níž bude lépe uspokojována poptávka po kvalifikované pracovní síle v oborech mechanik nákladních aut, autobusů a zemědělských strojů a v oboru řidičů nákladní dopravy a řidičů autobusové dopravy. Mezi cíle Regionální sektorové dohody patří zejména snaha posílit

spolupráci mezi zaměstnavateli, středními školami a dalšími partnery, přispět k modernizaci a doplnění učebních oborů o požadované kompetence a posílit spolupráci mezi zaměstnavateli a Úřadem práce ČR.

Jedním z výstupů Dohody je pilotní projekt jednoročního studia na dvou krajských školách pro získání příslušného řidičského oprávnění C+E, případně D, a profesního průkazu způsobilosti C+E, případně D, pro absolventy.

Z hlediska poptávky zaměstnavatelů jsou dlouhodobě žádáni zejména absolventi učebních oborů technického směru, kteří jsou zároveň ochotni skutečně pracovat. Ústecký kraj se snaží na tuto situaci reagovat a zájem o níže uvedené vybrané obory podporovat např. prostřednictvím Prospěchové stipendium pro žáky středních škol ve vybraných oborech vzdělávání (Čalouník, Instalatér, Klempíř, Tesař, Řezník-uzenář, Strojní mechanik, Obráběč kovů, Elektrikář, Elektromechanik pro zařízení a přístroje, Zedník a obor Aplikované chemie) a motivačního programu Dobrá škola – Moderní škola 4.0, jehož cílem je propagace a popularizace odborného vzdělávání (Strojírenství a strojírenská výroba, Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika, Stavebnictví, geodézie a kartografie.). Stejně tak školy dělají ve svých náborových kampaních v posledních letech maximum pro získání žáků do oborů, které poptává trh práce.

3.1.2.2 VLASTNÍ ZKUŠENOSTI S DANOU OBLASTÍ INTERVENCE

Projekty

V letech 2013 – 2015 realizoval ÚK projekt Podpora přírodovědného a technického vzdělávání. Projektu se zúčastnilo a do aktivit bylo zapojeno celkem 14 středních škol a dále 131 základních škol z celého Ústeckého kraje. Z těchto škol se přímo do aktivit zapojilo 25 356 žáků a 1 539 pedagogických pracovníků. V rámci projektu bylo vybaveno 48 laboratoří, dílen a učeben odborného výcviku, pořízeno bylo nové, moderní zařízení a výukové pomůcky, které odpovídají současným požadavkům trhu práce na vzdělávání budoucích odborníků v technických a přírodovědných oborech.

Proběhlo 64 kroužků, např. robotický, automobilový, technický, autodiagnostický, přírodovědných dovedností, včelařský, akvaristicko-teraristický, kroužek počítačových sítí apod. Žáci navštívili celkem 111 firem a podniků, z nichž se 67 zavázalo k další spolupráci. Z těchto podniků pak řada odborníků spolupracovala s pedagogy při odborné výuce. Nejvíce se v realizaci osvědčily tyto aktivity:

Zapojení odborníků do výuky, odborné kroužky, sdílení učeben.

Projekt „Přírodovědné a technické vzdělávání Ústeckého kraje“ se dočkal pokračování a v roce 2017-2018 byly realizovány projekty „Přírodovědné vzdělávání“ a „Technické vzdělávání“. V rámci projektu „Přírodovědné vzdělávání“ Ústecký kraj podpořil dvanáct gymnázií v Ústeckém kraji, ve kterých došlo k modernizaci odborných učeben a laboratoří. Celkem bylo upravováno 24 učeben, 25 laboratoří a 3 místnosti tvořící zázemí pro výuku se zaměřením na výuku ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Zaměření je zejména na předměty chemie, biologie (přírodopis) a fyziky, aby odpovídaly normám v moderním vzdělávání. Nové vybavení, nábytek i stavební práce přesáhly 52 mil. Kč. Ve výsledku bylo modernizováno 52 modernizovaných učeben a laboratoří na gymnáziích v Ústeckém kraji.

V rámci projektu „Technické vzdělávání“ Ústecký kraj podpořil deset středních odborných škol v Ústeckém kraji, ve kterých došlo k modernizaci odborných učeben a dílen. Náklady na nové vybavení, nábytek i stavební práce přesáhly 54 mil. Kč. K podpoře byly vybrány obory, které jsou v současné době na trhu velmi

žádané. Ve výsledku bylo modernizováno 33 odborných učeben a dílen v deseti středních odborných školách v Ústeckém kraji.

Cílem obou projektů je zlepšení kvality výuky. Projekty byly 85 % financovány z dotací Integrovaného regionálního operačního programu (IROP).

V rámci projektu Systémové řešení - Motivace a vzdělávání pedagogů (I-KAP A) byla zřízena elektronická databáze usnadňující spolupráci firem a škol. Firmám je takto usnadněna spolupráce se školami na odborné výuce. Mají tak přístup k mladým talentům a také možnost zkvalitnit výuku na středních školách v Ústeckém kraji. Studenti středních škol mají možnost získat přehled o firmách, které nabízejí a mají zájem o spolupráci, snadněji najít praxi, brigádu či jinou možnost zapojení se do činnosti firem v Ústeckém kraji.

V rámci projektu Cílená podpora škol při naplňování KAP1 (I-KAP B) probíhá aktivita Programy vzájemného učení škola x firma, jejíž cílem je posílení a zefektivnění spolupráce škol a zaměstnavatelů. Do této činnosti byli zapojeni pracovníci SŠ na pozicích Realizátorů programu vzájemného učení SŠ a Firma a na straně spolupracujících firem pracovníci na pozicích Mentorů pedagoga. V rámci realizace aktivity Programů vzájemného učení (PVU) byla zahájena spolupráce SŠ s firmami. Do aktivity se zapojilo 19 SŠ, které spolupracují s 20 mentory ze zapojených firem a zaměstnavatelů ÚK. Tito pracovníci začali společnou přípravu na tvorbě PVU, s cílem vytvoření podmínek vzdělávání v reálném prostředí. PVU bude následně zaveden do výuky, vyhodnocen a zahrnut do ŠVP.

Od 1. 4. 2020 byla zahájena realizace projektu Podpora polytechnického vzdělávání a gramotností v ÚK (IKAP A2). Jednou z klíčových aktivit je spolupráce škol a firem – Podnikavost a chemie. V rámci této aktivity dojde k vytvoření 14 školských podnikatelských inkubátorů, ve kterých bude možné v rámci výuky simulovat reálné podnikatelské prostředí. Další činností v této aktivitě je realizace Programů vzájemného učení (PVU) na podporu chemie mezi ZŠ a SŠ a dále PVU na podporu studijního programu Aplikovaná chemie mezi SŠ a odborníkem z praxe.

Motivační výjezdy, exkurze

V rámci tohoto projektu mohou všechny školy z Ústeckého kraje – MŠ, ZŠ, SŠ bez ohledu na zřizovatele využívat autobusovou dopravu na exkurze zdarma. Každý pracovní den jsou k dispozici 2-3 autobusy, které jsou připraveni odvést školu na exkurzi, která je v souladu s podporovanými aktivitami (polytechnické vzdělávání, Fyzika, Chemie, Biologie, Digitální, čtenářská a matematická gramotnost) a dále v souladu se školním vzdělávacím programem. Tato aktivita výrazně podporuje vzdělávání žáků a spolupráci se zaměstnavateli. V rámci projektu funguje rezervační systém a ze strany škol jsou na tuto aktivitu získávány pouze pozitivní ohlasy.

3.1.2.3 ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH V ÚSTECKÉM KRAJI

Dle analýzy v rámci odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli školy (v případě SOU a SOŠ) přikládají nejvyšší důležitost odbornému výcviku a praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů a účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách. Za další funkční aktivity byly označovány stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech a spolupráce se základními školami na pracovních výchovách. Naopak v případech SOŠ vyplynulo, že přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce, což je aktivita, které se věnují necelé tři čtvrtiny škol, nemá takový přínos, jaký je od aktivity očekáván.

U gymnázií je situace zcela jiná, a to především jiným, všeobecným zaměřením. Nejčastěji jsou využívány přednášky odborníků ve výuce, důležitost však školy označily jako průměrnou. Kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli označily jako méně důležitou, naopak značný potenciál vykazuje odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů.

Školy skrze analýzu v zásadě podtrhují roli odborného výcviku a praxe ve výuce, potažmo roli externích odborníků, kteří buď umožní žákům konat stáž přímo na pracovišti, nebo přiblížit dané činnosti ve výuce těmto žákům na příslušných školách, které se ve značné míře o tuto spolupráci snaží. Zásadní překážkou v prohlubování této žádoucí spolupráce jsou spíše podmínky na straně zaměstnavatele nebo jeho obecný nezájem o spolupráci v regionu.

Školní akční plány (SŠ a VOŠ)

Mezi nejčastěji zvolené typy potřeb samotnými školami v oblasti podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli jsou:

- Personální podpora: Pracovník/koordinátor spolupráce školy a jejích partnerů (firmy, VŠ, výzkumné instituce,...) – 54x; Odborník z praxe ve výuce – 49x; Tandemová výuka s odborníkem ve výuce – 31x.
- Rozvoj, školení PP: Stáže, exkurze – 54x.
- Spolupráce PP, aktivity, činnosti: Mapovat síť smluvních zaměstnavatelů, zpracovat strategii spolupráce – 43x.
- Ve výuce: Projektové dny – 48x; Exkurze – 48x; Besedy s odborníky z praxe – 37x.
- Nad rámec výuky: Zapojovat žáky do soutěží, olympiád – 34x.
- Vnější vztahy – spolupráce, PR: Společně se zaměstnavateli realizovat náborové a PR aktivity – 10x.

Zvolené možnosti v potřebách škol jsou v naprostém souladu s doporučeními krajských metodiků KAP a doplňují tak reálnou situaci o potřebná data ze vzdělávacího systému v Ústeckém kraji.

3.1.2.4 VÝSLEDEK ANALÝZY STRATEGICKÝCH DOKUMENTŮ

Tématem podpory odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, se zabývá DZV ÚK. Regionální sektorová dohoda pro Ústecký kraj pro obor chemického průmyslu zmiňuje problém vzdělávání a uspokojení poptávky zaměstnavatelů, také definuje problém tzv. „chemického minima“. Regionální sektorová dohoda ÚK v oblasti autodopravy, výchovy a vzdělávání profesionálních řidičů řeší oblast autodopravy, zejména problematiku nedostatku profesionálních řidičů nákladní a autobusové dopravy. K upřesnění a doplnění informací souvisejících s problematikou bylo provedeno vlastní šetření, jehož závěry jsou shrnuty do dokumentu s názvem „Posouzení spolupráce mezi středními školami Ústeckého kraje a podnikatelským sektorem“. Akční plány a strategie projektu RE: START také zahrnují problematiku odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, především SC D.2.

3.1.2.4.1 DOKUMENTY NA NÁRODNÍ ÚROVNI

Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ (Strategie 2030+)

Vizí Strategie 2030+ je vytvoření a rozvoj otevřeného vzdělávacího systému, který reaguje na měnící se vnější prostředí a poskytuje relevantní obsah vzdělávání v celoživotní perspektivě. Níže představená opatření

a aktivity jsou příležitostí, jak systém proměnit s cílem vytvořit atraktivní, otevřenou a průchodnou vzdělávací soustavu oborů odborného vzdělávání.

Soubor opatření:

Opatření č. 1 – Moderní a otevřené odborné vzdělávání s vysokou přidanou hodnotou

Inovovaná oborová soustava bude koncipována jako otevřená s možností kdykoliv navázat na předchozí vzdělávání a pokračovat k získání vyššího stupně vzdělání (kvalifikace) včetně uznání předchozího učení. Zlepší se tak možnost korekce vzdělávací dráhy v průběhu studia, ať již jde o stupeň vzdělání, nebo obor vzdělání, a žák nebude muset začínat studovat vždy od začátku. RVP odborného vzdělávání bude významně reflektovat trend přípravy na celoživotní učení, tzn. Posilovat společný všeobecný a odborný základ učiva a podporovat rozvoj klíčových kompetencí uplatnitelných na trhu práce obecně. Principiálně i obsahové naváže na revidované kurikulum ZV.

- Klíčová aktivita 1.1 Oborová revize a inovace soustavy oborů vzdělávání.
- Klíčová aktivita 1.2 Flexibilní uspořádání školních vzdělávacích programů a výuky.
- Klíčová aktivita 1.3 Revize RVP v oblasti základních gramotností.
- Klíčová aktivita 1.4 Revize RVP v oblasti společného odborného základu.

Opatření č. 2 – Získávání odborné kvalifikace

Toto opatření směřuje do oblasti předčasných odchodů žáků ze vzdělávání. Předčasné odchody ze vzdělávání mohou nastat v průběhu studia nebo i na konci studia, při neúspěšném absolvování závěrečné či maturitní zkoušky.

- Klíčová aktivita 2.1 Získávání odborné kvalifikace v průběhu studia.

Opatření č. 3 – Usnadnění přechodu absolventů na trh práce

- Klíčová aktivita 3.1 Zvýšení kvality praktického vyučování.
- Klíčová aktivita 3.2 Podpora kariérového poradenství.

Tři hlavní pilíře pro proměnu odborného vzdělávání:

- Kurikulum – dvoustupňové na národní úrovni RVP/na regionální úrovni ŠVP
Všeobecně vzdělávací složka pro jednotlivé kategorie dosaženého vzdělání (E, H, M/L)
Odborná složka vzdělání (společný odborný základ, odborná/kvalifikační složka)
- Kvalifikace – specifická kvalifikační složka (např. NSK, PK/ÚPK)
- Partnerství – spolupráce škol a firem, spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery v oblasti odborného vzdělávání

Cílem středního a vyššího odborného vzdělávání je připravit absolventa na osobní, občanský i profesní život. Současně má vytvářet předpoklady pro celoživotní učení a dlouhodobou uplatnitelnost na trhu práce. V nárocích na střední vzdělávání se tak odráží potřeba zaměřit se na posilování společných prvků všeobecného základu ve středním vzdělávání, kladení důrazu na rozvoj klíčových kompetencí, vytváření vhodných podmínek pro snazší přechod absolventů do zaměstnání, větší propojení škol a zaměstnavatelů, ale také usnadňování přechodu žáků zdravotně a sociálně znevýhodněných do vyššího odborného nebo vysokoškolského vzdělávání.

V souvislosti s technologickým pokrokem a proměnou potřeb společnosti předpokládáme rovněž i redukcí některých oborů a jejich nahrazení obory odpovídajícími potřebám současnosti.

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje ČR na období 2019 – 2023 (DZV)

Dlouhodobý záměr sjednocuje přístup státu a jednotlivých krajů k záměrům a cílům vzdělávací politiky. V souladu s ním budou v nadcházejícím období realizována opatření na podporu odborného vzdělávání v důsledku výrazné proměny trhu práce způsobené zaváděním nových technologických postupů a digitalizací výrobních procesů.

V oblasti středního vzdělávání musí být struktura oborů vzdělání více sladěna s dynamicky se vyvíjejícím trhem práce a vyšším podílem žáků vstupujících následně do vyššího odborného nebo vysokoškolského vzdělávání. Nově zařazované obory vzdělání nebo změna jejich kapacit by měly co nejlépe odpovídat předpokládanému dlouhodobému uplatnění absolventů na trhu práce a v dalším studiu.

Prioritní cíle:

- Inovace soustavy oborů vzdělání a revidovat rámcové vzdělávací programy středního vzdělávání, inovace oborové soustavy, revize RVP.
- Zdokonalit systémy přijímacího řízení a ukončování středoškolského vzdělávání, snížit administrativní a organizační náročnost systémů přijímacího řízení, změny v modelu maturitní zkoušky, provést inovaci elektronického systému jednotné závěrečné zkoušky.
- Zvýšit zapojení zaměstnavatelů a věcně příslušných resortů, podporovat zavádění a posilování prvků duálního vzdělávání.
- Snížit riziko předčasných odchodů ze vzdělávání.

3.1.2.4.2 DOKUMENTY NA REGIONÁLNÍ ÚROVNI

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2020-2024, (DZV ÚK)

V návrhové části DZV ÚK jsou vymezeny čtyři prioritní oblasti ve vzdělávání v Ústeckém kraji, kterým bude v následujícím období věnována zvýšená pozornost. Problematice dané intervence se věnuje prioritní oblast D. Vzdělávání a trh práce, kde je stanoven specifický cíl:

Zvýšení podílu žáků vzdělávajících se v podporovaných oborech středního vzdělání, zejména pak - oborech kategorie dosaženého vzdělání L/O a M skupiny oborů 23 Strojírenství a strojírenská výroba, 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika, 28 Technická chemie a chemie silikátů a 53 Zdravotnictví - oborech kategorie dosaženého vzdělání H, L/O a M skupiny oborů 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie.

Mezi prioritními cíli v oblasti středního vzdělávání patří:

- Inovovat soustavu oborů vzdělání a revidovat rámcové vzdělávací programy středního vzdělávání.
- Zdokonalit systémy přijímacího řízení a ukončování středoškolského vzdělávání.
- Zvýšit zapojení zaměstnavatelů a věcně příslušných resortů, podporovat zavádění a posilování prvků duálního vzdělávání. Mezi opatřeními se zmiňuje např. inovace praktického vyučování ve vazbě na profesní uplatnění, portfolio žáka, stanovení standardů pro hodnocení výsledků žáků na bázi kompetencí. Vytvořen by měl být také standard kvality firemních a školních pracovišť, kde probíhá praktické vyučování.

- Vytvářet podmínky k zapojování vyššího počtu odborníků z praxe do výuky a realizace stáží pedagogických pracovníků ve firmách. Opatření by měla přispět také ke snižování rizika předčasných odchodů ze vzdělávání.

Pro vyšší odborné vzdělávání stanovil DZ 2019-2023 tyto prioritní cíle:

- Provést inovace v nových akreditovaných programech vyššího odborného vzdělávání s ohledem na měnící se trh práce.
- Rozšířit nabídku programů vyššího odborného vzdělávání a pokračovat v odborné diskuzi vedoucí k lepší prostupnosti mezi vyšším odborným a vysokoškolským vzděláváním – pod tímto opatřením lze nalézt např. ukotvení úrovně EQF 5, která v současnosti není ve vzdělávacím systému ČR ukotvena a obsazena. Tímto opatřením by bylo umožněno akreditovat jednoleté nebo dvouleté vzdělávací programy v rámci vyššího odborného vzdělávání, které by navazovaly na dosaženou úroveň vzdělání a byly by zaměřeny převážně na odbornou a praktickou přípravu pro náročnější profese s využitím prvků duálního systému vzdělávání.
- Propojit proces akreditace vzdělávacího programu vyššího odborného vzdělávání se zápisem do školského rejstříku.

Regionální inovační strategie 2020 (RIS 2019)

Problematika je řešena v prioritní oblasti A: Lidé pro inovace, výzkum a vývoj v bodech A.2 Vzdělávání propojené s praxí a A.3 Získávání talentovaných lidí.

Opatření v Prioritě A.2 jsou uváděna tato:

- rozvoj nových (inovativních) vzdělávacích metod a center;
- další zkvalitňování školního vybavení pro vědeckou práci žáků a studentů;
- podpora učitelů v odborném rozvoji a v práci s klienty;
- týmy na ZŠ a SŠ pracující na projektech dle zadání inovativních firem a výzkumných organizací;
- virtuální a reálné exkurze v inovativních firmách a ve výzkumných organizacích;
- bakalářské a diplomové práce dle zadání firem, koordinovat potřeby firem s výukou;
- programy typu Partnerství znalostního transferu a další nástroje pro zaměstnání VŠ absolventů v inovačních pozicích;
- modifikace návratových stipendií ÚK (provázání na firmy a výzkumných organizací);
- dlouhodobé stáže (vč. zahraničních), stínování apod.

Opatření v Prioritě A.3 jsou uváděna tato:

- aktivní propagace regionu v jiných krajích a v zahraničí;
- poradenské služby pro zaměstnavatele pro získávání špičkových pracovníků/výzkumníků;
- relokační služby pro příchozí špičkové pracovníky/výzkumníky; lze ve spolupráci s národní úrovní (welcome office apod.)

Akční plány a strategie projektu RE:START

Problematika je řešena v pilíři D Lidské zdroje:

Strategický cíl D.2: Více obyvatel lépe připravených k práci (medium-skills pro uplatnění v zaměstnání)

Opatření Podpora modernizace výuky a obnovy a rozvoje materiálně-technického zázemí škol a školských zařízení. Toto opatření přímo navazuje na opatření II. D.2.2 – Podpora modernizace výuky a obnovy a rozvoje materiálně-technického zázemí škol a školských zařízení schváleného v rámci Souhrnného Akčního plánu strategie restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje 2018-2019. Jeho cílem je navázat na jeho obsah a s ohledem na aktuální stav realokací mezi operačními programy zaktualizovat obsah vládního usnesení. Cílem opatření tak je umožnit školám a školským zařízením na území ÚK, MSK a KVK modernizaci výuky a zájmového vzdělávání ve shodě s aktuálními výukovými trendy, a to nejen po teoretické stránce, ale zejména po praktické stránce zvyšující osvojení probírané látky, tak i zvyšování zájmu o obory, které jsou aktuálně na trhu práce nejvíce poptávány, a lze zároveň předjímat, že poptávka po nich v čase nepoleví – jedná se zejména o ICT, přírodovědné a řemeslné a technické obory.

KAP 2 – Evaluace KAP 2

V Evaluační zprávě je problematika řešena v bodě 3.4.2 v Obecné prioritě II „Soulad výuky s požadavky trhu práce“ v Obecném cíli 3 Podpořit odborné vzdělávání. Naplňování probíhá pomocí aktivit v rámci projektů IKAP A2.

V bodě 3.5. Vyhodnocení stanovených priorit a Závěry pro období KAP III jsou uvedeny klady a zápory k Obecnému cíli 3 Podpořit odborné vzdělávání:

O zapojení do tohoto cíle byl velký zájem, než se očekávalo, a to zejména ze strany středních škol. Z původních plánovaných 14 zapojených škol s inkubátory nakonec došlo k navýšení na 16 škol. Spolupráce mezi školami i firmami funguje. Dílčí cíle jsou postupně naplňovány.

Klady:

- Zájem o spolupráci se školami je ze strany firem vysoký.
- Zvýšil se zájem o technické obory v zájmovém vzdělávání.
- Zvýšil se zájem o studium technických oborů.
- Zájmová střediska byla vybavena pomůckami, stroji i nástroji ve vazbě na výuku a soulad s trhem práce.
- Situace spojená s pandemií covid-19 přinesla nové řešení realizace některých vzdělávacích aktivit a to v přenesené formě v online prostředí.

Zápory:

- Ve školách stále chybí aprobovaní učitelé technických oborů i mistři odborného výcviku.

Regionální sektorová dohoda pro Ústecký kraj pro obor chemického průmyslu (2015)

Neexistuje plně dostačující, mezi školami vzájemně koordinované a dostatečně efektivní zázemí počátečního i dalšího vzdělávání, které by uspokojilo poptávku zaměstnavatelů po kvalifikované pracovní síle v oblasti chemie. Jedná se o široké spektrum kvalifikací od nejnižších dělníků a operátorů ve výrobě po specifické, vysoce kvalifikované pozice, rovněž na úrovni výzkumu a vývoje.

Absence tzv. chemického minima. Jedná se o základní kvalifikaci pro pracovníky v chemických oborech, která budoucí zaměstnance vybaví kompetencemi nezbytnými pro základní úkony, pohyb a pravidla bezpečnosti v chemickém provozu.

V Ústeckém kraji je nezbytné vytvořit základ pro další odborné vzdělávání v chemických oborech, a to s využitím implementace Národní soustavy kvalifikací.

Regionální sektorová dohoda ÚK v oblasti autodopravy, výchovy a vzdělávání profesionálních řidičů (2016)

Dohoda si klade tyto cíle:

- Posílit spolupráci mezi zaměstnavateli, středními školami a dalšími partnery při náboru žáků, propagaci oboru, zacílení praktické výuky a zajištění praxí studentů/stáží učitelů ve firmách.
- Přispět k modernizaci a doplnění učebních oborů o požadované kompetence, a to možností získání průkazu profesní způsobilosti řidiče a zapojení firem do tvorby náplní učebních osnov.
- Posílit spolupráci mezi zaměstnavateli a Úřadem práce ČR při zprostředkování výměny informací ohledně fungování dotačních programů ÚP ČR, volných pracovních míst a nastavení spolupráce při výběru, motivace a rekvalifikace uchazečů o zaměstnání.

Posouzení spolupráce mezi středními školami Ústeckého kraje a podnikatelským sektorem (2015)

Zápory spolupráce se zaměstnavateli dle Průzkumu trhu výzkumných a vývojových potřeb podnikatelských subjektů v ÚK.

- Motoricky stejné činnosti žáků při odborném výcviku – častým negativem, s nímž se školy potýkají, je neodborná a motoricky stejná činnost, kterou se žáci při svých odborných výcvicích zabírají. Ta se po nějaké době stává demotivující a je s ní spojena neochota žáků se těchto výcviků účastnit.
- Žáci jako levná pracovní síla – někdy se také stává, že jsou žáci využíváni jako levné pracovní síly použitelné na cokoliv, edukativní efekt tak bývá až druhotný a práce je neohodnocena. S tím také souvisí nízká nebo vůbec žádná motivace žáků.
- Nezájem o romské žáky – školy také uvedly, že se již mnohokrát setkaly s nezájmem o romské žáky.
- Bariéry spolupráce se zaměstnavateli dle Průzkumu trhu výzkumných a vývojových potřeb podnikatelských subjektů v ÚK.
- Absence legislativy – největší bariérou ve spolupráci mezi školou a firmou je absence legislativy. Školy postrádají legislativní podmínky, které by určitým způsobem zavázal organizace v přijímání žáků na praxi. S tím je spojena otázka nákladové a časové náročnosti např. se zdravotními prohlídkami žáků podle kategorizace pracovišť, pojištění odpovědnosti za škodu, vybavení ochrannými pomůckami, pojištění pro pracovní úrazy či nedořešené úhrady spojené s mentorským vedením.
- Nepřiměřené požadavky na samostatnost žáků – od žáků je často vyžadována samostatná práce bez instruktora, což není reálné.
- Větší zatížení instruktorů bez dalšího ohodnocení – potenciál žáků často nebývá využit.

Poslední ze zmíněných bodů se děje proto, že ze strany instruktorů, kteří by se žákům věnovali a přiblížili jim fungování a politiku jejich společnosti, je nedostatečný nebo málo aktivní zájem. Tento problém je způsoben nízkým, někdy dokonce žádným finančním ohodnocením. Žáci se tak naplno nemohou zapojit do pracovního procesu.

3.1.2.5 ZJIŠTĚNÍ ZÍSKANÁ V RÁMCI REALIZACE AKTIVIT KAP

Níže jsou shrnuty výstupy z jednání se členy platformy. Uváděny jsou problémy a jejich příčiny s nejčastějším opakováním. Pro lepší orientaci jsou data seskupena do tabulky č. 24.

Tabulka č. 24: Problémy, příčiny identifikované v rámci šetření provedeného při realizace KAP a na ty navazující návrhy opatření

Problém	Příčina	Cíl (potřeba)
Školy nemají informace o potřebách zaměstnavatelů. Nedostatek času a kapacita pedagogického personálu pro intenzivní komunikaci mezi školou a zaměstnavatelem (domlouvání spolupráce, stáží, praxí, exkurzí, učiva atd.).	Nedostatek finančních prostředků na samostatnou pozici koordinátora spolupráce. Pedagog vyučující odborné předměty nemá dostatek času (úvazek), aby jednal s firmami o spolupráci. Ani ředitel jako manažer nemůže veškerý čas věnovat tématu spolupráce.	Zajistit finanční prostředky pro posílení spolupráce škol s firemním prostředím.
Chybí vzájemná spolupráce a společná výuka odborníka z firmy a učitele odborného výcviku (odborníci z praxe).	Nedostatek času a kapacita pedagogického personálu pro intenzivní komunikaci mezi školou a zaměstnavatelem (domlouvání stáží, praxí, exkurzí, učiva atd.). Nedostatek finančních prostředků na úhradu odměny odborníka z praxe. Rozdíl ve výši odměny ve veřejném a soukromém sektoru.	Systémově řešit soulad výuky s trhem práce a s moderními trendy. Posílit odborné kompetence pedagogů prostřednictvím spolupráce s firmami.
Nízká motivace žáků zejména v řemeslných oborech zůstat v profesi po ukončení vzdělávání.	Nízká společenská prestiž oborů s výučním listem. Nedostatečné zapojení medií, firem a škol a vytváření PR a marketing. Chybí snaha změnit pohled na řemeslné a technické obory jako obory s budoucností a perspektivou. Neznalost konkrétního oboru vzdělání a jeho charakteristik, volba typu školy je vázána především na stupeň vzdělání, nikoliv na výběr konkrétního oboru vzdělání. Špatná úroveň morálně volných vlastností žáků, řemeslné obory jsou náročné i na manuální práci. Realizace výuky, didaktické postupy a zájem, nadšení samotných pedagogů.	Zajistit motivační aktivity pro žáky ZŠ a SŠ. Zajistit propojení spolupráce MŠ – ZŠ – SŠ a firmy, případně další spolupráce s důležitými aktéry v území. Využít nové, moderní metody při výuce – podpořit vzdělávání PP. Podpořit vzdělávání PP ve využívání moderních technologií tak, aby se zatraktivnila výuka. Podpořit aktivity ke kariérovému poradenství pro zlepšení orientace žáka v nabízených oborech.

<p>Nedostatek podpory/motivace žáků ze strany firem (stipendia, příslib zaměstnání) pro další uplatnění žáka ve firmě.</p>	<p>U drobných, malých i středních podnikatelů se jedná často o větší administrativní zátěž v rámci spolupráce (nemají kapacity najednání o možnostech spolupráce, o procesu, chybí systémová podpora ze strany státu).</p>	<p>Systémově řešit soulad výuky s trhem práce a moderními trendy.</p>
<p>Nesystémově přehnané očekávání firem ve vztahu ke „kvalitě“ (profesních kompetencí) absolventů a jejich dovednostem.</p>	<p>Požadavky firem jsou často nad rámec znalostí a dovedností daných RVP. Firmy nejsou ochotny „pracovat“ s žáky od prvního, často i od vyššího ročníku (firmy neumožní žákům pracovat s nákladným vybavením). Chybí participace na tvorbě školního vzdělávacího programu, aby se připravenost žáka přiblížila očekáváním zaměstnavatelů. Školy nemají vždy shodné vybavení pro výuku, které vyžadují firmy.</p>	<p>Systémově řešit soulad výuky s trhem práce a moderními trendy.</p> <p>Vytvoření pracovní skupiny složené ze zástupců škol a firem.</p> <p>Vybavit školy moderními pomůckami a technologiemi.</p> <p>Podpořit vzdělávání PP ve využívání moderních technologií.</p>
<p>Nedostatečné kompetence absolventů při vstupu na pracovní trh.</p>	<p>Malá nabídka praxí pro některé obory. Nesoulad obsahu učiva s potřebami trhu práce. Nedostatečné propojení odborníků z praxe s učiteli odborných předmětů.</p>	<p>Systémově řešit soulad výuky s trhem práce a moderními trendy.</p> <p>Vytvoření pracovní skupiny složené ze zástupců škol a firem.</p>

3.1.3 KARIÉROVÉ PORADENSTVÍ

3.1.3.1 ÚVOD DO PROBLEMATIKY, REGIONÁLNÍ SPECIFIKA

Kariérové poradenství (dále KARIPO) lze vnímat jako spektrum činností, které umožňují občanům všech věkových kategorií a v každém okamžiku života identifikovat vlastní možnosti, dovednosti a zájmy, dělat smysluplná vzdělávací a profesní rozhodnutí a řídit vlastní dráhu v oblasti vzdělávání, práce a v dalších situacích, v nichž jsou tyto možnosti a dovednosti získávány a/nebo používány. Kariérové poradenství představuje institucionalizovaný systém poradenských služeb, které mají za cíl pomáhat jednotlivcům při rozhodování o jejich dalším studijním nebo profesním zaměření.

KARIPO ve škole je třeba odlišit od výchovného poradenství, které ve svém legislativním popisu má sice určité činnosti kariérového poradenství, jde však o činnosti poměrně nahodilé. Posláním školy je připravit mladého člověka pro život, tedy i pro jeho kariérovou dráhu. Kariérové poradenství ve škole by proto mělo být provázáno se vzděláváním pro kariérové rozhodování a trh práce, které by zase mělo být provázáno s celou vzdělávací činností školy, ve vazbě na obsah vyučovacích předmětů. Žáci by se měli dozvídat, k čemu jim v praxi budou získané znalosti a dovednosti. V tomto pojetí kariérového poradenství by měli mít své role, podle náplně svých předmětů, všichni učitelé. Jejich zapojování do kariérového poradenství (i do vzdělávání tématu Člověk a svět práce) by mělo být součástí plánování a řízení činnosti školy a mělo by mít svého koordinátora.

Kariérovým poradenstvím se v Ústeckém kraji zabývají jako jednou ze svých činností Pedagogicko-psychologická poradna Ústeckého kraje a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a proškolení pracovníci ÚP ČR pobočka Ústí nad Labem. Poradci se scházejí několikrát do roka, dle potřeby, většinou na začátku a konci školního roku. Zaměstnanci poradny jsou v oblasti KARIPO školeni. Poradna poskytuje KARIPO svým klientům, a to prostřednictvím testování a následného rozboru. Pracovníci poradny dokáží díky testování doporučit, co by bylo pro dítě vhodné.

Podle *Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2020-2024* jedním z nedostatků základního školství, který má vliv na trh práce v Ústeckém kraji, je neodpovídající informovanost kariérových poradců o aktuální situaci na trhu práce. Pedagogičtí pracovníci, kteří mají tuto oblast v gesci, ji často vykonávají společně s výchovným poradenstvím apod. Často také nemají přímou vazbu na podniky v regionu a nemají dobrý přehled o náročnosti a podmínkách práce v jednotlivých profesích.

Studie Popularizace technických a přírodovědných oborů v Ústeckém kraji uvádí závěry z řízených rozhovorů s výchovnými poradci, ti potvrzují zjištění z výzkumů, které Pedagogické centrum realizovalo v rámci projektů ESF: nezastupitelnou roli při volbě profesní dráhy absolventů základních a středních škol mají rodiče a další členové rodiny. Druhé místo patří spolužákům, kamarádům, vrstevníkům. Až na třetím místě je škola – výchovný poradce, třídní učitel, učitelé a management škol, společně se čtvrtou skupinou, do níž patří média, střední školy, úřady práce a zaměstnavatele.

3.1.3.2 VLASTNÍ ZKUŠENOSTI S DANOU OBLASTÍ INTERVENCE

V dané oblasti má Ústecký kraj zkušenosti s několika realizovanými projekty v OP VK a OP VVV. Projekty byly zaměřeny na spolupráci zaměstnavatelů s kariérovými poradci i na exkurze do firem. Projekt KARIÉRA – systém kariérového poradenství v počátečním vzdělávání v Ústeckém kraji, který vytvořil systémový rámec pro poskytování kariérového poradenství žákům v počátečním vzdělávání v Ústeckém kraji. Hlavní aktivity

projektu se soustředovaly na provedení komplexní analýzy existujících nástrojů pro podporu kariérového rozhodování žáků v počátečním vzdělávání v Ústeckém kraji, včetně přenosu inovací ze zahraničí. Výstupem aktivit projektu byly pilotně ověřené poradenské programy, fungující poradenská pracoviště u partnerských organizací, poradenské a tréninkové pracoviště s krajskou působností u předkladatele projektu a nově vytvořené regionální partnerství fungující na principu společného rozhodování jako základny pro další rozvíjení nastaveného systému kariérového poradenství v Ústeckém kraji. Důraz byl kladen také na vyhledávání žáků ohrožených nesprávnou volbou nebo předčasným odchodem ze systému vzdělávání a osvětové a informační činnosti směřující k žákům a rodičům, zaměřené na racionalizaci volby další vzdělávací cesty.

Ústecký kraj také realizoval v období od září 2013 do července 2015 projekt Přírodovědné a technické vzdělávání Ústeckého kraje s celkovými náklady projektu 130,838 mil. Kč. V rámci projektu probíhala setkání předmětových specialistů s pedagogy základních škol zabývajících se kariérovým poradenstvím. Na pravidelných setkáních probíhalo předávání zkušeností a přenos know-how mezi pedagogy základních škol napříč regiony Ústeckého kraje v oblasti kariérového poradenství, kdy zaujímal pozici odborného poradce v oblasti výuky, volby metod a forem práce a implementovali do vlastní výuky získané poznatky.

V letech 2017 až 2020 Ústecký kraj realizoval projekt Systémové řešení - Motivace a vzdělávání pedagogů (I-KAP A) ve spolupráci s Pedagogicko-psychologickou poradnou Ústeckého kraje vytvořeny pozice 5 koordinátorů KARIPO. Tito koordinátoři zabezpečují pravidelná setkávání s kariérovými poradci ze škol v kraji a poskytují jim odbornou metodickou pomoc. Do této aktivity se může zapojit každý, kdo ve škole působí jako kariérový poradce. V roce 2018-2019 byly natočeny videospoty motivujících ke vzdělávání v oboru zdravotnictví, stavebnictví, strojírenství, elektrotechnika a chemie a kariérovým poradcům byly poskytnuty aktuální informace a podklady pro jejich efektivní působení na škole. Vznikla tak fungující síť kariérových poradců v Ústeckém kraji.

Od 1. 4. 2020 do 30. 3. 2023 realizuje Ústecký kraj projekt „Podpora úspěšnosti ve vzdělávání“ IKAP B2 v rámci kterého jsou realizovány dvě aktivity zaměřené na kariérové poradenství. Jednu z aktivit zajišťuje partner projektu Pedagogicko-psychologická poradna Ústeckého kraje a je zaměřena na podporu kariérového vzdělávání na ZŠ. Do této aktivity je zapojeno 28 ZŠ z celého Ústeckého kraje. Pomocí speciálních pozic koordinátorů KARIPO dochází k pravidelné činnosti a spolupráci s výchovnými poradci na těchto základních školách. Hlavním cílem aktivity je pomocí speciálního softwaru Salmondo umožnit a usnadnit žákům ZŠ jejich rozhodování o dalším stupni vzdělávání. Pomocí této aktivity a tohoto softwaru tak dojde k podpoře min. 8 tis. žáků za celou dobu realizace projektu.

Druhá aktivita je zaměřena již na užší výběr žáků, a to zejména žáků pocházejících z rodin s nízkým socioekonomickým statutem nebo odlišným sociokulturním zázemím.

3.1.3.3 ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH V ÚSTECKÉM KRAJI

Ústecký kraj stále patří mezi nejohroženější z hlediska předčasných odchodů ze vzdělávání. Prvky prevence tohoto problému obsahuje i komplexně zpracované kariérové poradenství na školách, přičemž, jak analýza uvádí, pouze tři pětiny škol individuálně reagují na špatný prospěch a nízkou motivaci žáka. Dle zjištění této analýzy se však počet aktivit nejvyšší úrovně v této oblasti zvyšuje. K ideálnímu stavu, tedy k vytvoření interního systému pro poskytování kariérového poradenství, by měly spět školy napříč celým regionem a od stanovené základní úrovně se v tomto procesu zdokonalit do úrovní vyšších.

V rámci středního a vyššího odborného školství se nejčastěji organizují exkurze a besedy pro kariérovou orientaci žáků, individuální služby kariérového poradenství pro žáky, prevence a intervence předčasných odchodů ze vzdělávání, podpora žáků se znevýhodněním a spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách.

Jelikož analýza přinesla zjištění, že se školy potýkají s nízkým zájmem o kariérové poradenství ze strany žáků, rodičů či ze strany zaměstnavatelů, primární snahou by se měla stát aktivní propagace celého odvětví. Mezi další překážky patří nízká časová dotace poradce či jeho absence a nedostatečné finanční prostředky pro jeho zajištění.

V zásadním nesouladu mezi efektivitou a realizovanou aktivitou jsou organizované besedy a exkurze pro kariérovou orientaci žáků. Na jedné straně se jedná o nejčastěji využívanou formu kariérového poradenství, na kterou školy požadují finanční prostředky, na straně druhé je však důležitost této aktivity stejnými školami hodnocena podprůměrně. Stejným způsobem se situace týká i spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách. Naopak jistá míra individualizace, ať již realizace odborného výcviku či odborné praxe v reálném pracovním prostředí nebo podpora žáků se znevýhodněním (zdravotním a/nebo sociálním) mají zcela patrně pozitivní ohlasy a zaměření se na ně by mohlo přispět k větší míře efektivit. Dle škol by pomohla opatření jako možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ či vytvoření časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství.

V rámci prevence předčasných odchodů ze vzdělávání školy nejčastěji využívají dny otevřených dveří včetně informací ohledně oborů, požadavcích a nárocích studia pro žáky i rodiče a považují je za důležité. Mnoho jiných aktivit, které školy ale běžně za prioritní nepovažují, přispívá ke zlepšení této problematiky a školy by na ně měly brát zřetele.

Školní akční plány (SŠ a VOŠ)

Mezi nejčastěji zvolené typy potřeb samotnými školami v oblasti kariérového poradenství jsou:

- Personální podpora: Vytvořit tým – spolupracovat na rozvoji kariérového poradenství – 60x; Kariérový poradce (úvazek, hodinová dotace pro poradenství) – 32x; Výchovní poradce – 21x; Koordinátor týmu kariérového poradenství (úvazek), koordinátor spolupráce se sociálními partnery (školy, firmy, NNO,...) – 21x.
- Nákupy, prostory: Poradenská místnost – vytvoření/úprava prostor, vybavení – 12x.
- Rozvoj, školení PP: Vzdělávání PP pro kariérové poradenství – 47x; Motivační, osvětový seminář pro všechny PP školy – ZŠ, SŠ, VOŠ – 33x.
- Spolupráce PP, aktivity, činnosti: Podpora žáků se SVP (znevýhodněné, nadané,...) + monitoring a identifikace žáků (nadání, špatné studijní výsledky, rizikovní,...) – 38x; Prevence předčasných odchodů + monitoring a identifikace žáků (nadání, špatné studijní výsledky, rizikovní,...) – 38x; Inovace tematických plánů/ŠVP (např. disponibilní hodiny pro zaměření žáků dle jejich zájmu) – 31x.
- Ve výuce: Projektové dny – 48x; Exkurze – 48x; Besedy s odborníky z praxe – 37x.
- Nad rámec výuky: Poradenství individuální (diagnostika, informace, kariérová orientace, sebereflexe, plánování a rozhodování) – 53x; Poradenství skupinové (informace pro absolventy k trvalému pobytu a dalšímu studiu, besedy, exkurze, diagnostika, rozvoj sebereflexe,...) – 49x.
- Vnější vztahy – spolupráce, PR: Exkurze/praxe/stáže/studijní a poznávací pobyty (pro PP, VP, kariérové poradenství i žáky a studenty) – ČR i zahraničí – 37x.

Zvolené možnosti v potřebách škol jsou v naprostém souladu s doporučeními krajských metodiků KAP a doplňují tak reálnou situaci o potřebná data ze vzdělávacího systému v Ústeckém kraji.

3.1.3.4 VÝSLEDEK ANALÝZY STRATEGICKÝCH DOKUMENTŮ

DZV ÚK definuje hlavní opatření přijatá Ústeckým krajem v oblasti kariérového poradenství (KARIPO). Analýza potřeb ÚK vymezuje hlavní metody práce s žáky v oblasti KARIPO. Studie Popularizace technických a přírodovědných oborů v ÚK uvádí názory výchovných poradců středních škol Ústeckého kraje na úlohu a případné rezervy základních škol v oblasti kariérového poradenství a definuje závěry, které vyplývají z analýz této studie a podporují význam kariérového poradenství. Akční plány a strategie projektu RE:START přichází s opatřeními v oblasti kariérového poradenství.

3.1.3.4.1 DOKUMENTY NA NÁRODNÍ ÚROVNI

Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ (Strategie 2030+)

MŠMT bude v rámci své gesce podporovat zejména střední a vysoké školy v jejich roli poskytovatele dalšího vzdělávání a dále rozvoj kariérového poradenství. Dojde k revizi Národní soustavy kvalifikací, k její aktualizaci a k propojování kvalifikačních předpokladů v NSK s odbornou složkou vzdělávání v rámcových vzdělávacích programech.

Opatření č. 3 – Usnadnění přechodu absolventů na trh práce

- Klíčová aktivita 3.2 Podpora kariérového poradenství

Součástí RVP bude systematická práce na kariérovém rozvoji každého žáka a posilování jeho profesní identity a vazby s oborem vzdělání. Cílem je omezení předčasného ukončování vzdělávání a opakované nástupy do prvních ročníků různých oborů. V rámci těchto aktivit se zaměříme nejen na roli kariérového poradenství ve školách, ale i na rozvoj dovedností pedagogů podporovat žáky v dokončení studia a v rámci jeho přechodu na trh práce.

Školám bude poskytována podpora v průběžném rozvoji a posilování služeb kariérového poradenství a jejich individualizace. Systém podpory škol bude zároveň reflektovat realizované aktivity v projektové činnosti v území. V souvislosti s prevencí předčasných odchodů ze vzdělávání budou školy zároveň podporovány v identifikaci žáků ohrožených neúspěchem, kterým by měla být v rámci poradenství věnována zvýšená pozornost.

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje ČR na období 2019 – 2023 (DZV)

Opatření, která jsou uvedena v DZV, cílí především na podporu kariérového poradenství v rámci základního vzdělávání, kde na 2. stupni je potřeba žákům vytvářet příležitosti pro odpovědné kariévní rozhodování širším uplatněním kvalitního kariérového poradenství (volba povolání nebo dalšího vzdělávání).

V souvislosti s otevřeným přístupem ke vzdělávání je nutné zmínit genderové rovnosti ve vzdělávání. K odstraňování genderových stereotypů ve vzdělávání hraje otevřený přístup ke vzdělávání spolu s kvalitním, genderově nestereotypním kariérovým poradenstvím. Široká informovanost o vzdělávacích možnostech, stejně tak jako informace ze sféry práce, napomáhají odstraňovat zažitá stereotypní myšlení.

- Opatření G. 3.2 – V základních a středních školách zavádět pozici kariérového poradce se sníženým rozsahem přímé pedagogické činnosti – poradce jako specializovaná činnost, standard kariérového poradce.
- Opatření G. 3.3 – Podporovat vzdělávání pedagogických pracovníků realizujících na škole kariérové poradenství žáků základních a středních škol za účelem zlepšování informovanosti žáků o podmínkách vzdělávání na střední škole, resp. O podmínkách studia na vysoké škole, s cílem předcházet předčasným odchodům žáků ve vzdělávání.

V rámci dalšího vzdělávání je zájem o podporu a rozvíjení dalšího vzdělávání. Za tímto účelem bude MŠMT rozvíjet svoji koordinační a osvětovou roli v oblasti dalšího vzdělávání směrem k veřejnosti a klíčovými aktéry, tj. zaměstnavatelům, paktům zaměstnanosti, kariérovým poradcům a dalším.

- Opatření K. 1.4 – Podpora a rozvoj kariérového poradenství v celoživotní perspektivě.

3.1.3.4.2 DOKUMENTY NA REGIONÁLNÍ ÚROVNI

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2020 – 2024 (DZV ÚK)

- Rozvoj kariérového poradenství na základních školách v ÚK – v případě odchodu ze SŠ hraje důležitou úlohu také kvalitní kariérové poradenství na ZŠ.
- Vytvoření pracovních pozic koordinátorů kariérového poradenství v Pedagogicko-psychologické poradně ÚK.
- Využívání moderních metod, digitálních technologií při realizaci kariérového poradenství. Online diagnostické nástroje – např. Salmondo, COMDI (pořízené v rámci projektu IKAP A, IKAP B2).
- Vysoká podpora exkurzí, návštěv zaměstnavatelů.

Regionální inovační strategie 2020 (RIS 2019)

Problematika je řešena v prioritní oblasti:

A: Lidé pro inovace, výzkum a vývoj, a dále v bodech: A.1 Práce s talenty, A.2 Vzdělávání propojené s praxí

Opatření v Prioritě A.1 jsou uváděna tato:

- Popularizační pracoviště pro neformální vzdělávání (technické/vědecké kluby, mobilní popularizační pracoviště apod.).

Opatření v Prioritě A.2 jsou uváděna tato:

- Další zkvalitňování školního vybavení pro vědeckou práci žáků a studentů.
- Podpora učitelů v odborném rozvoji a v práci s talenty.
- Virtuální a reálné exkurze v inovativních firmách a ve výzkumných organizacích.
- Programy typu Partnerství znalostního transferu a další nástroje pro zaměstnání VŠ absolventů v inovačních pozicích.

Akční plány a strategie projektu RE:START

Problematika je řešena v pilíři D Lidské zdroje Strategický cíl D.2: Více obyvatel lépe připravených k práci (medium-skills pro uplatnění v zaměstnání)

- Opatření I.D.2.1 Komplex opatření rozvíjející kariérové poradenství a další vzdělávání v krajích.

Cíle:

- Zohlednit při koncipování opatření zaměřených na odstraňování následků epidemie covid-19 specifickou situaci a hloubku ekonomických následků ve strukturálně znevýhodněných regionech a specificky se zaměřit především na aktivity k předcházení nezaměstnanosti ve spolupráci s regiony.
- V novém programovém období podporovat přípravu a realizaci projektů zaměřených na vytváření systému podpory a informování a poskytování poradenských služeb osobám ohrožených ztrátou zaměstnání.
- Výzvy by měly směřovat rovněž k posílení systematické spolupráce mezi ÚP ČR a dalšími poskytovateli poradenských služeb a vzdělávání.

KAP 2 – Evaluace KAP 2

V Evaluační zprávě je problematika řešena v bodě 3.4.2 v Obecné prioritě II „Soulad výuky s požadavky trhu práce“ v Obecném cíli 3 Podpořit odborné vzdělávání. Naplňování aktivity Kariérového poradenství je zde uvedeno v rámci projektu IKAP B2. V bodě 3.5. Vyhodnocení stanovených priorit a Závěry pro období KAP III jsou uvedeny klady k uvedené prioritě se zaměřením na KARIPO:

- Je vytvořena síť kariérových poradců, skvěle fungují koordinátoři v každém okrese.
- Kariéroví poradci využívají vytvořené podpůrné materiály vč. těch multimediálních a softwaru Salmondo k diagnostice žáků.
- Zájmová střediska byla vybavena pomůckami, stroji i nástroji ve vazbě na výuku a soulad s trhem práce.

3.1.3.5 ZJIŠTĚNÍ ZÍSKANÁ V RÁMCI REALIZACE AKTIVIT KAP

Níže jsou shrnuty výstupy z jednání se členy platformy. Uváděny jsou problémy a jejich příčiny s nejčastějším opakováním. Pro lepší orientaci jsou data seskupena do tabulky č. 25.

Tabulka č. 25: Problémy, příčiny identifikované v rámci šetření provedeného při realizace KAP a na ty navazující návrhy opatření

Problém	Příčina	Cíl (potřeba)
Nízká dostupnost a rozsah poskytování kariérového poradenství na školách.	Pozice kariérového poradce není zakotvena v systému školství, oblast KARIPO zajišťuje výchovný poradce s minimem časové dotace pro tuto oblast. Školy nemají nastaven systém kariérového poradenství – nedostatečná metodická podpora kariérového poradenství na školách. Malá nabídka kariérových nástrojů pro práci poradců na školách.	Systémové řešení na úrovni MŠMT. Systémově řešit soulad výuky s trhem práce a moderními trendy. Podpořit školy v koordinaci kariérového poradenství a metodicky je vést.

Poskytování kariérového poradenství na školách v různé kvalitě.	Chybí mezipředmětová provázanost.	Podpořit spolupráci mezi pedagogickými pracovníky ve škole. Podpořit PP ve znalostech metod výuky, které jsou propojeny s reálným životem a implementovat je do výuky.
Nedostatečné kompetence kariérových (výchovných) poradců, kteří se věnují KARIPO na školách a chybějící podpora při jejich dalším profesním rozvoji.	Pozici kariérového poradce zastává v mnoha případech výchovný poradce, který nemá dostatečné kapacity ani kompetence k poskytování kariérového poradenství. Tito kariéroví (výchovní) poradci jsou často závislí pouze na získané praxi během působení na škole v roli pedagoga.	Zvýšit kompetence kariérových (výchovných) poradců prostřednictvím vzdělávacích kurzů i jiných aktivit.
Předčasné ukončení vzdělávání z důvodu nevhodně zvoleného oboru.	Žáci nemají dostatek informací, aby se mohli rozhodovat o své budoucí vzdělávací a profesní dráze. Nedostatečná informovanost o možnosti využití kariérového poradenství na školách. Nízké povědomí žáků i rodičů o možnosti využití doplňkových kariérových nástrojů.	Pomocí vhodně zvolených aktivit při výuce přispět k rozvoji potenciálu každého žáka. Zvýšit povědomí žáků a jejich rodičů o nabídce nástrojů ke kariérovému poradenství.
Nedostatečná spolupráce rodičů a zapojení rodin v rámci podpory kariérového poradenství.	ÚK zaujímá první místo v počtu SVL, čemuž odpovídá i rozložení vzdělanostní struktury obyvatelstva. Sociální postavení rodin se promítá do spolupráce se školou. Rodiče nevěří PP, škola je pro ně teoretická instituce. Rodiče se neúčastní třídních schůzek a dalších aktivit připravovaných pro rodiče školou. Někteří rodiče jsou patologickým vzorem pro své děti.	Systémově řešit spolupráci škol s rodiči žáků. Podpořit práci koordinátora kariérového poradenství na školách pro komunikaci s rodiči žáků.
Nižší efektivita realizace kariérového poradenství v online prostředí.	Distanční výuka při epidemii covid-19.	Proškolit PP ve využívání digitální technologií v online prostředí se zaměřením na kariérové poradenství. Zvýšit digitální kompetence PP a žáků.

3.1.4 ROZVOJ PODNIKAVOSTI, INICIATIVY A KREATIVITY

3.1.4.1 ÚVOD DO PROBLEMATIKY, REGIONÁLNÍ SPECIFIKA

Rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity představuje výukové metody směřující k posílení podnikatelských přístupů a postupů, znalostí a dovedností využitelných v budoucím profesionálním rozvoji a zaměstnanosti. Podnikavý člověk aktivně hledá příležitosti a umí je využít. To může uplatnit jak v roli podnikatele, tak jako kvalitní zaměstnanec. Součástí tohoto tématu je i nauka o podnikání a problematika etiky v podnikání (vč. společenské odpovědnosti firem). Zejména se však jedná o rozvoj „podnikavých kompetencí“.

Vzdělávání je motorem ekonomiky, žáci se již během základního vzdělávání musí naučit, že nejméně jednou ve svém pracovním životě budou absolvovat určité školení, a proto potřebují schopnosti k tomu, aby uspěli. Firmy v současné době od svých zaměstnanců stále častěji očekávají, že se naučí něco nového, a zaměstnanci pro změnu předpokládají, že pro ně firmy takové vzdělávání zabezpečí. Požadavky firem je proto nutné zahrnout do vzdělávacích plánů, aby usnadňovaly kontinuální vzdělávání, které souvisí s prací a je na ni založeno. Současný absolvent potřebuje umět komunikovat, pracovat v týmu, přizpůsobovat se změnám, být inovativní a kreativní.

Podnikavost, kreativita a iniciativa předpokládá kreativní výuku, která je schopna přinášet kreativní učení a tento proces vyžaduje od učitelů sofistikované dovednosti. Tradiční akademické kurikulum není koncipováno tak, aby kreativitu podporovalo.

Podnikavý učitel je takový, který ve své výuce poskytuje rozmanitý kontext, aby žáci získali, rozvinuli a aplikovali širokou škálu znalostí, porozumění a schopností a naplňuje kurikulum, které by mělo umožnit myslet kreativně a kriticky, řešit problémy a dosáhnout zlepšení pro dobro věci. Zdůrazňuje ekonomické aspekty probírané látky, má možnost praxe v reálné firmě a dokáže aktivně navazovat vztahy s okolím, např. aby obohatil výuku moderními nástroji a zkušenostmi lidí z praxe. Vnímá potřeby pracovního trhu, změny v sociálních aspektech společnosti, čerpá ze své profesní praxe a ze svých životních změn a tím získaných nových zkušeností, příležitostí.

RVP uvádí podnikavost jako jednu z klíčových kompetencí, ty nejsou vázány na jednotlivé vyučovací předměty. Zapojení schopností a strategií, které se prolínají všemi oblastmi vzdělávání. U žáků se rozvíjejí v průběhu celého vzdělávání prostřednictvím různých aktivit školy a tento proces dále pokračuje v celoživotním učení. Zrychlující se tempo technologické změny, zvyšující se fragmentovaná povaha práce a kariérních vzorců a více volného času společně vytváří potřebu toho, aby si žáci osvojili schopnosti a dovednosti, které jim umožní se profesně requalifikovat a co nejlépe využít svých životů. Osvojení klíčových kompetencí spolu se zvládnutou finanční gramotností tvoří předpoklad, že školu opustí absolvent připravený se schopností:

- řešení problémů,
- kritického myšlení,
- logického myšlení,
- kreativního myšlení.

A má osvojené strategie:

- rozpoznání a objasnění problému,
- zmapování a uspořádání relevantních informací,
- vytváření alternativních řešení,

- uplatňování logických kritérií,
- realizace řešení,
- monitorování,
- komunikace,
- hodnocení výsledků,
- vyvození závěrů,
- uplatnění v jiných situacích.

Orientuje se v potřebách trhu a legislativě, tudíž je připraven i na možnost zahájit podnikání.

3.1.4.2 VLASTNÍ ZKUŠENOSTI S DANOU OBLASTÍ INTERVENCE

Ve všech strategických dokumentech je tato oblast zmíněna jako velmi potřebná, avšak bez adekvátního apelu na její důležitou roli. Není vytvořena koncepčně strategie ani způsob realizace. Jak rozvinout a udržet toto klíčové téma u žáků především druhého stupně ZŠ a dále na SŠ tak, aby žáci již v průběhu vzdělávání vytvářeli smysluplné činnosti, které mohou aplikovat na stávající trh práce a uspět?

Základní školy v souladu s ŠVP zařazují projekty vedoucí ke zvýšení kompetencí rozvoje podnikavosti, iniciativy a kreativity (dále jen PIK) a přes realizace Šablon I., II., III. z dotační výzvy MŠMT. Školy vytváří samostatné projekty, nebo zařazují projektové dny, které mají okrajový dopad na žáky. Dlouhodobé trendy vedou k nutnosti systematického rozvoje této oblasti u žáků a udržení PIK pro budoucí život. Podnikavost a kreativita stojí na základech znalosti problematiky a vnímání potřeb a zkvalitnění strategie učení.

Střední školy v souladu se svými ŠVP vyučují finanční gramotnost jako součást jiných předmětů. Také výuka fiktivních firem se na středních školách vyučuje, avšak opět pouze jako doplnění jiného učiva ve vybraných předmětech. Provedeným šetřením jsme zjistili, že rozvoj PIK provádí cca 50 % škol, z toho většinu tvoří gymnázia v rámci předmětu Základy společenských věd. Nejmenší zastoupení mají školy s nematuritními obory.

V ÚK je nízká podnikatelská aktivita obyvatel. Procento fyzických osob podnikajících je oproti celorepublikovému průměru nižší a stále klesá. Alarmující skutečností je také počet osob v exekuci a v osobním bankrotu. V tomto také kraj zaujímá první příčku v ČR. Tyto dva nepříznivé ukazatele spojuje nízká úroveň finanční gramotnosti, nedokončené vzdělání, nízká motivace k rekvalifikaci a obava postavit se odpovědnosti ke splácení dluhu (půjčky – nebankovní povahy).

Zajímavé je sledovat požadavky na absolventy ze strany zaměstnavatelů (šetření z roku 2014, NÚV). Nároky zaměstnavatelů jsou přímo úměrné dosaženému vzdělání pracovníků; platí tedy, že s rostoucí úrovní vzdělání přikládají zaměstnavatelé jednotlivým klíčovým kompetencím větší význam. Zaměstnavatelé označili jako nejdůležitější klíčové kompetence čtení a porozumění pracovním instrukcím, ochotu učit se, nést zodpovědnost a schopnost řešit problém. Za nejméně důležité klíčové kompetence považují zaměstnavatelé zběhlost v cizích jazycích, schopnost vést a práci s čísly.

3.1.4.3 ANALÝZA POTŘEB ŠKOL V ÚSTECKÉM KRAJI

Rozvoj škol v oblasti kompetencí k podnikavosti v Ústeckém kraji, v nejvyšší míře jsou vykonávány aktivity patřící do základní úrovně, ve které podpora probíhá podle RVP, a do mírně pokročilé úrovně, ve které má podpora kompetencí k podnikavosti podobu dílčích aktivit. V již nižší míře jsou rozvíjeny aktivity spadající

do pokročilé úrovně, ve které se školy snaží o systematický rozvoj kompetencí k podnikavosti, a do nejvyšší úrovně, ve které se podpora kompetencí k podnikavosti stává jednou z priorit školy. Nejvyšší posun školy plánují v rámci nejvyšší úrovně, čímž deklarují zájem, aby se podpora kompetencí k podnikavosti stala plnohodnotnou součástí školy. Oproti předchozím vlnám šetření školy vykazují pokles činností spadajících do základní úrovně. Ostatní tři úrovně zaznamenaly souvislé zvyšování v rámci jednotlivých vln šetření, přičemž nejvyšší zvýšení je patrné u nejvyšší úrovně.

V rámci podpory kompetencí k podnikavosti střední školy a vyšší odborné školy v největší míře učí žáky myslet kriticky a vnímat problémy ve svém okolí. Více než polovina škol realizuje výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání nebo odborného vzdělávání, pedagogičtí pracovníci získávají informace ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce, školy realizují návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce a projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům. Téměř polovina škol začleňuje ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech. Během druhé a třetí vlny šetření u většiny aktivit postupně narůstal podíl škol, které tyto aktivity realizují.

V souvislosti s překážkami, které omezují podporu kompetencí k podnikavosti na středních a vyšších odborných školách v Ústeckém kraji, se školy nejčastěji potýkají s malým zájmem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty a nedostatkem finančních prostředků na realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku. Více než třetina škol se setkává s nedostatkem výukových materiálů, pomůcek a metodik a malým zájmem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci. Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny překážek k poklesu podílu škol, který se s nimi setkává.

V dalším rozvoji podpory kompetencí k podnikavosti by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohly přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce a podpora školních projektů a dále také kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy. Více než dvě pětiny škol hodnotí jako potřebné metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti a rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti. Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny opatření k poklesu jejich potřeby.

Školní akční plány (SŠ a VOŠ)

Mezi nejčteněji zvolené typy potřeb samotnými školami v oblasti rozvoje podnikavosti, iniciativy a kreativity jsou:

- **Personální podpora:** Vytvořit tým – spolupracovat – 57x; Koordinátor týmu – 33x; Odborník do výuky – podnikatel/odborník z praxe (přednášky, beseda, diskuze, konzultace, vedení seminární/maturitní práce, zapojení do projektu, SOČ) – 20x.
- **Nákupy, prostory:** ICT – pořízení/aktualizace HW, SW (např. pro komunikaci a řízení práce) – 6x.
- **Rozvoj, školení PP:** Vzdělávání pro rozvoj PIK – 33x; Motivační seminář pro PP (např. vazba na praxi, proti tzv. syndromu vyhoření, spolupráce s rodiči, ...) – 14x; Školení pro koordinátora PIK – 13x.
- **Spolupráce PP, aktivity, činnosti:** Zařazení tématu do ŠVP jednotlivých předmětů – 28x; Aktualizace/inovace tematických plánů/ŠVP (např. revize klíčových kompetencí, sblížení teorie s praxí, umožnění přípravy na zkoušku „Entrepreneur's Skills Certificate®“ – 22x; Strategie výuky podnikavosti ve škole – 14x.
- **Ve výuce:** Projektové dny (např. formou hry, simulace, zaměřeny na podnikání, na rozvoj měkkých kompetencí, setkání s podnikateli, ...) – 57x; Exkurze – 24x; Kontakt s podnikáním mimo školní prostředí

(exkurze, stáže, stínování, praxe, ...) – 23x; Realizace projektové výuky – 20x; Skupinovou nebo individuální formou ve škole (přednášky, diskuze, besedy, SOČ s podporou odborníka, ...) – 17x.

- **Nad rámec výuky:** Zapojení žáků do aktivit školy (ples, den otevřených dveří, veletrh, akademie, jarmark, kroužky, ukázkové dny, sportovní a kulturní akce, další vzdělávání, mimoškolní a zájmová činnost aj.) – 22x; Soutěže (podpora účasti/zapojení do organizace a realizace) – ČR i mezinárodní – 15x.

3.1.4.4 VÝSLEDEK ANALÝZY STRATEGICKÝCH DOKUMENTŮ

Podporu kreativity a zručnosti uvádí ve svých opatřeních Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji (dále DZV ÚK), ale pouze na úrovni předškolního vzdělávání. Na úrovni základního a středního vzdělávání se problematika promítá do podpory polytechnického vzdělávání.

3.1.4.4.1 DOKUMENTY NA NÁRODNÍ ÚROVNI

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+

Ve vzdělávacích oblastech klade důraz na využívání znalostí ke kreativním aktivitám a týmové spolupráci. Propojování jednotlivých disciplín z oblasti přírodních věd a matematiky a jejich uplatňování pro praktické využití rozvine kritické myšlení žáků a chápání principů podnikavosti a environmentálních problémů. Budeme vytvářet podmínky školám pro možnou realizaci výuky mimo školu (v obci, v přírodě apod.) a návštěv široké škály institucí, kde díky propojení vzdělávacích oblastí s reálným životem a nabídce interakce mohou využít celé řady příležitostí nejen k zisku poznatků v souvislostech, ale také k rozvoji dovedností a zisku praktických zkušeností. Kromě badatelské a projektové výuky je zde také možnost využívat metod kreativního učení a koncepce STEM. Využívání těchto metod při vzdělávání žáků má navíc silný motivační přesah k celoživotnímu učení.

3.1.4.4.2 DOKUMENTY NA REGIONÁLNÍ ÚROVNI

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2020–2024 (DZV ÚK)

Vyjadřuje se k rozvoji podnikavosti, iniciativy a kreativity jak ve své analytické části, tak i v části návrhové. V předškolním vzdělávání je kreativita a iniciativa dána přirozeným zájmem dětí učit se a poznávat, vše vyzkoušet. Pedagogičtí pracovníci MŠ se orientují v nových výukových metodách aktivizujících rozvoj podnikavosti a kreativity žáků. Do jednotlivých vzdělávacích oblastí (předmětů) není strategicky řešena podpora k podnikavosti, iniciativě a kreativitě, pouze v podobě finanční gramotnosti. Podobná situace je i na středních školách. V základním vzdělávání pak zvláště na 2. stupni jako problémové oblasti uvádí:

- nutnost realizace DVPP se zaměřením na vedoucí pracovníky ZŠ a jejich kompetence;
- nutnost realizace DVPP se zaměřením na pedagogické pracovníky 2. stupně ZŠ, pedagogické pracovníky SŠ a jejich výukové strategie (učení vedoucí k rozvoji kreativity, podnikavosti a osobní iniciativě);
- potřeba podpory spolupráce a vzájemné informovanosti mezi základními a středními školami;
- nutnost realizace aktivit na podporu podnikavosti a kreativity žáků, učitelů, rodičů;
- realizace aktivit zaměřených na budování pozitivního vztahu k podnikavosti, inovacím, technice, ale také přírodě a posilování kreativity a manuální zručnosti dětí;
- realizace aktivit na podporu PIK v rámci projektu IKAP a podporu činnosti pracovních skupin pro rozvoj PIK v rámci projektů MAP.

Dílčí cíle:

- připravit odborné kapacity na školách různých stupňů k rozvoji kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativité a identifikaci žáků a studentů s mimořádnými předpoklady pro zahájení podnikání, včetně zajištění nabídky nástrojů k využití pedagogie ve výuce či v rámci zájmové činnosti;
- realizovat sérii aktivit, které zvyšují motivaci k podnikání mezi mladými lidmi a rozvoj spolupráce s úspěšnými podnikateli za tímto účelem;
- připravit program individualizovaných rozvojových aktivit v souladu s potřebami cílové skupiny (v modifikaci dle různých stupňů vzdělávání, resp. směrem k zahájení podnikání po ukončení vzdělávání);
- podpora spolupráce škol, rodičů, organizací podporujících podnikání, zaměstnavatelů a dalších relevantních subjektů pro posílení podnikavosti v území směřující k sebezaměstnání mladých lidí po ukončení vzdělávání, či jejich úspěšnému uplatnění na trhu práce;
- umožnit zájemcům dokončení vzdělání ve studijním oboru a následné kvalifikace ve spolupráci SŠ a ÚP ČR i nad věkové omezení 26 let. Vytvořit podmínky pro úspěšné studium s ohledem na potřeby uchazeče o studium.

Regionální inovační strategie ÚK (2020)

RIS ÚK definuje hlavní problémy a jejich příčiny, které ovlivňují rozvoj inovačního podnikání a excelentního výzkumu, zároveň však nesplňuje komplexní strategii rozvoje lidských zdrojů v kraji. Zaměřuje se na práci s lidmi, kteří vykazují talent v oblastech vědy, techniky, podnikavosti a kreativity. Ti potom budou nositeli inovací jako samostatní podnikatelé, vysoce odborní zaměstnanci, výzkumníci, vědci apod. Vzdělávání musí rozvíjet klíčové dovednosti, jako jsou kreativita, podnikavost a schopnost řešení problémů. Vzhledem ke struktuře ekonomiky kraje je vhodné hledat také nadané studenty pro přírodovědné a technické obory a tyto talenty dále podporovat a rozvíjet. S tím souvisí zvyšování zájmu žáků/studentů o uplatnění ve výzkumu, technologiích a inovacích. Konkrétní směřování do praxe je potřeba provázat úzkou spoluprací vzdělávacích zařízení a firem. Přitom je ale třeba mít na paměti, že budoucí nároky na kompetence pracovníků budou často výrazně odlišné od dnešních a je tedy vhodné podporovat široký dovednostní základ a schopnost celoživotního učení. Dle možností podporovat polytechnické vzdělávání na základních školách, ať v oblasti materiálně-technické (modernizace, nebo vybudování dílen pro praktické činnosti, případně sdílení v rámci více škol apod.), tak edukační. Podporovat spolupráci ZŠ se SŠ a zaměstnavateli při realizaci praktické výuky ve vzdělávací oblasti Člověk a svět práce.

Ve středním vzdělávání dokument zdůrazňuje podporu odborného vzdělání, zejména polytechnických a řemeslných oborů vzdělávání – s vyšší poptávkou po absolventech na trhu práce; zajištění vybavení škol s relevantními obory vzdělání odpovídajícím materiálně-technickým podmínkám; podporu směřovat k zavádění nových metod a postupů do výuky pro zvýšení atraktivity a efektivity vzdělávání v technických a přírodovědných oborech vzdělání.

V kraji je záporné saldo migrace talentů a špičkových odborníků, které je zapříčiněné skutečností, že nejnadanější mladí lidé odchází za studiem mimo Ústecký kraj. Velká část z nich se po studiích nevrací zpět do kraje. Nízká je atraktivita kraje (a jeho metropole) pro dlouhodobý pobyt špičkových odborníků, kteří nejsou původem místní.

KAP 2 – Evaluace KAP 2

V Evaluační zprávě je problematika řešena v bodě 3.4.2 v Obecné prioritě II „Soulad výuky s požadavky trhu práce“ v Obecném cíli 2 Posílit polytechnické a digitální (vazba na Průmysl 4.0) kompetence a kompetence k podnikavosti dětí, žáků a studentů a také v Obecném cíli 3 Podpořit odborné vzdělávání.

Naplňování probíhá pomocí aktivit v rámci projektů IKAP A2 v několika úrovních, kdy klíčové téma Podpora podnikavosti, iniciativy a kreativity prostupuje všemi cíli v dané prioritě.

Obecný cíl – Posílit polytechnické a digitální (vazba na Průmysl 4.0) kompetence a kompetence k podnikavosti dětí, žáků a studentů:

- Aktivity přímo v technických klubech, školách a vzdělávacích centrech – v rámci IKAP A2 byla zahájena činnost 19 technických klubů (dále TK). Do TK bylo nakoupeno vybavení z projektu IKAP A2. Činnosti v TK jsou mimo jiné zaměřeny na podporu technických oborů – řemeslo a kreativitu, robotiku a programování.
- Aktivita exkurze v rámci spolupráce škol a firem – podnikání a chemie.
- Podnikatelské inkubátory.

Obecný cíl – Podpořit odborné vzdělávání:

- Spolupráce škola a firem – podnikání a chemie.
- Technické kluby.
- Exkurze.
- Centrum virtuálního prototypování.

O zapojení do těchto aktivit byl velký zájem, a to zejména ze strany středních škol.

3.1.4.5 ZJIŠTĚNÍ ZÍSKANÁ V RÁMCI REALIZACE AKTIVIT KAP

Níže jsou shrnuty výstupy z platform, dotazníkového šetření a diskuzí z komunikační platformy KAP. Uváděny jsou problémy a jejich příčiny s nejčastějším opakováním.

Problémy a příčiny identifikované v rámci šetření provedeného při realizaci KAP:

- Nezájem absolventů středních škol podnikat – chybí podpora kreativity a iniciativy napříč mateřskými, základními a středními školami.
- Nedostatek času při výuce k motivaci i kreativitě a nízká informovanost související s podnikavostí a podnikáním.
- Samostatný předmět zaměřený na podnikavost je ve školách jen výjimečně, většinou řešeno v rámci výchov (nauk).
- Komunikační dovednosti absolventů jsou nedostatečné.
- Ve výuce často nejsou využívány metody a formy práce, které by žáky motivovaly přemýšlet, komunikovat a prezentovat výsledky vlastní práce.
- Nedostatečná četnost projektové výuky, badatelsky orientované výuky atd.
- Přesvědčení pedagogických pracovníků, že je na tyto alternativní způsoby málo času (omezené časové dotace na předmět) a že je často větší počet žáků ve třídě.
- Nedostatečná připravenost učitelů v oblasti podnikatelských dovedností.

- Učitelé nedokážou vzdělávat žáky v kompetencích, které sami nemají osvojené. Ve výuce učitelé kladou nižší důraz na kompetence k podnikavosti.
- Ve výuce na pedagogických fakultách není věnována pozornost výuce kompetencím k podnikavosti.
- Nejedná se o samostatné učivo, definované v RVP, kompetence jsou pouze součástí jiných předmětů a nejsou zcela jasně vymezeny.

Tabulka č. 26: Problémy, příčiny identifikované v rámci šetření provedeného při realizace KAP a na ty navazující návrhy opatření

Problém	Příčina	Cíl (potřeba)
Nízká dostupnost a rozsah podmínek pro změnu ve vyučovacích strategiích k podnikavosti, iniciativě a kreativě na školách.	Pedagogové nevnímají strategie učení k podnikavosti, iniciativě a kreativě (PIK) jako součást jejich oboru, předmětu) PIK vnímají jako průřezové téma a nezapojují strategie učení cíleně s ohledem na obsahovou stránku probíraného tématu dle ŠVP. Nedostatečná metodicko- didaktická podpora na školách.	Systémové řešení na úrovni MŠMT. Cíleně vytvářet podmínky materiálně-technické pro možnost využití PIK v každém vyučovaném předmětu. Systémově řešit soulad výuky s trhem práce a moderními trendy.
Nedostatečné, neefektivní vedení výuky PP zvláště na 2. a 3. stupni vzdělávání, chybí podpůrné metodické materiály. Cílený způsob vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti PIK.	Chybí mezipředmětová provázanost. PIK opomíjena jako nepotřebné „hraní v hodině, na kterou není čas“. Pregraduální příprava studentů pedagogické fakulty UJEP.	Podpořit spolupráci mezi pedagogickými pracovníky ve škole. Vytvořit sborník metod a postupů pro každý předmět, ve formě doplnění obsahové struktury (nikoli jako pouhý doplněk). Podpořit PP ve znalostech metod výuky, které jsou propojeny s reálným životem a implementovat je do výuky. Propojení pedagogických pracovníků 1., 2. a 3. stupně vzdělávání vč. vytvoření fokusních skupin. Podpora změn v ŠVP pro výuku ve větších časových blocích (90 min.). Příprava budoucích učitelů PF UJEP zaměřením na PIK ve všech studijních oborech.
Nedostatečné kompetence PP na školách a chybějící podpora při jejich dalším profesním rozvoji.	U PIK je předpokladem kreativní výuka. Absence motivace u části PP, kteří uvízli v „bublině vzdělávacího procesu“ neodpovídajícímu vzdělávání pro 21. století a budoucnost.	Zvýšit kompetence PP prostřednictvím vzdělávacích kurzů i jiných aktivit (např. prostřednictvím ICUK, NPI ČR, zapojení firem – vytvoření možnosti učitelské praxe. Profese na zkoušku (projekt pro PP).

<p>Předčasné ukončení vzdělávání z důvodu nevhodně zvoleného oboru. Nevyužití potenciálu a zájmu žáka. Chybí podpůrná pozice „profesní kouč“.</p>	<p>Žáci nemají dostatek informací, aby se mohli rozhodovat o své budoucí vzdělávací a profesní dráze, absence vzdělávání v kompetencích PIK. Žáci neumí komunikovat, pracovat v týmu, přizpůsobit se změnám, vytrvat při plnění úkolu, využít inovace a kreativitu, být iniciativní. Nízké povědomí žáků i rodičů o možnosti využití doplňkových kariérových nástrojů (profesní kouč – kariérový poradce).</p>	<p>Pomocí vhodně zvolených aktivit při výuce přispět k rozvoji potenciálu každého žáka.</p> <p>V průběhu školní docházky žáka podporovat PIK ve spolupráci s rodiči a širokou odbornou veřejností (projektová činnost, možnost vytvoření žákovských školních firem). Zapojení expertů a mistrů do vzdělávacího procesu (tandemová výuka PP- odborník z praxe). Zvýšit povědomí žáků a jejich rodičů o nabídce nástrojů ke zvýšení PIK.</p>
<p>Chybějící možnosti spolupráce rodičů a zapojení rodin v rámci rozvoje aktivit PIK.</p>	<p>ÚK zaujímá první místo v počtu SVL, čemuž odpovídá i rozložení vzdělanostní struktury obyvatelstva. Sociální postavení rodin se promítá do spolupráce se školou. Rodiče nevěří PP, škola je pro ně teoretická instituce. Rodiče se neúčastní třídních schůzek a dalších aktivit připravovaných pro rodiče školou. Někteří rodiče jsou patologickým vzorem pro své děti.</p>	<p>Systémově řešit spolupráci škol s rodiči žáků. Podpořit projektovou práci škol materiálně-technickým vybavením, propagací a veřejnou podporou aktivit.</p> <p>Spolupráce s ICUK, UJEP.</p>
<p>Nižší efektivita rozvoje kompetencí žáků k podpoře PIK v online prostředí.</p>	<p>Neznalost PP využití možností online prostředí pro rozvoj kompetencí žáků v PIK.</p>	<p>Proškolení PP ve využívání digitální technologií v online prostředí se zaměřením na virtuální prostředí: Internet věcí, virtuální realita, rozšířená virtuální realita. Zvýšit digitální kompetence PP a žáků. Zapojení ICUK. Spolupráce s UJEP, ČVUT pobočkou v Děčíně.</p>

3.1.5 ROZVOJ POTENCIÁLU KAŽDÉHO DÍTĚTE/ŽÁKA/STUDENTA/ÚČASTNÍKA NEFORMÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ (PODPORA INDIVIDUALIZACE VÝUKY A VYŠŠÍHO VYUŽÍVÁNÍ DIDAKTICKÝCH POSTUPŮ UMOŽŇUJÍCÍ VZDĚLÁVÁNÍ HETEROGENNÍCH KOLEKTIVŮ)

3.1.5.1 ÚVOD DO PROBLEMATIKY, REGIONÁLNÍ SPECIFIKA

Cílem vzdělávání v následující dekádě je základními a nepostradatelnými kompetencemi vybavený a motivovaný jedinec, které dokáže v co nejvyšší míře využít svůj potenciál v dynamicky se měnícím světě ve prospěch jak svého vlastního rozvoje, tak s ohledem na druhé a ve prospěch rozvoje celé společnosti (Strategie 2030+).

Jedním z cílů Strategie 2030+ je zaručit spravedlivé šance dosáhnout kvalitního vzdělávání všem dětem v ČR, zlepšit kvalitu zaostávajících částí vzdělávací soustavy a maximálně rozvinout potenciál každého žáka vstupujícího do vzdělávání.

Modernizace cílů a obsahů vzdělávání, včetně forem a metod výuky ve školách na všech úrovních vzdělávací soustavy (tj. od předškolního vzdělávání po terciální a další vzdělávání), individualizace výuky a zavádění didaktických postupů umožňujících vzdělávání různorodých kolektivů jsou spolu se zajištěním spravedlivého přístupu ke kvalitnímu vzdělání a snížením segregace, nerovností a rizika vyloučení ohrožených skupin ze vzdělávání předpokladem pro zajištění kvalitního života a dlouhodobé uplatnitelnosti jednotlivce ve společnosti a na trhu práce.

Ve strategii 2030+ se uvádí, že ČR patří mezi státy s největšími vzdělávacími nerovnostmi, které se projevují výraznou závislostí výsledků vzdělávání na sociálním statusu rodičů, značnými rozdíly mezi výsledky žáků z různých škol i regionů a nízkou mezigenerační mobilitou ve vzdělávání, jež je způsobena nízkou schopností vzdělávacího systému vyrovnávat sociální status rodiny a motivovat žáky k dosažení vyšších stupňů vzdělávání.

Nepříznivým jevem je opuštění vzdělávání bez dostatečné kvalifikace. Vysoký je počet žáků středního vzdělávání, kteří ukončí vzdělávání bez úspěšně dokončené střední školy. Předčasné opuštění vzdělání představuje nevyužití pracovního potenciálu mladých lidí i větší tlak na růst sociálních výdajů. Předčasný odchod ze vzdělávání je často spojený se sociálním znevýhodněním rodin a nízkou vzdělaností úrovní rodičů, špatný prospěch žáka, absence nebo neplnění školních povinností. Předčasné odchody ze vzdělávání trápí především učňovské školství. Výčet problémů středního odborného školství (příliš široká, neflexibilní nabídka oborů, přetrvávající malá pravděpodobnost uplatnění na trhu práce, malá prostupnosti systému způsobena nedostatečně solidním všeobecným předmětovým základem, předčasné odchody žáků ze systému a nízký společenský status učňů).

Socioekonomické charakteristiky českých krajů jsou významným faktorem ovlivňujícím výsledky českých žáků a stojí za podstatnými rozdíly mezi školami. Ústecký kraj má jeden z nejnižších socioekonomický status (SES) a také velmi nízký sociální kapitál, který spolu s nízkými průměrnými hodnotami SES kraje negativně působí na výsledky žáků v kraji. Kraj by tak měl podporovat dobrovolné aktivity žáků, sportovní a umělecké kroužky, u starších ročníků pak podporovat občanské vzdělávání.

Proto je dobré pro rozvoj potenciálu každého jednotlivce propojování formálního a neformálního vzdělávání. Význam neformálního vzdělávání není jen o práci s dětmi v jejich volném čase, ale dochází prostřednictvím společných prožitků k výchově, ale také ovlivňuje děti i pro období dospívání a celoživotním směřování. Neformální vzdělávání přináší, to co chybí ve vzdělání formálním – výchova prožitkem, výchova

k zodpovědnosti za sebe i druhé, výchova formou přímého kontaktu dětí a mladých lidí s přírodou, výchova k dobrovolnictví, vedení k participaci. Smysluplné využívání volného času je dlouhodobě osvědčenou a efektivní formou prevence vůči negativním vlivům. Neformální vzdělávání zároveň plní roli „záchranné sítě“ pro ty, kteří jsou neúspěšní ve formálním vzdělávání.

Důležitým faktorem jsou rovné příležitosti ve vzdělávání. Rozumíme tím nastavení takových podmínek, které umožní širší zapojení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do hlavního vzdělávacího proudu. Je však nutné vnímat a posuzovat všechny faktory, které ovlivňují výsledky tohoto vzdělávání. Je podstatná zejména spolupráce základních škol s rodiči a školskými poradenskými zařízeními. Cílem je, aby individuální možnosti každého žáka mohly být rozvinuty a posíleny co nejvíce.

Vztahy v dětských kolektivech bývají různorodé a komplikované. Stejně jako složení tříd a celých škol. V jedné třídě se spolu vzdělávají děti zdravotně postižené, nadané, děti cizinců, děti jiného etnika i většinové společnosti. Heterogenní složení kolektivu, kde se každý jedinec stává objektem individualizovaného přístupu, považuje inkluzivní přístup za přínos pro všechny žáky.

Inkluzivní vzdělávání vychází z požadavku přizpůsobení edukačního prostředí žákům. V takovém prostředí lze pracovat s heterogenní skupinou žáků a akceptovat tak různorodost pohlaví, etnicity, kultury, jazyka, sociálního prostředí, popř. věku; lze také pracovat s různou úrovní předpokladů, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami či mimořádným nadáním. Inkluzivní vzdělávání dává možnost vytvoření „školy pro všechny“.

Trend inkluzivního vzdělávání a s tím spojené přijímání žáků se SVP vede ke snižování počtu žáků ve školách samostatně zřízených pro tyto žáky. Celkově tedy dochází ke snižování podílu počtu žáků, kteří jsou zařazeni do speciálních tříd a stále více dochází k individuální integraci žáků se SPV do hlavního vzdělávacího proudu. Speciální školy poskytují vzdělání především těm žákům, kterým jejich stupeň postižení neumožňuje vzdělávání v hlavním vzdělávacím proudu.

Tabulka č. 27: Počet žáků v základních školách Ústeckého kraje

Školní rok	Počet žáků			Speciální třídy	Postižení	Běžné
	běžné třídy	speciální třídy	celkem	podíl v %	běžné tř.	podíl v %
2010/2011	62 947	5 028	67 975	7,40	3 286	5,22
2011/2012	63 480	4 777	68 257	7,00	3 544	5,58
2012/2013	64 614	4 391	69 005	6,36	3 824	5,92
2013/2014	65 911	4 194	70 105	5,98	4 192	6,36
2014/2015	67 829	4 041	71 870	5,62	4 329	6,38
2015/2016	69 698	3 822	73 520	5,20	4 428	6,35
2016/2017	71 471	3 474	74 945	4,64	4 768	6,67
2017/2018	72 815	3 262	76 077	4,29	5 669	7,79
2018/2019	73 172	3 121	76 293	4,09	6 335	8,66
2019/2020	72 844	3 166	76 010	4,17	7 218	9,91
2020/2021	72 664	3 142	75 806	4,14	7 593	10,45
2021/2022	71 812	3 275	75 087	4,36	7 083	9,86

Zdroj: Výkonové výkazy k 30. 9. příslušného roku

Jak je patrné z tabulky, postupně se během posledních let snižoval podíl žáků se speciálně vzdělávacími potřebami vzdělávaných ve speciálních třídách. Ten se zastavil ve školním roce 2020/2021. Jednou z příčin byl důsledek omezení výuky ve školách v souvislosti s covid-19, kdy někteří žáci nebyli schopni v rámci distanční výuky plnit požadavky školy. K této formě výuky byla potřebná i podpora rodičů, což byl opět u některých žáků, především ze znevýhodněného prostředí problém.

Pokud jde o typy zdravotního postižení, nejvíce je vzděláváno žáků s lehkým mentálním postižením. Během posledních let výrazně vzrostl počet žáků s vadami řeči a závažnými poruchami chování. Žáci se závažnými poruchami učení zůstávají v běžných třídách zhruba na stejné úrovni. Ve speciálních třídách jejich počet poklesl.

Tabulka č. 28: Žáci se zdravotním postižením ve speciálních třídách

Druh postižení:	2012/2013	2015/2016	2018/2019	2021/2022
mentálně	3 080	2 387	1 670	1 850
z toho středně těžce	460	277	225	224
těžce postižení	141	96	34	32
s hlubokým post.	18	12	3	1
sluchově	16	13	5	5
zrakově	13	13	6	4
vady řeči	125	222	162	168
tělesně	32	22	8	7
více vad	460	523	787	906
vývojové poruchy učení	380	183	86	60
vývojové por. chování	78	180	105	169
autisté	136	214	86	81
celkem	4 320	3 759	2 916	3 244

Zdroj: Výkonové výkazy k 30. 9. příslušného roku

Tabulka č. 29: Žáci se zdravotním postižením v běžných třídách

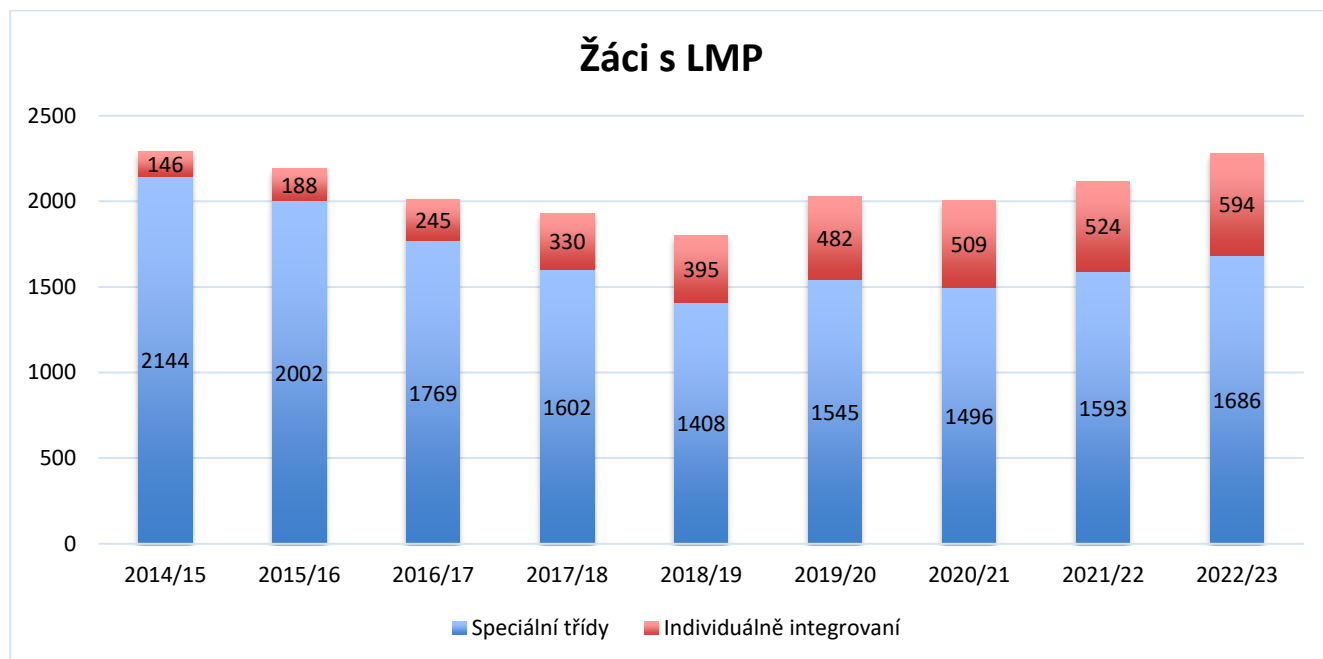
Druh postižení:	2012/2013	2015/2016	2018/2019	2021/2022
mentálně	99	195	400	526
z toho středně těžce	6	7	5	2
těžce postižení	1	0	0	0
sluchově	64	78	73	85
zrakově	42	47	51	69
vady řeči	83	185	828	1 242
tělesně	74	66	65	65
více vad	75	147	477	301
vývojové poruchy učení	3 007	3 056	2 894	2 741
vývojové por. chování	333	552	1 414	1 916
autisté	47	102	133	138
celkem	3 824	4 428	6 335	7 083

Zdroj: Výkonové výkazy k 30. 9. příslušného roku

V souladu s cíli inkluze se snižuje počet žáků s lehkým mentálním postižením vzdělávaných ve speciálních třídách. Zatímco ve speciálních třídách od roku 2010 klesl jejich počet o 39 %, běžné třídy zaznamenaly téměř desetinásobný nárůst žáků vzdělávaných podle RVP ZV s upravenými výstupy. Následující graf ukazuje deklarované konstantní změny.

Graf č. 10: Vývoj počtu žáků s lehkým mentálním postižením v běžných třídách

Zdroj: Výkonové výkazy k 30. 9. příslušného roku

Z grafu je patrný postupný nárůst žáků s lehkým mentálním postižením vzdělávaných v běžných třídách. Data jsou uvedena pouze za oblast inkluze, téma Potenciál každého dítěte/žáka/studenta/účastníka neformálního vzdělávání je nové, a proto data za tuto část jako celku nejsou zatím dostupná.

3.1.5.2 VLASTNÍ ZKUŠENOSTI S DANOU OBLASTÍ INTERVENCE

V posledních letech je téma inkluze – společné vzdělávání nejen aktuálním, ale také velmi citlivým tématem. Trendem dnešní doby je, že jedinci se zdravotním či jiným postižením nepatří na tzv. okraj společnosti, ale jsou její nedílnou součástí, a tak se integrace takových jedinců stává součástí života celé populace. Každá vyspělá společnost by měla respektovat právo na vzdělání pro všechny, tzn. neodmítat jedince se specifickými vzdělávacími potřebami, ale naopak snažit se je začlenit do běžného společenského života. Jak tahle teorie může fungovat v praxi? Nejdůležitějším faktorem je připravenost vzdělávacího zařízení, rodiny, veřejnosti, a dokonce i samotného žáka se speciálními vzdělávacími potřebami na proces integrace.

Na školu, která je inkluzivní, jsou ovšem kladeny vyšší nároky spojené s širokou heterogenitou složení jejich žáků. Jedná se především o uzpůsobení prostředí, pomůcek, využívání asistentů či externích odborníků a péči o duševní zdraví všech žáků i učitelů. V České republice to předpokládá radikální změnu filozofie celého školství, což nejspíš není za stávající situace otázka nejbližší budoucnosti, jako spíše během na dlouhou trať. Jde také o systémová opatření a změny v legislativě.

3.1.5.3 ANALÝZA POTŘEB ŠKOL V ÚSTECKÉM KRAJI

V rámci inkluzivního vzdělávání, které je pouhou součástí nynějšího klíčového tématu, se dle analýzy školy snaží zejména o zpracovávání a vyhodnocování vzdělávacích/výchovných plánů, spolupráci se školskými poradenskými zařízeními při péči o žáky se SVP, využívají různé formy, metody a styly výuky v souladu se SVP nebo volí metody pro zjišťování výsledků učení žáků, zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování vzdělávání, a jiné.

Mezi zmíněné potíže této oblasti se řadí absence poradenského pracoviště v rozšířené podobě, nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání na škole, příliš vysoký počet žáků ve třídě, neochota vyučujících k realizaci tohoto vzdělávání, a jiné. Problémy jsou blíže popsány dále v tomto dokumentu.

Do opatření, která by pomohla v rozvoji této oblasti školy, řadí například dostatečné možnosti pro vzdělávání pedagogů, zajištění prostorových dispozic školy nebo opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků.

Na základě pokynu řídicího orgánu bylo dodáno dotazníkové šetření MŠMT k této oblasti, jež je jednou z příloh Analýzy potřeb na školách v Ústeckém kraji.

Školní akční plány (SŠ a VOŠ)

Mezi nejčteněji zvolené typy potřeb samotnými školami v oblasti inkluze¹⁹ jsou:

- Personální podpora: Vytvořit tým – spolupracovat – 59x.
- Nákupy, prostory: Bezbariérovost – vybudování bezbariérového přístupu do školy (rampa, výtah/schodolez, terénní úpravy, podlahy, dveře, WC, parkovací místa,...) – 23x; Bezbariérovost – reorganizace, úprava prostor pro výuku nebo výcvik, praxi, odstranění bariér, ergonomická úprava pracovních míst pohybově postižených žáků (škola, střediska praktického vyučování, hospodářství aj.) – 21x.
- Rozvoj, školení PP: Vytvořit učitelům dostatečnou nabídku DVPP pro společné vzdělávání a zajistit jej – 38x; Motivační seminář pro školy na téma inkluze (společné vzdělávání žáků s odlišnými vzdělávacími potřebami, spec. ped.), rozvoj sociálních dovedností zaměstnanců škol, prevence rizikového chování – 22x.
- Spolupráce PP, aktivity, činnosti: Monitoring a identifikace a evidence žáků se SVP (nadání, znevýhodnění, ...), iniciování intervence v případě potřeby – 28x; Prevence předčasných odchodů + monitoring a identifikace žáků (nadání, špatné studijní výsledky, riziková,...), cílená práce se žáky oborů s vysokým podílem předčasného ukončení vzdělávání (konzultace, doučování, zlepšování dovedností, spolupráce s rodinou, komunitou, opodstatněná cílená finanční podpora žáků z rodin v hmotné nouzi se zpětnou kontrolou, spolupráce s NNO) – 14x.
- Nad rámec výuky: Práce se žáky oborů s vysokým podílem předčasného ukončení vzdělávání (konzultace, doučování, zlepšování dovedností, spolupráce s rodinou, opodstatněná cílená finanční podpora žáků z rodin v hmotné nouzi se zpětnou kontrolou, spolupráce s NNO) – 23x.

Zvolené možnosti v potřebách škol jsou v naprostém souladu s doporučeními krajských metodiků KAP a doplňují tak reálnou situaci o potřebná data ze vzdělávacího systému v Ústeckém kraji.

¹⁹ Nynější podoba klíčového tématu KAP III ÚK je odlišná, avšak nikoli v celém svém obsahu.

3.1.5.4 VÝSLEDEK ANALÝZY STRATEGICKÝCH DOKUMENTŮ

Oblasti společného vzdělávání se věnují dokumenty s krajským dopadem, tak dokumenty národní úrovně.

3.1.5.4.1 DOKUMENTY NA NÁRODNÍ ÚROVNI

Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+

Vzdělávací systém je nutné nastavit tak, aby nepřispíval k rozvoji nerovností, ale naopak umožňoval přístup ke kvalitnímu společnému vzdělávání pro všechny, bez ohledu na jejich osobní charakteristiky nebo sociálně-ekonomické podmínky, ve kterých žijí. Strategie akcentuje potřebu umenšit závislost výsledků vzdělávání žáků na sociálním statusu rodičů a snížit rozdíly v kvalitě vzdělávání v jednotlivých regionech a mezi školami. Rovněž bude kladen větší důraz na individualizaci vzdělávání, aby došlo k rozvoji potenciálu každého jedince.

Mezi klíčové kroky Strategie 2030+ na období 2020–2023 patří mj. podpora předškolního vzdělávání. Hlavním cílem opatření je neustále zvyšovat kvalitu předškolního vzdělávání a zapojovat do něj čím dále více dětí.

Soubor opatření:

- Opatření č. 1 Zvýšení účasti dětí v předškolním vzdělávání.

Cílem je zvýšit podíl dětí, které se účastní předškolního vzdělávání prostřednictvím uceleného souboru aktivit a také posílením jeho atraktivity. Důležité je motivovat zákonné zástupce, kteří dlouhodobě své děti do předškolního vzdělávání nezačleňují, a posilovat spolupráci mezi rodinou a školou.

- Opatření č. 2 Úprava RVP PV a zvýšení kvality předškolního vzdělávání.

Cílem opatření je aktualizovat RVP PV a metodicky podpořit pedagogické týmy mateřských škol nejen při aktualizacích školních vzdělávacích programů, ale především při práci s kurikulem, jejím vyhodnocování a neustálém zkvalitňování. Je potřeba posílit zpětnovazební funkce školy při sledování a hodnocení efektivity vzdělávacího procesu a vzdělávacích výsledků. Budou konkretizovány postupy vedení a využívání pedagogické diagnostiky k individualizaci vzdělávání, což bude mít dopad i na snížení podílů odkladů školní docházky. Důraz bude kladen na spolupráci se zákonnými zástupci v oblasti vzdělávání a výchovy dětí.

- Opatření č. 3 Podpora pedagogů a vedení školy.

Opatření se zaměřuje na zvýšení kvality předškolního vzdělávání prostřednictvím podpory pedagogů. Je nutné analyzovat obsah a způsob vzdělávání učitelů a ředitelů MŠ a podpořit možnost zvýšení požadavku na jejich odbornou kvalifikaci. Modernizujeme obsah počátečního vzdělávání v souladu se současnými potřebami společného vzdělávání, vzdělávání dětí s OMJ, vzdělávání dětí ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí. Podpora kompetence předškolních pedagogů v dalším vzdělávání a posílení řídicí kompetence vedoucích pracovníků MŠ.

V oblasti Zvyšování kvality ve vzdělávání ve strukturálně postižených regionech patří mezi hlavní kroky:

- Opatření č. 1 Komplexní podpora pro školy v obcích s vyšším podílem dětí a žáků ohrožených sociálním vyloučením v určených krajích.

Cílem opatření je prostřednictvím komplexního systému podpory pro nejhroženější školy, které se potýkají s heterogenními kolektivy, nedostatečným zázemím v podobě podpůrných profesí a v důsledku s podprůměrnými výsledky vzdělávání, přispět k naplnění cíle „Snížení regionálních nerovností v dosahovaných výsledcích vzdělávání a snížení závislosti výsledků vzdělávání na sociálním statusu rodiny“.

- Opatření č. 2 Omezení segregačních tendencí v základním školství.

Cílem je posílení metodické podpory zřizovatelům škol v oblasti regulace spádovosti se zaměřením na tvorbu map a dostupnost dat o segregaci ve školství. Vyšší metodická podpora bude zajištěna i školským poradenským zařízením a bude posílena jejich kontrola a revize práce v oblastech, kde se segregace vyskytuje.

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2019–2023

Opatření, která jsou zde uvedena, cílí především na podporu rovnosti v přístupu ke vzdělávání na všech úrovních škol mj. prostřednictvím dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, meziresortní spolupráce nebo rozvoje spolupráce škol s poskytovateli sociální práce a sociálních služeb za účelem multidisciplinárního přístupu k sociálně znevýhodněným dětem, žákům a studentům a jejich rodinám.

Strategie sociálního začleňování 2021–2030

Jako jeden ze závažných jevů posledních několika let lze označit nárůst rozdílů, či lépe disparit, v rámci vzdělávacího systému ČR, a to jak v souvislosti s diferenciací jednotlivých škol na dílčích stupních vzdělávání, tak především napříč jednotlivými regiony (krají) či dalšími jinak teritoriálně definovanými jednotkami. Daný jev, mající bezesporu negativní důsledky na podmínky, průběh i výsledky vzdělávání minimálně u části dětí, žáků a studentů, lze ilustrovat na základě vybraných dat a indikátorů. V tomto ohledu se pak jeví jako zcela nezbytné definovat dílčí cíle a opatření ke zvýšení kvality podmínek a průběhu vzdělávání v regionech či na jednotlivých školách všech stupňů vzdělávání, u kterých byly identifikovány zásadní problémy a nedostatky, s cílem umožnit maximální rozvoj vzdělávacího potenciálu každého dítěte, žáka či studenta.

Opatření, která jsou zde uvedena, cílí především na podporu rovnosti v přístupu ke vzdělávání na všech úrovních škol mj. prostřednictvím dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, meziresortní spolupráce nebo rozvoje spolupráce škol s poskytovateli sociální práce a sociálních služeb za účelem multidisciplinárního přístupu k sociálně znevýhodněným dětem, žákům a studentům a jejich rodinám.

- **Předškolní vzdělávání**

B.4 Zasazovat se o maximální rozvoj potenciálu všech dětí včetně rozvoje jejich tvořivosti.

Soubor opatření:

- Opatření B.4.1 – Poskytovat metodickou podporu učitelům v MŠ v návaznosti na změny RVP.
- Opatření B.4.2 – Podpora materiálního vybavení MŠ pro rozvoj vzdělávání.
- Opatření B.4.3 – Podporovat prvky polytechnické výchovy a rozvoj digitálních kompetencí a prohlubování znalostí z oblasti kybernetické bezpečnosti ve vzdělávání dětí v MŠ.

- **Základní vzdělávání**

C.3 Odstraňovat v maximální možné míře disparity v průběhu a podmínkách vzdělávání žáků na základním stupni vzdělávání napříč regiony se zaměřením na oblasti s přítomností sociálně vyloučených lokalit

- **Rovné příležitosti ve vzdělávání, poradenství, vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami.**

G.3 Zasadovat se o maximální rozvoj potenciálu všech dětí, žáků a studentů, včetně rozvoje jejich tvořivosti

G.3.1 Podpořit další rozvoj nadaných dětí, žáků a studentů a kvalitní diagnostiku nadání

Národní strategie ochrany práv dětí na období 2021–2029

Hlavním cílem této strategie je zajištění kvalitního života dětí tak, aby mohly vyrůstat v bezpečném rodinném prostředí a mít rovné příležitosti, které by mohly využít pro plný rozvoj svého potenciálu.

Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů na období 2021-2030

Hlavním cílem je vytvořit rámec pro opatření, která rozvinou pozitivní změny, jichž bylo dosaženo v některých oblastech romské integrace, a pro opatření, která povedou ke zvrácení negativních trendů tam, kde negativní trendy přetrvávají nebo se prohlubují. Realizace obsahu této strategie počítá s aktivní participací zástupců romské národnostní menšiny. Občanské zplnomocnění příslušníků romské národnostní menšiny má vést k jejich občanské, socioekonomické, politické, a kulturní emancipaci. Cílem je odstranění všech neodůvodněných a nepřijatelných rozdílů mezi situací značné části Romů a většinové populace, zajištění účinné ochrany Romů před diskriminací a povzbuzení emancipace Romů, romské kultury, jazyka a participace Romů. Má proto velký význam pro školství a oblast inkluze.

Ve výčtu strategických dokumentů bohužel chybí samostatný materiál, který by se věnoval žákům nadaným. Existuje Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období let 2014–2020, na tu však již nenavázal žádný dokument. Přestože se ve všech významných strategických dokumentech tato problematika zmiňuje, zasloužila by si větší podporu.

Národní plán obnovy

Do důležitých dokumentů a zdrojů je rovněž nutné zařadit komponentu 3.2. Alokovaná částka NPO činí 1 312 878 000 Kč. Jedná se o plán mj. *zaměřený na posílení školy jako instituce připravené na práci s žáky se sociálním znevýhodněním a heterogenními kolektivy obecně, a jako instituce zastávající respektované místo ve školské soustavě daného regionu. (...) Cílem je zvýšení školní úspěšnosti těchto žáků, jejich motivace k učení a celkový wellbeing²⁰.*

3.1.5.4.2 DOKUMENTY NA REGIONÁLNÍ ÚROVNI

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2020-2024

Tento dokument definuje opatření ve vzdělávání žáků se SVP. Jsou zde stanoveny problémové oblasti v jednotlivých typech škol. Oblasti inkluze a souvisejících problémů se týkají následující:

Mateřské školy:

- Nižší účast dětí v Ústeckém kraji na předškolním vzdělávání.

²⁰ [Národní plán obnovy \(planobnovy.cz\)](https://planobnovy.cz)

- Nízká efektivita dopadu povinného předškolního vzdělávání pro skupinu dětí ohrožených budoucím školním neúspěchem ze socio-kulturně znevýhodněných lokalit, na něž byl záměr zákonodárců směřován.
- Narůstající počet dětí s vadami řeči a komunikačními kompetencemi obecně.
- Narůstající počet dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, které jsou integrované do běžných tříd MŠ.
- Začleňování dětí ve věku od dvou do tří let, pro které nemají všechny školy připraveny optimální personální a materiální podmínky (a bezpečné prostředí).
- Zvýšená administrativní zátěž ředitelů/ředitelek škol v souvislosti s inkluzivním vzděláváním.

Základní školy:

- Vysoký podíl žáků, kteří ukončí povinnou školní docházku v jiném než 9. ročníku a předčasné odchody ze vzdělávání.
- Zvyšující se nároky na učitele, související s vyšším podílem žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v běžných třídách základních škol.
- Rostoucí počet žáků s komunikačními problémy (nejen s vadami řeči, narůstající počet dětí vracějících se do ČR po dlouhodobém pobytu v zahraničí a dětí zahraničních pracovníků), poruchami chování a učení.
- Vysoký počet zameškaných hodin.

Střední školy:

- Vysoký podíl žáků, kteří předčasně ukončí vzdělávání a vysoká absence žáků ve vyučování.

Ústecký krajský plán vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením 2021-2025

Tento materiál je dalším významným materiálem na úrovni kraje. V oblasti školství jsou uvedeny celkem 3 cíle:

- Cíl 8.1.: Kvalitní práce školských poradenských zařízení, včetně zkrácení dodržování zákonné lhůty na provedení vyšetření.
- Cíl 8.2.: Kvalitní příprava a podpora všech pedagogických profesí při výuce dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením.
- Cíl 8.3.: Kvalitní vzdělávání dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením s respektem vůči individuálním potřebám.

Těmto cílům odpovídají opatření:

- Zpracovat přehled bezbariérových středních škol dle jednotlivých míst poskytovaného vzdělávání na území Ústeckého kraje a následně ho zveřejnit na webových stránkách kraje.
- Podporovat všechny formy vzdělávání občanů se zdravotním postižením včetně celoživotního vzdělávání občanů se zdravotním postižením.
- Vytvoření „Databáze pomůcek“, která by byla určena pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Prostřednictvím Poradenského a edukačního centra (PECKA) poskytovat poradenskou činnost znevýhodněným osobám a také těm, kteří se znevýhodněnými pracují.

KAP 2 – Evaluace KAP 2

V Evaluační zprávě je problematika řešena v bodě 3.4.3 v Obecné prioritě III „Společné vzdělávání“ v Obecném cíli 4 Vytvořit příznivější podmínky pro úspěšné vzdělávání dětí a žáků a studentů v hlavním vzdělávacím proudu. V KAP II zahrnovala obecná prioritizace problematiku inkluzivního vzdělávání. Tato oblast je hodnocena jako méně důležitá, je její řešení nezbytné a to především kvůli sociálnímu složení a postavení regionu v rámci ČR.

Naplňování obecného cíle probíhá v rámci projektu IKAP B2. V bodě 3.5 Vyhodnocení stanovených priorit – Závěry pro období KAP III jsou uvedeny klady a zápory k uvedené prioritě se zaměřením na společné vzdělávání.

Klady:

- dostupnost škol s didaktickými a kompenzačními pomůckami pro práci se žáky se SVP,
- individuální přístup,
- lepší spolupráce školy se zákonnými zástupci,
- lepší komunikace se ŠPZ týkající se obsahu doporučení s ohledem na možnosti školy,

Zápory:

- nízká metodická podpora ze strany MŠMT,
- nedostatek speciálních pedagogů a psychologů,
- nezáměr rodičů tzv. problémových žáků,
- nedostatek didaktických pomůcek pro žáky na 2. st. ZŠ a SŠ,
- nastavování podpůrných opatření personálního charakteru v průběhu školního roku (nedostatek volných asistentů pedagoga na pracovním trhu),
- chybějící prostory pro odborné učebny s bezbariérovým přístupem,
- chybějící prostory pro individuální práci se žáky se SVP (2. st. ZŠ a SŠ),
- nebezpečí syndromu vyhoření,
- nárůst žáků s poruchou chování (psychiatrické diagnózy).

3.1.5.5 ZJIŠTĚNÍ ZÍSKANÁ V RÁMCI REALIZACE AKTIVIT KAP

Níže jsou shrnuty výstupy z jednání se členy platformy. Uváděny jsou problémy a jejich příčiny s nejčastějším opakováním. Pro lepší orientaci jsou data seskupena do tabulky č. 30.

Tabulka č. 30: Problémy, příčiny identifikované v rámci šetření provedeného při realizaci KAP a na ty navazující návrhy opatření

Problém	Příčina	Cíl (potřeba)
Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami – u žáků s poruchami chování – nedostatek odborníků, mezera u psychiatrických diagnóz.	Finanční ohodnocení odborníků.	Pozice etopeda na školách, rozšíření sítě SVP.

Zdravotně postižení – nedostatečná znalost absolventů VŠ, jak s dětmi/žáky/studenty pracovat.	Na pedagogických školách jsou studenti vzdělávání více teoreticky, nemají dostatek metodických předmětů. Také hodiny praxe nejsou v dostatečné výši. Pokud by docházeli na praxi pravidelně a často, mohli by vykonávat práci "asistenta" a rychleji pochopit pedagogické umění.	Časnější profilace studenta, vyšší počet absolventů motivovaných k dlouhodobější práci ve školství. Více praxe studentů již od 1. ročníku. Zohlednění problematiky v učebních plánech pedagogických fakult.
Zdravotně postižení – chybí časový prostor pro každého žáka.	Vysoké počty žáků ve třídách jsou příčinou přepracovanosti pedagogů, jejich vzdalování se od úspěšného průběhu vzdělávání. Pokud ve třídě bude max. 20 dětí, má pedagog možnost lépe reagovat na projevy poruch chování dětí, má čas na konzultace s odborníky a spolupráci s ostatními učiteli. Ve vyhlášce se říká, že max. počet žáků ve třídě se snižuje dle počtu žáků s PO, ale když se počítají průměrné počty žáků ve třídě třeba kvůli PHmax – tak se tyto odpočty nezohledňují.	Snížení průměrného počtu žáků ve třídách.
Zdravotně postižení – ZŠ – více žáků se zdravotním postižením v jedné třídě.	Vysoký podíl žáků se SVP, často organizačně nelze zajistit jejich rovnoměrné zastoupení v jednotlivých třídách.	Asistent pedagoga stanovený PHmax jako ve speciálních školách (pokud by tím nedošlo k omezení počtu asistentů pedagoga).
Sociálně znevýhodnění – chybí zapojení rodičů.	Rodiče nespolupracují se školou, OSPOD. Vysoký počet vyloučených lokalit, velká finanční náročnost podpůrných opatření.	Motivace ke spolupráci se školou. Odstranění sociálně vyloučených lokalit (není v kompetenci školství).
Zdravotně znevýhodnění – není definována odpovědnost osoby, která má takové dítě "v péči" – chybí právní opora, nedostatek časového prostoru individuální intenzivní péče, kolize v legislativě.	Nutná spolupráce MŠMT a MZ, vytvoření právní opory pro zaměstnance, kteří budou např. podávat dětem léky.	Společná metodika MZ a MŠMT, zákonná úprava péče ve škole.
Odlišný mateřský jazyk (kulturně znevýhodnění) – ZŠ – vysoký počet žáků v některých školách, omezení doporučení ŠPZ personální podpory žákům s OMJ.	Velká finanční náročnost podpůrných opatření.	Neomezovat SPC v jejich pravomocích, pokud žák (a zejména jeho učitel) personální podporu potřebuje, nechť ji dostane.

Nadaní žáci – ZŠ – učitelé zatím neumí pracovat s těmito žáky a identifikovat je.	Nadaní žáci dobře pracují ve věkově smíšených skupinách. Tento druh aktivit na školách téměř chybí, občas se realizuje v rámci projektových dnů. Výjimku tvoří jednotřídky.	Zlepšit přístup k těmto žákům zkvalitňováním svého vzdělávání.
Rodiče – špatná komunikace, chybí nastavení jasných pravidel, která musí dodržovat obě strany.	Vysoký počet žáků ve třídě, nedostatek času, nezájem některých rodičů.	Nastavení jasné fungující spolupráce na partnerské i neformální úrovni.
Nestátní neziskové organizace v oblasti sociální péče, ale i dalších mimoškolních aktivit – velká část organizací je zaměřena pouze na romské žáky.	Prioritní podpora ze strany státu.	Zaměření na všechny, kteří pomoc potřebují.
Nestátní neziskové organizace v oblasti sociální péče, ale i dalších mimoškolních aktivit – v některých organizacích neznalost praxe (platí obecně).	Nedostatek odborných pracovníků.	Zkvalitnit výběr pracovníků.
OSPOD při řešení problémů (např. záškoláctví) – školám chybí zpětná vazba.	Nedostatečná spolupráce OSPOD se školami (neplatí obecně).	Změna legislativy.
Ze strany zřizovatelů – malý zájem o jednotlivé konkrétní školy.	Velikost obce, zájem politiků.	Spolupracovat při výběru s kandidáty na ředitele škol; vysvětlit procesy, které se pojí s vedením instituce za účelem generační výměny a především možných náhrad na těchto pozicích do budoucna.
Péče o duševní zdraví dětí/žáků.	Malý zájem rodičů o své děti, nedostatek času na výchovu a společně trávený čas, finanční problémy v rodině, sociálně slabé rodiny.	Prevence – zaměřit se na ohrožené děti na škole.
Pedagogičtí pracovníci – duševní hygiena – projekty a dotované programy pro celé sborovny – teambuildingy zaměřené na prevenci syndromu vyhoření, péči o vlastní duševní zdraví.	Nedostatečná nabídka kvalitních programů.	Proškolení co nejvyššího počtu sboroven.

V oblasti společného vzdělávání – chybí dostatečná kvalitní nabídka, časová náročnost.	Odborníci jsou vytíženi jinou činností a je jich zatím ještě nedostatek (chybí praxe).	Vzdělávat: metody a formy práce, formativní hodnocení, individualizace a diferenciacie výuky, tandemová výuka.
Přechod žáků MŠ-ZŠ ve spolupráci s rodiči – u MŠ mnoho dětí s odklady.	Nároky na dítě – neúspěch při zahájení PŠD.	MŠ – odklady pouze v nezbytných případech.
Přechod žáků MŠ-ZŠ – spolupráce se ZŠ – selhávání při nástupu do školy.	Depistáž, diagnostika.	Kvalitní práce výchovného poradce, využití podpůrných nástrojů k diagnostice i k určení osobních preferencí žáka.
Přechod žáků ZŠ-SŠ ve spolupráci s rodiči – rodiče hlásí děti na SŠ, i když na to nemají schopnosti.	Vysoké nároky rodičů.	Metodická pomoc, spolupráce s PPP.
Zákon o pedagogických pracovnících – ZŠ – ukotvení pozice školní psychologa, školního speciálního pedagoga, koordinátora inkluze a kariérového poradce, případně etopeda, sociálního pedagoga.	Nejsou v zákoně o pedagogických pracovnících.	Zakotvit v zákoně.
Prováděcí vyhlášky (pro MŠ, ZŠ, SŠ, ŠPZ) – dostatečně nezajišťují individuální přístup.	Vysoké počty dětí/žáků ve třídách.	Úprava počtu dětí/žáků ve vyhláškách.

3.1.6 PODPORA MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI

3.1.6.1 ÚVOD DO PROBLEMATIKY, REGIONÁLNÍ SPECIFIKA

Matematická gramotnost je v současnosti nejčastěji definována jako určitá schopnost jedince poznat a pochopit roli, kterou hraje matematika ve světě, dělat dobře podložené úsudky a proniknout do matematiky tak, aby splňovala jeho životní potřeby jako tvořivého, zainteresovaného a přemýšlivého člověka.

Stále častěji tedy matematickou gramotnost chápeme ne jako výuku matematického obsahu, ale jako využití metod, které matematika používá v jakékoliv situaci i mimo svět čisté matematiky. Definování matematické gramotnosti můžeme rozšířit o aspekty, které se projevují při procesu jejího rozvoje. Česká školní inspekce stanovuje identifikovatelné a kontrolovatelné projevy získávání matematické gramotnosti.

Je to především projevovaná radost z poznání, z vyřešení problému, pochopení pojmů a vztahu mezi nimi. Tato radost indikuje sebevědomí, pohodu a úspěch jedince, dále pak chuť k dalšímu učení a dalším výzvám. Další aspekt souvisí s matematickým obsahem a jazykem matematického popisu jevů. Tato schopnost pak limituje hloubku porozumění problému a také schopnost úspěšně studovat matematiku a dorozumívat se o řešení ve spolupráci s učitelem či spolužáky při skupinové práci. Další dva aspekty matematické gramotnosti na sebe navazují. Jedním z nich je kódování informací manipulativními a badatelskými metodami objevování společných rysů jevů a zákonitostí. Druhý pak naznačené zákonitosti zobecňuje a abstrahuje. Nemusí vždy jít o vyzkoumání celého tématu, který matematické trval spoustu let, ale dílčích obecných informací např. komutativnosti sčítání, tedy že $5+2$ je to samé jako $2+5$. Matematika jako taková je model reality. Žáci s rozvinutou gramotností by měli mít schopnost argumentovat svá řešení, tvořit příklady, protipříklady a modelovat řešení. Chyba je pozitivní součástí při každé tvořivé činnosti, v rané fázi jakékoliv kognitivního procesu, schopnost objevit chybu, poučit se z ní, vytvořit z ní nechybové řešení patří do jakéhokoliv poznávání při upevňování učiva, tedy i do rozvoje matematické gramotnosti. Posledním aspektem pak je schopnost argumentace eliminace chyby ve správné řešení ať již sobě samotnému či v menších pracovních skupinách.

V připravované velké revizi Rámcových vzdělávacích programů matematická gramotnost společně s gramotností čtenářskou získávají podstatně vyšší důležitost než v dokumentech předchozích. Z metodiky vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace se dostává společně s klíčovými kompetencemi na úroveň cílů vzdělávání.

3.1.6.2 VLASTNÍ ZKUŠENOSTI S DANOU OBLASTÍ INTERVENCE

Ústecký kraj se ve své projektové činnosti pravidelně věnuje rozvoji gramotností včetně gramotnosti matematické. I když gramotnosti byly v projektových výzvách nepovinnými oblastmi intervence, krajské projekty možnost zařadit je do projektu dlouhodobě využívají. To se stalo v projektech Přírodovědné vzdělávání a Technické vzdělávání, ale především v projektech IKAP A I – Systémové řešení – Motivace vzdělávání pedagogů a IKAP I B – Cílená podpora škol při plnění KAP I a v dalším období Podpora polytechnického vzdělávání a gramotností IKAP A II a Podpora úspěšnosti ve vzdělávání v Ústeckém kraji IKAP B II.

V těchto projektech byl rozvoj matematické gramotnosti žáků zaměřen na cílovou skupinu učitelů matematiky, nejdříve středních škol, později všech stupňů škol a také pracovníků volnočasových aktivit, především pedagogů technických klubů. Byla vytvořena skupina angažovaných učitelů z cca 35 škol, které poznatky získané v projektu předávali dále pedagogům z jejich vlastních či okolních škol. Formou předávání

zkušeností byla organizace letních a zimních škol, setkávání odborné metodické skupiny, výjezdy mobilního centra kolegiální podpory, půjčování pomůcek, sdílení příkladů dobré praxe (v diskuzích ale i v psaných příspěvcích) a veletrh vzdělávání. Od počátečního pasivního přijímání poznatků učiteli docházelo postupně k aktivnímu přístupu učitelů při sdílení zkušeností tak, že byla vytvořena otevřená skupina pedagogů podobného pedagogického názoru a využívání stejných didaktických pravidel. Tito pedagogové pak mohou pokračovat ve sdílení s dalšími svými kolegy. Aktivita pro učitele matematiky byly úspěšné, rozvoj matematické gramotnosti je ale nutno rozšířit i mimo pedagogy matematiky a také o učitele 1. stupně a předškolního vzdělávání.

3.1.6.3 ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH V ÚSTECKÉM KRAJI

Hodnotí rozvoj matematické gramotnosti podle posunu jednotlivých škol pomocí série dotazníkových šetření.

V nejvyšší míře jsou vykonávány aktivity patřící do základní úrovně. V této úrovni probíhá rozvoj matematické gramotnosti v rámci výuky matematiky. Ve vysoké míře jsou vykonávány také aktivity mírně pokročilé úrovně, ve které je rozvoj matematické gramotnosti realizován prostřednictvím dílčích aktivit. Při hodnocení předpokládaného posunu v oblasti rozvoje matematické gramotnosti plánují školy rozvoj činností především v rámci pokročilé úrovně, čímž deklarují zájem o ucelené pojetí začlenění matematické gramotnosti do výuky.

V oblasti rozvoje matematické gramotnosti v České republice by školy nejčastěji potřebovaly podporu rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty, finanční podporu pro možné půlení hodin matematiky a výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí. Dále jako nedostatečnou a nesystematickou hodnotí ředitelé škol nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, především využívání informačních technologií, také chybí podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty, prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a výukové materiály na podporu propojení matematiky s běžným životem a budoucí profesí.

Velkým problémem SOŠ jsou předčasné odchody ze vzdělávacího systému. I na tento problém působí nedostatečně rozvinutá gramotnost, především čtenářská a matematická. Ta způsobuje neporozumění, nepochopení výukového tématu, zažití neúspěchu a snížení motivace k dalšímu vzdělávání.

Školní akční plány (SŠ a VOŠ)

Mezi nejčastěji zvolené typy potřeb samotnými školami v oblasti matematické gramotnosti jsou:

- Nákupy, prostory: Zajistit finance na nákup učebních pomůcek, materiálů – 15x.
- Rozvoj, školení PP: Realizovat vzdělávání pedagogů v matematické gramotnosti (od MŠ po VOŠ) = obsah – 24x; V oblasti didaktiky rozvoje matematické gramotnosti = forma, metody – 24x; Finanční gramotnost – 14x.
- Spolupráce PP, aktivity, činnosti: Zajistit multioborovou propustnost – 21x; Inovovat ŠVP – prostřednictvím komplexního rozvoje jednotlivých složek matematické gramotnosti napříč vzdělávacími předměty poskytovat žákům vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě – 10x.
- Ve výuce: Projektové dny – 13x; Finanční gramotnost – 9x.
- Nad rámec výuky: Extrakurikulární aktivity v MG – doučování, konzultace, ... – 8x.

Zvolené možnosti v potřebách škol jsou v naprostém souladu s doporučeními krajských metodiků KAP a doplňují tak reálnou situaci o potřebná data ze vzdělávacího systému v Ústeckém kraji.

3.1.6.4 VÝSLEDEK ANALÝZY STRATEGICKÝCH DOKUMENTŮ

Matematická gramotnost se objevuje ve všech podstatných školských dokumentech na národní i krajské úrovni. Celonárodní strategické dokumenty (především ty nejnovější) ji uvádějí komplexně s jasným vymezením a usazením do kontextu vzdělávací politiky. V krajských dokumentech se také vyskytuje poměrně často, ale zatím spíše izolovaně vždy ve spojení s konkrétní řešenou problematikou.

3.1.6.4.1 DOKUMENTY NA NÁRODNÍ ÚROVNI

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+

Definuje gramotnosti jako předpoklad k úspěšnému celoživotnímu vzdělávání a k zažití úspěchu ve škole i v pracovní činnosti. Vymezuje s uvedením silné provázanosti čtenářskou, matematickou a přírodovědnou gramotnost.

Dlouhodobé trendy vedou k nutnosti transformovat nejen vzdělávací prostředí, ale také vzdělávací obsahy i způsoby jejich předávání. Vzdělávání ve smyslu práce se znalostmi se zaměřuje méně na jejich memorování a soustředí se více na jejich pochopení, využití a vzájemné provázání, rozvoj gramotností a zvyšování kompetencí.

Učitelé se zaměří se rovněž na náročnější úkoly vyžadující hlubší porozumění a praktickou aplikaci a také na schopnost žáků spolupracovat a hledat společná řešení.

3.1.6.4.2 DOKUMENTY NA REGIONÁLNÍ ÚROVNI

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2020 - 2024

Vyjadřuje se k rozvoji matematické gramotnosti jak ve své analytické části, tak i v části návrhové. V předškolním vzdělávání je jedním z definovaných problémů nedostatečná znalost či orientace pedagogických pracovníků MŠ v nových výukových metodách aktivizujících rozvoj digitálních a matematických dovedností žáků. V základním vzdělávání pak jako problémové oblasti vedle dalších DZ uvádí: Neuspokojivé a zhoršující se výsledky žáků ve čtenářské, matematické a přírodovědné gramotnosti a také nedostatek aprobovaných učitelů matematiky a přírodovědných předmětů. Podobná situace je i na středních, především odborných školách, kde absenci odborně způsobilých učitelů považuje dokument za ohrožení výuky všeobecně vzdělávacích předmětů, zejména: fyziky, informatiky, matematiky a anglického jazyka. V návrhové části pak dokument akcentuje:

- zvýšení kvality předškolního vzdělávání se zaměřením na podporu vedení škol a vybrané gramotnosti-matematické, digitální a polytechnické;
- nutnost realizace DVPP se zaměřením na vedoucí pracovníky MŠ a jejich kompetence;
- potřeba podpory spolupráce a vzájemné informovanosti mezi mateřskými a základními školami;
- nutnost realizace aktivit na podporu digitální a matematické gramotnosti;

- realizace aktivit zaměřených na budování pozitivního vztahu k technice, ale také přírodě a posilování kreativity a manuální zručnosti dětí;
- zachování realizace aktivit na podporu matematické gramotnosti realizovaných v rámci projektu IKAP a činnost pracovních skupin pro rozvoj matematické gramotnosti v rámci projektů MAP.

Regionální inovační strategie 2020 (RIS 2019)

V regionální inovační strategii Ústeckého kraje se hovoří o technickém a matematickém vzdělávání.

Ve vývoji podílů obyvatel s ukončeným terciálním vzděláním, tzn. na vyšších odborných školách, vysokých školách a univerzitách, se projevují pozitivní změny. ... Podíl studentů přírodních věd, matematiky a informatiky klesal, v posledních letech se tento trend poklesu prakticky stabilizoval. Konstantní je počet studentů v oborech techniky, výroby a stavebnictví.

Ústecký kraj se svojí vzdělanostní a sociální strukturou obyvatelstva, ekonomickým zaměřením a aktuálně startující změnou ekonomiky, dosahuje ve srovnání žáků dle regionů ČR ale i v mezinárodním srovnání stále špatných výsledků. Kromě vlastních vzdělávacích obsahů především v matematické, čtenářské a přírodovědné gramotnosti. Gramotnosti ve shodě všech didaktiků tvoří předpoklad pro další rozvoj jedince a jeho celoživotní učení. To znamená, že kromě dalších oblastí musí být rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti jednou z priorit vzdělávací politiky kraje.

Priority rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji (2019/2020)

Dokument uvádí: Vzhledem k očekávaným změnám ve společnosti souvisejícími s prudkým technologickým rozvojem, zejména v oblasti digitalizace a tzv. fenoménu 4.0, je potřeba podporovat čtenářskou, digitální a matematickou gramotnost dětí již od předškolního vzdělávání.

KAP 2 – Evaluce KAP 2

V Evaluační zprávě je problematika řešena v bodě 3.4.1 v Obecné prioritě I „Gramotnosti“ v Obecném cíli 1 Podpořit gramotnosti dětí, žáků a studentů jako základ pro jejich další rozvoj a podpořit specifické aktivity s cílem zlepšit výsledky při ukončování vzdělávání. První obecná priorita zachycuje témata, která v KAP byla jako povinná a zahrnuje čtenářskou, matematickou a digitální gramotnost.

Naplňování obecného cíle probíhá v rámci programů IKAP A2. V bodě 3.5 Vyhodnocení stanovených priorit – Závěry pro období KAP III jsou uvedeny klady a zápory k uvedené prioritě se zaměřením na gramotnost.

Klady:

- Výborně fungují vytvořené odborné metodické skupiny na matematickou, čtenářskou i digitální gramotnosti, které vedou krajszí metodici.
- Zájem o vzdělávání ze strany PP postupně narůstá, především zájem o letní školy a zimní školy.
- Je vytvořena funkční síť pedagogů a roste zájem o mobilní centra kolegiální podpory a vzdělávací veletrhy.
- Situace spojená s pandemií covid-19 přinesla nová řešení realizace některých vzdělávacích aktivit a to v přenesené formě v online prostředí.

Zápory:

- Špatná komunikace mezi vedením škol a učiteli ve vztahu k podpoře jejich vzdělání (uvolňování ze školy).
- Nízký zájem o vytvořenou půjčovnu pomůcek ze strany PP (obtěžuje je si pro pomůcku i přijet, ačkoliv její půjčení je zdarma).
- Stále chybí dostatek PP se znalostí jak podporovat matematickou, čtenářskou a digitální gramotnost.
- Situace spojená s pandemií covid-19 ztížila realizaci některých aktivit a snížila zájem o některé aktivity z důvodu bezpečnosti zdraví.

3.1.6.5 ZJIŠTĚNÍ ZÍSKANÁ V RÁMCI REALIZACE AKTIVIT KAP

Níže jsou shrnuty výstupy z jednání se členy platformy. Uváděny jsou problémy a jejich příčiny s nejčastějším opakováním. Pro lepší orientaci jsou data seskupena do tabulky č. 31.

Tabulka č. 31: Problémy, příčiny identifikované v rámci šetření provedeného při realizace KAP a na ty navazující návrhy opatření

Problém	Příčina	Cíl (potřeba)
Negativní postoj velké části žáků k matematickému obsahu a principům matematického uvažování.	Matematika má vysokou kognitivní náročnost a vysoký stupeň abstrakce. Matematický obsah není často předkládán s jeho uplatnitelností, žáci nevědí, k čemu kompetence získávají. Nedostatečná hloubka porozumění, žáci v raném stadiu učení získávají miskoncepty, které ovlivňují jejich další učení. Z kompetencí MG se důraz klade na matematické uvažování, užívání jazyka matematiky, využívání matematických pomůcek a nástrojů, chybí matematická komunikace mezi žáky, matematické modelování a matematická argumentace a samostatné vymezování problémů. Z obsahu téměř chybí práce s neurčitostí. Nízká společenská prestiž matematiky, vnímání matematiky u rodičů a veřejnosti jako nepotřebného „strašáka“.	V DVPP a dalších akcích pro pedagogy potřeba přesvědčovat učitele, aby v hodinách matematiky: <ul style="list-style-type: none">• kladli důraz na hloubku porozumění matematiky, představovali matematiku jako fungující systém, kde spolu jednotlivé části souvisí.• kladli důraz na praktické uplatnění učiva v praxi, na radost žáků z objevování a ze zvyšování jejich logického potenciálu. Zlepšovat PR matematiky i pomocí moderních komunikačních prostředků (sítě, blogy, influence). Iniciovat a podporovat zařazení matematické gramotnosti do zájmového vzdělávání (kroužky matematiky, technické kluby, družiny,...).

<p>Špatný pocit žáků a učitele z hodin matematiky, žáci se necítí dobře.</p>	<p>Někdy jde jen o nesoulad vzdělávacích požadavků s aktuální vývojovou úrovní žáka.</p> <p>Nedostatečná hloubka porozumění, žáci v raném stadiu učení získávají miskoncepty, které ovlivňují jejich další učení.</p> <p>Špatné klima v hodinách matematiky, žáci se necítí dobře, nezažívají úspěch.</p> <p>Chybí matematické argumentování, práce s chybou, spolupráce na řešení problému.</p> <p>Osobnost učitele matematiky je vnímána jako rigidní, což eliminuje získání si žáků pro tento obor.</p> <p>Nízká společenská prestiž matematiky, vnímání matematiky u rodičů a veřejnosti jako nepotřebného strašáka.</p>	<p>Potřeba dovybavit učitele v současné školní psychologii a moderní pedagogice. Při setkáních získávat učitele pro nové způsoby výuky (tandemová výuka, zapojení odborníků, badatelství, dramatizace...).</p> <p>Potřeba spolupracovat a metodicky podporovat ředitele škol při řízení DVPP, Wellbeingu, klimatu pozitivní podpory a rovných příležitostí žáků umožnit sdílení příkladů dobré praxe. V krajských projektech a v DVPP v kraji podporovat příklady dobré praxe, sdílení zkušeností a inspiraci. Při setkáních motivovat učitele pro výuku matematiky v jiném prostředí než v kmenové učebně (příroda, exkurze, IT učebna) a také pro výuku netradičními metodami práce. Zvláštní zřetel ve vztahu žáků k matematice věnovat přechodu žáků z 1. st na 2. st. ZŠ, kdy se zvyšuje abstrakční náročnost výuky.</p>
<p>Špatné výsledky žáků Ústeckého kraje absolutně i relativně ve srovnání regionů ČR i v mezinárodním srovnání.</p>	<p>Nízká vzdělanostní skladba obyvatel ÚK.</p> <p>Velké množství žáků žije v nepodnětném prostředí, špatná spolupráce školy a rodiny.</p> <p>Nízká úroveň čtenářské gramotnosti, porozumění psanému textu je předpokladem porozumění matematického problému.</p> <p>Nesoulad mezi tím, co učíme a co testujeme.</p> <p>Obsah učiva a způsob předávání školami je často zastaralý, neodpovídá požadavkům zadavatele a strategickým dokumentům.</p>	<p>Podporovat a rozšiřovat spolupráci regionálních škol a UJEP, aktivně podpořit systémovou spolupráci mezi UJEP a dalšími vědeckými a inovačními institucemi v kraji.</p>

<p>Nízká a nesystematická podpora rozvoje matematické gramotnosti všech stupňů škol na úrovni řízení vzdělávacího procesu.</p>	<p>Chybí metodické a didaktické materiály rozvoje matematické gramotnosti v nematematických předmětech.</p> <p>Matematická a čtenářská gramotnost jsou vnímány odděleně, chybí synchronizované metodické a učební materiály.</p> <p>Nízká synchronizace rozvoje matematických kompetencí žáků při přechodu z MŠ na ZŠ.</p> <p>Katastrofální úroveň matematické gramotnosti žáků při přechodu ze ZŠ do prvních ročníků učňovských SOŠ.</p> <p>Koordinace matematické gramotnosti v didaktickém managementu není vyžadována, předmětové komise či didaktici předmětů málo spolupracují.</p>	<p>Potřeba metodických materiálů pro učitele ZŠ, SŠ o uplatnitelnosti matematiky ve školních předmětech a v reálném životě.</p> <p>Potřeba metodiky pro učitele s inspirativními příklady propojení ČG a MG.</p> <p>Spolupracovat a metodicky podporovat ředitele škol při řízení DVPP, Wellbeingu, umožnit sdílení příkladů dobré praxe.</p> <p>I v následujícím období je potřebné realizovat obdobné aktivity jako v IKAP II, především letní a zimní školy, setkávání odborných metodických skupin a výjezdy MCKP. V krajských projektech a v DVPP v kraji podporovat příklady dobré praxe, sdílení zkušeností a inspiraci.</p>
<p>Absence systémového přístupu k rozvoji matematické gramotnosti v jiných předmětech, absence synchronizovaného přístupu ke gramotnostem na úrovni školy.</p>	<p>Rozvoj matematické gramotnosti je brán jako úkol vyučujících matematiky, čtenářská gramotnost pak vyučujících českého jazyka.</p> <p>Mnozí učitelé z kurikulárních dokumentů zohledňují jen obsah vzdělávání jejich předmětů, obecné cíle vzdělávání a budované kompetence nejsou reflektovány.</p> <p>Odborná týmová spolupráce mezi učiteli je budována pomalu, mnozí pedagogové ji nepřikládají význam.</p> <p>Týmová spolupráce mezi učiteli je přetížena mnoha úkoly, zřízení koordinátora MG je považováno za další zbytečnou nutnost.</p>	<p>Potřeba spolupracovat a metodicky podporovat ředitele škol při managementu školních týmů.</p> <p>Inspirovat a působit na ředitele škol, aby byl rozvoj MG na jejich škole koordinován a řízen.</p> <p>Podporovat vzdělávání PP v teambuildingu, ve spolupráci malých skupin, v mentoringu a koučinku.</p> <p>Podporovat vzdělávání celých sboroven, či odborných skupin ve škole např. v rozvoji MG žáků.</p> <p>Do DVPP a akcí s pedagogy zařazovat možnosti jiného než sumativního hodnocení žáků a kladné motivace k výuce.</p>

<p>Nedostatečné využívání moderních výukových metod (motivujících a podporujících vlastní aktivitu žáků). Nedostatečné využití informačních technologií ve výuce.</p>	<p>Učitelé často odmítají moderní metody, nechtějí měnit své navyké přístupy.</p> <p>Nové postupy a metody jsou leckdy považovány za zdržující od probrání obsahu předmětu, jako nejrychlejší je hodnocen frontální výklad. Informační technologie slouží k usnadnění numerických výpočtů nikoliv k modelování a experimentování či ke komunikaci.</p> <p>Ve druhém a třetím stupni převažuje přísné sumativní hodnocení, formativní hodnocení téměř chybí.</p> <p>Účast na DVPP je krátkodobá, učitelé si vybírají nahodile, není systematicky budováno vzdělanostní portfolio.</p> <p>V oblasti matematické gramotnosti vlastně neexistují vzdělávací cykly pro pedagogické vzdělávání, chybí systém kariérního růstu učitelů.</p>	<p>Spolupráce a metodická podpora ředitelů škol při tvoření, řízení a hodnocení systému DVPP ve škole. Při setkáních získávat učitele pro nové způsoby výuky (tandemová výuka, zapojení odborníků, badatelství, dramatizace...).</p> <p>Při školeních a setkáváních pedagogů inspirovat pro využívání komplexních vzdělávacích aplikací nejen při distanční výuce, při elektronické spolupráci žáků, učitelů, rodičů volit cloudová řešení.</p> <p>Při školeních a setkáváních pedagogů inspirovat pro využívání matematického systému jako např. Geogebra, podporovat využití algoritmických objektových programů.</p>
---	--	---

3.1.7 PODPORA ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI

3.1.7.1 ÚVOD DO PROBLEMATIKY, REGIONÁLNÍ SPECIFIKA

Pojem čtenářská gramotnost je mezi odbornou pedagogickou veřejností běžně používán, nikoli však reflektován. Přestože existuje mnoho definic tohoto termínu, všechny se shodují na tom, že čtenářsky gramotný člověk není pasivním čtenářem textu, ale text dokáže aktivně využít pro svůj osobní, studijní, pracovní i občanský rozvoj a k dosažení vlastních cílů dle aktuální situace a potřeby. Čtenářskou gramotnost tak nelze zaměňovat či rovnat se čtením, které je jejím nástrojem, nikoli výsledkem, neboť čtení je druhem řečové činnosti spočívající v identifikaci psaného slova. U techniky čtení se hodnotí správnost, plynulost, výraznost, rychlost apod. Čtenářská gramotnost však sleduje jiné cíle, základní z nich uvádíme dále v textu.

Zcela přirozeně se předpokládá, a také se tak děje, že metody směřující k rozvoji či posílení čtenářské gramotnosti jsou nejvíce zařazovány do výuky jazyků, zejména mateřského. Tento předpoklad opakovaně dokládají šetření ČŠI, která také upozorňují na minimální (nebo velmi nízké) úrovně náročnosti při práci s textem v matematice a přírodovědných oborech.

Pokud se blíže podíváme na jednotlivé aspekty utvářející čtenářskou gramotnost jako soubor schopností a dovedností, pak zjistíme, že je nedílnou součástí téměř všech v ČR vyučovaných předmětech. Mezi ty základní náleží schopnost porozumět textu, schopnost jej využít a také účelně vyhledat, kriticky posoudit a vyvodit závěry, reagovat na text a interpretovat jej. Z tohoto výčtu je zřejmé, že čtenářská gramotnost široce přesahuje hranice předmětu českého jazyka a nesporně patří do všech předmětů, včetně informatiky, neboť textem rozumíme nejen text tištěný, ale stále častěji digitální, včetně tabulek, grafů, map apod. Je také nutné zohlednit fakt, že stále klesá zájem žáků o četbu jako způsob trávení volného času, a tak víme, že po ukončení středního vzdělání se většina žáků po zbytek svého života nebude potkávat s texty beletristickými, ale naopak s texty odbornými a administrativními. Z výše uvedeného vyplývá, že je zcela zásadní zařadit metody rozvoje čtenářské dovednosti zejména do nejazykových předmětů, včetně odborných.

Pokud máme dosáhnout toho, že čtenářské strategie budou používány prakticky ve všech předmětech základních a středních škol, pak je nutné, aby školy začaly k rozvoji čtenářské gramotnosti přistupovat systémově a koncepčně napříč všemi stupni vzdělávání. Školy sice oproti předchozímu šetření P-KAP uvádějí, že přistupují k této problematice systémověji, ale dle šetření ČŠI pouze na zlomku škol můžeme hovořit o skutečně cílené strategii zakotvené (a skutečně naplňované) např. v ŠVP či jiném školním dokumentu. O tomto také svědčí mezinárodní testování PISA, ve kterém žáci Ústeckého kraje opakovaně dosahují velmi špatných výsledků. Špatné výsledky však nepadají pouze na bedra škol, neboť mezi faktory ovlivňujícími úroveň čtenářské gramotnosti kromě způsobu výuky, didaktických a metodických prostředků používaných pedagogy, patří rodina (sociálně-ekonomické a kulturní podmínky, hodnoty) a také společnost (kulturní a literární tradice a podmínky). Vzhledem ke složení obyvatelstva Ústeckého kraje s vysokým podílem žáků s nízkým sociálně-ekonomickým statusem je zřejmé, že mnoho žáků pochází ze čtenářsky nepodnětného prostředí a vstupují do vzdělávacího procesu s výrazným znevýhodněním v oblasti čtenářské gramotnosti, které se většinou v průběhu základního vzdělávání nezmění a na střední školy pak pokračují s úrovní hluboko pod očekáváním vzhledem k věku žáků, což dokládá poslední *Analýza potřeb ve školách v Ústeckém kraji*. Střední školy dle ČŠI zpravidla nepracují na „dorovnání“ chybějící úrovně gramotnosti, a tak žáci odcházejí ze středních škol s nedostatečnou úrovní, která je po celý zbytek profesního, ale i osobního života limituje.

3.1.7.2 VLASTNÍ ZKUŠENOSTI S DANOU OBLASTÍ INTERVENCE

S danou oblastí intervence má Ústecký kraj zkušenosti v rámci projektů IKAP A I – Systémové řešení – Motivace vzdělávání pedagogů a IKAP I B – Cílená podpora škol při plnění KAP I a v dalším období Podpora polytechnického vzdělávání a gramotností IKAP A II a Podpora úspěšnosti ve vzdělávání v Ústeckém kraji IKAP B II. Cílovou skupinou zmíněných projektů byli pedagogové, od mateřských po střední školy. V prvním projektovém období byli osloveni zejména učitelé českého jazyka, ve druhém bylo cíleno na učitele všech předmětů, které se však nepodařilo zapojit, neboť stále přetrvává názor, že čtenářská gramotnost se týká především „češtinářů“. Aktivita, které podporovaly zapojené pedagogy, cílily na jejich didaktické a metodické dovednosti v užívání čtenářských strategií ve výuce formou setkávání v rámci odborných metodických skupin, vzdělávání na jednodenních seminářích a vícedenních školách čtenářské gramotnosti, mobilního centra kolegiální podpory a také veletrhu.

3.1.7.3 ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH V ÚSTECKÉM KRAJI

V rámci Analýzy potřeb na školách v Ústeckém kraji (týká se středních a vyšších odborných škol) nalezneme překážky a potřeby týkající se rozvoje čtenářské gramotnosti. Mezi hlavní překážky patří nedostatečná úroveň čtenářské gramotnosti žáků ZŠ a nedostatečná motivace žáků, s poměrně velkým odstupem následují chybějící finanční prostředky, absence koordinace problematiky napříč školou a nízká časová dotace na rozvoj ve výuce napříč předměty, nedostatek učitelů proškolených v problematice atd. Jako prioritní potřeby dotazovaných škol pak dokument uvádí: podporu čtenářské gramotnosti napříč předměty (72 %). Více než polovina škol by uvítala dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu (52 %) a využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti (51 %). Více než dvě pětiny škol by ocenily prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu (45 %), vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti (42 %), podporu projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti (42 %) a podporu systematické spolupráce mezi učiteli (41 %).

Školní akční plány (SŠ a VOŠ)

Mezi nejčteněji zvolené typy potřeb samotnými školami v oblasti čtenářské gramotnosti jsou:

- Personální podpora: Zajistit pozici koordinátora gramotnosti – 25x.
- Nákupy, prostory: Nákup beletrie, odborných textů, výukových materiálů – 11x.
- Rozvoj, školení PP: Zajistit DVPP pro podporu čtenářské gramotnosti ve výuce všeobecných i odborných předmětů, zvýšit odborné znalosti pedagogů – 19x.
- Spolupráce PP, aktivity, činnosti: Formativní hodnocení jako součást všech předmětů + sledovat výsledky v podpoře ČG – 7x.
- Ve výuce: Dílny čtení, kurz rychlého (efektivního) čtení – 8x.
- Nad rámec výuky: Divadelní představení – 8x.

Zvolené možnosti v potřebách škol jsou v naprostém souladu s doporučeními krajských metodiků KAP a doplňují tak reálnou situaci o potřebná data ze vzdělávacího systému v Ústeckém kraji.

3.1.7.4 VÝSLEDEK ANALÝZY STRATEGICKÝCH DOKUMENTŮ

3.1.7.4.1 DOKUMENTY NA NÁRODNÍ ÚROVNI

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030

V současné době není v České republice vytvořena celostátní koncepce rozvoje čtenářské gramotnosti, přesto je čtenářská gramotnost ve strategických národních dokumentech pojímána jako jedna ze základních a zásadních. Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+ zdůrazňuje nutnost rozvoje gramotností, a to čtenářské, matematické a přírodovědné.

3.1.7.4.2 DOKUMENTY NA REGIONÁLNÍ ÚROVNI

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2020 - 2024

Na regionální úrovni je v rámci Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2020–2024 zdůrazňován především rozvoj matematické gramotnosti a polytechnického vzdělání. Čtenářská gramotnost je zde zmiňována pouze v souvislosti s realizacemi projektů IKAP. Návrhová část alespoň v rámci prioritních oblastí rozvoje vzdělávání definuje u základního a středního vzdělávání tato opatření: Realizace aktivit na podporu čtenářské gramotnosti realizovaných v rámci projektu I-KAP (činnost Odborné metodické skupiny pro čtenářskou gramotnost, Mobilní centrum kolegiální podpory včetně půjčovny pomůcek apod.) a činnost pracovních skupin pro rozvoj čtenářské gramotnosti v rámci projektů MAP/I-KAP.

KAP 2 – Evaluace KAP 2

V Evaluační zprávě je problematika řešena v bodě 3.4.1 v Obecné prioritě I „Gramotnosti“ v Obecném cíli 1 Podpořit gramotnosti dětí, žáků a studentů jako základ pro jejich další rozvoj a podpořit specifické aktivity s cílem zlepšit výsledky při ukončování vzdělávání. První obecná priorita zachycuje témata, která v KAP byla jako nepovinná a zahrnuje čtenářskou, matematickou a digitální gramotnost.

Naplňování obecného cíle probíhá v rámci programů IKAP A2. V bodě 3.5 Vyhodnocení stanovených priorit – Závěry pro období KAP III jsou uvedeny klady a zápory k uvedené prioritě se zaměřením na gramotnost.

Klady:

- Výborně fungují vytvořené odborné metodické skupiny na matematickou, čtenářskou i digitální gramotnosti, které vedou krajští metodici.
- Zájem o vzdělávání ze strany PP postupně narůstá, především zájem o letní školy a zimní školy.
- Je vytvořena funkční síť pedagogů a roste zájem o mobilní centra kolegiální podpory a vzdělávací veletrhy.
- Situace spojená s pandemií covid-19 přinesla nová řešení realizace některých vzdělávacích aktivit a to v přenesené formě v online prostředí.

Zápory:

- Špatná komunikace mezi vedením škol a učiteli ve vztahu k podpoře jejich vzdělání (uvolňování ze školy).
- Nízký zájem o vytvořenou půjčovnu pomůcek ze strany PP (obtěžuje je si pro pomůcku i přijet, ačkoliv její půjčení je zdarma).
- Stále chybí dostatek PP se znalostí jak podporovat matematickou, čtenářskou a digitální gramotnost.
- Situace spojená s pandemií covid-19 ztížila realizaci některých aktivit a snížila zájem o některé aktivity z důvodu bezpečnosti zdraví.

3.1.7.5 ZJIŠTĚNÍ ZÍSKANÁ V RÁMCI REALIZACE AKTIVIT KAP

Níže jsou shrnuty výstupy z jednání se členy platformy. Uváděny jsou problémy a jejich příčiny s nejčastějším opakováním. Pro lepší orientaci jsou data seskupena do tabulky č. 32.

Tabulka č. 32: Problémy, příčiny identifikované v rámci šetření provedeného při realizace KAP a na ty navazující návrhy opatření

Problém	Příčina	Cíl (potřeba)
Postoj žáků ke vzdělávání.	<p>Chybí motivace žáků ke čtení (i vlastního vzdělávání obecně), ta je spojována mimo jiné se čtenářskými preferencemi, které nejsou vždy ve škole akcentovány. Málo času je také věnováno reflexi textu ze strany žáka.</p> <p>Žáci mají nízkou čtenářskou praxi, neboť čtení není atraktivním způsobem trávení volného času. Žáci dávají přednost jiným aktivitám. Rodiny nevytvářejí čtenářsky podnětné prostředí.</p> <p>Žáci mají nízké osobní ambice, preferují jednodušší texty i čtenářské úkoly a cíle. Již samotná délka textu (knihy) odrazuje od jeho přečtení.</p>	<p>Motivovat žáky ke čtením prostřednictvím zařazování čtenářsky zajímavých a čtenářství podporujících aktivit do výuky (např. četba a tvorba komiksu, filmové adaptace literárních děl, audioknihy, autorská čtení, e-knihy, čtenářské lekce a dílny apod.)</p> <p>Seznamovat žáky s nabídkou atraktivních knih ve školní knihovně a půjčovat je pro domácí čtení. Pracovat se čtenářskými preferencemi žáků a sdílením čtenářských zážitků. Podpora čtenářských koutků ve školách.</p> <p>Nabídnout v rámci školní knihovny i krátké texty jak formou knih, časopisů a komiksů. Systematicky vést žáky od kratších a jednodušších textů ke čtenářsky náročnějším.</p>
Nedostupnost atraktivních knih.	Chybí přístup k atraktivním knihám jak v rodině, tak ve škole (školní knihovny nejsou dobře vybaveny, či omezují přístup ke knihám).	Podpora školních knihoven finančními i metodickými prostředky (školení pro učitele pověřené vedením knihovny, spolupráce s knihovnami).
Absence koncepčního (strategického) přístupu k rozvoji čtenářské gramotnosti na školách.	<p>K rozvoji čtenářské gramotnosti není ve školách přistupováno uceleně, jen málo škol má vypracovanou funkční strategii, která by zaváděla či posilovala rozvoj čtenářské gramotnosti v rámci celého vzdělávání.</p> <p>Chybí vzájemná podpora pedagogů ve škole (např. pověřeným koordinátorem rozvoje čtenářské gramotnosti, či skupinou pedagogů apod.) a systematické vzdělávání učitelů k naplnění nastavené školní strategie.</p>	<p>Přistupovat koncepčně k rozvoji čtenářské gramotnosti v rámci celé školy, nikoli izolovaně v jednotlivých předmětech. Seznámení ředitelů škol s nutností systematického přístupu.</p> <p>Podpora cíleného vzdělávání učitelů k rozvoji čtenářské gramotnosti žáků, podpora spolupráce učitelů. Podpora metodické péče v oblasti čtenářské gramotnosti např. zavedením pozice školního metodika/koordinátora.</p>

	<p>Nevyužívá se možnosti zakotvit koncepci rozvoje čtenářské gramotnosti jako průřezového tématu do ŠVP (v ŠVP nejsou zakotveny čtenářské cíle).</p> <p>Nedostatečná podpora žáků s nízkou úrovní čtenářské gramotnosti, zejména u žáků na SŠ a žáků se SVP.</p>	<p>Začlenění čtenářské gramotnosti jako průřezového tématu do různých předmětů a vzdělávacích oblastí.</p> <p>Věnovat zvláštní pozornost žákům s nízkou úrovní čtenářské gramotnosti, přijímat opatření pro snižování zaostávání v rámci školní koncepce.</p>
<p>Nedostatečná spolupráce s externími subjekty.</p>	<p>Školy nevyužívají v dostatečné míře spolupráci s externími subjekty, které mohou při rozvoji a posilování čtenářské gramotnosti pomoci.</p>	<p>Využívat vzdělávací aktivity veřejných knihoven a dalších institucí pro rozvoj čtenářské gramotnosti žáků. Využívat půjčování knih pro školy ze strany veřejných knihoven.</p>
<p>Rozvoj čtenářské gramotnosti není dostatečně podporován ve všech předmětech.</p>	<p>Začlenění činností, které cíleně posilují rozvoj čtenářské gramotnosti žáků, převažuje ve výuce jazyků, zejména českého, následně v občanských naukách, naopak nejméně jsou tyto situace začleňovány do výuky matematiky a přírodovědných předmětů.</p> <p>Učitelé matematiky a přírodovědných předmětů nepovažují rozvoj čtenářské gramotnosti za součást výuky svého předmětu. Chybí jim povědomí o možnostech potenciálu rozvoje čtenářských dovedností v rámci těchto předmětů. Pokud jsou v matematice a přírodovědných předmětech zařazovány čtenářské situace, pak sledují nízké čtenářské cíle a volí opakující se jednoduché úkoly.</p> <p>Nerozvíjí se digitální aspekty čtenářství.</p>	<p>Cíleně zařazovat do výuky čtenářské situace napříč předměty.</p> <p>Posilovat kompetence učitelů přírodovědných předmětů v metodách využívaných pro práci s textem, např. metody kritického myšlení. Využívat kolegiálního sdílení dobré praxe s učiteli jazykových předmětů.</p> <p>Do výuky cíleně zařazovat práci s digitalizovaným textem.</p>
<p>Učitelé nepoužívají v dostatečné míře metody vhodné k rozvoji čtenářské gramotnosti v rámci nejazykových předmětů a pro rozvoj a zvyšování úrovně čtenářské gramotnosti je využíváno spíše jednodušších čtenářských činností.</p>	<p>Nedostatečná nabídka DVPP se zaměřením na metodické a didaktické postupy pro rozvoj čtenářské gramotnosti v rámci všech předmětů.</p> <p>Nízká očekávání vůči výsledkům žáků (nízká důvěra v možnosti pokroku žáka, zejména v nematuritních oborech) a zařazování jednodušších čtenářských situací a úkolů, stereotypní opakování činností, minimální zařazování komplexních čtenářských situací.</p>	<p>Vyhledávat a zařazovat do vzdělávání pedagogů metodická školení RWCT. Rozšiřovat spolupráci s odborníky v daném tématu.</p> <p>Posilovat dovednosti žáků pro zvládnání náročnějších čtenářských situací a úkolů. Zařazovat do výuky náročnější čtenářské aktivity. Využívat diferenciaci.</p>

3.1.8 PODPORA PEDAGOGICKÝCH, DIDAKTICKÝCH A MANAŽERSKÝCH KOMPETENCÍ PRACOVNÍKŮ VE VZDĚLÁVÁNÍ

3.1.8.1 ÚVOD DO PROBLEMATIKY, REGIONÁLNÍ SPECIFIKA

Klíčové téma „Podpora pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání“ se objevuje vůbec poprvé a jako k takovému je nutné k němu přistupovat. Tato kapitola tak bude mít nižší oporu v již existujících dokumentech, které toto téma dosud komplexně nereflektovaly, a naopak o to významnější bude vlastní analýza problémů a jejich příčin. Tato tematická oblast je zaměřena na podporu rozvoje kompetencí pracovníků ve vzdělávání, a to kompetencí pedagogických, didaktických a manažerských. První dvě skupiny kompetencí jsou vlastní všem pracovníkům ve vzdělávání a jejich rozvoj je synergický. Lze předpokládat, že v řadě případů nastane plynulý přechod mezi těmi kompetencemi, které označujeme jako (obecně) pedagogické a těmi (oborově) didaktickými. Kompetence manažerské jsou v pojetí tohoto textu určeny primárně vedoucím pracovníkům, především ředitelkám a ředitelům či jejich zástupkyním a zástupcům. Rozvoj manažerských kompetencí by měl vést k formování osobnosti vedoucího pracovníka – lídra, který mimo jiné nastavuje vizi školy a spojuje ji s plánem profesního rozvoje pracovníků školy.

Podpora dalšího rozvoje nastíněných kompetencí (především rozvoje nad rámec pregraduálního studia) je spjata s dalším vzděláváním pedagogických pracovníků (DVPP), které zde vnímáme v nejširším možném pojetí. To má svou oporu v legislativě, kdy jednou z povinností vedoucího pracovníka je vytvářet podmínky pro další vzdělávání pedagogů, kteří mají po dobu výkonu své činnosti právě povinnost dalšího vzdělávání (563/2004 Sb.).

Regionální pohled na DVPP je zcela zásadní, protože toto vzdělávání má několik rysů, které jej regionálně podmiňují:

- Většina kurzů je krátkých, maximálně jednodenních a musí být v rozumné cestovní vzdálenosti.
- Uvolňování pedagogů na další vzdělávání má svá více či méně jasná pravidla a je závislé na aktuální situaci té které školy.
- Efektivní způsoby vzdělávání – pobytové semináře, vzdělávání přímo v místě školy – jsou opět podmíněné příslušným regionem.

Pro velkou řadu pedagogů (řekněme onu šedou zónu, která bere sebezvzdělávání jako více či méně nutné zlo) je tak logistická problematika při rozmyšlení DVPP zcela zásadní.

Nabídka DVPP je rozdělena mezi státem zřizované instituce a soukromé (neziskové) organizace. V tabulce uvádíme přehled těch nejvýznamnějších.

Tabulka č. 33: Přehled nejvýznamnějších institucí nabízejících DVPP

Instituce / organizace	Odkaz na nabídku DVPP
NPI ČR	NPI ČR – Národní pedagogický institut
Pedagogicko-psychologická poradna Ústeckého kraje	https://www.pppuk.cz/dvpp
Univerzita J. E. Purkyně	https://www.pf.ujep.cz/cs/nabidka-kurzu
Pedagogické centrum	http://www.pcul.cz/

Celá řada dalších kurzů je dále nabízena středními školami, centry environmentální výchovy či domy dětí a mládeže.

Regionálně podmíněná je, nebo by měla být, i nabídka konkrétních kurzů. Specifické složení obyvatelstva Ústeckého kraje, které generuje nadprůměrný počet žáků pocházejících z rodin s nízkým socioekonomickým statusem, volá po kurzech zaměřených na práci učitele s těmito žáky. Vedle „velkých“ stabilně nabízených kurzů, jako například Koordinátor environmentální výchovy, by se tak do nabídky mělo dostat co nejvíce kurzů reflektujících výše popsanou skutečnost.

3.1.8.2 VLASTNÍ ZKUŠENOSTI S DANOU OBLASTÍ INTERVENCE

Rozšiřování kompetenčního backgroundu pedagogů se Ústecký kraj věnuje dlouhodobě, a to především realizací kurzů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Ať už ve spolupráci s Univerzitou J. E. Purkyně, prostřednictvím Pedagogicko-psychologické poradny Ústeckého či podporou dalších institucí a organizací na DVPP zaměřených. Specifickým typem podpory jsou pak setkání a konference, která se pravidelně konají ať už pod hlavičkou některého z řešených projektů nebo jako pravidelná součást kultivace pedagogů z Ústecka (například Krajská konference EVVO).

3.1.8.3 ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH V ÚSTECKÉM KRAJI

Podpora pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání je novým tématem a jako taková se v ucelené podobě neobjevila v dokumentu Analýza potřeb na školách v Ústeckém kraji. Dokument je zaměřený na střední a vyšší odborné školy a problematika dalšího rozvoje kompetencí pedagogických pracovníků se z něj vynořuje pouze v naznačené síti středních škol jako Center ČŽU a v rámci podpory „podnikavých kompetencí“.

Na základě pokynu řídicího orgánu bylo dodáno dotazníkové šetření MŠMT k této oblasti, jež je jednou z příloh Analýzy potřeb na školách v Ústeckém kraji.

Školní akční plány (SŠ a VOŠ)

Mezi nejčastěji zvolené typy potřeb samotnými středními a vyššími odbornými školami v oblasti podpory pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání jsou:

- Vzdělávání pedagogických pracovníků SŠ – DVPP v rozsahu 8 hodin – ICT: 33x.
- Vzdělávání pedagogických pracovníků SŠ – DVPP v rozsahu 8 hodin – cizí jazyky: 31x.
- Zapojení odborníka z praxe do výuky v SŠ: 31x.
- Tandemová výuka v SŠ: 31x.
- Stáže pedagogů u zaměstnavatelů (pro SŠ): 29x.

Zvolené možnosti v potřebách škol jsou v naprostém souladu s doporučeními krajských metodiků KAP a doplňují tak reálnou situaci o potřebná data ze vzdělávacího systému v Ústeckém kraji.

3.1.8.4 VÝSLEDKY ANALÝZY STRATEGICKÝCH DOKUMENTŮ

3.1.8.4.1 DOKUMENTY NA NÁRODNÍ ÚROVNI

Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+

Klíčovým vzdělávacím dokumentem dneška je Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+, pro podporu pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání v něm nalezneme silnou oporu. Především ve Strategické linii 3, která je celá věnována podpoře pedagogických pracovníků. Ti by měli být dobře připraveni a motivováni a být tak schopni reagovat na nároky kladené na učitelskou profesi v souvislosti s proměnou společnosti, globálními trendy i reformou v oblasti samotného vzdělávání (například implementace nových RVP). Klíčové pak z našeho pohledu bude vytvoření kompetenčního profilu učitele (a separátně i ředitele), jenž popíše profesní předpoklady a kompetence učitele, který je schopen zvládat zátěž profese, aplikovat moderní formy výuky a reagovat na měnící se potřeby heterogenní populace žáků. Kompetenční profil tak bude nástrojem pro autoevaluaci, dosahování, udržování a zvyšování kvality.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků by se dle Strategie mělo zaměřit právě na zmiňovaný kompetenční profil a rozvíjet v něm nastavené kompetence. DVPP by mělo respektovat profesionalizační kontinuum a modulárně doplňovat možnost kvalifikačního a profesního rozvoje učitelů.

DVPP významným způsobem zaměří pozornost na metodickou podporu proměny škol v učící se organizace a efektivní formy vzdělávání pedagogických týmů, jakými jsou vzájemné profesní sdílení, podpora realizovaná průběžně přímo ve školách, jejich součinnost a spolupráce škol v územích (s. 53).

Jako efektivní nástroj podporující další vzdělávání pedagogických pracovníků pak Strategie představuje změnu systému financování škol, která zohlední nástroje usnadňující zastupování učitelů uvolněných pro další vzdělávání. Stejně pojetí je samozřejmě prezentováno také v dokumentu Hlavní směry vzdělávací politiky ČR 2030+, který byl pro výše zmíněnou strategii vstupním materiálem.

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2019–2023

Dalším, jen nepatrně starším, strategickým dokumentem, který se dotýká námi sledované problematiky je *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019-2023*, který se v kapitole H věnuje zlepšení podmínek pracovníků v regionálním školství. Je to reakce na klesající počty aprobovaných pedagogů a zároveň stoupající počty žáků. Dlouhodobý záměr si klade tři prioritní cíle, které jsou v dokumentu dále rozpracovány:

- Podporovat komplexní systém ucelené podpory profesního rozvoje učitelů i ředitelů, zahrnující všechny prvky profesionalizačního kontinua.
- Podporovat procesy strategického řízení rozvoje školy a pedagogického vedení.
- Zlepšovat odměňování pracovníků v regionálním školství, zajistit jim růst platů a zlepšovat podmínky pro práci ředitelů.

3.1.8.4.2 DOKUMENTY NA REGIONÁLNÍ ÚROVNI

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2020-2024

Vstoupíme-li na pole regionálně zaměřených dokumentů, navážeme Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji na období 2020-2024. I ten se věnuje dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků, konkrétně v kapitole VII.2. Zde je popsána klíčová role Národního pedagogického institutu ČR a představuje jeho prioritní témata pro pokrývané období. Tato témata zahrnují zvyšování kompetencí pedagogických pracovníků pro implementaci kurikula, vzdělávání žáků cizinců, práci s žáky s potřebou podpůrných opatření, rozvoj a podporu nadání či přípravu strategických plánů rozvoje. Za klíčové prioritní téma lze pokládat páté:

Podpora profesního rozvoje pedagogických pracovníků, vytvoření, ověření a implementace systému ucelené modulární podpory, která přispívá ke zvyšování profesního rozvoje vedoucích pracovníků v oblasti pedagogického řízení škol a učitelů v oblasti oborových didaktik, a to prostřednictvím profesních společenství využívajících širokého spektra forem kolegiální podpory a DVPP s definovanými kritérii kvality, vytvoření systému a nastavení podmínek pro podporu začínajících učitelů, podpora uvádějících učitelů (s. 65).

Součástí dokumentu je také představení Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků jako součást Pedagogicko-psychologické poradny Ústeckého kraje. Toto zařízení v roce 2019 realizovalo 83 vzdělávacích akcí s počtem účastníků 1 672.

Regionální inovační strategie 2020 (RIS 2019)

Okrajově se problematice věnuje také Regionální inovační strategie Ústeckého kraje, která v dílčím cíli J.3.2 mimo jiné deklaruje *vyšší kvalitu pedagogů oproti jiným regionům a zajištění adekvátní náhrady pedagogů odcházejících do důchodu*. Podrobnější rozpracování směrem k těmto edukačně zaměřeným ambiciózním cílům nepředkládá.

Priority rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji

Dokument Priority rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji (zde pro rok 2019/20) je spíše pracovním materiálem, který v rámci opatření reagujících na nedostatek kvalifikovaných pedagogů matematiky a přírodovědných předmětů navrhuje kurzy DVPP zaměřené na neaprobované učitele, kteří se těmto předmětům věnují. Obdobně, ale s dalším důrazem na problematiku inkluze pak problematiku řeší Krajský akční plán vzdělávání v Ústeckém kraji 2.

Jak vidno z předložené analýzy dokumentů, problematika dalšího kompetenčního rozvoje pedagogů je téma, které českou edukační realitou právem rezonuje, přesto identifikujeme několik klíčových problémů a jejich příčin, na které bychom se měli v budoucnu zaměřit.

3.1.8.5 ZJIŠTĚNÍ ZÍSKANÁ V RÁMCI REALIZACE AKTIVIT KAP

Níže jsou shrnuty výstupy z jednání se členy platformy. Uváděny jsou problémy a jejich příčiny s nejčastějším opakováním. Pro lepší orientaci jsou data seskupena do tabulky č. 34.

Tabulka č. 34: Problémy, příčiny identifikované v rámci šetření provedeného při realizace KAP a na ty navazující návrhy opatření

Problém	Příčina	Cíl (potřeba)
DVPP – nízká motivovanost pedagogických pracovníků k dalšímu vzdělávání; struktura a obsah DVPP a s tím spojený nekonceptní rozvoj kompetencí pracovníků ve vzdělávání.	Aktivní učitelé („hltači kurzů“) vs. pasivní většina. DVPP nepodmiňuje kariérní postup (ten prakticky neexistuje). Dosud neexistující kompetenční standard. Pedagogický pracovník může pracovat ve školství celý život, aniž by se aktivněji účastnil dalšího rozvoje svých edukačních kompetencí. Nabídka kurzů je spíše tradiční, s nízkým zapojením progresivních až alternativních témat. Nechť vedoucích pracovníků uvolňovat pedagogy na kurzy dalšího vzdělávání. Vzhledem k finanční náročnosti tlak na účast na kurzech placených ze zdrojů nezatažujících přímo školu. Nízká podpora opravdu efektivních kurzů (delší časové úseky, vyšší dotace – 250 hod.). V porovnání s jinými regiony nízké zastoupení nevládních organizací, věnujících se dalšímu rozvíjení kompetencí pedagogů.	Na národní úrovni – vytvoření kariérního plánu učitele, který by představoval kompetenční standard, naplňovaný mimo jiné DVPP. Na krajské úrovni – podpora pestré nabídky kurzů dalšího vzdělávání. Podpora dlouhých a celoškolních kurzů. Podpora nevládních neziskových organizací realizujících progresivní kurzy DVPP. Na školní úrovni – nastavení vnitřního systému hodnocení zohledňujícího další rozvoj pedagogických pracovníků. Investovat čas do společných aktivit učitelů napříč obory. Zvážit povinnost účasti na minimálním počtu vzdělávacích kurzů (pozor na zformalizování).
Problematická spolupráce v týmu pedagogů na školách i mimo ně.	Chybí pravidelná setkávání pedagogů z menších územních celků. Spolupráce mezi pedagogy na škole není reflektována jako jedna z cílových dovedností rozvíjených v rámci DVPP ani pregraduální přípravy. V rámci dalšího vzdělávání chybí širší nabídka vzdělávacích akcí přímo na školách, zaměřených na učitele napříč obory. Podpora řevnivosti napříč obory prakticky od prvního rozhodnutí stát se učitelem. Od pregraduální přípravy po lobbistické aktivity zástupců jednotlivých oborů. Logisticky i časově problematická možnost „teambuildingu“ pro jednotlivé školy.	Další podpora MAP/SYPO atd. Setkávání oborových didaktiků zaštitěná UJEP. Podpora neformálních setkávání (včetně konferencí). Nastavení organizace jako podporující spolupráci pedagogů napříč stupni a obory. Podpora vedoucích pracovníků v tvorbě kompetencí vedoucích k takovému nastavení školy. A to včetně neformálního setkávání pedagogů. Vyšší důraz na holisticky pojaté DVPP, jdoucí napříč obory. Zacílení na nadoborové výsledky vzdělávání (rozvoj klíčových kompetencí a gramotností, celoškolní projekty).

<p>Rozdíly v pregraduální přípravě učitelů různých oborů.</p>	<p>Pedagogické disciplíny včetně oborových didaktik jsou v rámci některých studií (2. a 3. stupeň) spíše na okraji zájmu. Propustnost 3. – 2. stupeň prakticky eliminovala přípravu učitelů pro (minimálně z hlediska vývoje žáků) specifický 2. stupeň.</p> <p>SPV má ze zákona relativně malý hodinový rozsah, tomu pak odpovídá rozdíl v intenzitě přípravy budoucích učitelů.</p> <p>Významné rozdíly v pojetí a implementaci oborových didaktik.</p>	<p>UJEP – zohlednění v rámci (re)akreditací. Navýšení počtu odborných praxí, i napříč stupni.</p> <p>Změna zákona. Podpora kvalitních provázejících učitelů.</p> <p>Oborově didaktické konference a workshopy na krajské úrovni. Odborníci z praxe i teoretici.</p>
<p>Nízké manažerské schopnosti a digitální dovednosti vedoucích pracovníků.</p>	<p>Malá nabídka dalšího vzdělávání v manažerských schopnostech a digitálních dovednostech s důrazem na školství.</p> <p>Chybí čas na (sebe)rozvoj vedoucích pracovníků.</p> <p>Administrativní zátěž neumožňuje vedoucím pracovníkům věnovat více času ke strategickému plánování a rozvoji pracoviště.</p>	<p>Další vzdělávání vedoucích pracovníků zaměřit nejen na formální dovednosti (legislativa atd.) ale i další manažerské kompetence (komunikace, time management, digitální kompetence, ...).</p> <p>Snížení administrativní zátěže vedoucích pracovníků.</p>

3.2 SHRNU TÍ

Tato kapitola se věnuje jednotlivým klíčovým tématům, která jsou metodikou Postupy KAP III nastavena jako povinná. Ve spolupráci s metodiky na jednotlivých platformách byla tato témata projednávána a byly uváděny příklady z praxe, které se promítly do celé kapitoly. Uvedeny jsou také strategické dokumenty na všech úrovních zaměřených na vzdělávání, případně se věnují byť dílčí kapitolou problematice vzdělávání.

Z výstupů jednotlivých platform vylynuly tyto nejzásadnější problémy a příčiny, které jdou napříč všemi intervencemi. Mezi prioritní patří špatná matematická a čtenářská gramotnost žáků a s tím svázané logické a kritické myšlení a komunikační dovednosti, dále obecně nízká motivace žáků ke studiu přírodovědných a technických oborů. Na straně škol je to pak nedostatek kvalifikovaných učitelů přírodovědných a technických oborů. S nedostatkem lidských zdrojů v těchto oblastech pak škola adekvátně nemůže reagovat na změny trhu práce a požadavky zaměstnavatelů. Ve výuce pak jde o absenci nových metod a forem práce, které by žáky podněcovaly přemýšlet, komunikovat, prezentovat a hodnotit výsledky svého učení či práce a dále pak zastaralé vybavení pro výuku informačních technologií a odborných činností.

Tabulka č. 35: Provázanost klíčových témat s průřezovými

		Klíčová témata							
		zkr. Polytechnické vzdělávání	Podpora odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli	Kariérové poradenství	Rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity	zkr. Rozvoj potenciálu každého dítěte/žáka/studenta/účastník a neformálního vzdělávání	Matematická gramotnost	Čtenářská gramotnost	Podpora pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání
Průřezová témata	Proměna obsahu a způsobu vzdělávání	x	x	x	x	x	x	x	x
	Podpora učitelů, ředitelů a dalších pracovníků ve vzdělávání	x	x	x	x	x	x	x	x
	Digitální kompetence	x	x	x	x	x	x	x	x
	Snižování nerovností v přístupu ke vzdělávání	x	x	x	x	x	x	x	x
	Spolupráce ZŠ-SŠ a SŠ-VŠ	x	x	x	x	x	x	x	x

Tabulka znázorňuje klíčová témata projektu (v jednotlivých kapitolách tohoto dokumentu) a jejich naplňování prostřednictvím témat průřezových, která vychází ze Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+. Průřezová témata se objevují v každé z potřeb (cílů), jež vychází z problémů vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji. Počet průřezových témat v každé jedné potřebě se liší a závisí na daném problému a jeho příčině.

4 PŘEHLED STRATEGICKÝCH DOKUMENTŮ, KTERÉ REPREZENTUJÍ CÍLE A PRIORITY KRAJE V OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ

4.1 DOKUMENTY NA NÁRODNÍ ÚROVNI

Dokument	Povinná klíčová témata							
	zkr. Polytechnické vzdělávání	Rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity	Podpora odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli	Kariérové poradenství	zkr. Rozvoj potenciálu každého dítěte/žáka/studenta/účastníka neformálního vzdělávání	Čtenářská gramotnost	Matematická gramotnost	Podpora pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání
Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+	x	x	x	x	x	x	x	x
Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR 2019-2023			x	x	x			x
Strategie sociálního začleňování 2021-2030					x			
Analýza potřeb na školách České republiky	x	x	x	x	x	x	x	
Národní RIS3 strategie (2021-2027)	x							
Národní strategie ochrany práv dětí na období 2021-2029					x			
Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů na období 2021-2030					x			

4.2 DOKUMENTY NA REGIONÁLNÍ ÚROVNI

Dokument	Povinná klíčová témata							
	Polytechnické vzdělávání	Rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity	Podpora odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli	Kariérové poradenství	Rozvoj potenciálu	Čtenářská gramotnost	Matematická gramotnost	Podpora pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání
Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2020-2024	x	x	x	x	x	x	x	x
Regionální inovační strategie 2020		x	x	x			x	x
Akční plány a strategie projektu RE:START	x		x	x				
Analýza potřeb na školách v Ústeckém kraji (2021)	x	x	x	x	x	x	x	x
Priority rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji (2019/2020)	x						x	x
KAP 2 - Evaluace KAP 2	x	x	x	x	x	x	x	
Ústecký krajský plán vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením 2021-2025					x			

5 ZÁVĚR

Stále rostoucí tempo vývoje napříč společnostmi určuje, že před vzdělávací soustavou a jejími aktéry ve vzdělávání leží nesčetné množství výzev, které je nutné řešit a které do značné míry rezonují nejen vzdělávacím systémem v ČR, ale následně se svými regionálními specifiky i v krajích ČR. V kraji Ústeckém jsou v mnoha případech problémy umocněny lokálními odlišnostmi, jakými jsou fakta vycházející z polohy kraje samotného (na periferii státu), stárnoucím obyvatelstvem, nedostatkem pracovních příležitostí (zvláště pak s vyšší přidanou hodnotou) i služeb nebo nejsložitější sociální situací napříč ČR. Na straně druhé však Ústecký kraj stále představuje vyšší územní jednotku s nevyužitým potenciálem blízko hlavního města ČR, jenž při propracovaném plánování a řádném plnění doporučených opatření odborníků a s podporou široké veřejnosti může aspirovat na místo, kam se lidé budou rádi vracet za pracovními i osobními vyhlídkami a kam se v budoucnu nejen že budou uchylovat lidé i firmy s příslibem nadějných začátků, ale také zde již naleznou takové zázemí v podobě veřejného a soukromého i lidského kapitálu, který jim zajistí stabilní prostředí pro jejich osobní i pracovní život.

Díličí snahou o naplnění tohoto potenciálu představuje projekt KAP III, který má v tomto případě za úkol definovat problémy a najít adekvátní a proveditelná řešení k jejich nápravě. Takový proces vyžaduje práci s daty v dlouhodobém časovém horizontu, a to jak retrospektivně, tak výhledově, aby reagoval na již v minulosti přijatá opatření a stanovil, zda se situace vyvíjí dle plánu či nikoli a případně nastavil opatření taková, aby situaci napravil nebo jiným způsobem přenastavil a zdokonalil.

KAP slouží společně s dalšími strategickými dokumenty ve vzdělávání jako nástroj pro zlepšení řízení škol, hodnocení kvality vzdělávání a plánování strategických kroků vedoucích ke zvýšení kvality vzdělávací soustavy kraje i jednotlivých škol. Do povinných aktivit patří zpracování Analýzy potřeb v území, která mimo jiné mapuje demografický vývoj a strukturu hospodářství v Ústeckém kraji vzhledem k jeho vzdělávací soustavě, prioritně k soustavě středních a vyšších odborných škol.

Důležitou částí této analýzy bylo zpracování aktuálních potřeb v klíčových tématech jako stanovení problémů a jejich příčin. Identifikace problémů ovlivňujících vzdělávání v Ústeckém kraji – souhrn z této analýzy:

Z úvodní, obecné části:

- výrazné zaměření ekonomiky na průmyslová odvětví ve značné míře závislých na vnějších faktorech,
- druhý nejvyšší podíl nezaměstnaných v ČR,
- druhá nejméně příznivá vzdělanostní struktura v rámci ČR,
- vysoký počet neúplných rodin a matek, které samy pečují o dítě,
- nejvyšší počet obcí s identifikovanou sociálně vyloučenou lokalitou a tedy i vyšší počet dětí, žáků a studentů se speciálně vzdělávacími potřebami.

Z odborné části:

- nedostatek speciálních pedagogů a školních psychologů,
- nízká matematická a čtenářská gramotnost žáků,
- nezájem o studium přírodních a technických oborů,
- nedostatek kvalifikovaných pedagogů přírodovědných a technických oborů,
- předčasné odchody ze vzdělávání,
- neúspěšnost u závěrečných zkoušek a maturitních zkoušek.

Problémy a jejich příčiny byly získávány jako výstupy z diskuzí jednotlivých platform a dotazníkových šetření a jsou ponechány u jednotlivých kapitol věnujících se intervencím.

6 PŘÍLOHY

6.1 PŘÍLOHA Č. 1 – SEZNAM ZKRATEK

ČG – čtenářská gramotnost
ČR – Česká republika
ČŠI – Česká školní inspekce
ČSÚ – Český statistický úřad
DDM – dům dětí a mládeže
DV – další vzdělávání
DVPP – další vzdělávání pedagogických pracovníků
DZV – Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v České republice 2019 – 2023
DZV ÚK – Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2020 – 2024
EQF – European Qualifications Framework (v. př. Evropský rámec kvalifikací)
EVVO – Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
Fy – fyzika (školní předmět)
HW – hardware
Ch – chemie (školní předmět)
ICT – informační a komunikační technologie
IKAP – Implementace krajských akčních plánů
IROP – Integrovaný regionální operační program
IT – informační technologie
KAP – Krajský akční plán rozvoje vzdělávání
KARIPO – kariérové poradenství
KÚÚK – Krajský úřad Ústeckého kraje
KVK – Karlovarský kraj
M – matematika (školní předmět)
MAP – Místní akční plán rozvoje vzdělávání
MCKP – Mobilní centra kolegiální podpory
MG – matematická gramotnost
MSK – Moravskoslezský kraj
MŠ – mateřská škola
MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NIDV – Národní institut pro další vzdělávání
NNO – nestátní nezisková organizace
NPI ČR – Národní pedagogický institut České republiky
NSK – Národní soustava kvalifikací
OMS – Odborná metodická skupina
ORP – obec s rozšířenou působností
OSPOD – Orgán sociálně-právní ochrany dětí
OSVČ – osoba samostatně výdělečně činná
OP VVV – Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
PECKA – Poradenské a edukační centrum (v Ústí nad Labem)

PIK – Podnikavost, iniciativa a kreativita
PISA – Programme for International Student Assessment
PIRLS – Progress in International Reading Literacy Study
P-KAP – Podpora krajského akčního plánování
PP – pedagogický pracovník
PPP – pedagogicko-psychologická poradna
PR – Public relations (v. př. vztahy s veřejností)
PV – polytechnické vzdělávání
PVU – Programy vzájemného učení
RIS – Regionální inovační strategie
RVP – rámcový vzdělávací program
RVVI – Rada pro výzkum, vývoj a inovace
RWCT – Reading and Writing for Critical Thinking (v. př. čtením a psaním ke kritickému myšlení)
SCKP – Stacionární centrum kolegiální podpory
SES – socioekonomický status
SOČ – středoškolská odborná činnost
SOŠ – střední odborné školy
SOU – střední odborná učiliště
SR ÚK – Strategie rozvoje Ústeckého kraje do roku 2027
SŠ – střední školy
STEM – Ústav empirických výzkumů, z.ú.
Strategie 2030+ – Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030
SVČ – středisko volného času
SVL – sociálně vyloučená lokalita
SVP – speciální vzdělávací potřeby
SPV – studium pedagogických věd
SW – software
SYPO – Systém podpory profesního rozvoje učitelů a ředitelů
ŠPZ – školská poradenská zařízení
ŠVP – školní vzdělávací program
TIMSS – Trends in International Mathematics and Science Study
UJEP – Univerzita Jana Evangelisty Purkyně
ÚK – Ústecký kraj
UNIV – Uznávání neformálního a informálního vzdělávání
ÚP – úřad práce
VOŠ – vyšší odborná škola
VP – výchovný poradce
VPM – volná pracovní místa
VŠ – vysoká škola
ZO – zkouškové období
ZŠ – základní škola
ZUŠ – základní umělecká škola

6.2 PŘÍLOHA Č. 2 – POUŽITÉ ZDROJE

Akční plány a strategie projektu RE:START, viz [Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - Čechy \(mmr.cz\)](https://mmr.cz)

Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR, viz [Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR - Detail článku - www.esfcr.cz](http://www.esfcr.cz)

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019-2023, viz [DZ ČR 2019-2023, MŠMT ČR \(msmt.cz\)](https://msmt.cz)

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2020-2024, viz [Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2020-2024 | Databáze strategií - portál pro strategické řízení \(databaze-strategie.cz\)](https://databaze-strategie.cz)

Maturitní zkouška 2017-2021, Krajský pohled, CERMAT, viz [Jiné pohledy | Data a analýzy \(cermat.cz\)](https://cermat.cz)

Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním – 2021, viz [Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním – 2021 | Infoabsolvent.cz](https://infoabsolvent.cz)

PAQ Research, viz [PAQ Research | Daniel Prokop](https://paqresearch.cz)

Posouzení spolupráce mezi středními školami Ústeckého kraje a podnikatelským sektorem (2015), viz [Analýzy, studie | RSKÚK.cz \(rskuk.cz\)](https://rskuk.cz)

Priority rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2019/2020, viz https://formulare.kr-ustecky.cz/materialyzukver/20_ZUK_2019-06-24/pdf/20_ZUK_MAT_14_4_priloha_1.pdf

Regionální inovační strategie (2020), viz [Regionální inovační strategie Ústeckého kraje: Ústecký kraj \(kr-ustecky.cz\)](https://kr-ustecky.cz)

Regionální sektorová dohoda pro Ústecký kraj pro obor chemického průmyslu (2015), viz [REGIONÁLNÍ SEKTOROVÁ DOHODA - PDF Stažení zdarma \(docplayer.cz\)](https://docplayer.cz)

Regionální sektorová dohoda ÚK v oblasti autodopravy, výchovy a vzdělávání profesionálních řidičů (2016), viz [Představení projektu - TruckJobs.cz](https://truckjobs.cz)

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+, viz [Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+, MŠMT ČR \(msmt.cz\)](https://msmt.cz)

Úroveň vzdělání obyvatelstva podle výsledků sčítání lidu 2021 – ČSÚ, viz [Vzdělání | Sčítání 2021 \(czso.cz\)](https://czso.cz)

Výroční zprávy o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji, viz [Výroční zprávy: Strategické dokumenty odboru: Ústecký kraj \(kr-ustecky.cz\)](https://kr-ustecky.cz)

Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje ústeckého kraje 2021 – ČSÚ, viz [Analýzy vydané krajskými správami ČSÚ | ČSÚ \(czso.cz\)](https://czso.cz)

Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2021 a strategie APZ pro rok 2022 – ÚP, viz [Úřad práce ČR \(uradprace.cz\)](https://uradprace.cz)

Statistická ročenka Ústeckého kraje 2021, 2022

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Analýza potřeb na školách v Ústeckém kraji

Dokument Analýza potřeb na školách v Ústeckém kraji vznikl jako výstup systémového projektu Podpora krajského akčního plánování, realizovaného v období 1. 3. 2016 – 31. 12. 2021. Je zaměřen na podporu vzdělávání na středních a vyšších odborných školách v souladu se vzdělávací strategií MŠMT. Má za cíl zajistit metodickou podporu při využívání akčního plánování na úrovni kraje i škol. Je spolufinancován z Evropských strukturálních a investičních fondů a jeho realizaci zajišťuje Národní pedagogický institut ČR. Veškeré informace je nutno chápat v kontextu výstupů projektu P-KAP.

Kolektiv autorů P-KAP, 2021
Materiál je pod licencí Creative Commons CC BY SA 4.0
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

Projekt P-KAP je projektem Národního pedagogického institutu České republiky. Je zaměřen na podporu vzdělávání na středních a vyšších odborných školách a akcentuje soulad se vzdělávací strategií MŠMT. Má za cíl zajistit metodickou a supervizní podporu při využívání akčního plánování na úrovni krajů i škol.

Obsah

1	Analýza potřeb na školách	6
1.1	CÍLE ANALÝZY POTŘEB NA ŠKOLÁCH A JEJÍ VÝZNAM PRO KRAJSKÉ AKČNÍ PLÁNOVÁNÍ	6
1.2	POZADÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ „ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH“ A EVALUACE SBĚRU DAT ..	6
1.2.1	<i>Charakteristika datového souboru.....</i>	<i>7</i>
1.3	VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH POVINNÝCH OBLASTÍ INTERVENČÍ ŠKOLAMI.....	8
1.4	ROZDÍLY VE VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH POVINNÝCH OBLASTÍ INTERVENČÍ PODLE TYPU ŠKOLY (III. VLNA DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ).....	10
1.5	VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH NEPOVINNÝCH OBLASTÍ INTERVENČÍ ŠKOLAMI	11
2	Rozvoj kariérového poradenství	12
2.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	14
2.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	15
2.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	<i>16</i>
2.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE.....	18
2.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE	18
2.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....</i>	<i>19</i>
2.5	AKTIVITY, NA KTERÝCH SE ŠKOLY PODÍLÍ V RÁMCI PREVENČE A INTERVENČE V OBLASTI PŘEDČASNÝCH ODCHODŮ	21
2.5.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	<i>22</i>
2.6	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJE KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	24
3	Podpora polytechnického vzdělávání.....	28
3.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	29
3.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	30
3.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	<i>31</i>
3.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE.....	33
3.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE	34
3.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....</i>	<i>35</i>
3.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORY POLYTECHNICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH.....	38
4	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	42
4.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	43
4.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	44
4.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	<i>45</i>
4.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE.....	47
4.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE	48
4.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....</i>	<i>49</i>
4.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORY KOMPETENCÍ K PODNIKAVOSTI“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	51
5	Rozvoj škol jako center celoživotního učení	55
5.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	58

5.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	59
5.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol</i>	59
5.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	61
5.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	62
5.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	63
5.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJ ŠKOL JAKO CENTER CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	65
6	Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli	69
6.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	70
6.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	71
6.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol</i>	72
6.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	74
6.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	75
6.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	76
6.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORY ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ A SPOLUPRÁCE SE ZAMĚSTNAVATELI“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	78
7	Podpora inkluzivního vzdělávání	82
7.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	84
7.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	85
7.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol</i>	86
7.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	88
7.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	89
7.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	90
7.5	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI PODPORY NADANÝCH A MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH ŽÁKŮ	92
7.5.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol</i>	93
7.6	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORY INKLUZIVNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	96
8	Rozvoj cizích jazyků	100
8.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	101
8.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	103
8.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol</i>	104
8.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	105
8.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	106
8.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	107
8.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJE CIZÍCH JAZYKŮ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	109
9	Digitální kompetence a rozvoj ICT infrastruktury	113
9.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	115
9.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	116
9.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol</i>	117
9.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	119
9.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	119

9.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	120
9.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJE DIGITÁLNÍCH KOMPETENCÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	122
10	Rozvoj čtenářské gramotnosti	126
10.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	128
10.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	129
10.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol</i>	129
10.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	131
10.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	132
10.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	133
10.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJE ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	135
11	Rozvoj matematické gramotnosti	139
11.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	140
11.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	142
11.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol</i>	142
11.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	144
11.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	145
11.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	146
11.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJE MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	148

1 Analýza potřeb na školách

1.1 Cíle analýzy potřeb na školách a její význam pro krajské akční plánování

KAP (krajský akční plán) je zaměřen na intervence směřující ke zkvalitnění řízení škol a zvýšení kvality ve vzdělávání a začlenění či rozvoj dlouhodobého plánování jako nástroje ke kvalitnímu řízení škol. To je podpořeno vzděláváním vedení škol a zřizovatelů, spoluprací v území. Klíčová témata, tzv. intervence, byla vybrána s ohledem na to, že mohou být svým konkrétním zaměřením územně specifická. Projekt P-KAP pomůže krajskému projektu a školám.

Povinné intervence:

- Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě
- Podpora polytechnického vzdělávání (přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání)
- Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů
- Rozvoj kariérového poradenství
- Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání
- Inkluzivní vzdělávání
- Infrastruktura SŠ a VOŠ (oblast podpory přírodovědného a technického vzdělávání, podpora center odborného vzdělávání, podpora cizích jazyků, konektivity škol a digitálních kompetencí, sociální inkluze, celoživotního vzdělávání, zájmového a neformálního vzdělávání)

Nepovinné intervence:

- Rozvoj výuky cizích jazyků
- Oblast ICT včetně potřeb infrastruktury
- Čtenářská a matematická gramotnost
- Vlastní volitelné intervence v oblasti podle potřeb území

1.2 Pozadí dotazníkového šetření „analýza potřeb na školách“ a evaluace sběru dat

Priority krajů a škol v krajských akčních plánech a plánech aktivit škol se opírají o podrobné a o sběr relevantních dat opřené analýzy. Pro projekt P-KAP je zpracoval a školám a krajům poskytl projektový tým Národního pedagogického institutu České republiky.

Hlavním cílem šetření, které proběhlo v období listopad 2015 – leden 2016, bylo zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání. Cílem následného šetření, které proběhlo v období říjen – prosinec 2018, bylo jednak zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb a dále vyhodnocení posunu, který se na školách udál, od období prvního šetření realizovaného v období listopad 2015 – leden 2016 v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání od období prvního dotazníkového šetření. Cílem závěrečného šetření realizovaného v období březen – květen 2021 bylo opět zmapování situace škol a jejich potřeb a vyhodnocení posunu, který na školách proběhl od období prvního a druhého šetření. Výstupy ze závěrečného dotazníkového šetření budou sloužit jako podklad pro vyhodnocení Krajských akčních plánů v jednotlivých krajích. Dotazníkové šetření jako takové pak pro školy slouží jako podklad pro tvorbu a aktualizaci Školních akčních plánů.

V rámci šetření byla sledována situace v oblastech kariérového poradenství, spolupráce škol a firem, dalšího vzdělávání poskytovaného sítěmi škol v krajích, polytechnického vzdělávání, podpory kompetencí k podnikavosti, společného vzdělávání a infrastruktury školy. Mezi další sledované oblasti byly zařazeny oblast ICT, jazykové vzdělávání a rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti.

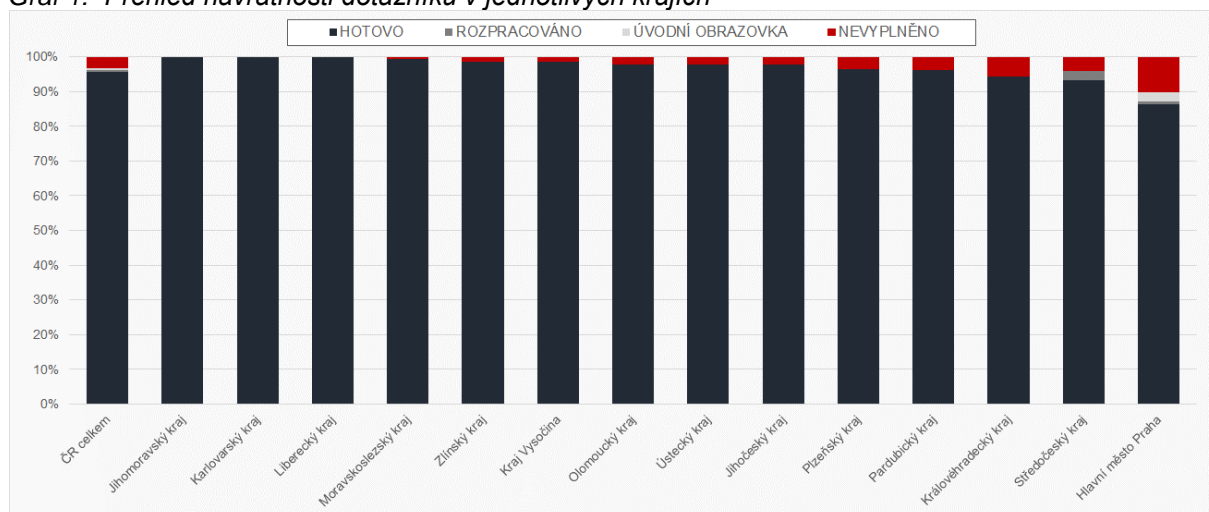
Na dotazníkové šetření zareagovalo 97 % škol.

Sběr dat se uskutečnil v rámci šetření formou internetového dotazování (CASI – computer-assisted self-interviewing). Osloveny byly všechny SŠ a VOŠ v celé ČR, tedy 1310 škol. Z těchto škol se Národnímu pedagogickému institutu České republiky vrátilo 1254 kompletně vyplněných dotazníků, návratnost dotazníků se tedy v tomto šetření pohybuje na úrovni 96 %. Takto vysoké návratnosti se podařilo

dosáhnout díky spolupráci s odbory školství v jednotlivých krajích, se Sdružením soukromých škol Čech, Moravy a Slezska a krajskými guaranty projektu, kteří jsou členy našeho projektového týmu.

Vzhledem k povaze a rozsahu šetření lze konstatovat, že jde o unikátní datový výstup, který, vezmeme-li v úvahu dosaženou úroveň návratnosti dotazníků, pokrývá potřeby téměř všech SŠ a VOŠ v ČR.

Graf 1: Přehled návratnosti dotazníků v jednotlivých krajích

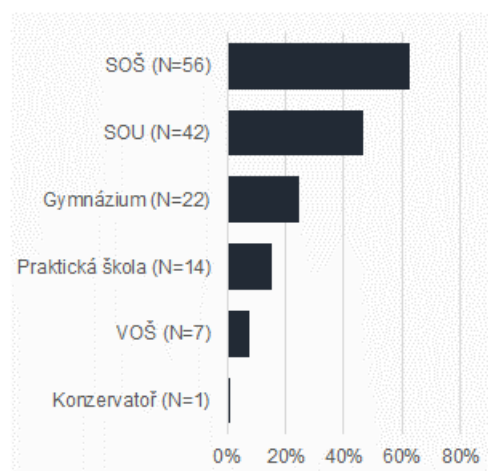

1.2.1 Charakteristika datového souboru

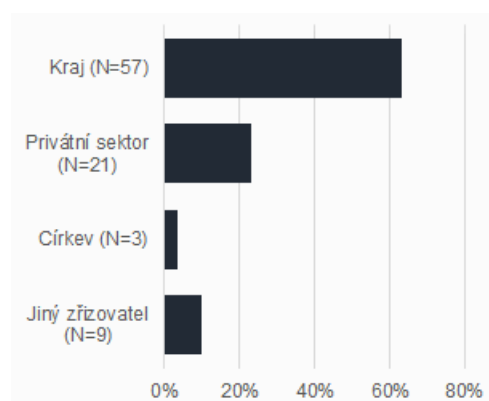
Ve struktuře středních a vyšších odborných škol v Ústeckém kraji jsou zastoupeny střední odborná učiliště, střední odborné školy, gymnázia, praktické školy, vyšší odborné školy a konzervatoř. Vedle škol, které nabízejí jeden typ vzdělání (obvykle gymnázia), jsou i školy kombinované, které nabízejí více typů vzdělávání (např. SOU a SOŠ nebo SOŠ a VOŠ apod.). Nejvíce jsou zastoupeny školy, které poskytují obory středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (62 %). Následují školy s obory středního vzdělání s výučním listem (47 %), gymnázia (24 %), praktické školy (16 %), vyšší odborné školy (8 %) a jedna konzervatoř (1 %).

Největší zastoupení škol v datovém souboru podle zřizovatele mají kraje, a to 63 %. Podíl soukromých škol je výrazně nižší (23 %). Podíl škol, kde je jiný zřizovatel, se pohybuje na úrovni 10 % a podíl církevních škol dosahuje 3 %.

Graf 2: Zastoupení škol v datovém souboru

Graf 3: Zastoupení škol v datovém souboru podle zřizovatele

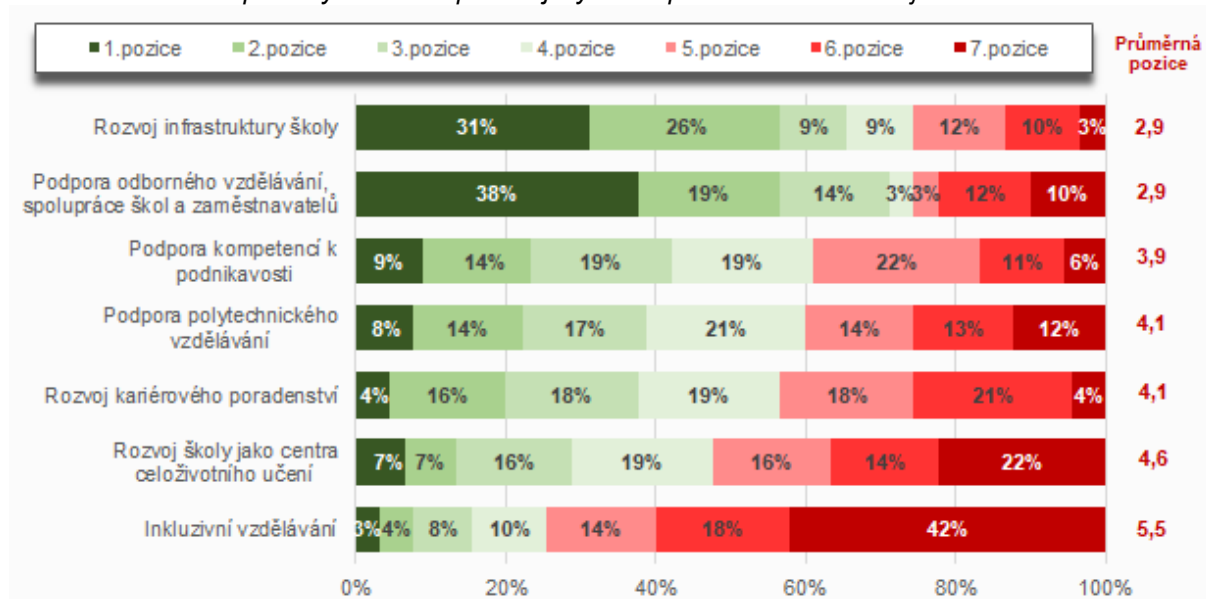

1.3 Vnímání důležitosti plánovaných povinných oblastí intervencí školami

Střední a vyšší odborné školy v Ústeckém kraji měly možnost hodnotit důležitost 7 povinných a 4 nepovinných oblastí pro Krajský akční plán. Pro střední a vyšší odborné školy v Ústeckém kraji je nejdůležitější oblastí rozvoj infrastruktury školy. Celkem 31 % škol ji vnímá jako nejdůležitější, 26 % škol ji zařadilo na druhou pozici a na třetím místě se umístila u 9 % škol. Na nižší pozice školy tuto oblast zařazovaly v podobně nízké míře.

Na druhém místě se umístila oblast podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů. Této oblasti přisoudilo nejvyšší míru důležitosti 38 % škol, dalších 19 % škol ji zařadilo na druhou pozici a 14 % škol na třetí pozici. Třetí nejdůležitější oblastí je podpora kompetencí k podnikavosti. Tuto oblast považuje za nejdůležitější 9 % škol, na druhé místo ji řadí 14 % škol a na třetí místo 19 % škol v Ústeckém kraji.

Graf 4: Prioritizace povinných oblastí pro Krajský akční plán v Ústeckém kraji

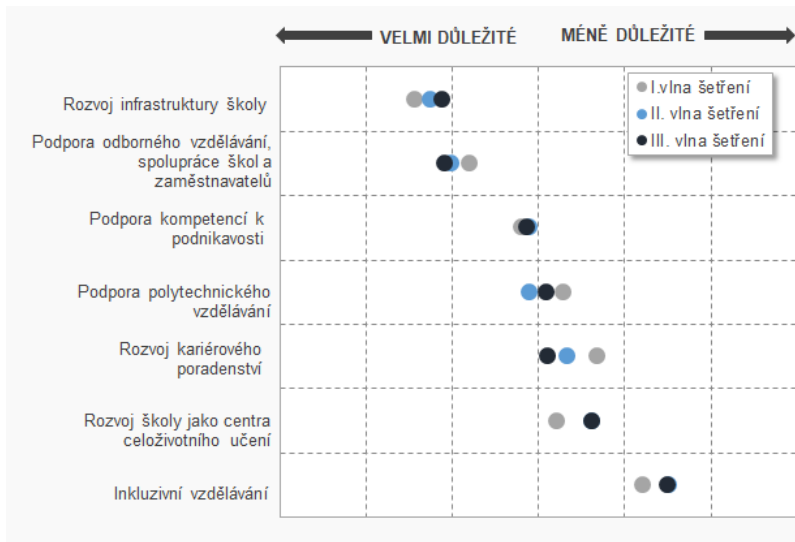

Pozn. Jednotlivé oblasti jsou seřazeny podle průměrné pozice, která byla školami pro danou oblast přiřazena.

O něco nižší celkovou důležitost přisuzují školy v Ústeckém kraji podpoře polytechnického vzdělávání. Pro 8 % škol je tato oblast zdaleka nejdůležitější a 14 % škol ji řadí na druhou pozici. Nižší důležitost přisuzují školy také rozvoji kariérového poradenství. Nejdůležitější je tato oblast pouze pro 4 % škol a na druhé místo ji řadí 16 % škol.

Menší důležitost je přisuzována rozvoji školy jako centra celoživotního učení. Za nejméně důležitý ho označilo 22 % škol. Nejmenší význam ve srovnání s jednotlivými oblastmi intervencí přisuzovaly školy rozvoji inkluzivního vzdělávání, který 42 % škol řadilo na nejnižší pozici.

Graf 5: Srovnání prioritizace povinných oblastí pro Krajské akční plány v čase – Ústecký kraj

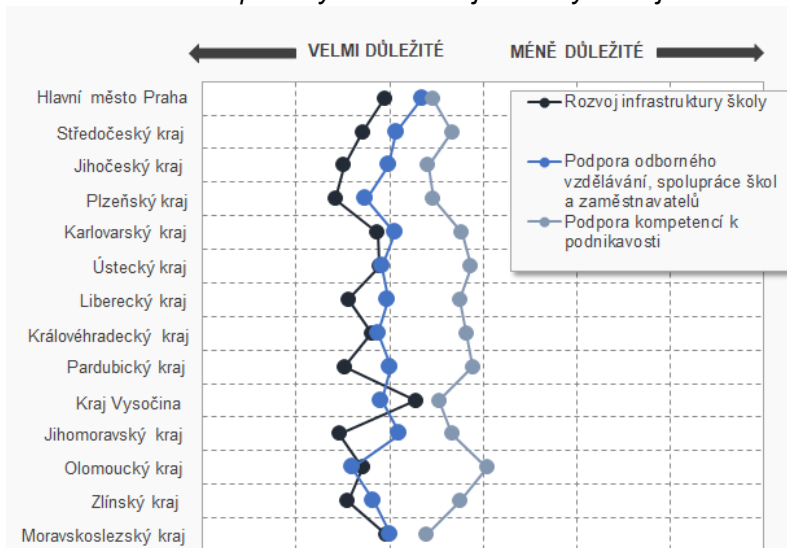

Oproti minulým vlnám šetření školy častěji akcentují důležitost kariérového poradenství a mírně se zvedla také důležitost podpory odborného vzdělávání vč. spolupráce škol a zaměstnavatelů.

Mezi druhou a třetí vlnou dotazníkového šetření došlo především k mírnému poklesu významu oblasti podpory polytechnického vzdělávání a rozvoje infrastruktury školy a naopak k nárůstu významu oblasti rozvoje kariérového poradenství.

Oproti první vlně šetření poklesla důležitost rozvoje školy jako centra celoživotního učení a inkluzivního vzdělávání, a naopak se výrazně zvýšil význam rozvoje kariérového poradenství. V případě rozvoje školy jako centra celoživotního učení a inkluzivního vzdělávání nedošlo mezi druhou a třetí vlnou k žádnému posunu.

Graf 6: Prioritizace povinných oblastí v jednotlivých krajích

Vymezené tři nejdůležitější povinné oblasti rozvoje škol v Ústeckém kraji – rozvoj infrastruktury školy, podpora odborného vzdělávání, včetně spolupráce se zaměstnavateli a podpora kompetencí k podnikavosti – jsou v jednotlivých krajích hodnoceny odlišně.

Rozvoj infrastruktury školy je prioritní oblastí prakticky ve všech krajích, zejména pak pro školy v Plzeňském, Jihomoravském, Jihočeském, Pardubickém, Zlínském a Libereckém kraji. Naopak Olomoucký kraj společně

s Krajem Vysočina jsou jedinými kraji, ve kterých je rozvoj infrastruktury méně důležitý než odborné vzdělávání.

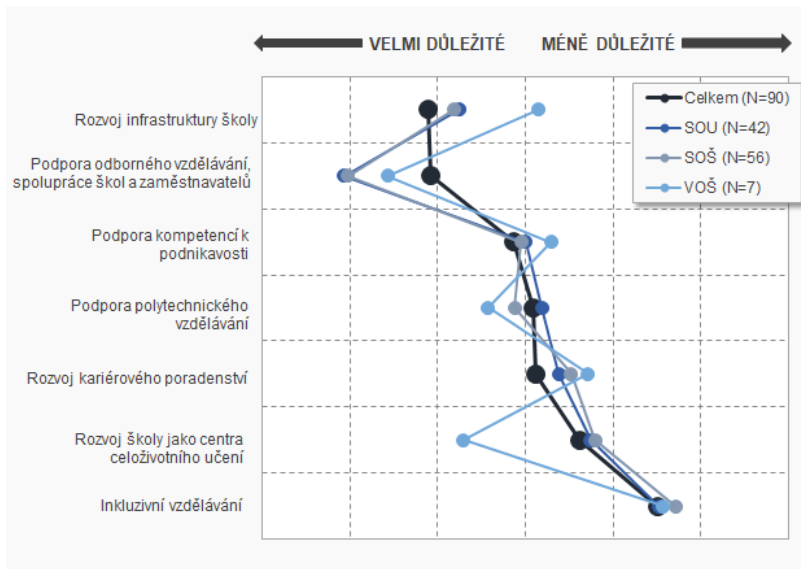
Ve srovnání se všemi kraji v ČR je důležitost podpory odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, deklarována především v Olomouckém, Plzeňském a Zlínském kraji.

Podpora kompetencí k podnikavosti je považována za velmi důležitou zejména v Moravskoslezském, Jihočeském a Plzeňském kraji a dále také v Hl. městě Praha.

1.4 Rozdíly ve vnímání důležitosti plánovaných povinných oblastí intervencí podle typu školy (III. vlna dotazníkového šetření)

Hodnocení důležitosti povinných oblastí pro Krajské akční plány se ve velké míře liší v závislosti na typu školy.

Graf 7: Prioritizace povinných oblastí v Ústeckém kraji – SOU, SOŠ a VOŠ

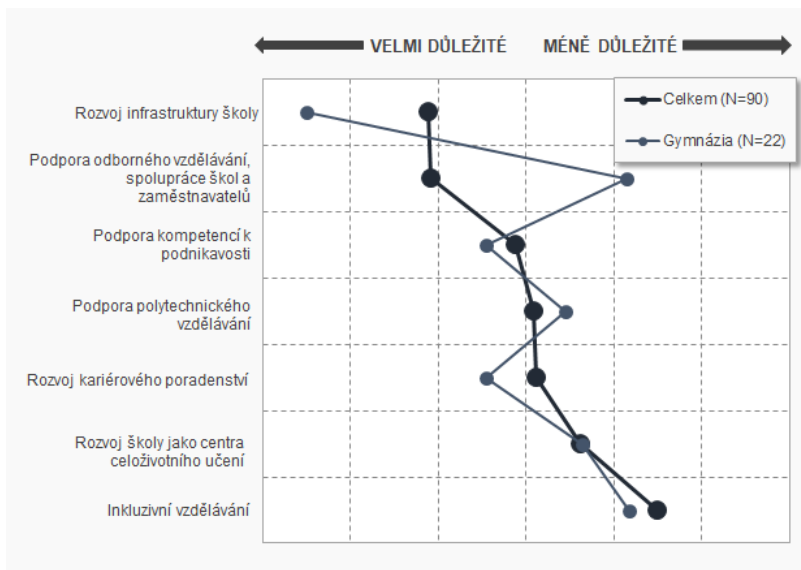

SOU, SOŠ a VOŠ v Ústeckém kraji vyzdvihují především důležitost oblasti rozvoje infrastruktury školy a podpory odborného vzdělávání, včetně spolupráce se zaměstnavateli.

Pro SOŠ a VOŠ je důležitá také podpora polytechnického vzdělávání a pro VOŠ rozvoj školy jako centra celoživotního učení.

Všechny tři typy škol považují za nejméně důležité inkluzivní vzdělávání.

Graf 8: Prioritizace povinných oblastí v Ústeckém kraji – gymnázium

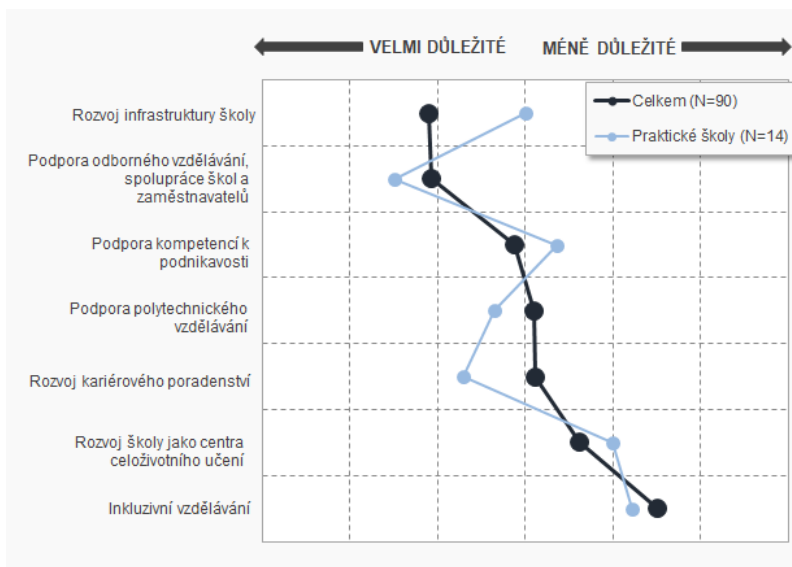

V případě gymnázií je kladen důraz zejména na rozvoj infrastruktury školy, dále pak na podporu kompetencí k podnikavosti a rozvoj kariérového poradenství.

Naopak relativně malou důležitost gymnázia přisuzují podpoře odborného vzdělávání, inkluzivnímu vzdělávání, rozvoji školy jako centra celoživotního učení a podpoře polytechnického vzdělávání.

Z porovnání důležitosti jednotlivých oblastí s celkovým hodnocením škol v Ústeckém kraji vyplývá, že pro gymnázia jsou více důležité oblasti rozvoje infrastruktury školy, podpory kompetencí k podnikavosti, rozvoje kariérového poradenství a inkluzivního vzdělávání. Naopak výrazně menší důležitost gymnázia připisují podpoře odborného vzdělávání a za méně významnou považují také podporu polytechnického vzdělávání.

Graf 9: Prioritizace povinných oblastí v Ústeckém kraji – praktická škola

Pro praktické školy jsou prioritami především podpora odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, rozvoj kariérového poradenství a podpora polytechnického vzdělávání.

Menší důležitost pak přisuzují praktické školy rozvoji inkluzivního vzdělávání a rozvoji školy jako centra celoživotního učení.

Oproti celkovým výsledkům praktické školy více vyzdvihují oblast podpory odborného vzdělávání, včetně spolupráce

škol a zaměstnavatelů, rozvoje kariérového poradenství a podpory polytechnického vzdělávání a rozvoje inkluzivního vzdělávání. Méně důležité jsou pro ně oblasti rozvoje infrastruktury, podpory kompetencí k podnikavosti a rozvoje školy jako centra celoživotního učení.

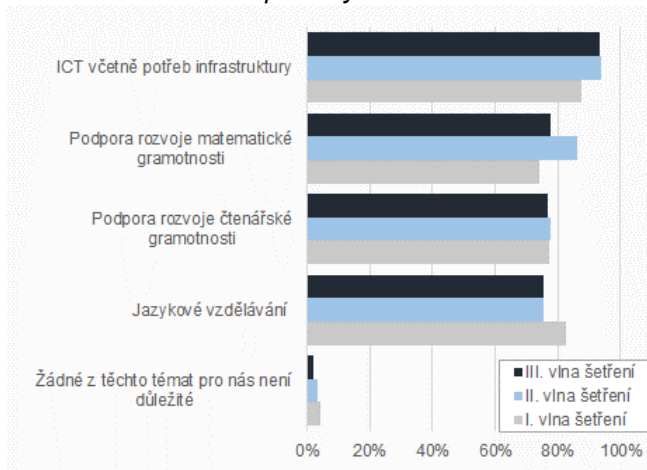
Tab. 1: Prioritizace povinných oblastí v Ústeckém kraji – konzervatoř

Průměrná důležitost povinných oblastí (1=nejdůležitější; 7=nejméně důležitá)		
	Celkem (N=90)	Konzervatoře (N=1)
Podpora kompetencí k podnikavosti	3,9	1,0
Podpora odborného vzdělávání, spolupráce škol a zaměstnavatelů	2,9	2,0
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,6	3,0
Rozvoj infrastruktury školy	2,9	4,0
Inkluzivní vzdělávání	5,5	5,0
Rozvoj kariérového poradenství	4,1	6,0
Podpora polytechnického vzdělávání	4,1	7,0

V případě konzervatoře jsou nejdůležitějšími oblastmi podpora kompetencí k podnikavosti a podpora odborného vzdělávání. Podpora polytechnického vzdělávání a rozvoj kariérového poradenství jsou pro konzervatoř nejméně důležité.

1.5 Vnímání důležitosti plánovaných nepovinných oblastí intervencí školami

Graf 10: Důležitost nepovinných oblastí v Ústeckém kraji

Z hlediska nepovinných oblastí školy akcentují především důležitost v oblasti ICT (93 %).

Jako důležitou označilo 78 % škol oblast podpory rozvoje matematické gramotnosti, 77 % škol podporu rozvoje čtenářské gramotnosti a 76 % škol považuje za důležité jazykové vzdělávání.

Vnímání důležitosti jednotlivých nepovinných oblastí ICT včetně potřeb infrastruktury se oproti druhé vlně šetření příliš nezměnilo. K výraznějšímu poklesu došlo pouze v případě podpory rozvoje matematické gramotnosti.

2 Rozvoj kariérového poradenství

Podle definice Evropské sítě politik celoživotního poradenství (ELGPN) je kariérové poradenství „Interakcí mezi kariérovým poradcem a jednotlivcem. Individuální nebo skupinový proces poradenství ve vzdělávání, zaměstnání a v rozhodování při přechodech a také při zvládnání reakcí na změny po celou dobu života s důrazem na posilování sebeuvědomění, porozumění a usnadňování směřování k uspokojivému a smysluplnému životu a zaměstnání.“

Tato tematická oblast se soustředí na poradenství ve středním a vyšším odborném školství. Od rozvoje kariérového poradenství ve středním školství si lze slibovat **snížení nezaměstnanosti absolventů, snížení počtu předčasných odchodů ze vzdělávání**, a naopak **vyšší množství žáků, kteří se budou vzdělávat i po úspěšném absolvování aktuálního vzdělávání** a kteří se budou **schopni snáze adaptovat na změny pracovního trhu v průběhu celé své životní-profesní dráhy**.

Kariérové poradenství ve škole by ve své optimální podobě mělo mít svého **koordinátora kariérového poradenství** (koordinace podpůrných služeb, které škola svým žákům poskytuje). Nemělo by však být vykonáváno jen tímto jediným pracovníkem, ale podílet by se na něm měli **všichni pracovníci školy**. **Posláním školy je připravit mladého člověka na život, a tedy i na jeho kariérovou dráhu**. Kariérové poradenství by proto mělo být **provázáno s celou vzdělávací a výchovnou činností školy**. Vedle **obsahu jednotlivých vyučovacích předmětů**, kde by se žáci měli mj. dozvídat, jak konkrétní znalosti, dovednosti, postoje či návyky využijí v pracovním životě, se jedná **zejména o rozvoj klíčových kompetencí, které jsou základem pro osobnostní rozvoj žáků, jejich aktivního zapojení do společnosti a uplatnění v životě**. **Osobnostní rozvoj žáků je nedílnou součástí kariérového poradenství** – se znalostí svých silných stránek a schopností reflexe těch slabých se žák může např. daleko **snáz rozhodovat o svém profesním zaměření** a daleko **snáz se bude adaptovat na pracovní trh a změny**, které v posledních letech přináší. Některé školy již dnes nenabízí kariérové poradenství pouze svým žákům, ale i širší veřejnosti.

Je zřejmé, že cesta k optimálnímu pojetí kariérového poradenství je v současných podmínkách pro většinu škol dlouhá a náročná. Lze ji však zvládat postupně a dosahovat takové úrovně, která je pro školu v daném časovém období realistická.

Na úrovni středních škol lze odlišit tři oblasti rozvoje kariérového poradenství:

- **Kurikulární oblast**, kde žáci dostávají užitečné informace či absolvují praktická cvičení v rámci běžné výuky (např. vzdělávací oblast Člověk a svět práce).
- **Oblast interních služeb kariérového poradenství**, kde žáci školy mohou navštěvovat skupinové či individuální poradenství, pro které byl vyčleněn prostor a které poskytuje adekvátně vzdělaná osoba.
- **Oblast externích služeb kariérového poradenství**, kde škola organizuje návštěvy jiných poradenských pracovišť (např. PPP, IPS ÚP) nebo si škola platí služby, které by jinak měla problém zajistit (např. sběr a vyhodnocení psychometrických dat).

Obecně lze říci, že kariérové poradenství ve středním školství se realizuje prostřednictvím několika forem, které by v optimálním případě měly být propojené a vzájemně se doplňovat:

- **Diagnostika a sebepoznání**: Poradce (případně jiný specialista) pomáhá klientovi uvědomit si jeho charakteristiky (zájmy, předpoklady, limity). Využívá přitom různé diagnostické metody a prostředky (rozhovor, zájmové dotazníky, osobnostní testy, výkonové testy, projekční metody aj.).
- **Vzdělávání**: Klient (žák, student) si osvojuje kompetence vedoucí k jeho osobnostnímu rozvoji – schopnost **identifikovat** a vyhodnocovat dostupné informační zdroje a poradenské služby, schopnost rozhodovat se, plánovat svou **kariérovou** dráhu, schopnost komunikovat (návčik přijímacího pohovoru apod.), schopnost adaptovat se na změny v průběhu své vzdělávací či pracovní dráhy apod.
- **Poskytování informací**: Klient (žák, student) dostává nabídku informací. Poradce mu buď podá konkrétní informace na základě jeho dotazu, nebo mu doporučí určité informační zdroje.

- **Komplexní poradenství:** Poradce poskytuje klientovi komplexní poradenskou podporu v návaznosti na jeho konkrétní situaci a potřeby. Možnosti by mu měly být předkládány tak, aby se na jejich základě dokázal klient sám rozhodovat. Součástí komplexního poradenství přitom jsou i všechny tři výše uvedené formy, v míře a úrovni odpovídající situaci a potřebám klienta.

Hlavní zjištění

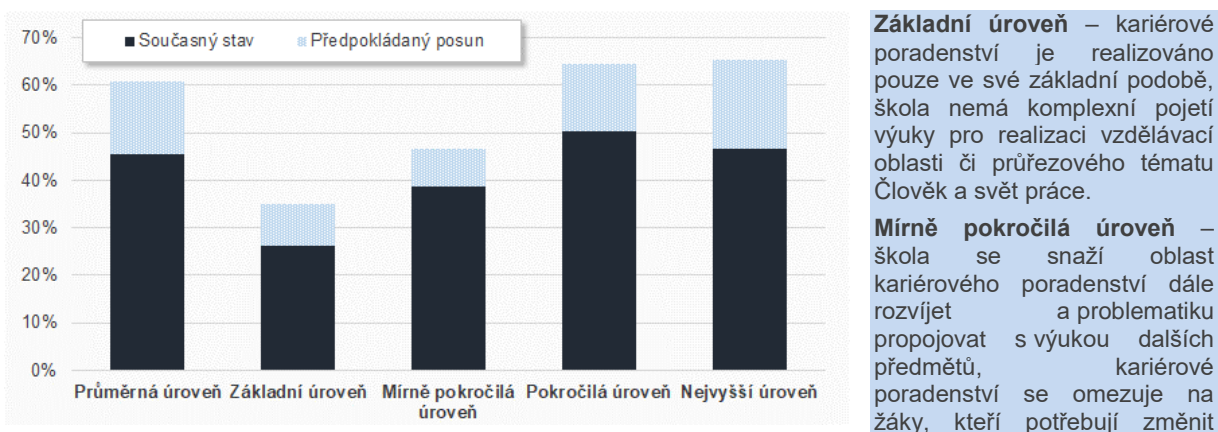
- Pokud jde o rozvoj škol v oblasti kariérového poradenství v Ústeckém kraji, v nejvyšší míře jsou vykonávány aktivity patřící do pokročilé úrovně, ve které má škola zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství, které obsahuje i prvky prevence předčasných odchodů. Pozornost se věnuje žákům se SVP. Ve vysoké míře jsou realizovány také aktivity z nejvyšší úrovně. V té škola disponuje interním systémem pro poskytování kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni i externí pracovníci. V již nižší míře jsou rozvíjeny aktivity z mírně pokročilé, ve které se problematika kariérového poradenství rozvíjí, ale je zaměřená především na žáky, kteří potřebují změnit obor. V nejnižší míře se vykonávají aktivity základní úrovně, ve které je kariérové poradenství realizováno pouze v základní podobě. Oproti předchozím vlnám šetření školy vykazují pokles činností spadajících do základní úrovně. Činnosti z mírně pokročilé úrovně zaznamenaly mírné zvýšení oproti první vlně šetření. Nejvyšší a pokročilá úroveň zaznamenaly souvislé zvyšování činností v rámci jednotlivých vln šetření.
- V rámci oblasti rozvoje kariérového poradenství střední školy a vyšší odborné školy nejčastěji organizují exkurze, besedy pro kariérovou orientaci žáků. Alespoň 80 % škol poskytuje individuální služby kariérového poradenství pro žáky, věnuje se prevenci a intervencí předčasných odchodů, podporuje žáky se znevýhodněním a spolupracuje se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách. Tři čtvrtiny škol zapojují odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit školy a využívají a poskytují kariérové informace.
- V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj kariérového poradenství na středních a vyšších odborných školách v Ústeckém kraji, se školy nejčastěji potýkají s malým zájmem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů či ze strany zaměstnavatelů. Přibližně třetina škol naráží na nízkou časovou dotaci poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství, nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole nebo absenci pozice samostatného kariérového poradce. Oproti předchozím vlnám šetření došlo u všech překážek k poklesu podílu škol, který se s nimi potýká. Nejvíce se zlepšila situace ohledně absence pozice samostatného kariérového poradce.
- V oblasti kariérového poradenství by školy v Ústeckém kraji nejvíce ocenily finanční prostředky na realizaci exkurzí a besed. Více než polovina škol se vyslovila pro rozvoj spolupráce s VŠ, možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ či zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity. Školy by rovněž uvítaly zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy či vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství. Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny opatření k poklesu jejich potřebnosti. Oproti I. vlně šetření došlo k nejvyššímu poklesu u potřeby u zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství, k největšímu nárůstu potřeby došlo v případě rozvoje spolupráce s VŠ.
- V rámci prevence a intervence v oblasti předčasných odchodů střední a vyšší odborné školy nejčastěji žákům se špatným prospěchem nabízí individuální vyučování a konzultace. Ve značné míře také pořádají dny otevřených dveří, mají systém, kterým rodiče včas informují o absencích nebo špatném prospěchu a posilují motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží apod. Zhruba tři pětiny škol individuálně reagují na špatný prospěch žáka nebo absence, navrhuje konkrétní postup pro zlepšení a školní psycholog či výchovný poradce řeší předčasné odchody a poskytuje individuální pomoc. Oproti druhé vlně šetření u většiny realizovaných činností podíl aktivních škol slabě poklesl.

2.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o rozvoj škol v oblasti kariérového poradenství v Ústeckém kraji, v nejvyšší míře jsou vykonávány aktivity patřící do pokročilé úrovně (50 %), ve které má škola zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství, které obsahuje i prvky prevence předčasných odchodů. Pozornost se věnuje žákům se SVP. Ve vysoké míře jsou realizovány také aktivity z nejvyšší úrovně (47 %). V té škole disponuje interním systémem pro poskytování kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni i externí pracovníci. V již nižší míře jsou rozvíjeny aktivity z mírně pokročilé úrovně (39 %), ve které se problematika kariérového poradenství rozvíjí, ale je zaměřená především na žáky, kteří potřebují změnit obor. V nejnižší míře se vykonávají aktivity základní úrovně (26 %), ve které je kariérové poradenství realizováno pouze v základní podobě.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti rozvoje kariérového poradenství, plánují rozvoj činností především v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 19 p. b.), čímž deklarují zájem o úplné pojetí kariérového poradenství. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé (předpokládaný posun o 14 p. b.) a mírně pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 8 p. b.). V základní úrovni se pak očekává posun o 9 p. b.

Graf 11: Současná úroveň rozvoje kariérového poradenství a předpokládaný posun

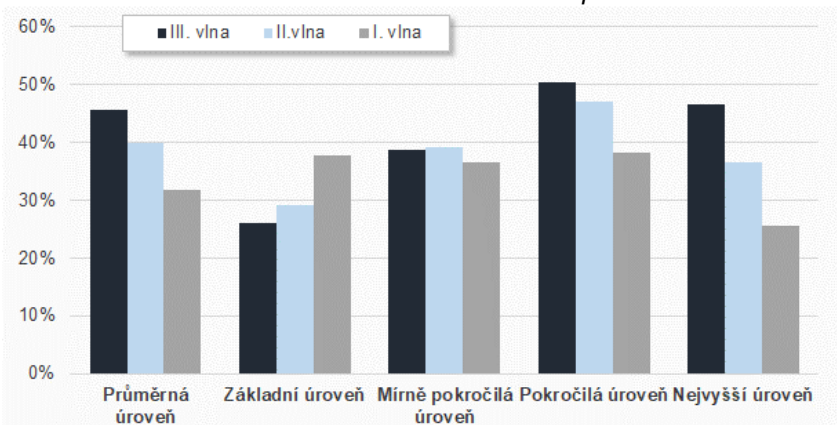
obor.

Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství, služby kariérového poradenství obsahují prvky prevence předčasných odchodů, škola v rámci této oblasti příležitostně spolupracuje s externími odborníky a sociálními partnery, kariérové poradenství je využíváno především vyššími ročníky, pozornost je věnována žákům se SVP.

Nejvyšší úroveň – škola má interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci, oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi (pozice kariérového a výchovného poradce jsou oddělené, škola systematicky sleduje předčasné odchody ze vzdělávání a s výsledky cíleně pracuje, nabízí poradenství všem žákům, výuka je zaměřena na utváření pozitivního vztahu k profesi či dalšímu studiu).

Oproti předchozím vlnám šetření školy vykazují pokles činností spadajících do základní úrovně. Činnosti z mírně pokročilé úrovně zaznamenaly mírné zvýšení oproti první vlně šetření. Nejvyšší a pokročilá úroveň zaznamenaly souvislé zvyšování činností v rámci jednotlivých vln šetření.

Graf 12: Srovnání současné úrovně kariérového poradenství

Základní úroveň – kariérové poradenství je realizováno pouze ve své základní podobě, škola nemá komplexní pojetí výuky pro realizaci vzdělávací oblasti či průřezového tématu Člověk a svět práce.

Mírně pokročilá úroveň – škola se snaží oblast kariérového poradenství dále rozvíjet a problematiku propojovat s výukou dalších předmětů, kariérové poradenství se omezuje na žáky, kteří potřebují změnit obor.

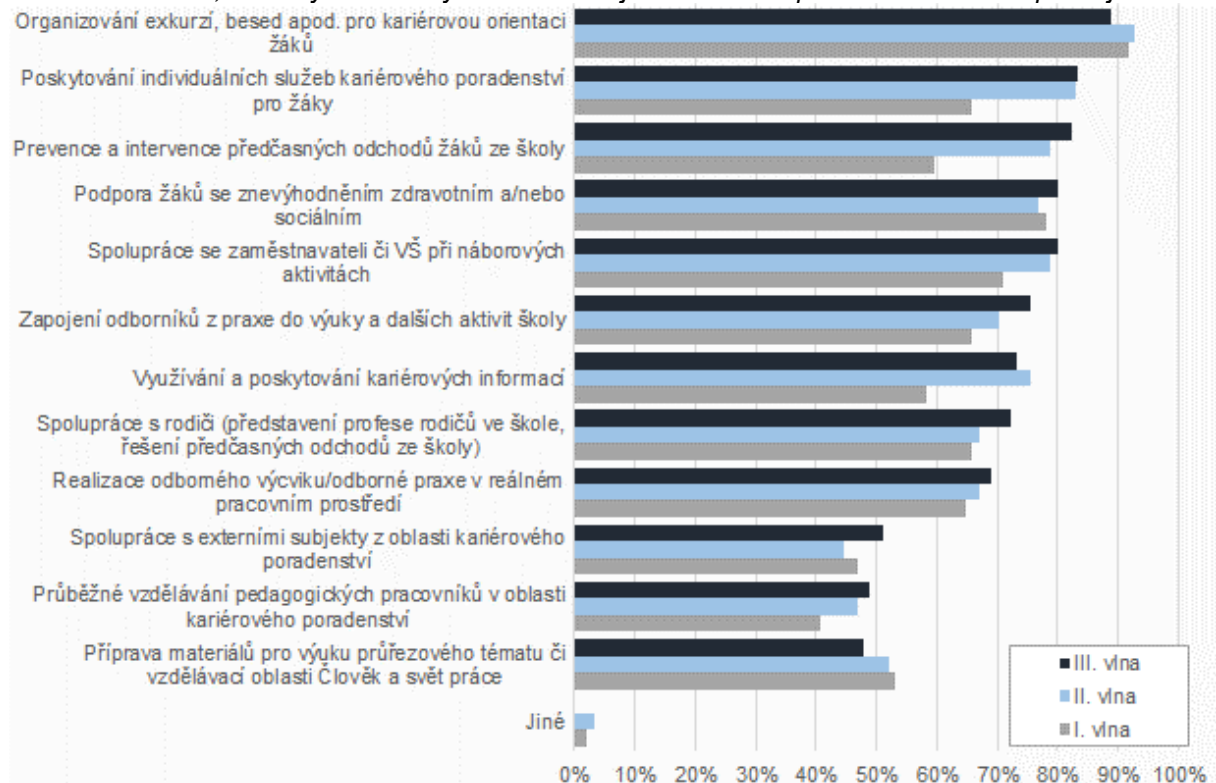
Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství, služby kariérového poradenství obsahují prvky prevence předčasných odchodů, škola v rámci této oblasti příležitostně spolupracuje s externími odborníky a sociálními partnery, kariérové poradenství je využíváno především vyššími ročníky, pozornost je věnována žákům se SVP.

Nejvyšší úroveň – škola má interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci, oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi (pozice kariérového a výchovného poradce jsou oddělené, škola systematicky sleduje předčasné odchody ze vzdělávání a s výsledky cíleně pracuje, nabízí poradenství všem žákům, výuka je zaměřena na utváření pozitivního vztahu k profesi či dalšímu studiu).

2.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti rozvoje kariérového poradenství střední školy a vyšší odborné školy nejčastěji organizují exkurze, besedy pro kariérovou orientaci žáků (89 %).

Graf 13: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje kariérového poradenství aktivně podílejí

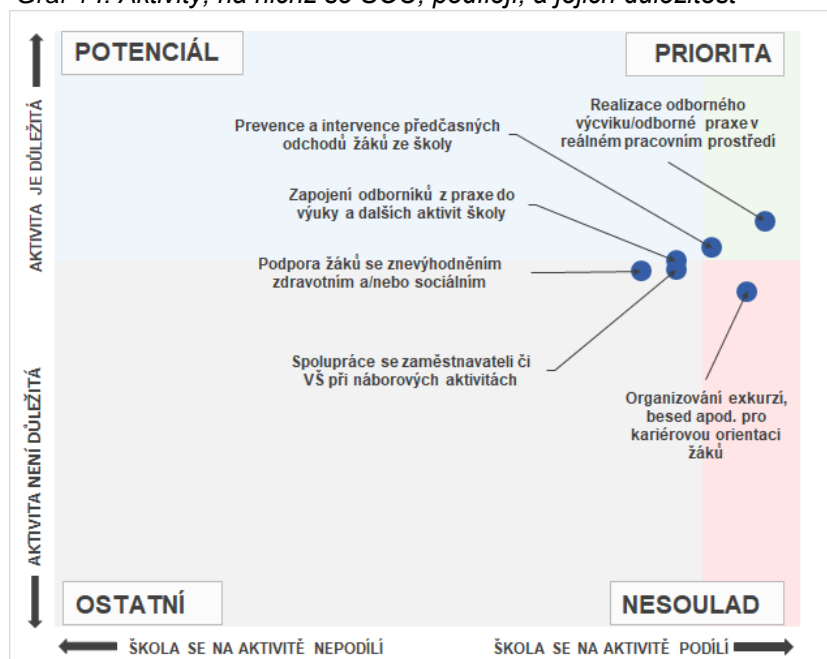
Alespoň 80 % škol poskytuje individuální služby kariérového poradenství pro žáky (83 %), věnuje se prevenci a intervenci předčasných odchodů (82 %), podporuje žáky se znevýhodněním (80 %) a spolupracuje se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (80 %). Tři čtvrtiny škol zapojují odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit školy (76 %) a využívají a poskytují kariérové informace (73 %).

Od první vlny dotazníkového šetření došlo u většiny aktivit k nárůstu podílu škol, který tyto aktivity realizoval. K nejvyššímu zvýšení došlo u prevence a intervence předčasných odchodů ze školy (nárůst o 23 p. b. oproti I. vlně šetření), poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky (nárůst o 18 p. b. oproti I. vlně šetření), využívání a poskytování kariérových informací (nárůst o 15 p. b. oproti I. vlně šetření) a zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy (nárůst o 10 p. b. oproti I. vlně šetření). Mírně poklesl podíl škol, které se věnují přípravě materiálů pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (pokles o 5 p. b. oproti I. vlně šetření), a organizování exkurzí a besed pro kariérovou orientaci žáků (pokles o 3 p. b. oproti I. vlně šetření).

2.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti kariérového poradenství nejčastěji realizují odborný výcvik a praxi v reálném pracovním prostředí (95 %), organizují besedy a exkurze pro kariérovou orientaci žáků (93 %), věnují se prevenci a intervenci předčasných odchodů žáků ze školy (88 %), spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (83 %), zapojují odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit (83 %) a věnují se podpoře žáků se znevýhodněním (79 %).

Graf 14: Aktivity, na nichž se SOU, podílejí, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště jsou realizace odborného výcviku v reálném pracovním prostředí a prevence a intervence předčasných odchodů žáků ze školy. Tyto aktivity realizuje nadprůměrný podíl SOU, který jim přisuzuje také největší důležitost.

Aktivitou s potenciálem pro rozvoj kariérového poradenství je zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit. Tuto aktivitu realizuje nižší podíl škol než aktivity prioritní, ale školy jí přikládají lehce nadprůměrnou důle-

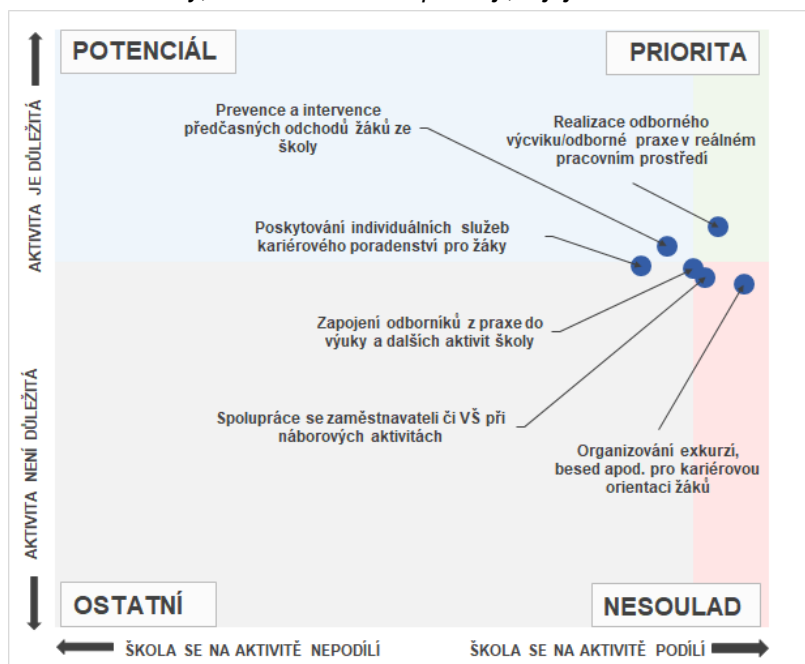
žitost.

Těsně pod hranicí potenciálu se nachází spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách a podpora žáků se znevýhodněním.

Organizování exkurzí a besed pro kariérovou orientaci žáků realizuje nadprůměrný podíl učilišť. Této aktivitě nicméně přikládají podprůměrnou důležitost, a proto pro učiliště představuje určitý nesoulad.

Střední odborné školy jsou v oblasti rozvoje kariérového poradenství velmi aktivní. Nejčastěji organizují exkurze a besedy pro kariérovou orientaci žáků (96 %) a realizují odborný výcvik v reálném pracovním prostředí (93 %). Školy dále ve velké míře spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (91 %) a zapojují odborníky z praxe do výuky (89 %). Dále se věnují se prevenci a intervenci předčasných odchodů žáků ze školy (86 %) a poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky (82 %).

Graf 15: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Při zohlednění důležitosti nejčastěji realizovaných aktivit je zřejmé, že jsou mezi nimi relativně malé rozdíly, což je patrné také z grafu.

Prioritou pro SOŠ je realizace odborného výcviku v reálném pracovním prostředí. Tuto aktivitu realizují školy nadprůměrně často a přiřadují jí nejvyšší důležitost.

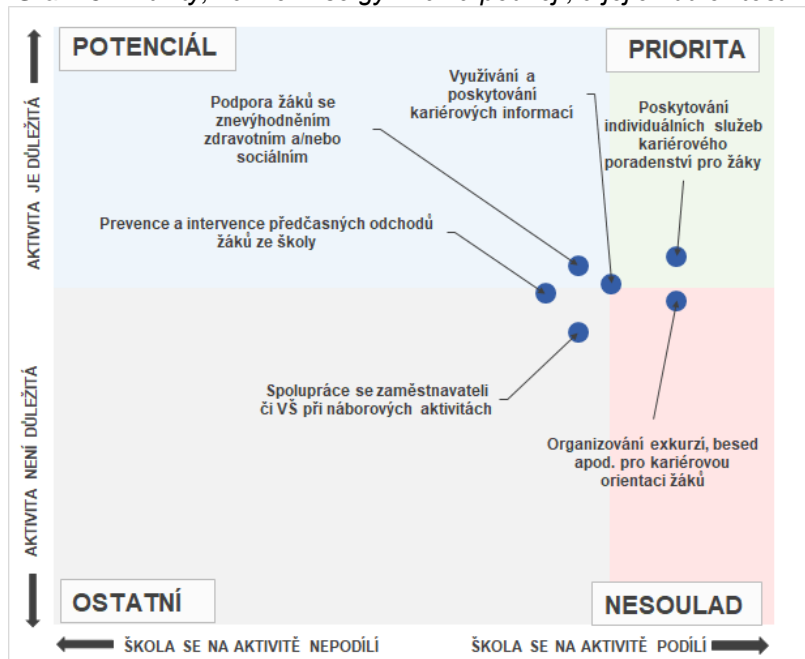
Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků, spolupráci se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách a zapojení odborníků z praxe do výuky a aktivit školy realizuje vysoký podíl škol, ale je jim přisuzována nižší důležitost

než aktivitám prioritním. Z tohoto důvodu se ocitají v tzv. nesouladu.

Aktivitou s potenciálem pro rozvoj kariérového poradenství je prevence a intervence předčasných odchodů žáků ze školy. Tuto aktivitu realizuje nižší podíl škol než aktivity prioritní, ale je jí přisuzována mírně nadprůměrná důležitost. Těsně pod hranicí potenciálu se nachází poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky.

Gymnázia v rámci podpory rozvoje kariérového poradenství nejčastěji poskytují individuální služby kariérového poradenství a organizují exkurze a besedy pro kariérovou orientaci žáků (shodně 86 %). Zhruba tři čtvrtiny gymnázií využívají a poskytují kariérové informace (77 %), podporují žáky se znevýhodněním a spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (shodně 73 %). Školy se dále věnují prevenci a intervenci předčasných odchodů žáků ze školy (68 %).

Graf 16: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Prioritami jsou pro gymnázia poskytování individuálních služeb kariérového poradenství a využívání a poskytování kariérových informací.

Těsně pod hranicí prioritních opatření se nachází organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků.

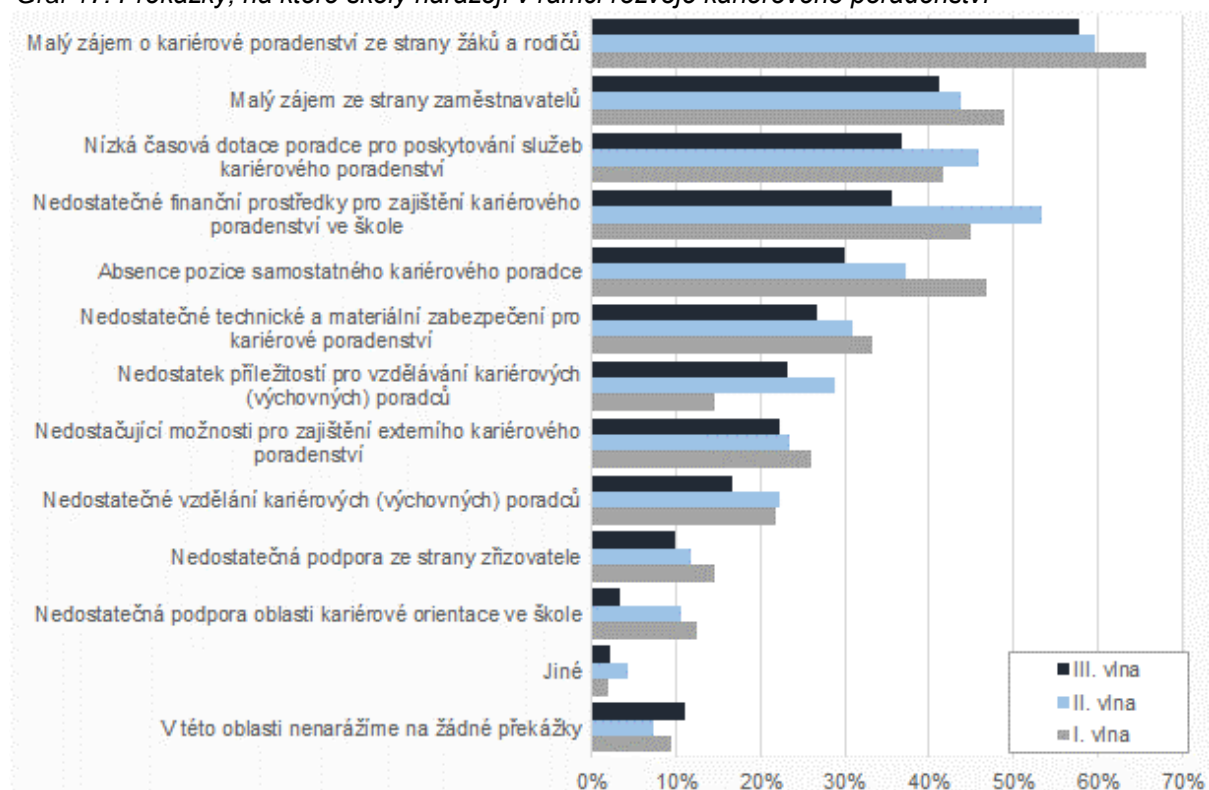
Podpora žáků se zdravotním a/nebo sociálním znevýhodněním a prevence a intervence předčasných odchodů žáků ze školy jsou aktivity, kterým se věnuje relativně nižší podíl škol, nicméně je jim přiřadována nadprůměrná důležitost. Představují tak určitý potenciál dalšího rozvoje.

Spolupráci se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách realizuje nižší podíl gymnázií a zároveň je považována za spíše méně důležitou.

2.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj kariérového poradenství na středních a vyšších odborných školách v Ústeckém kraji, se školy nejčastěji potýkají s malým zájmem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (58 %) či ze strany zaměstnavatelů (41 %). Přibližně třetina škol naráží na nízkou časovou dotaci poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (37 %), nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (36 %) nebo absenci pozice samostatného kariérového poradce (30 %). Jako problematické školy dále hodnotí nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství (27 %), nedostatek příležitostí pro vzdělávání kariérových (výchovných) poradců (23 %) či nedostačující možnosti pro zajištění externího kariérového poradenství (22 %). Na žádnou překážku nenaráží 11 % škol v Ústeckém kraji.

Graf 17: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje kariérového poradenství

Oproti předchozím vlnám šetření došlo u všech překážek k poklesu podílu škol, který se s nimi potýká. Nejvíce se zlepšila situace ohledně absence pozice samostatného kariérového poradce (pokles o 17 p. b. vůči I. vlně šetření).

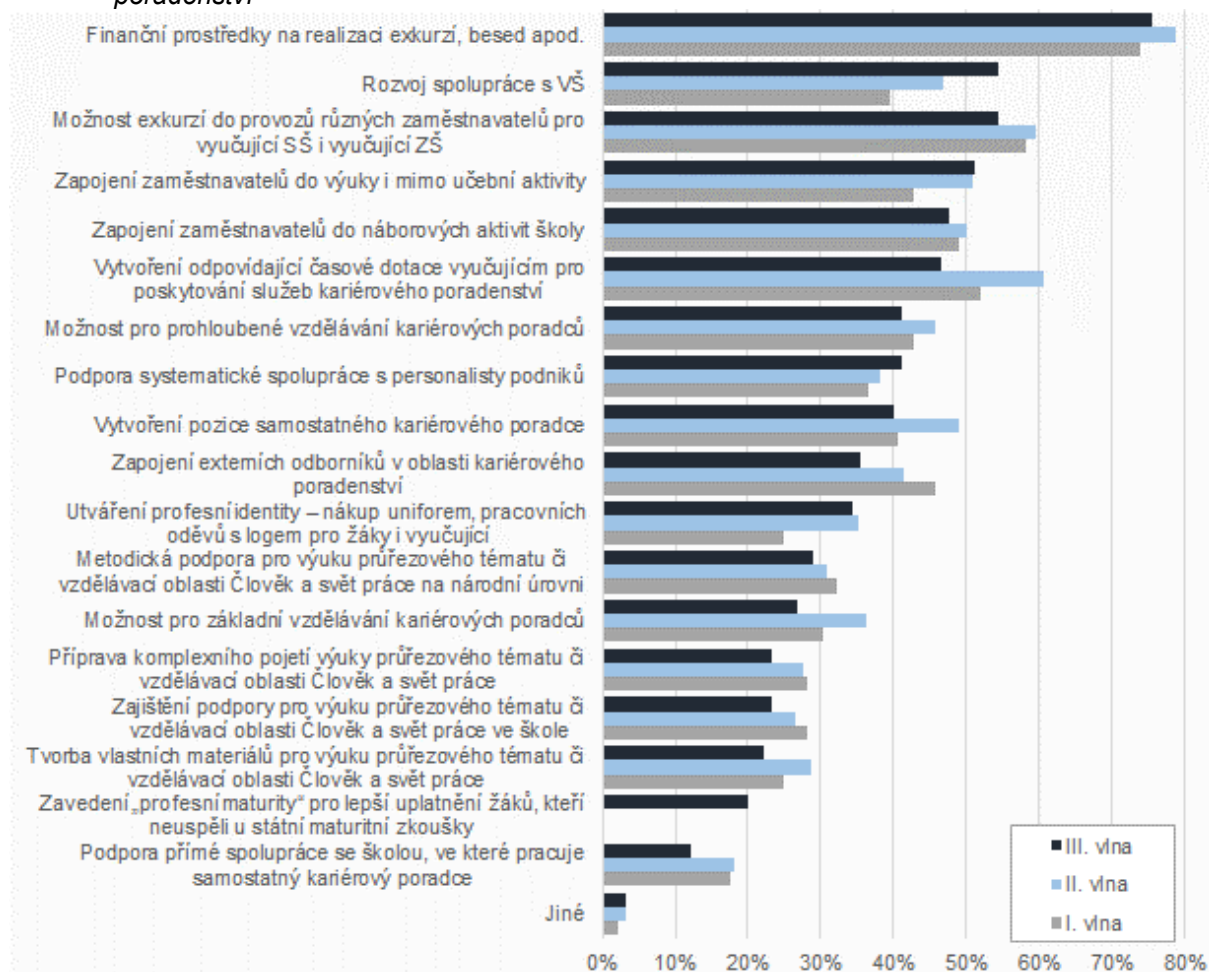
2.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V oblasti kariérového poradenství by školy v Ústeckém kraji nejvíce ocenily finanční prostředky na realizaci exkurzí a besed (76 %). Více než polovina škol se vyslovila pro rozvoj spolupráce s VŠ (54 %), možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (54 %) či zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity (51 %). Školy by rovněž uvítaly zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (48 %) či vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (47 %).

Dvěma pětinám škol by pomohla možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců (41 %), podpora systematické spolupráce s personalisty podniků (41 %) či vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (40 %).

Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny opatření k poklesu jejich potřebnosti. Oproti I. vlně šetření došlo k nejvyššímu poklesu potřeby zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (pokles o 10 p. b.), vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (pokles o 5 p. b.), přípravy komplexního pojetí a zajištění podpory výuky průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (pokles shodně o 5 p. b.) či podpory přímé spolupráce se školou, ve které pracuje samostatný kariérový poradce (pokles o 5 p. b.). K největšímu nárůstu potřeby došlo v případě rozvoje spolupráce s VŠ (nárůst o 15 p. b.), utváření profesní identity (nárůst o 9 p. b.) a zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity (nárůst o 8 p. b.).

Graf 18: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje kariérového poradenství

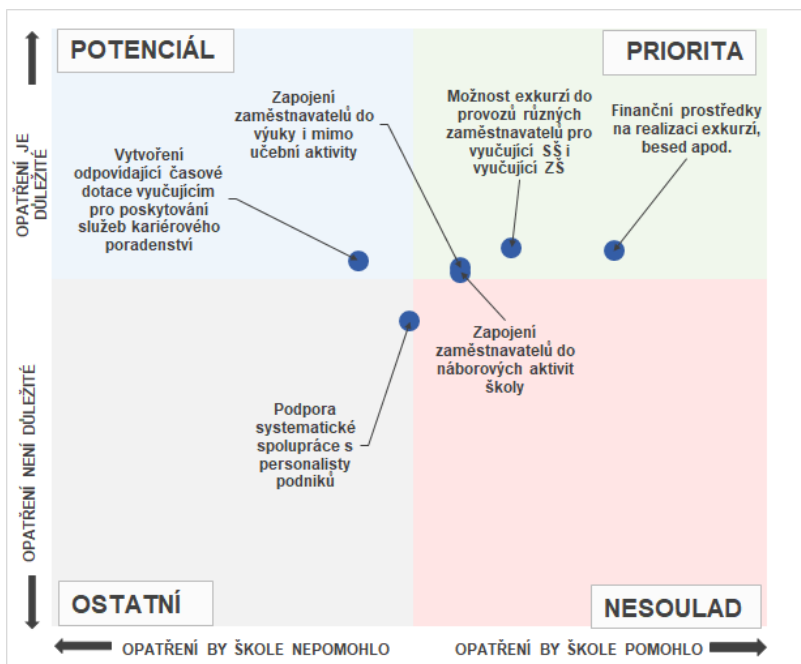
2.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim pro podporu rozvoje kariérového poradenství pomohly především finanční prostředky na realizaci exkurzí a besed (79 %) a možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (64 %).

Více než polovina škol hodnotí jako potřebné zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity a do náborových aktivit školy (shodně 57 %). Dále by školám pomohla podpora systematické spolupráce s personalisty podniků (50 %) a vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (43 %).

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními pro rozvoj kariérového poradenství zohlednili také jejich důležitost, představují priority středních odborných učilišť finanční prostředky na realizaci exkurzí a besed, exkurze do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující ZŠ i SŠ, zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity či do náborových aktivit školy. Tato opatření zmiňují školy velmi často a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako důležitá.

Graf 19: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

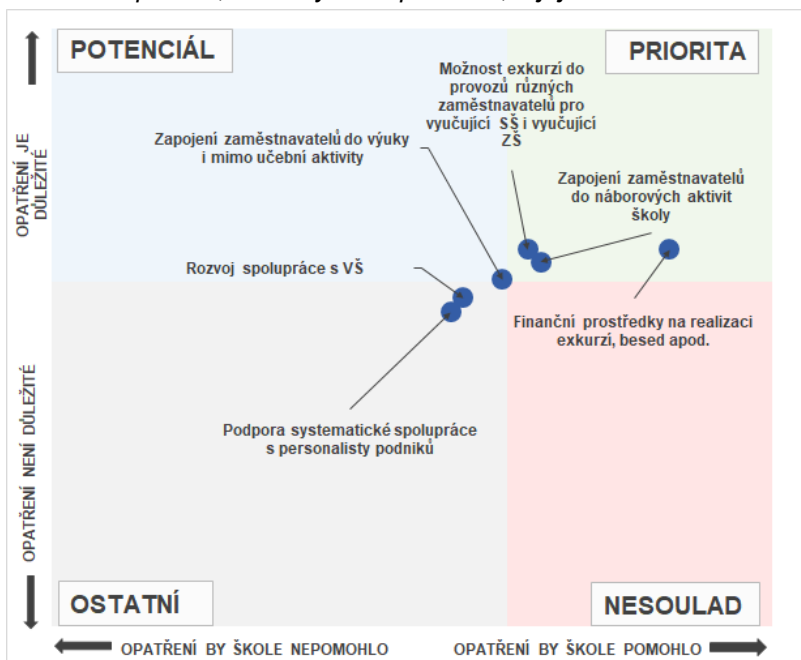

Vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství vyžaduje nižší podíl středních odborných učilišť než opatření zmíněná výše, ale tomuto opatření je přisuzována vysoká důležitost. Z tohoto důvodu pro školy představuje potenciál v oblasti kariérového poradenství.

Podporu systematické spolupráce s personalisty podniků zmiňoval nižší podíl škol a zároveň jí přisuzovaly školy menší význam.

Střední odborné školy by nejvíce ocenily finanční prostředky na realizaci exkurzí a besed (86 %). Zhruba dvěma třetinám škol by pomohlo zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (68 %) či možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (66 %). Školy by rovněž uvítaly zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity (63 %) a více než polovina škol považuje za potřebný rozvoj spolupráce s VŠ (57 %) a podporu systematické spolupráce s personalisty podniků (55 %).

Graf 20: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření rozvoje kariérového poradenství představují největší priority finanční prostředky na realizaci exkurzí a besed, zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy a možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ. Tato opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotily jako velice důležitá.

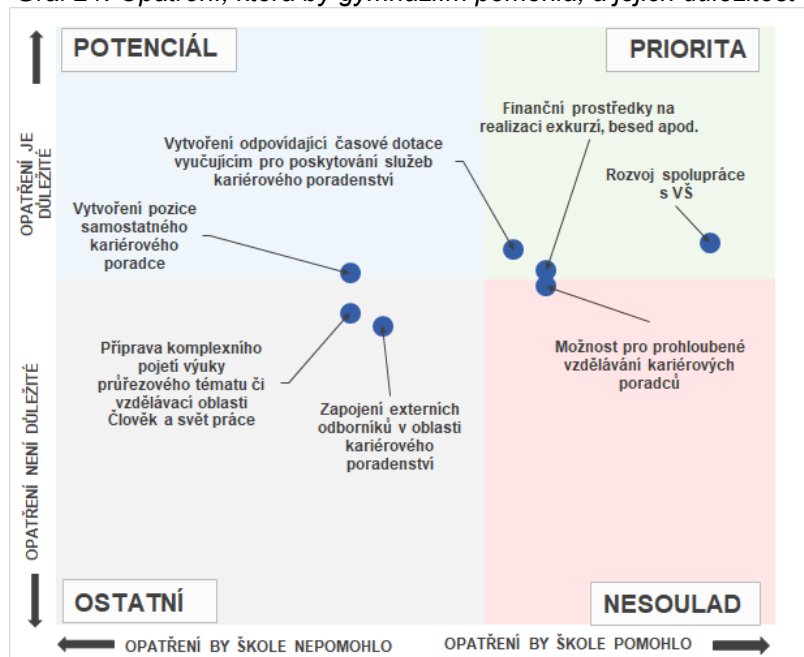
Zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity by ocenil nižší podíl škol než opatření prioritní. Střední odborné školy však tomuto

opatřením přisuzují lehce nadprůměrnou důležitost, proto pro ně představuje potenciál pro rozvoj kariérového poradenství.

Rozvoj spolupráce s VŠ a podporu systematické spolupráce s personalisty podniků vykazuje nižší podíl škol, který by tato opatření ocenil, a zároveň je těmito opatřeními přisuzována spíše nízká míra důležitosti.

Gymnázia by v rámci podpory kariérového poradenství nejvíce ocenila rozvoj spolupráce s VŠ (91 %). Ve větší míře by gymnázia také potřebovala finanční prostředky na besedy a exkurze (68 %), možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců (68 %) a vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (64 %). Více než dvě pětiny gymnázií považují za potřebné zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (45 %), přípravu komplexního pojetí výuky průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (41 %) či vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (41 %).

Graf 21: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření pro rozvoj kariérového poradenství představují prioritní opatření rozvoj spolupráce s VŠ, finanční prostředky na realizaci exkurzí a besed a vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství. Tato opatření jsou gymnáziím zmiňována velice často a zároveň jsou ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnocena jako důležitá.

Těsně pod hranicí prioritních aktivit se nachází možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců.

Vytvoření pozice samostatného kariérového poradce představuje pro gymnázia potenciál v oblasti kariérového poradenství. Sice se jedná o méně často zmiňované opatření, ale je mu přisuzována lehce nadprůměrná důležitost.

Zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství a příprava komplexního pojetí výuky průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce jsou opatření, která jsou zmiňována relativně méně často a zároveň je jim přiřazována mírně podprůměrná důležitost.

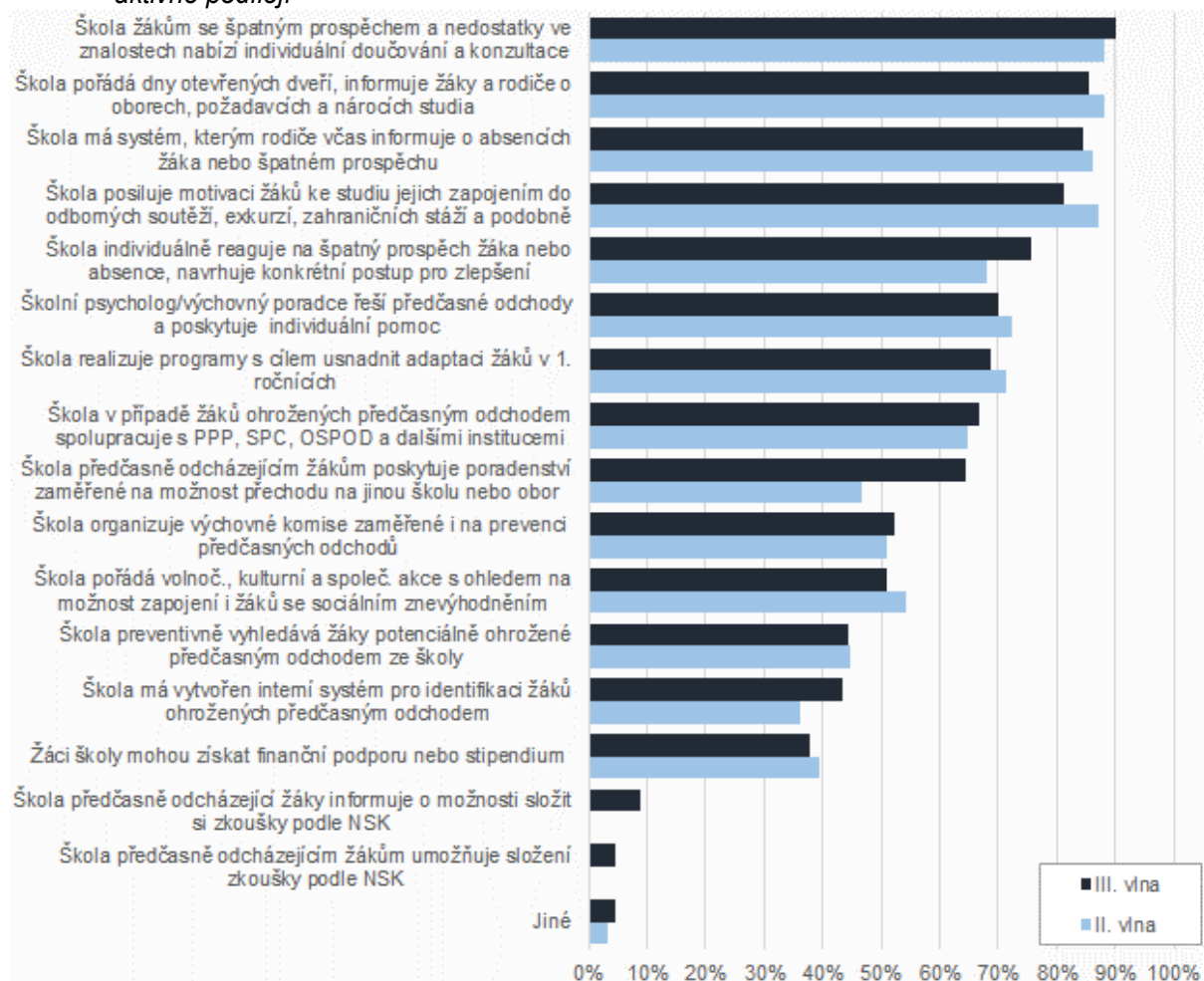
2.5 Aktivity, na kterých se školy podílí v rámci prevence a intervence v oblasti předčasných odchodů

V rámci prevence a intervence v oblasti předčasných odchodů střední a vyšší odborné školy nejčastěji žákům se špatným prospěchem nabízí individuální vyučování a konzultace (90 %). Ve značné míře také pořádají dny otevřených dveří (86 %), mají systém, kterým rodiče včas informují o absencích nebo špatném prospěchu (84 %) a posilují motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží apod. (81 %). Zhruba tři čtvrtiny škol individuálně reagují na špatný prospěch žáka nebo absence, navrhnou konkrétní postup pro zlepšení (76 %) a školní psycholog či výchovný poradce řeší předčasné odchody a poskytuje individuální pomoc (70 %). Více než 60 % škol realizuje programy s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících (69 %), v případě žáků ohrožených předčasným odchodem spolupracují s PPP, SPC, OSPOD a dalšími institucemi (67 %) a předčasně odcházejícím žákům poskytují poradenství zaměřené na možnost přechodu na jinou školu nebo obor (64 %).

Oproti druhé vlně šetření nejvýraznější nárůst nastal v případě škol, které předčasně odcházejícím žákům poskytují poradenství zaměřené na možnost přechodu na jinou školu nebo obor (nárůst o 18 p. b.), a dále u škol, které individuálně reagují na špatný prospěch žáka nebo absence a navrhnou konkrétní postup pro zlepšení nebo které mají vytvořen interní systém pro identifikaci žáků ohrožených předčasným odchodem (nárůst shodně o 7 p. b.). U většiny ostatních realizovaných činností naopak podíl aktivních škol slabě poklesl. K relativně nejvýraznějšímu snížení došlo u škol, které posilují

motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží apod. (pokles o 6 p. b.).

Graf 22: Činnosti, na kterých se školy v rámci prevence a intervence v oblasti předčasných odchodů aktivně podílejí

Pozn.: data za první vlnu šetření nejsou k dispozici.

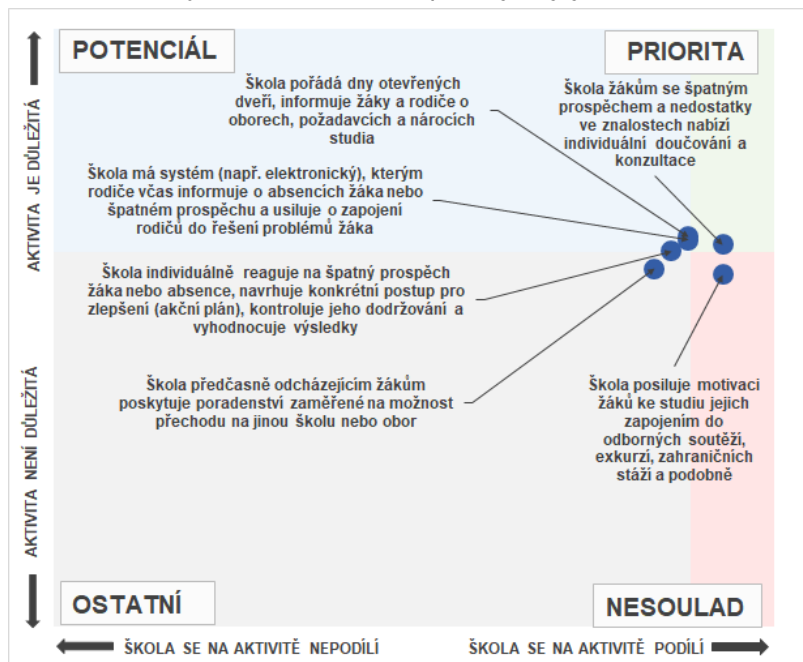
2.5.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti předčasných odchodů nejčastěji žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech nabízí individuální doučování a konzultace a posilují motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží a podobně (shodně 93 %).

Ve značné míře také školy pořádají dny otevřených dveří (88 %), mají systém, kterým rodiče včas informují o absencích nebo špatném prospěchu (88%), individuálně reagují na špatný prospěch žáka nebo absence, navrhuje konkrétní postup pro zlepšení (86 %) a předčasně odcházejícím žákům poskytují poradenství zaměřené na možnost přechodu na jinou školu nebo obor (83 %).

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritou pro střední odborná učiliště je nabídka individuálního doučování a konzultací žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech. Tuto aktivitu realizuje nejvyšší podíl SOU, který jí přisuzuje také mírně nadprůměrnou důležitost.

Graf 23: Aktivita, na nichž se SOU, podílejí, a jejich důležitost

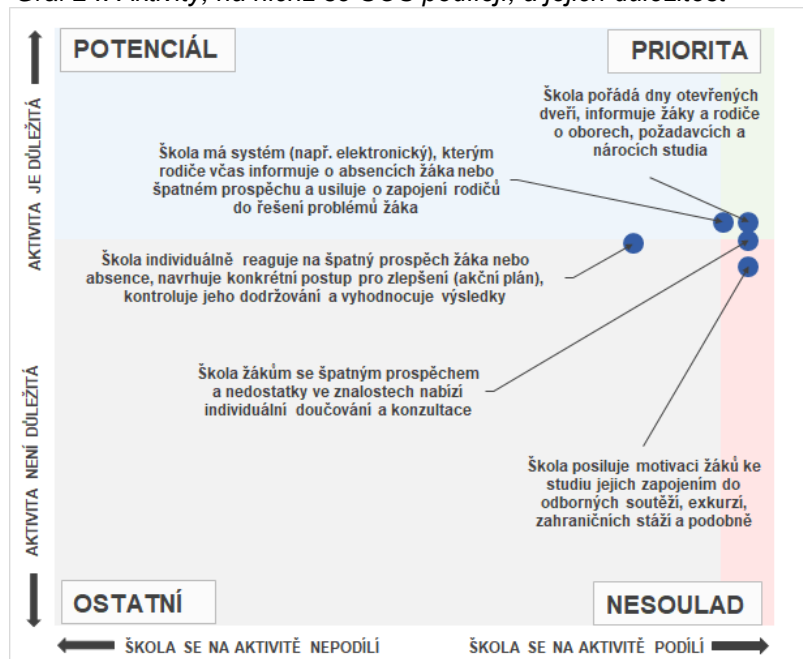

zahraničních stáží se zaměřuje většina SOU, nicméně této aktivitě přisuzují spíše menší význam, a dochází tak k určitému nesouladu.

Nižší důležitost je přikládána také poskytování poradenství zaměřené na možnost přechodu na jinou školu nebo obor předčasně odcházejícím žákům. Této aktivitě se zároveň věnuje nižší podíl škol.

Střední odborné školy jsou v oblasti předčasných odchodů velmi aktivní. Naprostá většina škol pořádá dny otevřených dveří, žákům se špatným prospěchem nabízí individuální doučování či konzultace a posiluje motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží a podobně (shodně 96 %). Dále mají školy systém, kterým rodiče včas informují o absencích nebo špatném prospěchu (93 %), a individuálně reagují na špatný prospěch žáka nebo absence (80 %).

Graf 24: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Pořádání dnů otevřených dveří a systém, kterým školy rodiče včas informují o absencích nebo špatném prospěchu, se nacházejí na rozhraní prioritních a potenciálních aktivit – školy se na těchto aktivitách podílejí průměrně často a zároveň je považují za důležité.

Těsně nad průměrem se pohybuje důležitost individuální reakce na špatný prospěch žáka. Tuto aktivitu však realizuje menší podíl učilišť, a představuje tak spíše určitý potenciál dalšího rozvoje.

Na posilování motivace žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí či

Prioritou pro SOŠ je pořádání dnů otevřených dveří, systém, kterým rodiče včas informuje o absencích nebo špatném prospěchu a do jisté míry také nabídka doučování a konzultací žákům se špatným prospěchem. Tyto aktivity realizuje většina škol a přikládají jim relativně vysokou důležitost.

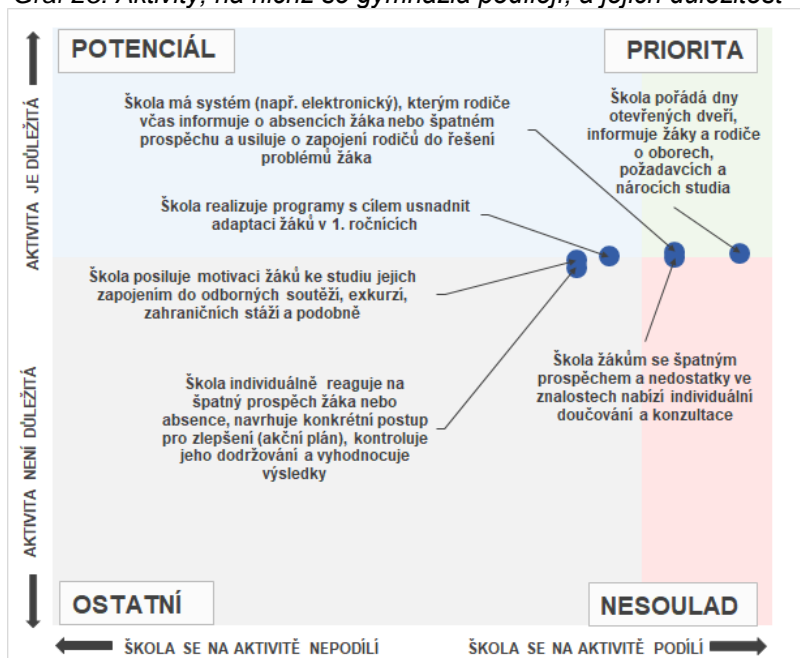
Většina škol také posiluje motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí či zahraničních stáží, nicméně této aktivitě přikládá spíše nižší význam.

Těsně pod hranicí aktivit představujících potenciál pro další rozvoj se nachází

individuální reakce na špatný prospěch žáka nebo absence. Tuto aktivitu realizuje menší podíl škol a zároveň jí přikládají relativně nižší význam.

Gymnázia v rámci prevence předčasných odchodů nejčastěji pořádají dny otevřených dveří (95 %). Ve značné míře také nabízí individuální doučování a konzultace žákům se špatným prospěchem a mají systém, kterým rodiče informují o absencích a špatném prospěchu (86 %). Přibližně tři čtvrtiny gymnázií realizují programy s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících (77 %), individuálně reagují na špatný prospěch žáka nebo absence (73 %) a posilují motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí a zahraničních stáží (73 %).

Graf 25: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Prioritami je pro gymnázia pořádání dnů otevřených dveří, systém, kterým informují rodiče o absencích a špatném prospěchu, a nabídka doučování a konzultací žákům se špatným prospěchem. Tyto aktivity jsou realizovány nejčastěji a zároveň jsou pokládány za důležité.

Potenciál v oblasti předčasných odchodů představují realizace programů s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících a posilování motivace žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí a zahraničních stáží. Tyto aktivity realizuje nižší podíl gymnázií než výše zmíněné aktivity, ale jsou považovány za

spíše důležité.

Těsně pod hranicí aktivit představujících potenciál pro další rozvoj se nachází individuální reakce na špatný prospěch žáka nebo absence. Tuto aktivitu realizuje menší podíl škol a zároveň jí přiřkládají relativně nižší význam.

2.6 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoje kariérového poradenství“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoje kariérového poradenství* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje kariérového poradenství*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje kariérového poradenství*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav rozvoje kariérového poradenství na SOU

Nabízíme individuální kariérové poradenství všem žákům, pozornost soustředíme zejména na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. (69 % škol)	Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (69 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Kariérový poradce úzce spolupracuje s jednotlivými vyučujícími. (67 % škol)	Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (64 % škol)	
Individuální i skupinové kariérové poradenství je využíváno nejčastěji žáky vyšších ročníků, pozornost je věnována zejména žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. (55 % škol)		
Služby kariérového poradenství zahrnují prvky prevence předčasných odchodů ze školy. (55 % škol)	Systematicky sledujeme předčasné odchody žáků, s výsledky sledování cíleně pracujeme. (55 % škol)	

Činnosti, které SOU v rámci rozvoje kariérového poradenství realizují	Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům
<ul style="list-style-type: none"> Realizace odborného výcviku/odborné praxe v reálném pracovním prostředí (95 % škol) Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (93 % škol) Prevence a intervence předčasných odchodů žáků ze školy (88 % škol) Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (83 % škol) Zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy (83 % škol) Podpora žáků se znevýhodněním zdravotním a/nebo sociálním (79 % škol) 	<ul style="list-style-type: none"> Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (69 % škol) Malý zájem ze strany zaměstnavatelů (40 % škol) Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (31 % škol) Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (29 % škol) Nedostatek příležitostí pro vzdělávání kariérových (výchovných) poradců (29 % škol) Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství (26 % škol) Nedostačující možnosti pro zajištění externího kariérového poradenství (26 % škol) 	<ul style="list-style-type: none"> Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. (79 % škol) Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (64 % škol) Zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity (57 % škol) Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (57 % škol) Podpora systematické spolupráce s personalisty podniků (50 % škol) Vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (43 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje kariérového poradenství stanovila SOU

Nabízíme individuální kariérové poradenství všem žákům, pozornost soustředíme zejména na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. (88 % škol)	Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (81 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Kariérový poradce úzce spolupracuje s jednotlivými vyučujícími. (74 % škol)	Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (74 % škol)	
Systematicky sledujeme předčasné odchody žáků, s výsledky sledování cíleně pracujeme. (74 % škol)	Služby kariérového poradenství zahrnují prvky prevence předčasných odchodů ze školy. (67 % škol)	
Individuální i skupinové kariérové poradenství je využíváno nejčastěji žáky vyšších ročníků, pozornost je věnována zejména žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. (67 % škol)	Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání. (67 % škol)	

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje kariérového poradenství na SOŠ

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (77 % škol)

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (71 % škol)

Kariérový poradce úzce spolupracuje s jednotlivými vyučujícími. (64 % škol)

Nabízíme individuální kariérové poradenství všem žákům, pozornost soustředíme zejména na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. (63 % škol)

Systematicky sledujeme předčasné odchody žáků, s výsledky sledování cíleně pracujeme. (57 % škol)

Služby kariérového poradenství zahrnují prvky prevence předčasných odchodů ze školy. (54 % škol)

Činnosti, které SOŠ v rámci rozvoje kariérového poradenství realizují

- Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (96 % škol)
- Realizace odborného výcviku/odborné praxe v reálném pracovním prostředí (93 % škol)
- Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (91 % škol)
- Zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy (89 % škol)
- Prevence a intervence předčasných odchodů žáků ze školy (86 % škol)
- Poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky (82 % škol)

Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí

- Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (63 % škol)
- Malý zájem ze strany zaměstnavatelů (45 % škol)
- Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (41 % škol)
- Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (36 % škol)
- Nedostačující možnosti pro zajištění externího kariérového poradenství (32 % škol)
- Absence pozice samostatného kariérového poradce (32 % škol)

Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům

- Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. (86 % škol)
- Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (68 % škol)
- Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (66 % škol)
- Zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity (63 % škol)
- Rozvoj spolupráce s VŠ (57 % škol)
- Podpora systematické spolupráce s personalisty podniků (55 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje kariérového poradenství stanovily SOŠ

Nabízíme individuální kariérové poradenství všem žákům, pozornost soustředíme zejména na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. (82 % škol)

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (82 % škol)

Kariérový poradce úzce spolupracuje s jednotlivými vyučujícími. (82 % škol)

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (80 % škol)

Systematicky sledujeme předčasné odchody žáků, s výsledky sledování cíleně pracujeme. (75 % škol)

Služby kariérového poradenství zahrnují prvky prevence předčasných odchodů ze školy. (71 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje kariérového poradenství na gymnáziích

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Individuální i skupinové kariérové poradenství je využíváno nejčastěji žáky vyšších ročníků, pozornost je věnována zejména žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. (82 % škol)

Spolupráce s externími odborníky a sociálním partnery je příležitostná. (77 % škol)

Nabízíme individuální kariérové poradenství všem žákům, pozornost soustředíme zejména na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. (68 % škol)

Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání či si jej chce doplnit, popř. je kariérové poradenství součástí práce výchovného poradce. (64 % škol)

Kariérové vzdělávání je realizováno prostřednictvím vzdělávací oblasti/průřezového tématu Člověk a svět práce v souladu s RVP. (64 % škol)

Někteří vyučující usilují o pozitivní ovlivnění vztahu žáků k budoucí profesi či dalšímu studiu. (59 % škol)

Činnosti, které gymnázia v rámci rozvoje kariérového poradenství realizují

- Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (86 % škol)
- Poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky (86 % škol)
- Využívání a poskytování kariérových informací (77 % škol)
- Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (73 % škol)
- Podpora žáků se znevýhodněním zdravotním a/nebo sociálním (73 % škol)
- Prevence a intervence předčasných odchodů žáků ze školy (68 % škol)

Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí

- Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (50 % škol)
- Absence pozice samostatného kariérového poradce (41 % škol)
- Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (36 % škol)
- Malý zájem ze strany zaměstnavatelů (36 % škol)
- Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (36 % škol)
- Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství (27 % škol)
- Nedostatečná podpora ze strany zřizovatele (27 % škol)

Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným

- Rozvoj spolupráce s VŠ (91 % škol)
- Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. (68 % škol)
- Možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců (68 % škol)
- Vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (64 % škol)
- Zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (45 % škol)
- Vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (41 % škol)
- Příprava komplexního pojetí výuky průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (41 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje kariérového poradenství stanovila gymnázia

Individuální i skupinové kariérové poradenství je využíváno nejčastěji žáky vyšších ročníků, pozornost je věnována zejména žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. (91 % škol)

Nabízíme individuální kariérové poradenství všem žákům, pozornost soustředíme zejména na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. (82 % škol)

Kariérový poradce úzce spolupracuje s jednotlivými vyučujícími. (82 % škol)

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (82 % škol)

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (77 % škol)

Služby kariérového poradenství zahrnují prvky prevence předčasných odchodů ze školy. (77 % škol)

Spolupráce s externími odborníky a sociálním partnery je příležitostná. (77 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

3 Podpora polytechnického vzdělávání

Polytechnické vzdělávání je nutno chápat jako vzdělávání integrující přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání a jako komplex vzájemných implikací mezi složkami vzdělávání a jednotlivými předmětovými oblastmi. Jedná se o integraci:

- všeobecné složky vzdělávání x odborné složky vzdělávání;
- společenskovedních a humanitních předmětů x matematiky x polytechnických předmětů x uměleckých předmětů.

Polytechnické vzdělávání je definováno jako vzdělávání poskytující vědomosti o vědeckých principech a odvětvích výroby, znalosti z technických a jiných oborů a všeobecně technické dovednosti. Přispívá nejen k rozšiřování poznatků, ale především k vytváření pracovních dovedností a návyků, které jsou využívány v běžném a později i pracovním životě. To je vázáno na technické myšlení jako aplikaci vědomostí, dovedností a zkušeností v členění na praktické, vizuální, intuitivní a koncepční myšlení.

Cílem polytechnického vzdělávání je rozvíjet znalosti o technickém prostředí a pomáhat vytvářet a fixovat správné pracovní postupy a návyky, rozvoj spolupráce, vzájemnou komunikaci a volní vlastnosti a podporovat touhu tvořit a práci zdárně dokončit. Polytechnické vzdělávání má posilovat zájem nejen o technické obory, ale i o přírodovědné a environmentální obory.

Přírodovědné vzdělávání je definováno jako vzdělávání zaměřené na porozumění **základním přírodovědným pojmům a zákonům**, na porozumění a užívání **metod vědeckého zkoumání přírodních faktů** (přírodních objektů, procesů, vlastností, zákonitostí). Cílem v přírodovědném vzdělávání je **rozvíjet schopnosti potřebné při využívání** přírodovědných vědomostí a dovedností pro řešení konkrétních problémů, podporovat odpovědné rozhodování v osobním životě člověka, naplňovat osobní potřeby a fungování v občanském a případně budoucím profesním životě.

Technické vzdělávání jako součást technické výchovy se zaměřuje na osvojování potřebných technických vědomostí, dovedností a návyků, vytváření vztahu k technice a rozvoj tvořivého technického myšlení. Osvojení je realizováno na vědeckém základě, uvědoměle a při aktivitách majících vztah k technice, s níž se v životě setká každý jedinec. Cílem **technické výchovy** je získat správné postoje k technice a k využívání techniky v životě.

Environmentální vzdělávání dělíme na výchovu a osvětu. Environmentální výchovou rozumíme systematické působení na mladou generaci (včetně dětí předškolního věku) za účelem přijetí hodnot a jednání nezbytného pro ochranu a péči o životní prostředí. Oblastmi vzdělávání jsou: výchova o životním prostředí, výchova v životním prostředí, výchova pro životní prostředí. Úkoly **osvěty** jsou zejména v rovině informativní a jsou zaměřené na dospělou populaci a obecně na veřejnost.

Hlavní zjištění

- Pokud jde o rozvoj škol v oblasti polytechnického vzdělávání v Ústeckém kraji, v nejvyšší míře jsou vykonávány aktivity patřící do základní úrovně, ve které je podpora polytechnického vzdělávání omezena na realizaci v souladu s RVP. Ve vysoké míře se realizují také aktivity z pokročilé úrovně a mírně pokročilé úrovně. V těchto úrovních již začíná podpora polytechnického vzdělávání i mimo rámec RVP. V nejnižší míře jsou realizovány aktivity nejvyšší úrovně, ve které je systematická podpora doplněna o dílčí aktivity. Nejvyšší posun školy plánují v rámci nejvyšší úrovně, čímž deklarují zájem o zvýšení podpory polytechnického vzdělávání. Oproti předchozím vlnám šetření dochází k nárůstu činností především v pokročilé a nejvyšší úrovni, tyto úrovně zaznamenaly souvislé zvyšování v rámci jednotlivých šetření. V případě základní úrovně nastal pokles a činnosti spadající do mírně pokročilé úrovně vykazují téměř nezměněnou hodnotu.
- V rámci oblasti podpory polytechnického vzdělávání střední školy a vyšší odborné školy nejčastěji zapojují žáky do soutěží a olympiád a zahrnují do výuky polytechnických předmětů laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod.). 58 % škol pořádá motivační akce pro žáky ZŠ a polovina škol spolupracuje se ZŠ v oblasti využití laboratoří, dílen či mediálních laboratoří. Zhruba dvě pětiny škol se věnují přípravě výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru, spolupráci s VŠ či individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku.

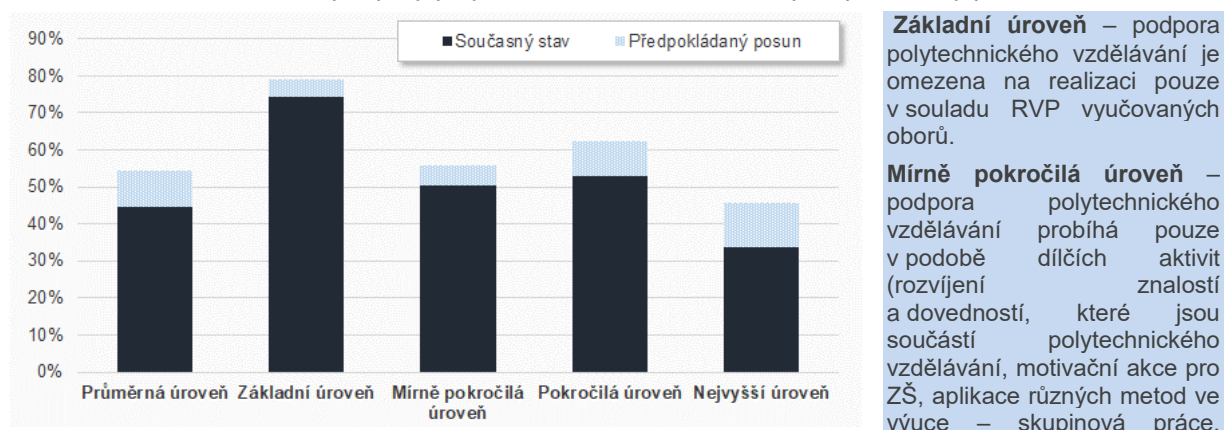
Od první vlny dotazníkového šetření došlo u většiny aktivit k nárůstu podílu škol, který tyto aktivity realizoval.

- V oblasti podpory polytechnického vzdělávání se školy nejčastěji potýkají s nedostatečnými znalostmi žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání a nedostatečnou motivací žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání. Více než polovina škol naráží na nezáměr žáků školy o polytechnické vzdělávání a přibližně dvě pětiny škol se potýkají s jazykovou vybaveností učitelů polytechnických předmětů pro výuku v cizích jazycích a nedostatkem financí na úhradu vedení nepovinných předmětů. Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny překážek k alespoň mírnému poklesu podílu škol, který se s nimi potýká.
- V oblasti polytechnického vzdělávání by školy v Ústeckém kraji nejvíce ocenily zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen (61 %), zvýšení počtu a kvality počítačů, notebooků, tabletů a účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně. Dále by více než polovina škol měla zájem o zkvalitnění IT sítí ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben a nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání, zvýšení kvality softwarového vybavení školy a vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky, nákup či přípravu materiálů pro výuku, vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného, možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů a vzdělávání pedagogických pracovníků v didaktice matematiky a dalších oborových didaktikách. Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny opatření k poklesu jejich potřeby.

3.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o rozvoj škol v oblasti polytechnického vzdělávání v Ústeckém kraji, v nejvyšší míře jsou vykonávány aktivity patřící do základní úrovně (74 %), ve které je podpora polytechnického vzdělávání omezena na realizaci v souladu s RVP. Ve vysoké míře se realizují také aktivity z pokročilé úrovně (53 %) a mírně pokročilé úrovně (50 %). V těchto úrovních již začíná podpora polytechnického vzdělávání i mimo rámec RVP. V nejnižší míře jsou realizovány aktivity nejvyšší úrovně (34 %), ve které je systematická podpora doplněna o dílčí aktivity. Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory polytechnického vzdělávání, plánují rozvoj činností především v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 12 p. b.), čímž deklarují zájem o zvýšení podpory polytechnického vzdělávání. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 9 p. b.). Nižší předpokládaný posun vykazuje mírně pokročilá úroveň (předpokládaný posun o 6 p. b.) a základní úroveň (předpokládaný posun o 4 p. b.).

Graf 26: Současná úroveň podpory polytechnického vzdělávání a předpokládaný posun

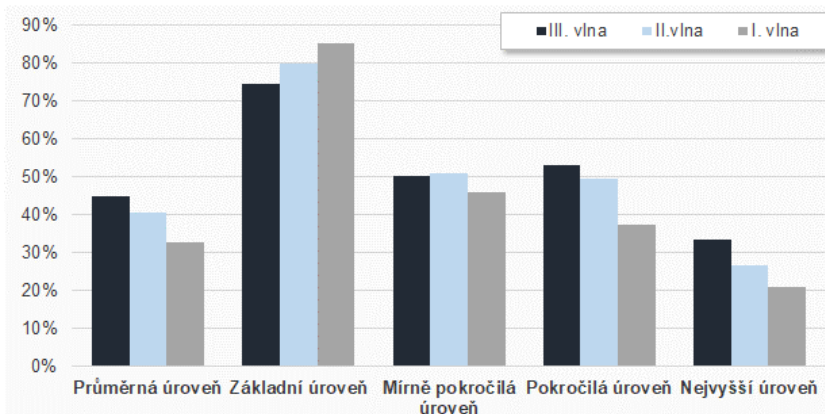
projektová výuka, laboratorní cvičení, praxe atd.).

Pokročilá úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání (vzájemné propojení polytechnických předmětů a provázání s výukou matematiky, realizace aktivit nad rámec RVP, zapojování do soutěží, spolupráce se ZŠ v regionu).

Nejvyšší úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání a podpora v rámci dílčích aktivit (zpracované plány výuky polytechnických předmětů a matematiky, které jsou vzájemně provázány, individuální podpora žáků, spolupráce s VŠ v rámci maturitních oborů, podpora samostatné práce žáků – spolupráce se zaměstnavateli, VŠ a výzkumnými institucemi).

Oproti předchozím vlnám šetření dochází k nárůstu činností především v pokročilé úrovni (nárůst o 14 p. b. oproti I. vlně šetření) a nejvyšší úrovni (nárůst o 13 p. b. oproti I. vlně šetření), tyto úrovně zaznamenaly souvislé zvyšování v rámci jednotlivých šetření. V případě základní úrovně došlo k poklesu (pokles o 11 p. b. oproti I. vlně šetření). Činnosti spadajících do mírně pokročilé úrovně vykazují téměř nezměněnou hodnotu

Graf 27: Srovnání současné úrovně polytechnického vzdělávání

Základní úroveň – podpora polytechnického vzdělávání je omezena na realizaci pouze v souladu RVP vyučovaných oborů.

Mírně pokročilá úroveň – podpora polytechnického vzdělávání probíhá pouze v podobě dílčích aktivit (rozvíjení znalostí a dovedností, které jsou součástí polytechnického vzdělávání, motivační akce pro ZŠ, aplikace různých metod ve výuce – skupinová práce, projektová

výuka, laboratorní cvičení, praxe atd.).

Pokročilá úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání (vzájemné propojení polytechnických předmětů a provázání s výukou matematiky, realizace aktivit nad rámec RVP, zapojování do soutěží, spolupráce se ZŠ v regionu).

Nejvyšší úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání a podpora v rámci dílčích aktivit (zpracované plány výuky polytechnických předmětů a matematiky, které jsou vzájemně provázány, individuální podpora žáků, spolupráce s VŠ v rámci maturitních oborů, podpora samostatné práce žáků – spolupráce se zaměstnavateli, VŠ a výzkumnými institucemi).

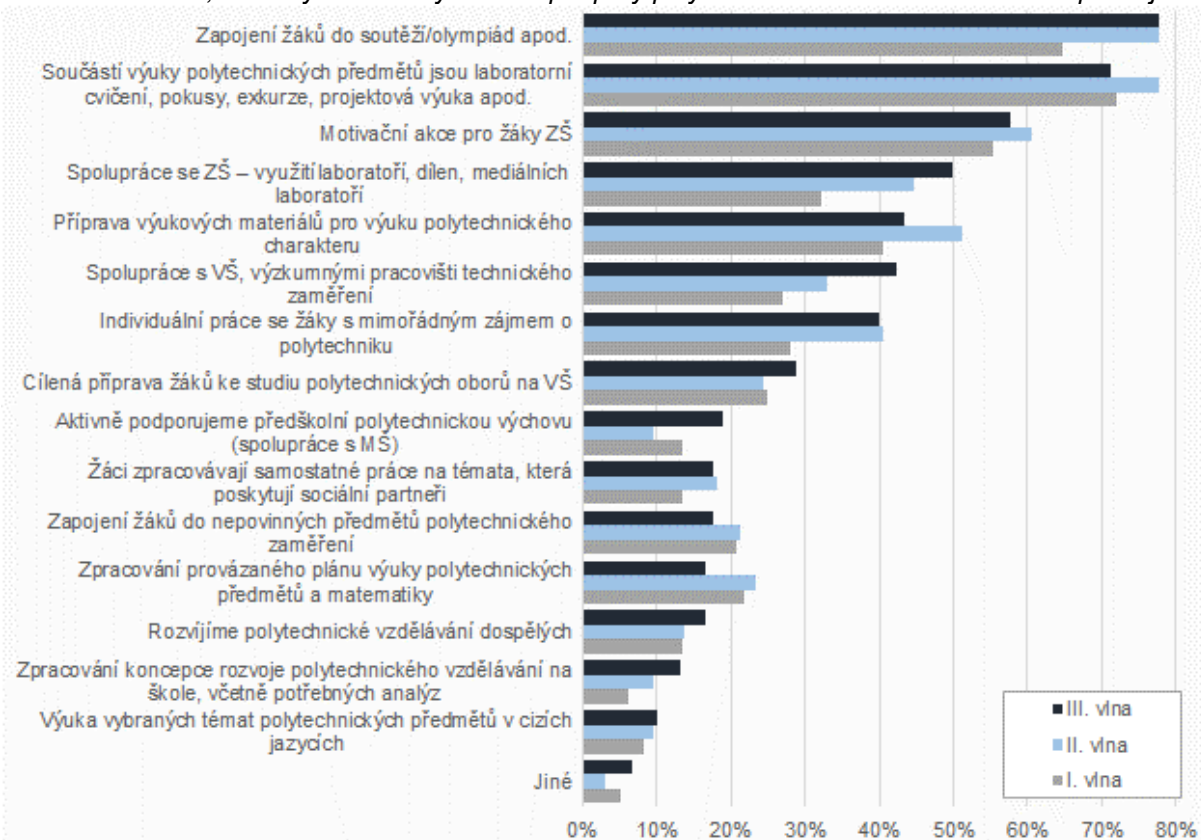
3.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory polytechnického vzdělávání střední školy a vyšší odborné školy nejčastěji zapojují žáky do soutěží a olympiád (78 %) a zahrnují do výuky polytechnických předmětů laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod. (71 %).

58 % škol pořádá motivační akce pro žáky ZŠ a polovina škol spolupracuje se ZŠ v oblasti využití laboratoří, dílen či mediálních laboratoří (50 %). Zhruba dvě pětiny škol se věnují přípravě výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (43 %), spolupráci s VŠ (42 %) či individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (40 %).

Od první vlny dotazníkového šetření došlo u většiny aktivit k nárůstu podílu škol, který tyto aktivity realizovaly. K nejvýraznějšímu zvýšení došlo u spolupráce se ZŠ v oblasti využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří (nárůst o 18 p. b. vůči I. vlně šetření), ve spolupráci s VŠ a výzkumnými pracovišti technického zaměření (nárůst o 15 p. b. vůči I. vlně šetření), v zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (nárůst o 13 p. b. vůči I. vlně šetření) a v individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (nárůst o 12 p. b. vůči I. vlně šetření). K poklesu naopak došlo u zpracování provázaného plánu výuky polytechnických předmětů a matematiky (pokles o 5 p. b. vůči I. vlně šetření).

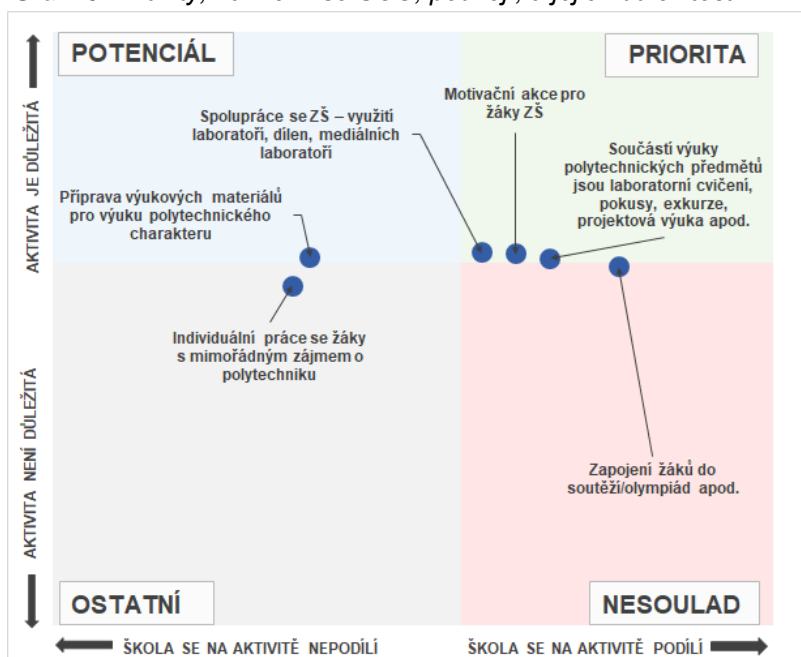
Graf 28: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory polytechnického vzdělávání aktivně podílejí

3.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti polytechnického vzdělávání nejčastěji zapojují žáky do soutěží a olympiád (79 %). Značná část učilišť do výuky polytechnických předmětů zahrnuje také laboratorní cvičení, exkurze apod. (69 %), realizuje motivační akce pro žáky základních škol (64 %) a spolupracuje se ZŠ v oblasti využití laboratoří, dílen či mediálních laboratoří (60 %). Zhruba třetina škol připravuje výukové materiály pro výuku polytechnického charakteru (36 %) a věnuje se individuální práci se žáky, kteří projevili mimořádný zájem o polytechniku (33 %).

Graf 29: Aktivity, na nichž se SOU, podílejí, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště je začleňování laboratorních cvičení, exkurzí apod. do výuky polytechnických předmětů, motivační akce pro žáky ZŠ a spolupráce se ZŠ v oblasti využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří. Tyto aktivity realizuje nejvyšší podíl SOU, který jim přisuzuje také mírně nadprůměrnou důležitost.

Značná část učilišť zapojuje žáky do soutěží či olympiád, nicméně této aktivitě přiřkládají mírně podprůměrnou důležitost,

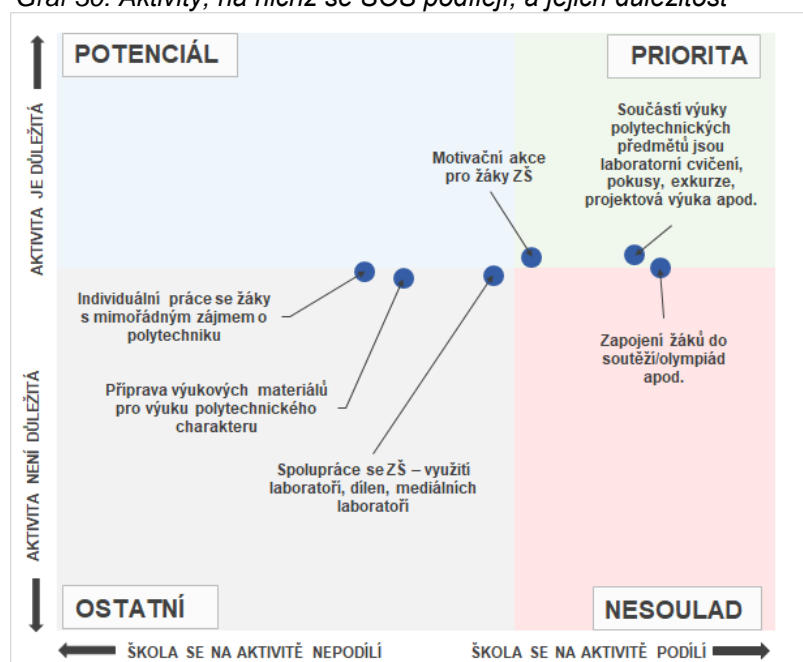
a proto pro učiliště představuje určitý nesoulad.

Potenciál pro rozvoj polytechnického vzdělávání představuje příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru. Tuto aktivitu realizuje nižší podíl škol než aktivity prioritní, ale školy jim přikládají mírně nadprůměrnou důležitost.

Mírně nižší význam pak školy přikládají individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku.

Střední odborné školy jsou v oblasti polytechnického vzdělávání podobně aktivní jako střední odborná učiliště. Nejčastěji zapojují žáky do soutěží a olympiád (84 %) a zahrnují do výuky polytechnických předmětů laboratorní cvičení, pokusy, exkurze a projektovou výuku (80 %). Ve větší míře školy také pořádají motivační akce pro základní školy (66 %) a spolupracují se ZŠ v oblasti využití laboratoří, dílen či mediálních laboratoří (61 %). Necelá polovina škol připravuje výukové materiály pro výuku polytechnických předmětů (48 %) a individuálně pracuje se žáky, kteří se zajímají o polytechniku (43 %).

Graf 30: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Prioritami v oblasti polytechnického vzdělávání je pro SOŠ zapojení žáků do soutěží a olympiád, zahrnutí laboratorních cvičení, pokusů apod. do výuky polytechnických předmětů a realizace motivačních akcí pro žáky ZŠ. Tyto aktivity realizuje vysoký podíl škol, který je zároveň považuje za důležité.

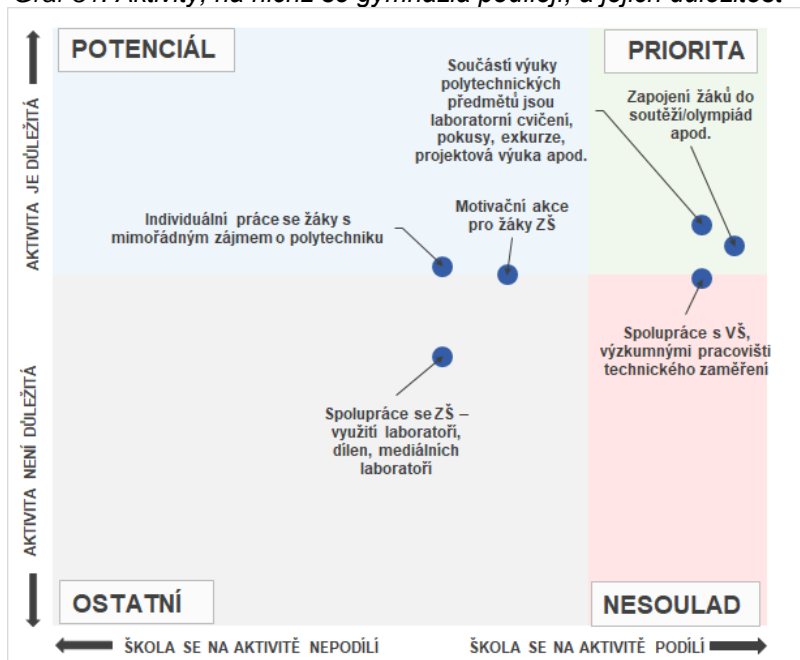
Činnostmi, které se nacházejí těsně pod hranicí aktivit s potenciálem pro podporu polytechnického vzdělávání, jsou spolupráce se ZŠ, příprava výukových materiálů pro výuku polytechnických předmětů a individuální práce se žáky se zájmem o polytechniku. Tyto aktivity realizuje nižší podíl škol

než aktivity prioritní a jejich význam je jen slabě podprůměrný.

Gymnázia v rámci podpory polytechnického vzdělávání nejčastěji zapojují žáky do soutěží a olympiád (95 %), zahrnují do polytechnických předmětů laboratorní cvičení, pokusy, exkurze a projektovou výuku (91 %) a spolupracují s VŠ a výzkumnými pracovišti technického zaměření (91 %). Ve značné míře gymnázia pořádají motivační akce pro žáky ZŠ (64 %), individuálně pracují se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku a spolupracují se ZŠ v oblasti využití laboratoří, dílen či mediálních laboratoří (shodně 55 %).

Prioritami pro gymnázia jsou aktivity v podobě zapojení žáků do soutěží a olympiád a zahrnutí laboratorních cvičení, pokusů apod. do výuky polytechnických předmětů. Tyto aktivity realizuje vysoký podíl škol, který je zároveň považuje za velice důležité.

Graf 31: Aktivity, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Těsně pod hranicí prioritních aktivit se nachází spolupráce s VŠ a výzkumnými pracovišti technického zaměření, kterou umožňuje vysoký podíl škol, ale je jí přisuzována nižší důležitost než výše uvedeným aktivitám prioritním.

Potenciál pro podporu polytechnického vzdělávání představuje individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku a motivační akce pro žáky ZŠ. Tyto aktivity realizuje nižší podíl škol než aktivity prioritní, ale školy je pokládají za spíše důležité.

Spolupráce se ZŠ v oblasti využití laboratoří, dílen či

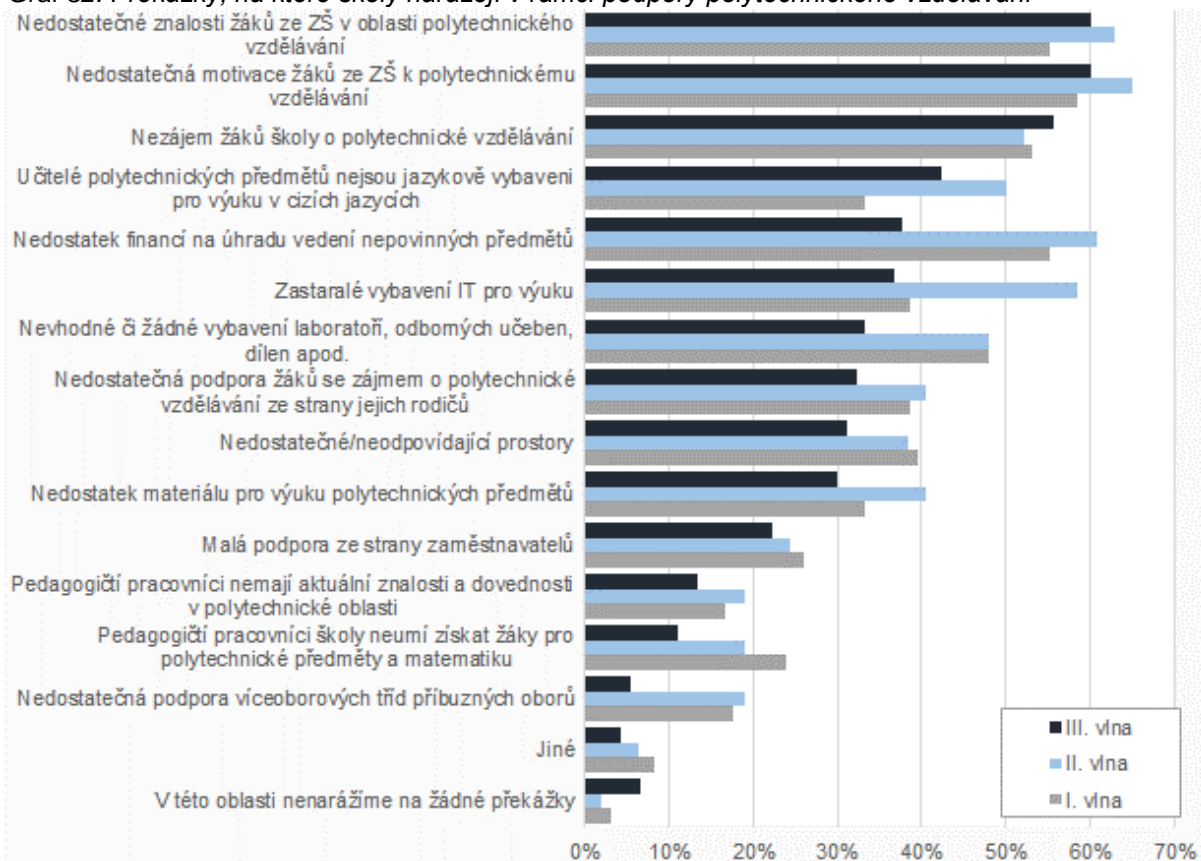
mediálních laboratoří je realizována nižším podílem škol a zároveň je pokládána za relativně méně důležitou.

3.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují podporu polytechnického vzdělávání na středních a vyšších odborných školách v Ústeckém kraji, se školy nejčastěji potýkají s nedostatečnými znalostmi žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání a nedostatečnou motivací žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (shodně 60 %). Více než polovina škol naráží na nezáměr žáků školy o polytechnické vzdělávání (56 %) a přibližně dvě pětiny škol se potýkají s jazykovou vybaveností učitelů polytechnických předmětů pro výuku v cizích jazycích (42 %) a nedostatkem financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (38 %). Jako problematické hodnotí školy také zastaralé vybavení IT pro výuku (37 %) nebo nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen apod. (33 %). Na žádnou překážku nenaráží v této oblasti 7 % škol v Ústeckém kraji.

Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny překážek k alespoň mírnému poklesu podílu škol, který se s nimi potýká. Nejvíce se zlepšila situace u nedostatku financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (pokles o 17 p. b. oproti I. vlně šetření), nevhodného či žádného vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen apod. (pokles o 15 p. b. oproti I. vlně šetření), schopnosti pedagogických pracovníků školy získat žáky pro polytechnické předměty a matematiku (pokles o 13 p. b. oproti I. vlně šetření) a nedostatečné podpory víceoborových tříd příbuzných oborů (pokles o 12 p. b. oproti I. vlně šetření). K nárůstu naopak došlo v případě nedostatečné jazykové vybavenosti učitelů polytechnických předmětů pro výuku v cizích jazycích (nárůst o 9 p. b. od I. vlny šetření) a nedostatečných znalostí žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (nárůst o 5 p. b. od I. vlny šetření).

Graf 32: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory polytechnického vzdělávání

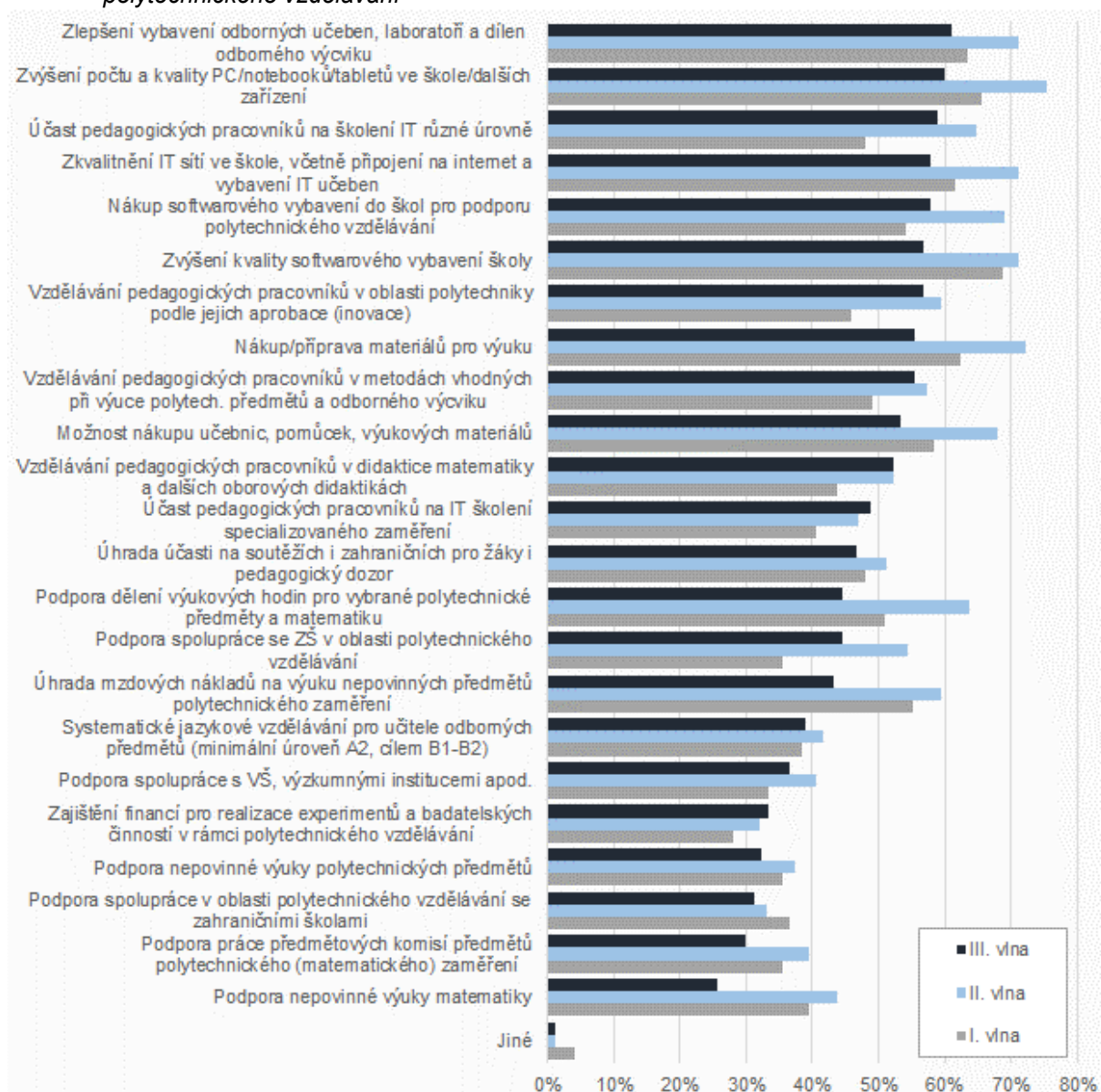

3.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V oblasti polytechnického vzdělávání by školy v Ústeckém kraji nejvíce ocenily zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen (61 %), zvýšení počtu a kvality počítačů, notebooků, tabletů (60 %) a účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně (59 %). Dále by více než polovina škol měla zájem o zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben a nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (shodně 58 %), zvýšení kvality softwarového vybavení školy a vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky (shodně 57 %), nákup či přípravu materiálů pro výuku (56 %), vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného výcviku (56 %), možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (53 %) a vzdělávání pedagogických pracovníků v didaktice matematiky a dalších oborových didaktikách (52 %). Ostatní opatření by ocenila alespoň čtvrtina škol.

Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny opatření k poklesu jejich potřebnosti. K nejvyššímu poklesu došlo u podpory nepovinné výuky matematiky (pokles o 14 p. b. vůči I. vlně šetření), zvýšení kvality softwarového vybavení školy (pokles o 12 p. b. vůči I. vlně šetření) a úhrady mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (pokles o 12 p. b. vůči I. vlně šetření). Oproti první vlně v největší míře vzrostla potřeba účasti pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně (nárůst o 11 p. b. vůči I. vlně šetření, pokles o 6 p. b. vůči II. vlně šetření) a vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky (nárůst o 11 p. b. vůči I. vlně šetření, pokles o 3 p. b. vůči II. vlně šetření).

Graf 33: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory polytechnického vzdělávání

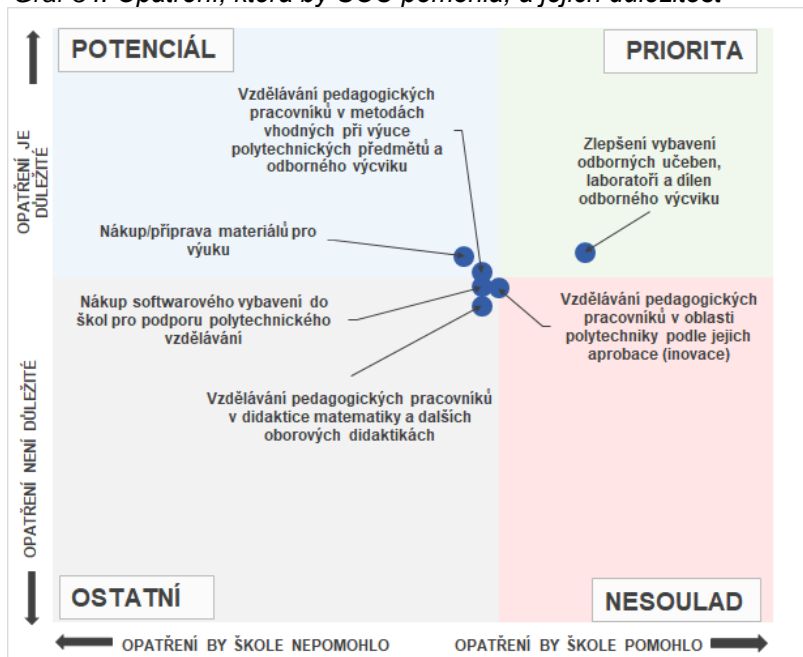

3.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v podpoře polytechnického vzdělávání pomohlo především zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen (74 %). Značný podíl učilišť se vyslovil také pro vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aprobace (62 %), pro nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání, vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného výcviku a vzdělávání pedagogických pracovníků v didaktice matematiky a dalších oborových didaktikách (shodně 60 %) a dále také pro nákup či přípravu materiálů pro výuku (57 %).

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními pro podporu polytechnického vzdělávání zohlednili také jejich důležitost, představuje prioritu středních odborných učilišť opatření v podobě zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen a zvýšení počtu a kvality PC, notebooků a tabletů. Tato opatření zmiňují školy nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako nejdůležitější.

Graf 34: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Nákup či přípravu materiálů pro výuku a také vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného výcviku vyžaduje nižší podíl středních odborných učilišť než opatření prioritní, zároveň jsou však tato opatření pokládána za důležitá. Z tohoto důvodu představují pro školy určitý potenciál pro další rozvoj.

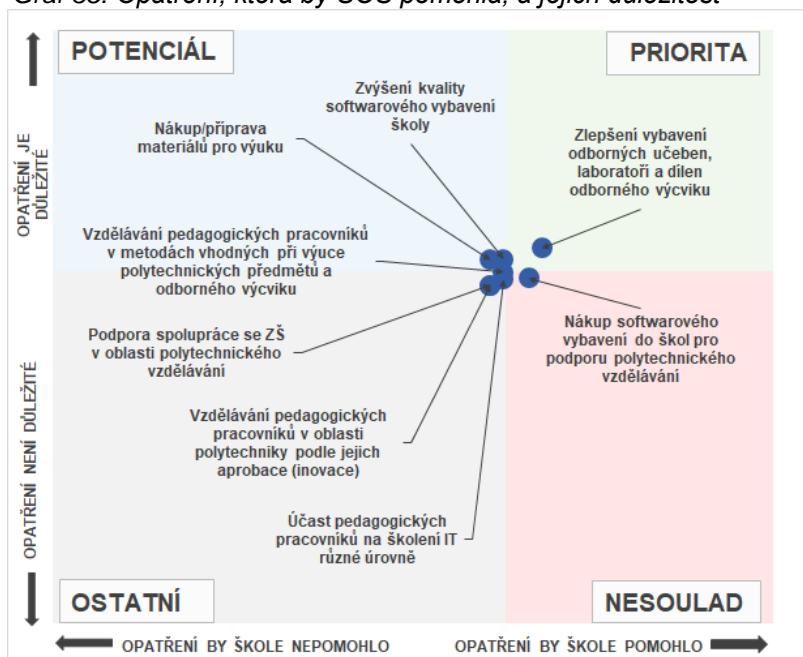
Těsně pod hranicí potenciálu se nachází nákup softwarového vybavení do škol a vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky. Tato opatření považuje za potřebná průměrný či lehce podprůměrný podíl škol a jejich důležitost je

jen mírně nižší než důležitost potenciálních opatření.

Vzdělávání pedagogických pracovníků v didaktice matematiky a dalších oborových didaktikách by pomohlo nižšímu podílu škol než opatření prioritní a přisouzená míra důležitosti tohoto opatření je podprůměrná.

Střední odborné školy by nejvíce ocenily zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (68 %) a nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (66 %). Více než 60 % škol by dále uvítalo zvýšení kvality softwarového vybavení školy, účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně, vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného výcviku (shodně 63 %), nákup či přípravu materiálů pro výuku, vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky a podporu spolupráce se ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (shodně 61 %).

Graf 35: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory polytechnického vzdělávání představuje hlavní prioritu opatření v podobě zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku. Toto opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceno jako nejdůležitější.

Těsně pod hranicí prioritních opatření se nachází nákup softwarového vybavení do škol, který je zmiňován nadprůměrně často, nicméně jeho důležitost se pohybuje lehce pod průměrem.

Zvýšení kvality softwarového vybavení školy, nákup či přípravu materiálů pro výuku a vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného výcviku by ocenil o něco málo nižší podíl škol než opatření prioritní. Střední odborné školy však těmto opatřením přisuzují průměrnou či mírně nadprůměrnou důležitost, proto pro ně představuje potenciál pro další rozvoj polytechnického vzdělávání.

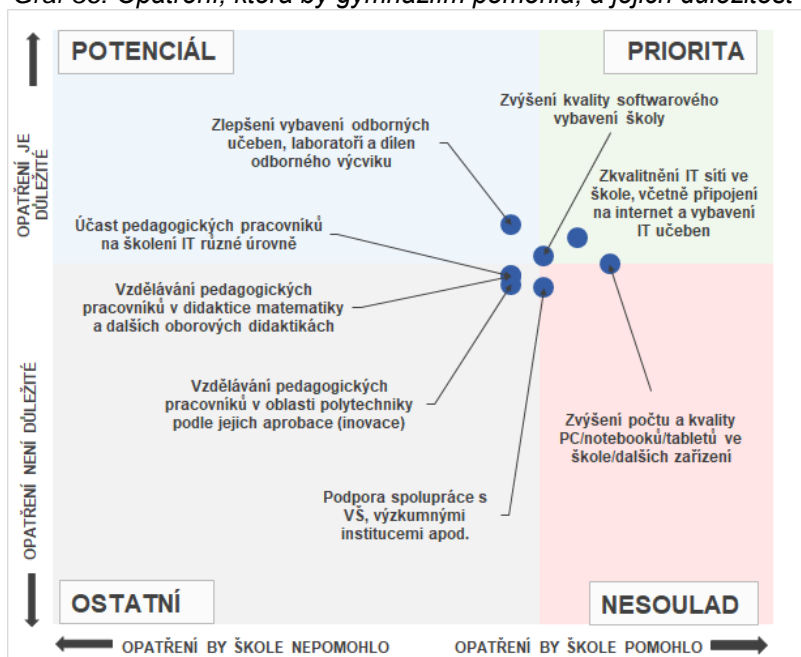
Těsně pod hranicí potenciálu se nachází účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně, vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky a podpora spolupráce se ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání.

Gymnázia by v rámci podpory polytechnického vzdělávání nejvíce ocenila zvýšení počtu a kvality PC, notebooků či tabletů (77 %) a zkvalitnění IT sítí ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (73 %). Ve značné míře také gymnázia považují za potřebné zvýšení kvality softwarového vybavení školy a podporu spolupráce s VŠ či výzkumnými institucemi (shodně 68 %), zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku, účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně, vzdělávání pedagogických pracovníků v didaktice matematiky a dalších oborových didaktikách či v oblasti polytechniky (shodně 64 %).

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření pro podporu polytechnického vzdělávání lze za priority označit opatření v podobě zkvalitnění IT sítí ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben, zvýšení počtu a kvality PC, notebooků či tabletů a zvýšení kvality softwarového vybavení školy. Tato opatření jsou gymnáziím zmiňována často a zároveň jsou ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnocena jako důležitá.

Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku představuje pro gymnázia potenciál v oblasti polytechnického vzdělávání. Sice se nejedná o nejčastěji zmiňované opatření, ale je mu přisuzována nejvyšší důležitost.

Graf 36: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Podporu spolupráce s VŠ či výzkumnými institucemi potřebuje průměrný podíl gymnázií, ale přisouzená důležitost je podprůměrná.

Účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně a vzdělávání pedagogických pracovníků v didaktice matematiky a dalších oborových didaktikách či v oblasti polytechniky by ocenil nižší podíl škol než opatření prioritní a zároveň jim je přisuzována také nižší důležitost.

3.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpory polytechnického vzdělávání“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory polytechnického vzdělávání* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory polytechnického vzdělávání*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory polytechnického vzdělávání*. V tomto případě však již nevyprávějí o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na SOU

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (76 % škol)	Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (69 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (64 % škol)	Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (64 % škol)	
Jsmo ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (57 % škol)	Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (57 % škol)	

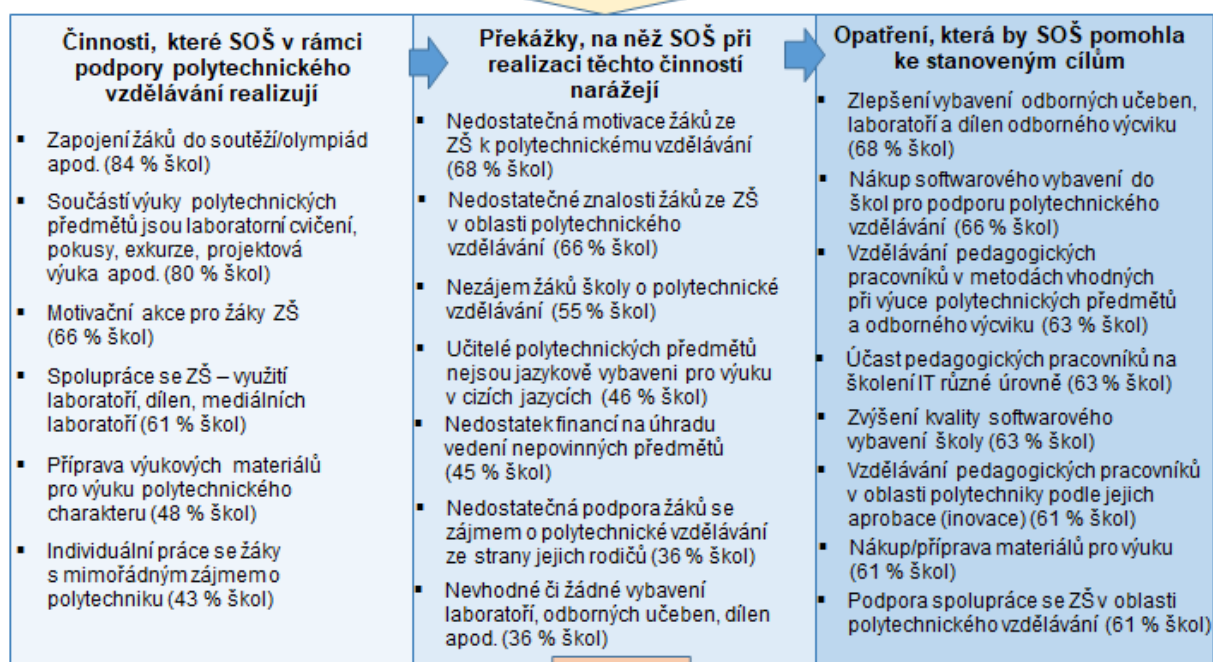
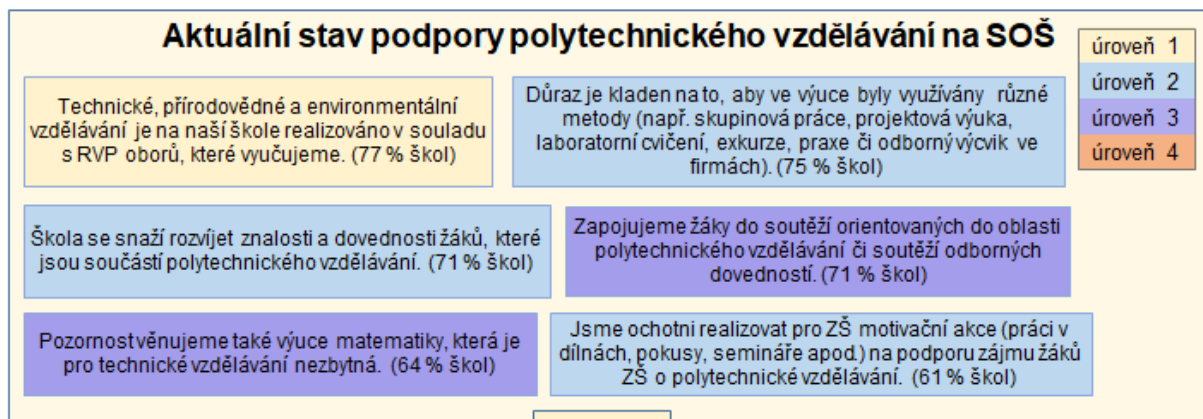
Činnosti, které SOU v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují	Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům
<ul style="list-style-type: none"> Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (79 % škol) Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (69 % škol) Motivační akce pro žáky ZŠ (64 % škol) Spolupráce se ZŠ – využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří (60 % škol) Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (36 % škol) Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (33 % škol) 	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (71 % škol) Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (67 % škol) Nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání (67 % škol) Nedostatečná podpora žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání ze strany jejich rodičů (43 % škol) Učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích (36 % škol) Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (36 % škol) 	<ul style="list-style-type: none"> Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (74 % škol) Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aprobace (inovace) (62 % škol) Nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (60 % škol) Vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného výcviku (60 % škol) Vzdělávání pedagogických pracovníků v didaktice matematiky a dalších oborových didaktikách (60 % škol) Nákup/příprava materiálů pro výuku (57 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory polytechnického vzdělávání stanovila SOU

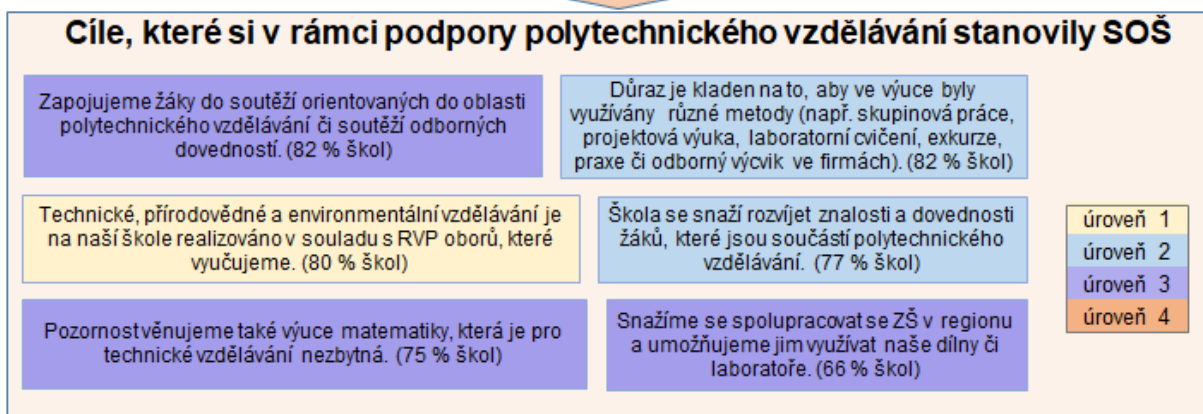
Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (79 % škol)	Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (79 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (76 % škol)	Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (74 % škol)	
Jsmo ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (62 % škol)	Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (69 % škol)	
	Snažíme se spolupracovat se ZŠ v regionu a umožňujeme jim využívat naše dílny či laboratoře. (62 % škol)	

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na SOŠ

Cíle, které si v rámci podpory polytechnického vzdělávání stanovily SOŠ

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na gymnáziích

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (86 % škol)

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (77 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (73 % škol)

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (68 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (68 % škol)

Jsmo ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (68 % škol)

Činnosti, které gymnázia v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují

- Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (95 % škol)
- Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (91 % škol)
- Spolupráce s VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření (91 % škol)
- Motivační akce pro žáky ZŠ (64 % škol)
- Spolupráce se ZŠ – využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří (55 % škol)
- Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (55 % škol)

Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (59 % škol)
- Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (55 % škol)
- Zastaralé vybavení IT pro výuku (55 % škol)
- Nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání (50 % škol)
- Učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích (50 % škol)
- Nedostatečné/neodpovídající prostory (50 % škol)

Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným

- Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních (77 % škol)
- Zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (73 % škol)
- Zvýšení kvality softwarového vybavení školy (68 % škol)
- Podpora spolupráce s VŠ, výzkumnými institucemi apod. (68 % škol)
- Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (64 % škol)
- Účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně (64 % škol)
- Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aprobace (inovace) (64 % škol)
- Vzdělávání pedagogických pracovníků v didaktice matematiky a dalších oborových didaktikách (64 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory polytechnického vzdělávání stanovila gymnázia

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (95 % škol)

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (82 % škol)

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (82 % škol)

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (77 % škol)

Usilujeme o vzájemné obsahové propojení výuky polytechnických předmětů a funkční provázání této výuky s výukou matematiky. (73 % škol)

Jsmo ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (73 % škol)

Vybavení a prostory, které máme, ještě nejsou zcela odpovídající. (73 % škol)

Na maturitních oborech rozvíjíme spolupráci s technickými VŠ a cíleně připravujeme žáky na VŠ studium. (73 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

4 Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě

V projektu P-KAP je oblast kompetencí k iniciativě, kreativitě a podnikavosti chápána v nejširším slova smyslu, tedy ve smyslu **proaktivního přístupu** jedince ke svému uplatnění na trhu práce i v rámci občanského života. Správné uchopení těchto kompetencí vede k zajištění potřeby **seberealizace** (při využití silných stránek jedince) a je také důležitým předpokladem pro tvorbu **inovací**.

Podpora rozvoje těchto kompetencí se dá shrnout pod pojem **výchova k podnikavosti** (dále VkP), používaný i odbornou veřejností, která zahrnuje všechny **výukové metody, jež směřují k posílení podnikatelských přístupů a postupů, znalostí a dovedností** (i mimo sféru podnikání). S VkP je pak také spojen pojem „**podnikavý člověk**“, kterého lze definovat jako: osobu aktivně hledající příležitosti, jež umí také využít (nikoliv však zneužít).

Podnikavost a související kompetence tedy vycházejí z podnikatelských přístupů, lze je však uplatnit nejen v komerční sféře (v podnikání i v zaměstnání), ale také v neziskovém sektoru a v občanském životě. Z tohoto pohledu je součástí **VkP ekonomické vzdělávání se zaměřením na nauku o podnikání** (vč. problematiky etiky v podnikání a oblasti společenské odpovědnosti z pohledu firmy, sociálních projektů i z pohledu jednotlivce, tj. ve smyslu dobrovolnictví). VkP také úzce navazuje na kariérové vzdělávání a poradenství.

Zejména se však v rámci VkP jedná o rozvoj určitých kompetencí, které by se daly nazvat „podnikavé“ a jsou rozvíjeny v rámci těchto témat:

- vidění příležitostí – tj. schopnost vyhledávat, kriticky hodnotit příležitosti,
- iniciativa a aktivita – tj. schopnost využívat příležitosti, aktivně přicházet s nápady a realizovat je,
- kreativní myšlení a tvořivost – tj. schopnost rozvíjet nápady,
- strategické řízení – tj. kombinační schopnosti, schopnost zpracovat nápady do podoby záměrů, dlouhodobě plánovat, schopnost předvídat,
- týmová práce – tj. leadership a schopnost práce v týmu,
- flexibilita – tj. schopnost přizpůsobovat se změnám,
- vytrvalost a smysl pro zodpovědnost,
- schopnost přijímat riziko,
- finanční povědomí – tj. schopnost vidět věci i ve finančních souvislostech.

Na Evropské úrovni najdeme tzv. **Evropský rámec kompetence k podnikavosti (EntreComp)**, který popisuje celkem 15 dílčích kompetencí a u každé stanovuje 8 úrovní od základní až po expertní. Tento rámec může sloužit jako dobrý podklad k revizím RVP.

Podle závěrů Evropské komise definovaných ve strategii Evropa 2020 **musí získat každý žák během počátečního vzdělávání praktickou zkušenost s VkP**. Prováděcím opatřením evropského cíle v ČR by mělo být **začlenění VkP plošně do výuky středních a vyšších odborných škol**. Právě uchopení podnikavosti jako klíčové kompetence dává dobrý základ pro rozvinutí výchovy k podnikavosti v rámci celé školy a většiny předmětů. Na nejvyšší úrovni pak podnikavost „**proroste**“ do celé **kultury školy**, kdy ji většina učitelů vědomě rozvíjí v rámci svých předmětů.

Pro začlenění podnikavosti do výuky je zapotřebí zejména **vzdělávání pedagogů a jejich pozitivní motivace k rozšíření praktické a interaktivní výuky**, která bude zajímavější a lépe přijatelná ze strany žáků a studentů.

Doporučujeme, aby **na každé škole** byl ustanoven **jeden pracovník**, který bude VkP zaštiťovat, bude se seznamovat s aktuálními informacemi a ty předávat dál ostatním učitelům. Tímto pracovníkem nemusí nezbytně být vyučující ekonomických předmětů. Vhodnou osobou je například vyučující, který má osobní zkušenost s podnikáním, či vyučující, který organizuje školní i mimoškolní aktivity. Tato role může být také dána koordinátorovi spolupráce škol a firem či kariérovému poradci, na jehož oblast VkP úzce navazuje. V některých případech může být vhodnou osobou i aktivní rodič.

V rámci volnočasových aktivit nebo **dalších aktivit školy** souvisejících s odborným vzděláváním by měli mít žáci **možnost vyzkoušet si podnikání v praxi**. K tomu slouží např. akcelerační a start-up programy či inkubátory, jejichž síť by měla být přístupná také pro středoškoláky. Cílem by v tomto směru

mělo být hlavně praktické vzdělávání. Zde je třeba konstatovat, že některé aktivity, které se na většině škol dějí formou vyučovacích předmětů, mohou být zařazeny i jako **předmět volitelný či nepovinný** (fiktivní firmy, JA firmy, ad.)

Na národní úrovni je zapotřebí vybudovat metodickou podporu a bázi znalostí, aby měli učitelé z čeho čerpat nové znalosti a dovednosti spojené s rozvojem podnikavosti a mohli kvalitně pracovat s žáky a studenty. Rozvoj podnikavosti by měl být součástí krajských i národních inovačních a dalších strategií.

Hlavní zjištění

- Pokud jde o rozvoj škol v oblasti kompetencí k podnikavosti v Ústeckém kraji, v nejvyšší míře jsou vykonávány aktivity patřící do základní úrovně, ve které podpora probíhá podle RVP, a do mírně pokročilé úrovně, ve které má podpora kompetencí k podnikavosti podobu dílčích aktivit. V již nižší míře jsou rozvíjeny aktivity spadající do pokročilé úrovně, ve které se školy snaží o systematický rozvoj kompetencí k podnikavosti, a do nejvyšší úrovně, ve které se podpora kompetencí k podnikavosti stává jednou z priorit školy. Nejvyšší posun školy plánují v rámci nejvyšší úrovně, čímž deklarují zájem, aby se podpora kompetencí k podnikavosti stala plnohodnotnou součástí školy. Oproti předchozím vlnám šetření školy vykazují pokles činností spadajících do základní úrovně. Ostatní tři úrovně zaznamenaly souvislé zvyšování v rámci jednotlivých vln šetření, přičemž nejvyšší zvýšení je patrné u nejvyšší úrovně.
- V rámci podpory kompetencí k podnikavosti střední školy a vyšší odborné školy v největší míře učí žáky myslet kriticky a vnímat problémy ve svém okolí. Více než polovina škol realizuje výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání nebo odborného vzdělávání, pedagogičtí pracovníci získávají informace ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce, školy realizují návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce a projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům. Téměř polovina škol začleňuje ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech. Během druhé a třetí vlny šetření u většiny aktivit postupně narůstal podíl škol, které tyto aktivity realizují.
- V souvislosti s překážkami, které omezují podporu kompetencí k podnikavosti na středních a vyšších odborných školách v Ústeckém kraji, se školy nejčastěji potýkají s malým zájmem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty a nedostatkem finančních prostředků na realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku. Více než třetina škol se setkává s nedostatkem výukových materiálů, pomůcek a metodik a malým zájmem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci. Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny překážek k poklesu podílu škol, který se s nimi setkává.
- V dalším rozvoji podpory kompetencí k podnikavosti by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohly přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce a podpora školních projektů a dále také kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy. Více než dvě pětiny škol hodnotí jako potřebné metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti a rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti. Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny opatření k poklesu jejich potřebnosti.

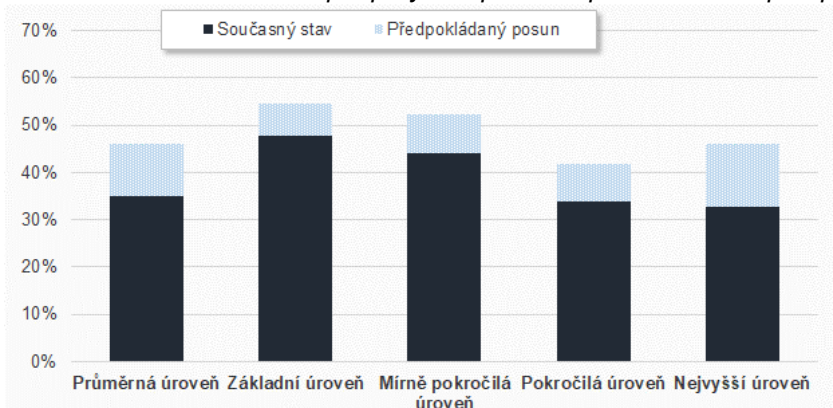
4.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o rozvoj škol v oblasti kompetencí k podnikavosti v Ústeckém kraji, v nejvyšší míře jsou vykonávány aktivity patřící do základní úrovně (48 %), ve které podpora probíhá podle RVP, a do mírně pokročilé úrovně (44 %), ve které má podpora kompetencí k podnikavosti podobu dílčích aktivit. V již nižší míře jsou rozvíjeny aktivity spadající do pokročilé úrovně (34 %), ve které se školy snaží o systematický rozvoj kompetencí k podnikavosti, a do nejvyšší úrovně (33 %), ve které se podpora kompetencí k podnikavosti stává jednou z priorit školy.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, plánují rozvoj činností především v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 13 p. b.), čímž deklarují zájem, aby se podpora kompetencí k podnikavosti stala plnohodnotnou součástí školy. Určitý posun lze

očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 8 p. b.), mírně pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 8 p. b.) a základní úrovně (předpokládaný posun o 7 p. b.).

Graf 37: Současná úroveň podpory kompetencí i podnikavosti a předpokládaný posun

Základní úroveň – podpora kompetencí k podnikavosti probíhá na informativní bázi, škola tuto oblast podporuje tak, jak je zadáno v RVP.

Mírně pokročilá úroveň – podpora kompetencí k podnikavosti probíhá pouze v podobě dílčích aktivit, bez celkové strategie (zapojení do projektů ESF, mezinárodních programů Leonardo Da Vinci, využití těchto zkušeností bez celkové koncepce).

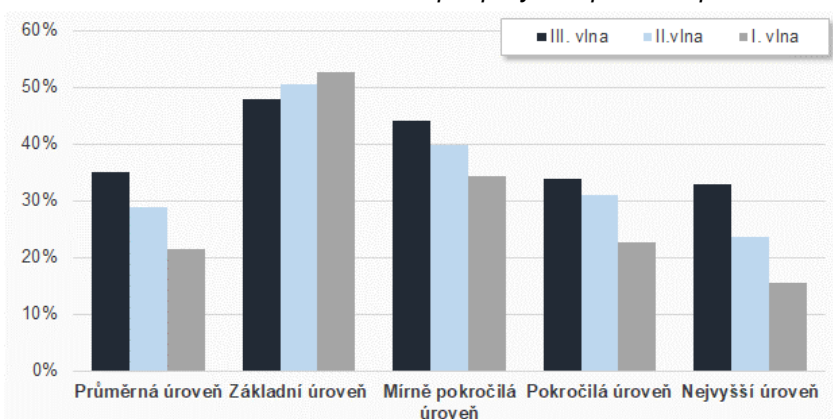
Pokročilá úroveň –

systematický a aktivní rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti (škola spolupracuje s celorepublikovými iniciativami na podporu podnikavosti – CEFIF, spoluúčast na projektech na celostátní nebo krajské úrovni, pravidelné využívání informací a podnětů k rozvoji oblasti).

Nejvyšší úroveň – systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti je jednou z priorit školy, pro oblast je vyčleněn pracovník školy, který se o aktivity podporující podnikavost a koordinaci učitelů a je doplňován dalšími dílčími aktivitami (projektové dny, konzultace a exkurze, aktivní zapojení žáků do vedení vyučování, kooperace s podnikateli z okolí).

Oproti předchozím vlnám šetření školy vykazují pokles činností spadajících do základní úrovně. Ostatní tři úrovně zaznamenaly souvislé zvyšování v rámci jednotlivých vln šetření. Nejvyšší zvýšení je patrné u nejvyšší úrovně, která oproti první vlně šetření narostla o 17 p. b.

Graf 38: Srovnání současné úrovně podpory kompetencí i podnikavosti

Základní úroveň – podpora kompetencí k podnikavosti probíhá na informativní bázi, škola tuto oblast podporuje tak, jak je zadáno v RVP

Mírně pokročilá úroveň – podpora kompetencí k podnikavosti probíhá pouze v podobě dílčích aktivit, bez celkové strategie (zapojení do projektů ESF, mezinárodních programů Leonardo Da Vinci, využití těchto zkušeností bez celkové koncepce).

Pokročilá úroveň –

systematický a aktivní rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti (škola spolupracuje s celorepublikovými iniciativami na podporu podnikavosti – CEFIF, spoluúčast na projektech na celostátní nebo krajské úrovni, pravidelné využívání informací a podnětů k rozvoji oblasti).

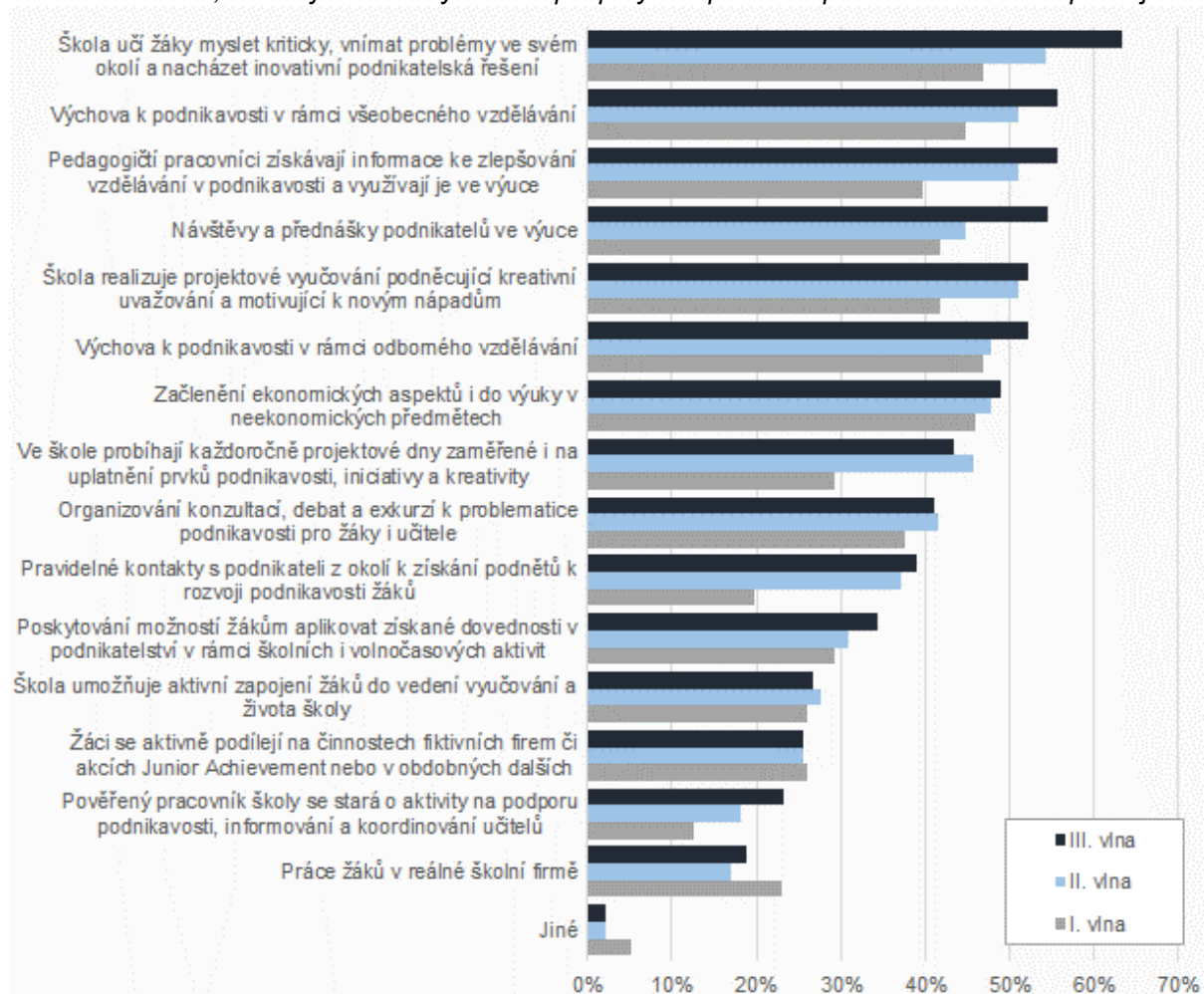
Nejvyšší úroveň – systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti je jednou z priorit školy, pro oblast je vyčleněn pracovník školy, který se o aktivity podporující podnikavost a koordinaci učitelů a je doplňován dalšími dílčími aktivitami (projektové dny, konzultace a exkurze, aktivní zapojení žáků do vedení vyučování, kooperace s podnikateli z okolí).

4.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci podpory kompetencí k podnikavosti střední školy a vyšší odborné školy v největší míře učí žáky myslet kriticky a vnímat problémy ve svém okolí (63 %). Více než polovina škol realizuje výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (56 %) nebo odborného vzdělávání (52 %), jejich pedagogičtí pracovníci získávají informace ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce (56 %), školy realizují návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (54 %) a projektové vyučování

podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům (52 %). Téměř polovina škol začleňuje ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech (49 %).

Graf 39: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory kompetencí k podnikavosti aktivně podílejí

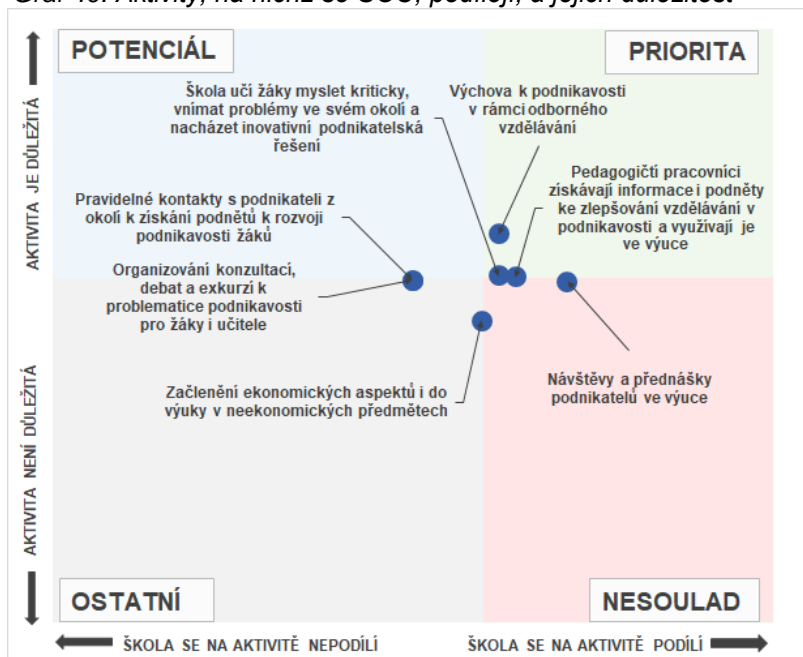

Během druhé a třetí vlny šetření u většiny aktivit postupně narůstal podíl škol, které tyto aktivity realizují. Nejvýraznější je rozdíl u pravidelných kontaktů s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků (nárůst o 19 p. b. oproti I. vlně), u vedení žáků ke kritickému myšlení (nárůst o 16 p. b. oproti I. vlně) či v případě, kdy pedagogičtí pracovníci získávají informace ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce (nárůst o 16 p. b. oproti I. vlně). K nepatrnému poklesu došlo pouze v případě práce žáků v reálné školní firmě (pokles o 4 p. b. oproti I. vlně).

4.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti nejčastěji realizují návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (74 %). Více než 60 % škol deklaruje, že pedagogičtí pracovníci získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce (64 %), učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení a vychovávají žáky k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (shodně 62 %). Školy dále začleňují ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech (60 %), udržují pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků a organizují konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti pro žáky i učitele (shodně 50 %).

Graf 40: Aktivita, na nichž se SOU, podílejí, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště jsou výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání, výuka žáků ke kritickému myšlení a získávání informací i podnětů ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a jejich využívání ve výuce. Tyto aktivity realizuje nadprůměrný podíl SOU, který je zároveň pokládá za důležité.

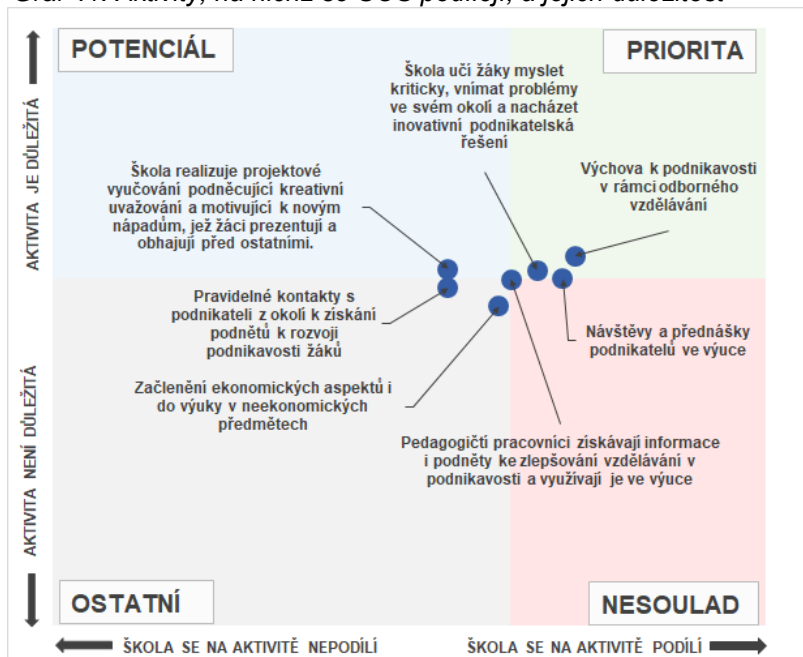
V největší míře realizují SOU návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce, nicméně důležitost této aktivity se nachází těsně pod průměrem.

Pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků a organizování konzultací, debat a exkurzí k problematice podnikavosti pro žáky i učitele se nacházejí těsně pod hranicí aktivit s potenciálem pro podporu rozvoje kompetencí k podnikavosti. Tyto aktivity vykonává nižší podíl škol, ale zároveň je jim přikládána důležitost pohybující se jen nepatrně pod průměrem.

Začleňování ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech realizuje průměrný podíl škol, nicméně této aktivitě je přisuzován podprůměrný význam.

Střední odborné školy v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti nejčastěji realizují výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (73 %) a návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (71 %). Více než 60 % škol učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (68 %), jejich pedagogičtí pracovníci získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce (64 %) a začleňují ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech (63 %).

Graf 41: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Více než polovina škol realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům a udržuje pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků (shodně 55 %).

Prioritami pro SOŠ je realizovat výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání, naučit žáky myslet kriticky a nacházet podnikatelská řešení a zajistit návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce. Do určité míry představuje prioritu také to, že pedagogičtí pracovníci získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti

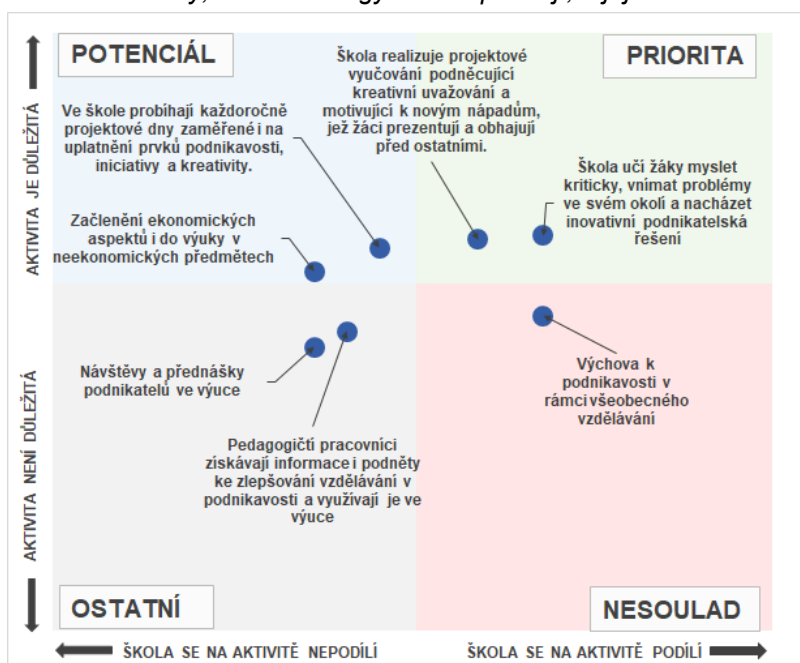
a využívají je ve výuce. Tyto aktivity jsou vykonávány nejčastěji a zároveň jsou považovány za nadprůměrně nebo alespoň průměrně důležité.

Potenciál pro další rozvoj výuky k podnikavosti představuje realizace projektového vyučování podněcujícího kreativní uvažování a motivujícího k novým nápadům. Tuto aktivitu školy sice zmiňovaly v menší míře, ale přikládají jí nadprůměrnou důležitost.

Méně často se školy věnují také pravidelným kontaktům s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků a začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech. Těmto činnostem však přikládají mírně podprůměrný význam.

Gymnázia v rámci podpory kompetencí k podnikavosti nejčastěji realizují výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání a snaží se žáky naučit myslet kriticky (shodně 68 %). Více než polovina gymnázií realizuje projektové vyučování (59 %). Na 45 % škol probíhají každoročně projektové dny a pedagogičtí pracovníci na 41 % škol získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce. Více než třetina škol realizuje návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce a věnuje se začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (shodně 36 %).

Graf 42: *Aktivity, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost*

Prioritami jsou pro gymnázia aktivity v podobě učení žáků myslet kriticky a realizace projektového vyučování. Tyto aktivity realizují školy často a zároveň jim přikládají vysokou důležitost.

Vysoký podíl gymnázií se věnuje také výchově k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání, nicméně jí přisuzují mírně podprůměrný význam.

Projektové dny zaměřené na uplatnění prvků podnikavosti a začleňování ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech realizuje nižší podíl gymnázií než výše zmíněné aktivity, ale je jim

přisouzena lehce nadprůměrná důležitost. Z tohoto důvodu pro školy představují potenciál v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti.

Návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce a získávání informací i podnětů ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívání jich ve výuce realizuje nižší podíl škol a zároveň jsou tyto aktivity považovány za relativně méně důležité.

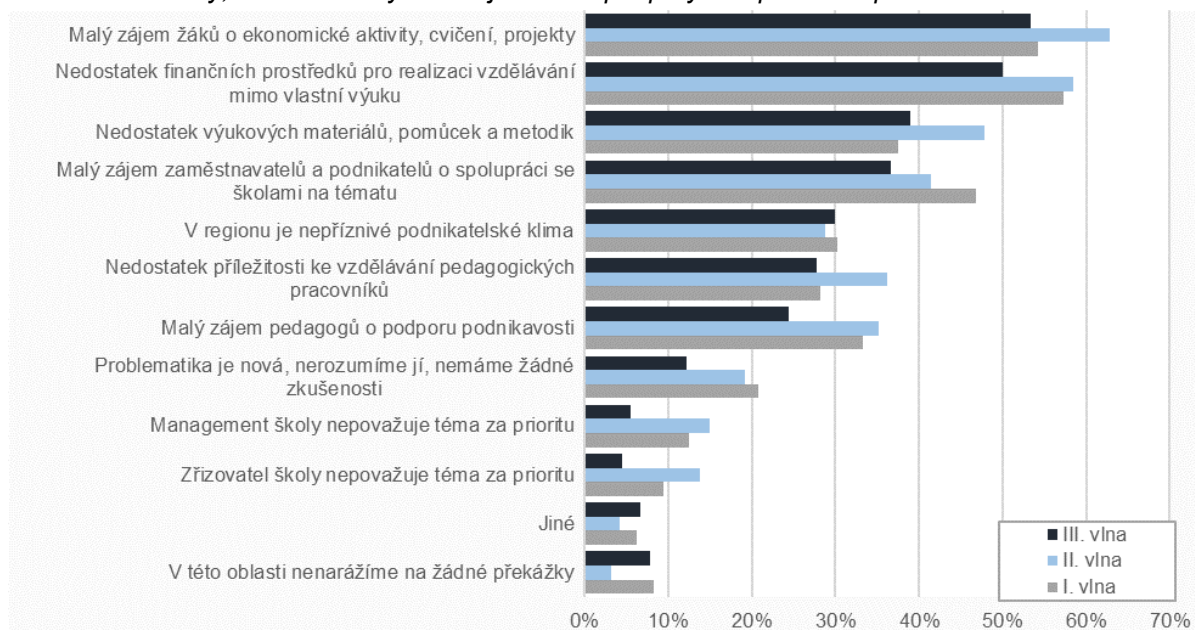
4.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují podporu kompetencí k podnikavosti na středních a vyšších odborných školách v Ústeckém kraji, se školy nejčastěji potýkají s malým zájmem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (53 %) a nedostatkem finančních prostředků na realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (50 %). Více než třetina škol se setkává s nedostatkem výukových materiálů, pomůcek a metodik (39 %) a malým zájmem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci (37 %). Školy dále naráží na nepříznivé podnikatelské klima v regionu (30 %), nedostatek příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků (28 %) a malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (24 %).

S ostatními aktivitami se setkává méně než pětina škol. 8 % škol uvedlo, že v uvedené oblasti nenaráží na žádné překážky.

Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny překážek k poklesu podílu škol, který se s nimi setkávají. Nejvíce se zlepšila situace v případě malého zájmu zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (pokles o 10 p. b. oproti I. vlně šetření), malého zájmu pedagogů o podporu podnikavosti (pokles o 9 p. b. oproti I. vlně šetření) a také v případě skutečnosti, kdy je daná problematika pro školu nová, nerozumí jí, nemá s ní žádné zkušenosti (pokles o 9 p. b. oproti I. vlně šetření). Zlepšení nastalo také v případě nedostatku finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (pokles o 7 p. b. oproti I. vlně šetření) nebo situace, kdy management školy nepovažuje téma za prioritu (pokles o 7 p. b. oproti I. vlně šetření).

Graf 43: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory kompetencí k podnikavosti

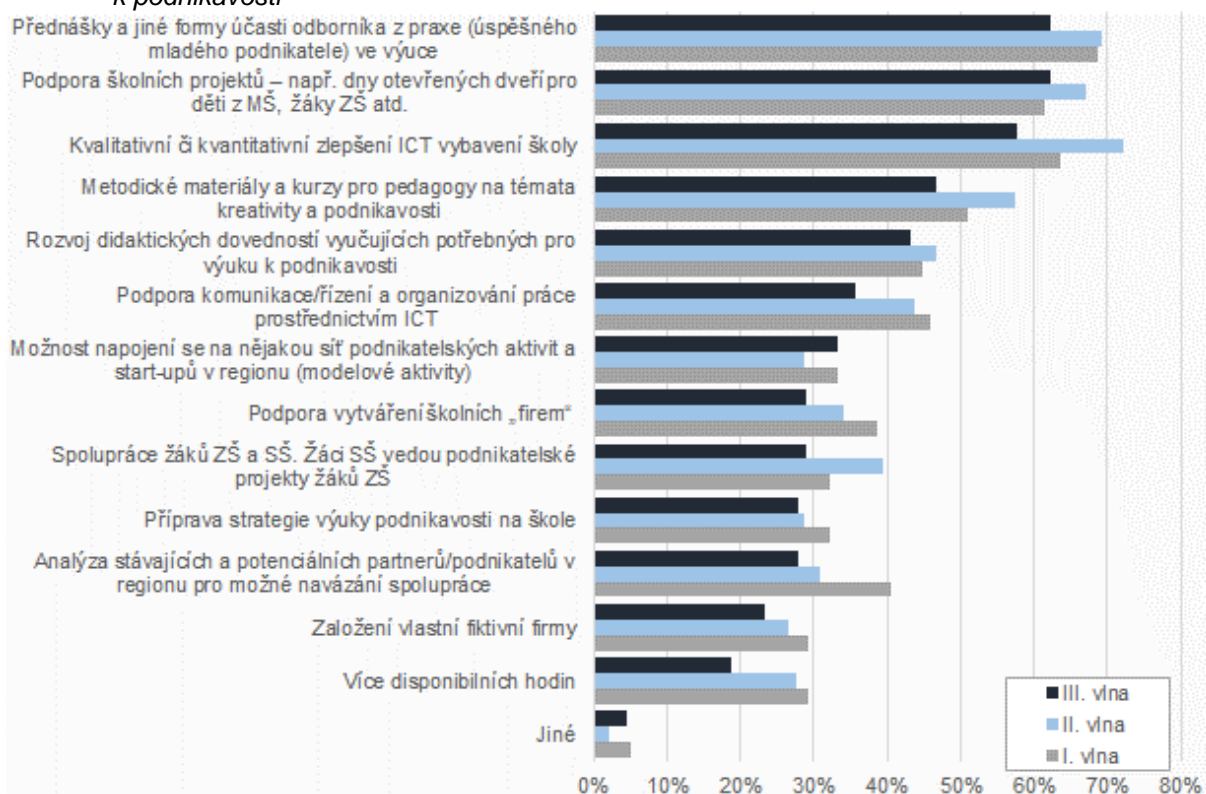

4.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji podpory kompetencí k podnikavosti by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohly přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce a podpora školních projektů (shodně 62 %) a dále také kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (58 %). Více než dvě pětiny škol hodnotí jako potřebné metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (47 %) a rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (43 %).

Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny opatření k poklesu jejich potřeby. K největšímu poklesu došlo u potřeby analýzy stávajících a potenciálních partnerů/podnikatelů v regionu pro možné navázání spolupráce (pokles o 13 p. b. vůči I. vlně), podpory komunikace či řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (pokles o 10 p. b. vůči I. vlně), podpory vytváření školních „firem“ (pokles o 10 p. b. vůči I. vlně) a potřeby většího počtu disponibilních hodin (pokles o 10 p. b. vůči I. vlně).

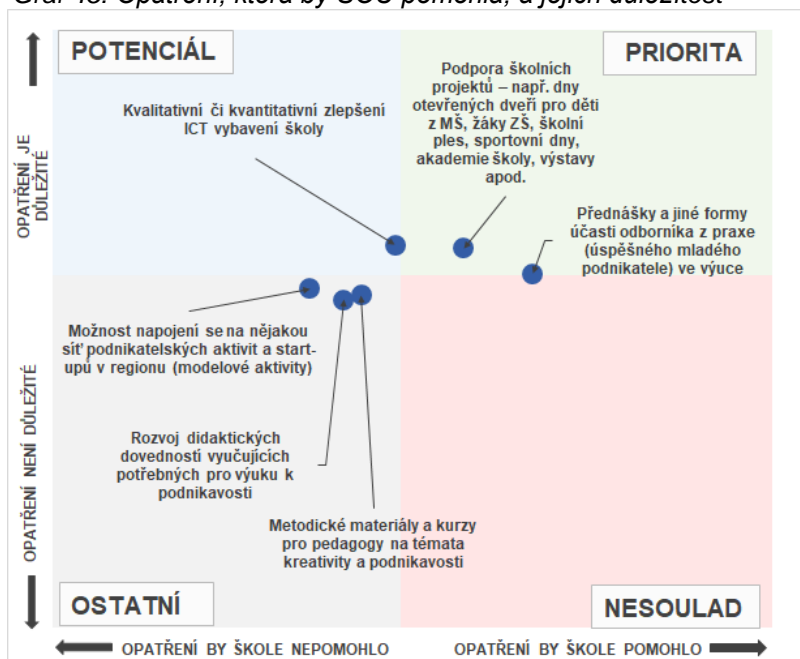
Graf 44: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory kompetencí k podnikavosti

4.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji kompetencí k podnikavosti pomohly přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (67 %) a podpora školních projektů (57 %). Více než dvě pětiny učilišť by ocenily kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (48 %) a metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (43 %). Školy dále považují za potřebný rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (40 %) a možnost napojení se na nějakou síť podnikatelských aktivit a start-upů v regionu (36 %).

Graf 45: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními pro podporu kompetencí k podnikavosti zohlednili také jejich důležitost, priority středních odborných učilišť představuje podpora školních projektů a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce. Tato opatření zmiňují školy nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako důležitá.

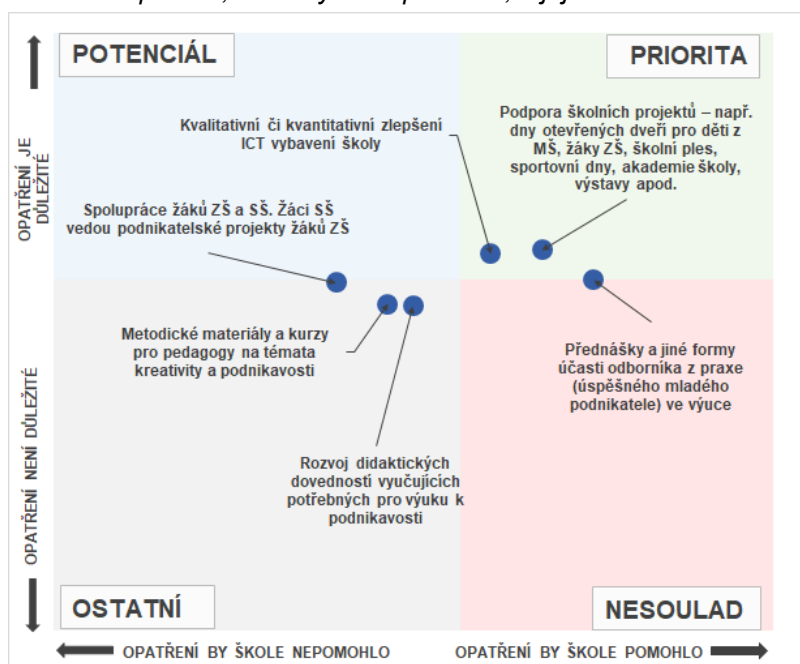
Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy se nachází na hranici mezi prioritními aktivitami a těmi, které

představují spíše určitý potenciál dalšího rozvoje.

Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti, rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti a možnost napojení se na nějakou síť podnikatelských aktivit a start-upů v regionu požadují školy méně často než prioritní opatření a zároveň jim přisuzují i o něco nižší důležitost.

Střední odborné školy by nejvíce ocenily přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (75 %), podporu školních projektů (68 %) a kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (61 %). Jako potřebné hodnotí školy také rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (50 %), metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (46 %) a spolupráci žáků ZŠ a SŠ (39 %).

Graf 46: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory kompetencí k podnikavosti představují největší priority opatření v podobě podpory školních projektů a kvalitativního či kvantitativního zlepšení ICT vybavení školy. Za prioritu lze označit také přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce. Tato opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotily jako důležitá.

Těsně pod hranicí potenciálních opatření se nachází spolupráce žáků ZŠ a SŠ. Toto opatření je školami zmiňováno v menší míře, nicméně je považováno za

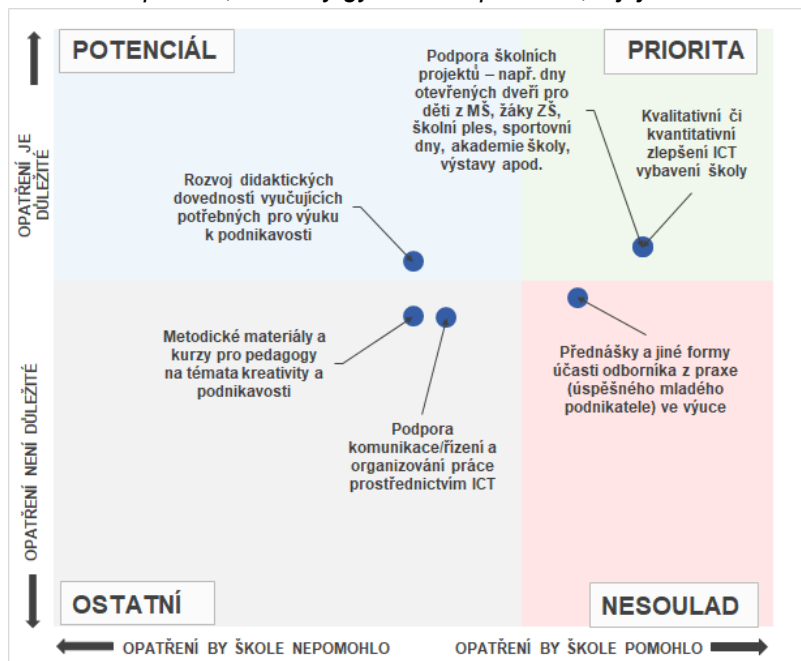
spíše důležité.

V menší míře jsou zmiňovány také rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti a metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti. Střední odborné školy však těmto opatřením přisuzují i mírně podprůměrnou důležitost.

Gymnázia v rámci podpory kompetencí k podnikavosti nejvíce potřebují kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy, podporu školních projektů (shodně 82 %) a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (73 %). Zhruba polovina škol dále potřebuje podporu komunikace a řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (55 %), metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (50 %) a rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (50 %).

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření pro rozvoj kompetencí k podnikavosti se jako priority jeví kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy a podpora školních projektů. Tato opatření jsou gymnáziím zmiňována nejčastěji a zároveň jsou ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnocena jako velice důležitá.

Graf 47: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce a rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti gymnázia poptávají poměrně často, ale přisuzují jim podprůměrnou důležitost, proto pro ně představují určitý nesoulad.

Naopak za důležitý je považován rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti. Jelikož je však školami zmiňován v menší míře, představuje tak určitý potenciál dalšího rozvoje.

Podpora komunikace a řízení a organizování práce prostřed-

nictvím ICT a metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti zmiňují gymnázia v menší míře a zároveň jim přiřkládají i podprůměrný význam.

4.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpory kompetencí k podnikavosti“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

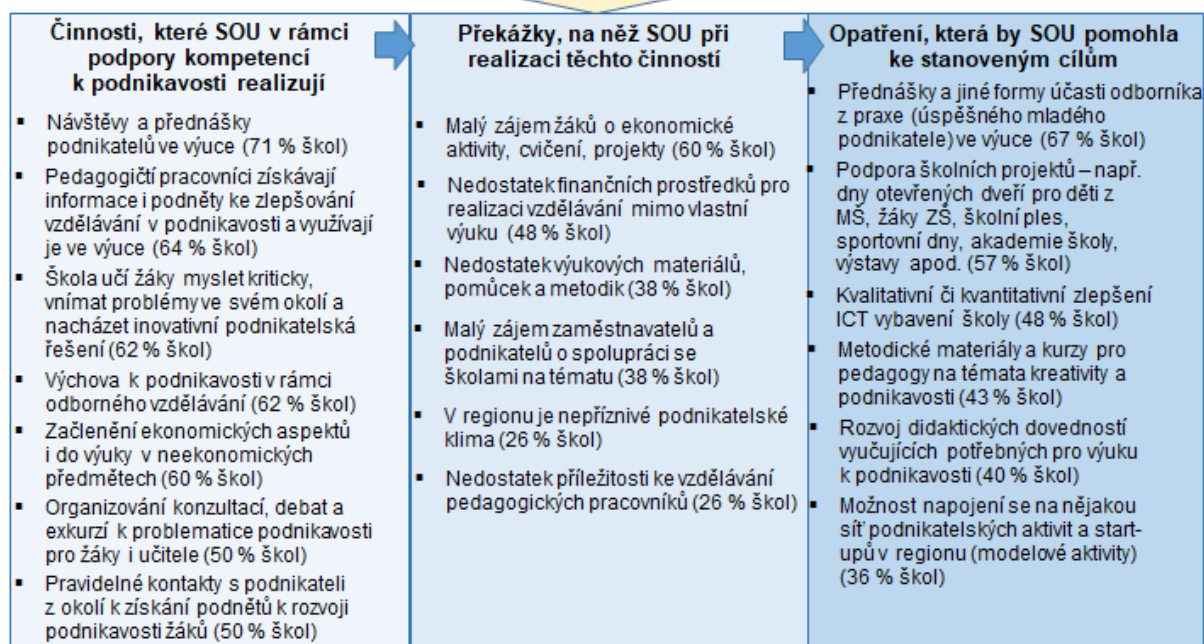
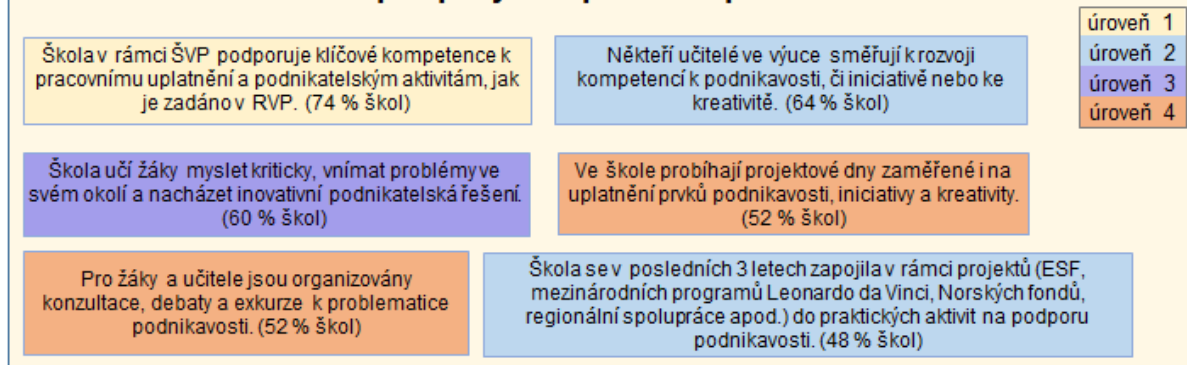
Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory kompetencí k podnikavosti* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory kompetencí k podnikavosti*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

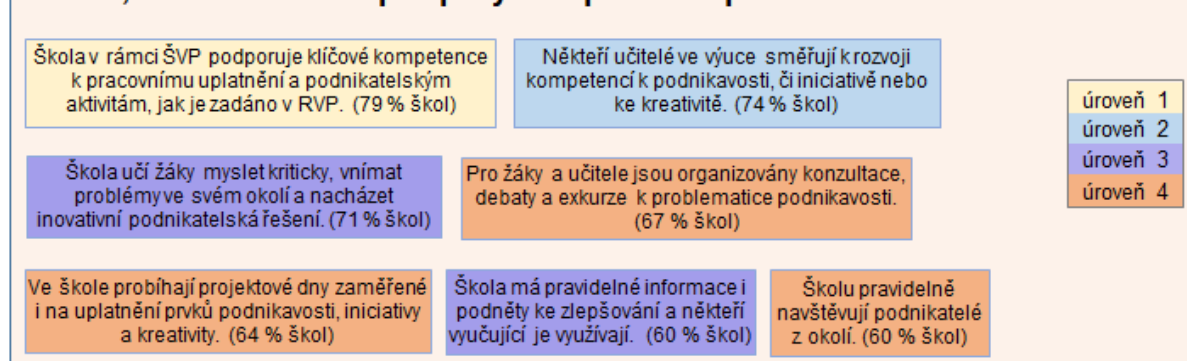
V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory kompetencí k podnikavosti*. V tomto případě však již nevyprávějí o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na SOU

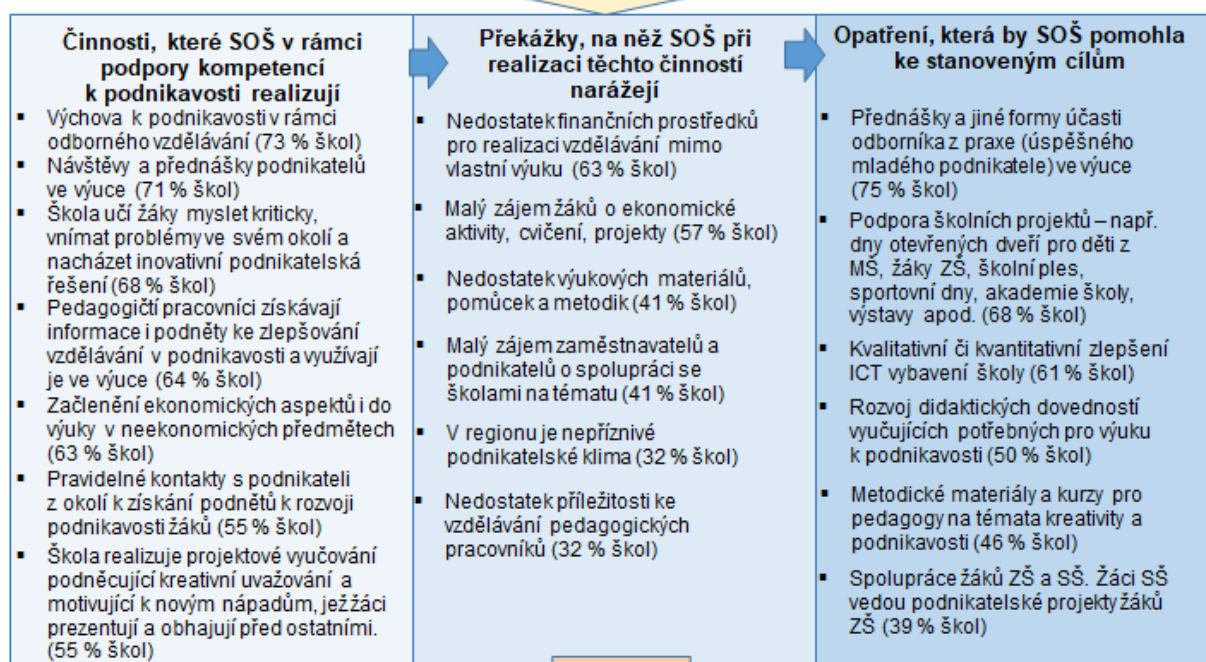
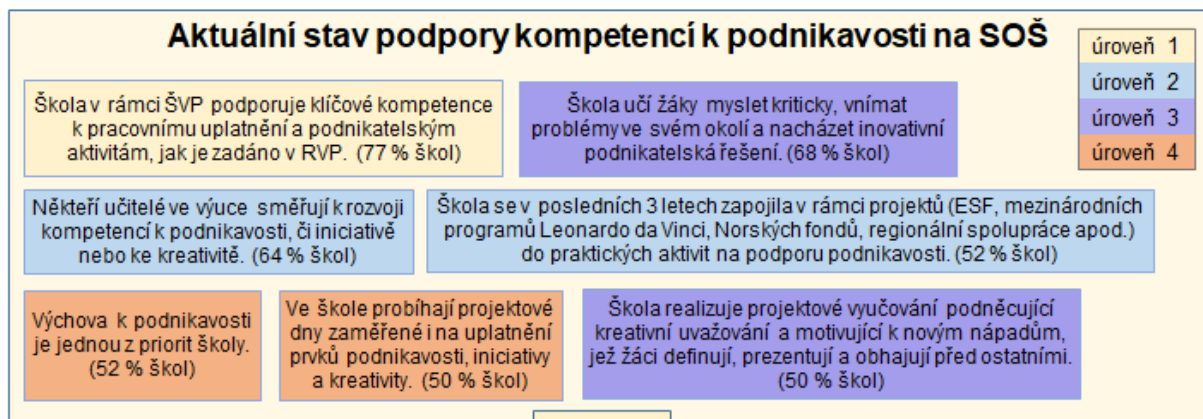

Cíle, které si v rámci podpory kompetencí k podnikavosti stanovila SOU

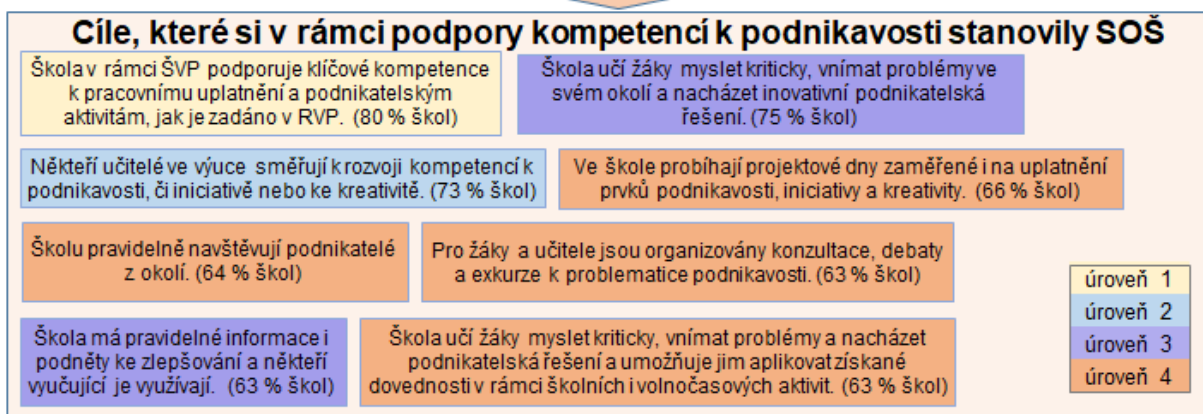

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na SOŠ

Cíle, které si v rámci podpory kompetencí k podnikavosti stanovily SOŠ

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na gymnáziích

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (77 % škol)

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (64 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (64 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (55 % škol)

Jsou značné rezervy v motivaci a zkušenostech učitelů a přenosu do dalších předmětů. (55 % škol)

Ve škole probíhají projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity. (45 % škol)

Činnosti, které gymnázia v rámci podpory kompetencí k podnikavosti realizují

- Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (68 % škol)
- Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (68 % škol)
- Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci prezentují a obhajují před ostatními. (59 % škol)
- Ve škole probíhají každoročně projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity. (45 % škol)
- Pedagogičtí pracovníci získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce (41 % škol)
- Návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (36 % škol)
- Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (36 % škol)

Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (50 % škol)
- Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (50 % škol)
- Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (45 % škol)
- V regionu je nepříznivé podnikatelské klima (36 % škol)
- Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (36 % škol)
- Nedostatek příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků (32 % škol)

Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným

- Podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod. (82 % škol)
- Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (82 % škol)
- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce (73 % škol)
- Podpora komunikace/řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (55 % škol)
- Rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (50 % škol)
- Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (50 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory kompetencí k podnikavosti stanovila gymnázia

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (91 % škol)

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (82 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (82 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (77 % škol)

Ve škole probíhají projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity. (68 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet podnikatelská řešení a umožňuje jim aplikovat získané dovednosti v rámci školních i volnočasových aktivit. (68 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

5 Rozvoj škol jako center celoživotního učení

Koncept celoživotního učení je vyjádřen v Memorandu o celoživotním učení (EK, 2001), kdy se pojmem celoživotní učení rozumí „veškeré účelné formalizované i neformální činnosti související s učením, které se průběžně realizují s cílem dosáhnout zdokonalení znalostí, dovedností a odborných předpokladů“. Celoživotní učení v tomto kontextu obsahuje veškeré vzdělávací aktivity jedince, které mají za cíl rozvoj kompetencí umožňující jak jeho osobnostní rozvoj a růst, tak občanské a profesní uplatnění. Těmito aktivitami rovněž dochází k rozvoji sítí středních škol jako Center celoživotního učení. Koncept škol jako center CŽU zahrnuje působení škol, zařazených v systému počátečního vzdělávání i v systému dalšího vzdělávání:

- V rovině systému life-long je umožněna jedinci individuální volba vzdělávací dráhy během života a volba způsobu získání svého vzdělání (rekvalifikace, rozšíření kompetencí, zvýšení kvalifikace),
- v rovině life-wide je poskytováno vzdělání různého charakteru:
 - formální a neformální, jsou vytvářeny příležitosti pro informální učení (učení v praxi) a jsou uznávány výsledky nejen formálního, ale se stejnou platností i výsledky neformálního vzdělávání a informálního učení. Vzdělávání různého charakteru v obou rovinách tvoří celek a je vzájemně propojováno.
- Škola je schopna v rámci profesního vzdělávání poskytovat vzdělávání různého charakteru:
 - formální – výsledkem dosažení stupně vzdělání, kvalifikace;
 - neformální – např. aktualizace, prohloubení znalostí.
- Škola může poskytovat i vzdělávání občanské a zájmové v rámci celé životní dráhy jedince jako dospělého, později seniora (rovina life-long).

V předchozím období byly krajské sítě středních odborných škol zakládány v souladu s celorepublikovým projektem ESF UNIV 2 KRAJE (realizovaným NÚV v roce 2009–2013) a bylo podporováno jejich využití při profesním vzdělávání dospělých. V období realizace projektu P-KAP (realizovaným NÚV, nyní NPI ČR, 2016 – 2021) je kladen důraz na aktivitu krajských sítí v jednotlivých krajích a rozšiřování jejich funkcí vůči zapojeným školám, dalším zájemcům z řad škol i vzdělávacímu prostředí dospělých (poradenství zájemcům o další vzdělávání dospělých z řad veřejnosti, poradenství poskytovatelům dalšího vzdělávání dospělých, sdružování škol s různými obory vzdělávání do společných vzdělávacích projektů, sdílení zkušeností s profesním vzděláváním dospělých, informování o programech vzdělávání dospělých poskytovaných středními školami v krajích ad.) Do sítě se svými vzdělávacími programy určenými dospělým zapojují nově i gymnázia, lycea a konzervatoře. Sítě svou působnost rozšiřují např. o působení v oblasti dalšího vzdělávání pedagogů odborných předmětů a odborného výcviku programy DVPP a spolupráci s jinými vzdělávacími organizacemi, které se podílejí na celoživotním vzdělávání v kraji.

Funkce Center CŽU ve středních odborných školách:

- **Vzdělávací** zahrnující poskytování dalšího vzdělávání dospělých (dále DVD) včetně vzdělávání seniorů.
- **Informační** zahrnující poskytování informací veřejnosti i jednotlivcům o organizaci a podmínkách DVD, včetně Národní soustavy povolání (NSP) a Národní soustavy kvalifikací (NSK).
- **Poradenská** zahrnující poradenství v oblasti orientace v DVD, individuální kariérové poradenství zaměřené na získání kvalifikace nebo rekvalifikace, provádění procesem uznávání (role průvodce, poradce).

Složky poskytovaného dalšího vzdělávání dospělých (DVD):

- Vzdělávání profesní,
- vzdělávání zájmové,
- vzdělávání občanské,
- vzdělávání seniorů.

Předpokládá se rozšíření počtu středních a vyšších odborných škol, které budou poskytovat DVD **profesní**, vedoucí ke složení zkoušky podle standardů Národní soustavy kvalifikací (NSK) v systému uznávání neformálních a informálních výsledků učení (předchozích výsledků učení), a zároveň budou působit jako autorizované osoby pro tuto zkoušku podle zákona č. 179/2006 Sb. o ověřování a uznávání dalšího vzdělávání.

Školy poskytující tento druh DVD vzdělávají podle programů akreditovaných MŠMT, a pokud chtějí zároveň působit jako zkušební orgán pro určitou profesní kvalifikaci, musí být autorizovány. Školy mají v současnosti volně k dispozici přes 350 vzdělávacích programů z různých oborů, vytvořených a pilotovaných v projektu UNIV 3, právě tak jsou k dispozici i ověřená konkrétní zadání pro zkoušku k získání jednotlivých profesních kvalifikací podle standardů NSK.

Zájemci z řad škol, které dosud nemají s profesním vzděláváním vedoucím k získání profesní kvalifikace zkušenost, mohou absolvovat v rámci intervence P-KAP program vzdělávání k přípravě a vedení zkoušky i k tvorbě vzdělávacího programu a zadání zkoušky podle standardů profesních kvalifikací NSK. Pedagogičtí pracovníci, kteří působí jako lektori DVD, by měli rozšířit svoji kvalifikaci a získat profesní kvalifikaci Lektor dalšího vzdělávání dospělých.

Zájmové vzdělávání dospělých, ale i dětí, poskytované středními školami, není předmětem zvýšené podpory vzdělávací politiky. Existuje celá, státem podporovaná, oblast zájmového vzdělávání se specializovanými institucemi a pedagogy. Zájmové vzdělávání je ale součástí komplexního pojetí celoživotního učení a školy mají možnost poskytovat vzdělávací programy i tohoto typu. Většinou nabízejí specifické vzdělávací programy, které nejsou součástí běžné vzdělávací nabídky, jsou veřejností žádané a vycházejí z oboru vzdělání, které škola poskytuje (např. programy zhotovování oděvů a konstrukce stříhů; vyřezávání ovoce, míchané nápoje; roubování; aranžování květin atd). Programy zájmového vzdělávání, pro které školy mohou pravděpodobně získat podporu v rámci projektů, jsou programy určené předškolním dětem v oblasti polytechnického vzdělávání a žákům základních škol ve stejné oblasti.

Další oblastí vzdělávání dospělých, na které se střední školy mají podílet, je **vzdělávání občanské a zájmové**. Výzvou je rozšířit působení středních škol především v oblasti **občanského vzdělávání**. Toto vzdělávání nemá stejný cíl a obsah jako školní **občanské vzdělávání** v počátečním vzdělávání, je určeno občanům proto, aby si aktualizovali své znalosti nebo získávali nové znalosti především ve státem preferovaných oblastech – ve vybraných gramotnostech společných občanům EU:

- digitální, environmentální, finanční, jazyková (cizí jazyky jako prostředek porozumění občanů v rámci Evropy – ne cizojazyčné vzdělávání pro potřeby výkonu profese, jako např. němčina pro tesaře, angličtina pro kosmetičky nebo **zájmové**, kdy je studium jazyka koníčkem a předmětem osobnostního rozvoje, které školy také poskytují),
- politická (např. systém státní správy a politický systém včetně volebního), právní, také ve vzdělávání zaměřeného oblast zdravotní a bezpečnostní (zdravotní prevence, zdravý životní styl včetně cvičení, první pomoc, sebeobrana, ochrana spotřebitele, ochrana před živelními pohromami),
- znalost regionů (historie, osobnosti, příroda, umění), příprava na stáří a stárnutí, vzdělávání rodičů ad.

Školy tak mohou vytvářet vzdělávací programy využívající znalostí učitelů podle oborů vzdělání, které škola poskytuje v počátečním vzdělávání, nebo podle zájmových specializací učitelů.

Poslední oblastí celoživotního vzdělávání je **vzdělávání seniorů**. Střední školy mají být dalším vzdělávacím prostředím tohoto vzdělávání kromě univerzit třetího věku, knihoven, vzdělávacích agentur a kulturních center. Seniorům tak může být rozšířena dostupnost vzdělávání jak zvýšením dosažitelnosti v blízkosti bydliště, tak nabízenými tématy.

U vzdělávání seniorů ve středních školách je upřednostňováno mezigenerační učení, kdy se na programech podílejí žáci školy jako lektoři, asistenti lektorů či instruktoři. Zároveň ale učitelé ve vzdělávání vytvářejí situace vzájemného učení i opačným směrem, kdy se žáci učí od seniorů.

Školy mohou pro seniory vytvářet programy:

- občanského nebo zájmového vzdělávání podle svých možností i cílů kurikula počátečního vzdělávání (např. obory gastronomické – moderní stravování a příprava pokrmů; sociální péče a zdravotnické – tréninky paměti, rozpomínání, arteterapie;
- technické školy – digitální vzdělávání aj.), žáci účastníci se programů pro seniory si nejen procvičují získané znalosti, ale mohou je prokázat i jinak, než je běžné v rámci zkoušení, tedy tím, že učí druhé, procvičují si tím i specifické profesní dovednosti spojené s komunikací, zároveň, a to je výchovný přínos pro počáteční vzdělávání žáků, společná účast v programech slouží k mezigeneračnímu poznávání a porozumění;
- vztah k seniorům je součástí kultivačního působení školy a promítá se do celé kultury školy.

V rámci intervence projektu P-KAP v této oblasti mohou školy získat podporu pro tvorbu vzdělávacích programů založených na principech mezigeneračního učení a pro vzdělávací postupy modifikované pro seniory.

Hlavní zjištění

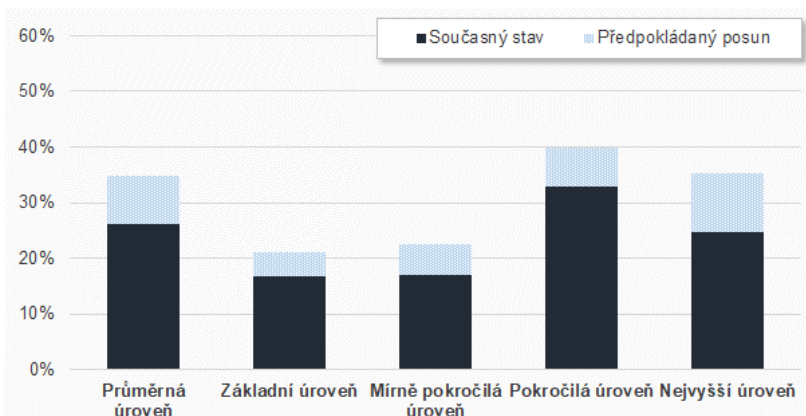
- Pokud jde o rozvoj škol v oblasti celoživotního učení v Ústeckém kraji, v nejvyšší míře jsou vykonávány aktivity patřící do pokročilé úrovně, ve které škola další vzdělávání rozvíjí. V již nižší míře se realizují také aktivity z nejvyšší úrovně. V této úrovni je další vzdělávání plnohodnotnou součástí práce školy. V nejnižší míře se rozvíjejí aktivity základní a mírně pokročilé úrovně. Nejvyšší posun je očekáván v rámci nejvyšší úrovně. Oproti předchozím vlnám šetření školy vykazují nárůst v pokročilé a nejvyšší úrovni. Mírně pokročilá a základní úroveň se ve všech třech vlnách pohybují v podobném rozmezí.
- V rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení střední a vyšší odborné školy nejčastěji realizují další vzdělávání pedagogů. Dále školy organizují odborné vzdělávání pro zaměstnavatele a zájmové vzdělávání pro veřejnost. Pětina škol nabízí rekvalifikace, vzdělávání v oblasti ICT dovedností a přípravu na vykonání zkoušky podle NSK. Spíše v menší míře se školy věnují občanskému vzdělávání, zkouškám podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění, češtině pro cizince a vzdělávání seniorů. Oproti předchozím vlnám šetření se u značné části realizovaných aktivit mírně snížil podíl aktivních škol.
- V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj celoživotního učení, školy nejčastěji naráží na malý zájem dospělých o další vzdělávání. Více než dvě pětiny škol se potýkají s nedostatkem finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole, a s administrativou spojenou se získáním akreditace rekvalifikací. Dále školy naráží na malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání či malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání. Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny překážek k alespoň mírnému poklesu škol, který se s nimi potýká. Nejvíce se zlepšila situace u nedostačující spolupráce s úřady práce.
- V oblasti celoživotního učení by školy v Ústeckém kraji nejvíce ocenily přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání, zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce či finance na kvalitní materiál. Přibližně dvě pětiny škol by ocenily zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů a rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení. Necelá třetina škol hodnotí jako potřebné také zlepšení vybavení učeben teoretické výuky, stáže lektorů či pracovníků školy ve firmách či aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující či lektory. Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny opatření k poklesu jejich potřeby.

5.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o rozvoj škol v oblasti celoživotního učení v Ústeckém kraji, v nejvyšší míře jsou vykonávány aktivity patřící do pokročilé úrovně (33 %), ve které škola další vzdělávání rozvíjí. V již nižší míře se realizují také aktivity z nejvyšší úrovně (25 %). V této úrovni je další vzdělávání plnohodnotnou součástí práce školy. V nejnižší míře se rozvíjejí aktivity základní (17 %) a mírně pokročilé úrovně (17 %). V těchto úrovních se škola dalším vzděláváním zabývá pouze okrajově nebo se mu nevěnuje.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti celoživotního učení, plánují rozvoj činností především v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 10 p. b.), čímž deklarují zájem celoživotní učení. Již menší posuny lze očekávat také v rámci pokročilé (předpokládaný posun o 7 p. b.), mírně pokročilé (předpokládaný posun o 6 p. b.) a základní úrovně (předpokládaný posun o 4 p. b.).

Graf 48: Současná úroveň rozvoje škol jako center celoživotního učení a předpokládaný posun

Základní úroveň – dalším vzděláváním se škola nezabývá, není součástí vize školy.

Mírně pokročilá úroveň – další vzdělávání je realizováno pouze okrajově, prostřednictvím dílčích aktivit.

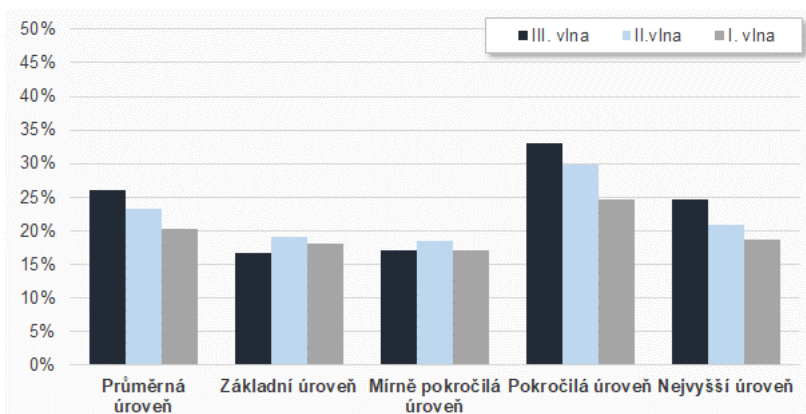
Pokročilá úroveň – škola se snaží další vzdělávání rozvíjet (občasná spolupráce s úřady práce a zaměstnavateli, lektoři dalšího vzdělávání jsou pracovníci školy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, škola je autorizovaná

osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona 179/2006 Sb.).

Nejvyšší úroveň – další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy a je systematicky rozvíjeno (spolupráce s úřady práce a zaměstnavateli, realizace kurzů pro samoplátce, příprava programů dalšího vzdělávání, škola je autorizovaná osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona 179/2006 Sb. a realizuje kurzy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, většina lektorů prošla vzděláváním v oblasti lektorských dovedností, realizace zájmového a občanského vzdělávání).

Oproti předchozím vlnám šetření školy vykazují nárůst v pokročilé a nejvyšší úrovni. Mírně pokročilá a základní úroveň se ve všech třech vlnách pohybují v podobném rozmezí.

Graf 49: Srovnání současné úrovně rozvoje škol jako center celoživotního učení

Základní úroveň – dalším vzděláváním se škola nezabývá, není součástí vize školy.

Mírně pokročilá úroveň – další vzdělávání je realizováno pouze okrajově, prostřednictvím dílčích aktivit.

Pokročilá úroveň – škola se snaží další vzdělávání rozvíjet (občasná spolupráce s úřady práce a zaměstnavateli, lektoři dalšího vzdělávání jsou pracovníci školy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, škola je autorizovaná

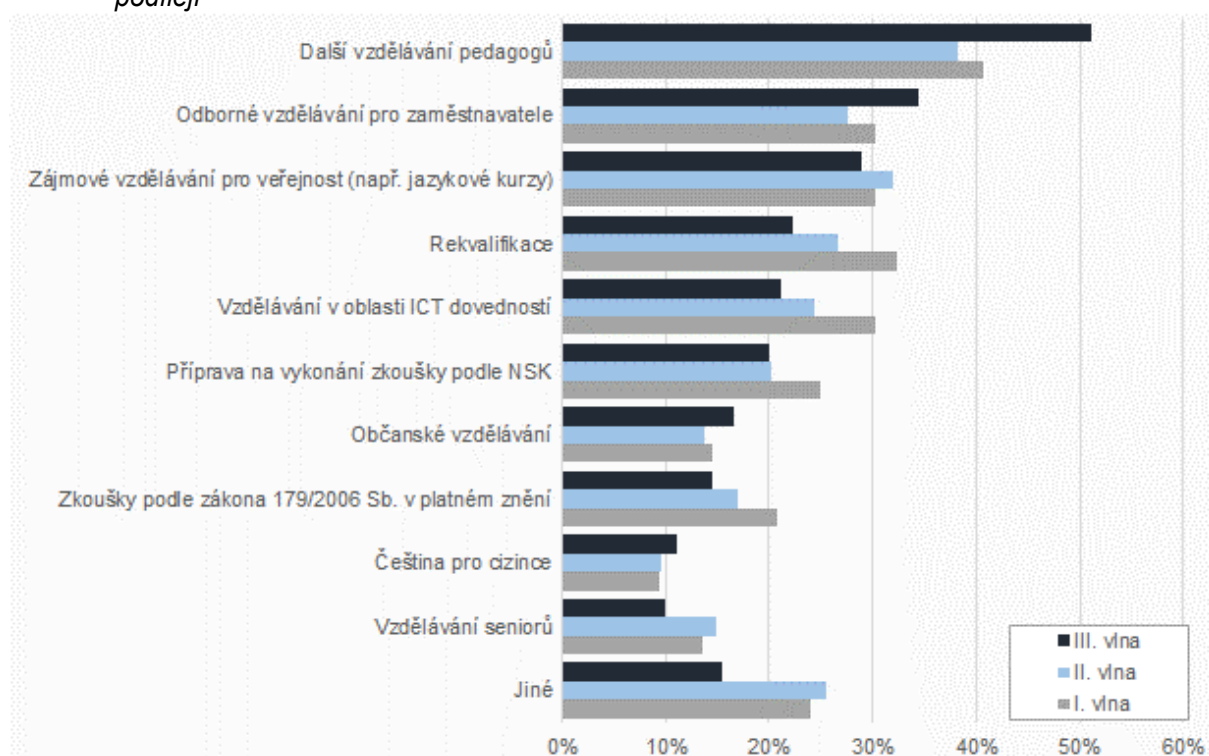
osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona 179/2006 Sb.).

Nejvyšší úroveň – další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy a je systematicky rozvíjeno (spolupráce s úřady práce a zaměstnavateli, realizace kurzů pro samoplátce, příprava programů dalšího vzdělávání, škola je autorizovaná osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona 179/2006 Sb. a realizuje kurzy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, většina lektorů prošla vzděláváním v oblasti lektorských dovedností, realizace zájmového a občanského vzdělávání).

5.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení střední a vyšší odborné školy nejčastěji realizují další vzdělávání pedagogů (51 %). Dále školy organizují odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (34 %) a zájmové vzdělávání pro veřejnost (29 %). Pětina škol nabízí rekvalifikace (22 %), vzdělávání v oblasti ICT dovedností (21 %) a přípravu na vykonání zkoušky podle NSK (20 %). Spíše v menší míře se školy věnují občanskému vzdělávání (17 %), zkouškám podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění (14 %), češtině pro cizince (11 %) a vzdělávání seniorů (10 %).

Graf 50: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení aktivně podílejí

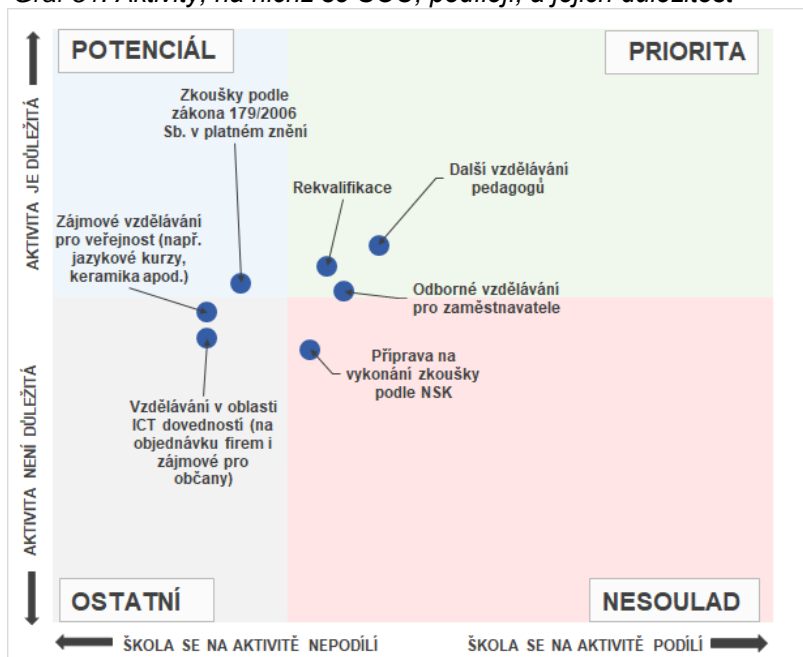
Oproti předchozím vlnám šetření se u značné části realizovaných aktivit mírně snížil podíl aktivních škol. K nejvyššímu poklesu došlo u rekvalifikací (pokles o 10 p. b. vůči I. vlně šetření) a vzdělávání v oblasti ICT dovedností (pokles o 9 p. b. vůči I. vlně šetření). Nejvýrazněji se zvýšil podíl škol zabývajících se dalším vzděláváním pedagogů (nárůst o 10 p. b. vůči I. vlně šetření).

5.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti celoživotního učení nejčastěji organizují další vzdělávání pedagogů (45 %) a odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (40 %). Více než třetina středních odborných učilišť nabízí rekvalifikace (38 %) a přípravu na vykonání zkoušky podle NSK (36 %) a čtvrtina škol nabízí zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění (26 %). Pětina škol se věnuje zájmovému vzdělávání pro veřejnost a vzdělávání v oblasti ICT dovedností (shodně 21 %).

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště jsou další vzdělávání pedagogů, rekvalifikace a odborné vzdělávání pro zaměstnavatele. Tyto aktivity realizuje nejvyšší podíl SOU, který jim přisuzuje také nadprůměrnou důležitost.

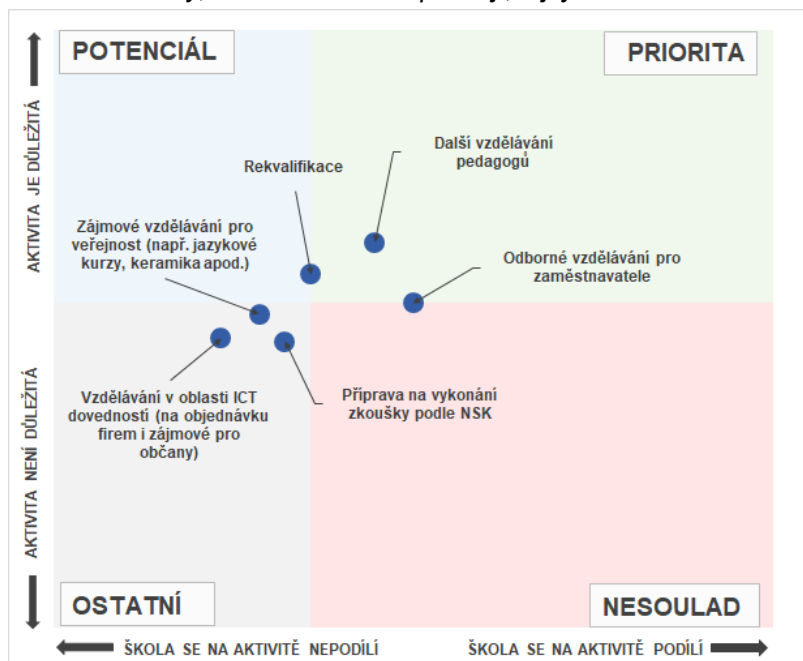
Graf 51: Aktivita, na nichž se SOU, podílejí, a jejich důležitost

důležitost.

Střední odborné školy v oblasti celoživotního učení nejčastěji realizují odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (50 %) a další vzdělávání pedagogů (45 %). Zhruba třetina škol nabízí rekvalifikace (36 %) a přípravu na vykonání zkoušky podle NSK (32 %). Dále školy pořádají zájmové vzdělávání pro veřejnost (29 %) a vzdělávání v oblasti ICT dovedností (23 %).

Graf 52: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Přípravu na vykonání zkoušky podle NSK realizuje nadprůměrný podíl učilišť, nicméně této aktivitě přikládají učiliště podprůměrnou důležitost.

Potenciál pro rozvoj škol jako center celoživotního učení představuje umožnění zkoušek podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění. Tuto aktivitu realizuje nižší podíl škol než aktivity prioritní, ale školy jí přikládají mírně nadprůměrnou důležitost.

Zájmové vzdělávání pro veřejnost a vzdělávání v oblasti ICT dovedností realizuje nižší podíl škol, které těmto aktivitám zároveň přisuzují podprůměrnou

Hlavní prioritou v oblasti celoživotního učení je pro SOŠ další vzdělávání pedagogů. Tuto aktivitu realizuje vysoký podíl škol, který ji zároveň považuje za nejdůležitější.

Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele je nejčastěji realizovanou aktivitou, nicméně její důležitost se nachází na úrovni průměru.

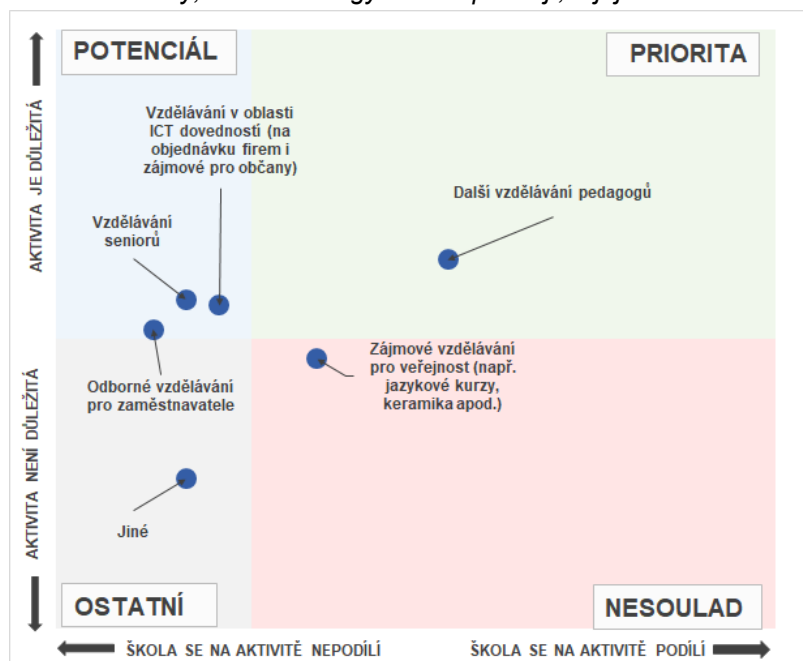
Za důležité jsou školami považovány také rekvalifikace, nicméně realizovány jsou průměrným podílem škol, a nachází se tak na rozhraní prioritních aktivit a těch, které představují spíše určitý potenciál dalšího rozvoje.

Zájmové vzdělávání pro veřejnost, vzdělávání v oblasti ICT dovedností a přípravu na vykonání zkoušky podle NSK vykonává nižší podíl škol a zároveň je těmto aktivitám přisuzována i relativně nižší důležitost.

Gymnázia nejsou v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení příliš aktivní. Nejvíce gymnázií realizuje další vzdělávání pro pedagogy (55 %). Více než třetina škol organizuje zájmové vzdělávání pro veřejnost (36 %) a zhruba čtvrtina škol vzdělávání v oblasti ICT dovedností (23 %). Dále se gymnázia věnují vzdělávání seniorů (18 %) a odbornému vzdělávání pro zaměstnavatele (14 %).

Dále 18 % gymnázií uvedlo jiný důvod, kde se nejčastěji vyjadřovala v tom smyslu, že se celoživotním učením nezabývá.

Graf 53: Aktivity, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

celoživotního učení určitý potenciál pro další rozvoj.

Prioritou je pro gymnázia další vzdělávání pedagogů. Jedná se o aktivitu, kterou realizuje největší část gymnázií a zároveň jí přisuzují nejvyšší význam.

Zájmové vzdělávání pro veřejnost organizuje také značná část gymnázií, nicméně důležitost této aktivity je lehce podprůměrná.

Vzdělávání seniorů, vzdělávání v oblasti ICT dovedností a také odborné vzdělávání pro zaměstnavatele realizuje nižší podíl gymnázií, nicméně tyto aktivity považují za nadprůměrně důležité. Představují proto v oblasti

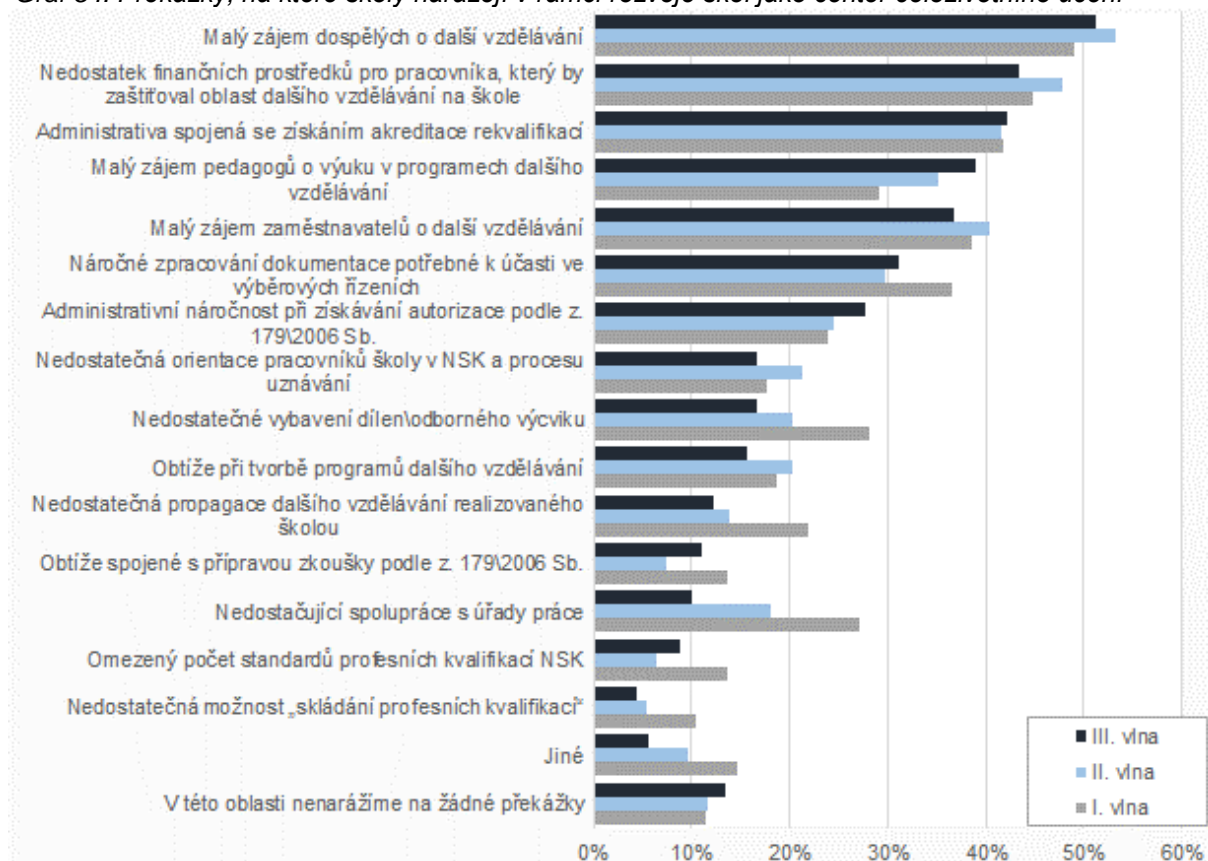
5.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj celoživotního učení, školy nejčastěji naráží na malý zájem dospělých o další vzdělávání (51 %).

Více než dvě pětiny škol se potýkají s nedostatkem finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole (43 %), a s administrativou spojenou se získáním akreditace rekvalifikací (42 %). Dále školy naráží na malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání (39 %) či malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání (37 %). Jako problematické hodnotí školy rovněž náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních (31 %) či administrativní náročnost při získávání autorizace podle z. 179\2006 Sb. (29 %). Na další překážky naráží méně než 20 % škol a 13 % škol naráží v rámci této intervence na žádné překážky.

Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny překážek k alespoň mírnému poklesu podílu škol, které se s ním potýkají. Nejvíce se zlepšila situace u nedostačující spolupráce s úřady práce (pokles o 17 p. b. vůči I. vlně šetření), u nedostatečného vybavení dílen či odborného výcviku (pokles o 11 p. b. vůči I. vlně šetření) či nedostatečné propagace dalšího vzdělávání realizovaného školou (pokles o 10 p. b. vůči I. vlně šetření). Nárůst je naopak patrný u malého zájmu pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání (nárůst o 10 p. b. vůči I. vlně šetření).

Graf 54: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení

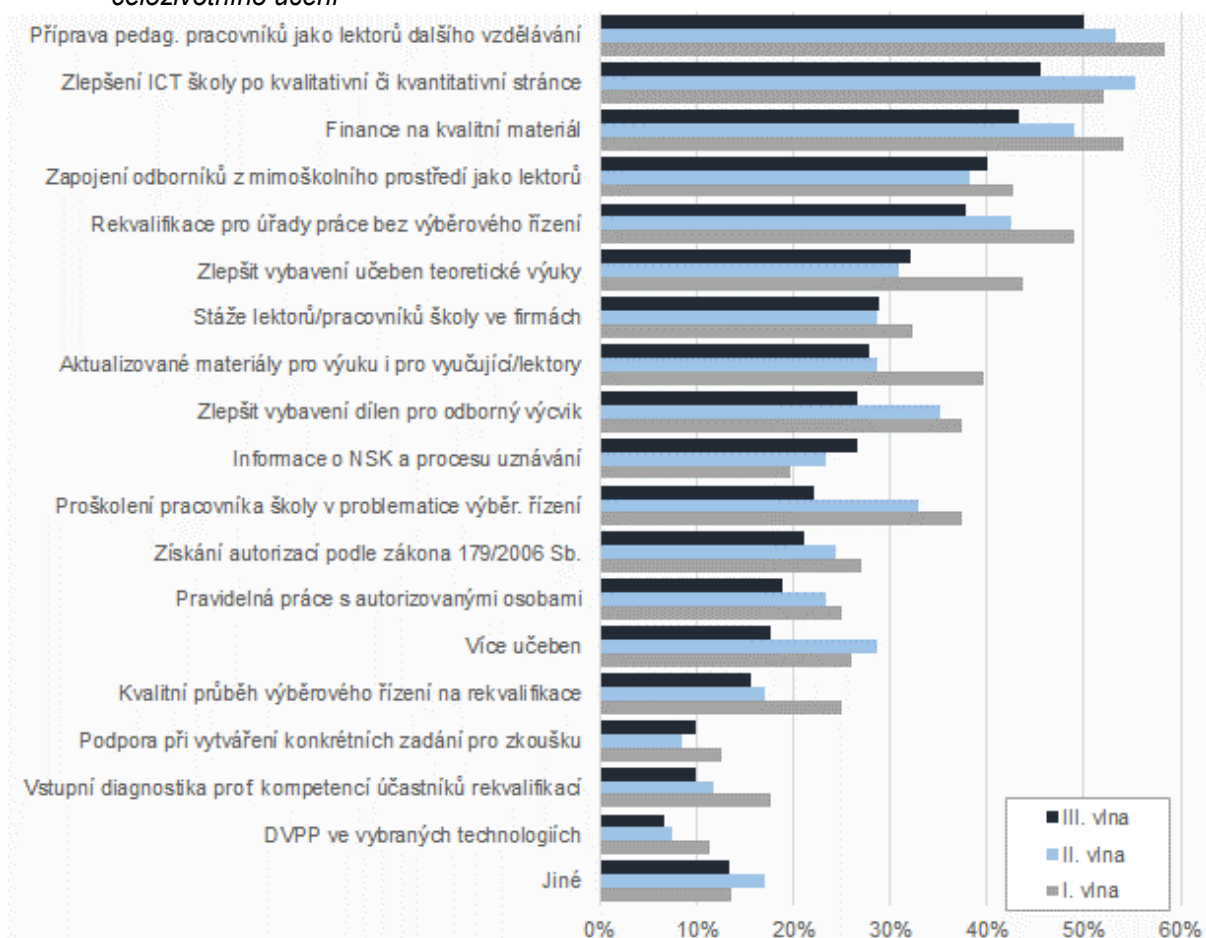
5.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V oblasti celoživotního učení by školy v Ústeckém kraji nejvíce ocenily přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (50 %), zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (46 %) či finance na kvalitní materiál (43 %). Přibližně dvě pětiny škol by potřebovaly větší zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (40 %) a rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (38 %). Necelá třetina škol hodnotí jako potřebné také zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (32 %), stáže lektorů či pracovníků školy ve firmách (29 %) či aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující či lektory (28 %).

V nejmenší míře naopak školy uváděly potřebu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ve vybraných technologiích (7 %), využívání vstupní diagnostiky profesních kompetencí účastníků rekvalifikací (10 %) a podpory při vytváření konkrétních zadání pro zkoušku (10 %).

Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny opatření k poklesu jejich potřebnosti. K nejvyššímu poklesu došlo u potřeby proškolení pracovníka školy v problematice výběrových řízení (pokles o 15 p. b. vůči I. vlně šetření), zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (pokles o 12 p. b. vůči I. vlně šetření) či aktualizovaných materiálů pro výuku i pro vyučující či lektory (pokles o 12 p. b. vůči I. vlně šetření). V období všech třech vln šetření se situace téměř nezměnila v případě stáží lektorů či pracovníků školy ve firmách.

Graf 55: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení

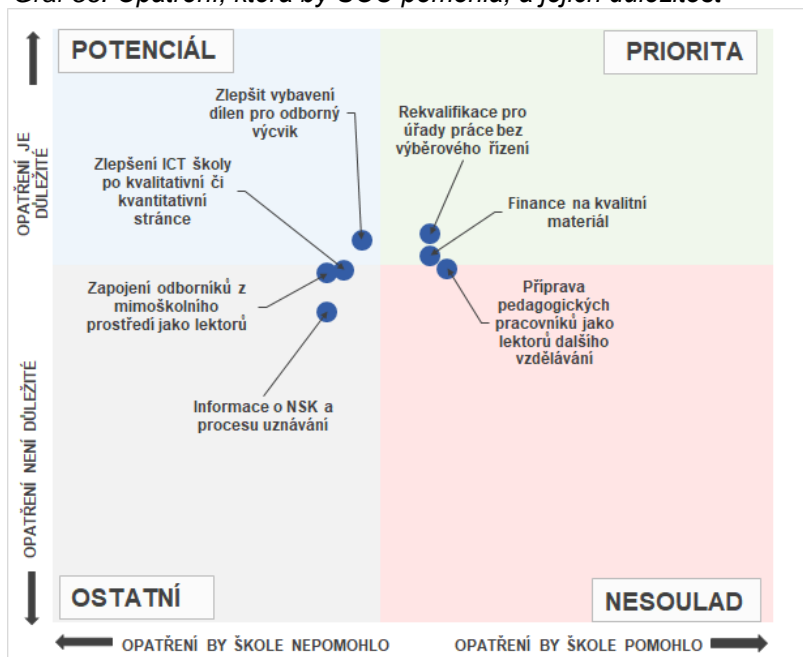
5.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji škol jako center celoživotního učení nejvíce pomohla příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (55 %), finance na kvalitní materiál (52 %) a rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (52 %). Školy by dále uvítaly zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik (43 %), zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (40 %), zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů a informace o NSK a procesu uznávání (shodně 38 %).

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními pro rozvoj dalšího vzdělávání zohlednili také jejich důležitost, představují priority středních odborných učilišť rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení a finance na kvalitní materiál. Tato opatření zmiňují školy nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako důležitá.

Těsně pod hranicí prioritních opatření se nachází příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání. Toto opatření je sice zmiňováno nejčastěji, je mu ale přikládána důležitost pohybující se slabě pod průměrem.

Graf 56: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

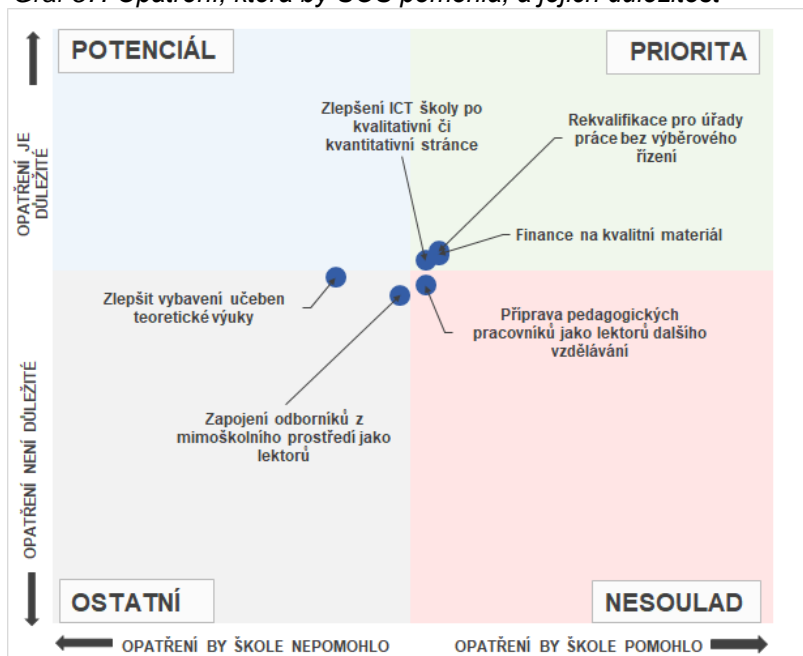
Zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik vyžaduje nižší podíl středních odborných učilišť než opatření prioritní, tomuto opatření je však přisuzována vysoká důležitost. Z tohoto důvodu pro školy představuje potenciál v oblasti celoživotního učení.

Těsně pod hranicí potenciálu se nachází zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů a zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce. Tato opatření by pomohla relativně nižšímu podílu učilišť, která jim přisuzují mírně podprůměrnou důležitost. Ještě menší význam je přikládán informacím o NSK a procesu

uznávání.

Střední odborné školy by nejvíce ocenily finance na kvalitní materiál a rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (shodně 54 %). Více než polovině škol by pomohla příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání a zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (shodně 52 %). Školy by dále uvítaly zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (48 %) a zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (39 %).

Graf 57: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření rozvoje škol jako center celoživotního učení představují největší priority finance na kvalitní materiál, rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení a zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce. Tato opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotily jako velice důležitá.

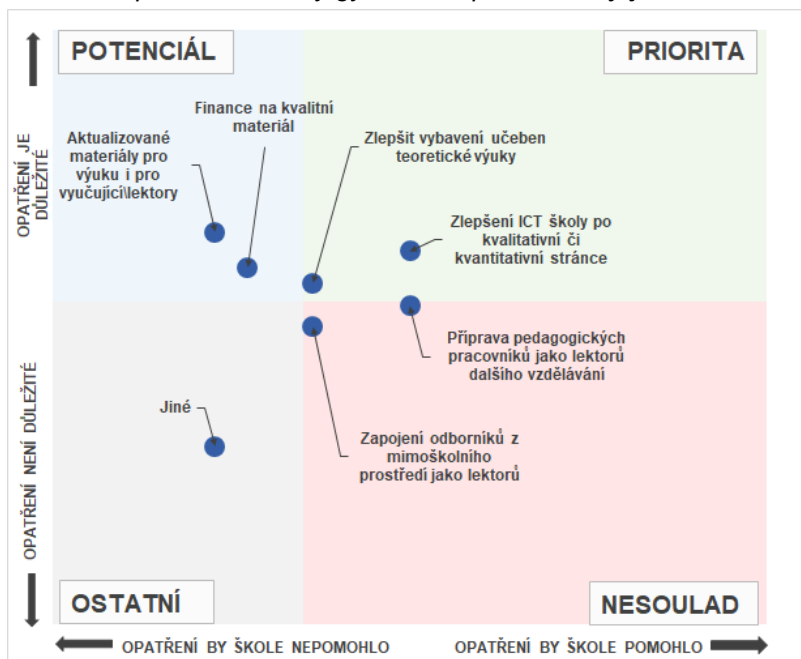
Přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání by ocenil také nadprůměrný podíl škol, ale přisouzená důležitost se pohybuje pod průměrnou

hodnotou.

Pod průměrem se nachází také důležitost zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů a zlepšení vybavení učeben teoretické výuky. Zároveň jsou tato opatření zmiňována i relativně nižším podílem škol.

Gymnázia by v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení nejvíce ocenila přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání a zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (shodně 50 %). Dále by gymnázia uvítala zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů a zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (shodně 36 %). V relativně menší míře považují gymnázia za potřebné finance na kvalitní materiál (27 %) a aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující (23 %). Necelá čtvrtina gymnázií zvolila odpověď „jiné“ (23 %), do které nejčastěji uváděla, že se dalším vzděláváním nezabývá.

Graf 58: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření pro rozvoj škol jako center celoživotního učení jsou prioritami gymnázií zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce a zlepšení vybavení učeben teoretické výuky. Tato opatření jsou uváděna často a zároveň jsou považována za důležitá.

Pod hranicí prioritních opatření se nachází příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů.

Jako určitý potenciál pro další rozvoj lze označit finance na kvalitní materiál a aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující.

Tato opatření jsou gymnáziím ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnocena jako velice důležitá, ačkoli jsou zmiňována spíše v menší míře.

5.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoj škol jako center celoživotního učení“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

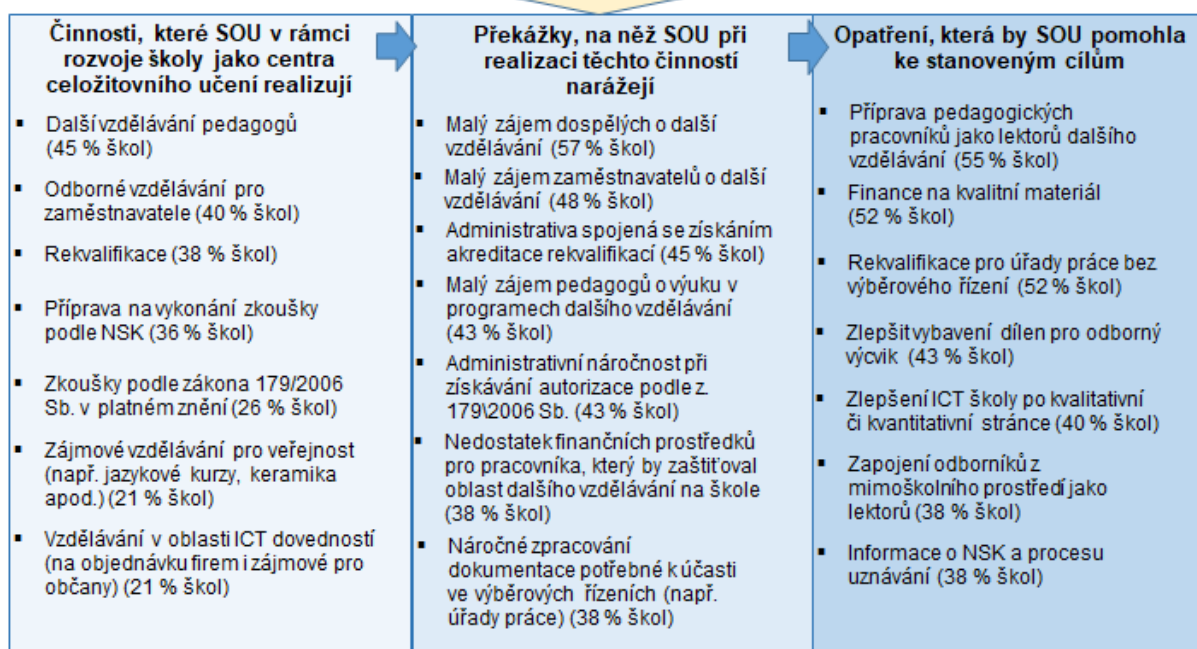
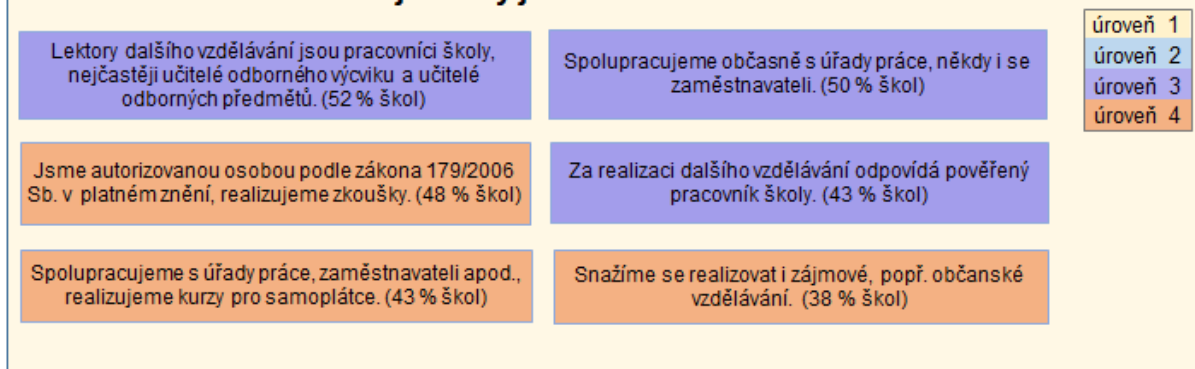
Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoje škol jako center celoživotního učení* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje škol jako center celoživotního učení*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

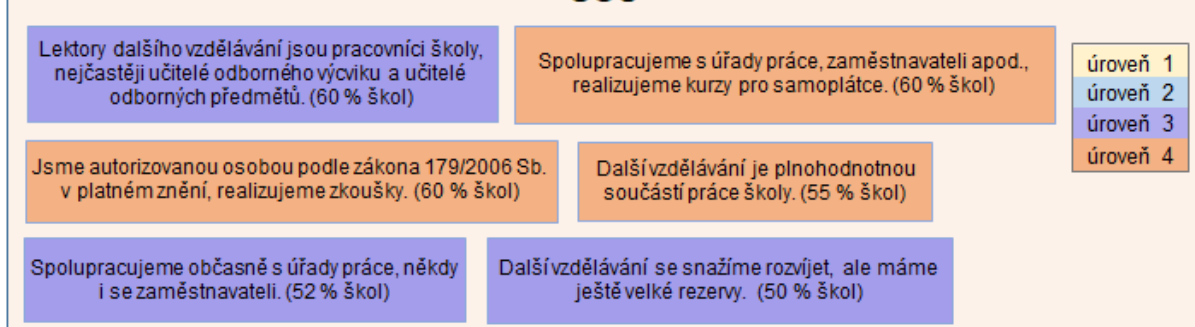
V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje škol jako center celoživotního učení*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na SOU

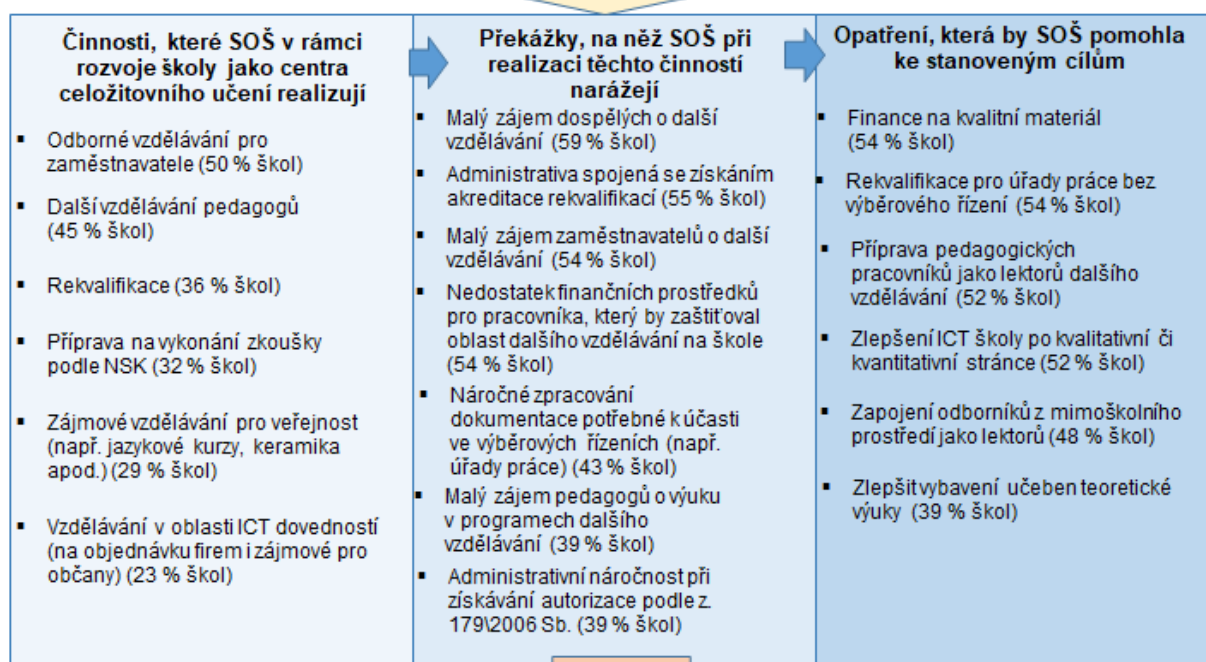
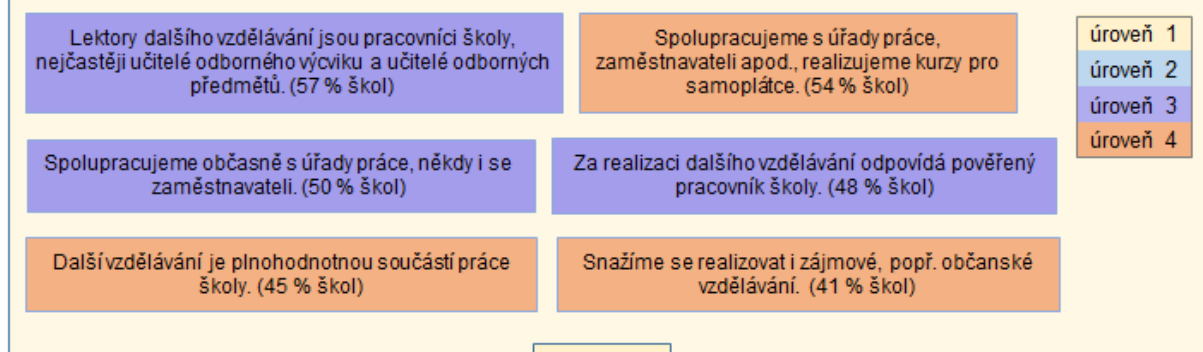

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovila SOU

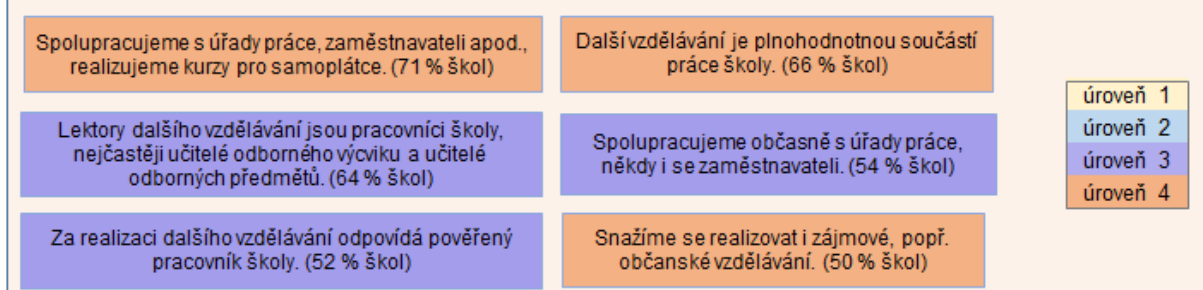

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na SOŠ

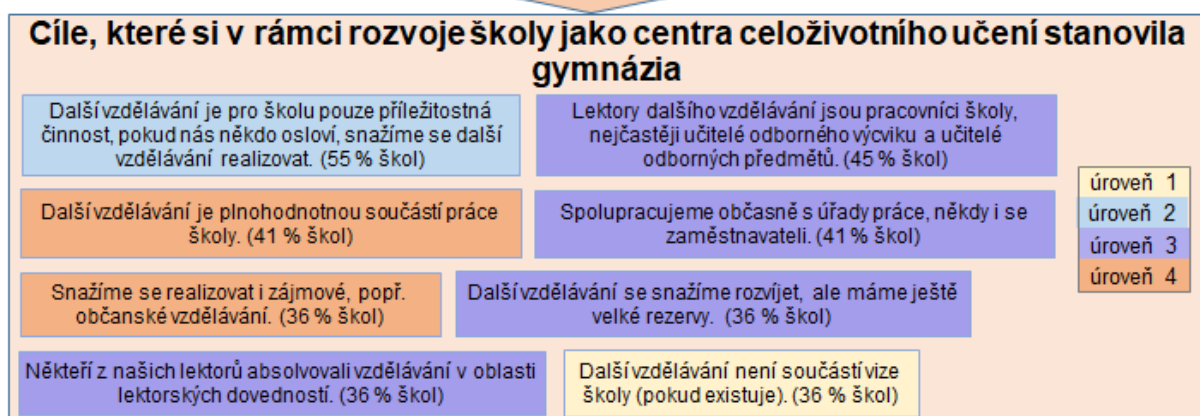
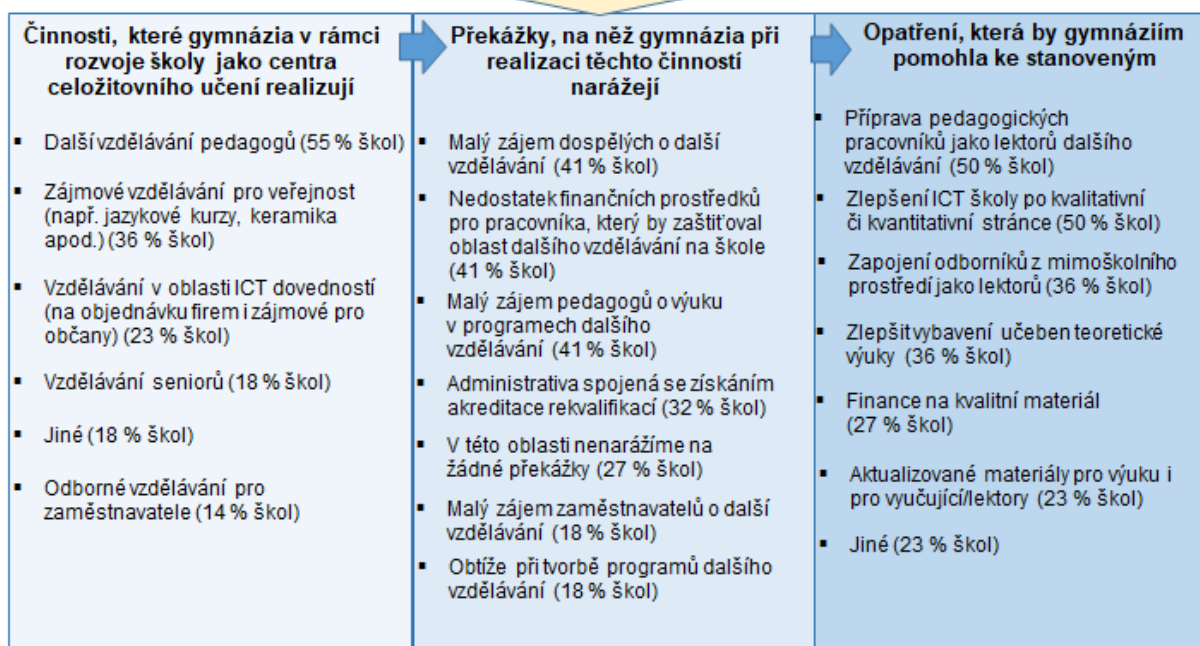
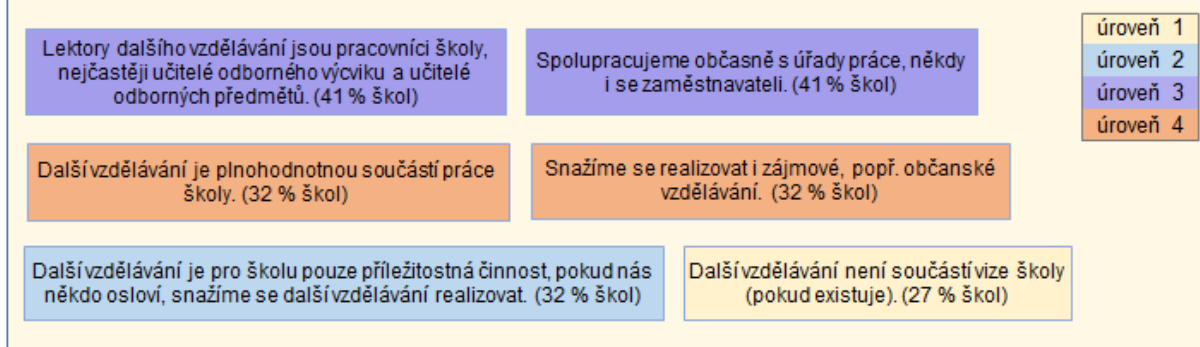

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovily SOŠ

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na gymnáziích

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

6 Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli

Počáteční odborné vzdělávání směřuje k získání znalostí, dovedností a kompetencí, které odpovídají určité kvalifikaci a je možné je přímo uplatnit na trhu práce při výkonu povolání na určité pracovní pozici – na rozdíl od vzdělávání všeobecného, které směřuje k osvojení klíčových kompetencí, vědomostí, dovedností a návyků pro další vzdělávání a život, včetně budoucí profesní specializace a občanského života.

Podpora oblasti odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli je v projektu P-KAP zaměřena na počáteční vzdělávání na všech středních školách a na vyšších odborných školách. Také gymnázia mohou spolupracovat se zaměstnavateli a přes svůj všeobecně-vzdělávací charakter dílčím způsobem rozvíjet i odborné kompetence využitelné v dalším studiu i při následném uplatnění absolventů na trhu práce.

Jedním z pilířů odborného vzdělávání je **spolupráce škol a zaměstnavatelů**. Objevuje se ve strategických dokumentech jako jeden ze základních předpokladů zajištění kvality odborného vzdělávání, a to zejména s ohledem na uplatnitelnost absolventů na trhu práce. Žákům a studentům umožňuje osvojit si odborné dovednosti v reálném pracovním prostředí, tedy v reálném tempu, čase, se skutečnými nároky, a především v souladu s aktuálními potřebami trhu práce, který rychleji reflektuje nové trendy a dynamiku změn v odvětvích. Role zaměstnavatelů je nezastupitelná také při rozvíjení sociálních dovedností, které zaměstnavatelé od absolventů očekávají a škola sama je nemůže v plné míře zajistit. Mezi ně patří běžné pracovní návyky, jako např. dochvilnost, schopnost převzít zodpovědnost, pracovat v týmu nebo přijímat kritiku. Významná je také možnost poznat firemní procesy a zvyky, které se ve školním prostředí nasimulovat nedají. Tyto dovednosti usnadňují absolventům přechod ze školy do praxe, pomáhají jim lépe se identifikovat s oborem a orientovat se v reálném pracovním prostředí.

Vzájemná dobře fungující spolupráce s poměrně dlouhou tradicí byla v 90. letech 20. století přerušena a důsledkem bylo odtržení praktického vyučování od skutečných potřeb zaměstnavatelů. Po roce 2000 se ze stran zaměstnavatelů začaly ozývat hlasy volající po nápravě, kterou někteří zaměstnavatelé spatřovali v zavedení duálního systému vzdělávání. O možnosti zavedení duálního systému se v České republice v posledních letech stále živě diskutuje. Pro jeho legislativní zavedení se všemi konsekvencemi ovšem chybí některé základní předpoklady. Překážkou zavedení duálního systému je např. nutnost zavedení dvojího statusu žáka (ve škole žák, ve firmě zaměstnanec) i velký podíl všeobecně vzdělávací složky v kurikulu odborného vzdělávání. Tím spíše je žádoucí rozvíjet spolupráci škol a zaměstnavatelů ve stávajícím systému a posilovat v něm tzv. prvky duálního vzdělávání. To v praxi znamená aktivní zapojení zaměstnavatelů do vzdělávacího procesu žáka na základě dobrovolnosti, které se děje na základě smlouvy zaměstnavatele se školou.

Platná legislativa ukládá škole povinnost uzavírat smlouvu se všemi zaměstnavateli, u nichž její žáci vykonávají praktické vyučování. Školský zákon umožňuje použití části finančních prostředků, které škola získává formou normativu ze státního rozpočtu, na úhradu nákladů, které v souvislosti se vzděláváním vznikají spolupracujícím zaměstnavatelům. S účinností od září 2017 je ve školském zákoně explicitně stanovena povinnost škol „vyvinout úsilí spolupracovat se zaměstnavateli při vytváření předpokladů pro výkon povolání nebo pracovní činnosti, je-li to s ohledem na obor vzdělání vhodné a možné“ a zákon i demonstrativně zmiňuje obvyklé formy spolupráce.

Určitým náznakem koordinace sociálních partnerů je uzavření dohody mezi MŠMT, Hospodářskou komorou ČR, Svazem průmyslu a dopravy ČR, Agrární komorou ČR a Konfederací zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR o rozdělení odpovědnosti za jednotlivé skupiny oborů vzdělání a s cílem koordinace praktické výuky žáků na pracovištích zaměstnavatelů v říjnu 2016. Na celostátní úrovni se před koncem roku 2017 zastoupení signatářů dohody promítlo v tzv. oborových skupinách externích odborníků, kteří se s podporou MŠMT zapojují do vývoje RVP středoškolského odborného vzdělávání. S posílením činností této dohody počítá také návrh Strategie 2030+.

Účinná koordinace s přímým dopadem na konkrétní školy, žáky a firmy ovšem stále probíhá spíše lokálně, tj. přímo mezi jednotlivými školami a zaměstnavateli, někdy s podporou regionálních aktérů (kraj, cechy).

Očekávání obou stran se občas liší, avšak to, co školy a zaměstnavatele spojuje, je zájem o kvalitního absolventa, připraveného v souladu s aktuálními i budoucími s potřebami trhu práce.

Hlavní zjištění

- Pokud jde o rozvoj škol v oblasti odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli v Ústeckém kraji, v nejvyšší míře jsou vykonávány aktivity patřící do pokročilé úrovně, ve které probíhá systematická spolupráce se zaměstnavateli. Ve vysoké míře jsou realizovány také aktivity z nejvyšší úrovně. V té je systematická spolupráce se zaměstnavateli doplněna dílčími aktivitami. V již nižší míře jsou rozvíjeny aktivity z mírně pokročilé a základní úrovně. Posun školy plánují především v rámci nejvyšší úrovně, čímž deklarují zájem o systematickou spolupráci se zaměstnavateli. Oproti předchozím vlnám šetření školy vykazují nárůst činností spadajících do všech úrovní.
- V rámci oblasti podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli střední školy a vyšší odborné školy v největší míře pořádají přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce a realizují odborný výcvik nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Necelá polovina škol realizuje stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech a spolupracuje se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru. Školy dále organizují nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli a kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli. Ve srovnání s předchozími vlnami dotazníkového šetření došlo u většiny aktivit k nárůstu podílu škol, které je realizují.
- V oblasti odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli se neobjevila žádná překážka, se kterou by se setkala alespoň polovina škol. Více než třetina škol naráží na firmy, které se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků nebo na nezájem firem o spolupráci se školami. Školy se dále potýkají s malou dostupností firem vhodných pro daný obor a zaměření, nedostatečnou disciplinovaností a motivovaností žáků pro práci v reálném pracovním prostředí nebo se skutečností, že firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat. Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny překážek k poklesu podílu škol, který se s nimi potýká. Nejvíce se zlepšila situace u finanční náročnosti zdravotních prohlídek a pojištění před vstupem na pracoviště, neschopnosti firem přizpůsobit se vzdělávacím potřebám žáků či příliš finančně nákladné spolupráce pro školu.
- V oblasti odborného vzdělávání a spolupráce škol a zaměstnavatelů by školy v Ústeckém kraji nejvíce ocenily stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce. Školy by dále potřebovaly podporu náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli, stáže žáků v zahraničních firmách, finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik nebo vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku za účelem rozvoje odbornosti. Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny opatření k poklesu jejich potřebnosti. K největšímu poklesu došlo u potřeby odborného výcviku nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů, zajištění finančních prostředků pro praxi žáků a přípravy strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery.

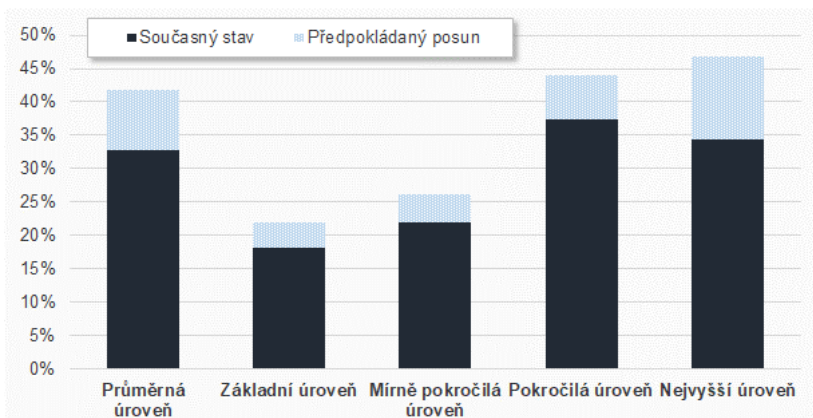
6.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o rozvoj škol v oblasti odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli v Ústeckém kraji, v nejvyšší míře jsou vykonávány aktivity patřící do pokročilé úrovně (37 %), ve které probíhá systematická spolupráce se zaměstnavateli. Ve vysoké míře jsou realizovány také aktivity z nejvyšší úrovně (34 %). V té je systematická spolupráce se zaměstnavateli doplněna dílčími aktivitami. V již nižší míře jsou rozvíjeny aktivity z mírně pokročilé (22 %) a základní úrovně (18 %).

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli, plánují rozvoj činností především v rámci nejvyšší úrovně

(předpokládaný posun o 13 p. b.), čímž deklarují zájem o systematickou spolupráci se zaměstnavateli. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé (předpokládaný posun o 7 p. b.), mírně pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 4 p. b.) a základní úrovně (předpokládaný posun o 4 p. b.).

Graf 59: Současná úroveň podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli a předpokládaný posun

Základní úroveň – podpora odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli probíhá pouze v omezené (základní) podobě.

Mírně pokročilá úroveň – spolupráce se zaměstnavateli není systematická, probíhá pouze v podobě dílčích aktivit (stáže pro učitele, zapojení odborníků z praxe, zapojení žáků do praktických aktivit).

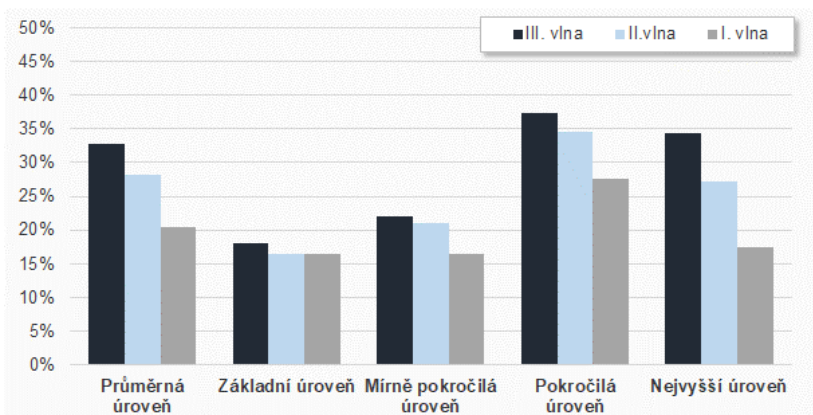
Pokročilá úroveň – systematická spolupráce se zaměstnavateli (smlouva o spolupráci, účast

zaměstnavatelů u zkoušek, odborný výcvik v modelovém pracovním prostředí).

Nejvyšší úroveň – systematická spolupráce se zaměstnavateli doplněna o další aktivity (škola vyjednává se zaměstnavateli obsah odborného výcviku a praxe, zaměstnavatelé se aktivně podílejí na náborových aktivitách školy a finančně školu/vybrané žáky podporují).

Oproti předchozím vlnám šetření školy vykazují nárůst činností spadajících do všech úrovní. Nejvyšší nárůst byl zaznamenán v rámci nejvyšší a pokročilé úrovně, na základní úrovni je změna minimální.

Graf 60: Srovnání současné úrovně podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli

Základní úroveň – podpora odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli probíhá pouze v omezené (základní) podobě.

Mírně pokročilá úroveň – spolupráce se zaměstnavateli není systematická, probíhá pouze v podobě dílčích aktivit (stáže pro učitele, zapojení odborníků z praxe, zapojení žáků do praktických aktivit).

Pokročilá úroveň – systematická spolupráce se zaměstnavateli

(smlouva o spolupráci, účast zaměstnavatelů u zkoušek, odborný výcvik v modelovém pracovním prostředí).

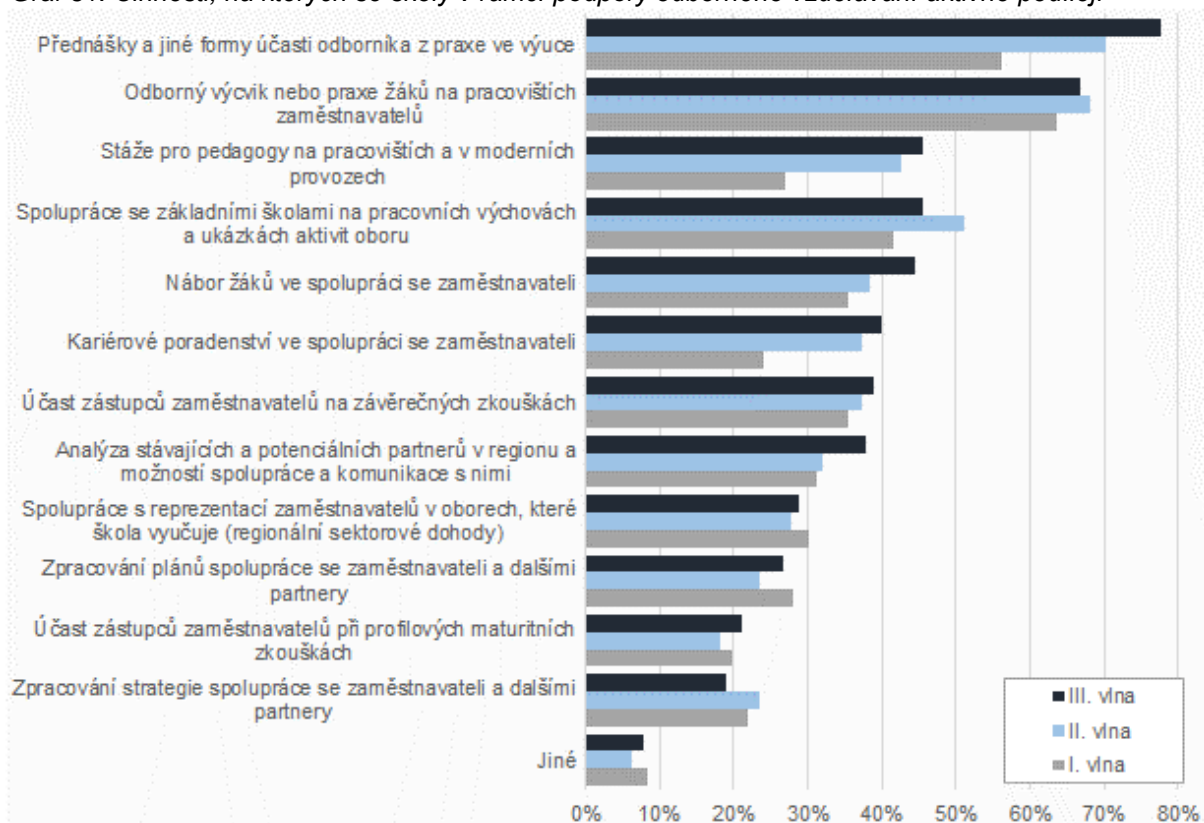
Nejvyšší úroveň – systematická spolupráce se zaměstnavateli doplněna o další aktivity (škola vyjednává se zaměstnavateli obsah odborného výcviku a praxe, zaměstnavatelé se aktivně podílejí na náborových aktivitách školy a finančně školu/vybrané žáky podporují).

6.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli střední školy a vyšší odborné školy v největší míře pořádají přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (78 %) a realizují odborný výcvik nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů (67 %). Necelá polovina škol realizuje stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech a spolupracuje se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (shodně 46 %). Školy dále organizují nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (44 %) a také kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (40 %). Necelých 40 % škol zajišťuje účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (39 %) a provádějí analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu

a možností spolupráce a komunikují s nimi (38 %). Každou z aktivit realizuje alespoň pětina škol v Ústeckém kraji.

Graf 61: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory odborného vzdělávání aktivně podílejí

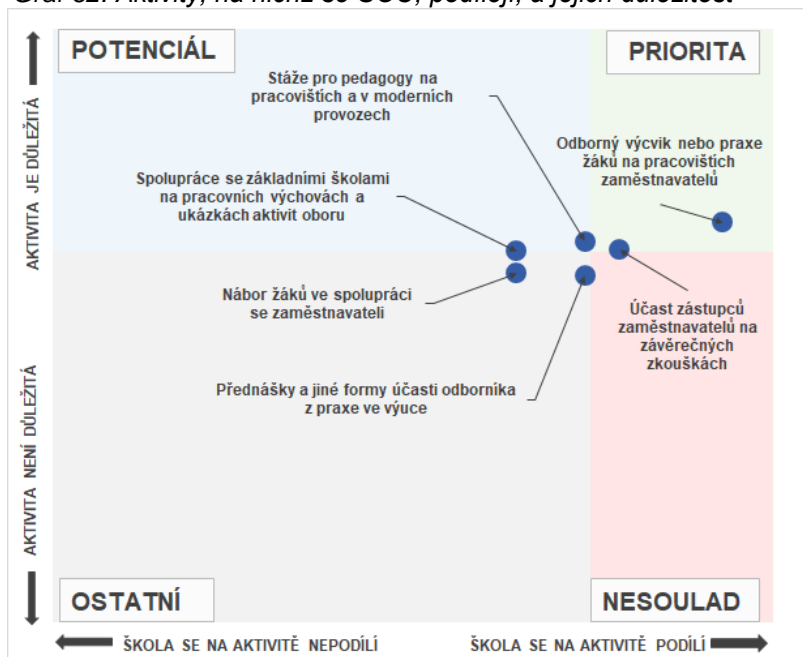
Ve srovnání s předchozími vlnami dotazníkového šetření došlo u většiny aktivit k nárůstu podílu škol, které je realizují. Nejvýraznější je rozdíl u realizace přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce (nárůst o 22 p. b. oproti I. vlně šetření), stáží pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (nárůst o 18 p. b. oproti I. vlně šetření) a u kariérového poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (nárůst o 16 p. b. oproti I. vlně šetření).

6.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli nejčastěji organizují odborný výcvik a praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů (93 %). Ve značné míře také zajišťují účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (79 %), stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (shodně 74 %). Necelé dvě třetiny učilišť spolupracují se základními školami na pracovních výchovách a organizují nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (shodně 64 %).

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště jsou odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů a účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách. Tyto aktivity realizuje nejvyšší podíl SOU, který jim přisuzuje také nadprůměrnou důležitost.

Graf 62: Aktivita, na nichž se SOU, podílejí, a jejich důležitost

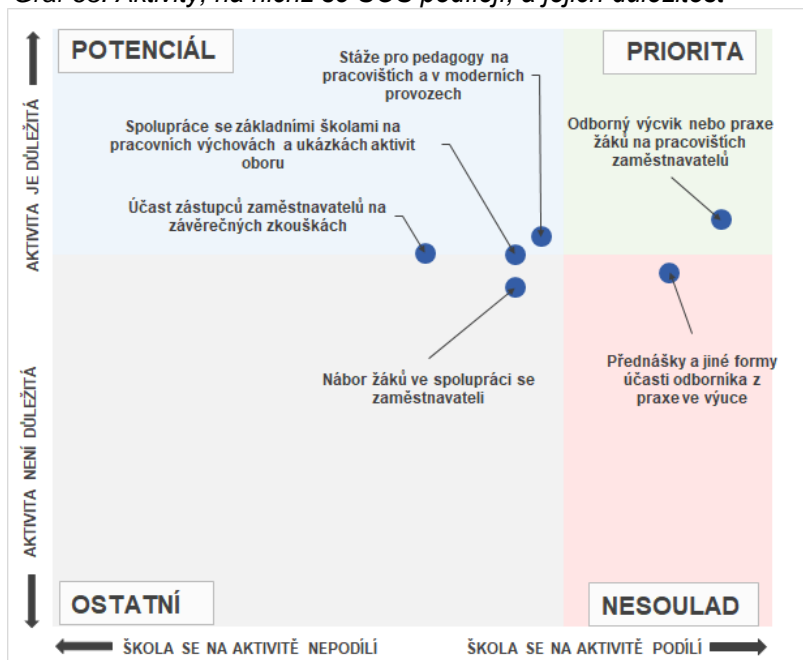

Jistý potenciál pro podporu odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli představují stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech a spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru. Tyto aktivity realizuje nižší podíl škol než aktivity prioritní, ale učiliště jim přiřkládají nadprůměrnou důležitost.

Nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce realizuje relativně nižší podíl škol a zároveň je jim přisuzována i mírně podprůměrná důležitost.

Střední odborné školy v oblasti podpory odborného vzdělávání nejčastěji realizují odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (93 %) a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (86 %). Alespoň dvě třetiny zajišťují stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech škol (64 %), spolupracují se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (64 %) a organizují nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (64 %). Více než polovina škol zajišťuje účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (52 %).

Graf 63: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Prioritou pro SOŠ je odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Tuto aktivitu realizují školy v největší míře a také jí přiřkládají nejvyšší důležitost.

Přednášky odborníků z praxe ve výuce jsou realizovány nadprůměrně často, ale školy jim přisuzují mírně podprůměrnou důležitost. Z tohoto důvodu se ocitají v tzv. nesouladu.

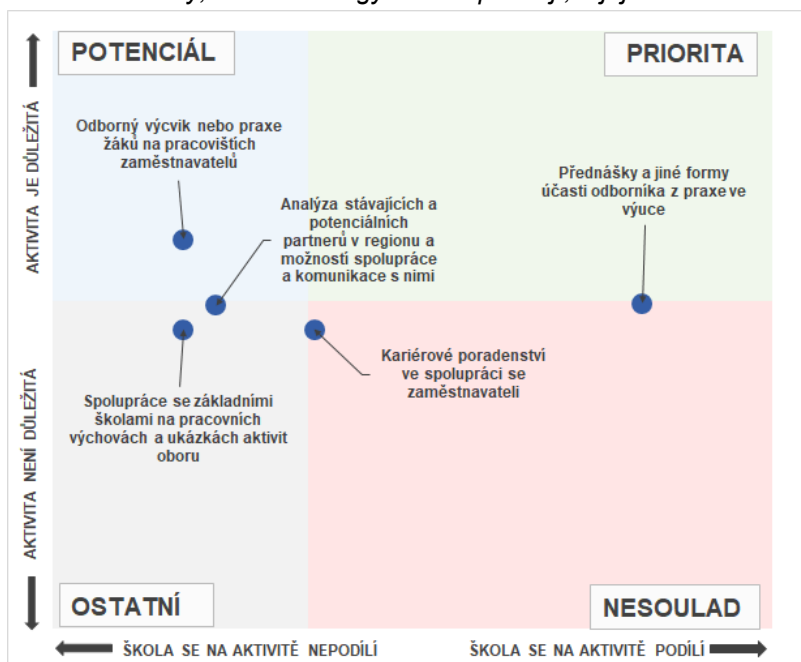
Potenciál pro podporu odborného vzdělávání představují stáže pro pedagogy na pracovištích, spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru a účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách. Tyto aktivity realizuje nižší podíl škol než aktivity prioritní, ale jsou pokládány za důležité.

Nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli realizuje nižší podíl škol a zároveň je považován za relativně méně důležitý.

Gymnázia v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli nejsou příliš aktivní. Nejčastěji pořádají přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (82 %). Zhruba třetina škol

dále realizuje kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (36 %). V menší míře se gymnázia věnují analýze stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi (23 %), realizaci odborného výcviku nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (18 %) a spolupráci se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (18 %).

Graf 64: Aktivity, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Gymnázia nemají jednoznačnou prioritu. V největší míře realizují přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce, nicméně důležitost této aktivity se pohybuje na úrovni průměru.

Relativně často se gymnázia věnují kariérovému poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli, tuto aktivitu však považují spíše za méně důležitou.

Naopak nejvyšší důležitost je přisuzována odbornému výcviku nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Tuto činnost nicméně realizuje podprůměrný podíl škol, a společně s analýzou stávajících a potenciálních partnerů v regionu tak

představují určitý potenciál pro další rozvoj.

Spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru je realizována spíše v menší míře a zároveň je považována za podprůměrně důležitou.

6.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V oblasti odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli se neobjevila žádná překážka, se kterou by se setkala alespoň polovina škol.

Graf 65: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory odborného vzdělávání

Více než třetina škol naráží na firmy, které se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (38 %) nebo na nezájem firem o spolupráci se školami (34 %). Školy se dále potýkají s malou dostupností firem vhodných pro daný obor a zaměření (33 %), nedostatečnou disciplinovaností a motivovaností žáků pro práci v reálném pracovním prostředí (32 %), se skutečností, že firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (31 %), nebo s finanční náročností zdravotních prohlídek a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatele (24 %).

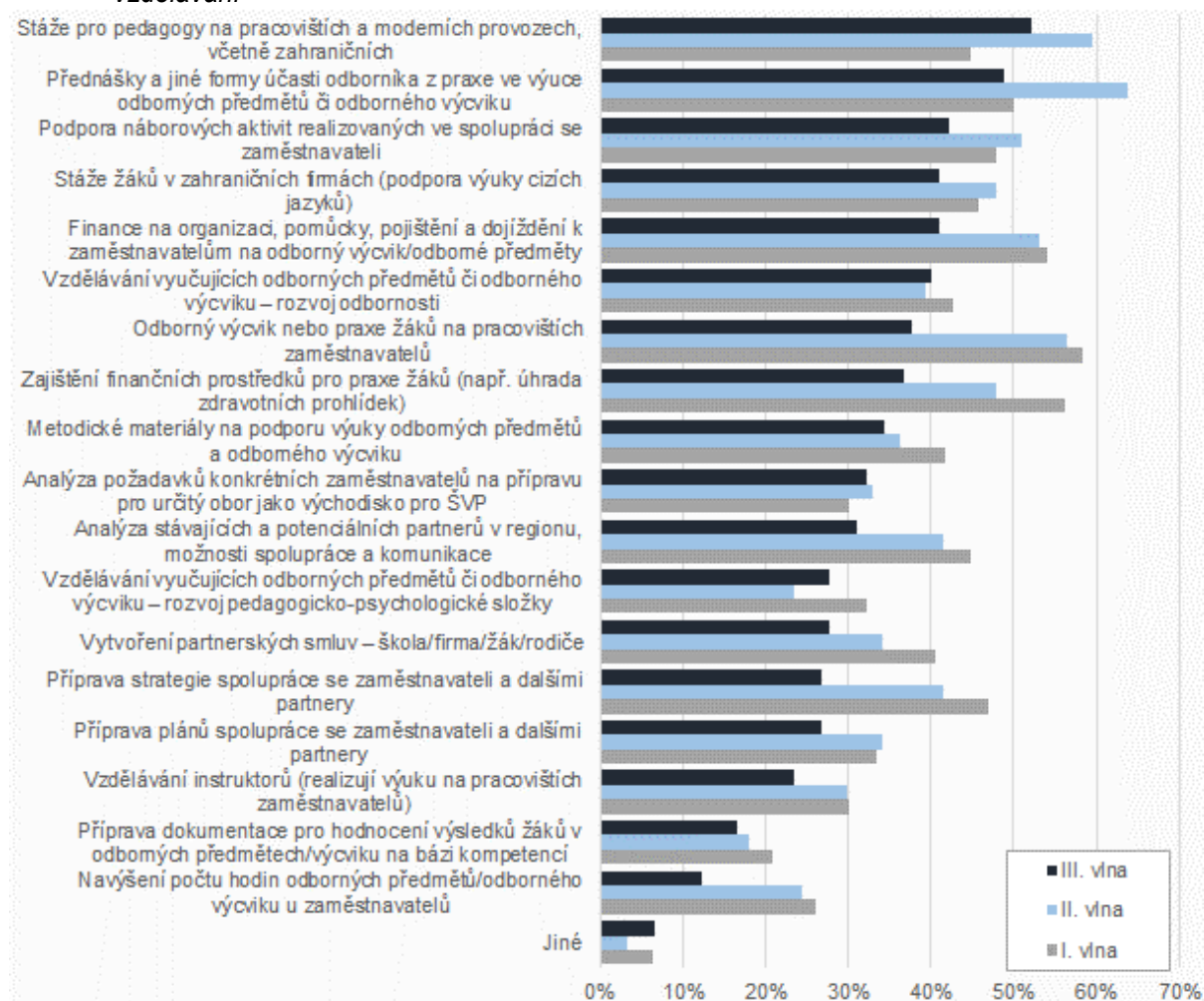
V menší míře považují školy za problematické, pokud firma požaduje po žácích příliš vysoký standard práce, zručnost a dovednosti, které na SŠ ještě nedosahují (18 %), zaměstnavatelé nemají zájem o účast svých zástupců na závěrečných zkouškách či maturitách (16 %) nebo pokud je spolupráce pro školu příliš finančně nákladná (9 %). 16 % škol se v této oblasti nepotýká se žádnými překážkami.

Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny překážek k poklesu podílu škol, který se s nimi potýká. Oproti I. vlně šetření se nejvíce zlepšila situace u finanční náročnosti zdravotních prohlídek a pojištění před vstupem na pracoviště (pokles o 14 p. b. vůči I. vlně), neschopnosti firem přizpůsobit se vzdělávacím potřebám žáků (pokles o 12 p. b. vůči I. vlně) či příliš finančně nákladné spolupráce pro školu (pokles o 12 p. b.).

6.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V oblasti odborného vzdělávání a spolupráce škol a zaměstnavatelů by školy v Ústeckém kraji nejvíce ocenily stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (52 %) a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (49 %) a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (49 %).

Graf 66: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory odborného vzdělávání

Školy by dále potřebovaly podporu náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (42 %), stáže žáků v zahraničních firmách (41 %), finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik (41 %) nebo vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku za účelem rozvoje odbornosti (40 %). Více než třetina škol by uvítala odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (38 %), zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (37 %) či metodické materiály na podporu výuky odborných předmětů a odborného výcviku (34 %).

Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny opatření k poklesu jejich potřebnosti. Oproti I. vlně šetření došlo k největšímu poklesu u potřeby odborného výcviku nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (pokles o 21 p. b. oproti I. vlně), zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (pokles o 20 p. b. oproti I. vlně) a přípravy strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (pokles o 20 p. b. oproti I. vlně).

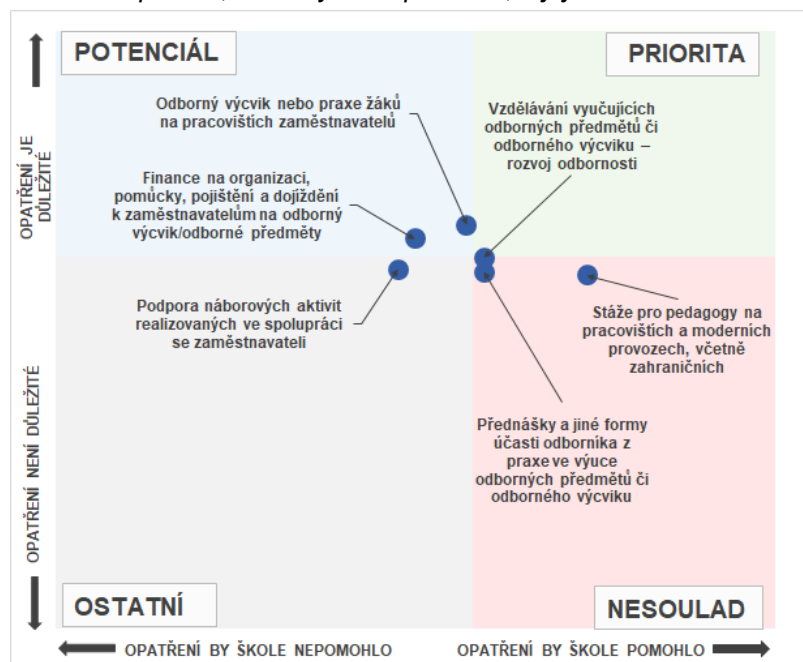
6.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim pro podporu odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli pomohly především stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (74 %). Ve značné míře by učiliště uvítala také přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku a vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku za účelem rozvoje odbornosti (shodně 60 %).

Učiliště dále hodnotí jako potřebné odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (57 %), finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik či odborné předměty (50 %) a podporu náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (48 %).

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními pro podporu odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli zohlednili také jejich důležitost, střední odborná učiliště nemají zcela jednoznačnou prioritu. Nicméně do určité míry lze za prioritu označit vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku za účelem rozvoje odbornosti, které zmiňuje mírně nadprůměrný podíl škol a zároveň je mu přisuzována důležitost pohybující se na úrovni průměru.

Graf 67: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

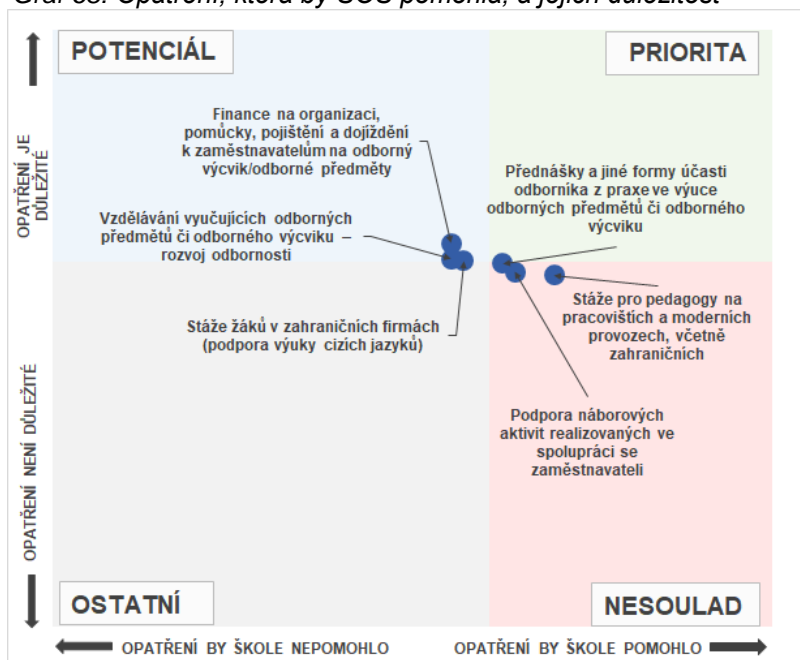
V blízkosti hranice prioritních opatření se nachází také stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce. Tato opatření by sice školám pomohla v nadprůměrné míře, nicméně jejich důležitost se pohybuje mírně pod průměrem.

Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů a finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům považuje za potřebné relativně nižší podíl škol. Tato opatření jsou nicméně hodnocena jako důležitá, a představují tak určitý potenciál pro další rozvoj.

Podporu náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli zmiňuje nižší podíl škol než předchozí opatření a zároveň je hodnocena i jako relativně méně důležitá.

Střední odborné školy by nejvíce ocenily stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (70 %) a dále také podporu náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (64 %) či přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (63 %). Více než polovina škol považuje za potřebné stáže žáků v zahraničních firmách (57 %), finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům (55 %) a vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku za účelem rozvoje odbornosti (55 %).

Graf 68: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory odborného vzdělávání nelze určit zcela jednoznačnou prioritu. Nicméně do určité míry lze za prioritu označit přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce, které zmiňuje mírně nadprůměrný podíl škol a zároveň je jim přisuzována důležitost pohybující se na úrovni průměru.

Těsně pod hranicí prioritních opatření se nachází také stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech a podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli. Tato opatření uvádí nadprůměrný podíl škol,

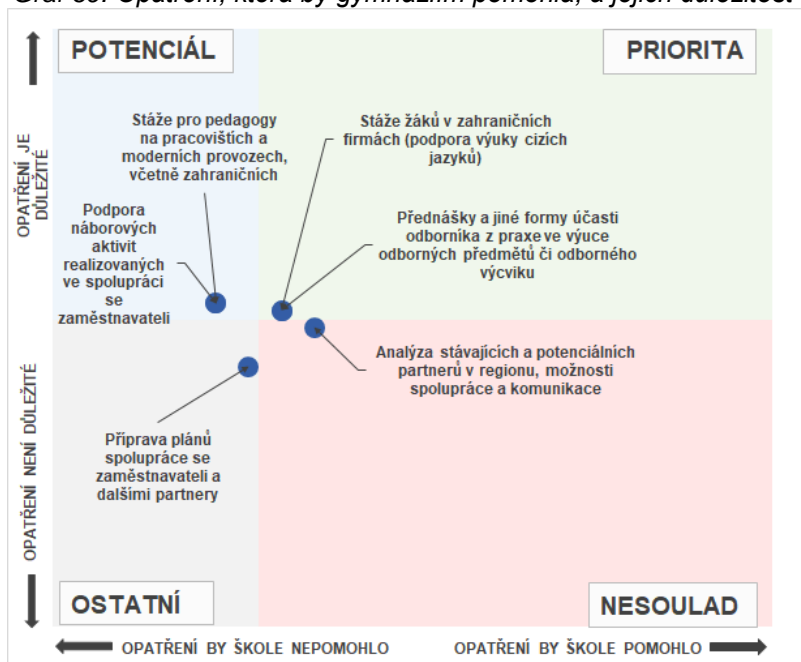
nicméně jejich důležitost se pohybuje mírně pod průměrem.

Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům a vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku za účelem rozvoje odbornosti a stáže žáků v zahraničních firmách považuje za potřebné relativně nižší podíl škol. Tato opatření jsou nicméně hodnocena jako důležitá, a představují tak určitý potenciál pro další rozvoj.

Gymnázia se v rámci podpory odborného vzdělání pro jednotlivá opatření příliš nevyslovovala. Nejvyšší podíl gymnázií označuje za potřebnou analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu (36 %) a dále také přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku a stáže žáků v zahraničních firmách (shodně 32 %). Gymnázia by uvítala rovněž přípravu plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (27 %), stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech (23 %) či podporu náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (23 %).

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření pro podporu odborného vzdělávání představují prioritu přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku a stáže žáků v zahraničních firmách. Tato opatření jsou gymnázii zmiňována často a zároveň jsou hodnocena jako důležitá.

Graf 69: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Těsně pod hranicí prioritních opatření se nachází analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu. Jedná se o nejčastěji zmiňované opatření, nicméně jeho důležitost se pohybuje slabě pod průměrem.

Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech či podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli představují pro gymnázia potenciál. Sice se nejedná o nejčastěji zmiňovaná opatření, ale je jim přisuzována mírně nadprůměrná důležitost.

Příprava plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery by školám pomohla v relativně menší míře a zároveň je pokládána i za méně důležitou.

6.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání na SOU

Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (74 % škol)

Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (71 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (64 % škol)

Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (64 % škol)

Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (60 % škol)

Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (60 % škol)

Činnosti, které SOU v rámci podpory odborného vzdělávání realizují

- Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (93 % škol)
- Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (79 % škol)
- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (74 % škol)
- Stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (74 % škol)
- Spolupráce ze základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (64 % škol)
- Nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (64 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí

- Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (57 % škol)
- Žáci nejsou dostatečně disciplinováni a motivováni pro práci v reálném pracovním prostředí (57 % škol)
- Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (40 % škol)
- Nezájem firem o spolupráci se školami (33 % škol)
- Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření (33 % škol)
- Zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatele – finanční náročnost (33 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (74 % škol)
- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku (60 % škol)
- Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti (60 % škol)
- Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (57 % škol)
- Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/odborné předměty (50 % škol)
- Podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (48 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání stanovila SOU

Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (86 % škol)

Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (86 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (71 % škol)

Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (71 % škol)

Odborného výcviku u zaměstnavatelů nebo v modelovém pracovním prostředí v délce minimálně 4 týdnů se zúčastní v průběhu studia alespoň 50 % žáků technických a 90 % žáků netechnických oborů, praxe pak 90 % žáků maturitních oborů. (71 % škol)

Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (69 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání na SOŠ

Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (82 % škol)

Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (75 % škol)

Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (66 % škol)

Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (66 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (59 % škol)

Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (54 % škol)

Činnosti, které SOŠ v rámci podpory odborného vzdělávání realizují

- Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (93 % škol)
- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (86 % škol)
- Stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (68 % škol)
- Spolupráce ze základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (64 % škol)
- Nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (64 % škol)
- Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (52 % škol)

Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí

- Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (48 % škol)
- Žáci nejsou dostatečně disciplinováni a motivováni pro práci v reálném pracovním prostředí (41 % škol)
- Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (41 % škol)
- Nezájem firem o spolupráci se školami (41 % škol)
- Zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatele – finanční náročnost (36 % škol)
- Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření (32 % škol)

Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům

- Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (70 % škol)
- Podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (64 % škol)
- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku (63 % škol)
- Stáže žáků v zahraničních firmách (podpora výuky cizích jazyků) (57 % škol)
- Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti (55 % škol)
- Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/odborné předměty (55 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání stanovily SOŠ

Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (88 % škol)

Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (88 % škol)

Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (75 % škol)

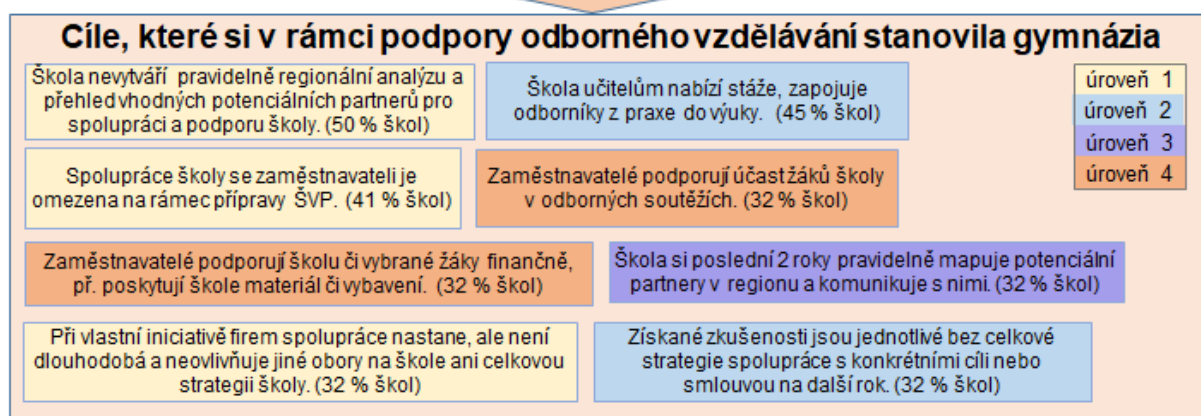
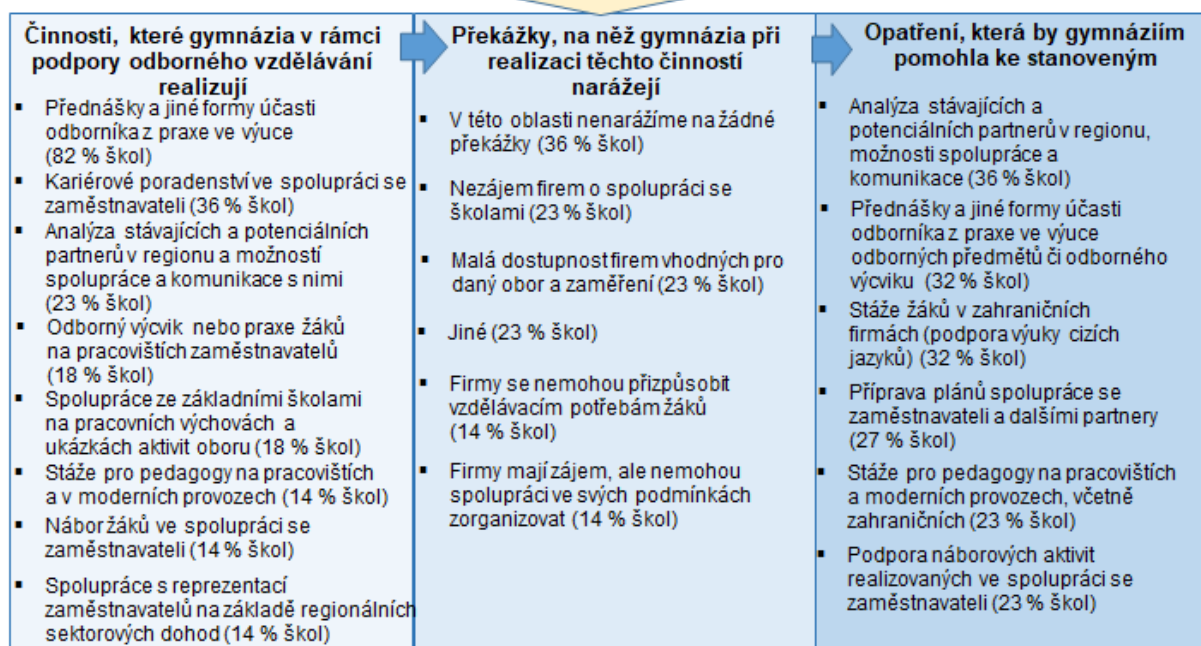
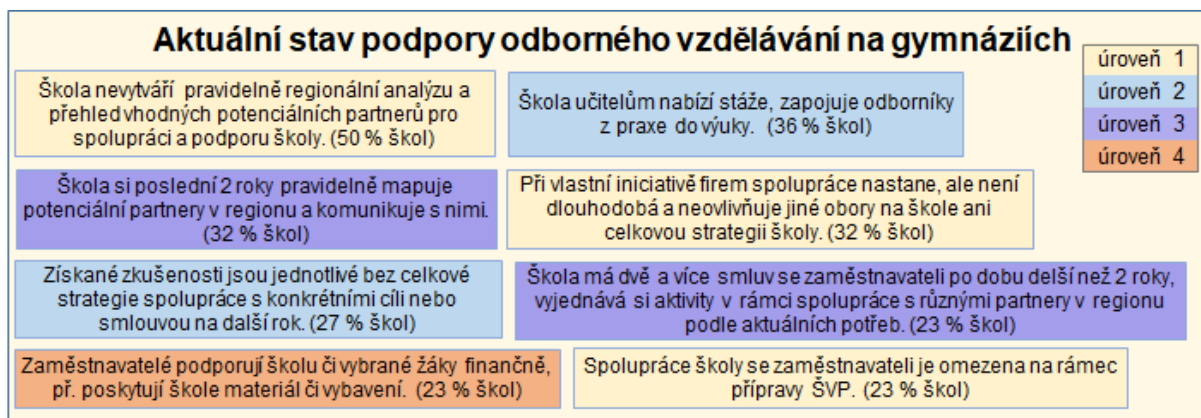
Zaměstnavatelé podporují účast žáků školy v odborných soutěžích. (71 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (70 % škol)

Zaměstnavatelé podporují školu či vybrané žáky finančně, př. poskytují škole materiál či vybavení. (68 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

7 Podpora inkluzivního vzdělávání

Inkluzivní vzdělávání, označované také pojmem společné vzdělávání, vychází z požadavku přizpůsobení edukačního prostředí žákům. V takovém prostředí lze pracovat s heterogenní skupinou žáků a akceptovat tak různorodost pohlaví, etnicity, kultury, jazyka, sociálního prostředí, popř. věku; lze také pracovat s různou úrovní předpokladů, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami či mimořádným nadáním. Inkluzivní vzdělávání dává možnost vytvoření „školy pro všechny“.

Zároveň je potřeba chápat, že **pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je zásadní volba vhodného oboru,** který odpovídá jejich osobním možnostem i omezením. Důležité je tedy racionální pochopení reálných hranic inkluze tak, aby byla skutečně přínosem pro všechny, neboť stanovení nereálných studijních cílů nepovede, ani při maximálním využití odpovídajících podpůrných opatření, k jejich naplnění, a v konečném důsledku povede naopak ke ztížení pracovního, a pravděpodobně i společenského uplatnění handicapovaného žáka v budoucnu. Zde je potřeba vyzdvihnout také význam motivace takových žáků ke správnému postoji, kde prioritní není dosažení nějaké formy úlevy, ale spíše využití podpory k rozvoji takového žáka.

Je důležité neopomenout ani význam podpory žáků s nadáním a mimořádným nadáním a vytváření (inkluzivního) prostředí, ve kterém budou mít možnost efektivně své nadání rozvíjet. V této souvislosti je potřeba nepodceňovat význam včasné identifikace, nebo i diagnostiky nadání a význam dostatečné metodické podpory dotčených pedagogů v této oblasti.

V této souvislosti chceme zmínit z důvodu **vymezení nadání** Renzulliho model¹ (1986), dle kterého mají lidé uznání za své výrazné výkony poměrně dobře definovatelnou sadu tří vzájemně se prolínajících shluků:

- nadprůměrná schopnost,
- angažovanost v úkolu,
- tvořivost.

Je důležité upozornit, že žádná z těchto komponent samostatně nadání netvoří. Jedná se totiž o interakci mezi zmíněnými třemi shluky.

Vývoj v této oblasti intervence se dá v podstatě popsat jako **posun od integrace k inkluzi.** Proto je důležité také vzájemné vymezení pojmů inkluze versus integrace. Dle Tomáše Houšky² na rozdíl od integrace, kdy se pomůže jednotlivci v začlenění do třídy a přizpůsobení se třídě, znamená inkluze vytvoření diferencovaných podmínek různým žákům tak, že všichni – ač se svými schopnostmi mohou lišit – získají prostředí, které je optimálně rozvíjí, a přitom mohou pracovat ve společné, výkonové heterogenní sociální skupině.

Definice oblasti této intervence je dána naplněním těchto základních znaků inkluzivního vzdělávání:

- ke vzdělávání mají přístup všichni bez rozdílu,
- vzdělávání je snadno a bezpečně fyzicky přístupné,
- vzdělávání si mohou dovolit všichni, je ekonomicky dostupné,
- vzdělávání je poskytováno v odpovídající kvalitě, reaguje na potřeby měnící se společnosti, včetně odborného náhledu na potřeby zdravotně postižených i komunit z odlišného kulturního a sociálního prostředí.

Základním a logickým východiskem je především školský zákon č. 561/2004 Sb., v platném znění, respektive vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných (č.27/2016 Sb. v aktuálním znění). Těmito právními normami je zaváděn systém pěti stupňů podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Příslušná vyhláška popisuje podpůrná opatření prvního stupně jako opatření, která představují minimální úpravu metod, organizace a hodnocení vzdělávání a jsou poskytována žákovi, u kterého se projevuje potřeba úprav ve vzdělávání

¹ www.nadanedeti.cz/pro-odborniky-modely-nadani

² HOUŠKA, T. Inkluzivní škola, Osmileté gymnázium Buďanka o.p.s. Praha: Česká pedagogická komora, 2007.

nebo školských službách a zapojení v kolektivu. Podpůrná opatření prvního stupně nemají normovanou finanční náročnost a jsou financována v režii školy. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně se poskytují na základě doporučení školského poradenského zařízení a s informovaným souhlasem zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka. Financování těchto stupňů nárokuje škola ze státního rozpočtu.

Hlavní zjištění

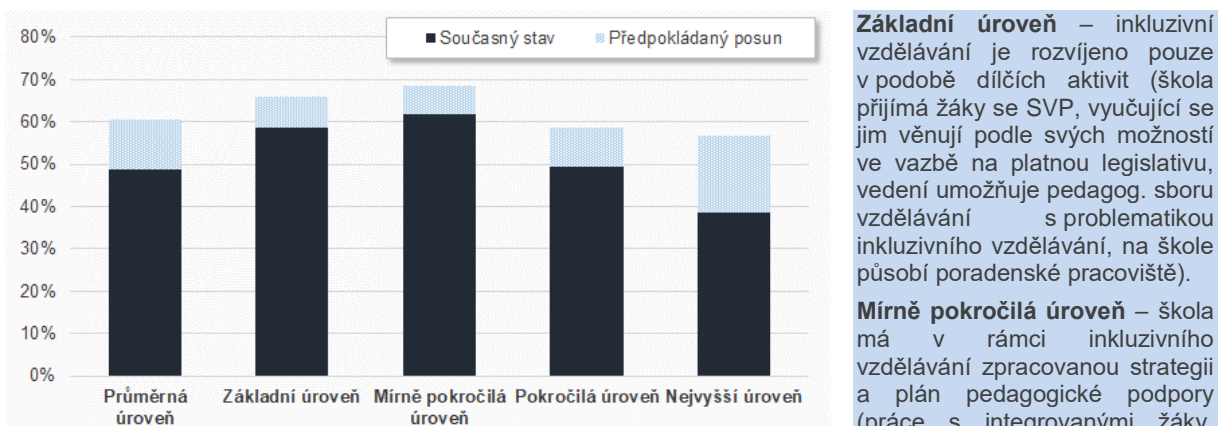
- Pro rozvoj škol v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání v Ústeckém kraji jsou v nejvyšší míře vykonávány aktivity patřící do mírně pokročilé a základní úrovně. V těchto úrovních je inkluzivní vzdělávání rozvíjeno převážně v podobě dílčích aktivit, v mírně pokročilé úrovni má škola již zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory. V nižší míře jsou vykonávány aktivity z pokročilé úrovně, ve které má škola zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání. V nejnižší míře se realizují aktivity nejvyšší úrovně. V této úrovni je inkluzivní vzdělávání součástí školy a je dále rozšiřováno. Posun školy plánují především v rámci nejvyšší úrovně, čímž deklarují zájem o inkluzivní vzdělávání. Oproti předchozím vlnám šetření školy vykazují nárůst ve všech úrovních kromě úrovně základní, ve které se hodnota prakticky nezměnila.
- V rámci podpory inkluzivního vzdělávání střední a vyšší odborné školy nejčastěji evidují žáky se SVP. Ve značné míře také zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací/výchovné plány, při péči o žáky se SVP spolupracují se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči, zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia, vyučující na školách volí formy, metody a styl výuky v souladu se SVP žáků nebo volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků a vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků. Zatímco ve druhé vlně došlo u většiny realizovaných aktivit ke zvýšení podílu škol, který tyto aktivity realizoval, ve třetí vlně se podíl škol u většině aktivit mírně snížil.
- V souvislosti s překážkami, které omezují podporu inkluzivního vzdělávání na středních a vyšších odborných školách v Ústeckém kraji, naráží školy na absenci poradenského pracoviště v rozšířené podobě nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání na škole, na příliš vysoký počet žáků ve třídě a na nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání. Necelá čtvrtina škol se potýká s neochotou vyučujících k realizaci inkluzivního vzdělávání a s malým zájmem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání. Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny překážek k alespoň mírnému poklesu podílu škol, který se s nimi potýká.
- V oblasti podpory inkluzivního vzdělávání by školy v Ústeckém kraji nejvíce ocenily vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Dále by více než dvě pětiny škol uvítaly další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti různých forem hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení či v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání a opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků. Přibližně třetina škol by dále ocenila zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště, zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání a zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání. Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny opatření k poklesu jejich potřebnosti.
- V rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků na středních a vyšších odborných školách nejčastěji škola při péči o nadané a mimořádně nadané žáky spolupracuje s jejich zákonnými zástupci a vyučující při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce. Více než třetina škol deklaruje, že pedagogičtí pracovníci komunikují o konkrétní formě podpory pro nadané a mimořádně nadané žáky, škola při identifikaci nadaných a mimořádně nadaných žáků spolupracuje se ŠPZ, žáci školy účastní soutěží pro nadané a mimořádně nadané žáky a škola nabízí mimoškolní a volnočasové aktivity pro nadané a mimořádně nadané žáky. Oproti druhé vlně šetření se v případě zhruba poloviny aktivit mírně zvýšil podíl škol, které je realizují.

7.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pro rozvoj škol v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání v Ústeckém kraji jsou v nejvyšší míře vykonávány aktivity patřící do mírně pokročilé (62 %) a základní úrovně (59 %). V těchto úrovních je inkluzivní vzdělávání rozvíjeno převážně v podobě dílčích aktivit, v mírně pokročilé úrovni má škola již zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory. V nižší míře jsou vykonávány aktivity z pokročilé úrovně (49 %), ve které má škola zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání. V nejnižší míře se realizují aktivity nejvyšší úrovně (39 %). V této úrovni je inkluzivní vzdělávání součástí školy a je dále rozšiřováno.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání, plánují rozvoj činností především v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 18 p. b.), čímž deklarují zájem o inkluzivní vzdělávání. Již menší posuny lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 9 p. b.), mírně pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 7 p. b.) a základní úrovně (předpokládaný posun o 7 p. b.).

Graf 70: Současná úroveň podpory inkluzivního vzdělávání a předpokládaný posun

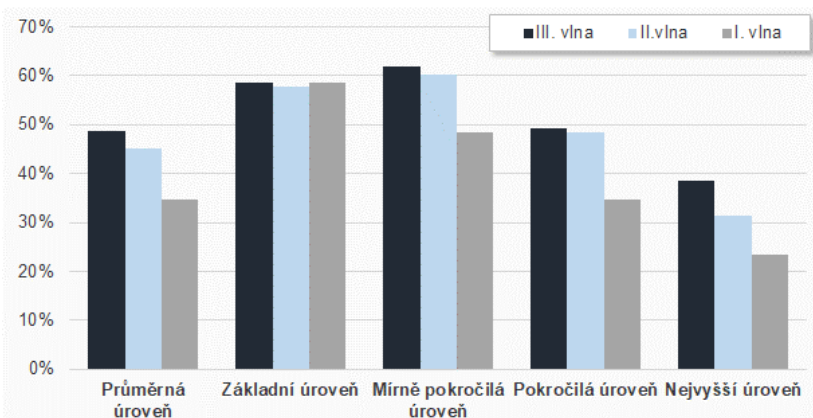
vytváření vhodných podmínek pro integraci, součástí plánu vzdělávání pedagog. pracovníků je také vzdělávání v oblasti inkluze, škola zohledňuje charakter obtíží v průběhu zkoušek, vyučující jsou obeznámeni se SVP žáků a využívají formativního hodnocení, prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům).

Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání (u žáků se SVP škola pracuje s individuálními vzdělávacími a výchovnými plány, vyučující v plné šíři využívají pedagogickou diagnostiku, škola spolupracuje se zaměstnavateli a umožňuje žákům se SVP realizovat odborný výcvik a praxi, s některými žáky se SVP spolupracuje asistent pedagoga, na škole je rozšířené poradenské pracoviště, prostory školy jsou dostupné všem žákům).

Nejvyšší úroveň – komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání je školou dále rozšiřováno (tvorba plánů inkluzivního rozvoje školy, realizace plánů je metodicky řízena a koordinována, zaměstnavatelé vytvářejí žákům se SVP vhodné podmínky, škola spolupracuje při péči o žáky se SVP s dalšími institucemi a specialisty, prostředí školy je přizpůsobeno všem žákům).

Oproti předchozím vlnám šetření školy vykazují nárůst ve všech úrovních kromě úrovně základní, ve které se hodnota prakticky nezměnila. V případě mírně pokročilé a pokročilé úrovně došlo k největší změně mezi první a druhou vlnou šetření. Nejvyšší úroveň zaznamenala spíše postupný nárůst hodnot.

Graf 71: Srovnání současné úrovně podpory inkluzivního vzdělávání

Základní úroveň – inkluzivní vzdělávání je rozvíjeno pouze v podobě dílčích aktivit (škola přijímá žáky se SVP, vyučující se jim věnují podle svých možností ve vazbě na platnou legislativu, vedení umožňuje pedagog. sboru vzdělávání s problematikou inkluzivního vzdělávání, na škole působí poradenské pracoviště).

Mírně pokročilá úroveň – škola má v rámci inkluzivního vzdělávání zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory (práce s integrovanými žáky,

vytváření vhodných podmínek pro integraci, součástí plánu vzdělávání pedagog. pracovníků je také vzdělávání v oblasti inkluze, škola zohledňuje charakter obtíží v průběhu zkoušek, vyučující jsou obeznámeni se SVP žáků a využívají formativního hodnocení, prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům).

Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání (u žáků se SVP škola pracuje s individuálními vzdělávacími a výchovnými plány, vyučující v plné šíři využívají pedagogickou diagnostiku, škola spolupracuje se zaměstnavateli a umožňuje žákům se SVP realizovat odborný výcvik a praxi, s některými žáky se SVP spolupracuje asistent pedagoga, na škole je rozšířené poradenské pracoviště, prostory školy jsou dostupné všem žákům).

Nejvyšší úroveň – komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání je školou dále rozšiřováno (tvorba plánů inkluzivního rozvoje školy, realizace plánů je metodicky řízena a koordinována, zaměstnavatelé vytvářejí žákům se SVP vhodné podmínky, škola spolupracuje při péči o žáky se SVP s dalšími institucemi a specialisty, prostředí školy je přizpůsobeno všem žákům).

7.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

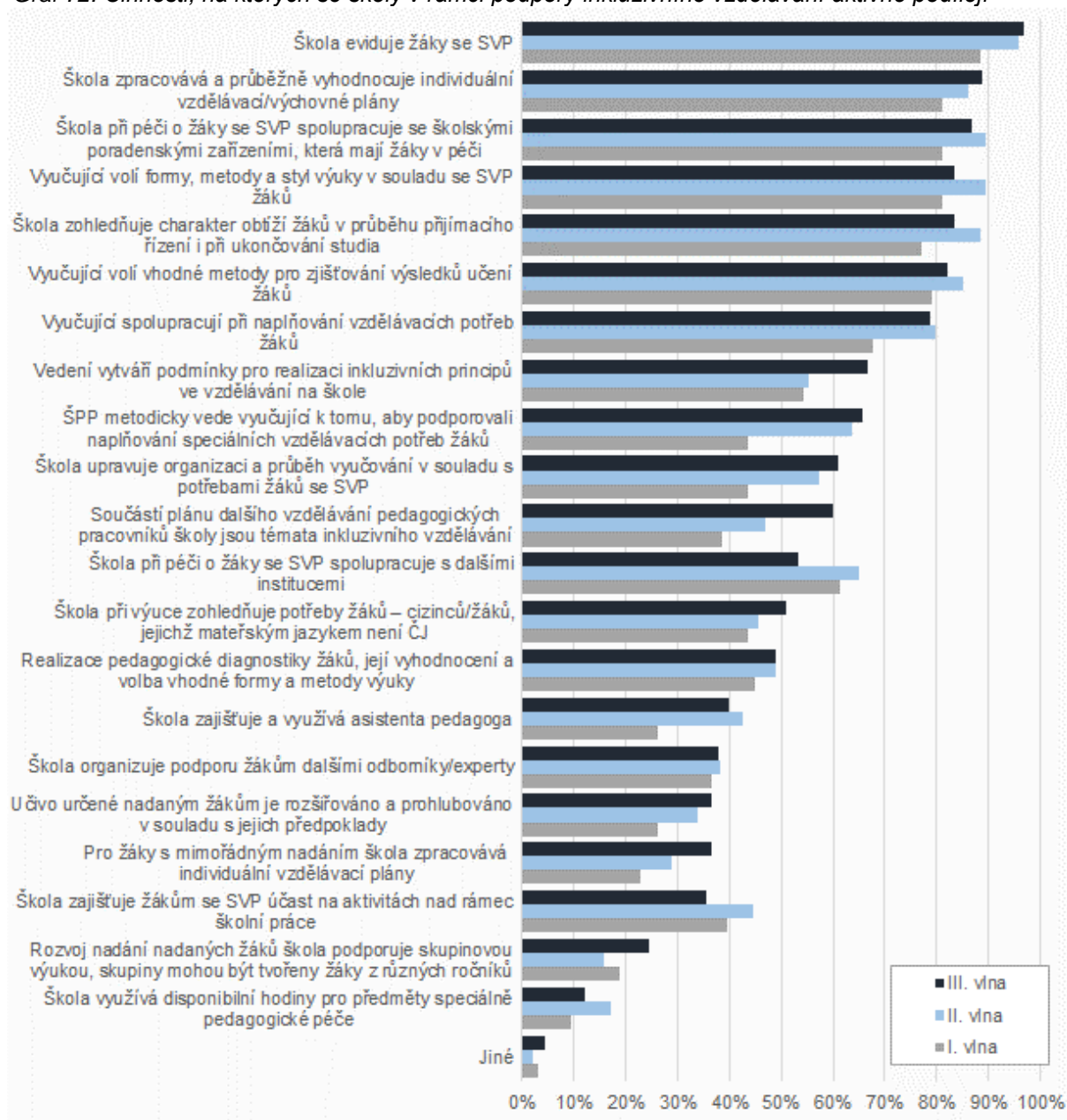
V rámci podpory inkluzivního vzdělávání střední a vyšší odborné školy nejčastěji evidují žáky se SVP (97 %). Ve značné míře také zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací/výchovné plány (89 %), při péči o žáky se SVP spolupracují se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči (87 %), zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (83 %), vyučující na školách volí formy, metody a styl výuky v souladu se SVP žáků (83 %) nebo volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (82 %) a vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (79 %).

Naopak v nejmenší míře školy využívají disponibilní hodiny pro předměty speciálně pedagogické péče (12 %) a rozvoj nadání nadaných žáků podporují skupinovou výukou, kdy skupiny mohou být tvořeny žáky z různých ročníků (24 %).

Zatímco ve druhé vlně došlo u většiny realizovaných aktivit ke zvýšení podílu škol, které tyto aktivity realizovaly, ve třetí vlně se podíl škol u většiny aktivit mírně snížil. K nejvyššímu poklesu došlo u škol, které při péči o žáky se SVP spolupracují s dalšími institucemi (pokles o 12 p. b. vůči II. vlně šetření).

Naopak k nejvyššímu zvýšení došlo u škol deklarujících, že součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy jsou témata inkluzivního vzdělávání (nárůst o 13 p. b. vůči II. vlně šetření) a že vedení vytváří podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole (nárůst o 11 p. b. vůči II. vlně šetření).

Graf 72: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory inkluzivního vzdělávání aktivně podílejí

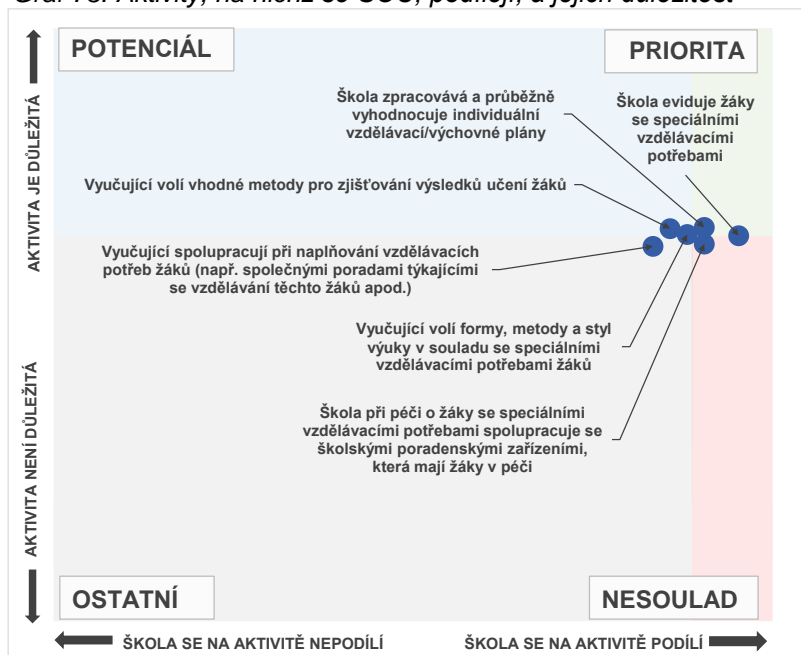

7.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání nejčastěji evidují žáky se SVP (95 %), zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací/výchovné plány (90 %) a při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracují se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči (90 %). Značný podíl učilišť také deklaruje, že vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (88 %), volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (86 %) a spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (83 %).

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, hlavní prioritou pro SOU je zpracovávání a průběžně vyhodnocování individuálních vzdělávacích/výchovných plánů. Tuto aktivitu realizuje nadprůměrný podíl SOU, který jí přisuzuje také nadprůměrnou důležitost. V nejvyšší míře učiliště evidují žáky se SVP, nicméně důležitost této aktivity se pohybuje na úrovni průměru.

Graf 73: Aktivita, na nichž se SOU, podílejí, a jejich důležitost

Těsně pod hranicí prioritních aktivit se nachází spolupráce škol se školskými poradenskými zařízeními při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

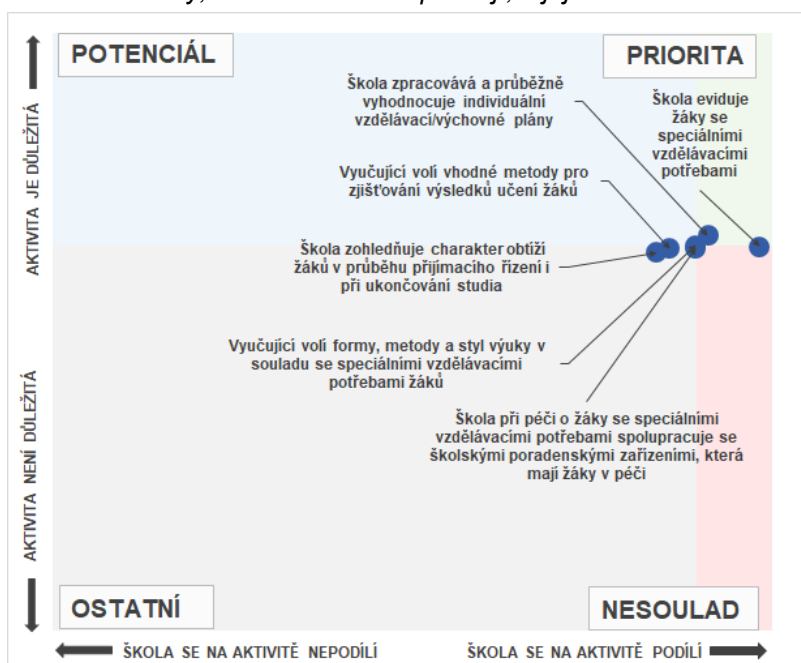
Za aktivity představující určitý potenciál dalšího rozvoje lze označit volbu forem, metod a stylu výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků či vhodných metod pro zjišťování výsledků učení žáků. Tyto aktivity realizuje nižší podíl škol než aktivity prioritní, ale školy je považují za spíše důležité.

Pod hranicí potenciálních aktivit se nachází spolupráce vyučujících při naplňování vzdělávacích potřeb žáků.

Tuto aktivitu vykonávají školy v menší míře a zároveň jí přikládají i nižší důležitost.

Střední odborné školy pro podporu inkluzivního vzdělávání nejčastěji evidují žáky se SVP (98 %) a zpracovávají a vyhodnocují individuální vzdělávací a výchovné plány (91 %). Ve značné míře školy dále uvádí, že při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracují se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči (89 %), vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (89 %) či vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (86 %) a že škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia. Více než čtyři pětiny škol zohledňují charakter obtíží žáků při přijímacím řízení a při ukončování studia (84 %).

Graf 74: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Prioritou v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání je především zpracování a průběžné vyhodnocování individuálních vzdělávacích a výchovných plánů. Tuto aktivitu realizuje mírně nadprůměrný podíl škol, který ji považuje za důležitou. Na spodní hranici prioritních opatření se nachází evidence žáků se SVP, kterou vykonává převážná většina SOŠ.

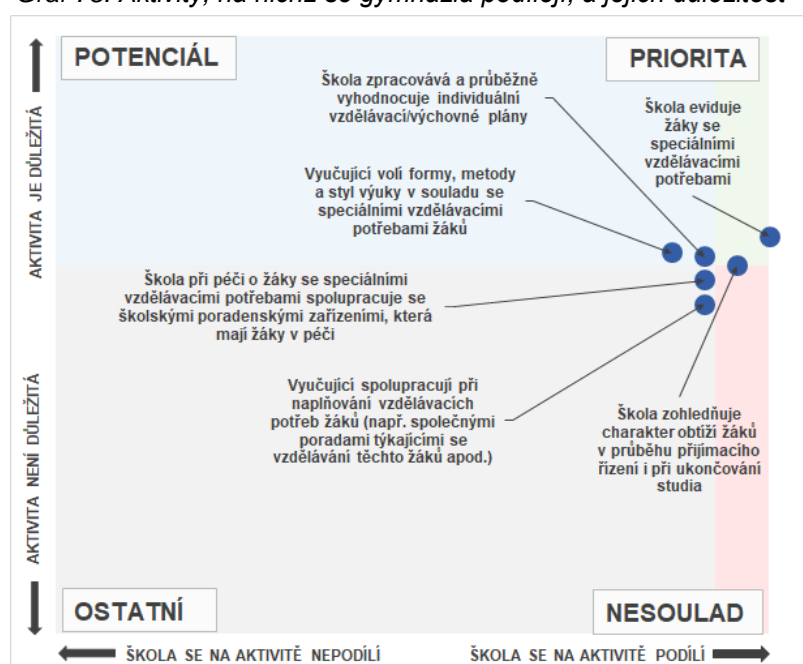
Na hranici mezi prioritními aktivitami a těmi, které představují určitý potenciál pro další rozvoj, se nachází spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky se SVP v péči, a volba

forem, metod a stylu výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků. Na těchto aktivitách se školy podílejí průměrně často a zároveň jim přisuzují průměrnou důležitost.

V menší míře vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků a školy zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia. Těmto aktivitám je zároveň přisuzován průměrný význam, a nacházejí se tak na spodní hranici aktivit představujících potenciál pro další rozvoj.

Gymnázia jsou v rámci podpory inkluzivního vzdělání aktivní. Všechna gymnázia evidují žáky se SVP (100 %) a převážná většina z nich zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (95 %). Ve značné míře také gymnázia zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací/výchovné plány, jejich vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků a školy při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracují se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči (shodně 91 %). Významný podíl gymnázií dále volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (86 %).

Graf 75: Aktivity, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Prioritou je pro gymnázia evidence žáků se SVP. Tuto aktivitu realizují gymnázia v největší míře a zároveň ji považují za nejdůležitější. Na spodní hranici prioritních aktivit se nachází zohledňování charakteru obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia.

V menší míře gymnázia zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací či výchovné plány a jejich vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků. Těmto aktivitám však přikládají mírně nadprůměrnou důležitost,

a představují tak určitý potenciál pro další rozvoj.

Relativně méně často vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků a školy při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracují se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči. Těmto aktivitám je zároveň přisuzována nižší důležitost.

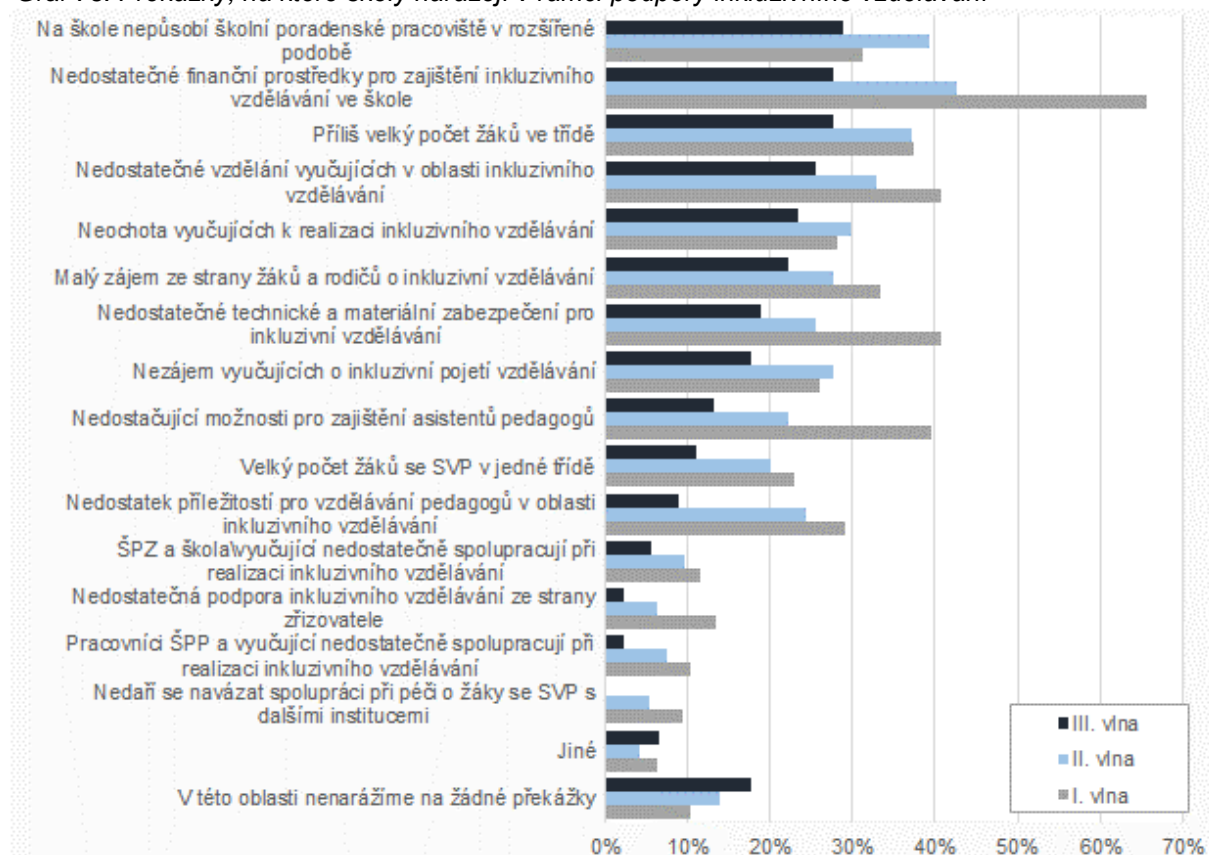
7.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují podporu inkluzivního vzdělávání na středních a vyšších odborných školách v Ústeckém kraji, naráží školy na absenci poradenského pracoviště v rozšířené podobě (29 %), nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání na škole (28 %), na příliš vysoký počet žáků ve třídě (28 %) a na nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (26 %). Necelá čtvrtina škol se potýká s neochotou vyučujících k realizaci inkluzivního vzdělávání (23 %) a s malým zájmem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání (22 %).

Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny překážek k alespoň mírnému poklesu podílu škol, který se s nimi potýká. Nejvíce se zlepšila situace u nedostatečných finančních prostředků pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (pokles o 38 p. b. vůči I. vlně šetření), nedostačujících možností pro zajištění asistentů pedagogů (pokles o 26 p. b. vůči I. vlně šetření), nedostatečného technického a materiálního zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (pokles o 22 p. b. vůči I. vlně šetření) a nedostatku příležitostí pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (pokles o 20 p. b. vůči I. vlně

šetření). K mírnému nárůstu došlo v případě, kdy škola nenarazí na žádné překážky (nárůst o 7 p. b. vůči I. vlně šetření).

Graf 76: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory inkluzivního vzdělávání

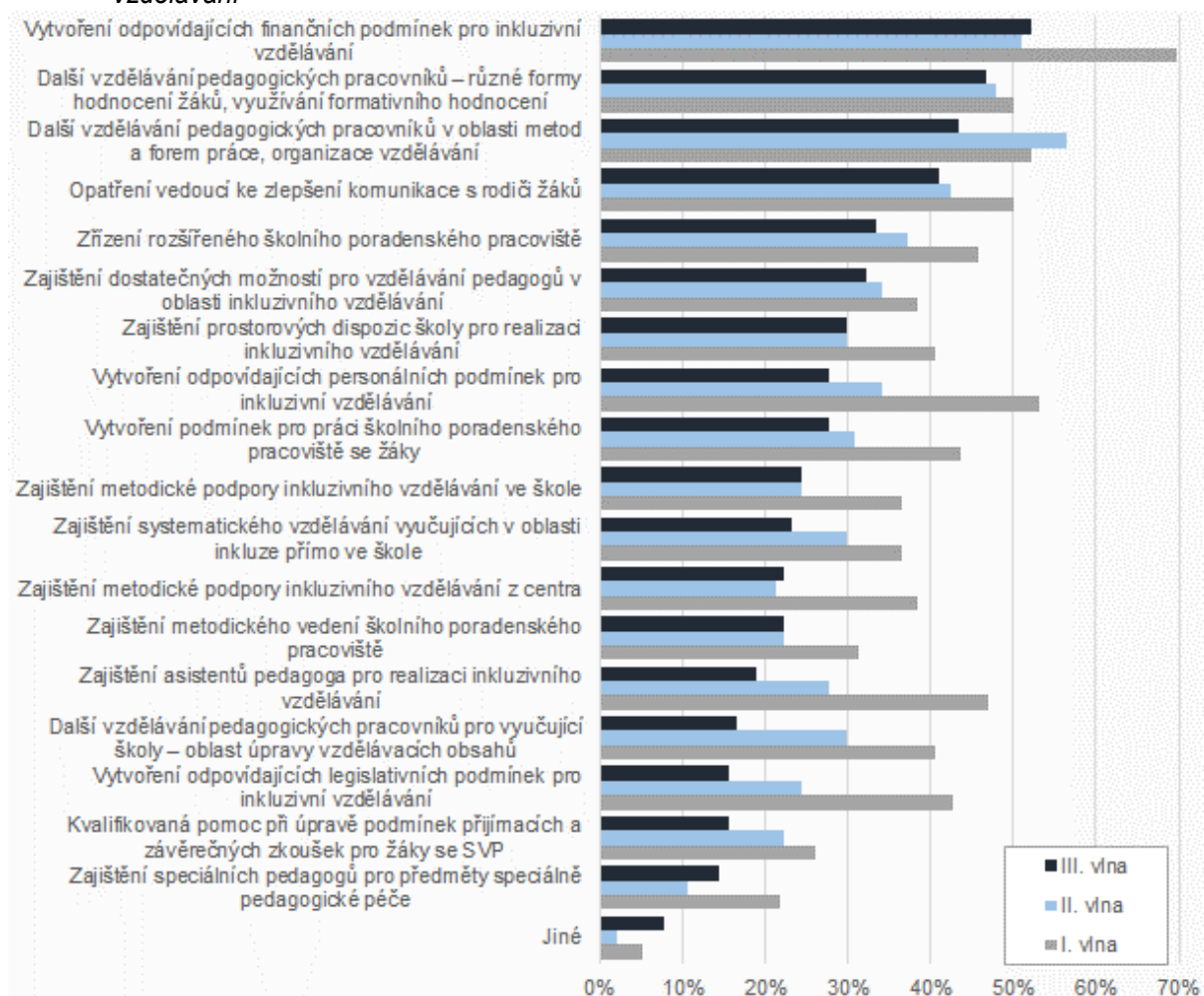

7.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V oblasti podpory inkluzivního vzdělávání by školy v Ústeckém kraji nejvíce ocenily vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (52 %). Dále by více než dvě pětiny škol uvítaly další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti různých forem hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení (47 %) či v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání (43 %) a opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (41 %). Přibližně třetina škol by dále ocenila zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště (33 %), zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (32 %) a zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání (30 %). Naopak v nejmenší míře měly školy zájem o zajištění speciálních pedagogů pro předměty speciálně pedagogické péče (14 %).

Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny opatření k poklesu jejich potřebnosti. K nejvyššímu snížení došlo u zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (pokles o 28 p. b. vůči I. vlně šetření), vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (pokles o 27 p. b. vůči I. vlně šetření), vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (pokles o 25 p. b. vůči I. vlně šetření) či dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy v oblasti úpravy vzdělávacích obsahů (pokles o 24 p. b. vůči I. vlně šetření).

Graf 77: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory inkluzivního vzdělávání

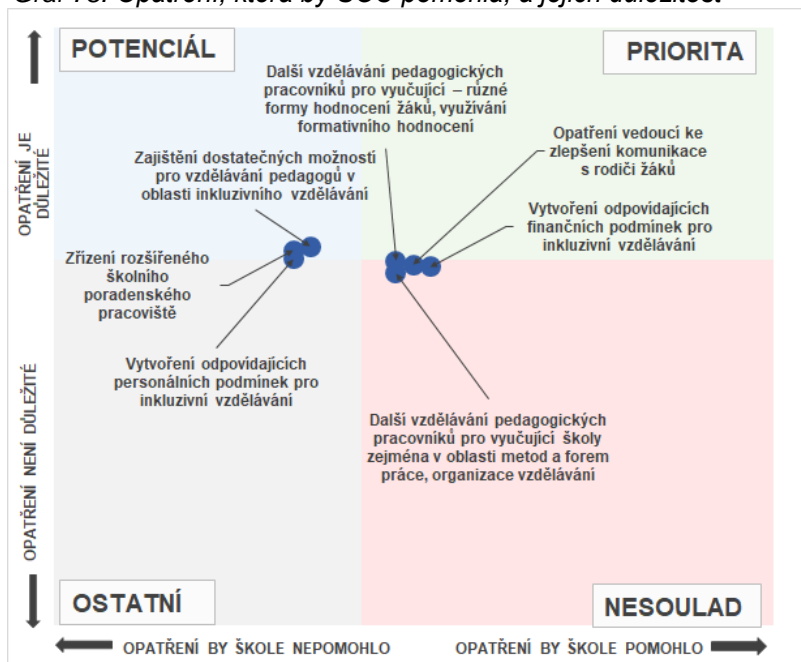
7.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim pro podporu inkluzivního vzdělávání nejvíce pomohlo vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (52 %) a opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (50 %).

Značný podíl škol by uvítal také další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti forem hodnocení a v oblasti metod a forem práce (shodně 48 %). Zhruba třetina škol považuje za potřebné zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (36 %), vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (33 %) a zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště (33 %).

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními pro podporu inkluzivního vzdělávání zohlednili také jejich důležitost, střední odborná učiliště nemají jednoznačnou prioritu. V největší míře zmiňují školy vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání, opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků a další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti různých forem hodnocení žáků a v oblasti metod a forem práce. Důležitost těchto opatření se ovšem pohybuje na úrovni průměru či slabě pod ním.

Graf 78: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

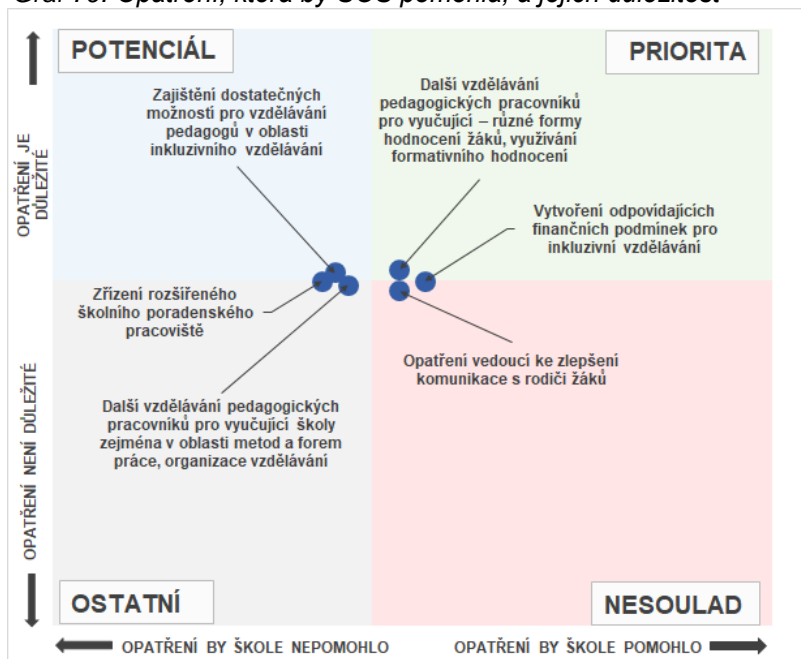

Zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání metodické podpory inkluzivního vzdělávání, zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště a vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání by školám pomohly v relativně menší míře. Tato opatření jsou však pokládána za průměrně, či mírně nadprůměrně důležitá a mohly by tak představovat určitý potenciál dalšího rozvoje.

Střední odborné školy by nejvíce ocenily vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (52 %). Necelá polovina škol by pak uvítala další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující v oblasti různých forem hodnocení žáků a využívání formativního hodnocení (48 %) a opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (48 %). Přibližně dvě pětiny škol označují za potřebné další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání (41 %), zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (39 %) a zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště (38 %).

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory inkluzivního vzdělávání představují největší priority další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující v oblasti různých forem hodnocení žáků a částečně i vytvoření odpovídajících finančních podmínek. Tato opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotily jako důležitá.

Graf 79: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

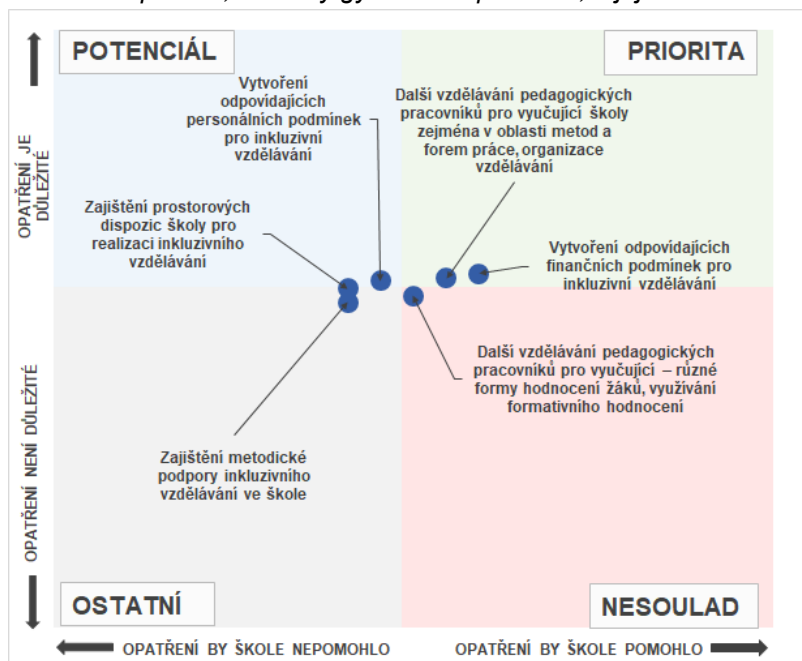
Těsně pod hranicí prioritních opatření se nachází opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků.

Zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání je zmiňováno školami v menší míře, nicméně je pokládáno za důležité a představuje tak určitý potenciál dalšího rozvoje.

Na spodní hranici potenciálu se nachází další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce a zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště.

Gymnázia by pro podporu inkluzivního vzdělávání nejvíce ocenila vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (59 %). Dále by školy potřebovaly další vzdělávání pedagogických pracovníků zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání (55 %) a v oblasti různých forem hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení (50 %). Více než dvě pětiny škol by uvítaly vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (45 %), zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole (41 %) a zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání (41 %).

Graf 80: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření pro podporu inkluzivního vzdělávání je prioritou gymnázií vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání a další vzdělávání pedagogických pracovníků zejména v oblasti metod a forem práce a organizace vzdělávání. Tato opatření by pomohla školám v nejvyšší míře a zároveň jsou pokládána za důležitá.

Těsně pod hranicí prioritních opatření se nachází další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti různých forem hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení.

Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání je sice zmiňováno školami v menší míře, nicméně je pokládáno za důležité, a představuje tak určitý potenciál dalšího rozvoje.

Těsně pod hranicí potenciálu se nachází zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání a zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole.

7.5 Aktivita, které školy realizují v rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků

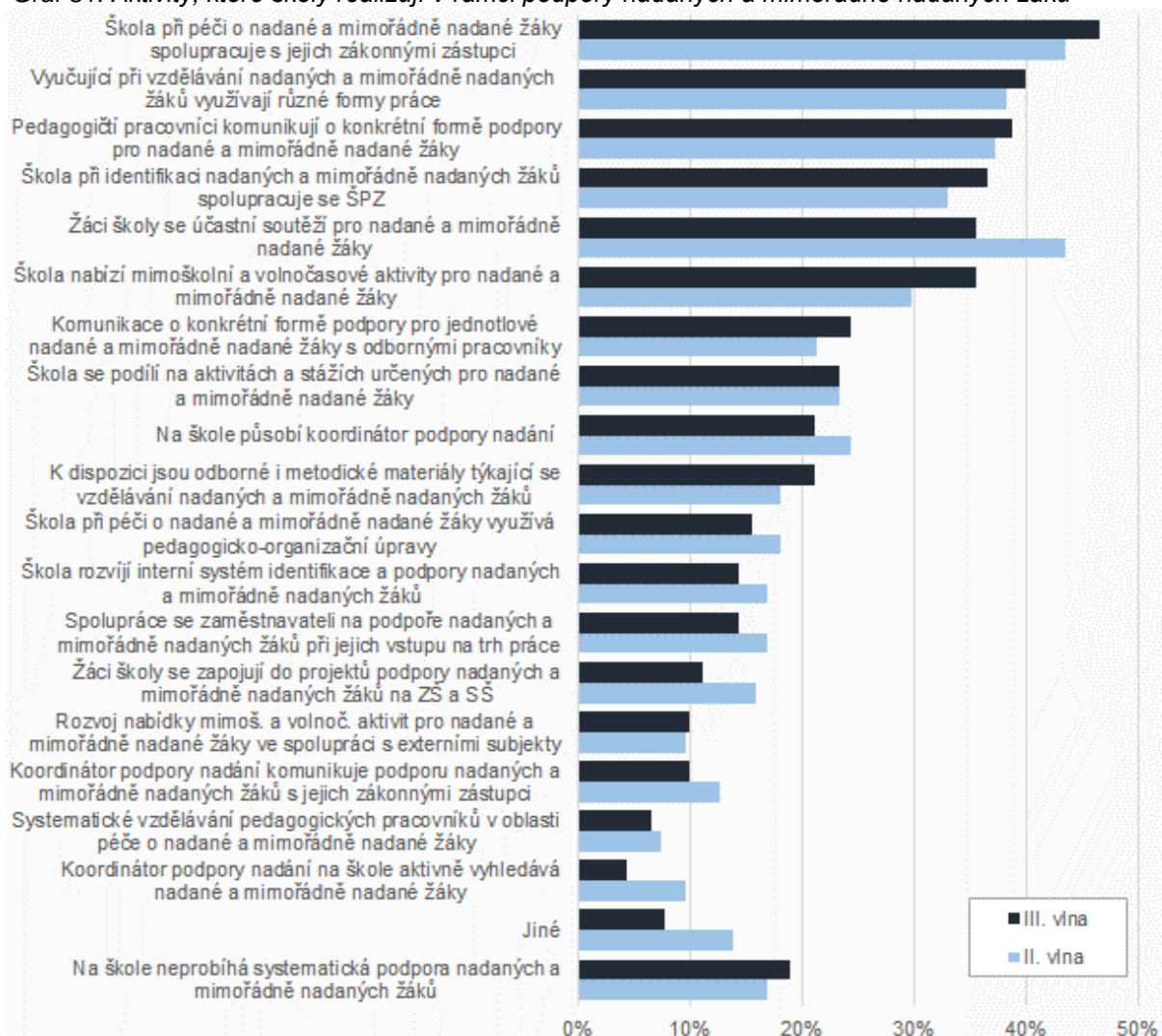
V rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků na středních a vyšších odborných školách nejčastěji škola při péči o nadané a mimořádně nadané žáky spolupracuje s jejich zákonnými zástupci (47 %) a vyučující při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce (40 %).

Více než třetina škol deklaruje, že pedagogičtí pracovníci komunikují o konkrétní formě podpory pro nadané a mimořádně nadané žáky (39 %), škola při identifikaci nadaných a mimořádně nadaných žáků spolupracuje se ŠPZ (37 %), žáci školy se účastní soutěží pro nadané a mimořádně nadané žáky (36 %) a škola nabízí mimoškolní a volnočasové aktivity pro nadané a mimořádně nadané žáky (36 %).

Naopak v nejmenší míře koordinátor podpory nadání na škole aktivně vyhledává nadané a mimořádně nadané žáky (4 %), školy se věnují systematickému vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti péče o nadané a mimořádně nadané žáky (7 %). Na 19 % škol neprobíhá systematická podpora nadaných a mimořádně nadaných žáků.

Oproti druhé vlně šetření se v případě zhruba poloviny aktivit mírně zvýšil podíl škol, které je realizují. Mírně častěji školy nabízí mimoškolní a volnočasové aktivity pro nadané a mimořádně nadané žáky (nárůst o 6 p. b.). Naopak zřetelný pokles nastal v případě, kdy se žáci školy účastní soutěží pro nadané a mimořádně nadané žáky (pokles o 8 p. b.).

Graf 81: Aktivita, které školy realizují v rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků

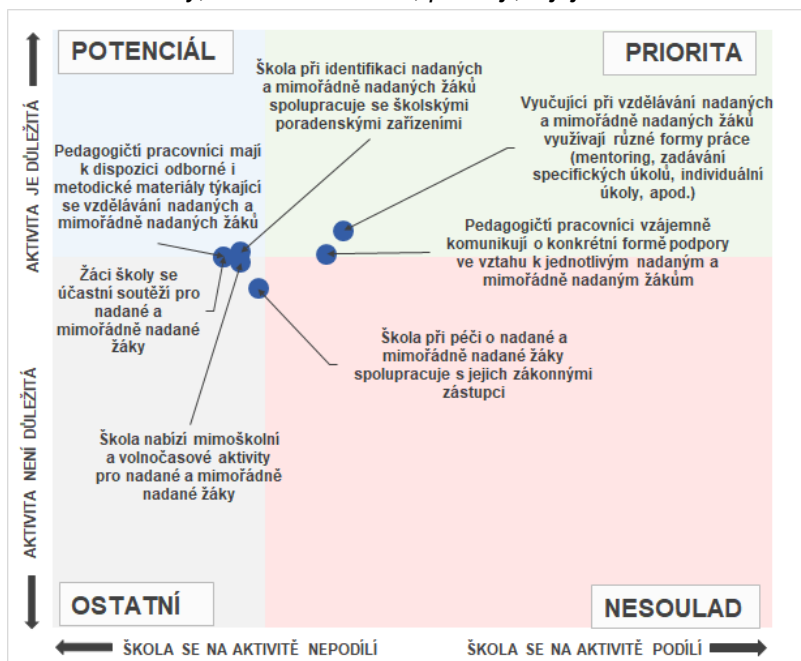
Pozn. data za první vlnu šetření nejsou k dispozici.

7.5.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v rámci nadaných a mimořádně nadaných žáků nejčastěji uvádějí, že vyučující při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce (40 %) a pedagogičtí pracovníci vzájemně komunikují o konkrétní formě podpory ve vztahu k jednotlivým nadaným a mimořádně nadaným žákům (38 %). Necelých 30 % škol při péči o nadané a mimořádně nadané žáky spolupracuje s jejich zákonnými zástupci (29 %), při identifikaci nadaných a mimořádně nadaných žáků spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními (26 %) a nabízí mimoškolní a volnočasové aktivity pro nadané a mimořádně nadané žáky (26 %). Zhruba čtvrtina škol uvádí, že pedagogičtí pracovníci mají k dispozici odborné i metodické materiály týkající se vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků (24 %) a žáci školy se účastní soutěží pro nadané a mimořádně nadané žáky (24 %).

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště jsou využívání různých forem práce vyučujícími při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků a vzájemná komunikace pedagogických pracovníků o konkrétní formě podpory ve vztahu k jednotlivým nadaným a mimořádně nadaným žákům. Tyto aktivity realizuje nejvyšší podíl SOU, který jim přisuzuje také nadprůměrnou důležitost.

Graf 82: Aktivita, na nichž se SOU, podílejí, a jejich důležitost

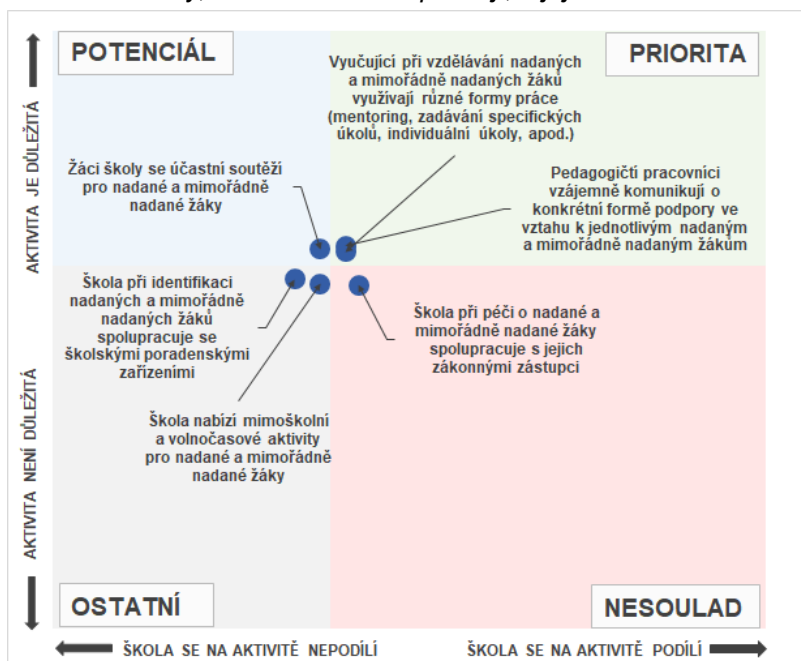

Spolupráce škol při identifikaci nadaných a mimořádně nadaných žáků se školskými poradenskými zařízeními, účast žáků školy v soutěžích pro nadané a mimořádně nadané žáky a skutečnost, že pedagogičtí pracovníci mají k dispozici odborné i metodické materiály týkající se vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků, představují určitý potenciál dalšího rozvoje škol. Tato opatření sice zmiňují školy v menší míře, ale přikládají jim mírně nadprůměrnou důležitost. Těsně pod hranicí potenciálu se nachází nabídka mimoškolních a volnočasových aktivit pro nadané a mimořádně nadané žáky.

V menší míře také školy při péči o nadané a mimořádně nadané žáky spolupracují s jejich zákonnými zástupci, této aktivitě zároveň přikládají i podprůměrný význam.

Střední odborné školy v rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků nejčastěji při péči o nadané a mimořádně nadané žáky spolupracují s jejich zákonnými zástupci (43 %). Dvě pětiny škol deklarují, že pedagogičtí pracovníci vzájemně komunikují o konkrétní formě podpory ve vztahu k jednotlivým nadaným a mimořádně nadaným žákům (41 %) a vyučující při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce (41 %). Dále školy nabízí mimoškolní a volnočasové aktivity pro nadané a mimořádně nadané žáky (38 %), žáci školy se účastní soutěží pro nadané a mimořádně nadané žáky (38 %) a škola při identifikaci nadaných a mimořádně nadaných žáků spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními (34 %).

Graf 83: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Z grafu je patrné, že prioritami pro SOŠ je vzájemná komunikace pedagogických pracovníků o konkrétní formě podpory ve vztahu k jednotlivým nadaným a mimořádně nadaným žákům a využívání různých forem práce při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků. Tyto aktivity realizuje nadprůměrný podíl škol a přikládá jim nadprůměrnou důležitost.

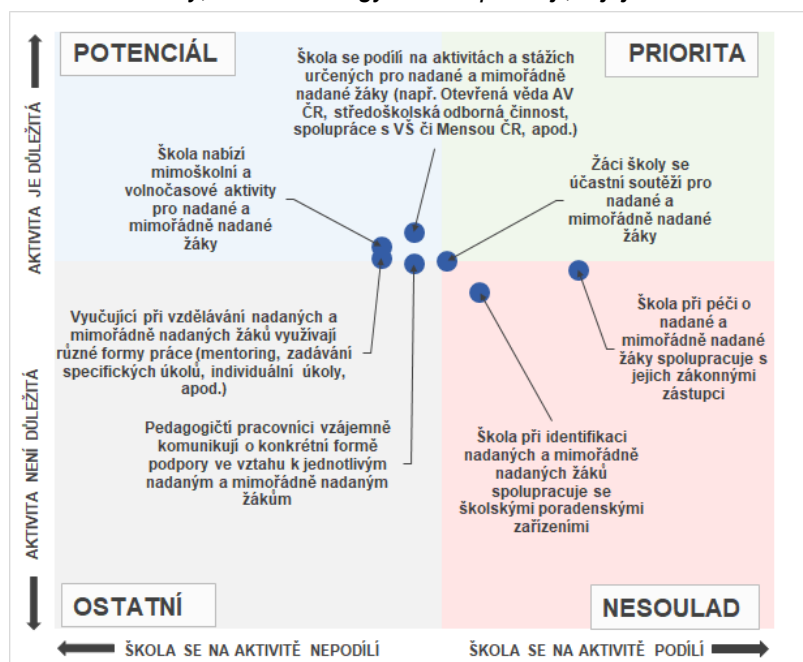
Nadprůměrně často také školy při péči o nadané a mimořádně nadané žáky spolupracují s jejich zákonnými zástupci, nicméně tato aktivita je považována za méně důležitou.

Naopak nadprůměrná důležitost je přikládána účasti žáků školy v soutěžích pro nadané a mimořádně nadané žáky, ačkoli je tato aktivita realizována spíše v menší míře. Představuje tedy určitý potenciál dalšího rozvoje.

Méně často také školy při identifikaci nadaných a mimořádně nadaných žáků spolupracují se školskými poradenskými zařízeními a nabízí mimoškolní a volnočasové aktivity pro nadané a mimořádně nadané žáky. Tyto aktivity jsou zároveň pokládány za méně důležité.

Gymnázia v rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků nejčastěji spolupracují při péči o nadané a mimořádně nadané žáky s jejich zákonnými zástupci (73 %). Dále školy při identifikaci nadaných a mimořádně nadaných žáků spolupracují se školskými poradenskými zařízeními (57 %) a žáci školy se účastní soutěží pro nadané a mimořádně nadané žáky (55 %). Polovina škol uvádí, že pedagogičtí pracovníci vzájemně komunikují o konkrétní formě podpory ve vztahu k jednotlivým nadaným a mimořádně nadaným žákům a škola se podílí na aktivitách a stážích určených pro nadané a mimořádně nadané žáky (50 %). V menší míře školy nabízí mimoškolní a volnočasové aktivity pro nadané a mimořádně nadané žáky (45 %) a vyučující při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce (45 %).

Graf 84: Aktivity, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Gymnázia nemají jednoznačnou prioritu. Na rozhraní prioritních aktivit a aktivit, které představují potenciál pro další rozvoj, se nachází účast žáků školy v soutěžích pro nadané a mimořádně nadané žáky.

Nadprůměrně často školy spolupracují při péči o nadané a mimořádně nadané žáky s jejich zákonnými zástupci a při identifikaci nadaných a mimořádně nadaných žáků spolupracují se školskými poradenskými zařízeními, nicméně tyto aktivity jsou považovány za spíše méně důležité.

Participace na aktivitách a stážích určených pro nadané a mimořádně nadané žáky, nabídka mimoškolních a volnočasových aktivit pro nadané a mimořádně nadané žáky a využívání různých forem práce při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků představují potenciál dalšího rozvoje. Těsně pod hranicí potenciálu se nachází vzájemná komunikace pedagogických pracovníků o konkrétní formě podpory ve vztahu k jednotlivým nadaným a mimořádně nadaným žákům.

7.6 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpory inkluzivního vzdělávání“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory inkluzivního vzdělávání* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory inkluzivního vzdělávání*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory inkluzivního vzdělávání*. V tomto případě však již nevyprávějí o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory inkluzivního vzdělávání na SOU

Vyučující jsou obeznámeni se speciálními vzdělávacími potřebami svých žáků. (81 % škol)	Pedagogové školy se cíleně podílejí na utváření sociálních vztahů ve třídě i akceptujícím prostředí třídy i školy. (79 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Snažíme se vytvářet pro integraci vhodné podmínky – např. přizpůsobení metody a forem výuky, hodnocení apod. (76 % škol)	Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (76 % škol)	
Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (74 % škol)	Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je zpracováván a průběžně vyhodnocován IVP, popř. IVyP (individuální výchovný plán). (74 % škol)	
Pedagogové realizují intervenční kroky v případech, kdy evidují signály rizikového chování či výukového selhávání apod. (74 % škol)	Převaha vyučujících usiluje o poskytování podpory všem žákům podle jejich individuálních potřeb. (74 % škol)	

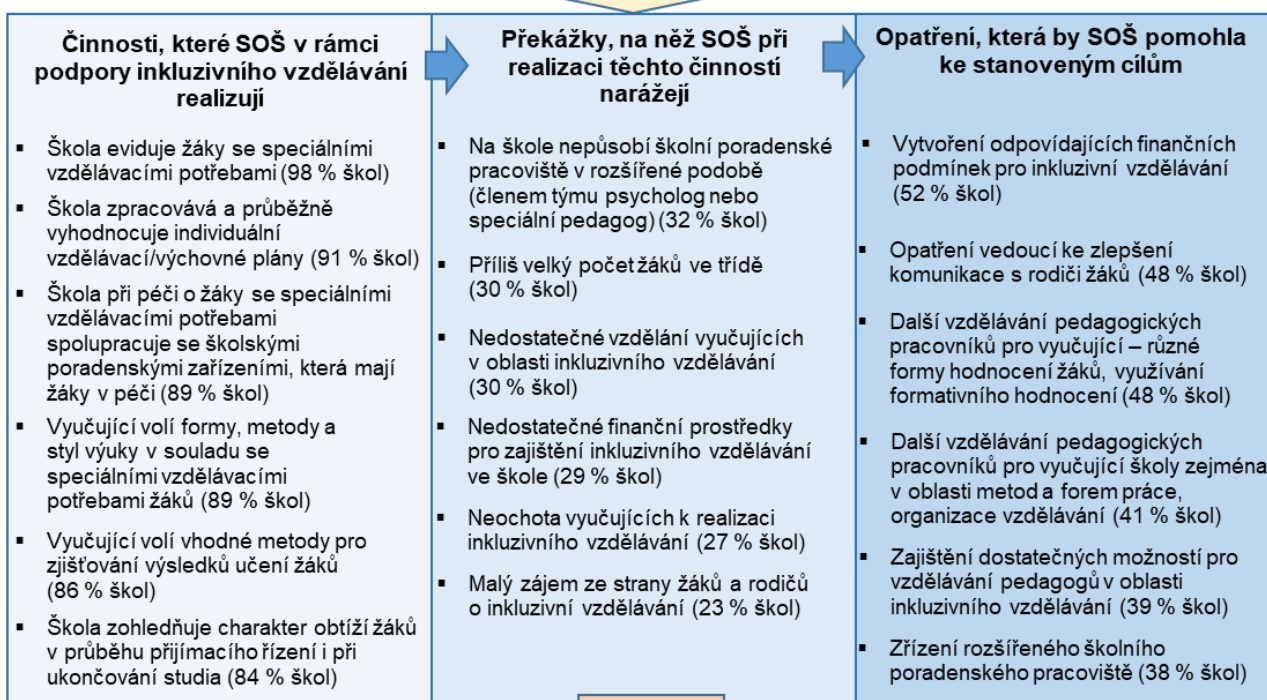
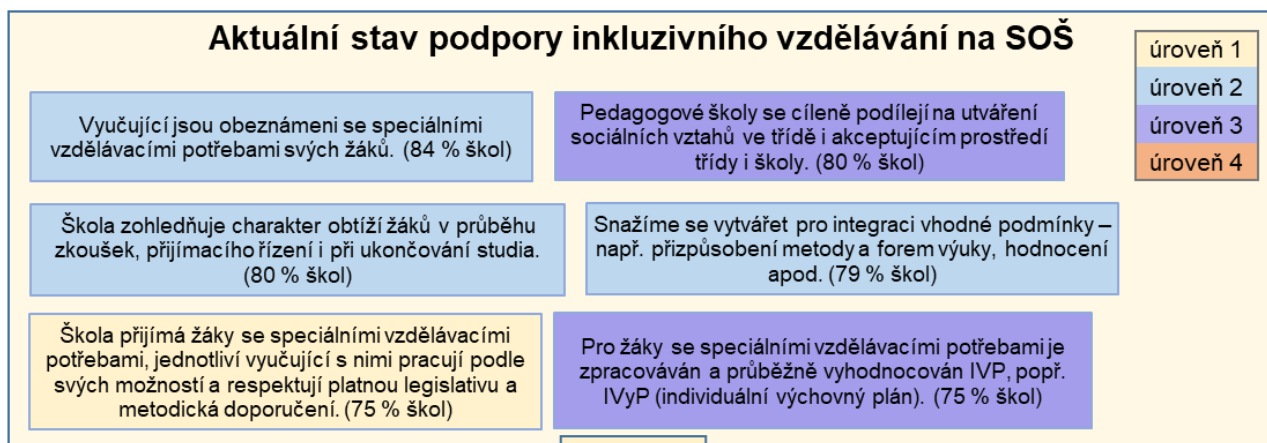
Činnosti, které SOU v rámci podpory inkluzivního vzdělávání realizují	Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům
<ul style="list-style-type: none"> Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (95 % škol) Škola zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány (90 % škol) Škola při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči (90 % škol) Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (88 % škol) Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (79 % škol) Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (86 % škol) 	<ul style="list-style-type: none"> Příliš velký počet žáků ve třídě (31 % škol) Na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě (členem týmu psycholog nebo speciální pedagog) (26 % škol) Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (24 % škol) Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (24 % škol) Malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání (24 % škol) 	<ul style="list-style-type: none"> Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (52 % škol) Opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (50 % škol) Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující – různé formy hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení (48 % škol) Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání (48 % škol) Zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (36 % škol) Zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště (33 % škol) Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (33 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory inkluzivního vzdělávání stanovila SOU

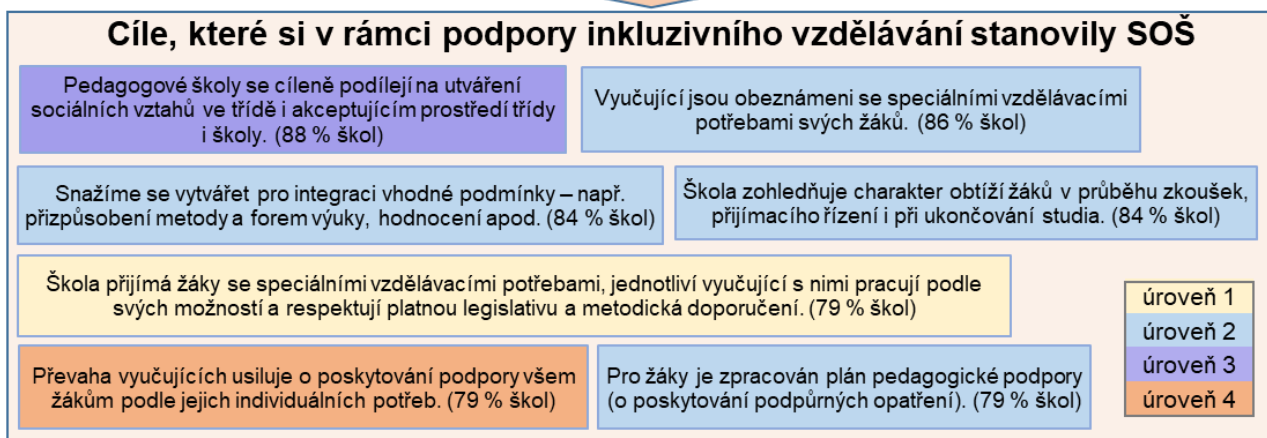
Pedagogové školy se cíleně podílejí na utváření sociálních vztahů ve třídě i akceptujícím prostředí třídy i školy. (86 % škol)	Vyučující jsou obeznámeni se speciálními vzdělávacími potřebami svých žáků. (83 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Snažíme se vytvářet pro integraci vhodné podmínky – např. přizpůsobení metody a forem výuky, hodnocení apod. (79 % škol)	Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (79 % škol)	
Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (79 % škol)	Pedagogové realizují intervenční kroky v případech, kdy evidují signály rizikového chování či výukového selhávání apod. (79 % škol)	
Škola spolupracuje při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami s dalšími institucemi či specialisty (např. nestátní neziskové organizace, Orgán sociálně právní ochrany dětí aj.). (79 % škol)		

*Každé schéma zobrazuje prvních 5-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

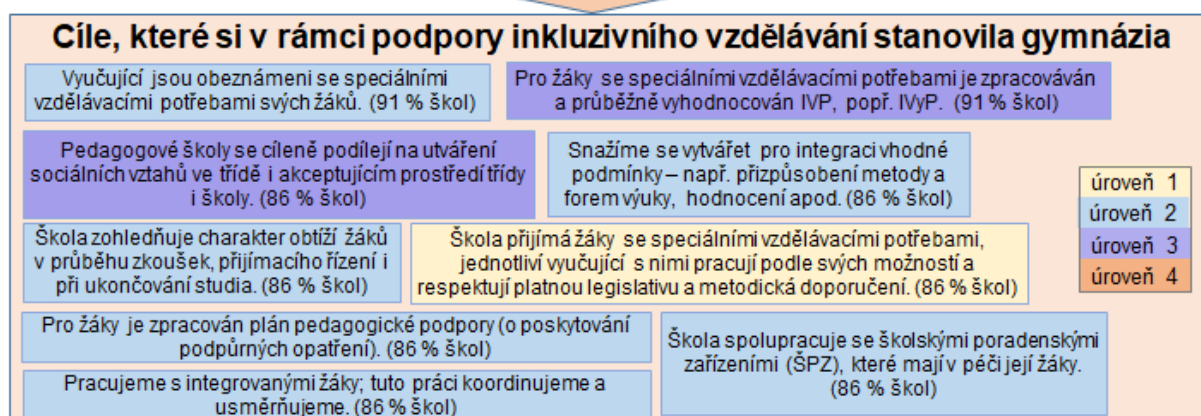
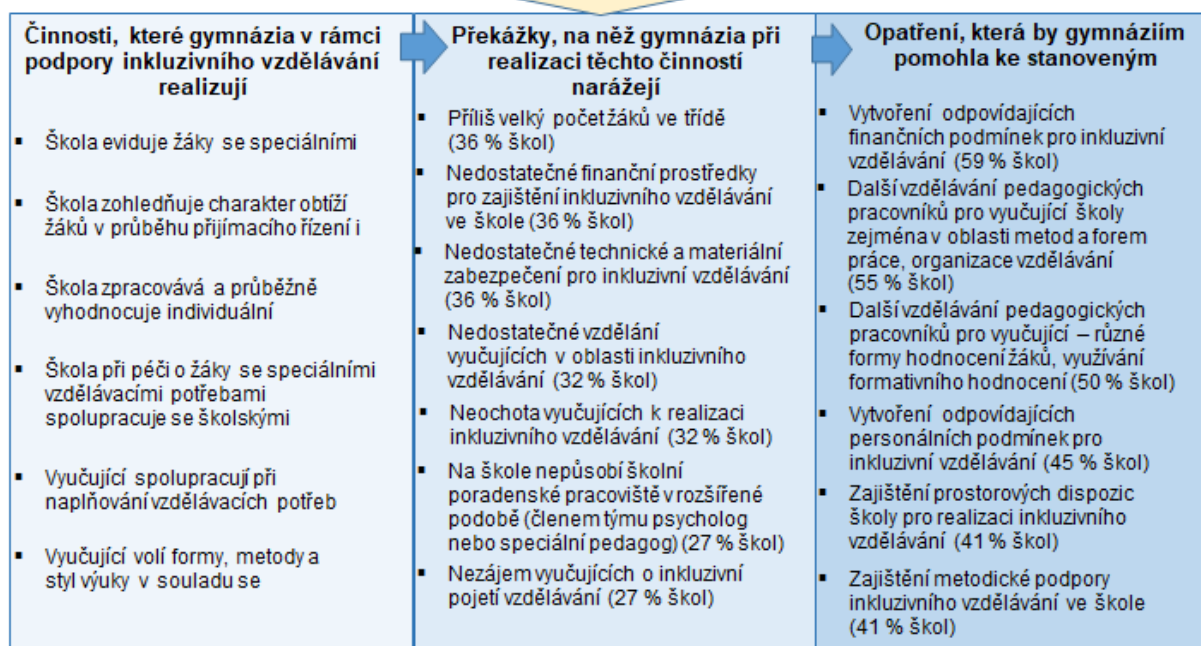
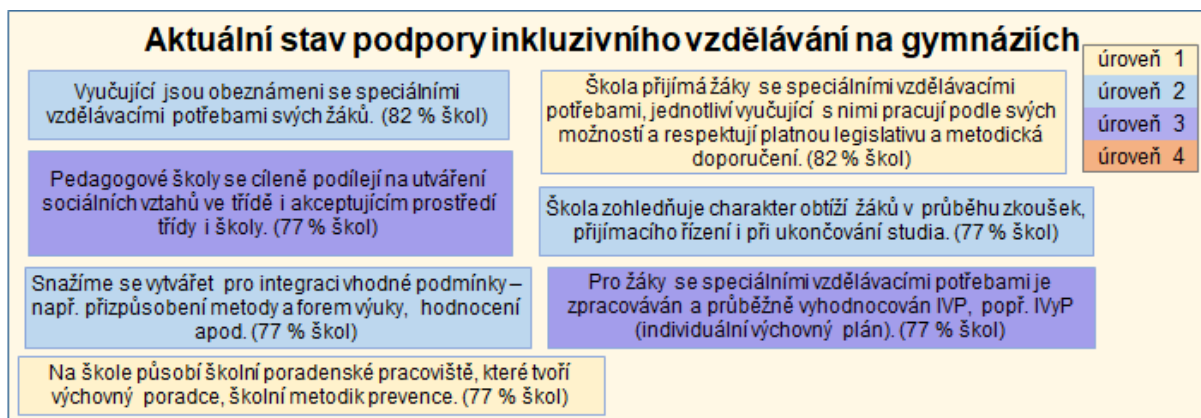
Aktuální stav podpory inkluzivního vzdělávání na SOŠ

Cíle, které si v rámci podpory inkluzivního vzdělávání stanovily SOŠ

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-9 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

8 Rozvoj cizích jazyků

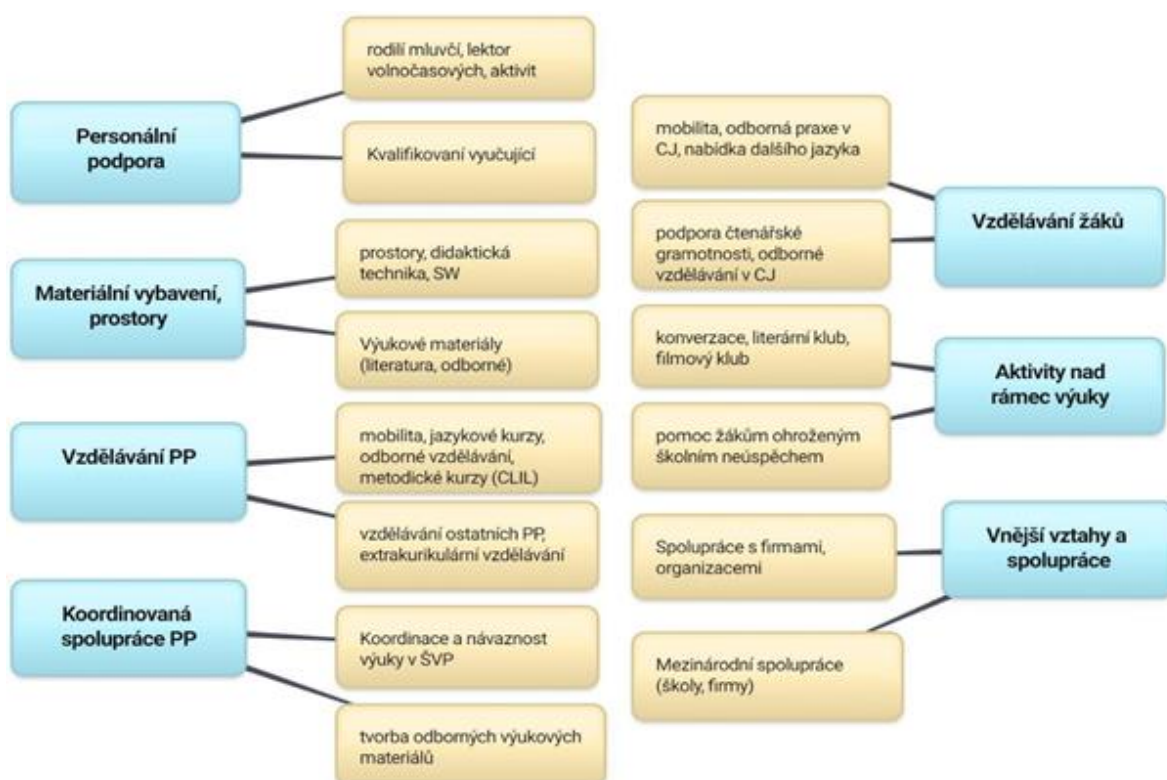
Jazykové vzdělávání dlouhodobě reflektuje současnou nezbytnost aktivní znalosti cizích jazyků, neboť přispívá k účinnější komunikaci v mezinárodním měřítku i k naplnění osobních potřeb žáků, kterým usnadňuje přístup k informacím a k intenzivnějším osobním kontaktům. Znalost cizího jazyka zvyšuje mobilitu žáka a jeho rychlejší orientaci. V současné době je ve výuce cizích jazyků kladen důraz na zvyšování komunikativní úrovně, aby žáci mohli v tomto jazyce účinně komunikovat o běžných tématech, mohli navazovat společenské a osobní vztahy a naučili se chápat a respektovat kultury a zvyky jiných lidí.

Mobilita pracovních sil pak přináší zvýšené nároky na znalost všeobecného i odborného jazyka a schopnost jeho využití v praxi. Současně jde o to připravit budoucí pracovníky na neustálý proces změny, aby se dokázali flexibilně přizpůsobit novým výzvám, potřebám, ale i příležitostem, které se nabízí. V souvislosti s cizími jazyky jde tedy o vytvoření sady pracovních strategií a nástrojů, které umožňují efektivní uchopování nových potřebných poznatků v rámci pracovního procesu.

Pro komplexní osvojování a evaluaci jazykových znalostí je nutné **systematicky využívat širokou škálu nástrojů, strategicky je propojovat a vzájemně doplňovat**. Většina moderních přístupů pak klade důraz na funkčně obsahovou stránku jazyka (komunikativní strategie, koherenci a kohezi textu, plynulost promluvy), zatímco strukturální složka jazyka (gramatika, výslovnost, intonace) je částečně opozaděna, pokud nebrání v porozumění.

Cílem oblasti intervence Rozvoj výuky cizích jazyků je celkový rozvoj výuky, nikoli pouze zvýšení jazykových kompetencí, což by měl být samozřejmě cíl zastřešující. K dosažení tohoto hlavního cíle je třeba strategicky plánovat v následujících oblastech:

- obsah výuky zaměřený na rozvoj aktivních komunikativních dovedností (s důrazem na **interakci a mediaci**) a vícejazyčnosti s plným přijetím digitálního věku;
- personální podpora s důrazem na systematické kontinuální vzdělávání pedagogických pracovníků, spolupráce v rámci předmětových týmů, zvýšení povědomí a informovanosti o existujících zdrojích, možnostech a úskalích jejich používání;
- materiální podpora zahrnující vybavení školy odpovídající současným potřebám jazykového vzdělávání a s výrazným akcentem na aktivní tvorbu vlastních výukových materiálů a využití již existujících prověřených zdrojů.

Pojetí oblasti intervence vychází ze Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020, jedním z jejích tří cílů je otevřít vzdělávání novým metodám a způsobům učení prostřednictvím digitálních technologií. V definování pojmu blended learning převažuje pojetí, kde dominantní roli hraje spojení digitálních technologií a tradiční výuky ve třídě. Harvi Singh a Chris Ree definují blended learning jako učení zaměřující se na optimální dosažení učebních cílů za pomoci vhodných technologií, které odpovídají učebním stylům učícího se jedince, aby tak došlo k získání adekvátních dovedností správné osoby ve správný čas.

Hlavní zjištění

- Pro rozvoj cizích jazyků školy v Ústeckém kraji v nejvyšší míře realizují aktivity patřící do pokročilé úrovně. V této úrovni spolu jazykový předmětový tým spolupracuje v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků a využívají se moderní výukové metody. V nižší míře jsou realizovány aktivity z mírně pokročilé úrovně, ve které škola využívá tradiční i moderní výukové metody, a z nejvyšší úrovně, v níž předmětové týmy cizích jazyků plně spolupracují v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků. V nejnižší míře jsou vykonávány aktivity základní úrovně. Školy plánují rozvoj především v rámci nejvyšší a pokročilé úrovně. Oproti předchozí vlně šetření školy vykazují navýšení činností v rámci pokročilé a nejvyšší. V základní a mírně pokročilé úrovni došlo ke slabému poklesu realizovaných činností.
- V rámci rozvoje cizích jazyků střední a vyšší odborné školy nejčastěji podporují žáky ohrožené školním neúspěchem. Necelé tři čtvrtiny škol podporují nadané žáky a lokální mobilitu žáků. Zhruba dvě třetiny škol realizují výuku dalšího cizího jazyka, diferencují výuku podle úrovně znalostí žáků nebo realizují další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce. Více než 60 % škol využívá autentické materiály ve výuce, realizuje další vzdělávání vyučujících cizího jazyka zaměřené na rozvoj jazykových znalostí a vytváří vlastní výukové materiály. Oproti II. vlně šetření došlo u většiny realizovaných aktivit k navýšení podílu škol, které tyto aktivity realizovaly.
- V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj cizích jazyků na středních a vyšších odborných školách, nejčastěji školy v Ústeckém kraji naráží na nízkou vstupní úroveň jazykových znalostí žáků a absenci rodilého mluvčího. Necelá polovina škol se potýká s nízkou motivovaností žáků a vysokou mírou diferenciací jazykové úrovně žáků v rámci třídy. Jako problematický označují školy také nedostatek finančních zdrojů na nákup techniky a výukových materiálů, vysokou pravděpodobnost neúspěchu při podávání projektových žádostí či nedostatek finančních zdrojů na vzdělávání vyučujících. Oproti II. vlně šetření u téměř všech překážek poklesl podíl škol, který se s nimi setkává.
- V oblasti rozvoje cizích jazyků by školy nejčastěji potřebovaly mobilitu vyučujících do zahraničí, prostředky na zajištění mobilit žáků a digitální podporu výuky cizích jazyků. Více než polovina škol by dále potřebovala výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením a podporu rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků. Polovina škol by uvítala vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků a to, aby se vyučující cizího jazyka orientovali v oboru, pro který se žáci připravují. Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny opatření k poklesu jejich potřebnosti.

8.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o rozvoj škol v oblasti výuky cizích jazyků, v nejvyšší míře jsou vykonávány aktivity patřící do pokročilé úrovně (45 %). V této úrovni spolu jazykový předmětový tým spolupracuje v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků a využívají se moderní výukové metody. V nižší míře jsou realizovány aktivity z mírně pokročilé úrovně (30 %), ve které škola využívá tradiční i moderní výukové metody, a z nejvyšší úrovně (25 %), v níž předmětové týmy cizích jazyků plně spolupracují v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků. V nejnižší míře jsou vykonávány aktivity základní úrovně (14 %), ve které je jazykové vzdělávání na škole realizováno v souladu s RVP.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti rozvoje cizích jazyků, plánují rozvoj činností především v rámci nejvyšší (předpokládaný posun o 19 p. b.) a pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 16 p. b.). Tím deklarují zájem o moderní výukové metody a o spolupráci předmětových týmů nejen

cizích jazyků. Už jen minimální posuny lze očekávat v rámci mírně pokročilé (předpokládaný posun o 3 p. b.) a základní úrovně (předpokládaný posun o 1 p. b.).

Graf 85: Současná úroveň rozvoje cizích jazyků a předpokládaný posun

Základní úroveň – jazykové vzdělávání je na škole realizováno v souladu s RVP oborů, které se na škole vyučují, není zde však prakticky aplikována žádná ucelená koncepce podpory jejich výuky. Škola využívá tradiční výukové metody, efektivita výuky není na škole ověřována.

Mírně pokročilá úroveň – škola využívá tradiční i moderní (aktivizační) výukové metody a jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody

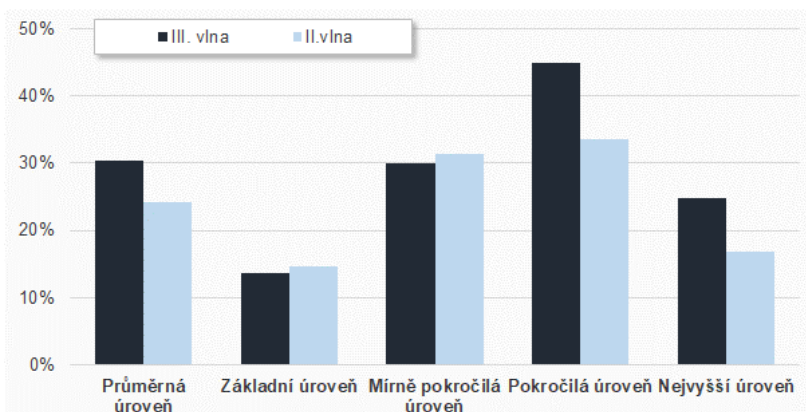
v návaznosti na DVPP. Škola se nesystematicky účastní projektů mezinárodní mobility (např. Erasmus, eTwinning). DVPP probíhá nepravidelně a bez jasných výstupů (pracovní listy, plány hodin, dovednostní certifikáty) a přesahu do výuky.

Pokročilá úroveň – jazykové předmětové týmy cizích jazyků se snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s důrazem na konkrétní výstupy žáků. Efektivita výuky je pravidelně ověřována observacemi a testováním. Autoevaluace a vzájemné hodnocení mezi kolegy však není využíváno. Škola systematicky využívá ve výuce cizích jazyků moderní (aktivizační) výukové metody. Učitelé spolupracují při pravidelném zavádění nových metod výuky v návaznosti na DVPP.

Nejvyšší úroveň – předmětové týmy cizích jazyků plně spolupracují v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků (týmová výuka). Spolupráce probíhá i s dalšími předmětovými týmy (tandemová výuka, tvorba materiálů atd.). Nové metody výuky jsou nejen systematicky využívány, ale i sdíleny v rámci jednotlivých předmětových týmů i mezi nimi. Škola má kromě účasti na projektech vytvořeny vlastní sítě na podporu mezinárodní mobility žáků.

Oproti II. vlně šetření (v I. vlně šetření se úroveň jazykového vzdělání neměřila) školy vykazují navýšení činností v rámci pokročilé úrovně (nárůst o 11 p. b.) a nejvyšší úrovně (nárůst o 8 p. b.). K nepatrnému snížení realizace činností došlo u mírně pokročilé (pokles o 1 p. b.) a základní úrovně (pokles o 1 p. b.)

Graf 86: Srovnání současné úrovně rozvoje cizích jazyků

Základní úroveň – jazykové vzdělávání je na škole realizováno v souladu s RVP oborů, které se na škole vyučují, není zde však prakticky aplikována žádná ucelená koncepce podpory jejich výuky. Škola využívá tradiční výukové metody, efektivita výuky není na škole ověřována.

Mírně pokročilá úroveň – škola využívá tradiční i moderní (aktivizační) výukové metody a jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP. Škola se

nesystematicky účastní projektů mezinárodní mobility (např. Erasmus, eTwinning). DVPP probíhá nepravidelně a bez jasných výstupů (pracovní listy, plány hodin, dovednostní certifikáty) a přesahu do výuky.

Pokročilá úroveň – jazykové předmětové týmy cizích jazyků se snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s důrazem na konkrétní výstupy žáků. Efektivita výuky je pravidelně ověřována observacemi a testováním. Autoevaluace a vzájemné hodnocení mezi kolegy však není využíváno. Škola systematicky využívá ve výuce cizích jazyků moderní (aktivizační) výukové metody. Učitelé spolupracují při pravidelném zavádění nových metod výuky v návaznosti na DVPP.

Nejvyšší úroveň – předmětové týmy cizích jazyků plně spolupracují v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků (týmová výuka). Spolupráce probíhá i s dalšími předmětovými týmy (tandemová výuka, tvorba materiálů atd.). Nové metody výuky jsou nejen systematicky využívány, ale i sdíleny v rámci jednotlivých

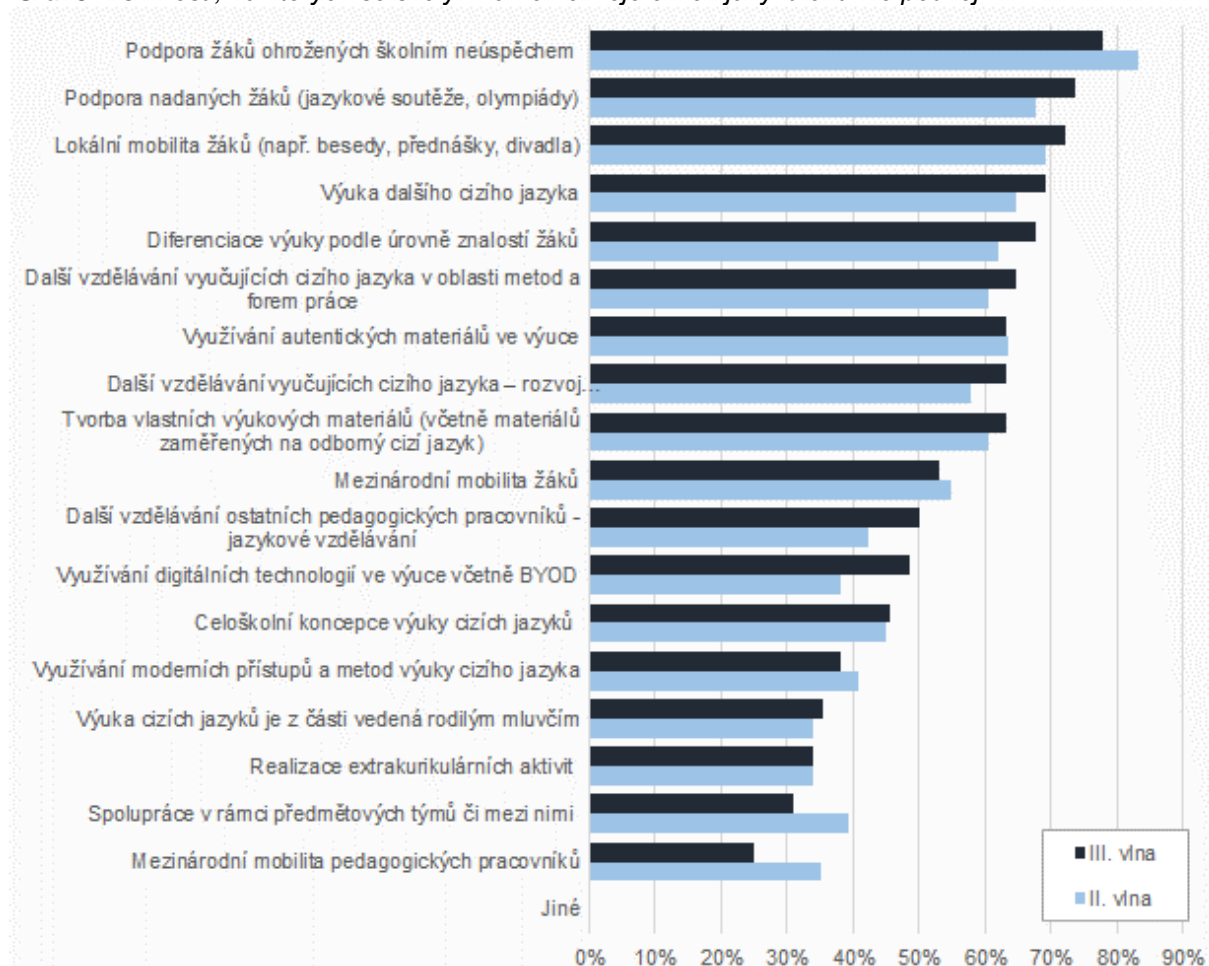
předmětových týmů i mezi nimi. Škola má kromě účasti na projektech vytvořeny vlastní sítě na podporu mezinárodní mobility žáků.

8.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci rozvoje cizích jazyků střední a vyšší odborné školy nejčastěji podporují žáky ohrožené školním neúspěchem (78 %). Necelé tři čtvrtiny škol podporují nadané žáky (74 %) a lokální mobilitu žáků (72 %). Zhruba dvě třetiny škol realizují výuku dalšího cizího jazyka (69 %), diferencují výuku podle úrovně znalostí žáků (68 %) nebo realizují další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce (65 %). Více než 60 % škol využívá autentické materiály ve výuce, realizuje další vzdělávání vyučujících cizího jazyka zaměřené na rozvoj jazykových znalostí a vytváří vlastní výukové materiály (shodně 63 %). Školy se dále soustředí na mezinárodní mobilitu žáků (53 %) nebo na další vzdělávání ostatních pedagogických pracovníků zaměřené na jazykové vzdělávání (50 %). Ostatní aktivity vykonává méně než polovina škol.

Oproti II. vlně šetření došlo u většiny realizovaných aktivit k navýšení podílu škol, které tyto aktivity realizovaly. K nejvyššímu nárůstu došlo u využívání digitálních technologií ve výuce včetně BYOD (nárůst o 11 p. b.) a dalšího vzdělávání ostatních pedagogických pracovníků zaměřeného na jazykové vzdělávání (nárůst o 8 p. b.). Naopak nejvýraznější pokles nastal v případě mezinárodní mobility pedagogických pracovníků (pokles o 10 p. b.) a spolupráce v rámci předmětových týmů či mezi nimi (pokles o 9 p. b.).

Graf 87: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje cizích jazyků aktivně podílejí

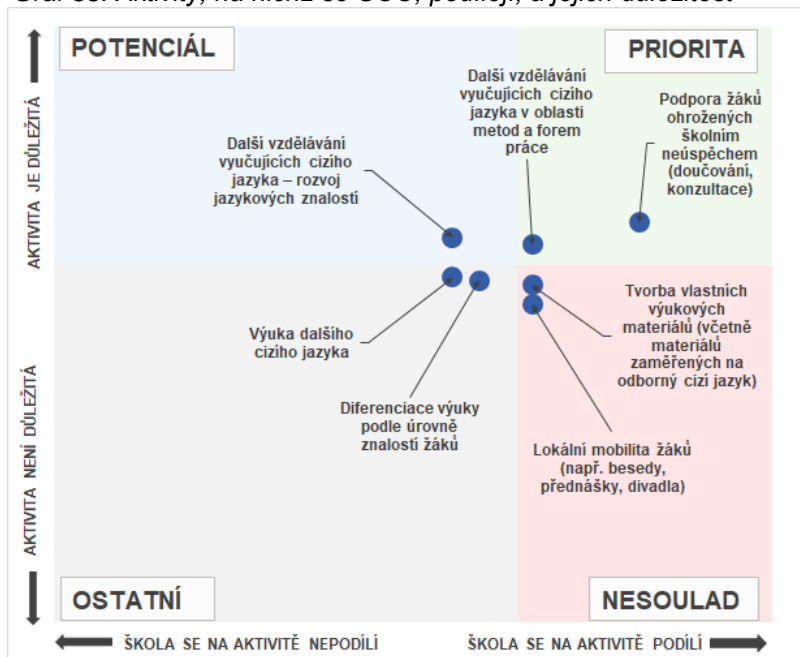

Pozn. data za první vlnu šetření nejsou k dispozici.

8.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti rozvoje cizích jazyků nejčastěji podporují žáky ohrožené školním neúspěchem (81 %). Dvě třetiny učilišť se zaměřují na lokální mobilitu žáků, další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce a tvorbu vlastních výukových materiálů (shodně 67 %). Více než polovina učilišť diferencuje výuku podle úrovně znalostí žáků (59 %), realizuje výuku dalšího cizího jazyka a další vzdělávání vyučujících cizího jazyka zaměřené na rozvoj jazykových znalostí (shodně 56 %).

Graf 88: Aktivita, na nichž se SOU, podílejí, a jejich důležitost

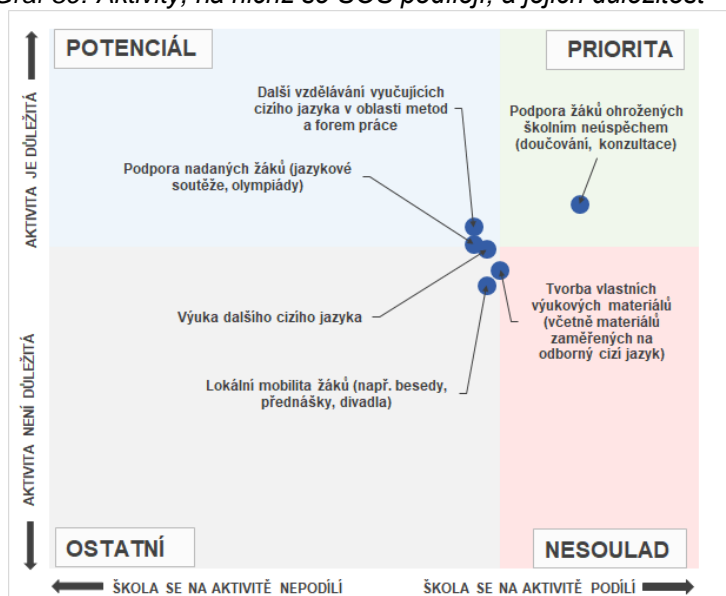
Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritou pro střední odborná učiliště je podpora žáků ohrožených školním neúspěchem a další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce. Tyto aktivity realizuje nadprůměrný podíl SOU, který jim přisuzuje také nadprůměrnou důležitost. Nadprůměrný podíl škol se věnuje také tvorbě vlastních výukových materiálů a lokální mobilitě žáků, nicméně těmto aktivitám je přikládána spíše podprůměrná důležitost.

Potenciál pro rozvoj cizích jazyků vykazuje další vzdělávání

vyučujících cizího jazyka zaměřené na rozvoj jazykových znalostí. Tuto aktivitu realizuje nižší podíl škol než aktivity prioritní, ale pokládají ji za nadprůměrně důležitou. V menší míře se školy zaměřují na diferenciaci výuky podle úrovně znalostí žáků a výuku dalšího cizího jazyka. Těmto aktivitám zároveň přisuzují mírně podprůměrnou důležitost.

Střední odborné školy pro rozvoj cizích jazyků nejčastěji podporují žáky ohrožené školním neúspěchem (82 %).

Graf 89: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Zhruba dvě třetiny škol vytváří vlastní výukové materiály (69 %), věnují se výuce dalšího cizího jazyka a lokální mobilitě žáků (shodně 67 %).

Dále realizují další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce a podporují nadané žáky (shodně 65 %).

Prioritou v oblasti rozvoje cizích jazyků je podpora žáků ohrožených školním neúspěchem. Tuto aktivitu realizuje vysoký podíl škol, který ji považuje za nejdůležitější.

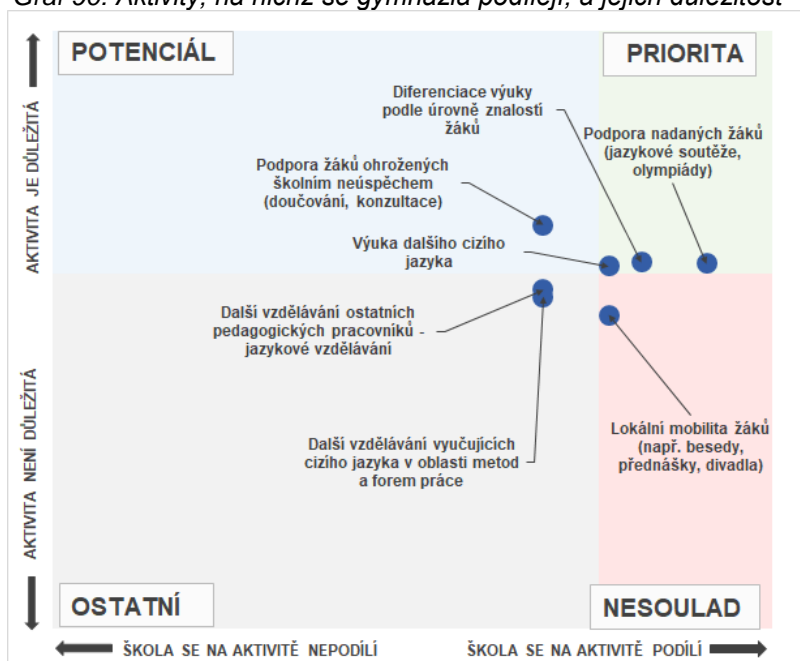
Potenciál pro rozvoj cizích jazyků představuje další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti

metod a forem práce a podpora nadaných žáků. Tyto aktivity realizuje nižší podíl škol než aktivity prioritní, ale jsou považovány za důležité. Těsně pod hranicí potenciálu se nachází výuka dalšího cizího jazyka.

Mírně podprůměrný podíl škol se věnuje tvorbě vlastních výukových materiálů a lokální mobilitě žáků. Těmto aktivitám je zároveň přisuzována i nižší důležitost.

Většina **gymnází** v rámci podpory rozvoje cizích jazyků podporuje nadané žáky (91 %) a diferencuje výuku podle úrovně znalostí žáků (82 %). Tři čtvrtiny gymnázií zavedla výuku dalšího cizího jazyka a podporuje lokální mobilitu žáků (shodně 77 %). Zhruba dvě třetiny gymnázií se věnují dalšímu vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce, dalšímu vzdělávání ostatních pedagogických pracovníků zaměřenému na jazykové vzdělávání a podpoře žáků ohrožených školním neúspěchem (shodně 68 %).

Graf 90: Aktivity, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Prioritami je pro gymnázia podpora nadaných žáků, výuka dalšího cizího jazyka a diferenciacie výuky podle úrovně znalostí žáků. Tyto aktivity realizuje vysoký podíl škol, který je zároveň považuje za důležité.

Podpora žáků ohrožených školním neúspěchem představuje pro gymnázia potenciál. Tuto aktivitu realizuje nižší podíl gymnázií než aktivity zmíněné výše, ale je jí přisuzována nadprůměrně vysoká důležitost.

Dalším častěji i méně často realizovaným aktivitám pak školy přiřkládají menší význam.

8.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj cizích jazyků na středních a vyšších odborných školách, nejčastěji školy v Ústeckém kraji naráží na nízkou vstupní úroveň jazykových znalostí žáků a absenci rodilého mluvčího (shodně 57 %). Necelá polovina škol se potýká s nízkou motivovaností žáků (49 %) a vysokou mírou diferenciacie jazykové úrovně žáků v rámci třídy (46 %). Jako problematický označují školy také nedostatek finančních zdrojů na nákup techniky a výukových materiálů (40 %), vysokou pravděpodobnost neúspěchu při podávání projektových žádostí (32 %) či nedostatek finančních zdrojů na vzdělávání vyučujících (26 %).

Oproti II. vlně šetření u téměř všech překážek poklesl podíl škol, který se s nimi setkává. K nejvyššímu snížení došlo u nedostatku finančních zdrojů na vzdělávání vyučujících (pokles o 28 p. b.), nedostatku finančních zdrojů na nákup techniky a výukových materiálů (pokles o 25 p. b.), nízké časové dotace pro výuku cizích jazyků (pokles o 18 p. b.), nedostatečného technického a materiálního vybavení tříd (pokles o 17 p. b.) a nízké motivovanosti vyučujících k práci nad rámec výuky (pokles o 16 p. b.). K nárůstu došlo v případě absence rodilého mluvčího na škole (nárůst o 15 p. b.).

Graf 91: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje cizích jazyků

Pozn. data za první vlnu šetření nejsou k dispozici.

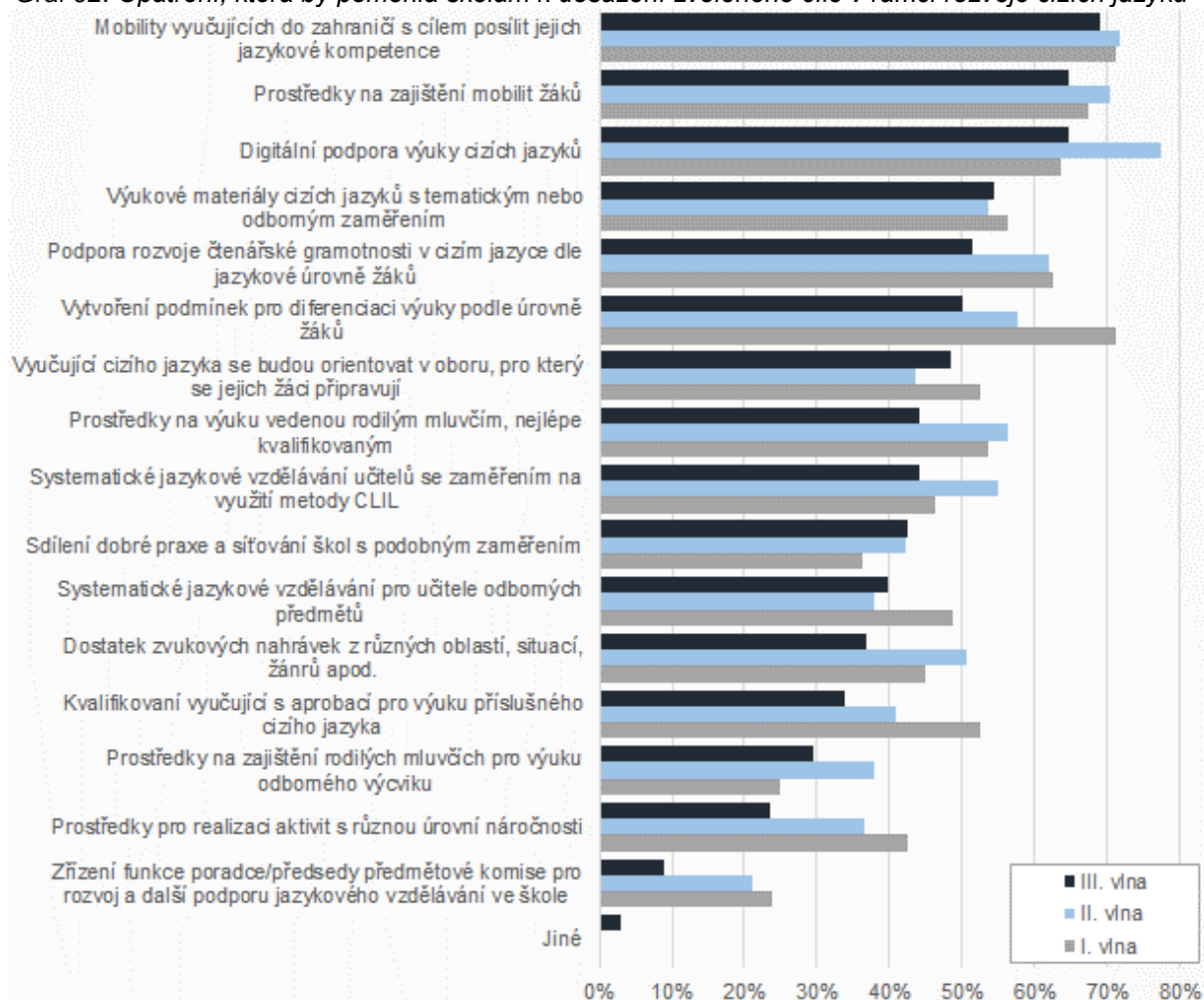
8.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V oblasti rozvoje cizích jazyků by školy v Ústeckém kraji nejčastěji potřebovaly mobilitu vyučujících do zahraničí (69 %), prostředky na zajištění mobilit žáků (65 %) a digitální podporu výuky cizích jazyků (65 %).

Více než polovina škol by dále potřebovala výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (54 %) a podporu rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků (51 %). Polovina škol by uvítala vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (50 %) a to, aby se vyučující cizího jazyka orientovali v oboru, pro který se jejich žáci připravují (49 %).

Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny opatření k poklesu jejich potřebnosti. Oproti I. vlně šetření je méně potřebné především vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (pokles o 21 p. b. vůči I. vlně šetření), kvalifikovaní vyučující s aprobací pro výuku příslušného cizího jazyka (pokles o 19 p. b. vůči I. vlně šetření) či prostředky pro realizaci aktivit s různou úrovní náročnosti (pokles o 19 p. b. vůči I. vlně šetření). Naopak k nárůstu potřebnosti došlo v případě sdílení dobré praxe a síťování škol s podobným zaměřením (nárůst o 6 p. b. vůči I. vlně šetření)

Graf 92: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje cizích jazyků

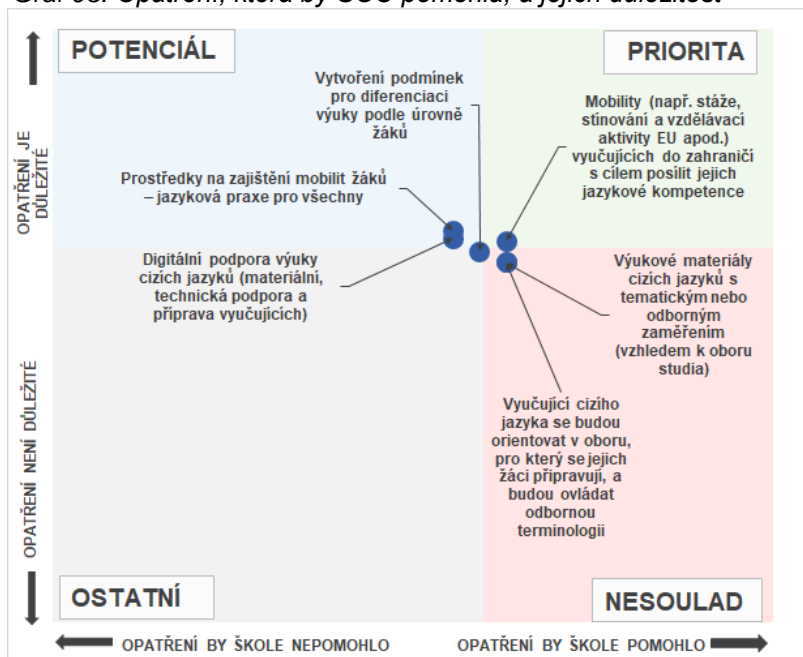

8.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim pro rozvoj cizích jazyků nejvíce pomohlo, aby se vyučující cizího jazyka orientovali v oboru, pro který se jejich žáci připravují (63 %), školy by rovněž ocenily výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením a mobility vyučujících do zahraničí (shodně 63 %). Jako potřebné dále školy označují vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (59 %), prostředky na zajištění mobilit žáků (56 %) a digitální podporu výuky cizích jazyků (56 %).

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními pro rozvoj cizích jazyků zohlednili také jejich důležitost, představují prioritu středních odborných učilišť opatření v podobě mobility vyučujících do zahraničí. Toto opatření zmiňují školy často a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako relativně důležité.

Graf 93: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

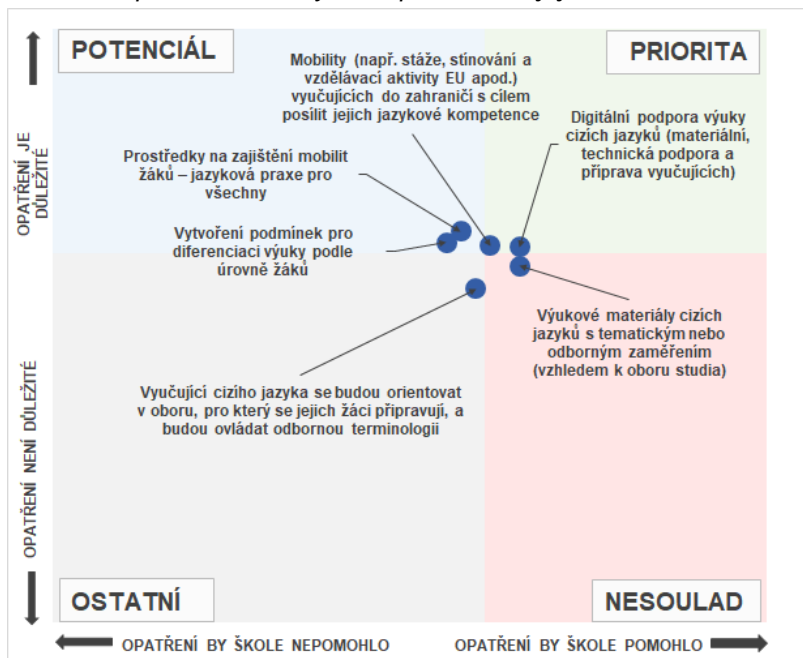
Těsně pod hranicí prioritních opatření se nachází výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením a požadavek, aby se vyučující cizího jazyka orientovali v oboru, pro který se jejich žáci připravují.

Prostředky na zajištění mobilit žáků a digitální podporu výuky cizích jazyků vyžaduje nižší podíl středních odborných učilišť než opatření prioritní, těmto opatřením je však přisuzována mírně nadprůměrná důležitost. Z tohoto důvodu pro školy představují potenciál v oblasti rozvoje cizích jazyků.

Na rozhraní mezi potenciálními a prioritními opatřeními se nachází vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků.

Střední odborné školy by nejvíce ocenily výukové materiály cizích jazyků s tematických nebo odborným zaměřením a digitální podporu výuky cizích jazyků (shodně 65 %). Za potřebné dále označují mobility vyučujících do zahraničí (61 %), požadavek, aby se vyučující cizího jazyka orientovali v oboru, pro který se jejich žáci připravují (59 %), prostředky na zajištění mobilit žáků (57 %) a vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (55 %).

Graf 94: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření pro rozvoj cizích jazyků představuje hlavní prioritu digitální podpora výuky cizích jazyků. Toto opatření školy zmiňovaly velmi často a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotily jako důležité.

Těsně pod hranicí prioritních opatření se nachází výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením.

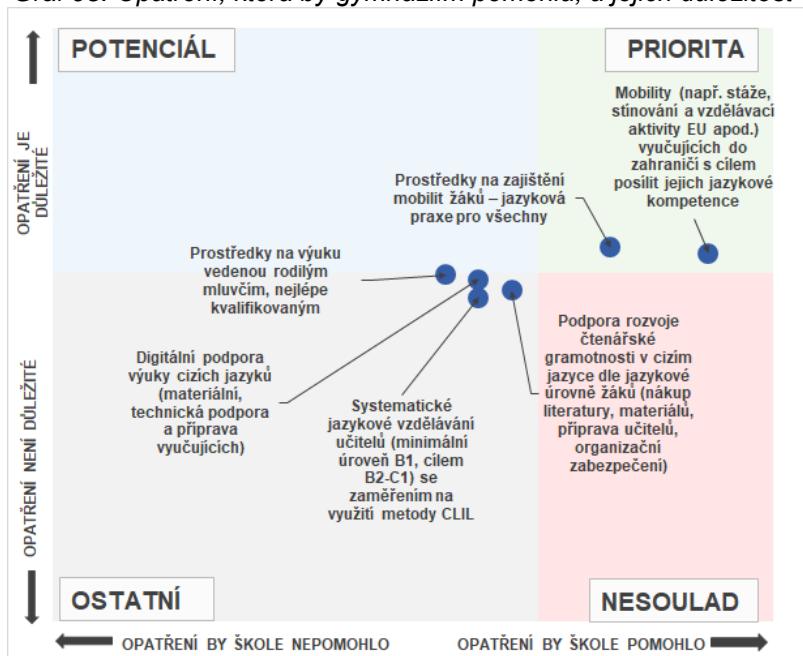
Prostředky na zajištění mobilit žáků a vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků by potřeboval nižší podíl škol než opatření prioritní. SOŠ

však těmto opatřením přisuzují nadprůměrnou důležitost, proto pro ně představují potenciál pro další rozvoj.

Na rozhraní prioritních a potenciálních opatření se nachází mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence.

Gymnázia by pro rozvoj cizích jazyků nejvíce ocenila mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (91 %), prostředky na zajištění mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny (77 %) a podporu rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků (64 %). Školy by dále uvítaly systematické jazykové vzdělávání učitelů se zaměřením na využití metody CLIL (59 %), digitální podporu výuky cizích jazyků (59 %) a prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným (55 %).

Graf 95: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Prioritami pro rozvoj jazykového vzdělávání jsou pro gymnázia mobility vyučujících do zahraničí a prostředky na zajištění mobilit žáků. Tato opatření školy zmiňovaly velmi často a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotily jako důležitá.

Naopak mezi opatření, která by školám pomohla relativně v menší míře a kterým je přisuzována spíše nižší důležitost, patří podpora rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků, systematické jazykové vzdělávání učitelů se zaměřením na využití metody CLIL, digitální podpora výuky

cizích jazyků a prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným.

8.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoje cizích jazyků“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoje cizích jazyků* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje cizích jazyků*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje cizích jazyků*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpurných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav rozvoje cizích jazyků na SOU		úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Škola využívá tradiční i moderní (aktivizační) výukové metody a jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP. (74 % škol)	Škola systematicky využívá ve výuce cizích jazyků moderní (aktivizační) výukové metody. Učitelé spolupracují při pravidelném zavádění nových metod výuky v návaznosti na DVPP. (63 % škol)	
Jazykové předmětové týmy cizích jazyků se snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s důrazem na konkrétní výstupy žáků. (56 % škol)	Digitální technologie jsou pevnou součástí výuky cizích jazyků (elektronické učebnice, online testování, e-booky, prezentace). Jsou pravidelně využívány žáky i učiteli. (56 % škol)	
Ve výuce cizích jazyků jsou používány digitální technologie zejména vyučujícími (např. jako zdroj autentických materiálů – poslech, videa). Žáci využívají technologie pouze příležitostně. (44 % škol)	Předmětové týmy cizích jazyků plně spolupracují v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků (týmová výuka). Spolupráce probíhá i s dalšími předmětovými týmy (tandemová výuka, tvorba materiálů atd.). (37 % škol)	
Nové metody výuky jsou nejen systematicky využívány, ale i sdíleny v rámci jednotlivých předmětových týmů i mezi nimi. (37 % škol)	Učitelé využívají sumativní i formativní hodnocení žáků. (37 % škol)	

Činnosti, které SOU v rámci rozvoje cizích jazyků realizují	Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podpora žáků ohrožených školním neúspěchem (doučování, konzultace) (81 % škol) ▪ Lokální mobilita žáků (např. besedy, přednášky, divadla) (67 % škol) ▪ Další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce (67 % škol) ▪ Tvorba vlastních výukových materiálů (včetně materiálů zaměřených na odborný cizí jazyk) (67 % škol) ▪ Diferenciaci výuky podle úrovně znalostí žáků (59 % škol) ▪ Výuka dalšího cizího jazyka (56 % škol) ▪ Další vzdělávání vyučujících cizího jazyka – rozvoj jazykových znalostí (56 % škol) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nízká vstupní úroveň jazykových znalostí žáků (67 % škol) ▪ Na škole nepůsobí rodilý mluvčí (67 % škol) ▪ Nízká motivovanost žáků (pro aktivní účast ve výuce, na aktivitách, k mobilitě) (63 % škol) ▪ Vysoká míra diferenciaci jazykové úrovně žáků v rámci tříd (63 % škol) ▪ Vysoká pravděpodobnost neúspěchu při podávání projektových žádostí (33 % škol) ▪ Nedostatečné technické a materiální vybavení tříd (pro výuku v souladu s plným přijetím digitálního věku) (30 % škol) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mobility (např. stáže, stínování a vzdělávací aktivity EU apod.) vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (63 % škol) ▪ Výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (vzhledem k oboru studia) (63 % škol) ▪ Vyučující cizího jazyka se budou orientovat v oboru, pro který se jejich žáci připravují, a budou ovládat odbornou terminologii (63 % škol) ▪ Vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (59 % škol) ▪ Prostředky na zajištění mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny (56 % škol) ▪ Digitální podpora výuky cizích jazyků (materiální, technická podpora a příprava vyučujících) (56 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje cizích jazyků stanovila SOU		úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Škola systematicky využívá ve výuce cizích jazyků moderní (aktivizační) výukové metody. Učitelé spolupracují při pravidelném zavádění nových metod výuky v návaznosti na DVPP. (81 % škol)	Digitální technologie jsou pevnou součástí výuky cizích jazyků (elektronické učebnice, online testování, e-booky, prezentace). Jsou pravidelně využívány žáky i učiteli. (78 % škol)	
Škola využívá tradiční i moderní (aktivizační) výukové metody a jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP. (74 % škol)	Jazykové předmětové týmy cizích jazyků se snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s důrazem na konkrétní výstupy žáků. (70 % škol)	
Efektivita výuky je pravidelně ověřována observacemi a testováním. Autoevaluace a vzájemné hodnocení mezi kolegy však není využíváno. (56 % škol)	Předmětové týmy cizích jazyků plně spolupracují v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků (týmová výuka). Spolupráce probíhá i s dalšími předmětovými týmy (tandemová výuka, tvorba materiálů atd.). (56 % škol)	
Nové metody výuky jsou nejen systematicky využívány, ale i sdíleny v rámci jednotlivých předmětových týmů i mezi nimi. (56 % škol)		

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

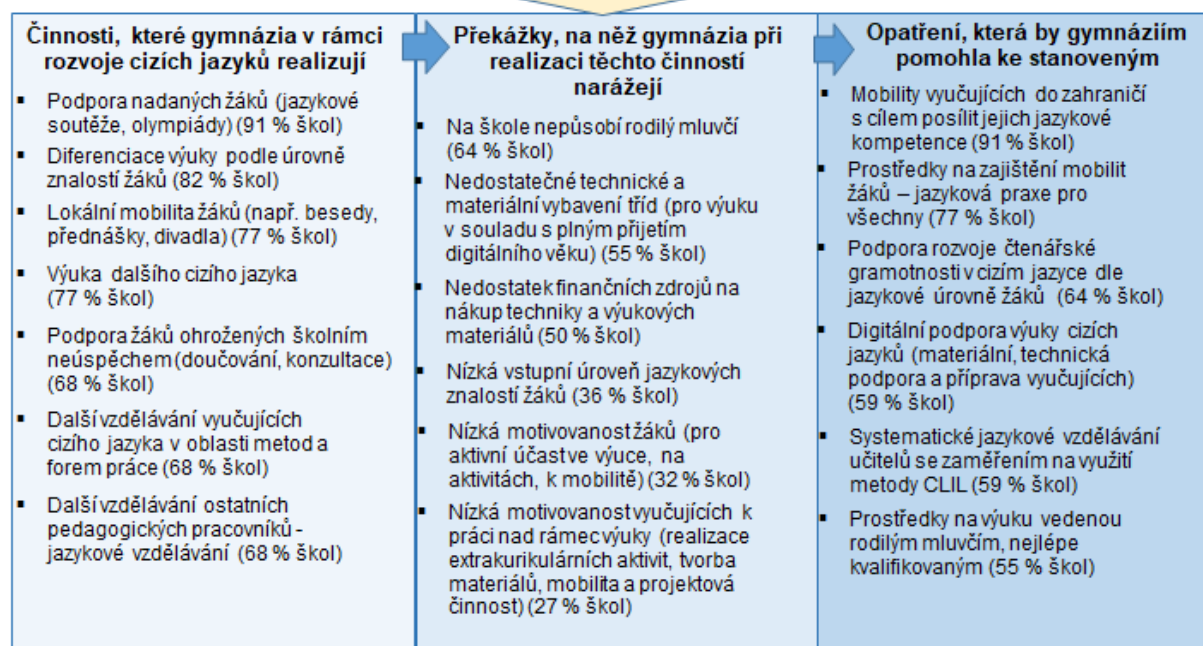
Aktuální stav rozvoje cizích jazyků na SOŠ		úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Škola využívá tradiční i moderní (aktivizační) výukové metody a jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP. (65 % škol)	Jazykové předmětové týmy cizích jazyků se snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s důrazem na konkrétní výstupy žáků. (61 % škol)	
Škola systematicky využívá ve výuce cizích jazyků moderní (aktivizační) výukové metody. Učitelé spolupracují při pravidelném zavádění nových metod výuky v návaznosti na DVPP. (59 % škol)	Digitální technologie jsou pevnou součástí výuky cizích jazyků (elektronické učebnice, online testování, e-booky, prezentace). Jsou pravidelně využívány žáky i učiteli. (59 % škol)	
Ve výuce cizích jazyků jsou používány digitální technologie zejména vyučujícími (např. jako zdroj autentických materiálů – poslech, videa). Žáci využívají technologie pouze příležitostně. (41 % škol)	Nové metody výuky jsou nejen systematicky využívány, ale i sdíleny v rámci jednotlivých předmětových týmů i mezi nimi. (41 % škol)	
Učitelé využívají sumativní i formativní hodnocení žáků. (41 % škol)	Škola stabilně nabízí extrakurikulární jazykové aktivity (doučování, kluby, příprava na jazykové zkoušky atd.) dle aktuálních možností vyučujících a zájmu žáků. (41 % škol)	

Činnosti, které SOŠ v rámci rozvoje cizích jazyků realizují	Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům
<ul style="list-style-type: none"> Podpora žáků ohrožených školním neúspěchem (doučování, konzultace) (82 % škol) Tvorba vlastních výukových materiálů (včetně materiálů zaměřených na odborný cizí jazyk) (69 % škol) Lokální mobilita žáků (např. besedy, přednášky, divadla) (67 % škol) Výuka dalšího cizího jazyka (67 % škol) Další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce (65 % škol) Podpora nadaných žáků (jazykové soutěže, olympiády) (65 % škol) 	<ul style="list-style-type: none"> Nízká vstupní úroveň jazykových znalostí žáků (69 % škol) Vysoká míra diferenciacce jazykové úrovně žáků v rámci tříd (57 % škol) Nízká motivovanost žáků (pro aktivní účast ve výuce, na aktivitách, k mobilitě) (55 % škol) Na škole nepůsobí rodilí mluvčí (53 % škol) Vysoká pravděpodobnost neúspěchu při podávání projektových žádostí (41 % škol) Nedostatečné technické a materiální vybavení tříd (pro výuku v souladu s plným přijetím digitálního věku) (37 % škol) 	<ul style="list-style-type: none"> Výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (vzhledem k oboru studia) (65 % škol) Digitální podpora výuky cizích jazyků (materiální, technická podpora a příprava vyučujících) (65 % škol) Mobility (např. stáže, stínování a vzdělávací aktivity EU apod.) vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (61 % škol) Vyučující cizího jazyka se budou orientovat v oboru, pro který se jejich žáci připravují, a budou ovládat odbornou terminologií (59 % škol) Prostředky na zajištění mobility žáků – jazyková praxe pro všechny (57 % škol) Vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (55 % škol)

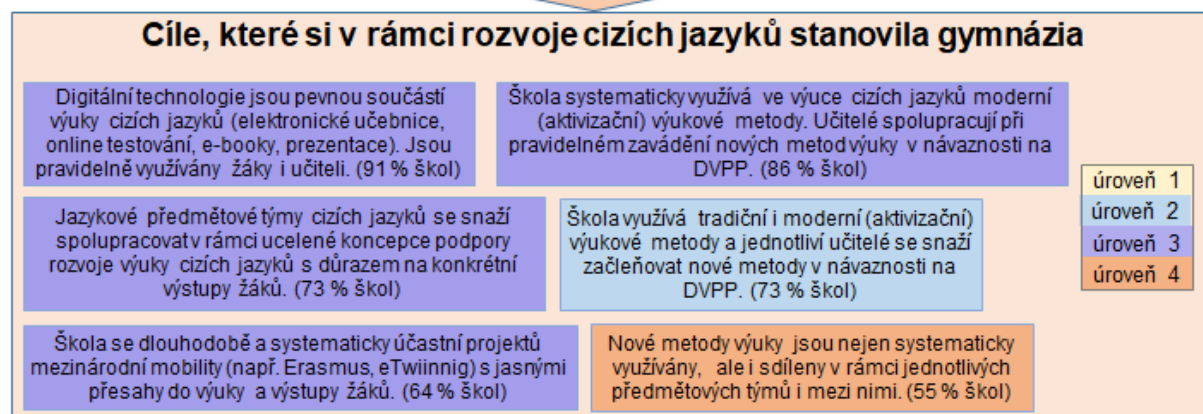
Cíle, které si v rámci rozvoje cizích jazyků stanovily SOŠ		úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Digitální technologie jsou pevnou součástí výuky cizích jazyků (elektronické učebnice, online testování, e-booky, prezentace). Jsou pravidelně využívány žáky i učiteli. (80 % škol)	Škola systematicky využívá ve výuce cizích jazyků moderní (aktivizační) výukové metody. Učitelé spolupracují při pravidelném zavádění nových metod výuky v návaznosti na DVPP. (76 % škol)	
Jazykové předmětové týmy cizích jazyků se snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s důrazem na konkrétní výstupy žáků. (71 % škol)	Škola využívá tradiční i moderní výukové metody a jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP. (67 % škol)	
Předmětové týmy cizích jazyků plně spolupracují v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků (týmová výuka). Spolupráce probíhá i s dalšími předmětovými týmy (tandemová výuka, tvorba materiálů atd.). (59 % škol)	Nové metody výuky jsou nejen systematicky využívány, ale i sdíleny v rámci jednotlivých předmětových týmů i mezi nimi. (55 % škol)	
	Škola stabilně nabízí extrakurikulární jazykové aktivity (doučování, kluby, příprava na jazykové zkoušky atd.) dle aktuálních možností vyučujících a zájmu žáků. (55 % škol)	

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje cizích jazyků na gymnáziích

Cíle, které si v rámci rozvoje cizích jazyků stanovila gymnázia

*Každé schéma zobrazuje prvních 5-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

9 Digitální kompetence a rozvoj ICT infrastruktury

V dnešní době se setkáváme s digitálními technologiemi téměř na každém kroku a dá se předpokládat, že digitální kompetence budou v různé míře potřeba jak k práci, učení i k běžnému životu. Tato oblast je specifická svojí rychlostí změn a pokroku, a tedy i seznam jednotlivých kompetencí je často obměňován.

Digitální kompetence chápeme jako průřezové klíčové kompetence, tj. kompetence, bez kterých není možné rozvíjet u dětí a žáků plnohodnotně další klíčové kompetence. Jejich základní charakteristikou je aplikace – využití digitálních technologií při nejrůznějších činnostech, při řešení nejrůznějších problémů. Z toho plyne i jejich proměnlivost v čase v závislosti na tom, jak se mění způsob a šíře využívání digitálních technologií ve společnosti a v životě člověka.

S touto oblastí se ještě úzce pojí pojem **Informatické myšlení**, které je zjednodušeně řečeno schopností myslet jako informatik při řešení problémů. V mnoha oblastech se žáci učí použít hotové postupy řešení, v informatice se soustředí na samotnou schopnost hledání vlastního řešení a také na jeho efektivitu. Informaticky myslící člověk ve svém životě odhaluje rutinní postupy a snaží se je optimalizovat, aby mu nezabíraly tolik času, a automatizovat je tak, aby se místo nich mohl věnovat třeba rodině nebo koníčkům.

Jedním z hlavních východisek je národní dokument [Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020](#), který definuje základní směry v této oblasti:

- nediskriminační přístup k digitálním vzdělávacím zdrojům,
- podmínky pro rozvoj digitální gramotnosti a informatického myšlení žáků,
- podmínky pro rozvoj digitální gramotnosti a informatického myšlení učitelů,
- budování a obnova digitální vzdělávací infrastruktury,
- inovační postupy, sledování, hodnocení a šíření jejich výsledků,
- systém podporující rozvoj škol v oblasti integrace digitálních technologií do výuky a do života školy,
- porozumění veřejnosti cílům a procesům integrace digitálních technologií do vzdělávání.

Na tento dokument navazuje Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+, která se také bude zaměřovat na implementaci DT do výuky, posilování digitálních kompetencí u pedagogů a snižování nerovností a prevenci vzniku digitální propasti.

Když mluvíme o implementaci digitálních technologií do výuky a zvyšování digitálních kompetencí, máme tím na mysli vše výše zmíněné, a to průřezově napříč celým vzdělávacím procesem. Je nutné si uvědomovat, že digitální technologie nestačí pouze používat, ale bude potřeba je chápat. Ve školách musíme vychovat nastupující generaci, která nebude pouze uživatelem, ale také tvůrcem našeho digitálního světa a bude se velice dobře orientovat v oblasti robotizace, programování a informatického myšlení. V dnešní digitální době je potřeba vědět, že digitální technologie transformují vlastně všechny obory, a proto je plánována modernizace rámcových vzdělávacích programů (RVP), která s velkou pravděpodobností rozšíří požadavky na informační myšlení a digitální gramotnost. Do výuky informatiky by se tak měli dostat například základy programování, algoritmizace nebo i základy počítačových sítí. Klasická výuka tabulkových a textových procesorů tak bude muset ustoupit do jiných předmětů, kde tyto aplikace budou použity jako prostředek pro dosažení výukového cíle. Kromě jiného by inovace měla spočívat také v použití moderních výukových metod, individualizace, týmové spolupráce a podobně, což vede ke zvýšení nároků na pedagogy a celý manažerský proces vedení a řízení výchovně vzdělávacího procesu v každé škole.

Hlavní zjištění

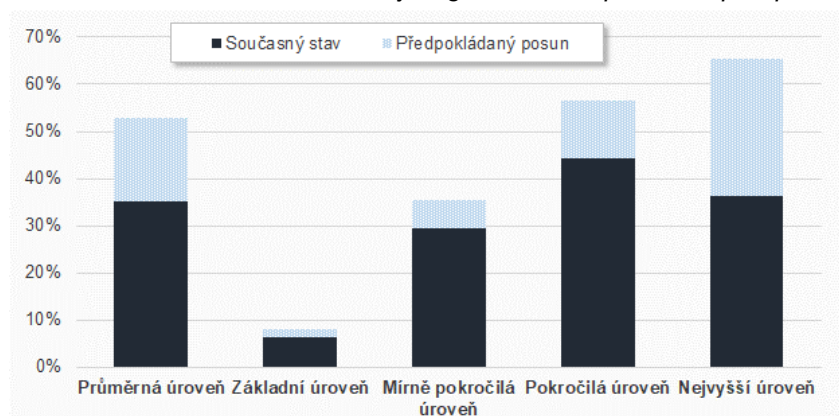
- Pokud jde o rozvoj škol v oblasti digitální kompetence v Ústeckém kraji, v nejvyšší míře jsou vykonávány aktivity patřící do pokročilé úrovně. V této úrovni většina učitelů plánuje způsoby integrace digitálních technologií do připravovaných vzdělávacích aktivit. V nižší míře jsou realizovány aktivity z nejvyšší úrovně, kdy je digitální výuka ve výuce využívána zcela běžně, a dále z mírně pokročilé úrovně, ve které škola usiluje o využívání digitálních technologií ve výuce i jiných předmětů. Školy se plánují posouvat především v rámci nejvyšší úrovně. Oproti II. vlně šetření školy vykazují navýšení činností v rámci nejvyšší úrovně a pokročilé úrovně. Ke snížení realizace činností došlo u základní úrovně.
- V rámci rozvoje digitálních kompetencí střední a vyšší odborné školy nejčastěji využívají ICT i v jiných předmětech než infromatických a pedagogové získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky. Ve značné míře škola motivuje žáky i pedagogy k účelnému používání ICT a podporuje pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT. Na více než třech čtvrtinách škol pedagogové plánují výuku s použitím ICT a nových výukových metod. Dále školy nastavují pravidla použití ICT prostřednictvím školního řádu, pedagogové mezi sebou sdílejí znalosti a zkušenosti v oblasti ICT a školy rozvíjí ICT kompetence u svých zaměstnanců pomocí průběžného vzdělávání. Oproti II. vlně šetření došlo u většiny realizovaných aktivit k navýšení podílu škol, které tyto aktivity realizovaly.
- V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj digitálních kompetencí na středních a vyšších odborných školách, se školy v Ústeckém kraji nejčastěji setkávají s nedostatečnými financemi či prostory pro organizování a vedení nepovinných předmětů a nedostatečným vzděláním pedagogů na škole v oblasti ICT. Oproti II. vlně šetření téměř u všech překážek poklesl podíl škol, který se s nimi setkává. K nejvyššímu snížení došlo u nedostatečných či neodpovídajících prostor či vybavení školy, nedostatečného SW vybavení školy a nedostatečného vzdělání pedagogů na škole v oblasti ICT.
- V oblasti rozvoje digitálních kompetencí v Ústeckém kraji by školy nejčastěji potřebovaly pořízování licencí k aplikacím a aktualizace a vybavení ICT učeben digitálními technologiemi a multimediální technikou. Ve značné míře by školy uvítaly také vysokorychlostní připojení školy k internetu, vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou či technickou podporu - správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady, audity. Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny opatření k poklesu jejich potřebnosti.

9.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o rozvoj škol v oblasti digitální kompetence v Ústeckém kraji, v nejvyšší míře jsou vykonávány aktivity patřící do pokročilé úrovně (44 %). V této úrovni většina učitelů plánuje způsoby integrace digitálních technologií do připravovaných vzdělávacích aktivit. V nižší míře jsou realizovány aktivity z nejvyšší úrovně (36 %), kdy je digitální výuka ve výuce využívána zcela běžně, a dále z mírně pokročilé úrovně (30 %), ve které škola usiluje o využívání digitálních technologií ve výuce i jiných předmětů. V nejnižší míře jsou vykonávány aktivity ze základní úrovně (6 %).

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti rozvoje digitálních kompetencí, plánují rozvoj činností především v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 29 p. b.), čímž deklarují zájem o celkové využití digitální technologie ve výuce všech předmětů. Nižší posun lze předpokládat v pokročilé úrovni (předpokládaný posun o 12 p. b.) a v mírně pokročilé úrovni (předpokládaný posun o 6 p. b.).

Graf 96: Současná úroveň rozvoje digitálních kompetencí a předpokládaný posun

Základní úroveň – digitální technologie jsou ve výuce používány sporadicky a většinou s nimi pracuje pouze učitel. Žáci využívají digitální technologie pouze ve výuce informatických předmětů. Učitelé mají k dispozici pouze limitované digitální zdroje. Škola vlastní výukové materiály netvoří.

Mírně pokročilá úroveň – škola usiluje o využívání digitálních technologií ve výuce i jiných předmětů, než je informatika. Žáci využívají digitální

technologie v jiných předmětech, než je informatika, pouze sporadicky. Na škole působí ICT metodik a koordinátor, který vytváří plán nákupu a začlenění digitálních technologií do výuky.

Pokročilá úroveň – většina učitelů detailně plánuje způsoby integrace digitálních technologií do připravovaných vzdělávacích aktivit. Žáci jsou podporováni ve využívání digitálních technologií i v jiných předmětech, než je informatika. Ve výuce i mimo ni se využívají komunikační nástroje, které jsou používány pro řešení problémů, spolupráci a tvorbu společných výstupů.

Nejvyšší úroveň – digitální technologie jsou ve výuce využívány zcela běžně všemi účastníky dle stanovených pravidel, která reagují na aktuální potřeby školy a výuky. Na škole je zavedena banka digitálních učebních materiálů, které jsou sdílené mezi pedagogy napříč všemi předměty i mezi pedagogy a žáky. Učební materiály jsou průběžně obměňovány a doplňovány.

Oproti II. vlně šetření (v I. vlně šetření se úroveň digitálních kompetencí neměřila) školy vykazují navýšení činností v rámci nejvyšší úrovně (nárůst o 17 p. b.) a pokročilé úrovně (nárůst o 13 p. b.). Naopak ke snížení realizace činností došlo u základní úrovně (pokles o 6 p. b.).

Graf 97: Srovnání současné úrovně rozvoje digitálních kompetencí

Základní úroveň – digitální technologie jsou ve výuce používány sporadicky a většinou s nimi pracuje pouze učitel. Žáci využívají digitální technologie pouze ve výuce informatických předmětů. Učitelé mají k dispozici pouze limitované digitální zdroje. Škola vlastní výukové materiály netvoří.

Mírně pokročilá úroveň – škola usiluje o využívání digitálních technologií ve výuce i jiných předmětů, než je informatika. Žáci využívají digitální technologie

v jiných předmětech, než je informatika, pouze sporadicky. Na škole působí ICT metodik a koordinátor, který vytváří plán nákupu a začlenění digitálních technologií do výuky.

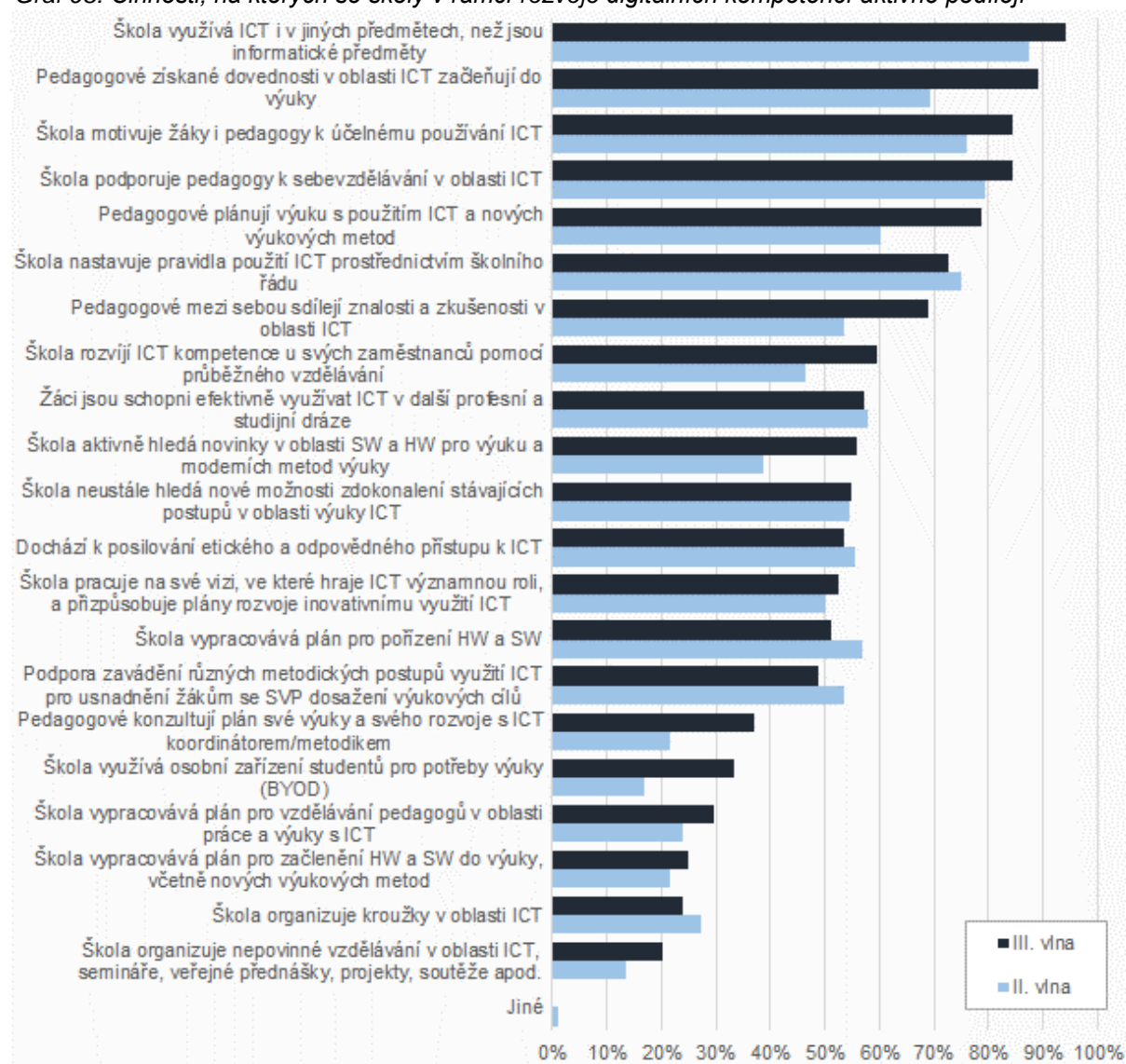
Pokročilá úroveň – většina učitelů detailně plánuje způsoby integrace digitálních technologií do připravovaných vzdělávacích aktivit. Žáci jsou podporováni ve využívání digitálních technologií i v jiných předmětech, než je informatika. Ve výuce i mimo ni se využívají komunikační nástroje, které jsou používány pro řešení problémů, spolupráci a tvorbu společných výstupů.

Nejvyšší úroveň – digitální technologie jsou ve výuce využívány zcela běžně všemi účastníky dle stanovených pravidel, která reagují na aktuální potřeby školy a výuky. Na škole je zavedena banka digitálních učebních materiálů, které jsou sdílené mezi pedagogy napříč všemi předměty i mezi pedagogy a žáky. Učební materiály jsou průběžně obměňovány a doplňovány.

9.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci rozvoje digitálních kompetencí střední a vyšší odborné školy nejčastěji využívají ICT i v jiných předmětech než informatických (94 %) a pedagogové získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky (89 %).

Graf 98: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje digitálních kompetencí aktivně podílejí

Pozn. data za první vlnu šetření nejsou k dispozici.

Ve značné míře škola motivuje žáky i pedagogy k účelnému používání ICT a podporuje pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT (shodně 85 %). Na více než třech čtvrtinách škol pedagogové plánují výuku s použitím ICT a nových výukových metod (79 %). Dále školy nastavují pravidla použití ICT prostřednictvím školního řádu (73 %), pedagogové mezi sebou sdílejí znalosti a zkušenosti v oblasti ICT

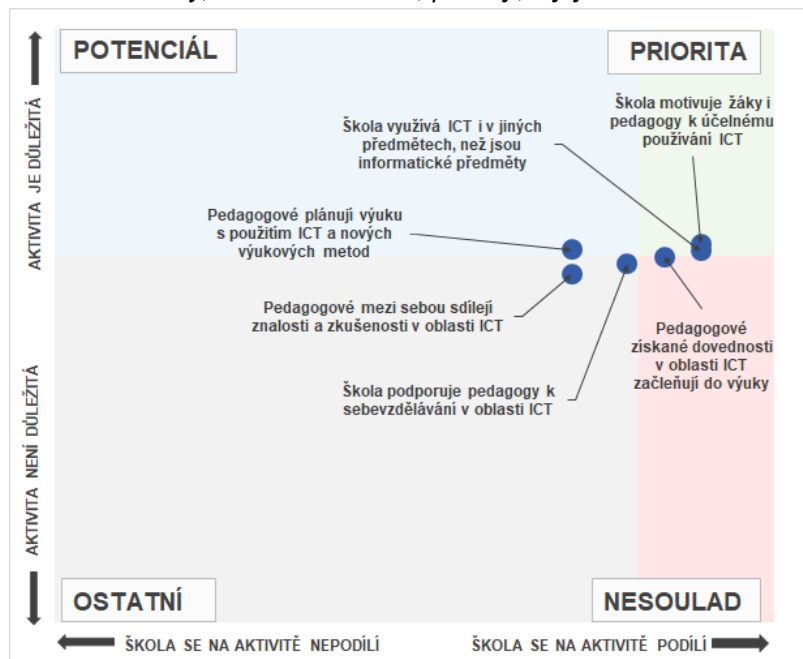
(69 %) a školy rozvíjí ICT kompetence u svých zaměstnanců pomocí průběžného vzdělávání (60 %). Z ostatních aktivit pro rozvoj digitálních kompetencí realizuje více než pětina škol v Ústeckém kraji.

Oproti II. vlně šetření došlo u většiny realizovaných aktivit k navýšení podílu škol, které tyto aktivity realizovaly. K nejvyššímu navýšení došlo u začleňování získaných dovedností v oblasti ICT do výuky (nárůst o 20 p. b.), plánování výuky s použitím ICT a nových výukových metod (nárůst o 18 p. b.), aktivního vyhledávání novinek v oblasti SW a HW pro výuku a moderních metod výuky (nárůst o 17 p. b.), sdílení znalostí a zkušeností v oblasti ICT (nárůst o 16 p. b.) a využívání osobních zařízení studentů pro potřeby výuky (nárůst o 16 p. b.). K žádné změně nedošlo u neustálého hledání nových možností zdokonalení stávajících postupů v oblasti výuky ICT a k mírnému poklesu došlo v případě vypracovávání plánu pro pořízení HW a SW (pokles o 6 p. b.).

9.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti rozvoje digitálních kompetencí nejčastěji motivují žáky i pedagogy k účelnému používání ICT a využívají ICT i v jiných předmětech než informatických (shodně 90 %). Pedagogové získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky (85 %) a školy podporují pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT (79 %). Na necelých třech čtvrtinách škol pedagogové plánují výuku s použitím ICT a nových výukových metod a sdílejí mezi sebou znalosti a zkušenosti v oblasti ICT (shodně 72 %).

Graf 99: Aktivity, na nichž se SOU, podílejí, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritou pro střední odborná učiliště je motivování žáků i pedagogů k účelnému používání ICT a využívání ICT i v jiných předmětech než informatických. Tyto aktivity realizuje nejvyšší podíl SOU, který jim přisuzuje také mírně nadprůměrnou důležitost. Na spodní hranici prioritních aktivit se nachází začleňování získaných dovedností v oblasti ICT do výuky.

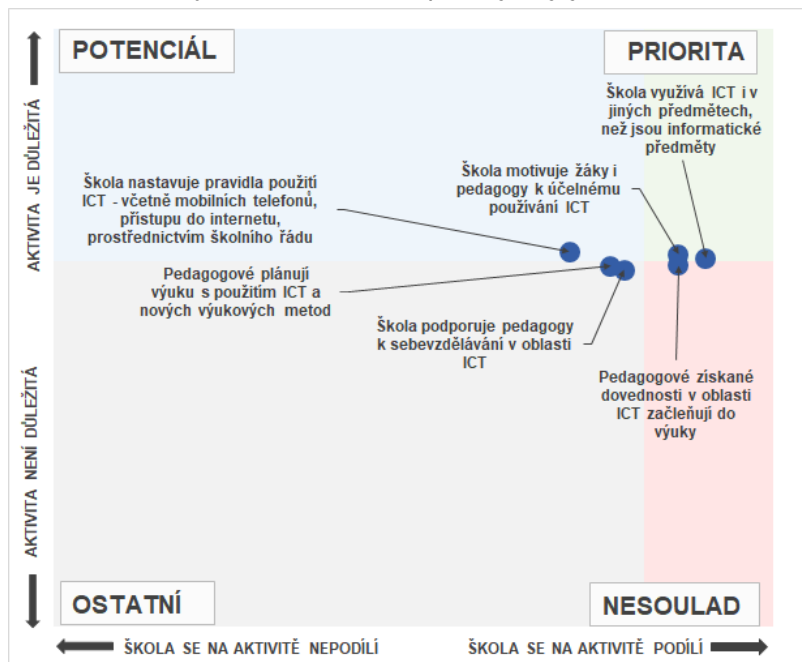
Plánování výuky s použitím ICT a nových výukových metod představuje určitý potenciál dalšího rozvoje. Tuto aktivitu realizuje nižší podíl škol než

aktivity prioritní, ale školy jí přiřkládají nadprůměrnou důležitost.

Těsně pod hranicí potenciálu se nachází podporování pedagogů k sebevzdělávání v oblasti ICT a sdílení znalostí a zkušeností v oblasti ICT mezi pedagogy.

Střední odborné školy pro rozvoj digitálních kompetencí nejčastěji využívají ICT i v jiných předmětech než informatických (91 %). Značná část škol motivuje žáky i pedagogy k účelnému používání ICT a pedagogové získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky (shodně 87 %). Školy dále podporují pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT (79 %), pedagogové plánují výuku s použitím ICT a nových výukových metod (77 %) a školy nastavují pravidla použití ICT – včetně mobilních telefonů, přístupu do internetu, prostřednictvím školního řádu (72 %).

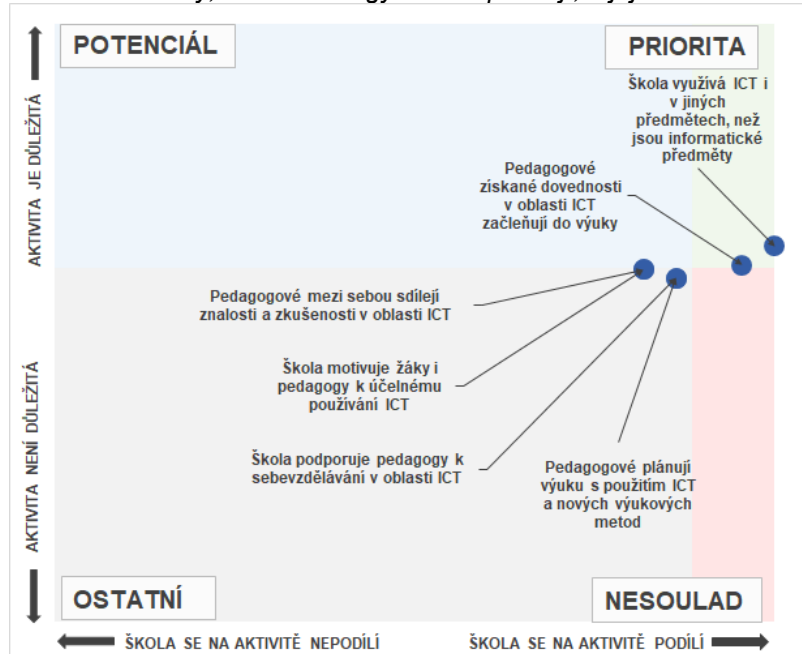
Graf 100: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Těsně pod hranicí potenciálu se nachází plánování výuky s použitím ICT a nových výukových metod a podpora pedagogů k sebevzdělávání v oblasti ICT.

Všechna **gymnázia** v rámci rozvoje digitálních kompetencí využívají ICT i v jiných předmětech než v infromatických (100 %). Převážná většina gymnázií také uvádí, že jejich pedagogové získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky (95 %) a plánují výuku s použitím ICT a nových výukových metod (86 %). Ve značné míře dále gymnázia podporují pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT (86 %), motivují žáky i pedagogy k účelnému používání ICT (82 %) a pedagogové mezi sebou sdílejí znalosti a zkušenosti v oblasti ICT (82 %).

Graf 101: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

aktivita prioritní a zároveň jsou školami hodnocené jako spíše méně důležité.

Prioritou v oblasti digitálních kompetencí je využívání ICT i v jiných předmětech než infromatických a motivace žáků i pedagogů k účelnému používání ICT. Tyto aktivity realizuje vysoký podíl škol, který je považuje za důležité. Těsně pod hranicí prioritních aktivit se nachází začleňování získaných dovedností v oblasti ICT do výuky.

Potenciál pro rozvoj digitálních kompetencí představuje nastavování pravidla použití ICT prostřednictvím školního řádu. Tuto aktivitu realizuje nižší podíl škol než aktivity prioritní, ale je považována za důležitou.

Prioritou je pro gymnázia využívání ICT i v jiných předmětech, než jsou infromatické, a začleňování získaných dovedností v oblasti ICT do výuky. Tyto aktivity realizuje vysoký podíl škol, který je považuje za důležité.

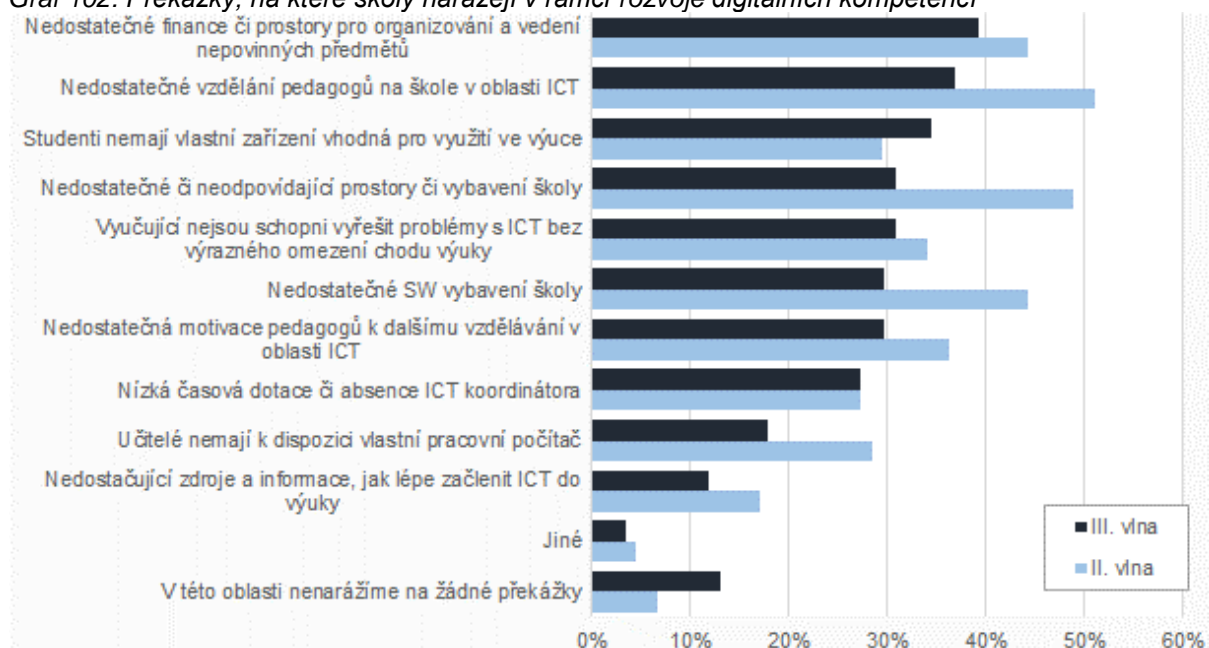
V blízkosti spodní hranice aktivit představujících potenciál pro další rozvoj se nachází sdílení znalosti a zkušenosti v oblasti ICT mezi pedagogy, motivace žáků i pedagogů k účelnému používání ICT, podpora pedagogů k sebevzdělávání v oblasti ICT a plánování výuky s použitím ICT a nových výukových metod. Tyto aktivity jsou realizovány v menší míře než

9.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj digitálních kompetencí na středních a vyšších odborných školách, se školy v Ústeckém kraji nejčastěji setkávají s nedostatečnými financemi či prostory pro organizování a vedení nepovinných předmětů (39 %) a nedostatečným vzděláním pedagogů na škole v oblasti ICT (37 %). Školy dále naráží na problém se studenty, kteří nemají vlastní zařízení vhodná pro využití ve výuce (35 %) a necelá třetina škol označuje za problematické nedostatečné či neodpovídající prostory či vybavení školy (31 %), neschopnost vyučujících vyřešit problémy s ICT bez výrazného omezení chodu výuky (31 %), nedostatečné SW vybavení školy (30 %) a nedostatečnou motivaci pedagogů k dalšímu vzdělávání v oblasti ICT (30 %).

Oproti II. vlně šetření téměř u všech překážek poklesl podíl škol, který se s nimi setkávají. K nejvyššímu snížení došlo u nedostatečných či neodpovídajících prostor či vybavení školy (pokles o 18 p. b.), nedostatečného SW vybavení školy (pokles o 15 p. b.) a nedostatečného vzdělání pedagogů na škole v oblasti ICT (pokles o 14 p. b.). K mírnému zhoršení situace došlo v případě, kdy studenti nemají vlastní zařízení vhodná pro využití ve výuce (nárůst o 5 p. b.).

Graf 102: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje digitálních kompetencí

Pozn. data za první vlnu šetření nejsou k dispozici.

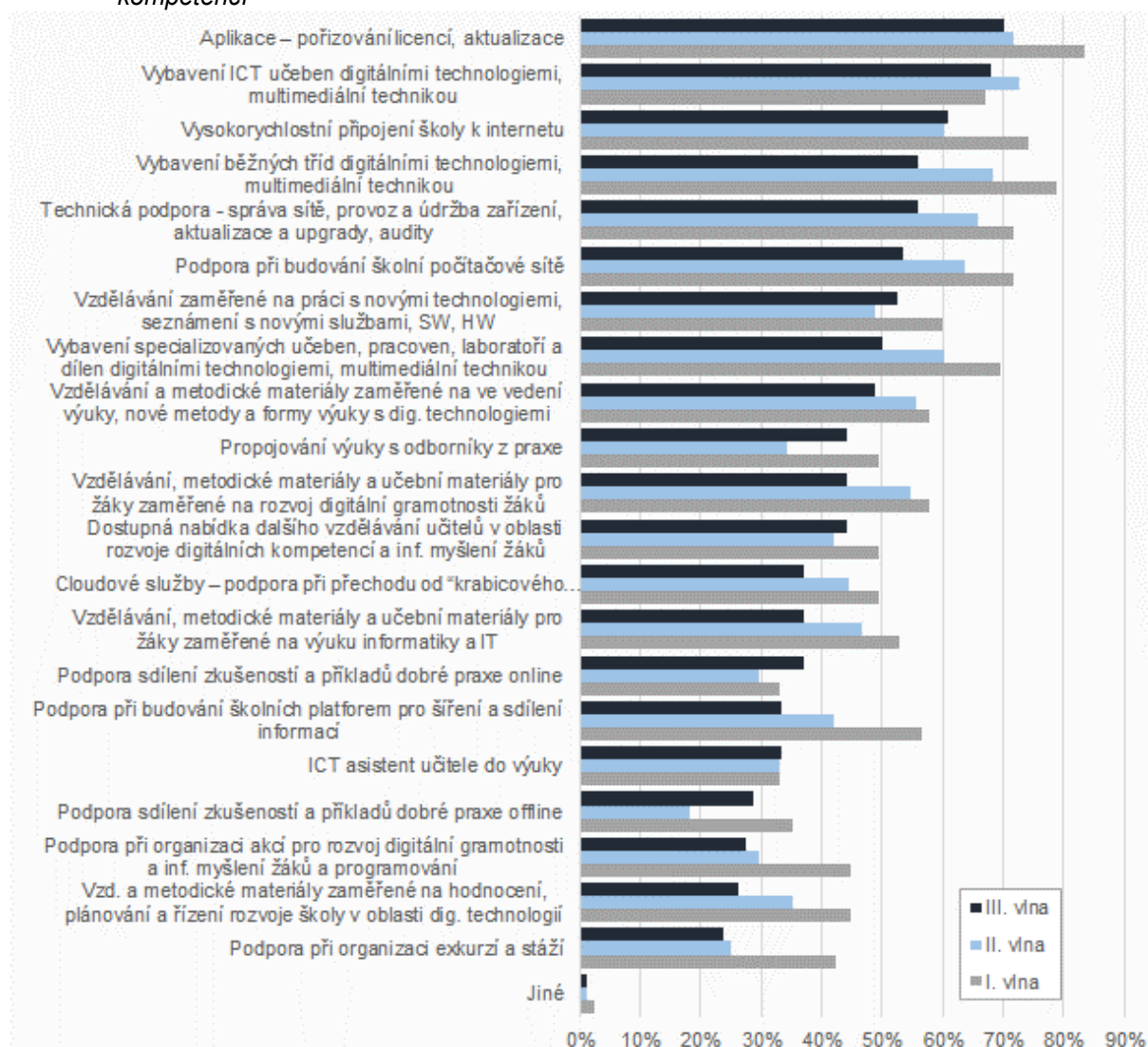
9.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V oblasti rozvoje digitálních kompetencí v Ústeckém kraji by školy nejčastěji potřebovaly pořízení licencí k aplikacím a jejich aktualizace (70 %) a vybavení ICT učeben digitálními technologiemi a multimediální technikou (68 %). Ve značné míře by školy uvítaly také vysokorychlostní připojení školy k internetu (61 %), vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou (56 %) či technickou podporu – správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady, audits (56 %). Alespoň polovina škol by ocenila podporu při budování školní počítačové sítě (56 %), vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, seznámení s novými službami, SW, HW (52 %), a vybavení specializovaných učeben, pracoven, laboratoří a dílen digitálními technologiemi, multimediální technikou (50 %). Ostatní opatření by ocenila více než čtvrtina škol.

Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny opatření k poklesu jejich potřebnosti. Oproti I. vlně šetření se situace zlepšila především v případě vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou (pokles o 23 p. b. vůči I. vlně šetření), podpory při budování školních platform pro šíření a sdílení informací (pokles o 23 p. b. vůči I. vlně šetření), vybavení specializovaných učeben, pracoven, laboratoří a dílen digitálními technologiemi, multimediální technikou (pokles o 19 p. b. vůči I. vlně šetření), vzdělávacích a metodických materiálů zaměřených na hodnocení, plánování a řízení

rozvoje školy v oblasti digitálních technologií (pokles o 19 p. b. vůči I. vlně šetření) a podpory při organizaci exkurzí a stáží (pokles o 19 p. b. vůči I. vlně šetření).

Graf 103: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje digitálních kompetencí

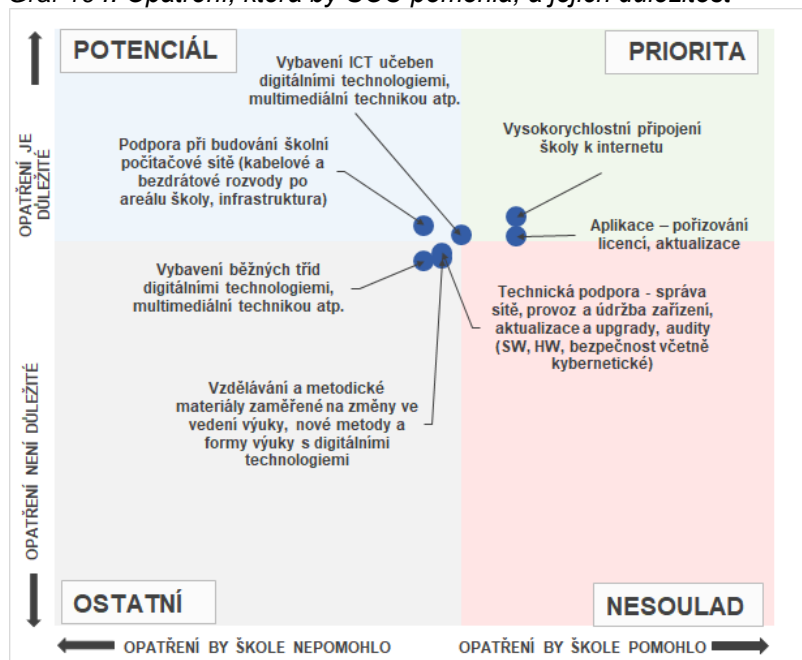

9.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim pro rozvoj digitálních kompetencí nejvíce pomohlo vysokorychlostní připojení školy k internetu, pořizování licencí k aplikacím a jejich aktualizace (shodně 64 %) a vybavení ICT učeben digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (56 %). Více než polovina škol dále považuje za potřebné vzdělávání a metodické materiály zaměřené na změny ve vedení výuky, nové metody a formy výuky s digitálními technologiemi (54 %), technickou podporu (54 %), podporu při budování školní počítačové sítě (51 %) a vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (51 %).

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními pro rozvoj digitálních kompetencí zohlednili také jejich důležitost, představuje prioritu vysokorychlostní připojení školy k internetu, pořizování licencí k aplikacím a jejich aktualizace. Tato opatření zmiňují školy nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako velmi důležitá.

Graf 104: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

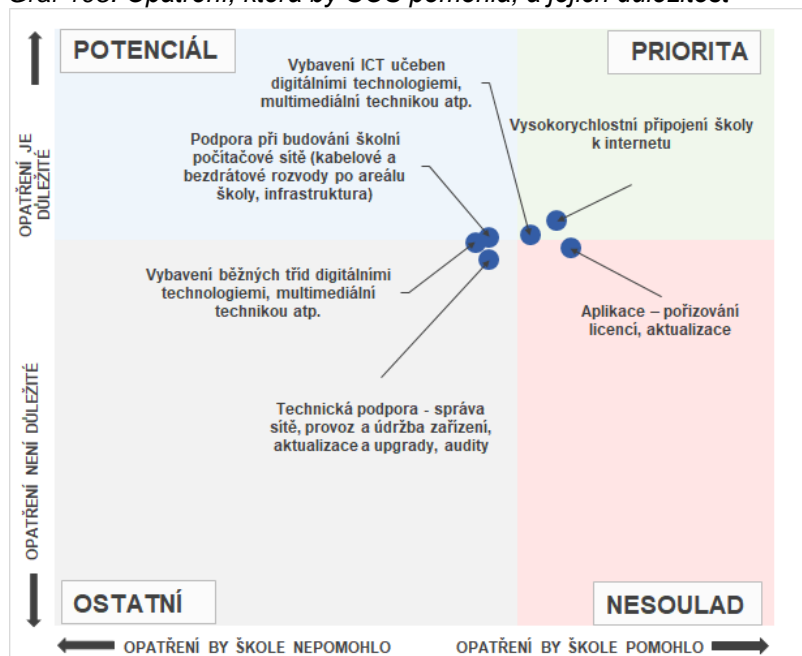
Vybavení ICT učeben digitálními technologiemi a multimediální technikou a podporu při budování školní počítačové sítě vyžaduje nižší podíl středních odborných učilišť než opatření prioritní, těmto opatřením je však přisuzována vyšší nebo alespoň průměrná důležitost. Z tohoto důvodu pro školy představují potenciál v oblasti rozvoje digitálních kompetencí.

Opatření v podobě technické podpory, vzdělávání a metodických materiálů zaměřených na změny ve vedení výuky a také vybavení běžných tříd digitálními technologiemi se ocitají pod hranicí potenciálu. Pomohla by obdobnému podílu škol,

nicméně jsou považována za mírně podprůměrně důležitá.

Střední odborné školy by nejvíce ocenily pořizování licencí k aplikacím a jejich aktualizace (72 %) a vysokorychlostní připojení školy k internetu (70 %). Dvě třetiny škol by uvítaly vybavení ICT učeben digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (66 %). Za potřebnou dále školy považují podporu při budování školní počítačové sítě a technickou podporu (shodně 60 %) a vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (58 %).

Graf 105: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření rozvoje digitálních kompetencí představují největší priority vysokorychlostní připojení školy k internetu a vybavení ICT učeben digitálními technologiemi a multimediální technikou. Tato opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotily jako velice důležitá.

Těsně pod hranicí prioritních opatření se nachází pořizování licencí k aplikacím a jejich aktualizace.

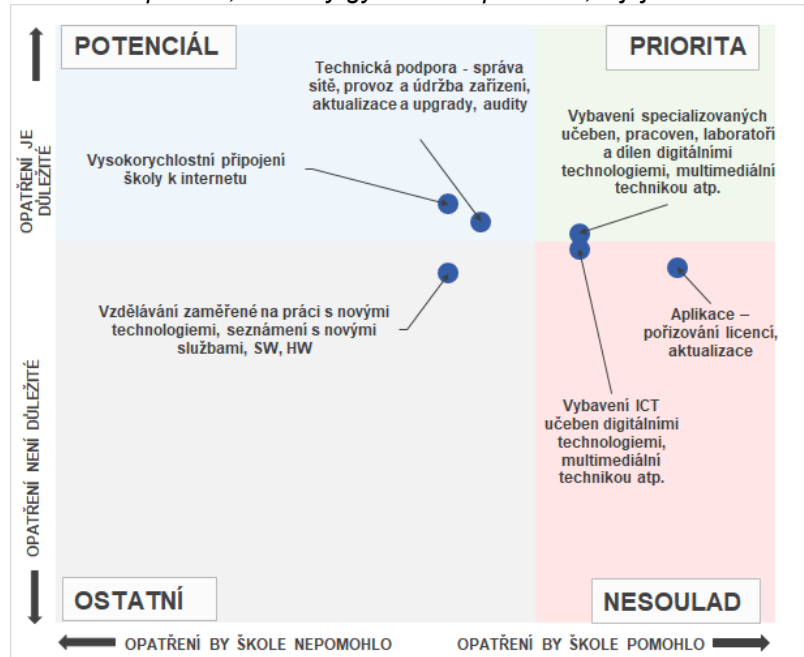
Podporu při budování školní počítačové sítě a vybavení běžných tříd digitálními techno-

logiemi, multimediální technikou atp. lze označit za určitý potenciál dalšího rozvoje. Tato opatření jsou zmiňována v relativně menší míře, ale jsou považována za spíše důležitá. Pod hranicí potenciálu se nachází technická podpora.

Gymnázia by pro rozvoj digitálních kompetencí nejvíce ocenila pořizování licencí k aplikacím a jejich aktualizace (86 %). Necelé tři čtvrtiny gymnázií by potřebovaly vybavení ICT učeben, specializovaných

učeben a pracoven digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (shodně 73 %). Více než polovina škol považuje za potřebnou technickou podporu (59 %), vysokorychlostní připojení školy k internetu a vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi (shodně 55 %).

Graf 106: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Vybavení specializovaných učeben, pracoven, laboratoří a dílen digitálními technologiemi a multimediální technikou představuje prioritu gymnázií. Toto opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotily jako důležité.

Těsně pod hranicí prioritních opatření se nachází vybavení ICT učeben digitálními technologiemi a multimediální technikou.

V největší míře označují školy za potřebné pořizování licencí k aplikacím a jejich aktualizace, toto opatření je však považováno za relativně méně důležité.

Technickou podporu a vysokorychlostní připojení školy k internetu sice školy zmiňovaly v menší míře, ale tato opatření považují za nadprůměrně důležitá. Představují tak určitý potenciál dalšího rozvoje.

Vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi je zmiňováno nižším podílem škol a zároveň je mu přikládána i nižší důležitost.

9.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoje digitálních kompetencí“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoje digitálních kompetencí* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje digitálních kompetencí*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje digitálních kompetencí*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav rozvoje digitálních kompetencí na SOU

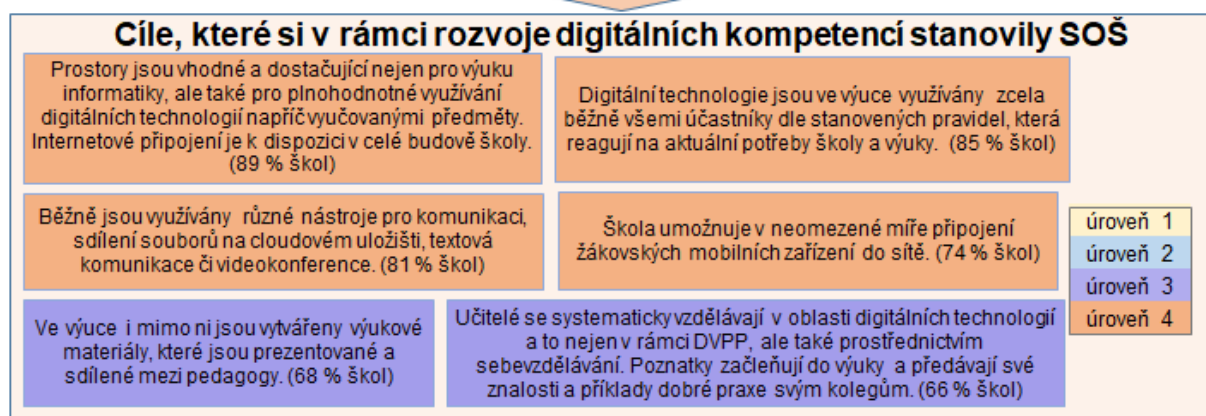
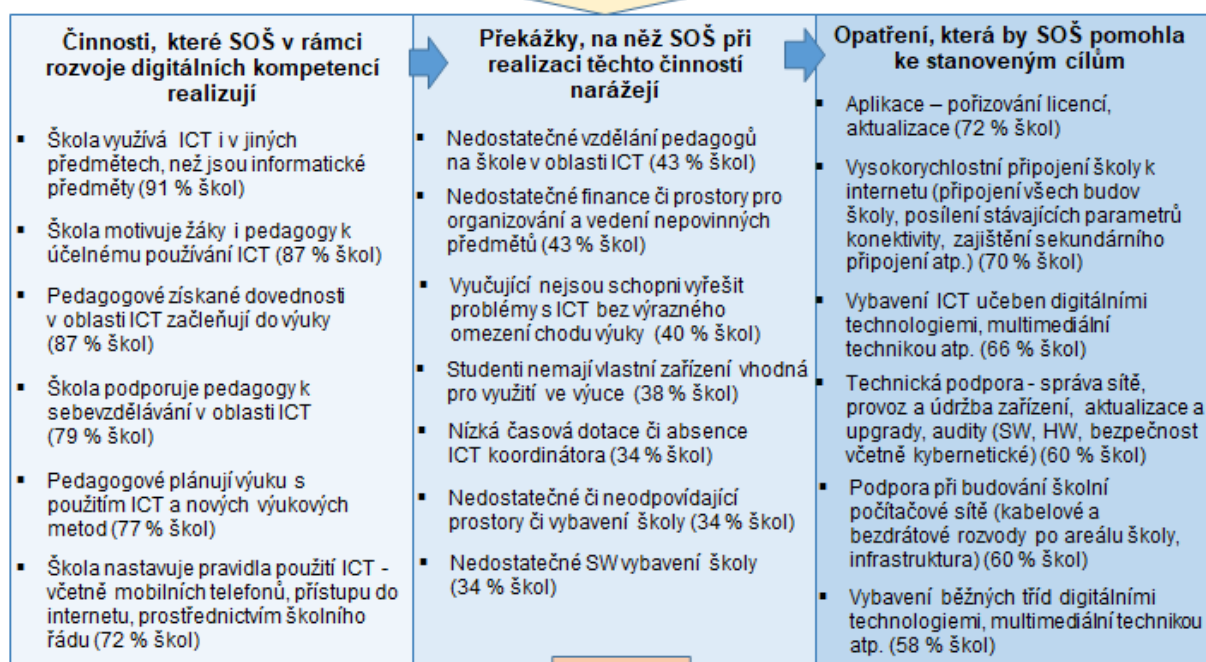
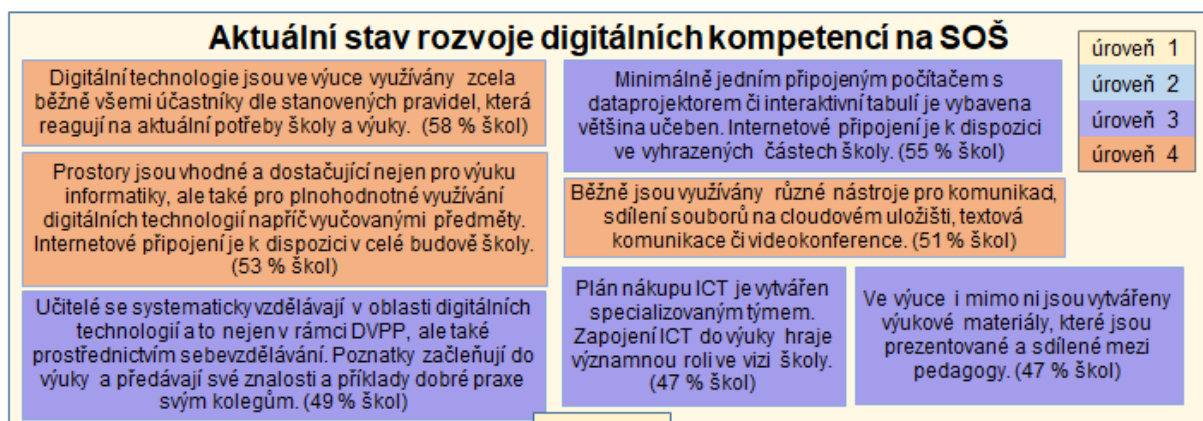
Prostory jsou vhodné a dostačující nejen pro výuku informatiky, ale také pro plnohodnotné využívání digitálních technologií napříč vyučovými předměty. Internetové připojení je k dispozici v celé budově školy. (62 % škol)	Digitální technologie jsou ve výuce využívány zcela běžně všemi účastníky dle stanovených pravidel, která reagují na aktuální potřeby školy a výuky. (62 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Minimálně jedním připojeným počítačem s dataprojektorem či interaktivní tabulí je vybavena většina učeben. Internetové připojení je k dispozici ve vyhrazených částech školy. (56 % škol)	Škola umožňuje alespoň v omezené míře připojení žákovských mobilních zařízení do sítě. (54 % škol)	
Učitelé mají zásobu ověřených nekomerčních či komerčních digitálních výukových materiálů k podpoře výuky a opakovaně je používají. Příležitostně tvoří vlastní výukové materiály. (51 % škol)	Ve výuce i mimo ni jsou vytvářeny výukové materiály, které jsou prezentované a sdílené mezi pedagogy. (51 % škol)	

Činnosti, které SOU v rámci rozvoje digitálních kompetencí realizují	Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům
<ul style="list-style-type: none"> Škola využívá ICT i v jiných předmětech, než jsou informatické předměty (90 % škol) Škola motivuje žáky i pedagogy k účelnému používání ICT (90 % škol) Pedagogové získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky (85 % škol) Škola podporuje pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT (79 % škol) Pedagogové plánují výuku s použitím ICT a nových výukových metod (72 % škol) Pedagogové mezi sebou sdílejí znalosti a zkušenosti v oblasti ICT (72 % škol) 	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatečné vzdělání pedagogů na škole v oblasti ICT (41 % škol) Studenti nemají vlastní zařízení vhodná pro využití ve výuce (41 % škol) Nedostatečné finance či prostory pro organizování a vedení nepovinných předmětů (36 % škol) Nízká časová dotace či absence ICT koordinátora (31 % škol) Nedostatečné či neodpovídající prostory či vybavení školy (28 % škol) Vyučující nejsou schopni vyřešit problémy s ICT bez výrazného omezení chodu výuky (28 % škol) Nedostatečné SW vybavení školy (28 % škol) 	<ul style="list-style-type: none"> Aplikace – pořizování licencí, aktualizace (64 % škol) Vysokorychlostní připojení školy k internetu. (64 % škol) Vybavení ICT učeben digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (56 % škol) Technická podpora - správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady, audity (54 % škol) Vzdělávání a metodické materiály zaměřené na změny ve vedení výuky, nové metody a formy výuky s digitálními technologiemi (54 % škol) Vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (51 % škol) Podpora při budování školní počítačové sítě (51 % škol)

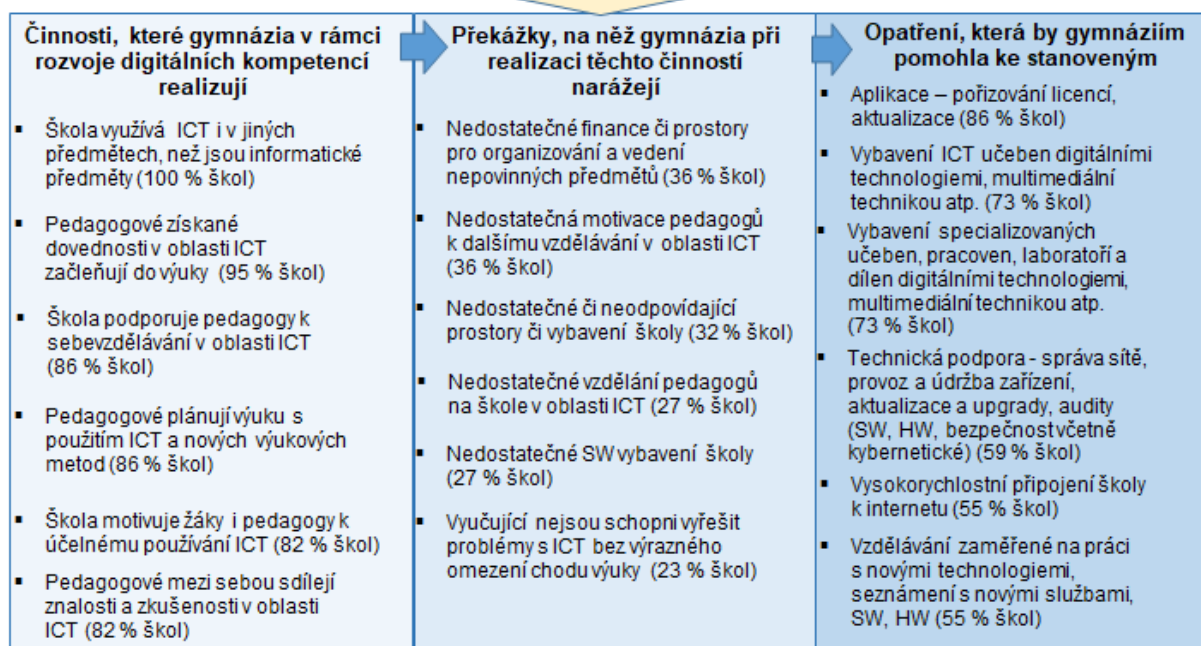
Cíle, které si v rámci rozvoje digitálních kompetencí stanovila SOU

Prostory jsou vhodné a dostačující nejen pro výuku informatiky, ale také pro plnohodnotné využívání digitálních technologií napříč vyučovými předměty. Internetové připojení je k dispozici v celé budově školy. (90 % škol)	Digitální technologie jsou ve výuce využívány zcela běžně všemi účastníky dle stanovených pravidel, která reagují na aktuální potřeby školy a výuky. (82 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Běžně jsou využívány různé nástroje pro komunikaci, sdílení souborů na cloudovém úložišti, textová komunikace či videokonference. (79 % škol)	Ve výuce i mimo ni jsou vytvářeny výukové materiály, které jsou prezentované a sdílené mezi pedagogy. (74 % škol)	
Učitelé se systematicky vzdělávají v oblasti digitálních technologií a to nejen v rámci DVPP, ale také prostřednictvím sebevzdělávání. Poznatky začleňují do výuky a předávají své znalosti a příklady dobré praxe svým kolegům. (69 % škol)	Škola umožňuje alespoň v omezené míře připojení žákovských mobilních zařízení do sítě. (64 % škol)	

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

10 Rozvoj čtenářské gramotnosti

Rada Evropské unie v Doporučení z května 2018 o klíčových kompetencích pro celoživotní učení doporučuje zaměřit vzdělávání na rozvoj kompetencí, a to jak žáků, tak učitelů. **Gramotnosti jsou podmínkou pro získání klíčových kompetencí i pro dosažení důležitých cílů vzdělávání a odborné přípravy.** Rozvoj gramotností je základem pro další učení i pro uplatnění na měnícím se pracovním trhu a je potřebné rozvíjet je **průřezově napříč vzdělávacími obory.**

Jedním z cílů Strategického rámce evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě (ET 2020) je šířit osvědčené postupy týkající se **schopnosti žáků porozumět psanému textu** a vypracovat závěry, jak zlepšit gramotnost v celé EU, **zlepšit znalosti z matematiky a přírodních věd na vyšších stupních vzdělávání a odborné přípravy.** A rovněž více zohledňovat klíčové průřezové kompetence ve vzdělávacích oblastech, hodnocení a kvalifikacích.

Koncept gramotností má ústřední místo také v **šetření PISA**, který se užívá i v českém prostředí. Důležitým charakteristickým rysem projektu PISA je pravidelné zjišťování nabytých dovedností a vědomostí, o nichž se předpokládá, že budou nezbytné pro úspěšné zapojení žáků do reálného konkurenčního prostředí a budou pro ně výhodou v dalším vzdělávání i na trhu práce. Záměrem není zkoumat, jak žáci dovedou reprodukovat získané vědomosti, ale **jak dokáží v úlohách vytvořených na základě rozmanitých situací běžného života využít své schopnosti a osvojené dovednosti.**

V návaznosti na výše uvedené je tak cílem oblasti intervence Čtenářská a matematická gramotnost podporovat **systematický rozvoj gramotnosti ve školách** a tím přispívat k lepšímu uplatnění žáků v dalším vzdělávání a na pracovním trhu. Díky funkční schopnosti pracovat s texty a dokumenty, porozumět jim, zužitkovat získané informace, aplikovat získaný matematický aparát na úlohy z běžného života, přemýšlet v souvislostech a návaznostech, zaujmout postoj a sdílet a formulovat vlastní myšlenky mohou žáci zažít úspěch nejen ve škole, ale samozřejmě v práci a osobním i veřejném životě.

Čtenářská gramotnost ve smyslu schopnosti praktického uplatnění znalostí v rozmanitých životních situacích umožňuje **porozumět psanému textu**, který využívá jazyk ve své grafické podobě (včetně vizuálních útvarů jako např. diagramy, mapy, tabulky grafy), nakládat s **informacemi v kontextu**, vyvozovat a **usuzovat v souladu** s vlastními rostoucími **zkušenostmi**, posuzovat **věrohodnost textů** a číst z **většího počtu zdrojů**, často multimodálního charakteru. Psanými texty jsou myšleny vedle klasických, tzv. statických textů také tzv. dynamické texty, které jsou charakteristické pro digitální média.

Nezbytnou podmínkou pro získání čtenářské gramotnosti je **osvojení si čtenářských strategií.** Těžiště jejich rozvoje je v základním vzdělávání, na středních školách by měly být dále rozvíjeny a prohlubovány. Cílem je, aby se žáci naučili pracovat se strategiemi vědomě, aby věděli, kdy mají které použít, a hlavně aby přemýšleli, proč a jak by je měli použít. Strategie jsou prostředkem k dosažení toho, že žáci budou schopni přemýšlet o tom, co a jak čtou, a naučí se, jak porozumět obsahu textu, záměru autora apod. Pro úspěšný rozvoj čtenářské gramotnosti jsou základním předpokladem také **vhodné materiální a organizační podmínky ve škole.**

Zjištění šetření PISA ve výsledcích českých žáků dlouhodobě ukazují na **potřebu věnovat pozornost významným rozdílům ve výsledcích žáků jednotlivých druhů škol.** Rozdíl mezi výsledkem žáků víceletých gymnázií a středních odborných škol bez maturity je větší než dvě gramotnostní úrovně. Rozdílných výsledků je dosahováno také dívkami a chlapci, je proto třeba rovněž v rozvoji čtenářské gramotnosti pracovat s hlediskem genderových specifik.

Hlavní zjištění

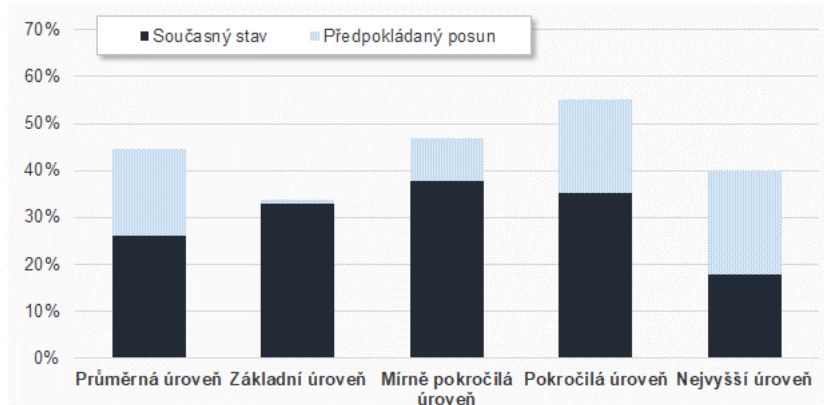
- Pokud jde o rozvoj škol v oblasti čtenářské gramotnosti v Ústeckém kraji, v nejvyšší míře jsou vykonávány aktivity patřící do mírně pokročilé úrovně, kdy rozvoj čtenářské gramotnosti na škole probíhá pouze prostřednictvím dílčích aktivit, do pokročilé úrovně, kdy na škole působí koordinátor čtenářské gramotnosti a probíhá snaha o začlenění čtenářské gramotnosti do výuky, a základní úrovně, kdy je rozvoj čtenářské gramotnosti realizován v rámci výuky českého jazyka a literatury. V nejnižší míře jsou realizovány aktivity nejvyšší úrovně, v té je zpracovaná ucelená koncepce rozvoje čtenářské gramotnosti. Rozvoj činností školy plánují především v rámci nejvyšší a pokročilé úrovně, čímž deklarují zájem o začlenění čtenářské gramotnosti do výuky. Oproti předchozí vlně šetření školy vykazují navýšení činností v rámci nejvyšší a pokročilé úrovně.
- V rámci rozvoje čtenářské gramotnosti většina škol v Ústeckém kraji pracuje s odbornými texty ve výuce a zvyšuje motivaci žáků ke čtení. Tři čtvrtiny škol pracují s různou podobou textu a s texty napříč předměty a mají vlastní knihovnu. Ve značné míře také pomáhají žákům s vlastním výběrem četby. Oproti II. vlně šetření došlo u poloviny realizovaných aktivit k navýšení podílu škol, které tyto aktivity realizují.
- V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj čtenářské gramotnosti na středních a vyšších odborných školách, se nejčastěji školy v Ústeckém kraji setkávají s nedostatečnou úrovní čtenářské gramotnosti žáků ze ZŠ a s nedostatečnou motivací žáků k rozvoji čtenářské gramotnosti. Méně než polovina škol se setkala s nedostatkem finančních prostředků na materiální zajištění rozvoje čtenářské gramotnosti či na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost. Oproti II. vlně šetření téměř u všech překážek poklesl podíl škol, který se s nimi setkává. K nejvyššímu snížení došlo u nedostatku výukových materiálů.
- V oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti v Ústeckém kraji by školy nejčastěji potřebovaly podporu čtenářské gramotnosti napříč předměty. Více než polovina škol by uvítala dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu a využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti. Více než dvě pětiny škol by ocenily prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu, vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti, podporu projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti a podporu systematické spolupráce mezi učiteli. Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny opatření k poklesu jejich potřebnosti.

10.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o rozvoj škol v oblasti čtenářské gramotnosti v Ústeckém kraji, v nejvyšší míře jsou vykonávány aktivity patřící do mírně pokročilé úrovně (38 %), kdy rozvoj čtenářské gramotnosti na škole probíhá pouze prostřednictvím dílčích aktivit, do pokročilé úrovně (35 %), kdy na škole působí koordinátor čtenářské gramotnosti a probíhá snaha o začlenění čtenářské gramotnosti do výuky, a základní úrovně (33 %), kdy je rozvoj čtenářské gramotnosti realizován v rámci výuky českého jazyka a literatury. V nejnižší míře jsou realizovány aktivity nejvyšší úrovně (18 %), v té je zpracovaná ucelená koncepce rozvoje čtenářské gramotnosti.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti, plánují rozvoj činností především v rámci nejvyšší (předpokládaný posun o 22 p. b.) a pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 20 p. b.), čímž deklarují zájem o začlenění čtenářské gramotnosti do výuky. Nižší posun lze předpokládat v mírně pokročilé úrovni (předpokládaný posun o 9 p. b.).

Graf 107: Současná úroveň rozvoje čtenářské gramotnosti a předpokládaný posun

Základní úroveň – na škole nepůsobí koordinátor pro čtenářskou gramotnost. Na škole není komplexní pojetí začlenění čtenářské gramotnosti do výuky. Rozvoj čtenářské gramotnosti je na škole realizován v rámci výuky českého jazyka a literatury.

Mírně pokročilá úroveň – na škole působí koordinátor pro čtenářskou gramotnost. Rozvoj čtenářské gramotnosti na škole probíhá pouze prostřednictvím dílčích aktivit. Někteří učitelé

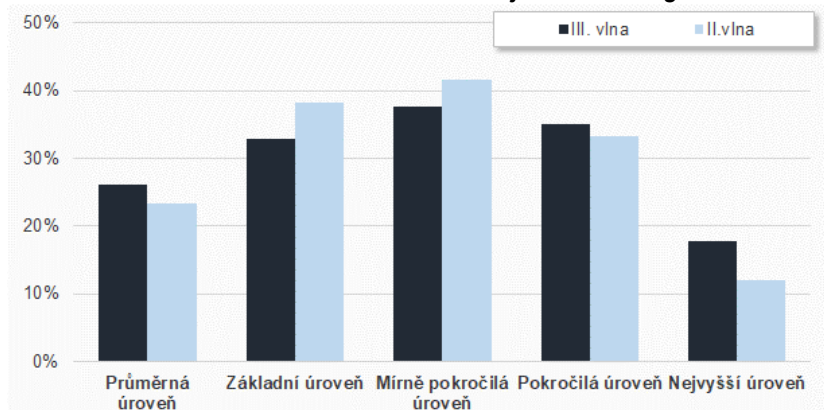
zařazují do výuky prvky k rozvoji čtenářské gramotnosti.

Pokročilá úroveň – koordinátor čtenářské gramotnosti spolupracuje s jednotlivými učiteli. Na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění čtenářské gramotnosti do výuky. Učitelé napříč předměty běžně zařazují do výuky prvky k rozvoji čtenářské gramotnosti.

Nejvyšší úroveň – čtenářská gramotnost je obsahově i časově koordinována pracovníkem, který k tomu má vytvořeny odpovídající podmínky. Škola má zpracovanou ucelenou koncepci rozvoje čtenářské gramotnosti. Pravidelně dochází ke sdílení poznatků, reflexi učitelů napříč předměty o zkušenostech ze zařazování prvků rozvoje čtenářské gramotnosti do jejich předmětů. Spolupráce s externími partnery (např. místní knihovna, známé osobnosti, nakladatelství apod.) je pravidelnou součástí výuky.

Oproti II. vlně šetření (v I. vlně šetření se úroveň čtenářské gramotnosti neměřila) školy vykazují mírné navýšení činností v rámci nejvyšší úrovně (nárůst o 6 p. b.) a pokročilé úrovně (nárůst o 2 p. b.). Ke snížení realizace činností došlo u mírně pokročilé (pokles o 4 p. b.) a základní úrovně (pokles o 6 p. b.).

Graf 108: Srovnání současné úrovně rozvoje čtenářské gramotnosti

Základní úroveň – na škole nepůsobí koordinátor pro čtenářskou gramotnost. Na škole není komplexní pojetí začlenění čtenářské gramotnosti do výuky. Rozvoj čtenářské gramotnosti je na škole realizován v rámci výuky českého jazyka a literatury.

Mírně pokročilá úroveň – na škole působí koordinátor pro čtenářskou gramotnost. Rozvoj čtenářské gramotnosti na škole probíhá pouze prostřednictvím dílčích aktivit. Někteří učitelé

zařazují do výuky prvky k rozvoji čtenářské gramotnosti.

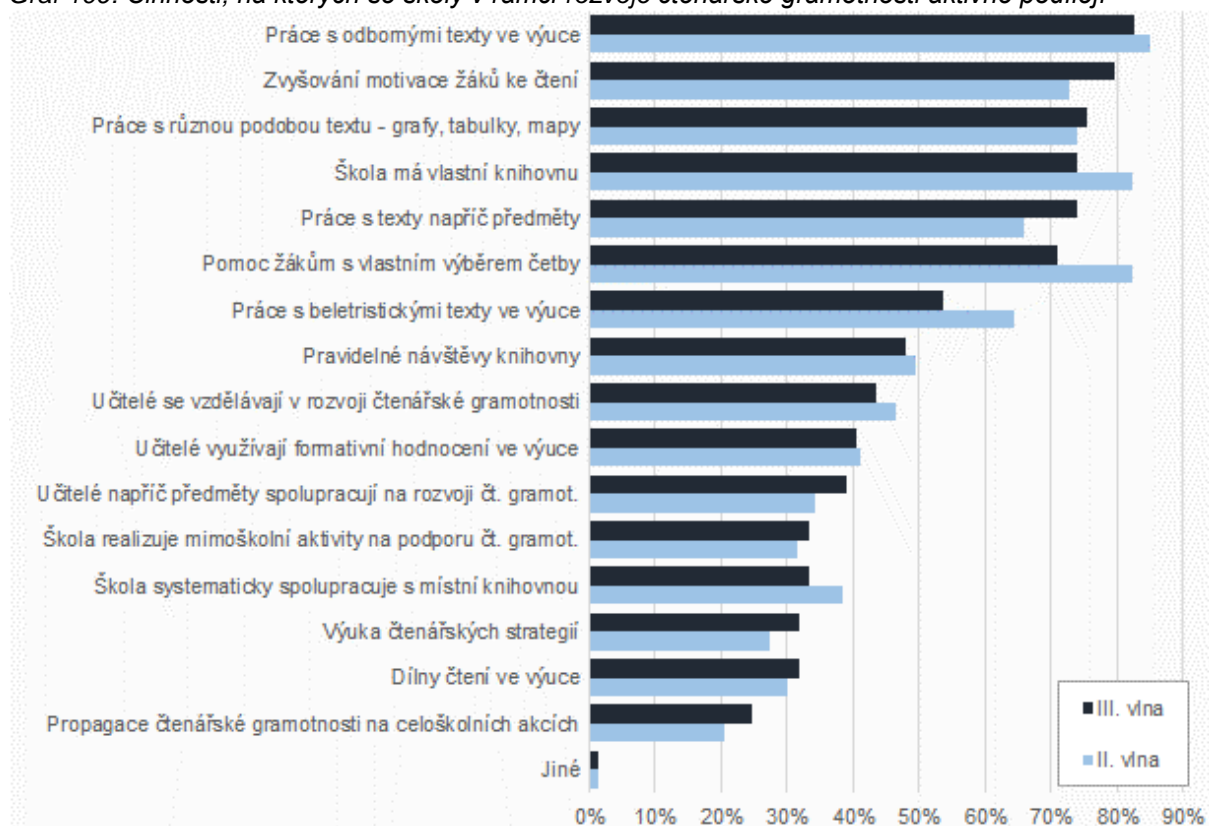
Pokročilá úroveň – koordinátor čtenářské gramotnosti spolupracuje s jednotlivými učiteli. Na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění čtenářské gramotnosti do výuky. Učitelé napříč předměty běžně zařazují do výuky prvky k rozvoji čtenářské gramotnosti.

Nejvyšší úroveň – čtenářská gramotnost je obsahově i časově koordinována pracovníkem, který k tomu má vytvořeny odpovídající podmínky. Škola má zpracovanou ucelenou koncepci rozvoje čtenářské gramotnosti. Pravidelně dochází ke sdílení poznatků, reflexi učitelů napříč předměty o zkušenostech ze zařazování prvků rozvoje čtenářské gramotnosti do jejich předmětů. Spolupráce s externími partnery (např. místní knihovna, známé osobnosti, nakladatelství apod.) je pravidelnou součástí výuky.

10.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci rozvoje čtenářské gramotnosti většina škol v Ústeckém kraji pracuje s odbornými texty ve výuce (83 %) a zvyšuje motivaci žáků ke čtení (80 %). Tři čtvrtiny škol pracují s různou podobou textu (75 %) a s texty napříč předměty (74 %) a mají vlastní knihovnu (74 %). Ve značné míře také pomáhají žákům s vlastním výběrem četby (71 %). Ostatní aktivity pro rozvoj čtenářské gramotnosti realizuje alespoň čtvrtina škol.

Graf 109: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti aktivně podílejí

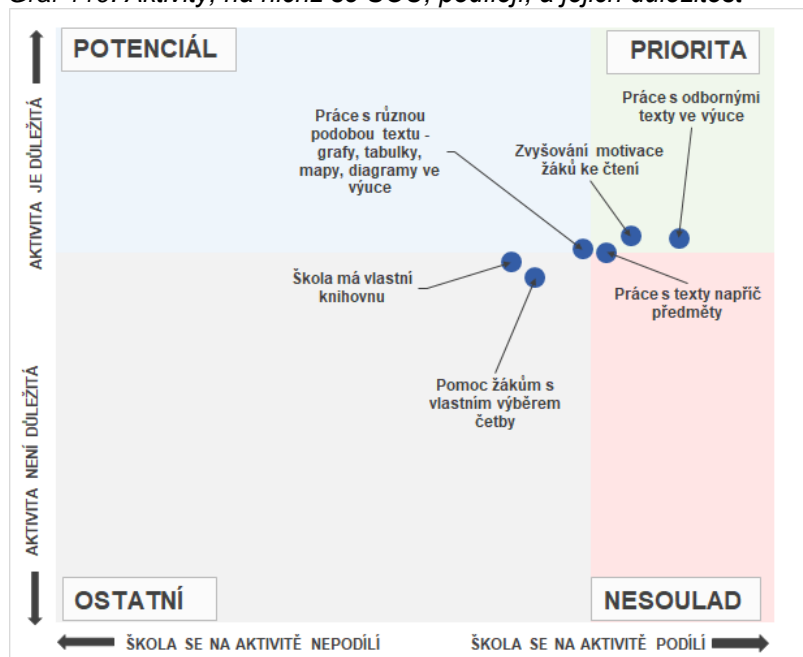
Pozn. Data za první vlnu šetření nejsou k dispozici.

Oproti II. vlně šetření došlo u poloviny realizovaných aktivit k navýšení podílu škol, které tyto aktivity realizují. K nejvyššímu navýšení došlo u podílu škol, které pracují s texty napříč předměty (nárůst o 8 p. b.) a které zvyšují motivaci žáků ke čtení (nárůst o 7 p. b.). Naopak se snížil podíl škol, které pomáhají žákům s vlastním výběrem četby (pokles o 11 p. b.) a pracují s beletristickými texty ve výuce (pokles o 11 p. b.).

10.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti čtenářské gramotnosti nejčastěji pracují s odbornými texty ve výuce (87 %) a zvyšují motivaci žáků ke čtení (80 %). Zhruba tři čtvrtiny učilišť pracují s texty napříč předměty (77 %) a s různou podobou textů (73 %). Školy dále pomáhají žákům s vlastním výběrem četby (67 %) a mají vlastní knihovnu (63 %).

Graf 110: Aktivita, na nichž se SOU, podílejí, a jejich důležitost

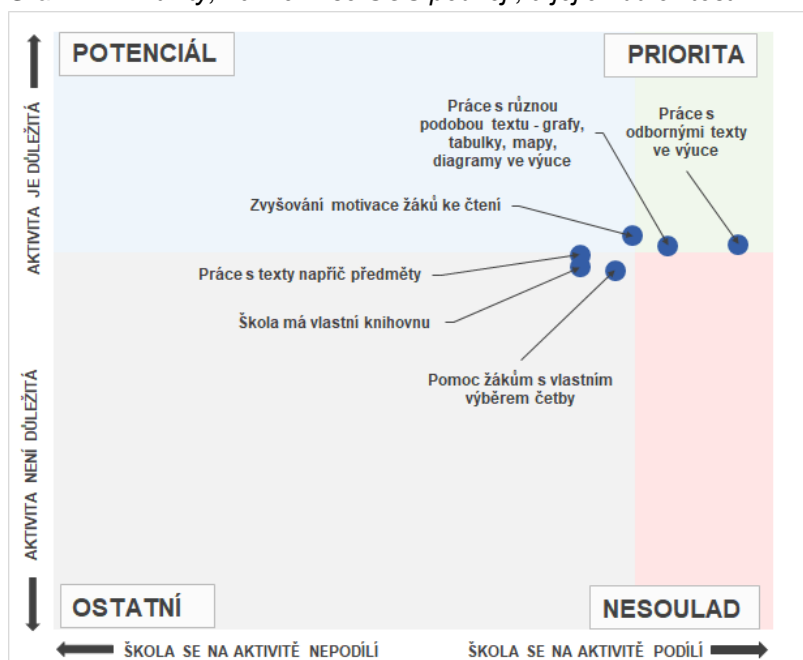
Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritou pro střední odborná učiliště je práce s odbornými texty ve výuce a zvyšování motivace žáků ke čtení. Tyto aktivity realizuje vysoký podíl SOU, který jim přisuzuje také nadprůměrnou důležitost. Na spodní hranici prioritních aktivit se nalézá práce s texty napříč předměty.

Potenciál pro rozvoj čtenářské gramotnosti vykazují práce s různou podobou textu. Tuto aktivitu realizuje nižší podíl škol než aktivity prioritní, ale školy jí přiřkládají mírně nadprůměrnou důležitost.

Vlastní knihovna a pomoc žákům s vlastním výběrem četby jsou aktivity, které realizuje nižší podíl učilišť a kterým je zároveň přiřkládána i nižší důležitost.

Střední odborné školy pro rozvoj čtenářské gramotnosti nejčastěji pracují s odbornými texty (95 %) a s různou podobou textu (85 %) ve výuce a zvyšují motivaci žáků ke čtení (80 %). Více než 70 % škol pomáhá žákům s vlastním výběrem četby (78 %), pracuje s texty napříč předměty (73 %) a má vlastní knihovnu (73 %).

Graf 111: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

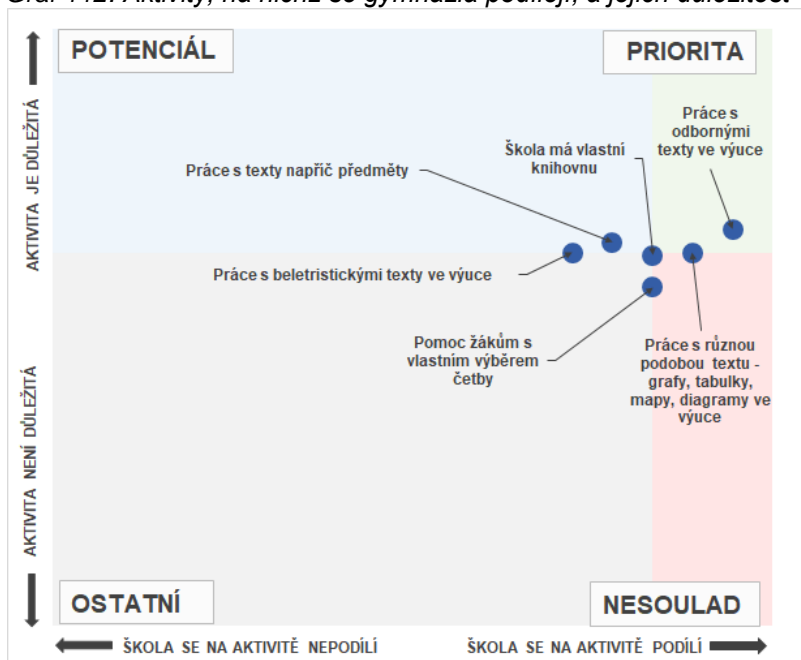
Prioritou v oblasti čtenářské gramotnosti je práce s odbornými texty a s různou podobou textu ve výuce. Tyto aktivity realizuje vysoký podíl škol, který je považuje za důležité.

Zvyšování motivace žáků ke čtení se nachází na hranici mezi prioritami a potenciálem pro rozvoj čtenářské gramotnosti

Pod hranici potenciálu se nachází práce s texty napříč předměty, vlastní knihovna a pomoc žákům s výběrem vlastní četby.

Většina **gymnází** v Ústeckém kraji pracuje s odbornými texty (94 %) a s různou podobou textu (89 %) ve výuce. Ve značné míře také gymnázia pomáhají žákům s vlastním výběrem četby (83 %), mají vlastní knihovnu (83 %), pracují s texty napříč předměty (78 %) a s beletristickými texty ve výuce (72 %).

Graf 112: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Gymnázia v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti označila za prioritní aktivity práci s odbornými texty a částečně taky s různou podobou textu ve výuce. Tyto aktivity realizují často a hodnotí je jako důležité.

Vlastní knihovna školy se nachází na hranici mezi prioritami a potenciálem v rozvoji čtenářské gramotnosti. Ve stejné míře se školy věnují také pomoci žákům s vlastním výběrem četby, ale této aktivitě přisuzují nižší důležitost.

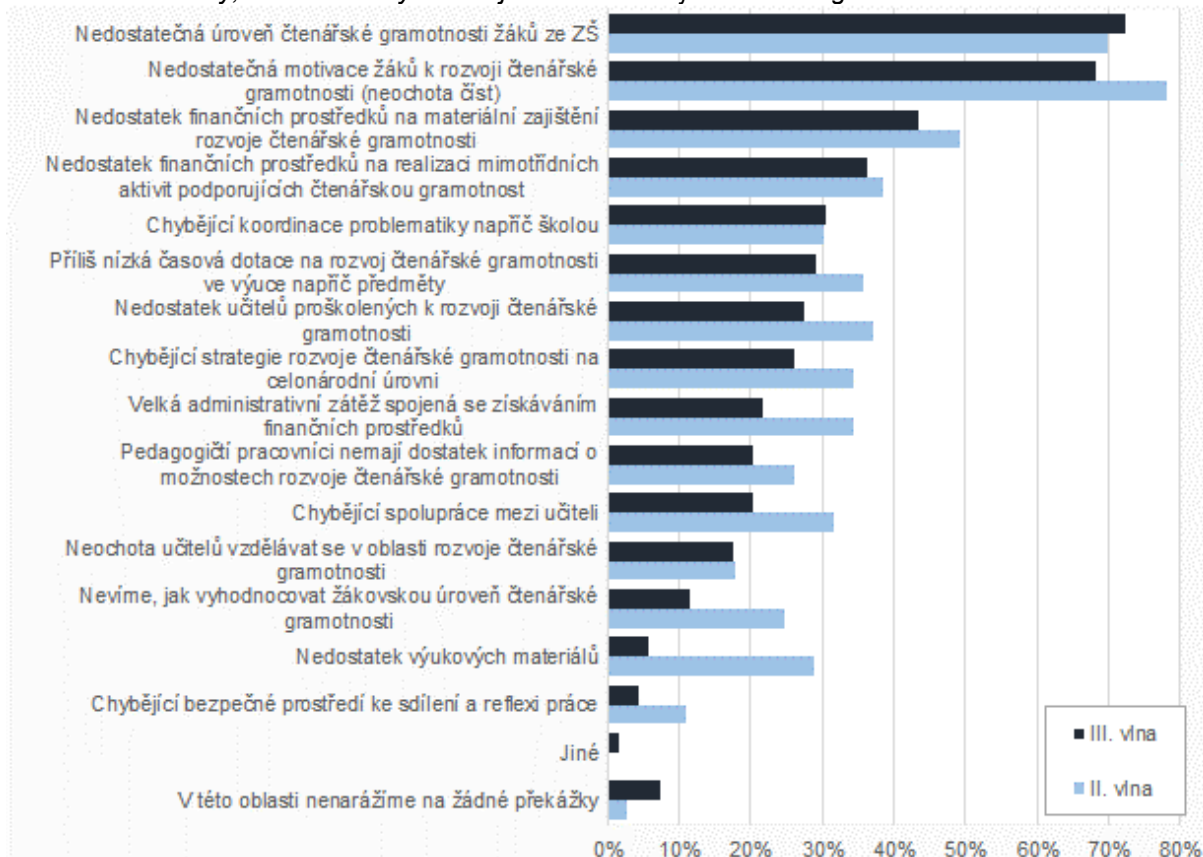
Aktivitami, které představují potenciál pro další rozvoj, jsou práce s texty napříč předměty a práce s beletristickými texty ve

výuce.

10.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj čtenářské gramotnosti na středních a vyšších odborných školách, se nejčastěji školy v Ústeckém kraji setkávají s nedostatečnou úrovní čtenářské gramotnosti žáků ze ZŠ (72 %) a s nedostatečnou motivací žáků k rozvoji čtenářské gramotnosti (68 %).

Graf 113: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti

Pozn. data za první vlnu šetření nejsou k dispozici.

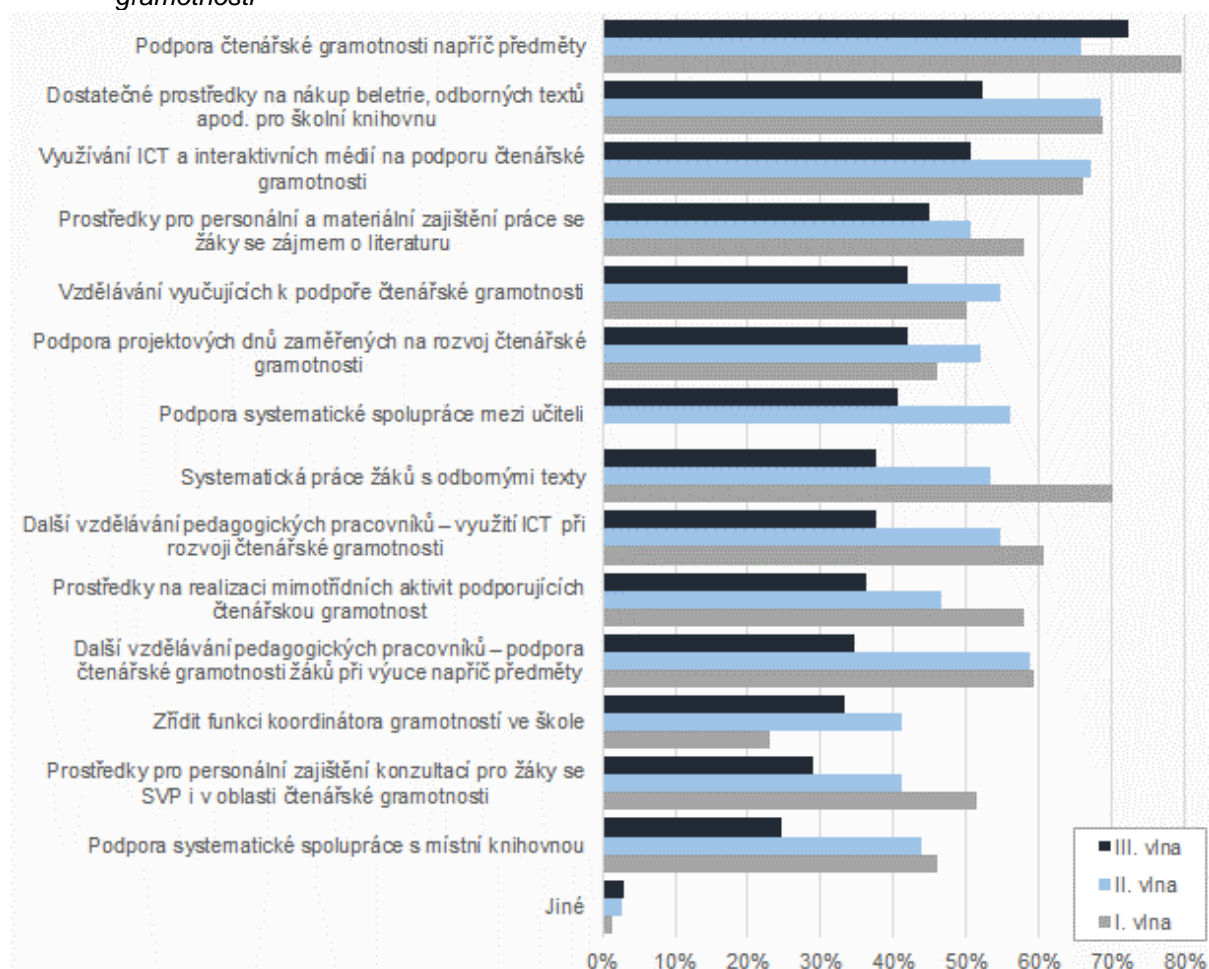
Méně, než polovina škol se setkala s nedostatkem finančních prostředků na materiální zajištění rozvoje čtenářské gramotnosti (43 %) či na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (36 %). Necelá třetina škol označuje jako problematickou chybějící koordinaci problematiky napříč školou (30 %) či příliš nízkou časovou dotací na rozvoj čtenářské gramotnosti ve výuce napříč předměty (29 %). Školy dále narážejí na nedostatek učitelů proškolených k rozvoji čtenářské gramotnosti (28 %) a chybějící strategii rozvoje čtenářské gramotnosti na celonárodní úrovni (26 %).

Oproti II. vlně šetření téměř u všech překážek poklesl podíl škol, který se s nimi setkává. K nejvyššímu snížení došlo u nedostatku výukových materiálů (pokles o 23 p. b.), velké administrativní zátěže spojené se získáváním finančních prostředků (pokles o 13 p. b.), neznalosti, jak vyhodnocovat žákovskou úroveň čtenářské gramotnosti (pokles o 13 p. b.) a u chybějící spolupráce mezi učiteli (pokles o 11 p. b.).

10.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti v Ústeckém kraji by školy nejčastěji potřebovaly podporu čtenářské gramotnosti napříč předměty (72 %). Více než polovina škol by uvítala dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu (52 %) a využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti (51 %). Více než dvě pětiny škol by ocenily prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu (45 %), vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti (42 %), podporu projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti (42 %) a podporu systematické spolupráce mezi učiteli (41 %).

Graf 114: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti

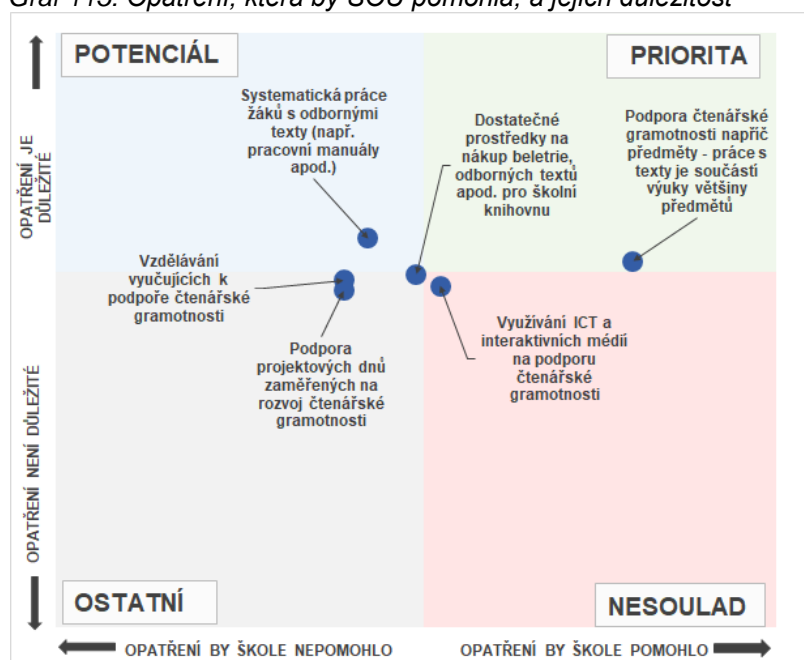
Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny opatření k poklesu jejich potřebnosti. Oproti I. vlně šetření jsou méně potřebné především systematická práce žáků s odbornými texty (pokles

o 33 p. b. vůči I. vlně šetření), další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti podpory čtenářské gramotnosti žáků při výuce napříč předměty (pokles o 25 p. b. vůči I. vlně šetření), nebo využití ICT při rozvoji čtenářské gramotnosti (pokles o 23 p. b. vůči I. vlně šetření), prostředky na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (pokles o 22 p. b. vůči I. vlně šetření) nebo pro personální zajištění konzultací pro žáky se SVP i v oblasti čtenářské gramotnosti (pokles o 22 p. b. vůči I. vlně šetření). Naopak k nárůstu došlo v případech potřeby zřízení funkce koordinátora gramotností ve škole (nárůst o 10 p. b. vůči I. vlně šetření).

10.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim pro rozvoj čtenářské gramotnosti nejvíce pomohla podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty (80 %). Zhruba polovina škol by dále ocenila využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti (53 %) a dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu (50 %). Dvě pětiny škol označují za potřebné systematickou práci žáků s odbornými texty (43 %), vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti (40 %) a podporu projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti (40 %).

Graf 115: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními pro rozvoj čtenářské gramotnosti zohlednili také jejich důležitost, představuje hlavní prioritu podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty. Toto opatření zmiňují školy nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako důležité.

Nadprůměrně často zmiňují školy také využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti, jeho důležitost však hodnotí jako mírně podprůměrnou.

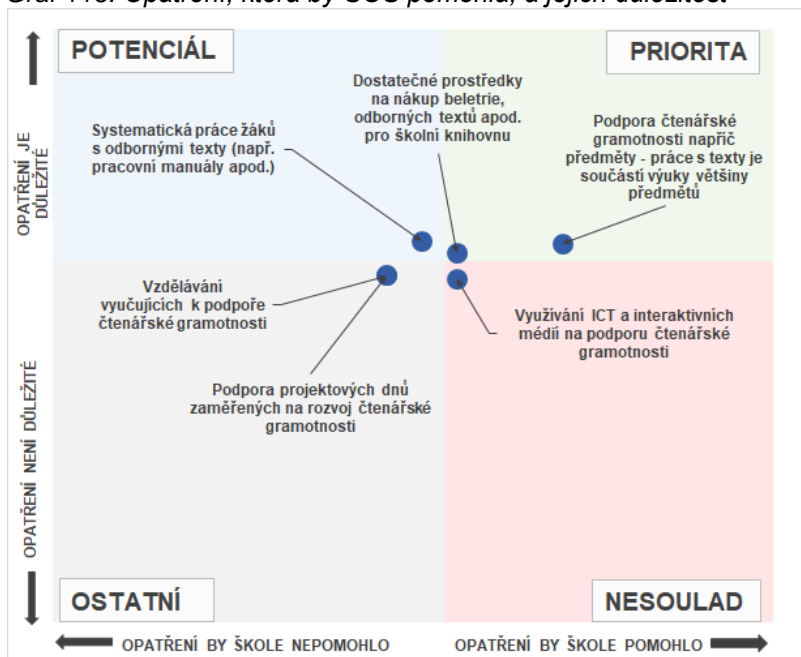
Naopak vysokou důležitost přisuzují školy systematické práci žáků s odbornými texty, ačkoli zmiňováno je toto opatření spíše v menší míře. Proto představuje určitý potenciál dalšího rozvoje.

Těsně pod hranicí potenciálu se nachází dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu, vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti a podpora projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti.

Těsně pod hranicí potenciálu se nachází dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu, vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti a podpora projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti.

Střední odborné školy by nejvíce ocenily podporu čtenářské gramotnosti napříč předměty (71 %). Více než polovina škol má dále zájem o dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu (56 %), využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti (56 %) a systematickou práci žáků s odbornými texty (51 %). Necelá polovina škol považuje za potřebné také vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti a podporu projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti (shodně 40 %).

Graf 116: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření pro rozvoj čtenářské gramotnosti představují priority podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty a dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu. Tato opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotily jako důležitá.

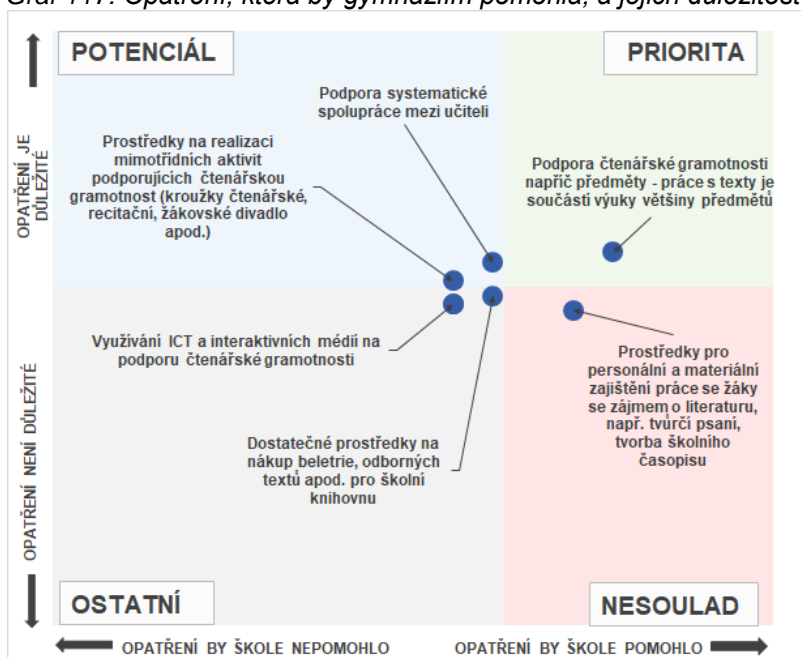
Pod hranicí prioritních aktivit se nachází využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti, které by ocenil také vysoký podíl škol, ale přisouzená důležitost nabývá mírně podprůměrné hodnoty.

Naopak za důležitou je považována systematická práce žáků s odbornými texty, ačkoli je zmiňována v relativně menší míře, a představuje tak určitý potenciál dalšího rozvoje.

Vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti a podpora projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti jsou zmiňovány v menší míře a zároveň je jim přikládána i nižší důležitost.

Gymnázia by pro rozvoj čtenářské gramotnosti nejvíce ocenila podporu čtenářské gramotnosti napříč předměty (78 %) a prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu (72 %). Ve značné míře by školy uvítaly také dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu a podporu systematické spolupráce mezi učiteli (shodně 61 %). Více než polovina gymnázií dále považuje za potřebné prostředky na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost, využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti a zřízení funkce koordinátora gramotností ve škole (shodně 56 %).

Graf 117: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti nejčastěji potřebných opatření pro rozvoj čtenářské gramotnosti představuje prioritu opatření v podobě podpory čtenářské gramotnosti napříč předměty.

Prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu jsou pro gymnázia méně důležité než prioritní opatření a ocitají se tedy v oblasti tzv. nesouladu.

Podpora systematické spolupráce mezi učiteli a prostředky na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost jsou považovány za potenciál dalšího rozvoje této oblasti.

Pod hranicí potenciálu se nachází využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti a dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu.

10.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoje čtenářské gramotnosti“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

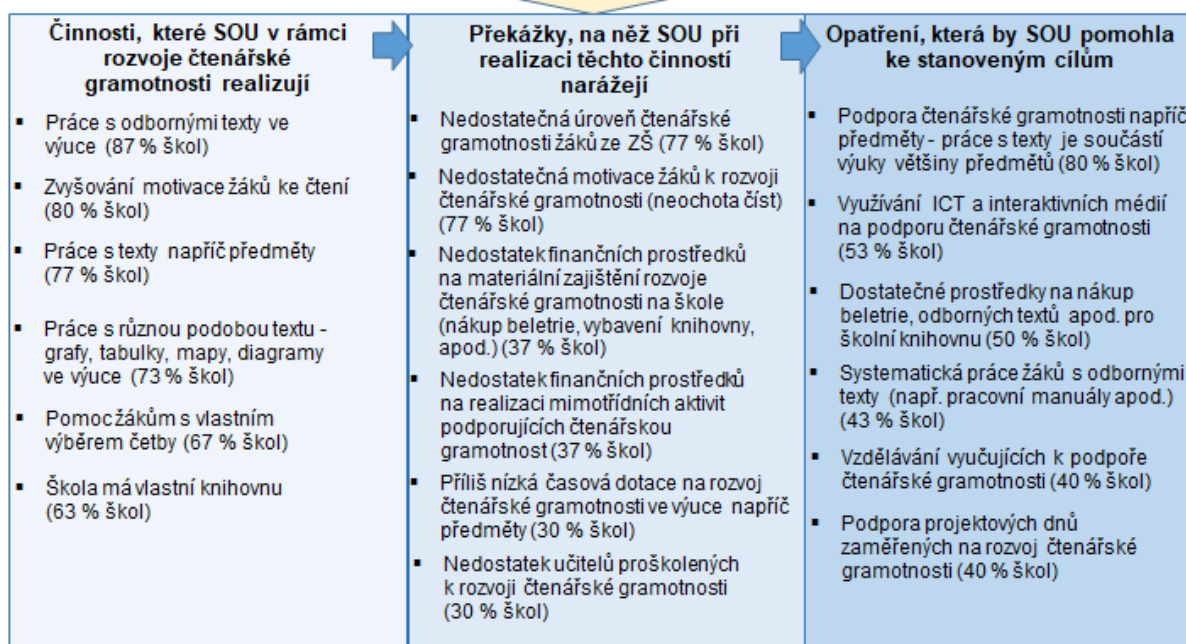
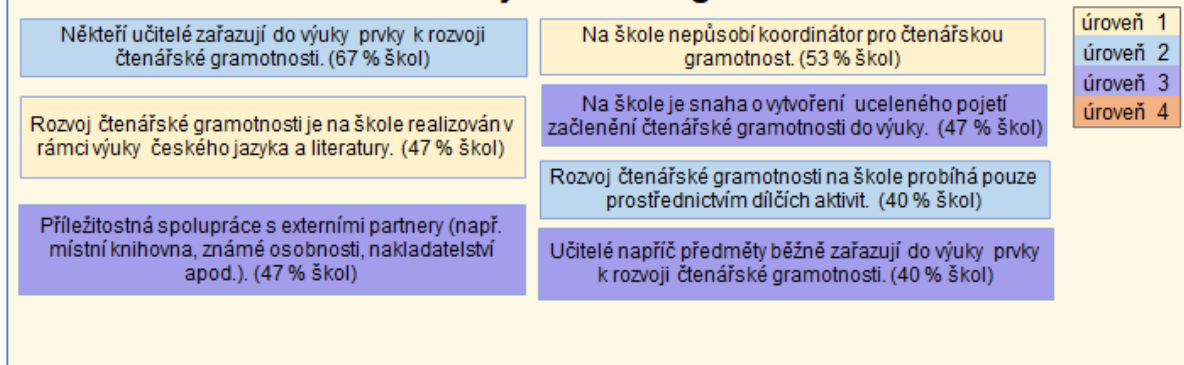
Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoje čtenářské gramotnosti* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje čtenářské gramotnosti*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

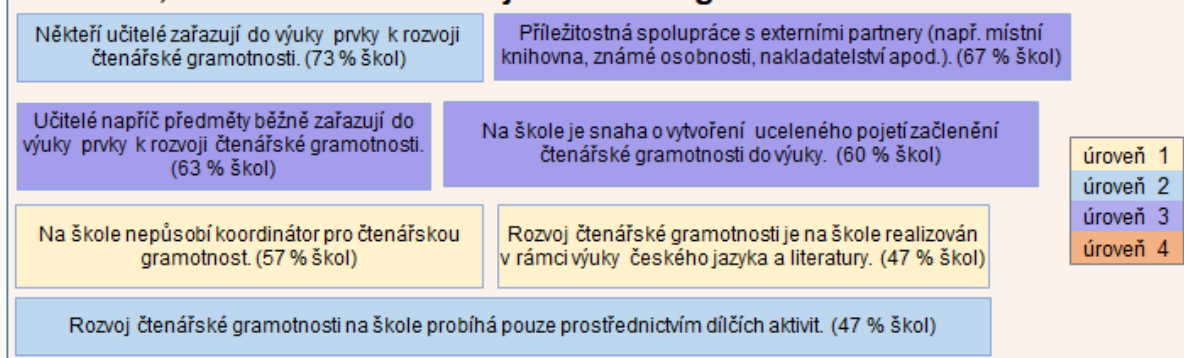
V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje čtenářské gramotnosti*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav rozvoje čtenářské gramotnosti na SOU

Cíle, které si v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti stanovila SOU

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje čtenářské gramotnosti na SOŠ

Někteří učitelé zařazují do výuky prvky k rozvoji čtenářské gramotnosti. (59 % škol)

Na škole nepůsobí koordinátor pro čtenářskou gramotnost. (46 % škol)

Příležitostná spolupráce s externími partnery (např. místní knihovna, známé osobnosti, nakladatelství apod.). (46 % škol)

Rozvoj čtenářské gramotnosti je na škole realizován v rámci výuky českého jazyka a literatury. (41 % škol)

Na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění čtenářské gramotnosti do výuky. (41 % škol)

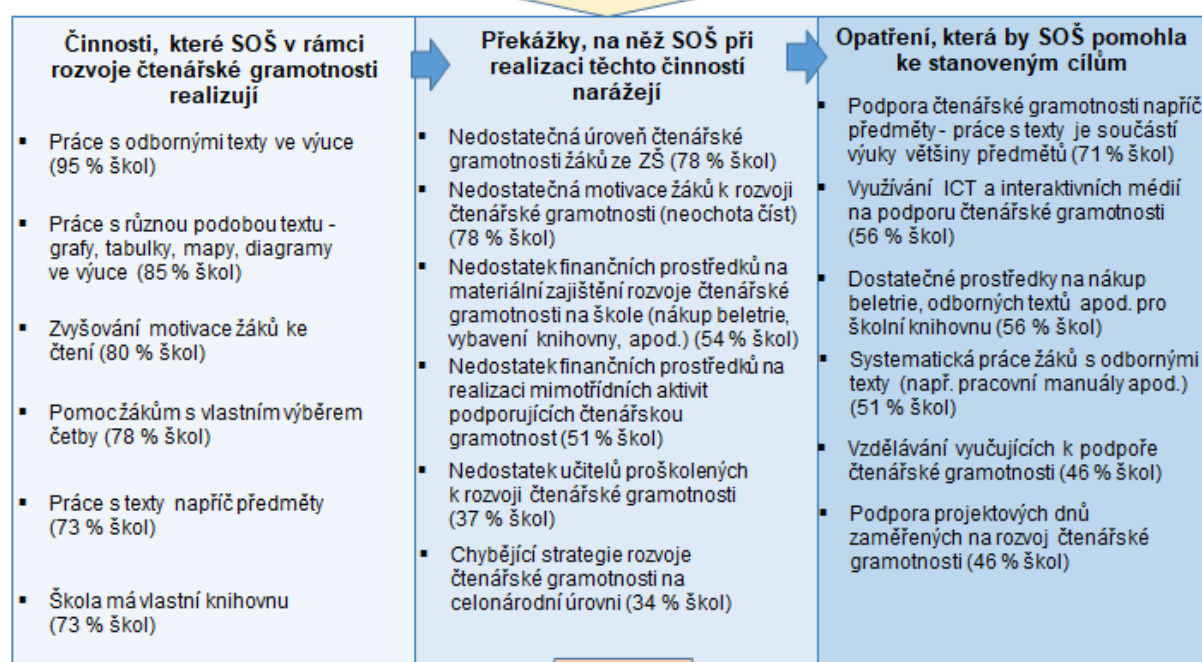
Rozvoj čtenářské gramotnosti na škole probíhá pouze prostřednictvím dílčích aktivit. (39 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Cíle, které si v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti stanovily SOŠ

Učitelé napříč předměty běžně zařazují do výuky prvky k rozvoji čtenářské gramotnosti. (68 % škol)

Příležitostná spolupráce s externími partnery (např. místní knihovna, známé osobnosti, nakladatelství apod.). (66 % škol)

Někteří učitelé zařazují do výuky prvky k rozvoji čtenářské gramotnosti. (63 % škol)

Na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění čtenářské gramotnosti do výuky. (59 % škol)

Spolupráce s externími partnery (např. místní knihovna, známé osobnosti, nakladatelství apod.) je pravidelnou součástí výuky. (56 % škol)

Pravidelně dochází ke sdílení poznatků, reflexi učitelů napříč předměty o zkušenostech ze zařazování prvků rozvoje čtenářské gramotnosti do jejich předmětů. (54 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje čtenářské gramotnosti na gymnáziích

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Někteří učitelé zařazují do výuky prvky k rozvoji čtenářské gramotnosti. (67 % škol)

Příležitostná spolupráce s externími partnery (např. místní knihovna, známé osobnosti, nakladatelství apod.). (67 % škol)

Na škole nepůsobí koordinátor pro čtenářskou gramotnost. (44 % škol)

Na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění čtenářské gramotnosti do výuky. (44 % škol)

Rozvoj čtenářské gramotnosti na škole probíhá pouze prostřednictvím dílčích aktivit. (44 % škol)

Učitelé napříč předměty běžně zařazují do výuky prvky k rozvoji čtenářské gramotnosti. (33 % škol)

Činnosti, které gymnázia v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti realizují

- Práce s odbornými texty ve výuce (94 % škol)
- Práce s různou podobou textu - grafy, tabulky, mapy, diagramy ve výuce (89 % škol)
- Pomoc žákům s vlastním výběrem četby (83 % škol)
- Škola má vlastní knihovnu (83 % škol)
- Práce s texty napříč předměty (78 % škol)
- Práce s beletristickými texty ve výuce (72 % škol)

Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatečná úroveň čtenářské gramotnosti žáků ze ZŠ (72 % škol)
- Nedostatečná motivace žáků k rozvoji čtenářské gramotnosti (neochota číst) (61 % škol)
- Nedostatek finančních prostředků na materiální zajištění rozvoje čtenářské gramotnosti na škole (nákup beletrie, vybavení knihovny, apod.) (56 % škol)
- Chybějící koordinace problematiky napříč školou (56 % škol)
- Příliš nízká časová dotace na rozvoj čtenářské gramotnosti ve výuce napříč předměty (33 % škol)
- Pedagogičtí pracovníci nemají dostatek informací o možnostech rozvoje čtenářské gramotnosti (33 % škol)

Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným

- Podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty - práce s texty je součástí výuky většiny předmětů (78 % škol)
- Prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu, např. tvůrčí psaní, tvorba školního časopisu (72 % škol)
- Dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu (61 % škol)
- Podpora systematické spolupráce mezi učiteli (61 % škol)
- Využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti (56 % škol)
- Prostředky na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (kroužky čtenářské, recitační, žákovské divadlo apod.) (56 % škol)
- Zřídit funkci koordinátora gramotnostive škole (56 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti stanovila gymnázia

Příležitostná spolupráce s externími partnery (např. místní knihovna, známé osobnosti, nakladatelství apod.). (78 % škol)

Učitelé napříč předměty běžně zařazují do výuky prvky k rozvoji čtenářské gramotnosti. (67 % škol)

Někteří učitelé zařazují do výuky prvky k rozvoji čtenářské gramotnosti. (67 % škol)

Na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění čtenářské gramotnosti do výuky. (67 % škol)

Pravidelně dochází ke sdílení poznatků, reflexi učitelů napříč předměty o zkušenostech ze zařazování prvků rozvoje čtenářské gramotnosti do jejich předmětů. (56 % škol)

Rozvoj čtenářské gramotnosti na škole probíhá pouze prostřednictvím dílčích aktivit. (56 % škol)

Na škole působí koordinátor pro čtenářskou gramotnost. (56 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

11 Rozvoj matematické gramotnosti

Rada Evropské unie v Doporučení z května 2018 o klíčových kompetencích pro celoživotní učení doporučuje zaměřit vzdělávání na rozvoj kompetencí, a to jak žáků, tak učitelů. **Gramotnosti jsou podmínkou pro získání klíčových kompetencí i pro dosažení důležitých cílů vzdělávání a odborné přípravy.** Rozvoj gramotností je základem pro další učení i pro uplatnění na měnícím se pracovním trhu a je potřebné rozvíjet je **průřezově napříč vzdělávacími obory.**

Jedním z cílů Strategického rámce evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě (ET 2020) je šířit osvědčené postupy týkající se **schopnosti žáků porozumět psanému textu** a vypracovat závěry, jak zlepšit gramotnost v celé EU, **zlepšit znalosti z matematiky a přírodních věd na vyšších stupních vzdělávání a odborné přípravy.** A rovněž více zohledňovat klíčové průřezové kompetence ve vzdělávacích oblastech, hodnocení a kvalifikacích.

Koncept gramotností má ústřední místo také v **šetření PISA**, které se užívá i v českém prostředí. Důležitým charakteristickým rysem projektu PISA je pravidelné zjišťování nabytých dovedností a vědomostí, o nichž se předpokládá, že budou nezbytné pro úspěšné zapojení žáků do reálného konkurenčního prostředí a budou pro ně výhodou v dalším vzdělávání i na trhu práce. Záměrem není zkoumat, jak žáci dovedou reprodukovat získané vědomosti, ale **jak dokáží v úlohách vytvořených na základě rozmanitých situací běžného života využít své schopnosti a osvojené dovednosti.**

V návaznosti na výše uvedené je tak cílem oblasti intervence Čtenářská a matematická gramotnost podporovat **systematický rozvoj gramotnosti ve školách** a tím přispívat k lepšímu uplatnění žáků v dalším vzdělávání a na pracovním trhu. Díky funkční schopnosti pracovat s texty a dokumenty, porozumět jim, zužitkovat získané informace, aplikovat získaný matematický aparát na úlohy z běžného života, přemýšlet v souvislostech a návaznostech, zaujmout postoj a sdílet a formulovat vlastní myšlenky mohou žáci zažít úspěch nejen ve škole, ale samozřejmě v práci a osobním i veřejném životě.

Matematická gramotnost ve smyslu schopnosti praktického uplatnění znalostí v rozmanitých životních situacích umožňuje **používat a interpretovat matematiku v různých kontextech** a pomáhá uvědomit si, jako roli matematika v životě jedince a celé společnosti hraje.

Matematická gramotnost spočívá v (1) **potřebě** jedince opakovaně **zažívat radost** z úspěšně vyřešené úlohy, pochopení nového pojmu, vztahu, argumentu nebo situace a v důvěře ve vlastní schopnosti, (2) **porozumění** různým typům **matematického textu**, (3) schopnosti získávat a třídit zkušenosti pomocí **vlastní manipulativní a badatelské činnosti**, (4) zobecňování získaných zkušeností a objevování zákonitostí, (5) **tvoření modelů** a protipříkladů a dovednosti vhodně argumentovat, (6) **schopnosti účinně pracovat s chybou** jako podnětem k hlubšímu pochopení zkoumané problematiky, (7) **individuálně i v diskuzi analyzovat** procesy, pojmy, vztahy a situace v oblasti matematiky, (8) **vytvářet systém** v pojmech a souvislostech mezi nimi a (9) pohotově **používat početní dovednosti**. V neposlední řadě je matematická gramotnost také dovedností užívat různé pomůcky a nástroje (včetně digitálních), které mohou při matematické činnosti pomoci, a to s vědomím hranic jejich možností.

Podstatnou podmínkou rozvoje matematické gramotnosti žáků je překročit hranice hodin matematiky a rozvíjet ji napříč předměty a tím i efektivněji posilovat jejich kompetence nezbytné pro **samostatné řešení problémů a správné usuzování a rozhodování.**

Hlavní zjištění

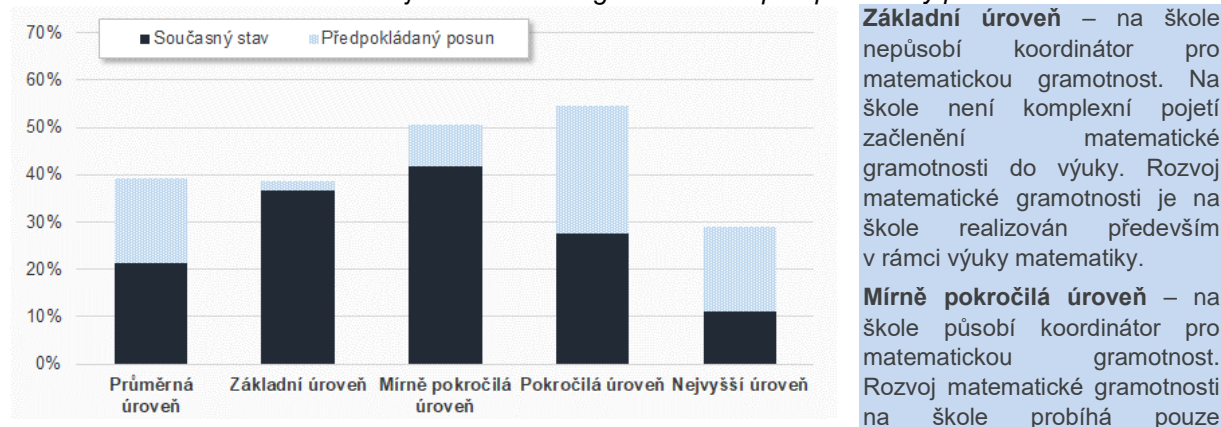
- Pokud jde o rozvoj škol v oblasti matematické gramotnosti v Ústeckém kraji, v nejvyšší míře jsou vykonávány aktivity patřící do mírně pokročilé úrovně, ve které je rozvoj matematické gramotnosti realizován prostřednictvím dílčích aktivit. Ve vysoké míře jsou vykonávány také aktivity základní úrovně. V této úrovni probíhá rozvoj matematické gramotnosti v rámci výuky matematiky. V nižší míře se vykonávají aktivity pokročilé úrovně. V této úrovni na škole probíhá snaha o zařazení matematické gramotnosti do výuky. V nejnižší míře je rozvíjena nejvyšší úroveň, v té má škola zpracovanou ucelenou koncepci rozvoje matematické gramotnosti. Školy plánují rozvoj činností především v rámci pokročilé úrovně, čímž deklarují zájem o ucelené pojetí začlenění matematické gramotnosti do výuky. Oproti předchozí vlně šetření školy vykazují navýšení činností v rámci pokročilé a mírně pokročilé úrovně.
- V rámci rozvoje matematické gramotnosti na většině škol vyučující s žáky rozebírají jejich řešení, probíhají konzultace se žáky, žákům jsou předkládány úlohy, které vychází z reálného života, a je využíváno ICT při rozvoji matematické gramotnosti. Dvě třetiny škol uvádí, že žáci při výuce pracují s chybou jako prostředkem učení. V nejnižší míře probíhá diferenciací výuky podle úrovně znalostí žáků a využívání formativního hodnocení ve výuce. Oproti druhé vlně došlo asi u poloviny realizovaných aktivit k navýšení podílu škol, který tyto aktivity realizuje.
- V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj matematické gramotnosti na středních a vyšších odborných školách, se nejčastěji školy v Ústeckém kraji setkávají s nedostatečnými znalostmi matematiky žáků ze ZŠ a s nedostatečnou motivací žáků k rozvoji matematické gramotnosti. V menší míře pak školy narážejí na nedostatek učitelů proškolených k rozvoji matematické gramotnosti či chybějící strategii rozvoje matematické gramotnosti na celonárodní úrovni. Některé školy si dále stěžují, že nastavení maturitní zkoušky z matematiky nesměruje k rozvoji matematické gramotnosti, nebo upozorňují na nedostatek finančních prostředků na realizaci mimoškolních aktivit podporujících matematickou gramotnost. Oproti II. vlně šetření téměř u všech překážek poklesl podíl škol, který se s nimi setkává.
- V oblasti rozvoje matematické gramotnosti v Ústeckém kraji by školy nejčastěji potřebovaly podporu rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty a výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí. Ve značné míře by školy také uvítaly finanční podporu pro možné půlení hodin matematiky, nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti či v oblasti didaktiky matematiky. Oproti předchozím vlnám šetření došlo u všech opatření k poklesu jejich potřebnosti.

11.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o rozvoj škol v oblasti matematické gramotnosti v Ústeckém kraji, v nejvyšší míře jsou vykonávány aktivity patřící do mírně pokročilé úrovně (42 %), ve které je rozvoj matematické gramotnosti realizován prostřednictvím dílčích aktivit. Ve vysoké míře jsou vykonávány také aktivity základní úrovně (37 %). V této úrovni probíhá rozvoj matematické gramotnosti v rámci výuky matematiky. V nižší míře se vykonávají aktivity pokročilé úrovně (28 %). V této úrovni na škole probíhá snaha o zařazení matematické gramotnosti do výuky. Nejméně často jsou rozvíjeny aktivity na nejvyšší úrovni (11 %), kde má škola zpracovanou ucelenou koncepci rozvoje matematické gramotnosti.

Při hodnocení předpokládaného posunu v oblasti rozvoje matematické gramotnosti plánují školy rozvoj činností především v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 27 p. b.), čímž deklarují zájem o ucelené pojetí začlenění matematické gramotnosti do výuky. Nižší posuny lze očekávat v nejvyšší úrovni (předpokládaný posun o 18 p. b.) a mírně pokročilé úrovni (předpokládaný posun o 9 p. b.). V základní úrovni se předpokládá nejnižší posun rozvoje činností (předpokládaný posun o 2 p. b.).

Graf 118: Současná úroveň rozvoje matematické gramotnosti a předpokládaný posun

Základní úroveň – na škole nepůsobí koordinátor pro matematickou gramotnost. Na škole není komplexní pojetí začlenění matematické gramotnosti do výuky. Rozvoj matematické gramotnosti je na škole realizován především v rámci výuky matematiky.

Mírně pokročilá úroveň – na škole působí koordinátor pro matematickou gramotnost. Rozvoj matematické gramotnosti na škole probíhá pouze

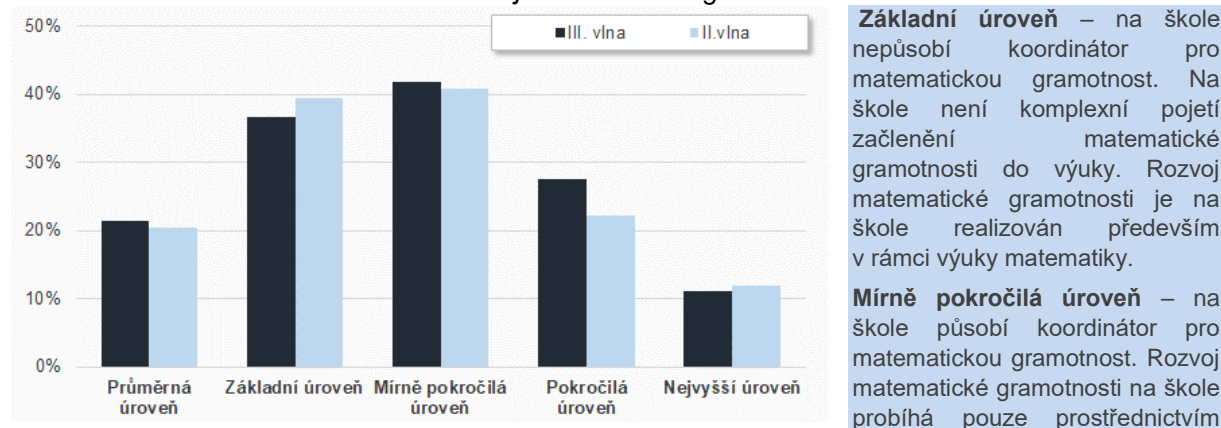
prostřednictvím dílčích aktivit.

Pokročilá úroveň – koordinátor matematické gramotnosti spolupracuje s jednotlivými učiteli. Na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění matematické gramotnosti do výuky. Učitelé napříč předměty běžně zařazují do výuky prvky k rozvoji matematické gramotnosti.

Nejvyšší úroveň – matematická gramotnost je obsahově i časově koordinována pracovníkem, který k tomu má vytvořeny odpovídající podmínky. Škola má zpracovanou ucelenou koncepci rozvoje matematické gramotnosti. Pravidelně dochází ke sdílení poznatků, reflexi učitelů napříč předměty o zkušenostech ze zařazování prvků rozvoje matematické gramotnosti do jejich předmětů. Spolupráce s externími partnery (osobnosti, VŠ, výzkumné organizace apod.) je pravidelnou součástí výuky.

Oproti II. vlně šetření (v I. vlně šetření se úroveň matematické gramotnosti neměřila) školy vykazují lehké navýšení činností v rámci pokročilé úrovně (nárůst o 5 p. b.) a mírně pokročilé úrovně (nárůst o 1 p. b.). K mírnému snížení realizace činností došlo u základní úrovně (pokles o 3 p. b.) a nejvyšší úrovně (pokles o 1 p. b.).

Graf 119: Srovnání současné úrovně rozvoje matematické gramotnosti

Základní úroveň – na škole nepůsobí koordinátor pro matematickou gramotnost. Na škole není komplexní pojetí začlenění matematické gramotnosti do výuky. Rozvoj matematické gramotnosti je na škole realizován především v rámci výuky matematiky.

Mírně pokročilá úroveň – na škole působí koordinátor pro matematickou gramotnost. Rozvoj matematické gramotnosti na škole probíhá pouze prostřednictvím

dílčích aktivit.

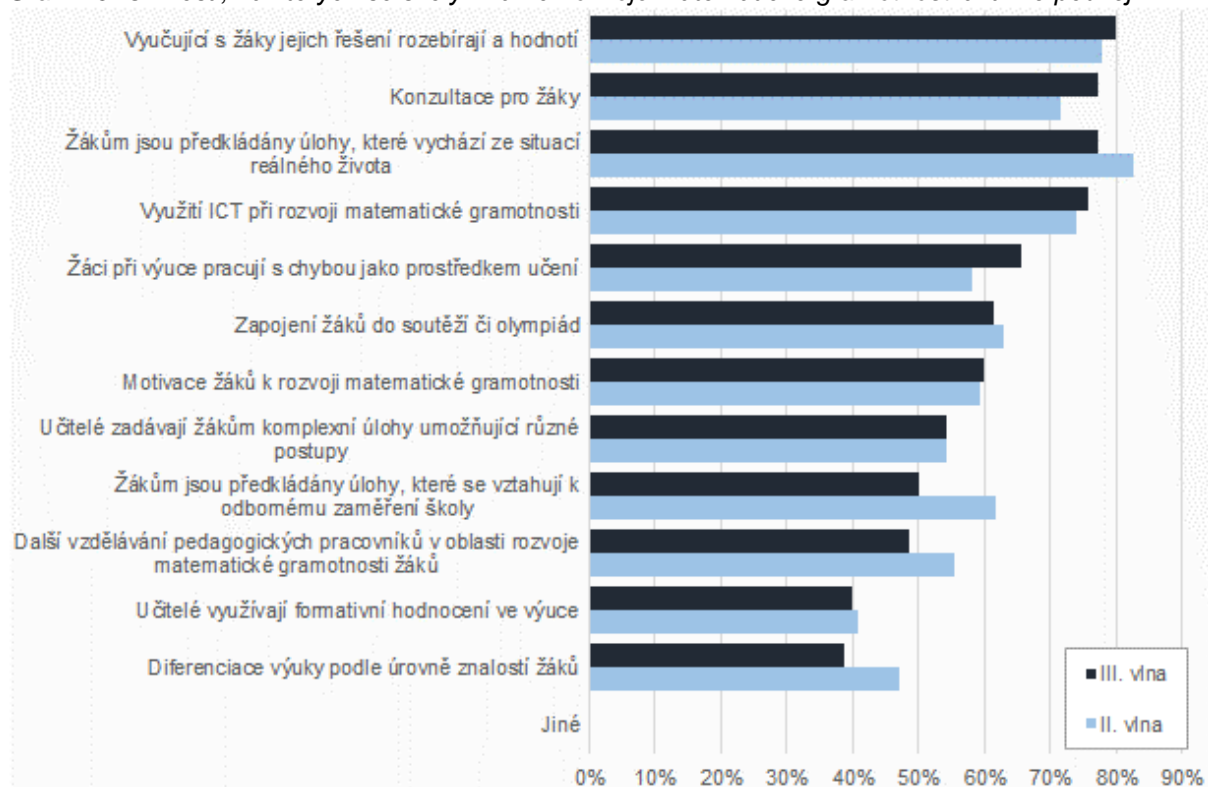
Pokročilá úroveň – koordinátor matematické gramotnosti spolupracuje s jednotlivými učiteli. Na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění matematické gramotnosti do výuky. Učitelé napříč předměty běžně zařazují do výuky prvky k rozvoji matematické gramotnosti.

Nejvyšší úroveň – matematická gramotnost je obsahově i časově koordinována pracovníkem, který k tomu má vytvořeny odpovídající podmínky. Škola má zpracovanou ucelenou koncepci rozvoje matematické gramotnosti. Pravidelně dochází ke sdílení poznatků, reflexi učitelů napříč předměty o zkušenostech ze zařazování prvků rozvoje matematické gramotnosti do jejich předmětů. Spolupráce s externími partnery (osobnosti, VŠ, výzkumné organizace apod.) je pravidelnou součástí výuky.

11.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci rozvoje matematické gramotnosti na většině škol vyučující s žáky rozebírají jejich řešení (80 %), probíhají konzultace se žáky (77 %), žákům jsou předkládány úlohy, které vychází z reálného života (77 %), a je využíváno ICT při rozvoji matematické gramotnosti (76 %). Dvě třetiny škol uvádí, že žáci při výuce pracují s chybou jako prostředkem učení (66 %). V nejmenší míře probíhá diferenciací výuky podle úrovně znalostí žáků (39 %) a využívání formativního hodnocení ve výuce (40 %).

Graf 120: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje matematické gramotnosti aktivně podílejí

Pozn. data za první vlnu šetření nejsou k dispozici.

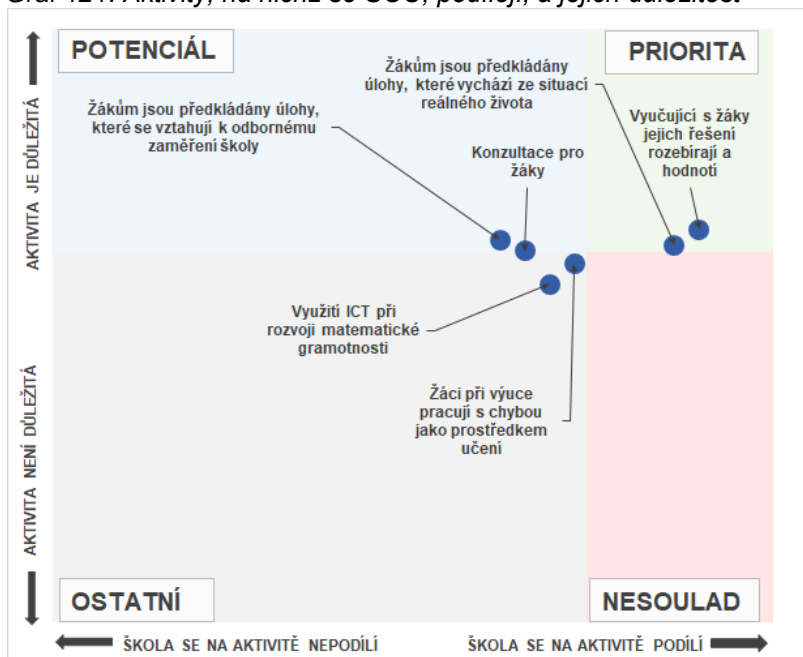
Oproti II. vlně šetření došlo přibližně u poloviny realizovaných aktivit k navýšení podílu škol, který tyto aktivity realizovaly. K nejvyššímu navýšení došlo u situace, kdy žáci při výuce pracují s chybou jako prostředkem učení (nárůst o 8 p. b.), a u konzultací pro žáky (nárůst o 6 p. b.). Oproti tomu nejvýraznější pokles nastal v případě předkládání úloh, které se vztahují k zaměření školy (pokles o 12 p. b.), a v oblasti diferenciací výuky podle úrovně znalostí žáků (pokles o 8 p. b.).

11.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti rozvoje matematické gramotnosti nejčastěji uvádějí, že vyučující s žáky jejich řešení rozebírají a hodnotí (90 %) a žákům předkládají úlohy, které vychází z reálného života (86 %). Dále také žáci při výuce pracují s chybou jako prostředkem učení (72 %), školy využívají ICT při rozvoji matematické gramotnosti (69 %), věnují se konzultacím pro žáky (66 %) a předkládají žákům úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy (62 %).

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště jsou předkládání úloh žákům, které vychází z reálného života, a vyučující, kteří s žáky rozebírají jejich řešení. Tyto aktivity realizuje nejvyšší podíl SOU, který jim přisuzuje také nadprůměrnou důležitost.

Graf 121: Aktivita, na nichž se SOU, podílejí, a jejich důležitost

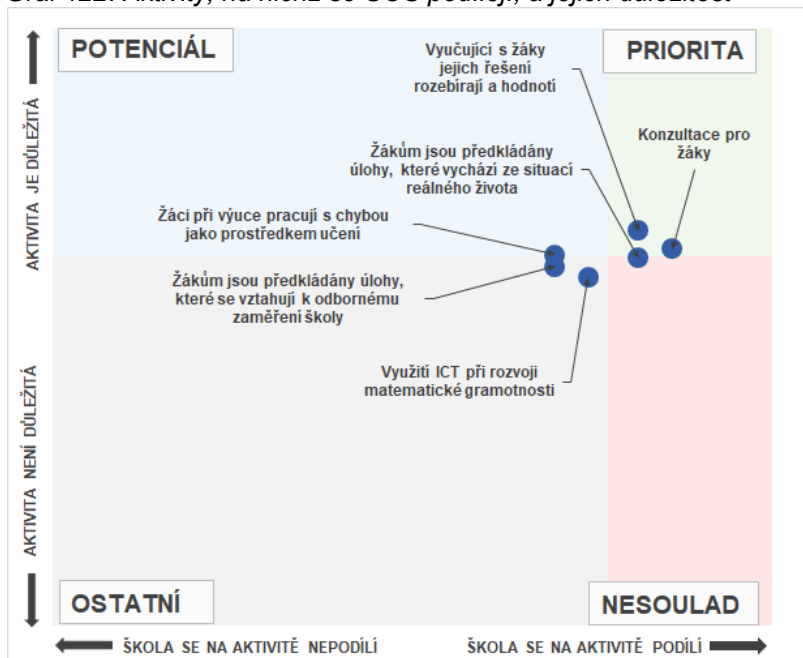

Potenciál pro rozvoj matematické gramotnosti vykazuje předkládání úloh, které se vztahují k odbornému zaměření školy, a konzultace pro žáky. Tyto aktivity jsou vykonávány v menší míře, ale jsou považovány za důležité.

Pod hranicí potenciálu se nachází práce s chybou jako prostředkem učení a využívání ICT při rozvoji matematické gramotnosti. Těmto činnostem se školy věnují v menší míře a zároveň je jim přisuzována i nižší důležitost.

Střední odborné školy pro rozvoj matematické gramotnosti nejčastěji realizují aktivitu v podobě konzultací pro žáky (86 %). Dále školy v hojné míře uvádějí, že vyučující s žáky jejich řešení rozebírají a žákům jsou předkládány úlohy, které vychází ze situací reálného života (shodně 81 %). Necelé tři čtvrtiny škol využívají ICT pro rozvoj matematické gramotnosti (74 %), jejich žáci při výuce pracují s chybou jako prostředkem učení (70 %) a žákům jsou předkládány úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy (70 %).

Graf 122: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Prioritami v oblasti rozvoje matematické gramotnosti jsou vyučující, kteří s žáky rozebírají jejich řešení, předkládání úloh žákům, které vychází z reálného života, a realizace konzultací pro žáky. Tyto aktivity realizuje vysoký podíl škol, který je považuje za důležité.

Potenciál pro rozvoj matematické gramotnosti představuje práce s chybou jako prostředkem učení. Tuto aktivitu realizuje nižší podíl škol než aktivity prioritní, ale je považována za mírně nadprůměrně důležitou.

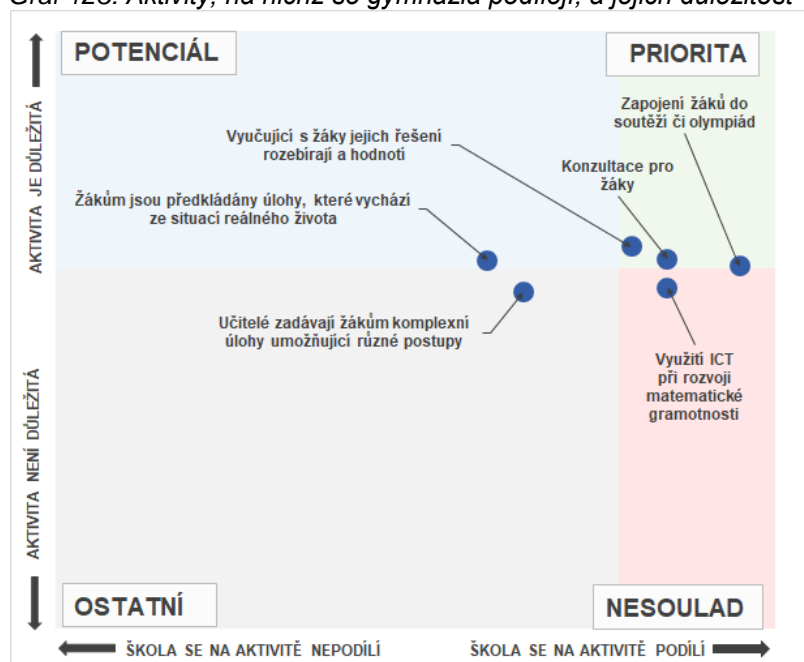
Předkládání úloh žákům, které se vztahují k odbornému zaměření školy a využívání ICT při

rozvoji matematické gramotnosti považují střední odborné školy za méně důležité aktivity.

Převážná většina **gymnázií** v Ústeckém kraji realizuje aktivity v podobě zapojení žáků do soutěží či olympiád (95 %). Ve značné míře se dále gymnázia zaměřují na využití ICT při rozvoji matematické gramotnosti či konzultace pro žáky (shodně 85 %). 80 % gymnázií deklaruje, že vyučující s žáky rozebírají jejich řešení. Necelé dvě třetiny škol uvádí, že učitelé zadávají žákům komplexní úlohy

umožňující různé postupy (65 %) nebo že žákům jsou předkládány úlohy, které vychází ze situací reálného života (60 %).

Graf 123: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Prioritami pro gymnázia jsou aktivity v podobě zapojení žáků do soutěží či olympiád, konzultací pro žáky a aktivity vyučující, kteří s žáky rozebírají jejich řešení. Tyto aktivity gymnázia realizují často a považují je za důležitá.

Při rozvoji matematické gramotnosti využívá ICT vysoký podíl gymnázií, ale této aktivitě je přisouzena nižší důležitost. Z tohoto důvodu pro gymnázia představuje tzv. nesoulad.

Potenciál pro rozvoj matematické gramotnosti představuje předkládání úloh, které vychází ze situací reálného života, žákům.

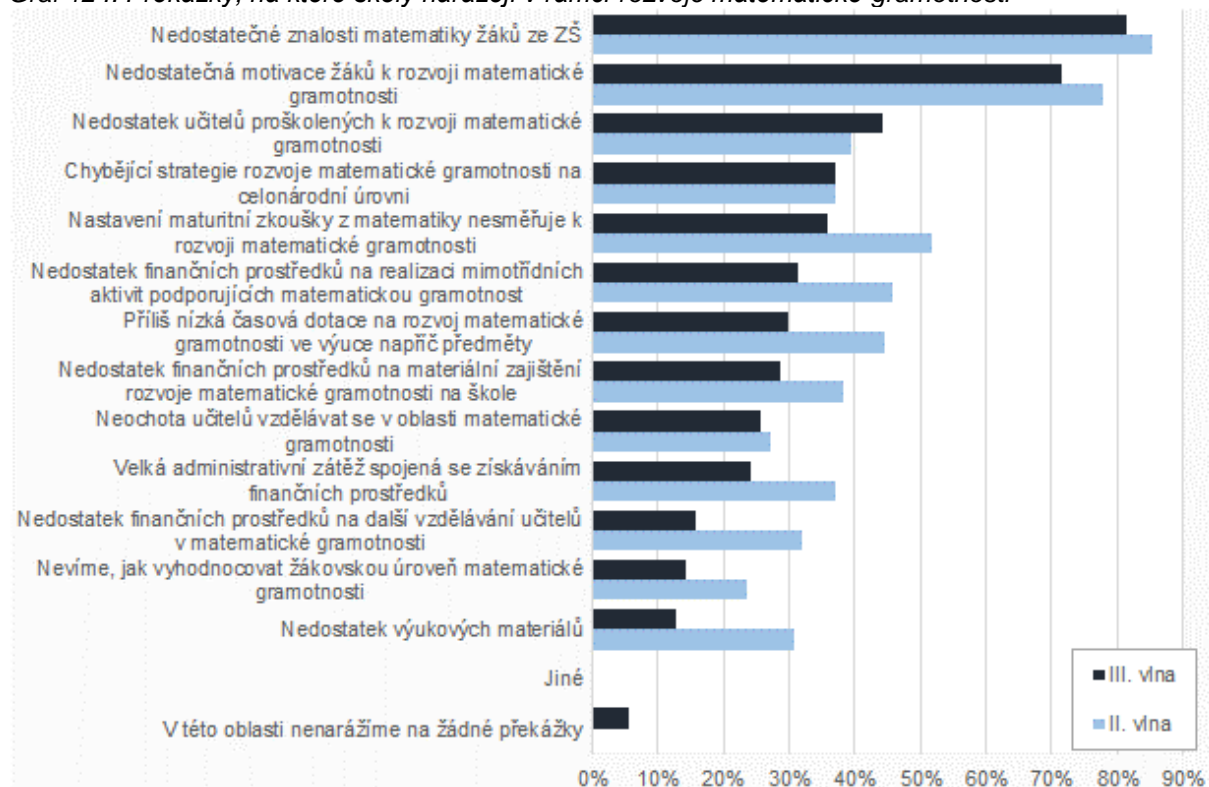
Pod hranicí aktivit s potenciálem se nachází zadávání komplexních úloh umožňujících různé postupy žákům.

11.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj matematické gramotnosti na středních a vyšších odborných školách, se školy v Ústeckém kraji nejčastěji setkávají s nedostatečnými znalostmi matematiky žáků ze ZŠ (81 %) a s nedostatečnou motivací žáků k rozvoji matematické gramotnosti (71 %). V menší míře pak školy naráží na nedostatek učitelů proškolených k rozvoji matematické gramotnosti (44 %) či chybějící strategii rozvoje matematické gramotnosti na celonárodní úrovni (37 %). Některé školy si dále stěžují, že nastavení maturitní zkoušky z matematiky nesměřuje k rozvoji matematické gramotnosti (36 %), nebo upozorňují na nedostatek finančních prostředků na realizaci mimoškolních aktivit podporujících matematickou gramotnost (31 %).

Oproti II. vlně šetření téměř u všech překážek poklesl podíl škol, který se s nimi setkávají. K nejvyššímu snížení došlo u nedostatku výukových materiálů (pokles o 18 p. b.), nedostatku finančních prostředků na další vzdělávání učitelů v matematické gramotnosti (pokles o 16 p. b.), nastavení maturitní zkoušky z matematiky, které nesměřuje k rozvoji matematické gramotnosti (pokles o 16 p. b.), nedostatku finančních prostředků na realizaci mimoškolních aktivit podporujících matematickou gramotnost (pokles o 14 p. b.) či příliš nízké časové dotace na rozvoj matematické gramotnosti ve výuce napříč předměty (pokles o 14 p. b.). Naopak školy si mírně častěji stěžují na nedostatek učitelů proškolených k rozvoji matematické gramotnosti (nárůst o 5 p. b.).

Graf 124: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje matematické gramotnosti

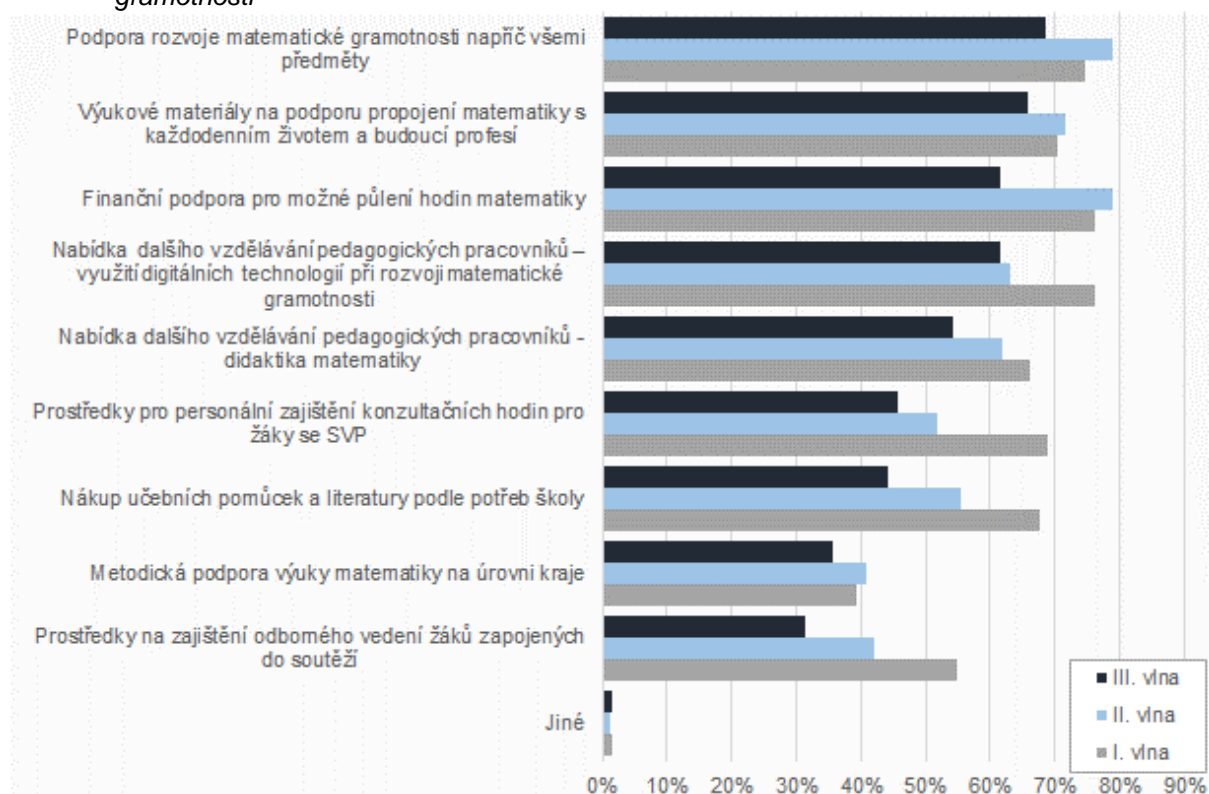
Pozn. data za první vlnu šetření nejsou k dispozici.

11.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V oblasti rozvoje matematické gramotnosti v Ústeckém kraji by školy nejčastěji potřebovaly podporu rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (69 %) a výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí (66 %). Ve značné míře by školy také uvítaly finanční podporu pro možné půlení hodin matematiky (61 %), nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti (61 %) či v oblasti didaktiky matematiky (54 %).

Oproti předchozím vlnám šetření došlo u všech opatření k poklesu jejich potřebnosti. Oproti I. vlně šetření se nejvíce snížila potřeba prostředků na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (pokles o 24 p. b. vůči I. vlně šetření) nebo prostředků pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se SVP a taky na nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy (shodně pokles o 23 p. b. vůči I. vlně šetření). Dále se významně snížila potřeba finanční podpory pro možné půlení hodin matematiky (pokles o 15 p. b. vůči I. vlně šetření), nabídky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti (pokles o 15 p. b. vůči I. vlně šetření) a nabídky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v didaktice matematiky (pokles o 12 p. b. vůči I. vlně šetření).

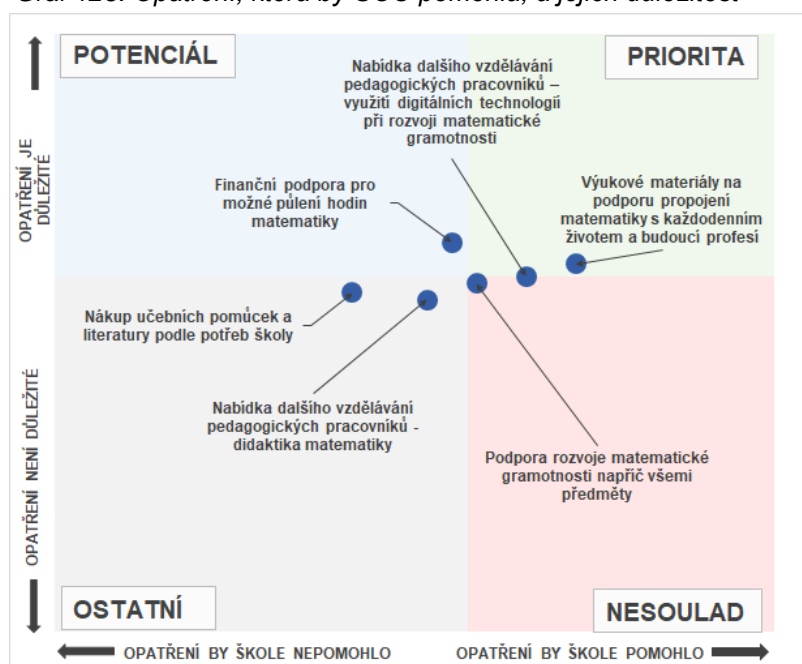
Graf 125: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje matematické gramotnosti

11.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim pro rozvoj matematické gramotnosti nejvíce pomohly výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí (72 %) a nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti (66 %).

Graf 126: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Více než polovina škol by uvítala podporu rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (59 %), finanční podporu pro možné půlení hodin matematiky (55 %) či nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky (52 %). Dvě pětiny škol by ocenily nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy (41 %).

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními pro rozvoj matematické gramotnosti zohlednili také jejich důležitost, představují prioritu škol výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí

a nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti.

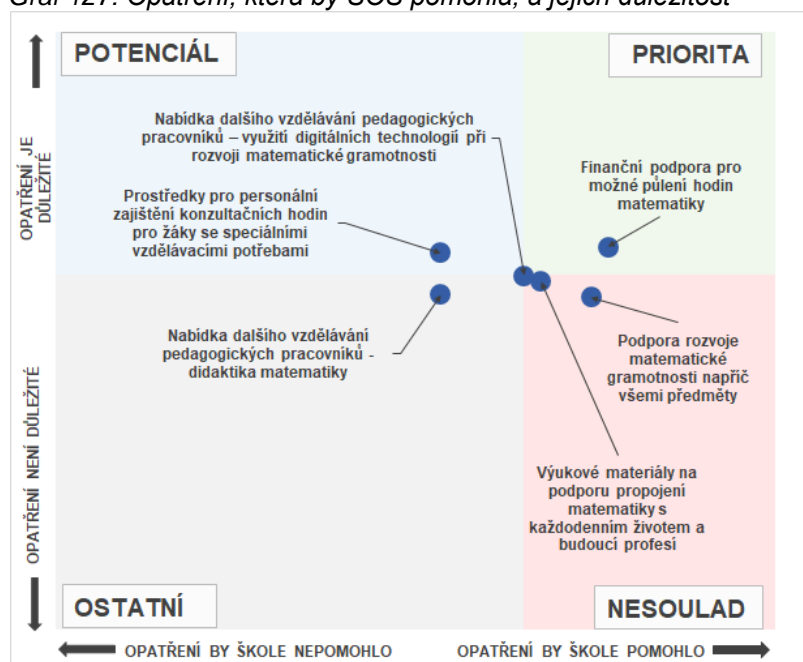
Těsně pod hranicí prioritních opatření stojí podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty. Jedná se o potřebné opatření, nicméně je mu přiřazována lehce podprůměrná důležitost.

Potenciál pro rozvoj matematické gramotnosti představuje finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky. Toto opatření je vyžadováno méně často než výše zmíněná opatření, ale je mu přisuzována nejvyšší důležitost.

Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky a nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy lze označit za relativně méně významná opatření.

Střední odborné školy by nejvíce ocenily finanční podporu pro možné půlení hodin matematiky (77 %) a podporu rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (74 %).

Graf 127: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Dvě třetiny škol by potřebovaly výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí (67 %) a nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti (65 %). Více než polovina škol by uvítala prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky (shodně 53 %).

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření pro rozvoj mate-

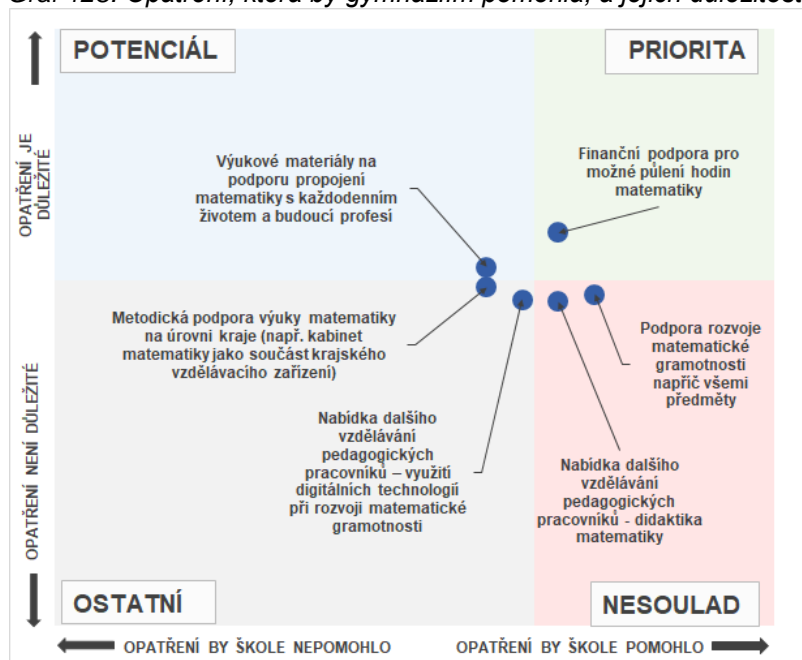
matické gramotnosti představuje prioritu finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky. Toto opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotily jako velice důležité. Na spodní hranici prioritních opatření se nachází nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti a výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí.

Prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou sice zmiňovány v menší míře, ale je jim přiřazována nadprůměrná důležitost, a představují tak určitý potenciál dalšího rozvoje.

Za méně důležitou je považována nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky.

Gymnázia by pro rozvoj matematické gramotnosti nejvíce ocenila podporu rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (75 %), finanční podporu pro možné půlení hodin matematiky (70 %) a nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky (70 %) či v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti (65 %). Necelé dvě třetiny gymnázií dále měly zájem o výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí a metodickou podporu výuky matematiky na úrovni kraje (shodně 60 %).

Graf 128: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Prioritu pro rozvoj matematické gramotnosti představuje opatření v podobě finanční podpory pro možné půlení hodin matematiky. Toto opatření školy zmiňovaly často a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotily jako nejdůležitější.

Opatření v podobě podpory rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty a nabídky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků jsou pro gymnázia méně důležité než prioritní opatření a ocitají se tedy v oblasti tzv. nesouladu.

Naopak výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí jsou považovány za důležité a představují pro gymnázia potenciál v oblasti rozvoje matematické gramotnosti.

Pod hranicí potenciálu se nachází metodická podpora výuky matematiky na úrovni kraje a nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti.

11.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoje matematické gramotnosti“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

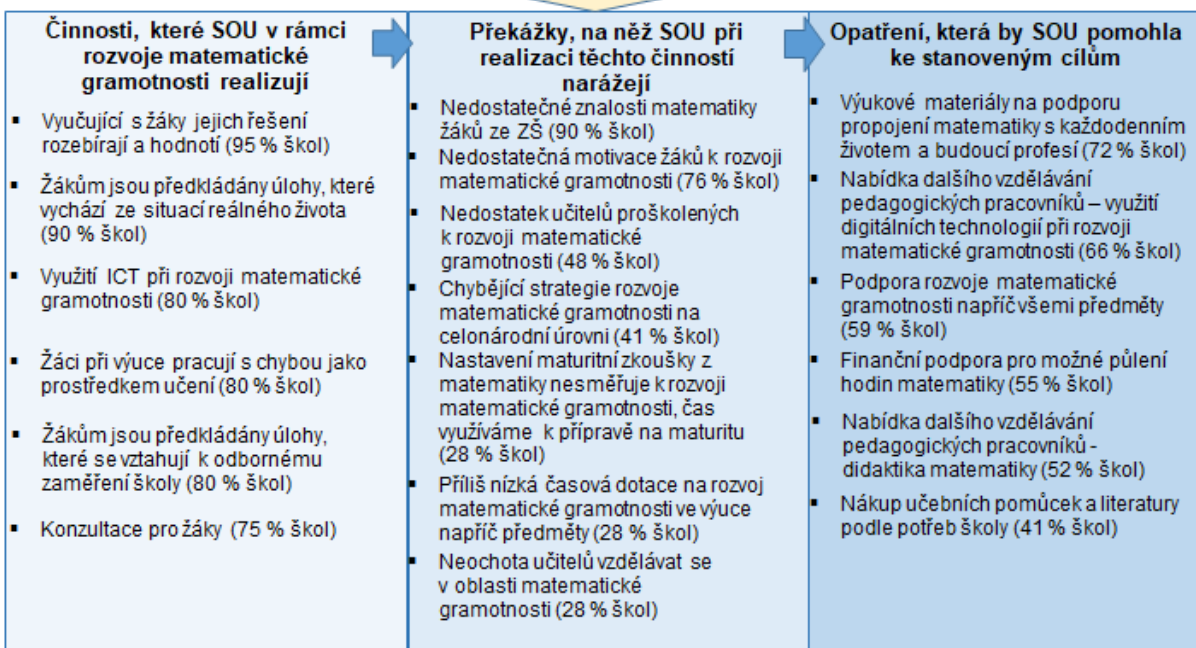
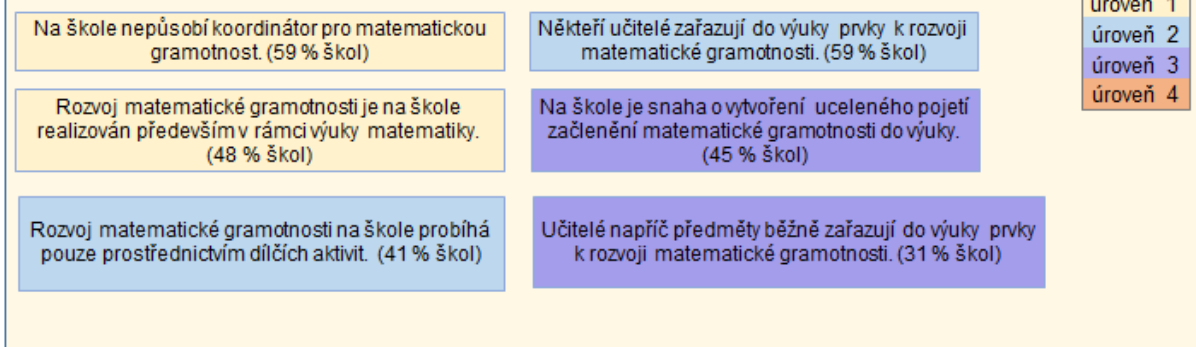
Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoje matematické gramotnosti* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje matematické gramotnosti*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

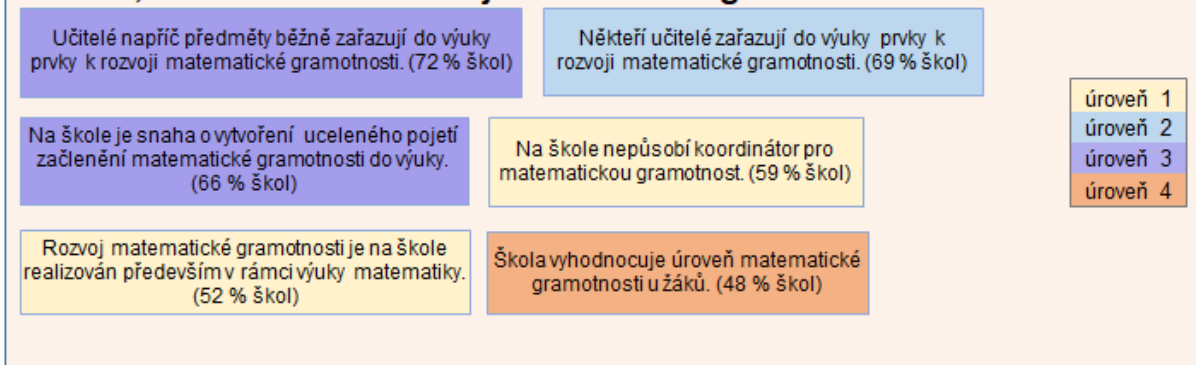
V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje matematické gramotnosti*. V tomto případě však již nevyprávějí o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav rozvoje matematické gramotnosti na SOU

Cíle, které si v rámci rozvoje matematické gramotnosti stanovila SOU

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje matematické gramotnosti na SOŠ

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Na škole nepůsobí koordinátor pro matematickou gramotnost. (60 % škol)

Někteří učitelé zařazují do výuky prvky k rozvoji matematické gramotnosti. (58 % škol)

Rozvoj matematické gramotnosti je na škole realizován především v rámci výuky matematiky. (40 % škol)

Rozvoj matematické gramotnosti na škole probíhá pouze prostřednictvím dílčích aktivit. (40 % škol)

Na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění matematické gramotnosti do výuky. (37 % škol)

Učitelé napříč předměty běžně zařazují do výuky prvky k rozvoji matematické gramotnosti. (37 % škol)

Činnosti, které SOŠ v rámci rozvoje matematické gramotnosti realizují

- Vyučující s žáky jejich řešení rozebírají a hodnotí (89 % škol)
- Konzultace pro žáky (85 % škol)
- Žákům jsou předkládány úlohy, které vychází ze situací reálného života (81 % škol)
- Žákům jsou předkládány úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy (78 % škol)
- Zapojení žáků do soutěží či olympiád (78 % škol)
- Žáci při výuce pracují s chybou jako prostředkem učení (74 % škol)

Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatečné znalosti matematiky žáků ze ZŠ (93 % škol)
- Nedostatečná motivace žáků k rozvoji matematické gramotnosti (77 % škol)
- Nastavení maturitní zkoušky z matematiky nesměřuje k rozvoji matematické gramotnosti, čas využíváme k přípravě na maturitu (49 % škol)
- Nedostatek učitelů proškolených k rozvoji matematické gramotnosti (44 % škol)
- Chybějící strategie rozvoje matematické gramotnosti na celonárodní úrovni (44 % škol)
- Nedostatek finančních prostředků na realizaci mimoškolních aktivit podporujících matematickou gramotnost (35 % škol)
- Nedostatek finančních prostředků na materiální zajištění rozvoje matematické gramotnosti na škole (35 % škol)

Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům

- Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky (77 % škol)
- Podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (74 % škol)
- Výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí (67 % škol)
- Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků – využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti (65 % škol)
- Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků - didaktika matematiky (53 % škol)
- Prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (53 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje matematické gramotnosti stanovily SOŠ

Učitelé napříč předměty běžně zařazují do výuky prvky k rozvoji matematické gramotnosti. (81 % škol)

Na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění matematické gramotnosti do výuky. (70 % škol)

Někteří učitelé zařazují do výuky prvky k rozvoji matematické gramotnosti. (63 % škol)

Na škole nepůsobí koordinátor pro matematickou gramotnost. (63 % škol)

Škola vyhodnocuje úroveň matematické gramotnosti u žáků. (44 % škol)

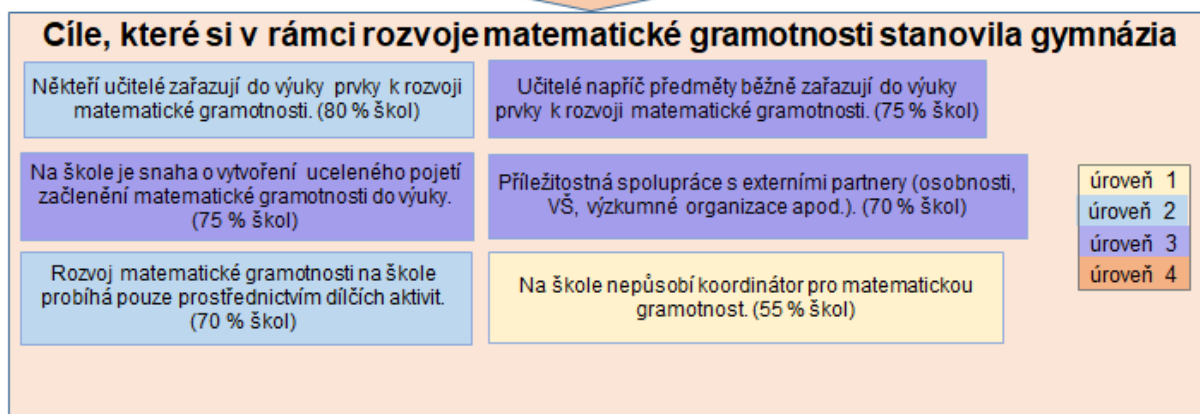
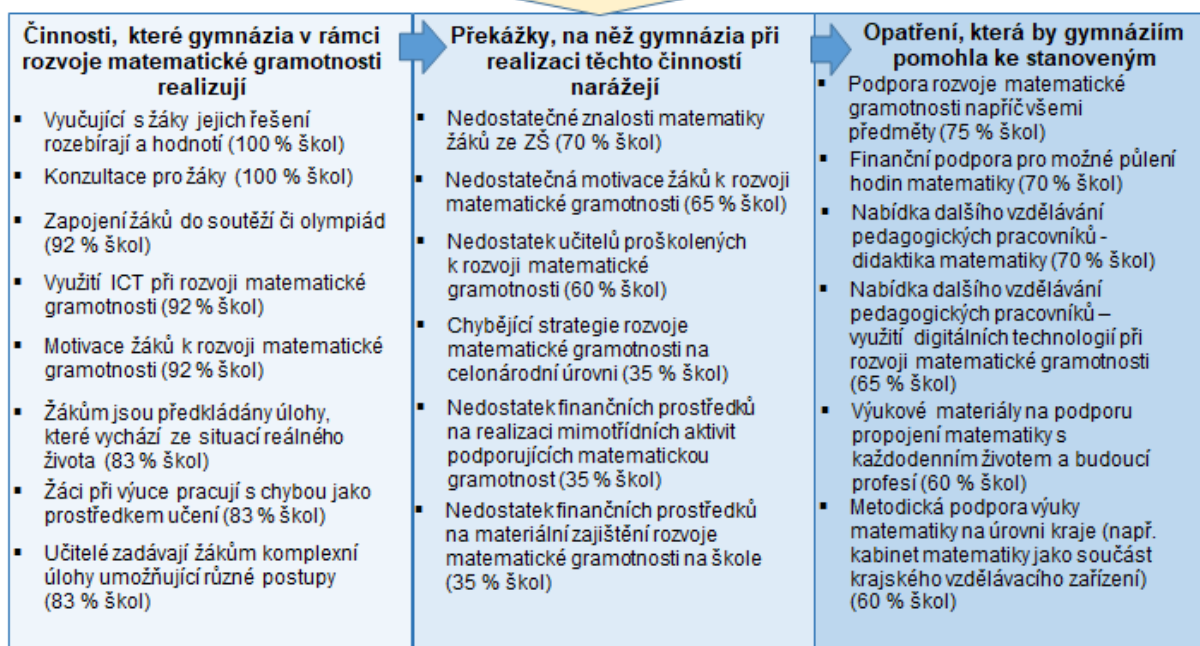
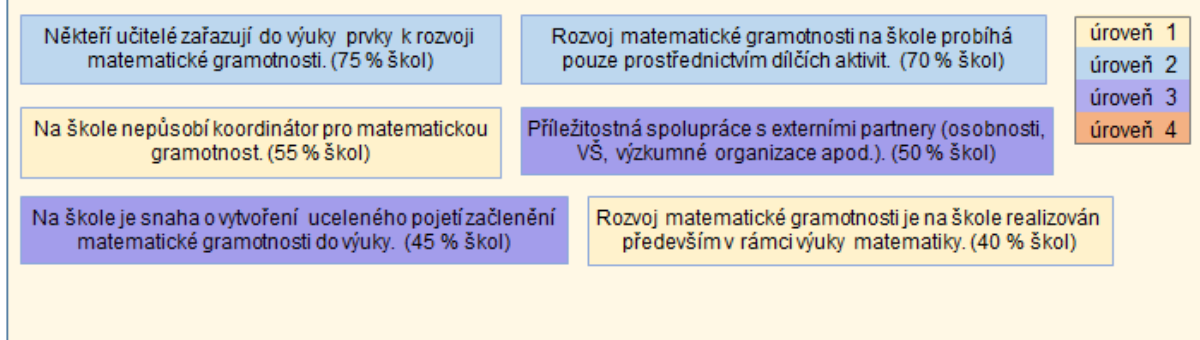
Na škole působí koordinátor pro matematickou gramotnost. (44 % škol)

Příležitostná spolupráce s externími partnery (osobnosti, VŠ, výzkumné organizace apod.). (44 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje matematické gramotnosti na gymnáziích

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

VÝSLEDKY ŠETŘENÍ MŠMT
„MAPOVÁNÍ POTŘEB REGIONÁLNÍ
ŠKOLSTVÍ – NOVÁ TÉMATA“
DOPLNĚNÍ ANALÝZY POTŘEB
VE ŠKOLÁCH V ÚSTECKÉM KRAJI
KAP III – Ústecký kraj

Registrační číslo projektu: CZ.02.3.68/0.0/0.0/20_082/0023028

1 VÝSLEDKY ŠETŘENÍ MŠMT „MAPOVÁNÍ POTŘEB REGIONÁLNÍHO ŠKOLSTVÍ“ – DOPLNĚNÍ ANALÝZY POTŘEB NA ŠKOLÁCH V ÚSTECKÉM KRAJI

Šetření realizoval analytický ústav STEM a výzkumná organizace PAQ Research a bylo připraveno ve spolupráci s MŠMT. Účast na šetření byla dobrovolná a data byla agregována a následně anonymizována. Dotazníkové šetření probíhalo ve dnech od 11. listopadu do 5. prosince 2022. Data vyplňovaly jednotlivé mateřské, základní a střední školy, konzervatoře, vyšší odborné školy, základní umělecké školy, střediska volného času a školská poradenská zařízení bez ohledu na zřizovatele.

Data sesbíraná v tomto šetření byla využita pro formulaci opatření připravovaného Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na roky 2023–2027 a pro implementaci Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+. Účelem šetření nebylo srovnávat konkrétní školy a školská zařízení, ale identifikovat jejich reálné potřeby a zájmy.

1.1 PODPORA PEDAGOGICKÝCH, DIDAKTICKÝCH A MANAŽERSKÝCH KOMPETENCÍ PRACOVNÍKŮ VE VZDĚLÁVÁNÍ

Téma se samostatně objevuje ve strategických dokumentech vůbec poprvé. Tuto skutečnost je vzít v potaz. Tematická oblast se zaměřuje na podporu rozvoje kompetencí pracovníků ve vzdělávání, a to kompetencí v jejich širokém pojetí, tj. pedagogických, didaktických a manažerských. První dvě skupiny kompetencí jsou vlastní všem pracovníkům ve vzdělávání a jejich rozvoj je synergický. Lze předpokládat, že v řadě případů nastane plynulý přechod mezi těmi kompetencemi, které označujeme jako (obecně) pedagogické a těmi (oborově) didaktickými. Kompetence manažerské jsou v pojetí tohoto textu určeny primárně vedoucím pracovníkům, především ředitelkám a ředitelům či jejich zástupkyním a zástupcům. Rozvoj manažerských kompetencí by měl vést k formování osobnosti vedoucího pracovníka – lídra, který mimo jiné nastavuje vizi školy a spojuje ji s plánem profesního rozvoje pracovníků školy.

Graf č. 1: Tvorba vzdělávacích plánů a plánů osobního rozvoje pro pedagogické pracovníky

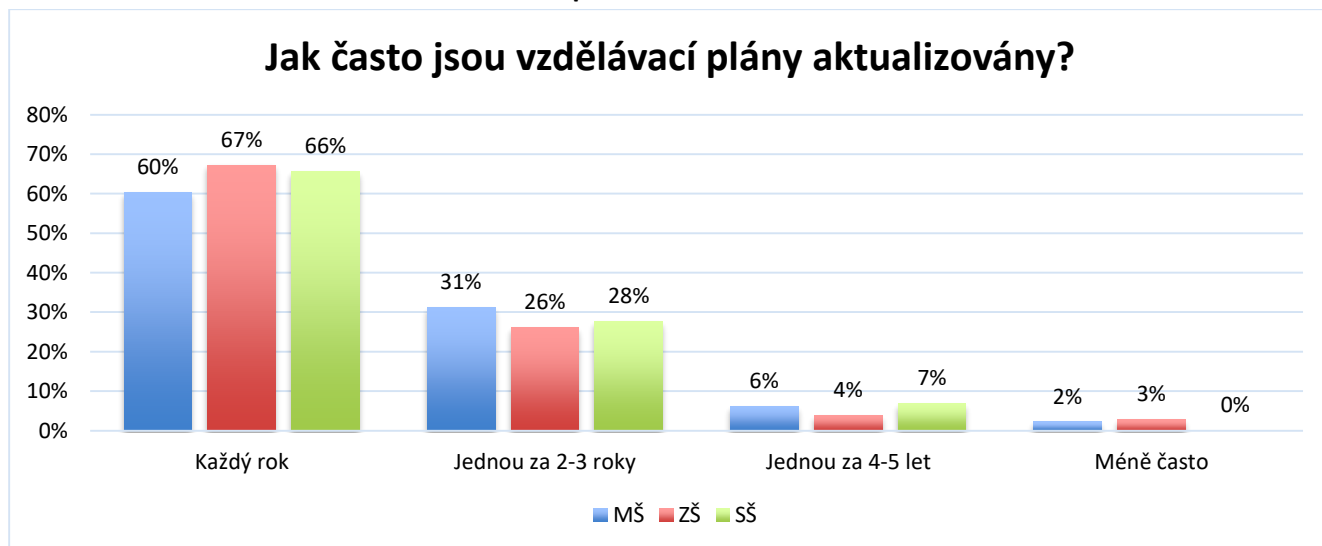

Z grafu č. 1 je patrné, že tvorba vzdělávacích plánů či plánů rozvoje pro pedagogické pracovníky je v Ústeckém kraji nejčastější v mateřských školách, a naopak nejméně častá ve školách středních. V případě mateřských a základních škol se jedná o situaci totožnou s celou Českou republikou, u škol středních nalézáme

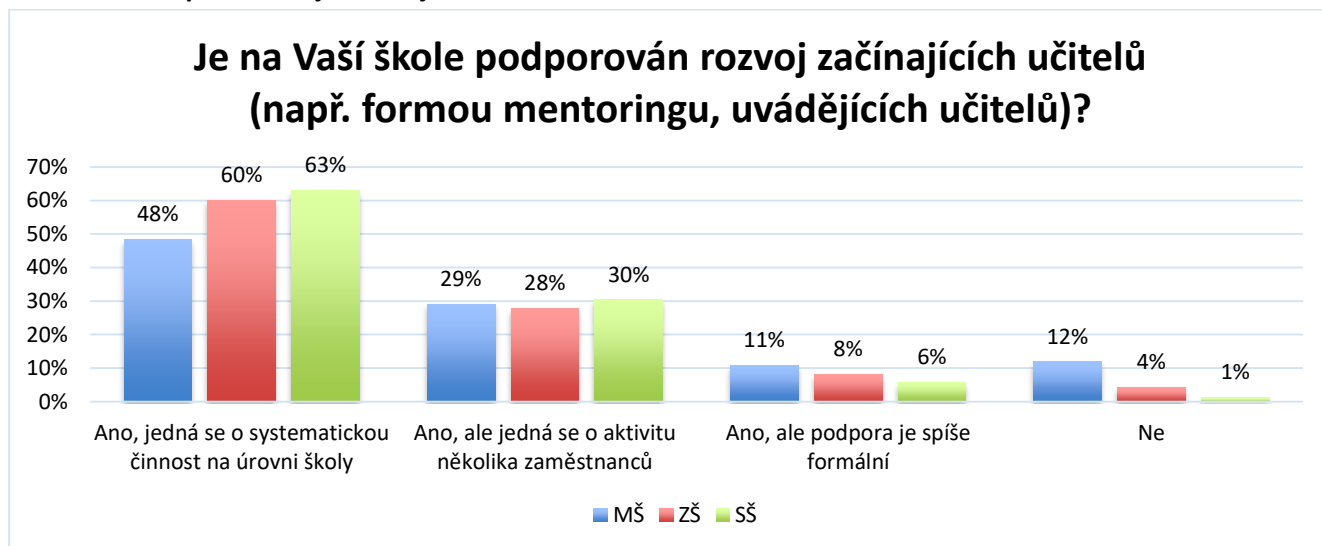
signifikantní rozdíl, kdy školy z Ústeckého kraje vykazují nižší poměr škol, které aktivity dělají pro všechny pracovníky (Ústecký kraj = 43 %. $p < 0,05$) a naopak vyšší poměr škol, které aktivity nedělají (35 % za Ústecký kraj, $p < 0,05$).

Graf č. 2 – Frekvence aktualizace vzdělávacích plánů

Při pohledu na graf č. 2 je zřejmé, že frekvence aktualizace vzdělávacích plánů je roční, maximálně osciluje v rozmezí 2-3 let. V případě základních a středních škol není prezentovaný poměr odlišný od zbytku republiky, v případě škol mateřských nalézáme významně nižší zastoupení škol z Ústeckého kraje (60 %. $P < 0,05$).

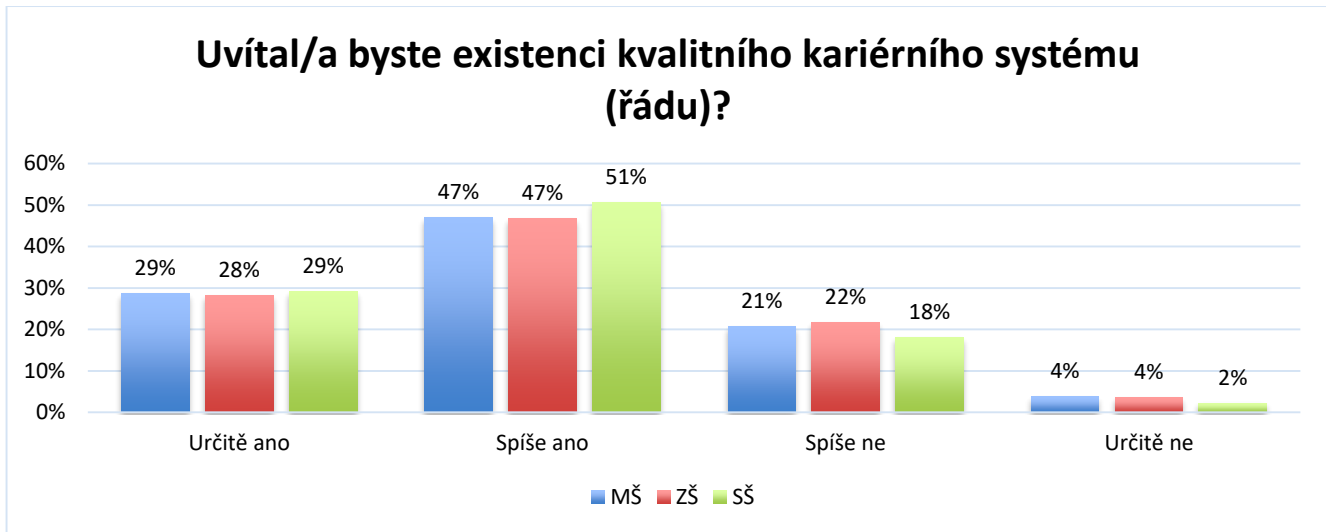
Graf č. 3 – Podpora rozvoje začínajících učitelů

Rozvoj začínajících učitelů je podporován v drtivé většině oslovených škol. Systematičnost tohoto přístupu je nejvyšší na středních školách a se vzdělávacím stupněm klesá. Ani u jednoho typu sledovaných škol se výsledky neodlišují od průměru České republiky.

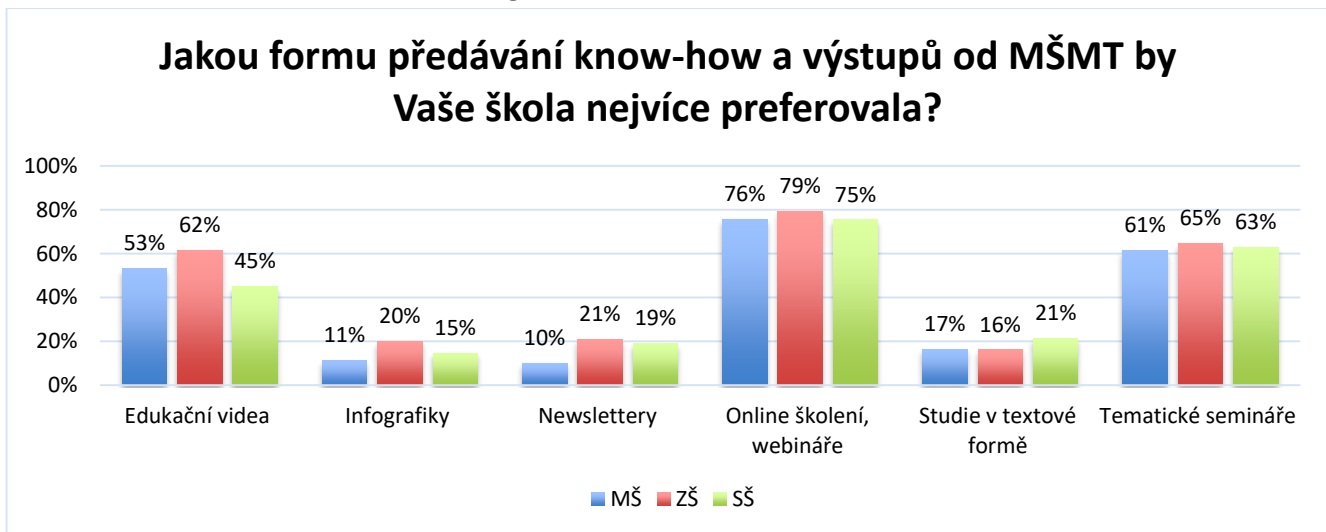

Graf č. 4 – Percepce kariérního řádu

V rámci percepce kariérního řádu existuje mezi respondenty kladné, ale opatrné přijetí, kdy se většina respondentů na všech stupních škol uchyluje k odpovědi „spíše ano“. Není při tom patrný značný rozdíl mezi stupni škol, jako spíše mezi jednotlivými kraji České republiky.

Graf č. 5 – Preference vzdělávacích strategií

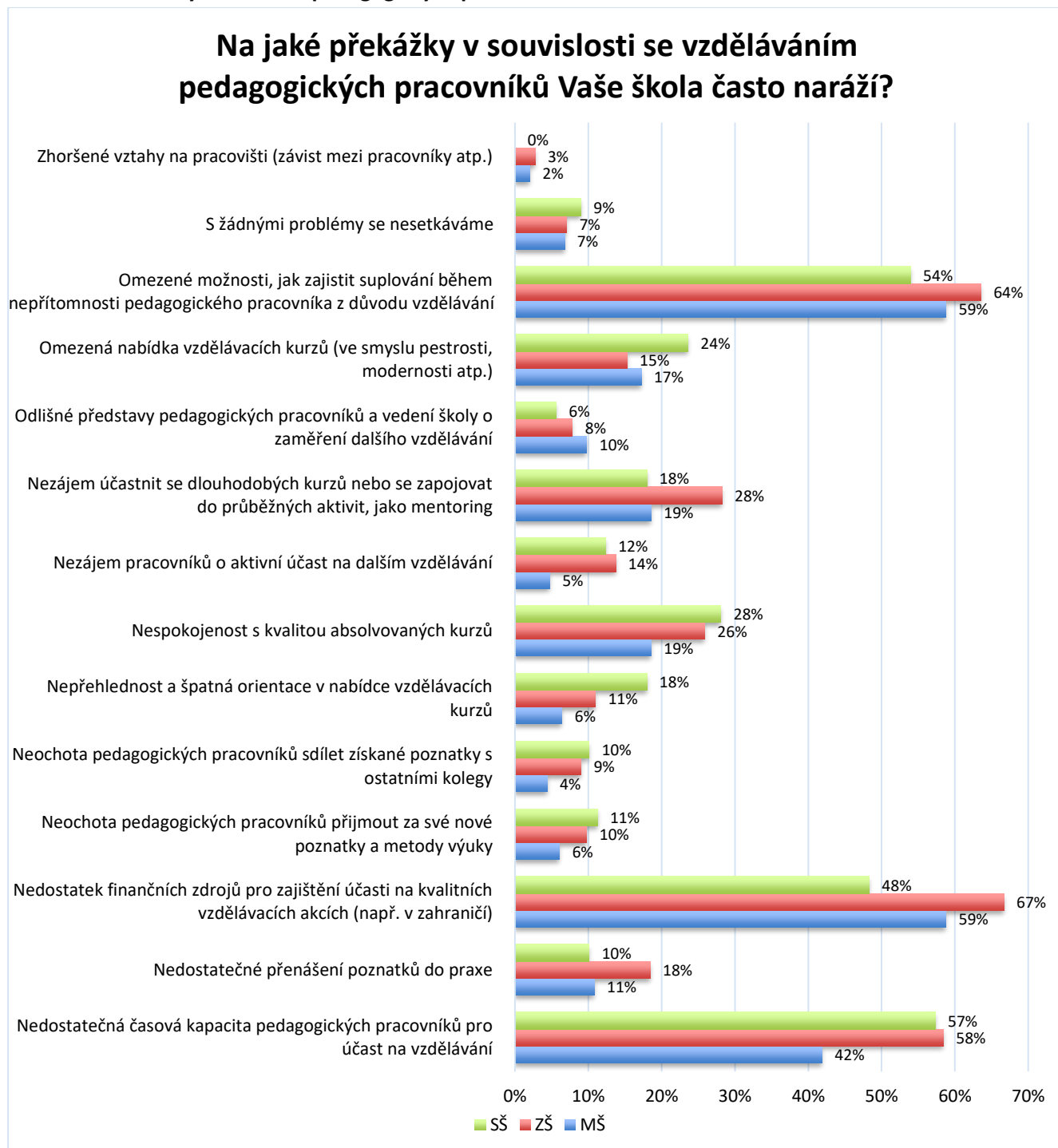
Graf č. 5 nám zprostředkovává zajímavý pohled na to, jakým způsobem se má předávat know-how a výstupy. Mezi preferované strategie patří webináře, tematické semináře a edukační videa. Rozdíly jsou přitom v rámci jednotlivých stupňů vzdělávání totožné. Ani v tomto případě nebyl zpozorován rozdíl mezi Ústeckým krajem a ostatními kraji České republiky.

Pokud bychom chtěli analyzovat nejčastější překážky, na které škola v souvislosti se vzděláváním pedagogických pracovníků naráží, musíme upozornit na značnou shodu napříč jednotlivými stupni škol (viz graf č. 6). Co je rozdílné, je úroveň percepce v rámci jednotlivých stupňů. Zatímco střední a mateřské školy se nijak neliší od celostátního průměru, u škol základních rozdíl nacházíme. Ve srovnání se zbytkem republiky jsou v Ústeckém kraji více ($p < 0,05$) identifikovány následující překážky: nedostatek finančních zdrojů pro zajištění

účasti na kvalitních vzdělávacích akcích (např. v zahraničí); nezájem účastnit se dlouhodobých kurzů nebo se zapojovat do průběžných aktivit jako je mentoring; nedostatečné přenášení poznatků z praxe, a konečně neochota pedagogických pracovníků sdílet získané poznatky s ostatními kolegy.

Graf č. 6 – Překážky vzdělávání pedagogických pracovníků

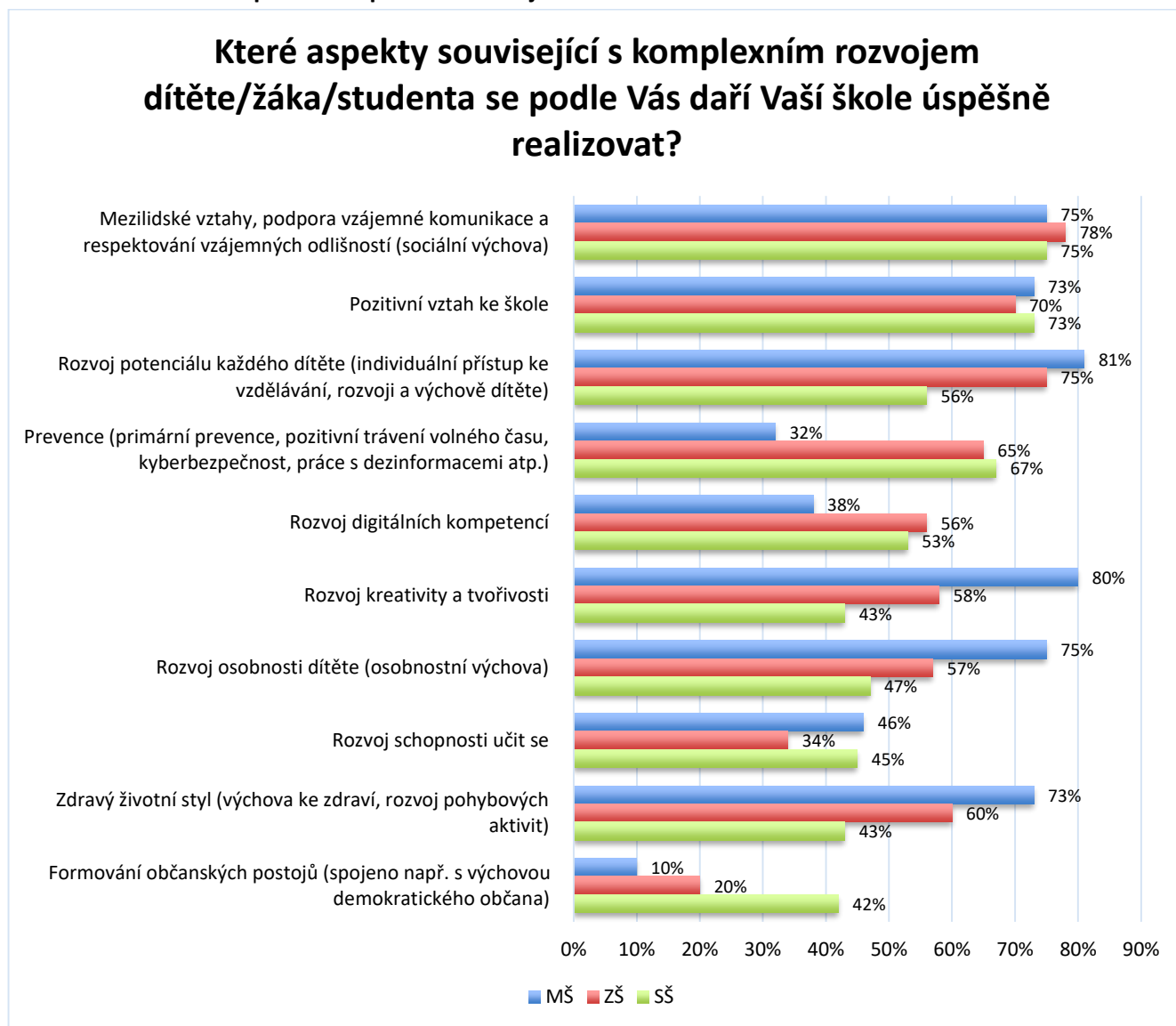

1.2 ROZVOJ POTENCIÁLU KAŽDÉHO DÍTĚTE/ŽÁKA/STUDENTA/ÚČASTNÍKA NEFORMÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ (PODPORA INDIVIDUALIZACE VÝUKY A VYŠŠÍHO VYUŽÍVÁNÍ DIDAKTICKÝCH POSTUPŮ UMOŽŇUJÍCÍ VZDĚLÁVÁNÍ HETEROGENNÍCH KOLEKTIVŮ)

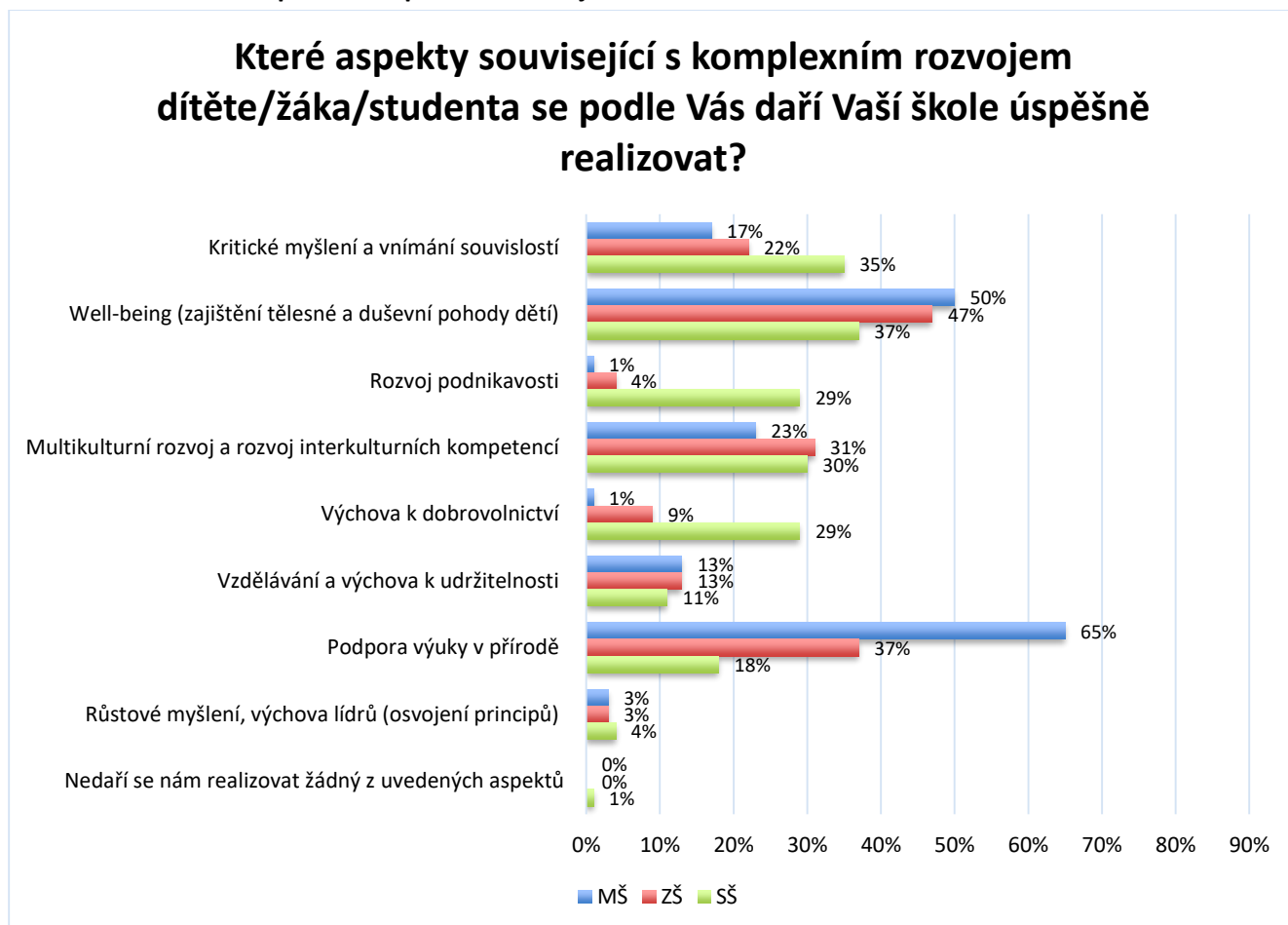
Téma se zaměřuje na snižování nerovností v přístupu ke vzdělávání, společné vzdělávání a podpora dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem. Mezi jeho přínosy patří naplňování cílů společného vzdělávání, rozvoj kompetencí pedagogů v oblastech, které směřují ke schopnosti vzdělávat různorodé kolektivy dětí a rozvíjet potenciál žáků se sociálním znevýhodněním. Socioekonomické charakteristiky českých krajů jsou významným faktorem ovlivňujícím výsledky českých žáků a stojí za podstatnými rozdíly mezi školami. Ústecký kraj vykazuje jednu z nejnižších hodnot socioekonomického statusu (SES) a také velmi nízký sociální kapitál, který spolu s nízkými průměrnými hodnotami SES kraje negativně působí na výsledky žáků v kraji. Kraj by tak měl podporovat dobrovolné aktivity žáků, sportovní a umělecké kroužky, u starších ročníků pak podporovat občanské vzdělávání.

Graf č. 7 – Realizace aspektů komplexního rozvoje – 1. část

Graf č. 8 – Realizace aspektů komplexního rozvoje – 2. část

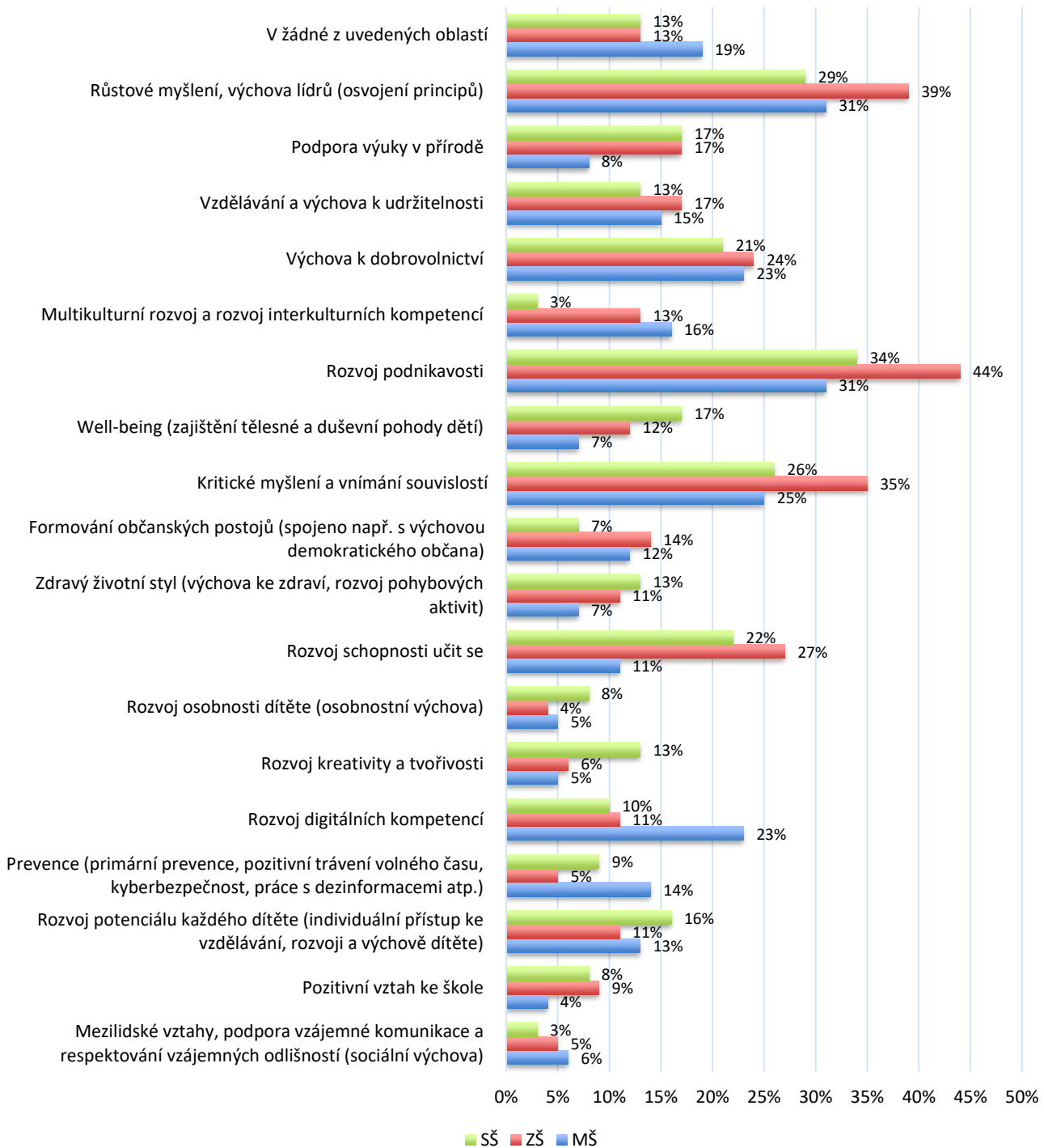
Nejvíce se všem typům škol daří podporovat mezilidské vztahy, vzájemnou komunikaci a respektování vzájemných odlišností. Podobně se daří podporovat pozitivní vztah ke škole. Vysoké hodnoty u mateřských a základních škol vykazuje rozvoj potenciálu každého dítěte. Jedná se i o výsledek podpory společného vzdělávání, které se nejvíce realizuje právě v povinném vzdělávání. S oblastí rozvoje potenciálu úzce souvisí i osobnostní výchova. Příznivá je skutečnost, že především v mateřských školách se daří prosazovat zdravý životní styl a podporovat výuku v přírodě. Také zajištění duševní a tělesné pohody dětí a žáků se daří nejvíce podporovat v mateřských a základních školách (v polovině škol), méně již ve středních školách (v jedné třetině). Zhruba třetina škol nezávisle na jejím typu se daří v oblasti multikulturního rozvoje a rozvoje interkulturních kompetencí. Až polovina škol uvedla, že se jí daří rozvoj schopnosti učit se.

Naopak se nedaří podporovat růstové myšlení, výchovu lídrů. U mateřských škol (daří se 3 %) se dá faktor do jisté míry očekávat a akceptovat, uvážíme-li, že se nedá předpokládat, že by se této problematice pedagogové měli systematicky a intenzivně věnovat v rámci své činnosti. V případě středních škol (4 %) se ovšem jedná o závažné zjištění, s nímž by měly tyto školy pracovat a pracovat na způsobech, jakými oblast zlepšit. Na zmíněnou oblast navazuje rozvoj podnikavosti, který se daří plnit pouze necelé třetině středních škol. Další oblasti, např. výchova k dobrovolnictví, je záležitost týkající se spíše věkově starších, proto není nikterak překvapivé, že se jí daří realizovat pouze v 1 % mateřských škol. Ve středních školách je však atakována alarmující 30% hranice.

Graf č. 9 – Realizace aspektů komplexního rozvoje a s tím související potřeba podpory

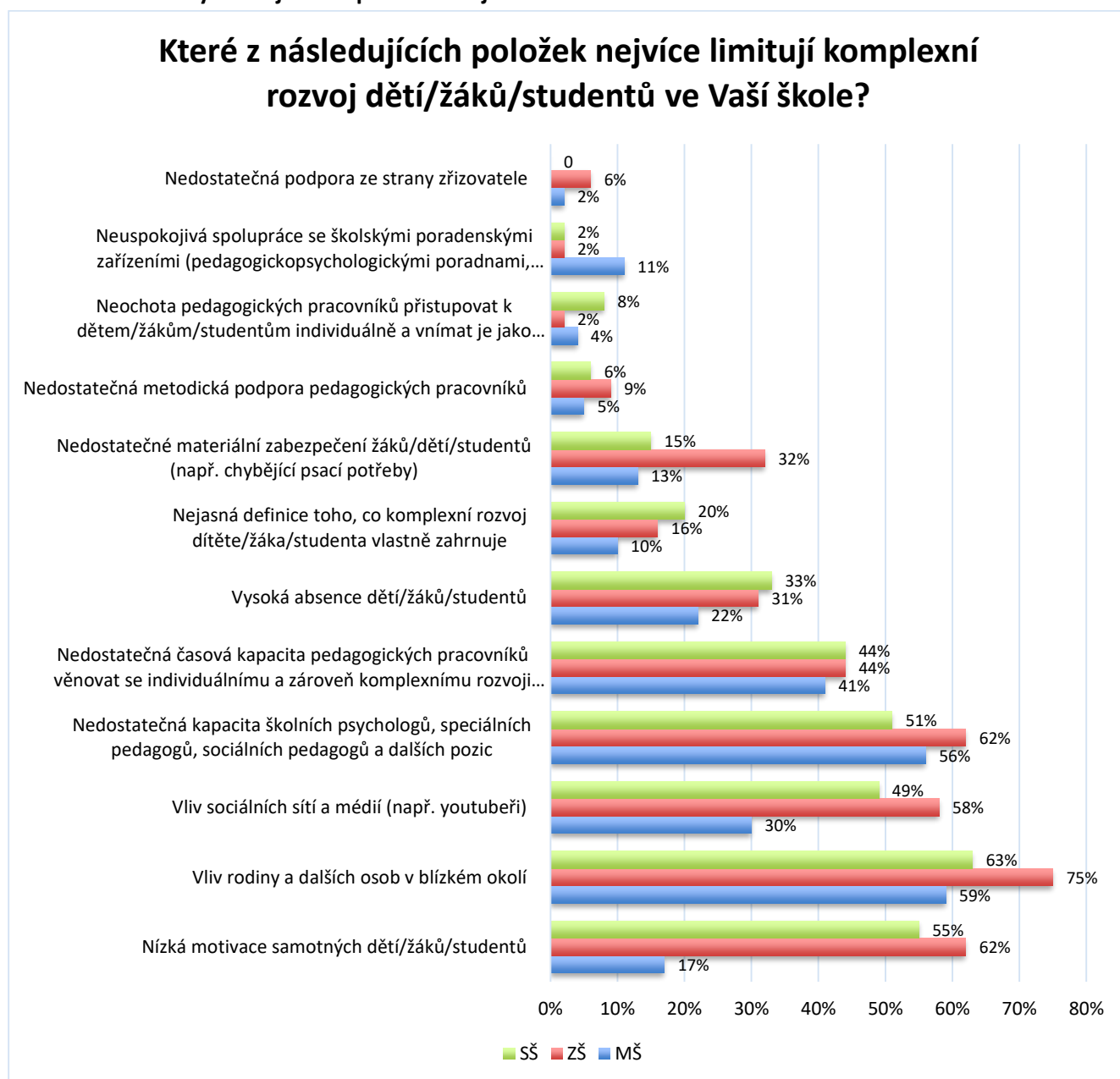
Které aspekty související s komplexním rozvojem dítěte/žáka/studenta se podle Vás nedaří Vaší škole realizovat, a uvítali byste v tomto ohledu podporu?

Dle průzkumu se nejznatelněji nedaří realizovat rozvoj podnikavosti na základních školách. Vzhledem ke skutečnosti, že základní škola mj. připravuje žáky i pro adekvátní výběr střední školy, je nutné se na tuto oblast více zaměřit. Stejně tak se nedaří v základních školách podporovat růstové a kritické myšlení a vnímání souvislostí, výchova lídrů. I na středních školách se jedná o oblast, jež se nedaří ve více než čtvrtině škol. Dle škol se naopak daří v otázkách mezilidských vztahů, podpoře vzájemné komunikace a respektování vzájemných odlišností. S touto oblastí úzce souvisí i pozitivní vztah ke škole. Zajímavým výsledkem k zamyšlení také je, že jen desetina mateřských škol uvádí, že se jí nedaří v rozvoji schopnosti učit se, u středních škol se jedná o pětinu a u základních škol téměř o třetinu. Výchova ke zdraví a zdravý životní styl je uváděn jako oblast, v níž se nedaří a uvítaly by podporu 7 % mateřských škol, u středních škol až téměř dvojnásobek (13 %).

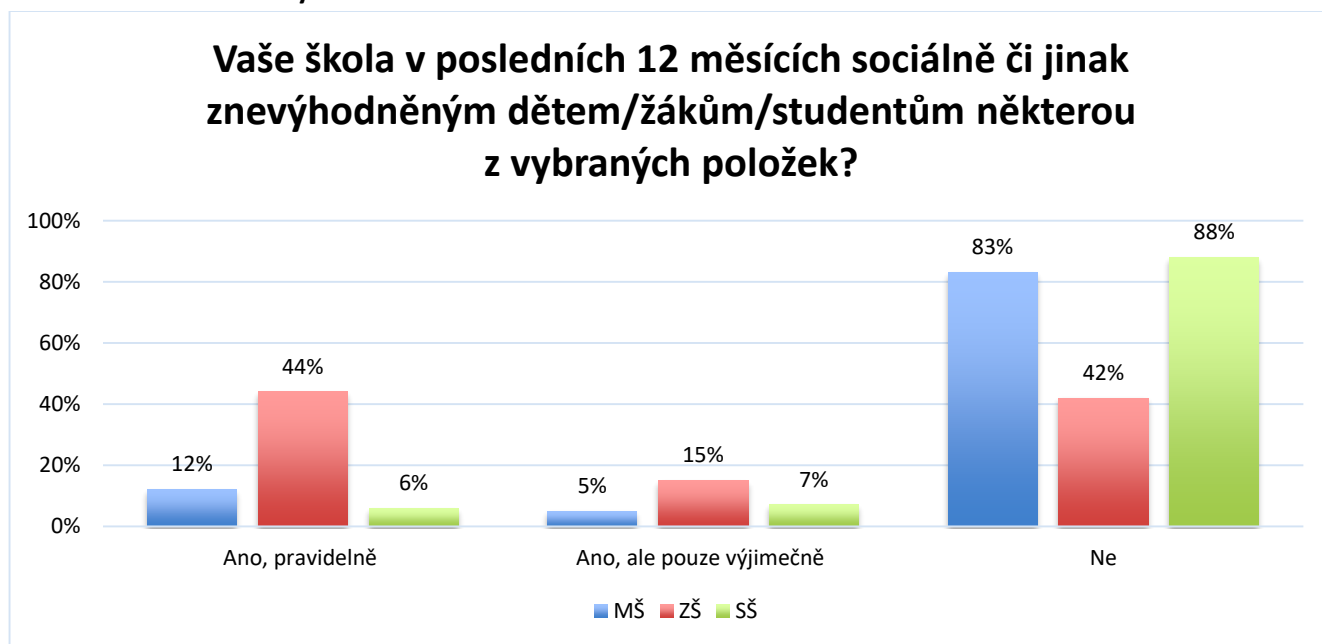
Graf č. 10 – Položky limitující komplexní rozvoj

Žádná střední škola není dle průzkumu limitována nedostatečnou podporou ze strany zřizovatele. Ani u základních škol se tato oblast nejeví jako závažný problém. Jako uspokojivá se jeví spolupráce základních a středních škol se školskými poradenskými zařízeními. Neochotu pedagogických pracovníků přistupovat k dětem/žákům individuálně a vnímat je jako osobnosti hodnotí jako faktor limitující komplexní rozvoj nejvíce středních škol (8 %), u mateřských a základních škol se jedná o zanedbatelné procento. Obdobně se jeví i nedostatečná metodická podpora pedagogických pracovníků. Až třetina základních škol ale uvádí, že je limituje nedostatečné materiální zabezpečení žáků. Třetinu základních a středních škol také limituje vysoká absence. Vyrovnané hodnoty (41-44 %) vykazuje nedostatečná časová kapacita pedagogických pracovníků věnovat se individuálnímu a zároveň komplexnímu rozvoji každého žáka/dítěte. S touto informací je nutné pracovat a soustředit se na její příčiny (např. vysoká administrativní zátěž). Školy také velmi limituje nedostatečná kapacita odborníků ve školách (psycholog, speciální a sociální pedagog). Nejvíce limitující je dle průzkumu vliv rodiny, což potvrzují tři čtvrtiny základních škol. O pár procentních bodů lepší situace panuje v mateřských a středních školách, ovšem ani v nich se nezdá být situace zdaleka optimální, když uvážíme, že hodnoty neklesly pod 50% hranici. Střední školy pak v 58 % uvádějí velký vliv sociálních sítí a médií jako limitující faktor v rozvoji žáků a zároveň podobně vysoké procento vyjadřuje nízkou motivaci samotných žáků.

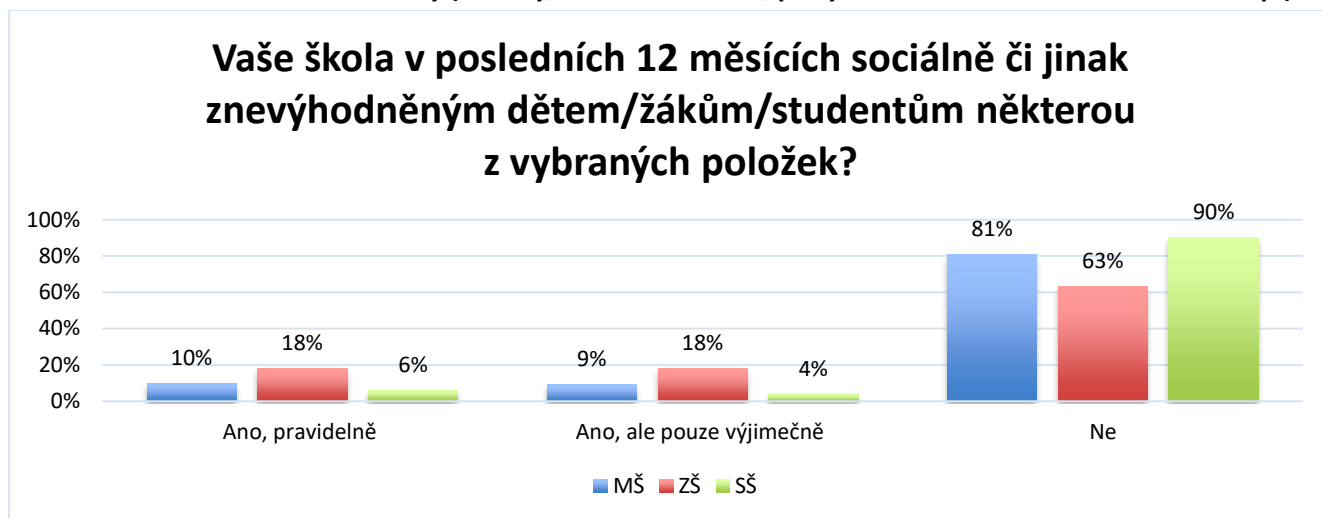
Graf č. 11 – Školní obědy

Nejčastěji jsou poskytovány obědy v základních školách. Vzhledem k tomu, že tento segment školství navštěvují všichni žáci povinně, nejedná se o překvapivý údaj. U mateřských škol je povinné vzdělávání poslední školní rok před nástupem do základní školy, proto část dětí zůstává mimo systém pomoci. Podobně je to u škol středních. Rodiče (zákonní zástupci) z různých důvodů nezajišťují docházku svých dětí do mateřských a středních škol, proto i podpora těchto dětí/žáků formou poskytování obědů je nižší než u škol základních. Navíc u středních škol nemusí být vždy poskytování obědů časově možné nebo žáci řeší své stravování jinou formou. Téměř polovina základních škol poskytuje tuto pomoc pravidelně.

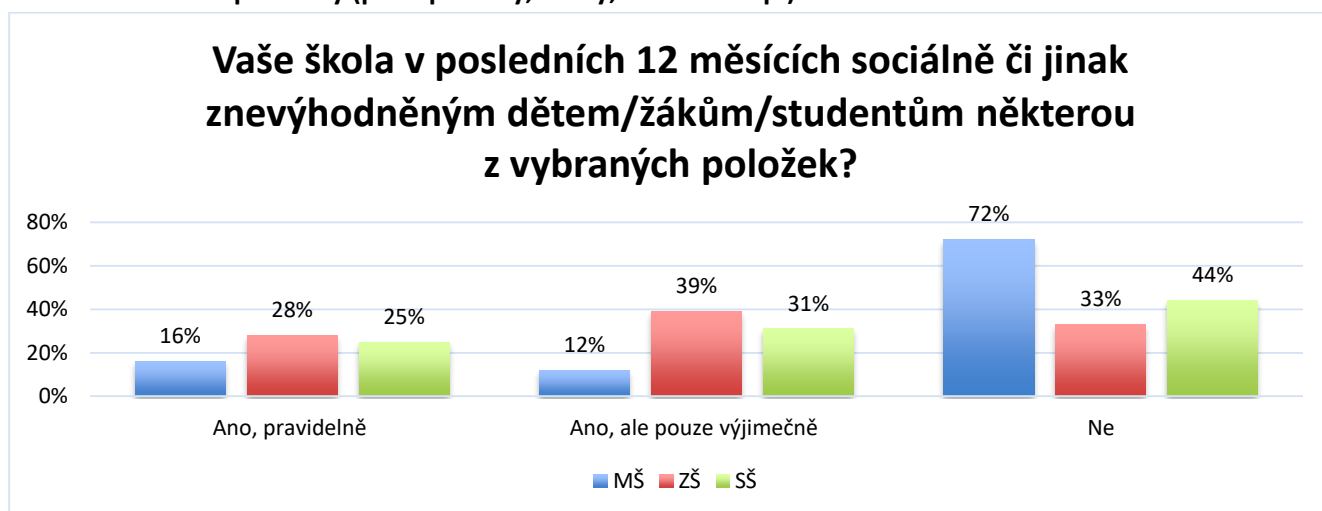

Graf č. 12 – Stravování mimo obědy (svačiny, ovoce a zelenina, pitný režim mimo kohoutkovou vodu atp.)

Oproti školním obědům poskytují tuto formu pomoci základní školy méně, přesto ale nejvíce ze všech typů uvedených škol. Pravidelně nebo výjimečně je tato pomoc poskytována ve více než třetině základních škol. Oproti tomu jen každá desátá střední škola a pátá mateřská škola tuto pomoc poskytly. Stejně jako v otázce obědů může skutečnost souviset s tím, že do základních škol dochází všichni žáci plnicí povinnou školní docházkou, zatímco do mateřských (kromě posledního roku docházky) a středních škol často nedochází ti, kteří jsou ohroženi chudobou. Způsobeno to může být právě problémem chudoby, ale může tak být i důsledkem priorit rodiny, v níž vzdělání není v hierarchii hodnot na předním místě. U žáků středních škol je to způsobeno i tím, že část žáků z prostředí ohroženého chudobou se po absolvování základní školy nepřihlásí ke studiu na střední škole nebo předčasně školu opustí a nastoupí buď do pracovního poměru, nebo zůstane doma.

Graf č. 13 – Školní pomůcky (psací potřeby, sešity, učebnice atp.)

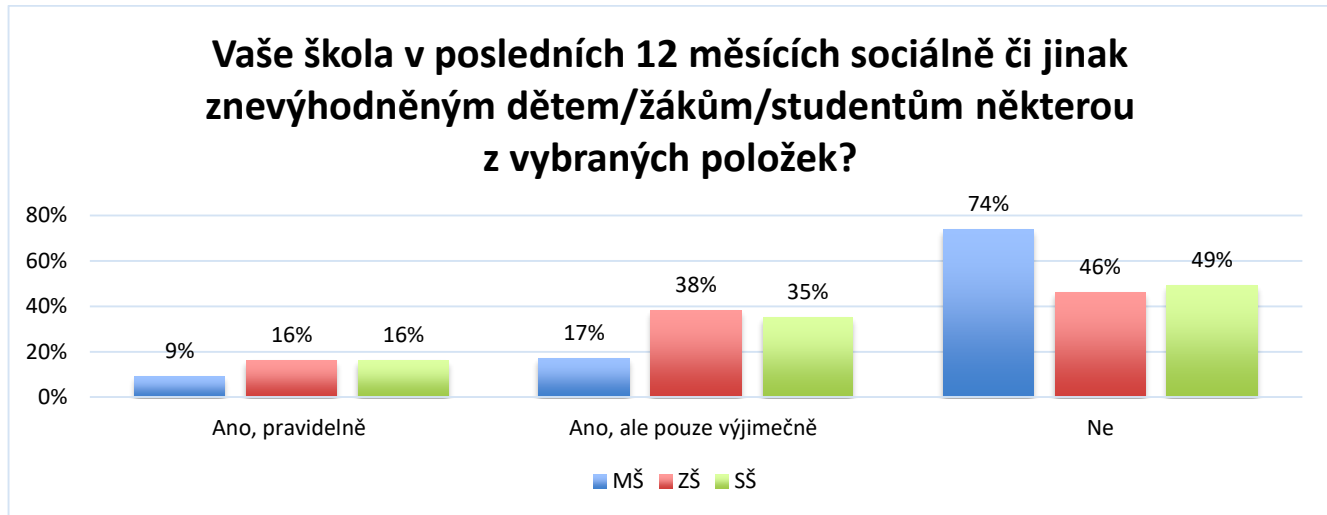

Školský zákon přesně stanovuje za jakých podmínek a komu se bezplatně poskytují učebnice, učební texty a školní potřeby hrazené ze státního rozpočtu. Další finance může poskytnout zřizovatel. Obce mají zpravidla přehled o sociálních poměrech žáků a mohou na ně reagovat. Existují i další dotační zdroje. Pokud třetina

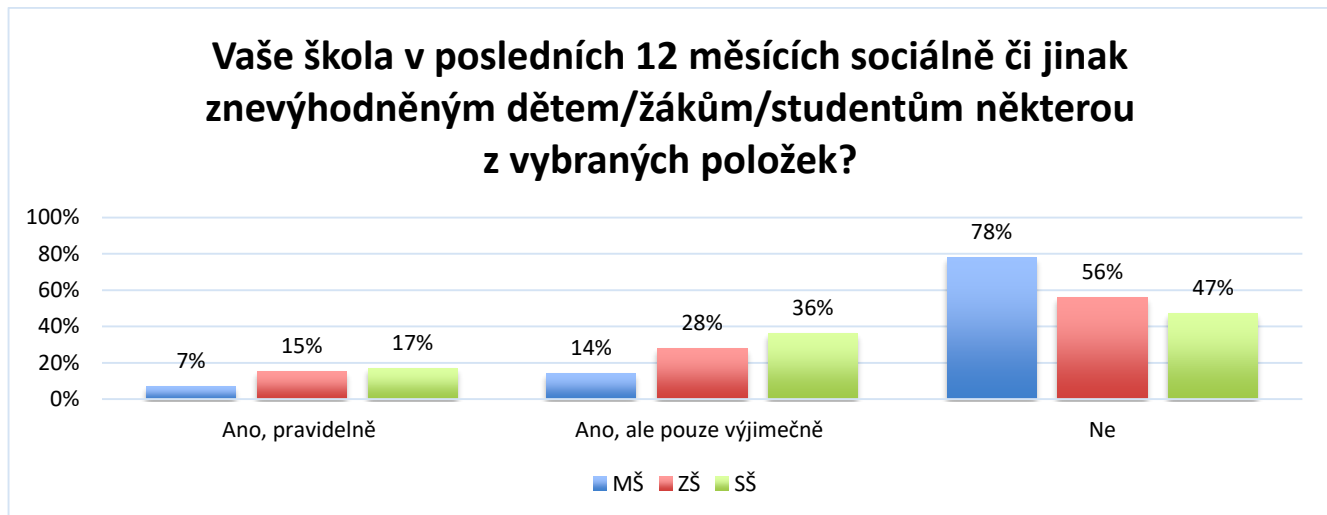
základních škol a téměř polovina středních škol školní pomůcky neposkytuje, je to dáno zpravidla tím, že z finančních prostředků škola v rámci rozpočtu nemůže tyto náklady hradit.

Graf č. 14 – Vstupné (např. do divadla, planetária, knihovny, ZOO atp.)

Více než polovina základních a středních škol umožnila svým žákům, aby se zúčastnili akce školy nad rámec běžné výuky tím, že jim zajistila úhradu vstupného. Při těchto akcích se školy často potýkají s problémem, že část žáků nemá na úhradu nákladů spojených s akcí, proto se snaží zajistit finance z různých zdrojů. V mateřských školách tento problém nebývá zastoupen, neboť tyto školy podle vlastních sdělení zpravidla zajišťují podobné akce hromadně pro všechny děti, pokud je na nich shoda s rodiči.

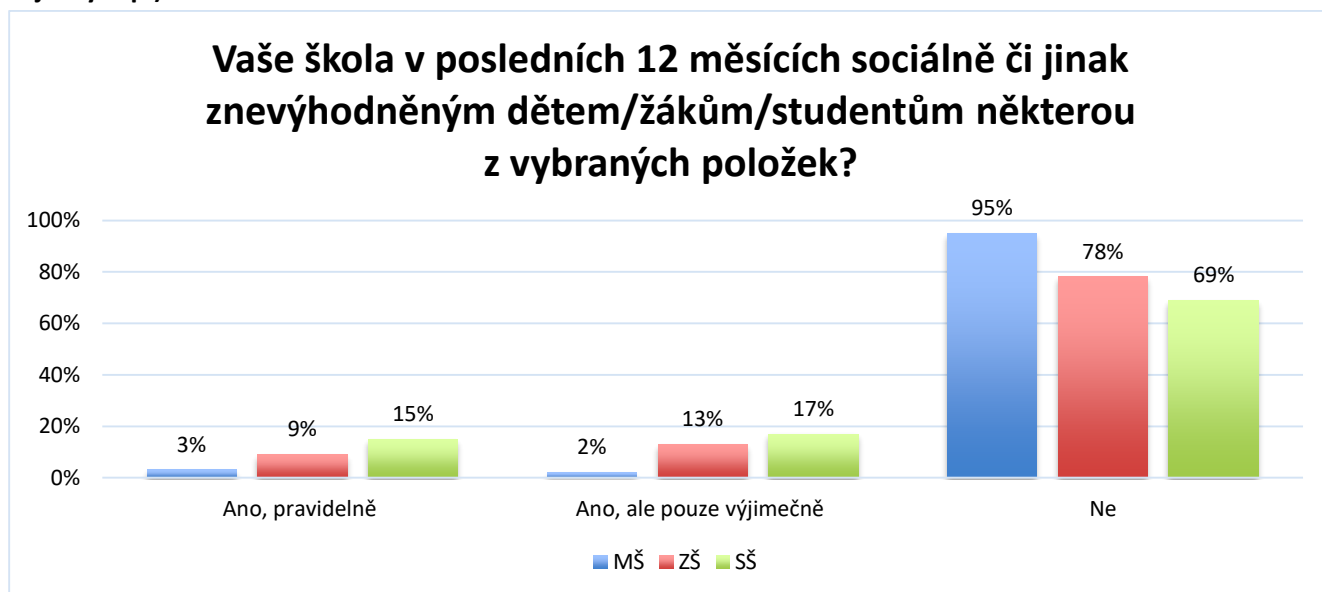
Graf č. 15 – Náklady spojené s účastí na akcích pořádaných pro danou třídu (školní výlet, škola v přírodě atp.)

Největší podporu pravidelně nebo výjimečně poskytovaly střední školy, dále školy základní a nejméně mateřské. Tento fakt není způsoben tím, že by mateřské školy nebyly ochotné poskytovat tuto pomoc, ale tím, že některé aktivity jsou součástí pravidelné činnosti pro všechny děti a náklady se hradí všem z různých jiných zdrojů. Například školy v přírodě se zpravidla ani v mateřských školách nekonají, což vysvětluje vyšší zastoupení těchto akcí u škol základních a středních.

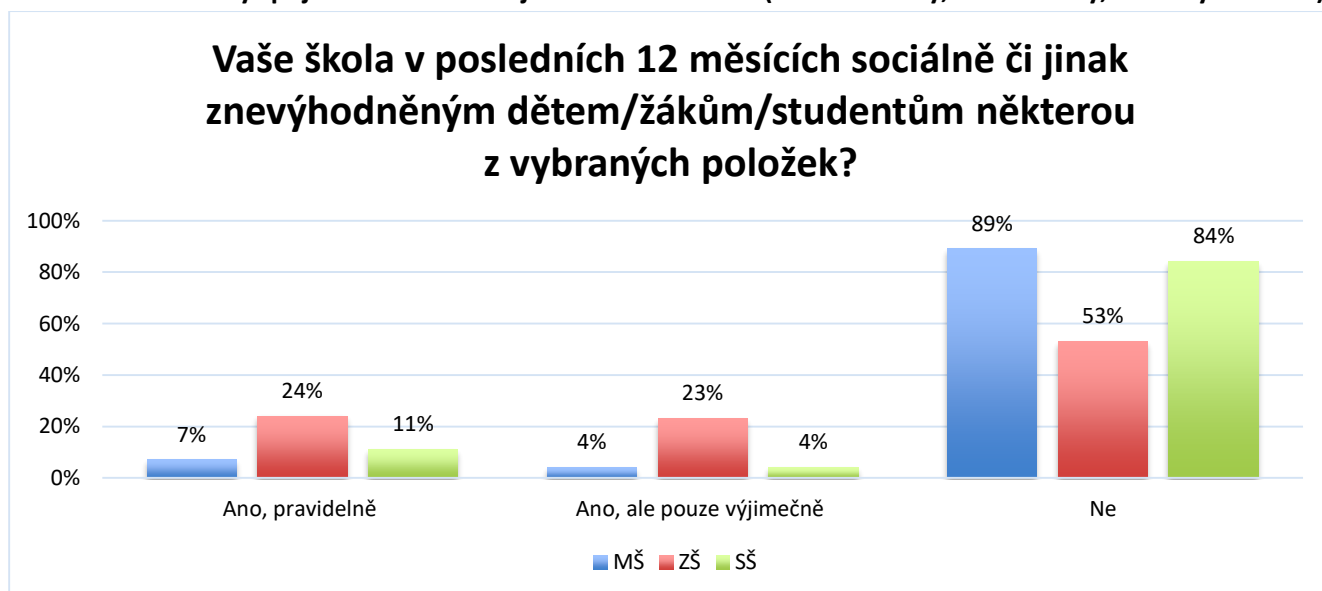

Graf č. 16 – Náklady spojené s účastí na volitelných celoškolních akcích (např. zahraniční exkurze, lyžařské zájezdy atp.)

Podobná je podpora u dalších volitelných celoškolních akcí. Zahraniční exkurze, lyžařské zájezdy a podobné aktivity mateřské školy zpravidla neorganizují. Tyto aktivity nabízejí až základní a střední školy, ty ve větší míře i zahraniční exkurze.

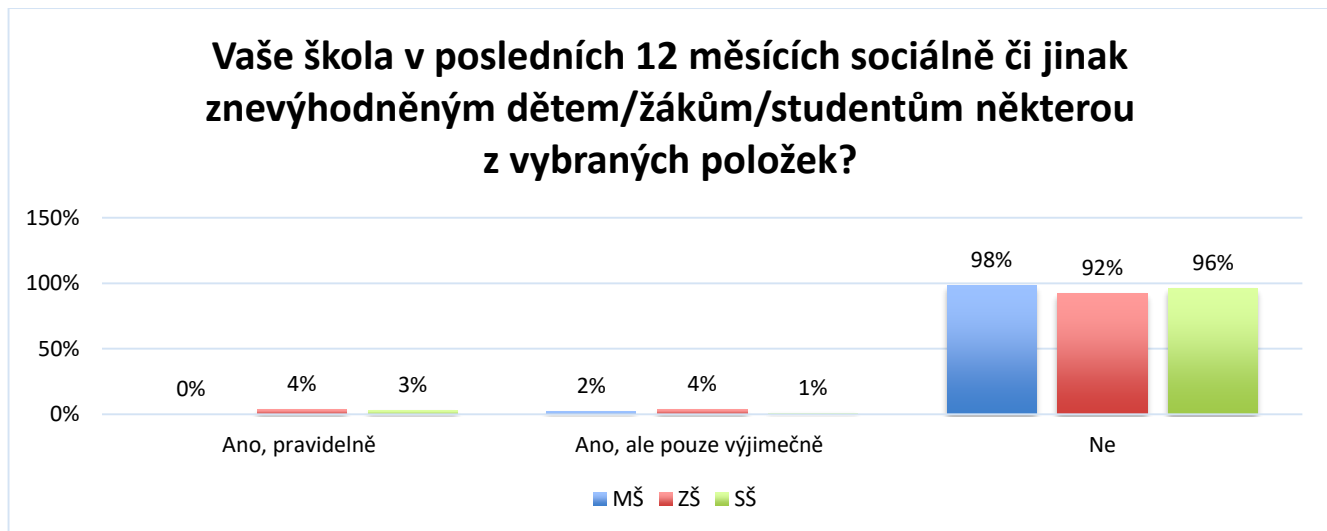
Graf č. 17 – Náklady spojené s účastí na zájmovém vzdělávání (školní družiny, školní kluby, kroužky ve škole)

Nejvíce zařízení pro zájmové vzdělávání se podle rejstříků škol a školských zařízení zřizují obce především při základních školách. Jedná se především o školní družiny a školní kluby. Proto je zde podpora nejvyšší. Absence podpory v mateřských školách odpovídá praxi těchto škol, neboť zájmová činnost ve velké míře probíhá v rámci poskytovaných služeb. Podpora ve středních školách se zaměřuje především na kroužky.

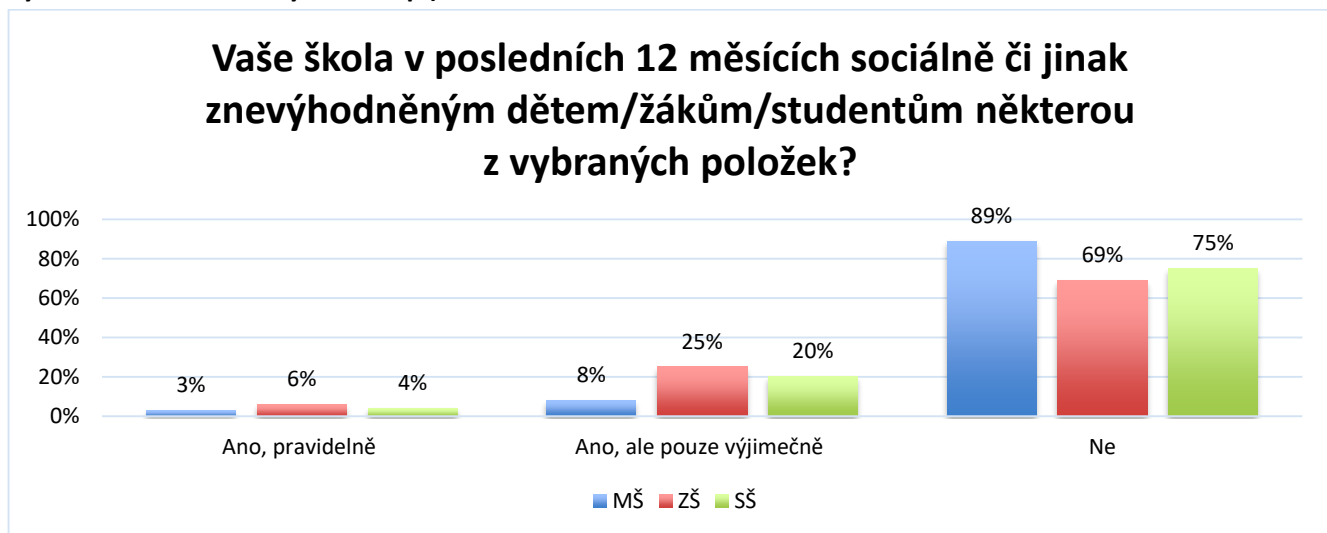

Graf č. 18 – Poplatky za kroužky konané mimo školu

Skutečnost, že více než 90 % škol všech typů finančně nepodporuje aktivity mimo školu, odpovídá systému financování regionálního školství. Tyto aktivity nelze hradit z prostředků na přímé náklady škol (platy, učební pomůcky atd.), ale z jiných zdrojů. Z příspěvků zřizovatele školy zpravidla na základě zřizovací smlouvy mohou financovat jen náklady na provoz. Pokud zřizovatel podporuje další aktivity mimo vzdělávání, obvykle finanční prostředky poskytuje přímo příslušným organizacím.

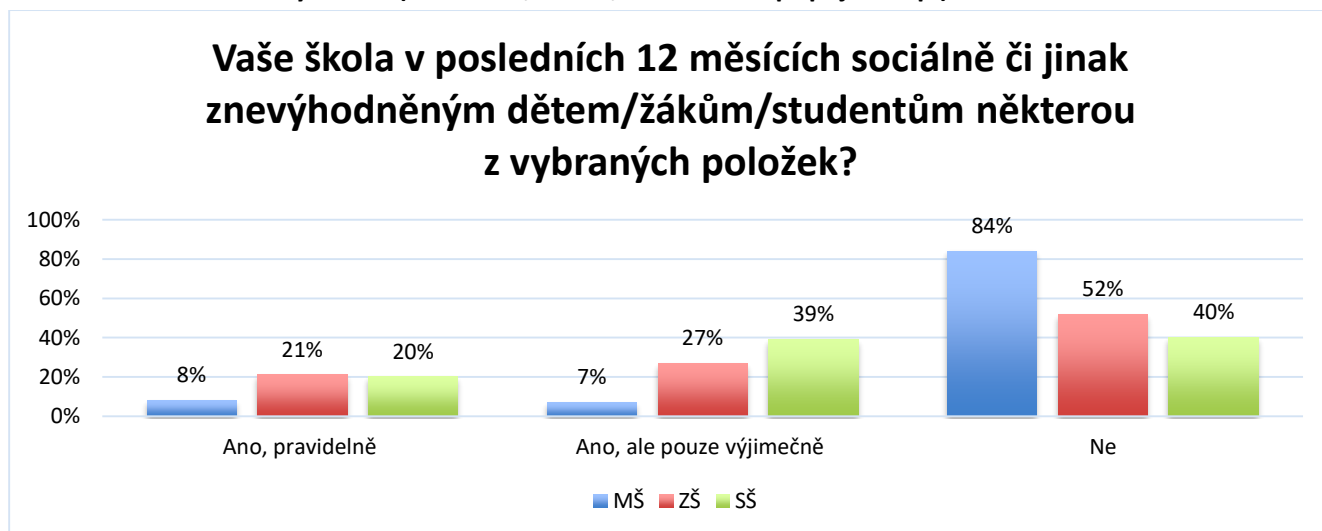
Graf č. 19 – Další materiální potřeby dítěte/žáka/studenta (např. vybavení na školní akce, školní taška, vybavení na tělesnou výchovu atp.)

Způsob financování škol ze státního rozpočtu neumožňuje poskytovat materiální vybavení jednotlivým žákům nad rámec právních předpisů (školský zákon; vyhlášky pro mateřské, základní a střední školy), školy tak mohou použít maximálně různé dotační zdroje. Praxe však bývá taková, že rodinám je podpora poskytována především prostřednictvím OSPOD, případně neziskových organizací, které s nimi pracují. Tyto organizace znají problematiku jednotlivých rodin konkrétněji. Škole nepřísluší, aby zkoumala finanční a materiální podmínky dětí/žáků. Zjišťování této skutečnosti nemá oporu v zákoně a mohlo by být rodiči vnímáno negativně.

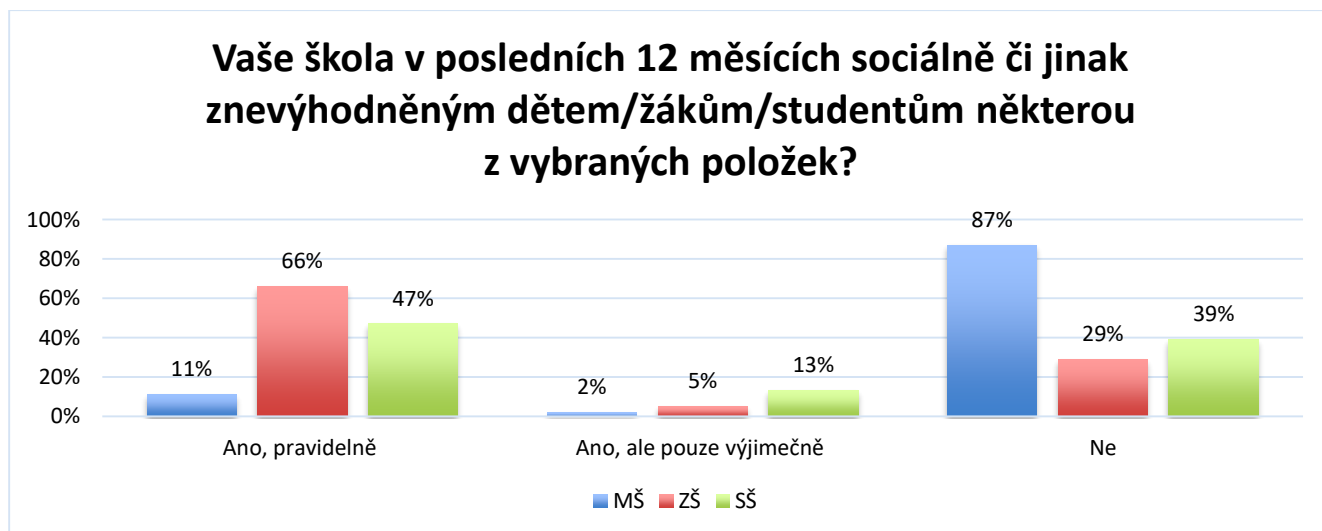

Graf č. 20 – Technické vybavení (notebook, tablet, internetové připojení atp.)

Více než polovina středních škol a téměř polovina základních škol poskytla v posledním roce technické vybavení žákům. Jedním z důvodů je i rozšíření distančního vzdělávání během pandemie covid-19. V té době školy přešly na tuto výuku a začal se řešit problém dostupnosti vybavení (PC, notebooky) i připojení. Po návratu žáků do škol se začala výuka prostřednictvím moderních technologií více využívat, proto je i tato podpora relativně vysoká. Mateřských škol se tento problém primárně netýká, což značí i vykazovaná data průzkumu.

Graf č. 21 – Doučování

Především základní a střední školy mají možnost finančně zabezpečit realizaci doučování ze zdrojů nad rámec rozpočtů škol. Proto je i tato podpora především v základních školách pravidelná a poskytují ji dvě třetiny škol. Ve středních školách se jedná o polovinu. Problémem ve školách bývá nezáměr samotných žáků, hledání vhodného časového prostoru (různá délka výuky v jednotlivých ročnících, dopravní obslužnost po skončení vyučování v odpoledních hodinách) a také časová zaneprázdněnost pedagogů, které doučování zajišťují.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

SOUHRNNÉ INFORMACE ŠAP

KAP III – Ústecký kraj

Registrační číslo projektu: CZ.02.3.68/0.0/0.0/20_082/0023028

OBSAH

Obsah	0
1 Souhrné informace ŠAP	2
1.1 Polytechnické vzdělávání	2
1.2 Podpora ICT	6
1.3 Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	9
1.4 Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a firem	13
1.5 Pozvoj kariérového poradenství	17
1.6 Podpora inkluze	21
1.7 Podpora čtenářské gramotnosti	26
1.8 Podpora matematické gramotnosti	28
1.9 Podpora pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání	30

1 SOUHRNÉ INFORMACE ŠAP

1.1 POLYTECHNICKÉ VZDĚLÁVÁNÍ

KLÍČOVÉ TÉMA: POLYTECHNICKÉ VZDĚLÁVÁNÍ		ČETNOST (V ŠAP SŠ)
TYP POTŘEBY (CÍLE)	KONKRETIZACE POTŘEBY (CÍLE)	
PTV - Personální podpora	Odborník ve výuce (zaměstnavatelé, soc. partneři, výzkumné org., VŠ, aj.)	2
	Koordinátor EVVO/PTV	54
	Dělení výukových hodin polytechnických předmětů a matematiky	1
	Personální podpora pro volnočasové aktivity, neformální vzdělávání v oblasti PTV	0
	Koordinátor PTV	0
	Pedagog - lídr pro oblast člověk a příroda	0
	ICT technik do výuky	0
	Tandemová výuka	1
	Pp pro nepovinné / volitelné předměty	0
PTV - Nákupy, prostory	Zkvalitnit/zlepšit materiálně technické vybavení školy pro polytechnickou výuku	39
	Rekonstruovat/modernizovat/vybavit dílny, učebny, laboratoře pro polytechnickou výchovu	11
	Vybudovat a rozvíjet centra pro polytechnickou výchovu	1
	Zkvalitnit/zlepšit IT vybavení (HW, SW, připojení, aj.) školy pro PTV	12
	Zkvalitnit IT síť, připojení	4
	Zvýšit kvalitu a počet pc/notebooků...	7
	Zkvalitnit SW vybavení	6
	Zkvalitnění materiálně-technického zázemí škol pro realizaci EVVO	5
	Zajistit finanční prostředky na realizaci experimentů, badatelských činností	2
	Pořízení nových učebních materiálů (odborné knihy, učebnice, pracovní sešity)	6
	Zajistit finance na nepovinné polytechnické předměty a volnočasové aktivity (pomůcky, materiál)	0
	Vybavení strojírenských dílen cnc stroji	1
	Vybudovat a vybavit odborné učebny	7
	Spotřební materiál pro pt výuku	6

PTV - Rozvoj, školení PP	Dv pro profesní rozvoj v oblasti PTV	36
	Kurzy DVPP - didaktické dovednosti (didaktika přírodovědných a technických předmětů, moderní a efektivní formy výuky polytechnických předmětů (projektové vyučování/badatelská činnost/experimenty... - MŠ-VOŠ	48
	Motivační seminář pro pp (např. vazba na praxi, ale i proti vyhoření, spolupráce s rodiči...)	0
	Specializační, prohlubující DVPP	4
	Realizovat jazykové vzdělávání učitelů odborných předmětů (např. pro cíl)	0
	Zajistit vzdělávání koordinátorů EVVO	0
	DVPP - EVVO	5
	Přírodovědná gramotnost	0
	Odborné ICT kurzy	2
	Stáže pedagogických pracovníků u zaměstnavatelů, výzkumných institucích na VŠ apod.	0
	Vytvořit vlastní vzdělávací program pro didaktiku v přírodovědných předmětech (f, ch, bi) s podporou matematiky	0
	Hejného metoda (pro matematiku)	0
	Exkurze pedagogických pracovníků u zaměstnavatelů, výzkumných institucích na VŠ apod.	3
PTV - Spolupráce PP, aktivity, činnosti	* strategii/koncepci/plán pro podporu polytechnického vzdělávání (rlz, komunikační plán, plán (ne)investičních záměrů, plán aktivit), podporovat marketing polytechnického vzdělávání	36
	Podpořit spolupráci pedagogů napříč všemi stupni škol a se zaměstnavateli	1
	Podporovat práci předmětových komisí předmětů polytechnického zaměření	3
	Inovovat/zkvalitnit vzdělávací obsah (ŠVP)	40
	Tvorba a sdílení metodických a výukových materiálů	4
	Cíl	0
	Tandemová výuka	0
	Spolupráce se SŠ v regionu	8
Švp - časová i obsahová provázanost PTV mezipředmětově, s oblastmi člověk a svět práce a člověk a příroda a environmentální výchova	12	

PTV - Ve výuce	Zavést moderní a efektivní formy výuky polytechnických předmětů (projektové vyučování/badatelská činnost/experimenty, zážitkové učení / skupinová výuka / samostatná práce...) .	3
	Podpořit odborný výcvik / praxe ve firmách...	1
	Realizovat polytechnickou přípravu žáků SŠ a studentů VOŠ v prostředí zaměstnavatelů, výzkumných institucích, na VŠ, odborných pracovištích, apod. (exkurze, aj.)	9
	Besedy, konzultace aj. s odborníky	22
	Rozšířit nabídku stáží žáků a studentů ZŠ/SŠ/VOŠ na odborných pracovištích	2
	Propojovat výuku polytechnických předmětů a provázat ji s výukou matematiky (vč. podpořit výuku matematiky)	4
	Pobytové programy	0
	Podpořit výuku technických a přírodovědných předmětů v cizím jazyce na SŠ a VOŠ	0
	Rozvíjet žákovské znalosti, dovednosti a postoje potřebné pro environmentálně odpovědné jednání (EVVO)	3
	Přírodovědná gramotnost, EVVO	3
	Projektový den na podporu PTV	45
	Sdílení učeben, laboratoří, dílen v rámci povinné výuky	3
	Systematizovat praktickou část výuky	0
	Dělení žáků do skupin pro laboratorní práce	7
	Exkurze, soutěže, olympiády...	35
	Exkurze na VŠ	11
	Úprava ŠVP v jednotlivých oborech	4
	Individuální studijní programy v rámci on line kurzů ctm	1
	Spolupráce se sciencecentry VŠ	9
	Ročníkové práce s polytechnickým zaměřením	3
Spolupráce se ZŠ	19	

PTV - nad rámec výuky	Individuálně podporovat žáky v oblasti polytechnického vzdělávání	15
	Rozšířit nabídku zájmového/neformálního vzdělávání/volnočasových aktivit na SŠ a VOŠ pro děti, žáky, rodiče v oblasti polytechniky (technické, přírodovědné), popularizovat vědu a techniku	6
	Rozšířit nabídku a vyšší míru zapojení dětí a mládeže do neformálního EVVO	3
	Podporovat nepovinnou výuku polytechnických předmětů včetně matematiky	10
	Zapojovat žáky ZŠ, SŠ a VOŠ do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností	8
	Soutěže, olympiády SOČ	40
	Organizovat studentské projektové fórum	0
	Doučování	3
	Kroužky PV	4
PTV - Vnější vztahy - spolupráce, PR	Spolupráce ZŠ/SŠ/VOŠ a zaměstnavatelů, výzkumných institucích, na VŠ, odborných pracovištích, apod. s důrazem na PTV - podpora zájmu o PTV, náboru	1
	Realizovat motivační akce pro ZŠ, SŠ - např. využívat dílny či laboratoře, ...	2
	Stipendijní programy pro polytechnické obory	0
	Využít kapacit neformálního vzdělávání pro ztraktivnější výuky	0
	Spolupracovat s VŠ/technickými VŠ a vědeckými a odbornými pracovišti, připravovat žáky na studium na VŠ	0
	Zvýšit informovanost žáků (rodičů) o polytechnickém vzdělávání	0
	Propagovat PTV vč. výjimečných oborů v polytechnické oblasti	0
	Zapojit firmy a instituce neformálního vzdělávání do propagace polytechnického vzdělávání, spolupráce s firmami na podpoře zájmu o technické obory	0
Komunikační plán - informování žáků a rodičů	0	
Úroveň, na kterou se chtějí rozvinout	1. Rozvoj PTV je ve škole podporován	34
	2. Rozvoj PTV jako celku je ve škole systematicky realizován	18
	3. Rozvoj PTV je jednoznačnou dlouhodobou strategií školy	8

1.2 PODPORA ICT

KLÍČOVÉ TÉMA: PODPORA ICT		ČETNOST (V ŠAP SŠ)
TYP POTŘEBY (CÍLE)	KONKRETIZACE POTŘEBY (CÍLE)	
ICT - Personální podpora	Koordinátor a správce ICT	33
	ICT metodik	0
	ICT technik	0
	Zajistit IT asistenta/specialistu učitele do výuky k obsluze a využívání moderní IT techniky ve výuce	0
	Personálně zajistit konzultace pro žáky se SVP	0
	Odborníky do výuky	11
	Zajistit finance na mimotřídní aktivity (vedení kroužků...)	0
	Garant výuky ECDL	2
	Koordinátor rozvoje ICT dovedností (ICT ve výuce, v mezipředmětových vztazích a propojení s praxí.)	2
	Tandem	0
ICT - Nákupy, prostory	Pravidelně modernizovat ICT	29
	Podporovat budování školních platforem pro sdílení informací, intranetů. vybudovat školní počítačovou síť a konektivitu/ budování, obnovování interní infrastruktury, zajistit vysokorychlostní připojení školy k internetu	13
	Zvýšit ICT bezpečnost (vč. GDPR)	13
	Zajistit aktuální SW + licence a jejich aktualizace	15
	Podporovat budování školních platforem pro sdílení informací, intranetů	11
	Podporovat přechod na cloudové služby/využívat cloudové služby	20
	Vybavit běžné třídy multimediální technikou	5
	Vybavit specializované učebny/dílny/laboratoře	5
	Výukové materiály	0
	Podporovat budování školních platforem pro sdílení informací, intranet zajistit učitelům vzdělávací, metodické a výukové materiály zaměřené na nové metody a formy výuky s digitálními technologiemi	3
	Podporovat budování školních platforem pro sdílení informací, intranetů zajistit výukové materiály pro žáky	2
	Podporovat budování školních platforem pro sdílení informací, intranetů tvorba a provoz školních webů	5
	Poskytnutí licencí učitelům pro domácí přípravu	1
	Modernizovat bezpečnostní systém školy	0

ICT - Rozvoj, školení PP	Zvyšovat digitální gramotnost pp, např. práce s HW, SW, bezpečí v kyberprostoru, sociální sítě, cloudové služby, legislativa, didaktika, metody výuky, motivovat pedagogy ke vzdělávání a účelnému využívání ICT ve výuce, včetně zlepšení administrativních dovedností PP	25
	Zajistit vzdělávání vyučujících ICT předmětů, práce s HW, SW, didaktika, metody výuky	3
	Na využití a tvorbu digitálních učebních materiálů	5
	Zajistit stáže pro pedagogy	0
	Zlepšit úroveň ICT kompetencí nepedagogických pracovníků	0
	Rozvíjet on-line vzdělávání	0
	Sdílení a prezentování výukových postupů/sdílení dobré praxe (i on-line)	1
	Jazykové vzdělávání ICT správců a koordinátorů	0
	IT kompetence učitelů - hodnocení	2
ICT - Spolupráce PP, aktivity, činnosti	Aktualizovat ŠVP/tematické plány školy v ICT oblasti - zajistit lepší integraci digitálních technologií do výuky	2
	Síťovat pedagogické pracovníky pro sdílení a prezentování výukových postupů/sdílení dobré praxe (i on-line), kolegiální podpora při zavádění ICT do odborných předmětů	1
	Tvorba digitálních učebních materiálů	2
	Rozvíjet on-line vzdělávání	7
	Metodická podpora výuky s ICT	3
	Analýza využívání ICT prostředků ve výuce	1
	Koncepce DVPP v ICT (analýza potřeb a požadavků PP)	0
	Plán obnovy a rozvoje ICT vybavení, Prioritizace	0

ICT - Ve výuce	Aktivity na rozvoj digitální gramotnosti (včetně bezpečí v kyberprostoru, použití soc. sítí apod.) a informativního myšlení žáků - názorné využívání ve výuce	3
	BYOD - bring your own device (přines si své vlastní stroje)	0
	Elektronická komunikace žák-učitel, webináře aj.	0
	Více zařazovat tablety do výuky	7
	Bezpečnost - zvýšit povědomí o riziku a chování v kyberprostoru	0
	Programy primární prevence (kyberšikana, ergonomie, psychohygiena...)	0
	Vytvářet mezipředmětové vazby	0
	Projektové dny	4
	Zvýšit počet žáků s certifikátem ECDL v ICT kompetencích	0
	Podporovat mimořádně nadané žáky v ICT	0
	Zajistit spolupráci se zaměstnavateli s požadavky na využití ICT a propojovat výuku s praxí, obsah ICT vzdělávání přizpůsobovat aktuálním trendům a požadavkům trhu práce	2
	Odborníky do výuky	0
	Podporovat stáže u zaměstnavatelů	0
	Podporovat exkurze u zaměstnavatelů	2
	Výuka programování	0
ICT - Nad rámec výuky	Propojit formální a neformální vzdělávání, informální učení, propagovat je	0
	Podporovat organizování soutěží, přehlídek, diskuzních panelů a dalších akcí pro žáky podporujících rozvoj digitální gramotnosti a informatického myšlení/programování	0
	Akce pro žáky se SVP - konzultační hodiny, doučování, kroužky, nepovinné předměty...	2
	Kroužky aj. volnočasové aktivity na ICT	4
	Účastnit se mezinárodních projektů (Erasmus) s využitím ICT	1
ICT - Vnější vztahy - spolupráce, PR	Vazby a působení na rodiče - oblast primární prevence aj.	0
	Pořízení dronu pro poč. grafiku	1

1.3 PODPORA KOMPETENCÍ K PODNIKAVOSTI, INICIATIVĚ A KREATIVITĚ

KLÍČOVÉ TÉMA: PODPORA KOMPETENCÍ K PODNIKAVOSTI, INICIATIVĚ A KREATIVITĚ		ČETNOST (V ŠAP SŠ)
TYP POTŘEBY (CÍLE)	KONKRETIZACE POTŘEBY (CÍLE)	
VKP - personální podpora	Vytvořit tým - spolupracovat	57
	Koordinátor týmu VKP	33
	Tandemová výuka - učitel + podnikatel/odborník z praxe	2
	Odborník do výuky - podnikatel/odborník z praxe (přednášky, beseda, diskuze, konzultace, vedení sem. / maturitní práce, zapojení do projektu, SOČ)	20
	Projektový manažer = administrátor/realizátor/tvůrce školního projektu (místo agentury)	0
	Půlené hodiny	0
	Vedoucí pedagog	0
	ICT technik	0
VKP - nákupy, prostory	Učební pomůcky, informační zdroje, výukové materiály	2
	Materiální a technické vybavení / finance na vstupní poplatky pro realizaci JA/FF	0
	Vybudování/vybavení/ modernizace učebny simulující podnikatelské prostředí	1
	ICT - pořízení/aktualizace HW, SW (např. pro komunikaci a řízení práce)	6
	Vybavení/rekonstrukce (krajského) pobytového pracoviště pro realizaci aktivit na VKP pro žáky/pp (ws, výcviky, DVPP...)	1
	Úprava zahrady pro VKP	0
	Aula pro přednášky a další aktivity školy	0
VKP - rozvoj, školení pp	Vzdělávání pro VKP	33
	Motivační seminář pro pp (např. vazba na praxi, ale i proti vyhoření, spolupráce s rodiči...)	14
	Školení pro koordinátora o VKP	13
	Školení didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (MŠ-VOŠ) - metodika	0
	Specializační, prohlubující nástroje rozvoje podnikavosti, kreativita, kritické myšlení, inovativní přístup, měkké kompetence, projektová výuka, zážitkové učení aj. (MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ)	2
	Podnikatelské znalosti, matematická, finanční gramotnost, právní gramotnost... aj. (ZŠ, SŠ, VOŠ) - obsah	0
	Jazykové vzdělávání, mobility a výměnné pobyty pp do zahraničí (ZŠ, SŠ, VOŠ)	0
	Exkurze, stáže pro pp (u zaměstnavatelů - zkušenost s podnikáním)	2
	ICT nástroje pro VKP	5
	Proškolení vybraných učitelů v oblasti projektové výuky	1

VKP - spolupráce pp, aktivity, činnosti	Strategie výuky podnikavosti ve škole	14
	Aktualizace/inovace tematických plánů / ŠVP (např. revize klíčových kompetencí, sblížení teorie s praxí, umožnění přípravy na zkoušku entrepreneur's skills certificate)...	22
	Koordinace aktivit a výuky při začleňování témat a nástrojů k VKP do výuky, vzájemná provazba předmětů v průřezovém tématu člověk a svět práce a na KARIPO, začlenění ekonomických aspektů i do neekonomických předmětů...	2
	Posílení ekonomického vzdělávání	0
	Metodická a informační podpora pro pp (konzultace, ..) - interní práce koordinátora	6
	Příprava materiálů, metodik pro výuku (např. případové studie, zadání projektů, seminárních prací, cvičení, obsah projektových dnů, exkurzí, provazba výuky s praxí, vzájemná provazba předmětů v průřezovém tématu člověk a svět práce a na KARIPO, vytvoření výukových či informačních materiálů např. pro oblast člověk a svět práce, metodik apod....)	1
	Sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe	2
	Analýza stávajících a potenciálních partnerů/podnikatelů v regionu + vytvořit, rozvíjet a udržovat síť partnerů (zaměstnavatelé, podnikatelé, rodiče, absolventi...), strategie spolupráce (např. škol a výzkumných a inovačních center)	5
	Zařazení tématu do ŠVP jednotlivých předmětů	28
	Etika v podnikání	
VKP - ve výuce	Aktivity pro osobnostní rozvoj a komunikační a další měkké dovednosti (workshopy, SWot na vlastní život, zážitkový pobyt/výlet, adaptační kurz, výcvikový / turistický...), kreativní a kritické myšlení, měkké kompetence, naučit se učit...	0
	Projektové dny (např. formou hry, simulace, zaměřen na podnikání, na rozvoj měkkých kompetencí, setkání s podnikateli...)	57
	Nauka o podnikání - aktivity podporující ekonomické vzdělávání, podnikatelské min.	0
	Rozvoj gramotností (provazba na reálný život)	1
	Aktivity pro čtenářskou gramotnost (provazba na reálný život)	2
	Aktivity pro matematickou gramotnost (provazba na reálný život)	0
	Aktivity pro finanční gramotnost (provazba na reálný život)	3
	Aktivity pro právní gramotnost (provazba na reálný život)	0
Aktivity pro mediální gramotnost (provazba na reálný život)	0	

VKP - ve výuce	Aktivizovat a motivovat žáky k rozvoji podnikavosti napříč všemi předměty (tematické třídnické hodiny, badatelská výuka, místně zakotvené vyučování, vzdělávání k udržitelnému rozvoji, projektová výuka, skupinová/samostatná práce, žáci v roli učitele, příklady dobré praxe, dny podnikání...)	5
	Podporu VKP propojovat s odborným výcvikem, odbornou praxí, sblížovat teoretickou výuku s praxí, realitou	0
	Podporu VKP propojovat s všeobecně vzdělávacími předměty (i neekonomického charakteru)	1
	Individuální (partnerský) přístup k žákům, konzultace, zapojení žáků do tvorby programu (kroužku, hodiny, projektového dnu, studentská konference...)	0
	Půlené předměty (půlené hodiny jsou uvedeny v personální posile)	0
	Provazovat VKP s KARIPO, nácvik pohovorů/rozbor podnikatelských plánů aj.	0
	Individuální projekt (školy, ve spolupráci s jinou školou/subjektem, jako účastníci...) na podporu podnikavosti žáků	1
	Zprostředkovat kontakt s podnikáním	4
	Realizace tandemové výuka - učitel + podnikatel/odborník z praxe (vč. konzultace, mentoring), nebo učitel s jiným učitelem (např. ekonom a účtař nebo ekonom a občankář apod.)	4
	Skupinovou nebo individuální formou ve škole (přednášky, diskuze, besedy, SOČ s podporou odborníka...)	17
	Kontakt s podnikáním mimo školní prostředí (exkurze, stáže, stínování, praxe)	23
	Zajistit v rámci výuky žákům přímou zkušenost s podnikáním	2
	Fiktivní firmy CEFIF	10
	JA firmy - případně i ve vyšších ročnících ZŠ	2
	Školní firma - zapojovat žáky do reálných zakázek (školy, spolupracujících subjektů), zajistit nad rámec výuky žákům přímou zkušenost s podnikáním, usnadnit přechod na TP	0
	Jiná simulace firmy (např. ekonomická cvičení, cvičná kancelář apod.)	1
	Realizace projektové výuky	20
	Exkurze	24
Pobytové programy	1	
Praktická výuka na odborných pracovištích	0	

VKP - nad rámec výuky	Soutěže (podpora účasti / zapojení do organizace a realizace) - ČR i mezinárodní	15
	Zapojení žáků do aktivit školy (ples, dod., veletrh, akademie, jarmark, kroužky, ukázkové dny, sportovní a kulturní akce, další vzdělávání, mimoškolní a zájmová činnost aj.)	22
	Školní parlament	7
	Mobility, výměnné pobyty	3
	Inovace prezentace školy (např. webových stránek)	1
	Spolupráce žáků/studentů více stupňů / škol (MŠ - VŠ) - společné projekty, aktivity rozvíjející podnikavost, iniciativu a kreativitu	1
	Mimoškolní aktivity pro podporu podnikavosti - např. kempy, letní školy, kroužky pro rozvoj podnikavosti, klub (praktická dílna) - lze i sdílet mezi více školami apod.	4
	Zapojení a podpora žáků v neformálním vzdělávání (i v aktivní roli spolulektora, autora kroužku, nejen jako účastníka), realizace neformálního/zájmového vzdělávání ve škole (nabízet i atypická témata - např. choreografie, ...)	1
	Vyhledávání a nabízení užitečných info žákům/studentům k podpoře podnikavosti, podpořit žáky, kteří mají podnikatelské a inovační, nápady a nekonformní, projekty, nemají však, prostředky a zázemí k jejich rozvinutí (dotační program, podpora start-up, klastry, informační, mentorská, konzultační s odborníkem...)	4
	Zapojení žáků do místních iniciativ, dobrovolnická činnost	3
	Maturitní ples	0
	Vytvoření vlastního portfolia žáka (nebo v rámci KARIPO)	0
	Školní časopis	1
Sportovní aktivity, pěvecký sbor	0	
VKP - vnější vztahy - spolupráce, pr	Metodické centrum podpory podnikavosti kraje - konzultace, příklady dobré praxe...	0
	Informovanost a osvěta; spolupráce všech stupňů škol s veřejnou i komerční sférou (vč. médií)	0
	Podpora žáků/studentů nabídkami zaměstnání (snadný přechod na TP)	0
	Spolupráce s obcí	0
	Setkání s odborníkem z praxe	0
	Spolupráce s VŠ	0
	Spolupráce s firmami	0
Úroveň, na kterou se chtějí rozvinout	1. VKP jako součást vzdělávání (vzdělávací praxe školy apod.)	19
	2. Průběžná (kontinuální) realizace VKP ve škole (tj. se zapojením dlouhodobých aktivit typu FF, JAfirmy, dlouhodobého projektu apod.	25
	3. Systematická realizace VKP (VKP je jednou z hlavních priorit školy)	0

1.4 PODPORA ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ VČETNĚ SPOLUPRÁCE ŠKOL A FIREM

KLÍČOVÉ TÉMA: PODPORA ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ VČETNĚ SPOLUPRÁCE ŠKOL A FIREM		ČETNOST (V ŠAP SŠ)
TYP POTŘEBY (CÍLE)	KONKRETIZACE POTŘEBY (CÍLE)	
OV - Personální podpora	Pracovník/koordinátor spolupráce školy a jejích partnerů (firmy, VŠ, výzkum, instituce ...)	54
	Odborník z praxe ve výuce	49
	Tandemová výuka s odborníkem ve výuce	31
	Zajistit kvalitní personální zázemí škol/personálně posílit odborné vzdělávání	0
	Mentor oboru od zaměstnavatele	0
	Vedoucí kroužků pro žáky ZŠ, SŠ	0
	Interní lektor pro instruktory u zaměstnavatelů	0
OV - Nákupy, prostory	Rekonstruovat/modernizovat odborné učebny, laboratoře, dílny, pozemky	1
	Pořídit materiál/suroviny pro realizaci odborného vzdělávání	0
	Získat/zlepšit pomůcky, přístroje, nářadí a materiál, literaturu na SŠ a VOŠ	0
	Získat vhodné pomůcky pro odbornou výuku na gym	0
	Zajistit vybavenost funkčnost a propojenost výtvarného ateliéru na gym	0
	Vybudování bezpečných a prostorných šaten, technického a sociálního zázemí pro žáky školy	0
	Pojištění, zdravotní prohlídky, dopravní spojení na praxe/do firem	0
OV - Rozvoj, školení	DV pro osobní a profesní rozvoj v ov (DVPP aj.)	5
	Zajistit/ realizovat odborné DVPP (pedagogických pracovníků odborných předmětů a praktického vyučování ve spolupráci se zaměstnavateli)	18
	Neakreditované odborné vzdělávání (kurzy od firem)	0
	ICT kompetence, využití digi techniky ve vzdělávání	4
	Stáže/exkurze	54
	Stáže učitelů/koordinátora spolupráce ve firmách (ZŠ - VOŠ)	21
	Exkurze/hospitace ve firmách, jiných SŠ a VOŠ	20
	Proškolení instruktory praktického vyučování zaměstnavatele (např. e-learning)	0
	Zajištění spolupráce se zaměstnavateli při práci a využití pomůcek - proškolení zaměstnanců na gym pro práci s danými pomůckami	0

OV - Spolupráce PP, aktivity, činnosti	Motivovat stávající pedagogy (finančně/pomocí stáží/studia jazyků)	0
	Podporovat společnou výuku jako vhodný nástroj pro zvýšení dovedností a znalostí žáků - ve výuce (2 obory dohromady)	0
	Zajišťovat a vyhodnocovat kvalitu odborné přípravy	2
	Vyjednávat s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotit žáky a kvalitu spolupráce. Hodnocení využívat pro zkvalitnění výuky a ŠVP	1
	Propojit odbornou výuku ve školách s praxí ve firmách (např. teorie se vyučuje ve firmě, propojuje s praxí...)	6
	Vytvořit výukové materiály ve spolupráci se zaměstnavateli	11
	Revize ŠVP s ohledem na potřeby zaměstnavatelů, trhu práce v regionu	21
	Mapovat síť smluvních zaměstnavatelů, zpracovat strategii spolupráce	43
	Zajistit přenos nových zkušeností ze vzdělávání/exkurzí/stáží do výuky/ostatním pp formou prezentace (kombinace textu, obrázků, videí) a přednesení návrhů na doplnění ŠVP v daných oblastech metodickým komisím školy	11
	Spolupráce s VŠ	14
	Sdílet zkušenosti, podporovat mezipředmětové vztahy a vazbu na praxi, sdílet výukové materiály	7
	Tandemová výuka s odborníkem ve výuce	16
	Revize ŠVP	18
	CLILL	1
OV - Ve výuce	Zapojovat žáky do praktických aktivit v rámci projektů (esf, Leonardo...)	18
	Zapojit do výuky zaměstnavatele aj.	4
	Zajistit/realizovat exkurze na pracovištích zaměstnavatele	19
	Zajistit praktickou závěrečnou zkoušku na pracovišti zaměstnavatele	5
	Zajistit maturitní práce s obhajobou ve spolupráci se zaměstnavateli	8
	Zajistit stálou účast zaměstnavatelů při zkouškách	12
	Podporovat pracovní návyky žáků	4
	Zajistit /navýšit odborný výcvik/praxe u zaměstnavatelů nebo v modelovém pracovním prostředí	1
	Navýšit praktické vyučování na pracovištích zaměstnavatele	0
	Zkvalitnit praktické vyučování na pracovištích zaměstnavatele	1
	Podporovat práci na reálných zakázkách firem	0

OV - Ve výuce	Zpracování výstupů z exkurzí / stáží žáků a učitelů pro další využití ve výuce	14
	Zpracování výstupů ze soutěží pro další využití ve výuce	8
	Zapojit žáky do prezentace firem v regionu, do tvorby výukových materiálů v oboru apod.	1
	Zajistit pro žáky odborný zahraniční pobyt	4
	Besedy s odborníky z praxe	37
	Projektové dny	48
	Exkurze	48
	Zajistit odborníka z praxe pro tandemovou výuku (tv)	18
	Tvorba a využívání multimediálních učebnic	1
	Začlenit potřeby firem do vzdělávání žáků	0
	Měkké kompetence, gramotnosti (přenositelnost mezi obory a pozicemi - komunikace čj, CJ, jednání, zvládnání změny, přizpůsobivost)	0
OV - Nad rámec výuky	Podporovat soutěže, kroužky	15
	Zapojovat žáky do soutěží/olympiád...	34
	Organizovat soutěže pro žáky	11
	Zajistit volnočasové aktivity pro žáky, podporovat a propagovat neformální vzdělávání	3
	Podpora stáží ve firmách pro žáky a studenty /individuální praxe/brigády	3
	Soč pod vedením odborníka z praxe	12
	Účast žáků na odborných seminářích pro veřejnost	0
	Účast učitelů na odborných seminářích pro veřejnost	0
	Dobrovolnictví	0
	Odborný časopis vydávat (pro talentované)	0
	Účast žáků v dod. ve škole nebo u zaměstnavatele	0
Doučování	0	
Stáže	5	

OV - Vnější vztahy - spolupráce, PR	Rozšířit síť smluvních zaměstnavatelů pro daný obor	3
	Navázat/prohloubit/plánovat/zlepšit vzájemnou spolupráci se zaměstnavateli/aktéry na trhu/výzkumnými organizacemi	1
	Zapojit školu do vybraných aktivit profesních organizací	4
	Společně se zaměstnavateli realizovat náborové a PR aktivity	10
	Popularizovat/ propagovat odborné školství ve spolupráci se sociálními partnery, rodiči... (motivovat žáky a rodiče ke studiu odborných profesí...)	0
	Zvýšit prestiž učebních oborů	0
	Zapojit zaměstnavatele do podpory žáků/finanční podpory žáků školy v odborných soutěžích (ceny, dary...)	0
	Podporovat dívky ve studiu technických oborů	0
	Investiční plán rozvoje školy	0
	Zapojit zaměstnavatele do finanční podpory žáků - stipendia	2
	Realizovat ukázkový den/kroužek/vzdělávací program pro žáky ZŠ (např. kurz 1. pomoci) ve spolupráci s odborníkem z praxe	1
	Akce školy pro klienty pracovišť v sociálních službách a zdravotnických zařízeních	0
	Projekty mediální týden, žijí mezi námi, studentské projektové fórum	1
Úroveň, na kterou se chtějí rozvinout	1. Rozvíjení komplexního vztahu se zaměstnavateli	29
	2. Využití spolupráce se zaměstnavateli ke zkvalitnění výuky ve škole	12
	3. Systematický a intenzivní kontakt žáka s reálným pracovním prostředím	19

1.5 ROZVOJ KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ

KLÍČOVÉ TÉMA: ROZVOJ KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ		ČETNOST (V ŠAP SŠ)
TYP POTŘEBY (CÍLE)	KONKRETIZACE POTŘEBY (CÍLE)	
KP - Personální podpora	Vytvořit tým - spolupracovat na rozvoji KP	60
	Koordinátor týmu KP (úvazek), koordinátor spolupráce se sociálními partnery (školy, firmy, NNO...)	21
	Kariérový poradce (úvazek, hodinová dotace pro poradenství)	32
	Tandemová výuka - učitel + KP / odborník z praxe	1
	Odborník do výuky - KP / odborník z praxe	2
	Výchovný poradce	21
	Psycholog	0
	metodik tvorby ŠVP	2
KP - Nákupy, prostory	Poradenská místnost - vytvoření/úprava prostor, vybavení	12
	Pomůcky, informační zdroje, výukové materiály (např. diagnostické testy, nástroje, HAMET, aplikace pro podporu KP...)	2
	Utváření profesní identity – nákup uniforem, pracovních oděvů s logem pro žáky i vyučující	1
	IT potřeby pro KP	1
	Materiální a technické vybavení	2
KP - rozvoj, školení PP	Vzdělávání PP pro KARIPO	47
	prezenční kurzy	0
	Distanční nebo blended learningové kurzy	0
	Motivační, osvětový seminář pro všechny PP školy - ZŠ, SŠ, VOŠ	33
	Školení o kariérovém poradenství, člověk a svět práce (ZŠ, SŠ, VOŠ)	6
	Školení KP/VP (a pracovníky poradenských zařízení) specializační, prohlubující (profesní) - např. sebepoznávací, diagnostika, poradens. dovednosti, HR, TP, trh vzdělávání,... (ZŠ, SŠ, VOŠ)	3
	Základní příprava KP	0
	Nadstavbová příprava KP (DVPP + jiné)	0
	Složení zkoušky z PK	0
	Sdílení zkušeností, příklady dobré praxe, případové studie, zahraniční zkuš. (např. konference, setkání, soc. sítě)	8
	Exkurze, stáže pro PP (a VP/KP) do podniků (info o potřebách a trendech TP, profesí, podklad pro volbu povolání) - ZŠ, SŠ, VOŠ	4
	Základní školení na supervizora /mentora / kouče	0
	Zkouška podle Národní soustavy kvalifikací (KARIPO)	1

KP - Spolupráce PP, aktivity, činnosti	Koncepce/pojetí rozvoje kariérového poradenství ve škole	13
	Analýza a monitoring TP, vzdělávání, potřeb a trendů TP (mít dobré informační zdroje pro rozhodování a poradenství)	13
	Kariérová orientace žáků	1
	Metodika KP	1
	Metodická a informační podpora pro PP (konzultace, zprostředkování výukových či informačních materiálů např. pro oblast Člověk a svět práce, podpora pracovních návyků, CMS apod. apod.) - jako náplň/součást práce pozice KP/metodik KP/koordinátor KP	21
	Koordinace aktivit a výuky při začleňování témat a nástrojů témat KP - např. obsah projektových dnů, exkurzí, provazba výuky s praxí, vzájemná provazba předmětů v průřezovém tématu Člověk a svět práce, vazba na aktivity z VKP apod., podpora pracovních návyků, CMS apod.	17
	Příprava materiálů pro výuku (např. obsah projektových dnů, exkurzí, provazba výuky s praxí, vzájemná provazba předmětů v průřezovém tématu Člověk a svět práce...)	2
	Příprava materiálů pro poradenství	1
	Inovace tematických plánů / ŠVP (např. disponibilní hodiny pro zaměření žáků dle jejich zájmu)	31
	Podpora žáků se SVP (znevýhodněné, nadané,...) + monitoring a identifikace žáků (nadání, špatné studijní výsledky, rizikovní...)	38
	Prevence předčasných odchodů + monitoring a identifikace žáků (nadání, špatné studijní výsledky, rizikovní...)	38
	Aktivity pro kladný vztah žáka k profesi a vzdělávání	16
	Sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe v oblasti volby povolání	11
	Rozvoj interního KP - spolupráce s odborníky z poradenství (IPS ÚP, PPP, psychologové, poradci, metodické centrum v kraji...)	5
	Rozvoj interního poradenství (kariérová orientace, požadavky na absolventa...) - spolupráce s TP, ÚP, IPS ÚP, HK, zaměstnavatelé, VŠ...	7
	Spolupráce s odborníky z poradenství - externí poradenské služby pro žáky, uchazeče, absolventy (skupinové, individuální) - IPS ÚP, PPP, NNO, externí poradenské subjekty, psycholog...	9
	Sdílení zkušeností a příklady dobré praxe - např. případová konference pro řešení případů žáků/studentů, co udělali nesprávnou kariérní volbu	5
	Databáze zaměstnavatelů	7
	Vydávání Europassu	1
	Zahraniční praxe	0
Rozvoj PP školy (ve spolupráci s vedením příprava koncepce DVPP + konzultace s PP pro jejich osobní rozvoj)	2	

KP - Ve výuce	Kariérové vzdělávání žáků/studentů s cílem rozšířit žákům znalosti o možnostech uplatnění (kombinace rozvoje sebepoznání, znalostí o TP a vzdělávání, sebeřízení a plánování, CMS, pracovní návyky, trénink soft skills, sebe prezentace apod....)	5
	Kontakt žáků/studentů s TP a budování kladného vztahu k profesi (exkurze, stáže, pobyty, praxe,...)	14
	Tandemová výuka - učitel + KP / odborník z praxe	0
	Odborník do výuky - KP / odborník z praxe (besedy, diskuze, ukázkové hodiny...skupinové poradenství)	10
	Praxe/stáže/studijní a poznávací pobyty (pro žáky) - ČR i zahraničí	10
	Exkurze na TP (školy, zaměstnavatelé, výzkumná centra aj.) - ČR i zahraničí	39
	Získávání info = den otevřených dveří, veletrhy / burzy vzdělávání a práce, ukázkové dny aj.	19
	Adaptační kurzy	5
	Soft skills	2
	Besedy s absolventy školy (jejich fotky s popisem v atriu školy), kteří jsou úspěšní v profesi	1
	Zpracování odborného portfolia žáka (ve spolupráci s učiteli odborných předmětů)	5
	Skupinové poradenství	4
KP - Nad rámec výuky	Poradenství individuální (diagnostika, informace, kariérová orientace, sebereflexe, plánování a rozhodování)	53
	Poradenství skupinové (info pro absolventy k TP a dalšímu studiu, besedy, exkurze, diagnostika, rozvoj sebereflexe...)	49
	On-line poradenství pro žáky, uchazeče, absolventy i rodiče, web pro poradenství	8
	Rodinné skupinové / individuální konzultace (žák + rodiče)	20
	Kempy, kroužky, letní školy apod. (identifikace a rozvoj talentů, podpora zájmu o vzdělávání dle regionálního TP - např. technické a přírodovědné vzděl./umělecko-průmyslové aj.)	1
	Práce se žáky oborů s vysokým podílem předčasného ukončení studia (konzultace, doučování, zlepšování dovedností, spolupráce s rodinou)	13
	Setkání s absolventy školy, klub absolventů (např. přes FB)	3
Spolupráce s VŠ	10	

KP - vnější vztahy - spolupráce, PR	Propagovat systém a význam KP (osvěta, besedy s rodiči), nabízet služby - veřejnost, rodiče, ...	9
	Vytvořit, rozvíjet a udržovat síť partnerů pro realizaci a rozvoj KP (síťování škol i zahraničních, spolupráce s poradenskými a dalšími vzdělávacími subjekty, se zaměstnavateli...)	3
	Vytvořit regionální centrum KP i pro veřejnost (např. vytvořit regionální integrovaný podpůrný systém KP - sdílet zkušenosti, postupy, metodiky, příklady dobré praxe, metodicky vést školy...), Informační a metodická podpora ZŠ/SŠ/VOŠ v oblasti volby povolání a další vzdělávací cesty;	0
	Podpora dokončování vzdělání a práce v oboru (stipendia, aj.)	0
	Nábor - spolupráce se všemi stupni škol a zaměstnavateli (společná motivace, propagace oborů, osvěta, spolupráce s personalisty ...)	8
	Exkurze/praxe/stáže/studijní a poznávací pobyty (pro PP, VP, KP i žáky a studenty) - ČR i zahraničí	37
	Efektivita vzdělávacího systému a potřeby TP - sledovat a vyhodnocovat uplatnitelnost (sledovat absolventy), Prezentace výsledků analýz a predikcí KP žákům, rodičům, veřejnosti, pakt zaměstnanosti	1
	Fiktivní přijímací řízení	3
Úroveň, na kterou se chtějí rozvinout	1. - KP jako součást výchovného poradenství	8
	2. - KP jako součást vzdělávání	16
	3. - Systematická realizace KP	36

1.6 PODPORA INKLUZE

KLÍČOVÉ TÉMA: PODPORA INKLUZE		ČETNOST (V ŠAP SŠ)
TYP POTŘEBY (CÍLE)	KONKRETIZACE POTŘEBY (CÍLE)	
I - Personální podpora	Vytvořit tým - spolupracovat	59
	Koordinátor rozvoje inkluzivního vzdělávání	6
	Výchovný poradce	10
	Metodik primární prevence	3
	Asistent pedagoga	6
	Školní asistent	14
	Školní psycholog	16
	Školní speciální pedagog	13
	Tandemová výuka se spec. pedagogem	0
	Sociální pedagog / sociální pracovník	1
	Supervizor pro školu (pro ŠPZ, celý sbor, skupinu TU apod.) / mentor, kouč	0
	Kariérový poradce	1
	Koordinátor podpory nadání	0
	Tlumočník	0
	Vedoucí kroužků pro nadané/slabé	0
Koordinátor SOČ	1	
I - Nákupy, prostory	Poradenská místnost - vybudování/stavební úpravy a zajištění vybavení prostor pro činnost ŠPP	2
	Kompenzační pomůcky, nábytek, stroje, ICT pro rozvoj žáků se SVP - (povinné dle doporučení)	6
	Didaktické pomůcky, diagnostické nástroje, informační zdroje, výukové materiály (pro žáky se SVP)	3
	Bezbariérovost - reorganizace, úprava prostor pro výuku nebo výcvik, praxi, odstranění bariér, ergonomická úprava pracovních míst pohybově postižených žáků (škola, střediska praktického vyučování, hospodářství aj.)	21
	Bezbariérovost - vybudování bezbariérového přístupu do školy (rampa, výtah/schodolez, terénní úpravy, podlahy, dveře, wc, parkovací místa...)	23
	Vybudování a vybavení místností pro žáky se SVP (relaxace, práce ve skupinách, individuální práce s nepřímým dohledem apod.)	2
	Zajistit vhodné materiální pomůcky pro nadané žáky	0
	Úprava pracovního místa pro žáky	1
	Zajistit ubytování, internát (zvýšit dostupnost vzdělávání, nabídnout navazující volnočasové aktivity ubytovaným)	0
	Vybavit školní relaxační místnost	0

I - Rozvoj, školení PP	Prezenční forma vzdělávání	0
	Distanční nebo kombinovaná forma vzdělávání	0
	Motivační seminář pro školy na téma inkluze (společné vzdělávání žáků s odlišnými vzdělávacími potřebami, spec. ped.), rozvoj sociálních dovedností zaměstnanců škol, prevence rizikového chování	22
	Vyhledávání a rozvoj talentů	0
	Metody a formy výuky, organizace vzdělávání (např. zážitková pedagogika, zkušenostní učení, alternativní metody a formy)	0
	Formativní hodnocení, různé formy hodnocení žáků	0
	Úprava vzdělávacích obsahů	0
	Vzdělávání pracovníků špp v odborných znalostech a dovednostech, ve spec. ped., včetně sebezkušenostních kurzů (oblasti mentorinku, koučinku, poradenství - např. terapeutický výcvik, krizová intervence) apod.	0
	Specializační, prohlubující školení vp, metodiků prevence, asistentů školy a pedagoga, spc. ped...	0
	Stáže a praxe a školení ve spec. školách pro pp běžných škol	0
	Sdílení zkušeností, dobré praxe - ve škole, s jinými vzdělavateli, vč. zahraničních spoluprací	0
	Supervize / intervize rozvoje inkluzivního vzdělávání (celý sbor, skupina ŠPP, skupina TU aj.)	0
	Mentoring/koučování	0
	Vytvořit učitelům dostatečnou nabídku DVPP pro společné vzdělávání a zajistit jej	38
I - Spolupráce PP, aktivity, činnosti	Monitoring a identifikace a evidence žáků se SVP (nadání, znevýhodnění, ...), iniciování intervence v případě potřeby	28
	Analýzu úrovně bezbariérovosti školy (v prostorovém, materiálním i vzdělávacím směru)	1
	Organizační a stavební řešení pro snadný a bezpečný pohyb	1
	Plán inkluzivního rozvoje školy (školní podpůrný program), koordinace a řízení jeho naplňování	7
	Analýza spolupráce s rodiči + koncepce rozvoje spolupráce s rodiči (konkrétní plán aktivit na podporu)	4
	Plán aktivit pro nadané (+ monitoring, evaluace pro rozvoj žáků), spolupráce s krajským koordináčním střediskem	13
	Plán pedagogické podpory (o poskytování podpůrných opatření).	8
	Individuální vzdělávací (popř. výchovný) plán - IVP	2
	Metodika a postupy pro práci s talentovanými žáky	4
	Plán aktivit ŠPP a hodnotící zpráva špp	2

I - Spolupráce PP, aktivity, činnosti	Metodická a informační podpora pro pp (konzultace, metodické vedení při naplňování speciálních vzdělávacích potřeb žáků ve škole i u zaměstnavatelů, úzká spolupráce s třídními učiteli, s rodiči), metodik	2
	Metodická a informační podpora pro metodiky primární prevence na SŠ	0
	Zpracování a aktualizace osobních portfolií žáků či žákovských prací	3
	Spolupráce PP - pedagogická diagnostika žáků + průběžné vyhodnocování jejích výsledků a přizpůsobení metod a forem výuky, hodnocení apod.	4
	Podpora žáků s odlišným mateřským jazykem (ne ČJ)	2
	Formativní hodnocení žáků, podpora sebehodnocení žáků	3
	Prevence předčasných odchodů + monitoring a identifikace žáků (nadání, špatné studijní výsledky, rizikovní...), cílená práce se žáky oborů s vysokým podílem předčasného ukončení studia (konzultace, doučování, zlepšování dovedností, spolupráce s rodinou, komunitou, opodstatněná cílená finanční podpora žáků z rodin v hmotné nouzi se zpětnou kontrolou, spolupráce s NNO)	14
	Skupinová výuka nadaných žáků (napříč ročníky) - učivo je prohloubeno, rozšířeno...	2
	Předmět speciálně pedagogická péče (disponibilní hodiny) - povinnost dle legisl.	0
	Spolupráce pp při úpravě podmínek přijímacích a závěrečných zkoušek pro žáky se SVP	0
	Zkvalitnění programů specifické primární prevence realizované školami, školskými zařízeními a NNO (např. zavedení pravidelných třídnických hodin zacílených na preventivní programy a aktivity, nízkoprahová zařízení, programy s respektem k potřebám dětí a mládeže), práce s třídním kolektivem, krizová intervence, vzájemná asistence, projektové dny	0
	Zvýšení prostupnosti a provázanosti učebních a studijních oborů obdobného zaměření (zejména h a e), nabídka, naplnění, udržení a realizace e oborů (rovnoměrné rozložení, prostupnost vzdělávání)	0
	SWOT spolupráce se zaměstnavatelem, přizpůsobení praktické výuky potřebám praxe v podniku (dle písemných podkladů od podniku)	1
	Zavedení nových metod práce s žáky	0
	Systém pro sledování výsledků žáků	0
	Vytvořit podklady pro studium pro žáky a studenty se specifickými potřebami se zaměřením na sluchově postižené (vytvořit materiály a metodiku)	0
	Monitorovat klima ve třídě	0
Metodika přístupu k žákům	0	
Upravit ŠVP (hodinové posílení předmětů, nepovinné předměty, kroužky, výukové programy)	0	

I - Ve výuce	Zohledňování obtíží žáků při přijímacích a závěrečných zkouškách apod.	0
	Budování školní kultury, participace žáků na školním prostředí, identifikace s prostředím školy, pozitivní a vstřícné školní klima	0
	Rozvoj hodnotového systému žáků, osobnostní rozvoj, žáka a prosociální dovednosti (+ multikulturalismus, kulturní relativismus...)	1
	Motivace žáků k dokončení studia a při volbě povolání/dalšího studia, atraktivita výuky - rozvoj moderních výukových metod, tandemová výuka, mentoring, vč. kariérového poradenství na SŠ, potvrzení správnosti volby žáka	3
	Zlepšit vzdělávání nadaných a talentovaných žáků (v hlavním vzdělávacím proudu)	0
	Podpora žáků s odlišným mateřským jazykem	1
	Aplikace metod výuky vedoucí k individualizaci výuky a k dosažení maxim každého žáka	0
	Vzdělávání (seminář) k inkluzi, prevenci (vč. BOZP, po, 1. pomoc,...)	0
	Snížit počet žáků ve třídě	0
	Adaptační kurzy	2
	E-learning pro dlouhodobě nemocné žáky a žáky ohrožené studijním neúspěchem	0
I - Nad rámec výuky	Umožnit/zajistit žákům se SVP účast na aktivitách nad rámec školní práce, které směřují k rozvoji dovedností, schopností a postojů žáka (soutěže, olympiády, kroužky, projekty, letní školy, kempy, specializovaná výuka, soutěže, inkubátor talentů možno i s účastí odborníků z praxe apod.); (podpora zájmu o obory dle potřeb regionu - např. o technické a přírodovědné vzděl., uměleckoprůmyslové vzděl.)	6
	Úzká spolupráce (např. konzultace) žák + rodiče	0
	Práce se žáky oborů s vysokým podílem předčasného ukončení studia (konzultace, doučování, zlepšování dovedností, spolupráce s rodinou, opodstatněná cílená finanční podpora žáků z rodin v hmotné nouzi se zpětnou kontrolou, spolupráce s NNO)	23
	Propojení neformálního a formálního vzdělávání	0
	Kurzy ČJ pro cizince	2
	Poznávací program na začátku 1. ročníku nebo v průběhu studia	0
	Podpora nadaných žáků při účasti na odborných soutěžích	0
	Realizovat různé akce pro veřejnost na podporu inkluze (semináře, setkání, besedy, přednášky pro cizince, minority, hendikepované...) - podporovat kladné společenské klima, multikulturalismus...	0
	Fond pro sociálně slabé, stipendijní řád pro podporu dokončování studia	0
	Realizace a zavedení případových konferencí	0
	Doučování	1

I - Vnější vztahy - spolupráce, PR	Vytvořit, rozvíjet a udržovat síť partnerů umožňující odborný výcvik/praxi/stáž pro žáky se SVP v reálném prostředí, spolupráce se zaměstnavateli - identifikace talentovaného, individuální přístup pro žáky se SVP, usnadnění volby povolání, přechodu na TP apod.	2
	Zkvalitnění interních poradenských služeb - spolupráce s externími poradenskými zařízeními (ŠPZ, PPP, metodické centrum v kraji ...) - metodické vedení, konzultace (zajištění dostupnosti a kvality poradenských služeb), supervize PP	1
	Spolupráce s dalšími externími odborníky z poradenství - externí poradenské služby pro žáky, NNO, OSPOD, MENSA... aj. (zajištění dostupnosti a kvality poradenských služeb)	0
	Zkvalitnění spolupráce škol a ostatních subjektů v oblasti vzdělávání a poradenských služeb, opatření pro zlepšení spolupráce s rodiči žáků se SVP; osvětová činnost směrem k žákům, rodinám i místní komunitě (např. semináře, ks, poradenství pro rodiče), spolupráce s NNO - info o práci s talentovanými i hendikepovanými, odpovědnost za vzdělávání přenést i na žáky a rodiče, pro žáky ZŠ umožnit "osahat si práci rukama" (pěstitelky, dílny, ukázkové dny, laboratoře, soutěže...)	0
	Spolupráce s půjčovnou kompenzačních pomůcek v kraji	0
Úroveň, na kterou se chtějí rozvinout	1. Vzdělávání, které je poskytováno v odpovídající kvalitě, reaguje na potřeby měnící se společnosti, včetně odborného náhledu na potřeby zdravotně postižených i komunit z odlišného kulturního a sociálního prostředí	30
	2. Rozvoj vzdělávání, ke kterému mají přístup Všichni bez rozdílu	18
	3. Systematická podpora inkluzivního vzdělávání, které je snadno a bezpečně fyzicky přístupné	12

1.7 PODPORA ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI

KLÍČOVÉ TÉMA: PODPORA ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI		ČETNOST (V ŠAP SŠ)
TYP POTŘEBY (CÍLE)	KONKRETIZACE POTŘEBY (CÍLE)	
ČG - Personální podpora	Zajistit pozici koordinátora gramotnosti	25
	Zajistit finance na mimotřídní aktivity (vedení kroužků...)	0
	Zajistit finance na personální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu	0
	Personálně zajistit konzultace pro žáky se SVP v oblasti čtenářské gramotnosti	0
	Odborníky do výuky (médiá, spisovatelé, výzkumné kapacity)	2
	Dělení hodin	0
	Pracovník knihovny	0
ČG - Nákupy, prostory	Nákup beletrie, odborných textů, výukových materiálů	11
	Vybavení knihoven na školách	0
	Prostory nejen pro volnočasové aktivity, pro využití ze strany žáků studentů, učitelů	0
	Nákup pomůcek a materiálu	0
	Nákup interaktivních médií	0
	Učebna pro výuku českého jazyka a literatury a společenskovedních předmětů	0
	Čtečky/tablety	0
	Knihovnický software	2
ČG - Rozvoj, školení PP	Zajistit DVPP pro podporu čtenářské gramotnosti ve výuce Všeobecných i odborných předmětů, zvýšit odborné znalosti pedagogů	19
	Využití ICT v oblasti čtenářské gramotnosti	0
	Realizace motivačních aktivit pro pedagogické pracovníky	0
	Kritické myšlení	5
	Čtenářské strategie	3
	Zpracovat metodiku práce ve čtenářském kroužku	0
ČG - Spolupráce PP, aktivity, činnosti	Nastavit vhodné podmínky pro spolupráci mezi pedagogickými pracovníky (interní i externí) včetně organizačního zajištění a motivačních aktivit	0
	Podporovat a sdílet příklady dobré praxe SŠ a ZŠ	0
	Vytipovat vhodná témata u odborných předmětů pro podporu ČG a nastavit tematické plány tak, aby se propojovala výuky ČJL s ostatními předměty	0
	Formativní hodnocení jako součást Všech předmětů, + sledovat výsledky v podpoře ČG	7
	Výuka čtenářských strategií	5
	Úprava ŠVP - zavést předmět čtenářská a informační gramotnost apod.	3

ČG - Ve výuce	Podporovat čtenářskou gramotnost napříč předměty, podporovat interdisciplinární výuku, praktikovat mezioborové učení	0
	Zajistit systematickou práci žáků s odbornými texty, práce s textem je součástí výuky většiny oborů	2
	Využívat ICT a interaktivní média pro rozvoj čtenářské gramotnosti	0
	Podporovat projektové dny na rozvoj čtenářské gramotnosti	6
	Podporovat kritický přístup k informacím u žáků	2
	Motivovat k četbě prostřednictvím moderních metod výuky (divadlo, film, komiks, scénické čtení)	0
	Podporovat spolupráci mezi žáky navzájem i spolupráce mezi žáky/studenty a dalšími subjekty	0
	Zapojit odborníky do výuky (média, spisovatelé, výzkumné kapacity)	2
	Evaluační testy pro sledování přínosu aktivit ve výuce i mimo ni	0
	Dílny čtení, kurz rychlého (efektivního) čtení	8
	Navýšit počet hodin čjl	0
	Besedy s odborníky	6
	Posílit prezentační dovednosti žáků, komunikační (oproti písemné komunikaci)	1
ČG - Nad rámec výuky	Zavést ve škole kroužky/kluby pro podporu čtenářské gramotnosti (školní časopis, besedy s autory, scénické čtení)	2
	Vlastní literární tvorba žáků, studentů	0
	Soutěže	2
	Divadelní představení	8
	Přehlídky	0
	Doučování a jiná pomoc pro žáky se SVP	3
	Přípravné kurzy na přijímačky pro ZŠ vč. didaktických testů	0
Školní časopis	1	
ČG - Vnější vztahy - spolupráce, PR	Zlepšit spolupráci škol a knihoven - využívat jejich výukové programy	4
	Kurz tvůrčího psaní	1
	Kritické myšlení	1

1.8 PODPORA MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI

KLÍČOVÉ TÉMA: PODPORA MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI		ČETNOST (V ŠAP SŠ)
TYP POTŘEBY (CÍLE)	KONKRETIZACE POTŘEBY (CÍLE)	
MG - Personální podpora	Personálně zajistit vedení žáků zapojených do odborných soutěží	1
	Zajistit pracovníka pro doučování žáků	8
	Personálně zajistit konzultace pro žáky se SVP v oblasti matematické gramotnosti	0
	Dělení hodin matematiky, nižší počet žáků ve třídě	7
	Identifikace slabých žáků	5
	Zajistit aprobované pp na m, f	0
	Tandemová výuka	1
MG - Nákupy, prostory	Zajistit finance na nákup učebních pomůcek, materiálů	15
	Zajistit výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí	1
	Modernizovat vybavení škol	2
	Zřídit prostory nejen pro volnočasové aktivity, pro využití ze strany žáků studentů, učitelů	0
	Software pro rozvíjení mat. gramotnosti	8
	Vybudovat či vybavit učebny m/přírodovědné	0
	Zajistit učební pomůcky pro matematiku a fyziku	3
MG - Rozvoj, školení PP	Realizovat vzdělávání pedagogů v matematické gramotnosti (MŠ - VOŠ) = obsah	24
	V oblasti didaktiky rozvoje matematické gramotnosti = forma, metody	24
	Podporovat pedagogy při práci s digitálními technologiemi	5
	Podporovat pedagogy při sdílení příkladů dobré praxe	5
	Realizace motivačních aktivit pro pedagogické pracovníky ke spolupráci v oblasti mg	0
	Finanční gramotnost	14
	Metodická podpora mg a čg	0
	Dvpp pro mg	3

MG - Spolupráce PP, aktivity, činnosti	Nastavit vhodné podmínky pro spolupráci mezi pedagogickými pracovníky (interní i externí) včetně organizačního zajištění a realizace motivačních aktivit pro pedagogické pracovníky	0
	Zajistit multioborovou prostupnost	21
	Klást důraz na výchovný aspekt matematiky	0
	Inovovat ŠVP – prostřednictvím komplexního rozvoje jednotlivých složek matematické gramotnosti napříč vzdělávacími předměty poskytovat žákům vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě	10
	Příprava metodických materiálů	1
	Zvolit vhodné metody a formy výuky napříč předměty a ve vazbě na realitu oboru a každodennosti	7
	Vyhodnocovat úspěšnost v maturitách (zájem, výsledky) / v testech	2
	Tvořit a sdílet výukové materiály, příklady dobré praxe pro podporu mg, realizovat vzájemné hospitace	1
	Úprava ŠVP - nové metody	4
	MG - Ve výuce	Podporovat rozvoj matematického a logického myšlení
Zatraktivnit matematické vzdělávání, zajistit motivační aktivity pro podporu v matematické gramotnosti, přiblížit realitu užití matematiky v běžném životě - důraz na utužování základů matematiky (odhad, propojenost s praxí), důraz na cestu učení nikoliv na výsledek - analýza chyb		1
Podpořit interdisciplinární výuku s důrazem na zvýšení úrovně matematické gramotnosti, praktikovat mezioborové učení		0
Zavést atraktivní formy výuky (experimenty, badatelská činnost, zkušenostní učení, zážitky ped.)		3
Projektové dny		13
Podporovat spolupráci mezi žáky navzájem i spolupráce mezi žáky/studenty a dalšími subjekty		1
Beseda s odborníky, cyklus přednášek		1
Finanční gramotnost		9
Půlené hodiny		0
Navýšit hodinovou dotaci m (přidat hodiny pro poslední ročníky, nabídnout nepovinný/povinně volitelný předmět/seminář)		0
ICT ve výuce pro podporu mg	0	
MG - Nad rámec výuky	Extrakurikulární aktivity v mg - doučování, konzultace, ...	8
	Nabízet a propagovat neformální a zájmové vzdělávání ve škole - např. matematické kroužky	1
	Přípravné kurzy pro žáky ZŠ na přijímací zkoušky vč. didaktických testů, v závěrečné hodině	0
	Doučování	2
	ICT na kroužcích aj. pro podporu mg	0
	Soutěže	4
MG - Vnější vztahy - spolupráce, PR	Podporovat a popularizovat matematickou gramotnost	1
	Zvýšit zájem o matematické obory	2
	Spolupráce se zaměstnavateli - definování požadavků na studenta	0

1.9 PODPORA PEDAGOGICKÝCH, DIDAKTICKÝCH A MANAŽERSKÝCH KOMPETENCÍ PRACOVNÍKŮ VE VZDĚLÁVÁNÍ

KLÍČOVÉ TÉMA: PODPORA PEDAGOGICKÝCH, DIDAKTICKÝCH A MANAŽERSKÝCH KOMPETENCÍ PRACOVNÍKŮ VE VZDĚLÁVÁNÍ		ČETNOST (V ŠAP SŠ)
TYP POTŘEBY (CÍLE)	KONKRETIZACE POTŘEBY (CÍLE)	
Rozvoj, školení pp	Vzdělávání ped.pr.-DVPP v rozsahu 8 hodin – ČG	26
	Vzdělávání ped.pr.-DVPP v rozsahu 8 hodin – MG	27
	Vzdělávání ped.pr.-DVPP v rozsahu 8 hodin – Cizí jazyky	31
	Vzdělávání ped.pr.-DVPP v rozsahu 8 hodin – Osobnostně sociální rozvoj	30
	Vzdělávání ped.pr.-DVPP v rozsahu 8 hodin – Inkluze	13
	Vzdělávání ped.pr.-DVPP v rozsahu 8 hodin – Výchova k podnikavosti	19
	Vzdělávání ped.pr.-DVPP v rozsahu 8 hodin – Kariérové vzdělávání	20
	Vzdělávání ped.pr.-DVPP v rozsahu 8 hodin – Projektová výuka	11
	Vzdělávání ped.pr.-DVPP v rozsahu 8 hodin – Polytechnické vzdělávání	20
	Vzdělávání ped.pr.-DVPP v rozsahu 8 hodin – ICT	33
	Vzdělávání ped.pr.-DVPP v rozsahu 8 hodin – Kulturní povědomí a vyjádření	7
	Vzdělávání ped.pr.-DVPP v rozsahu 8 hodin – Inkluze	20
Spolupráce pp, aktivity, činnosti	Vzájemná spolupráce pedagogů SŠ	21
	Sdílení zkušeností ped. z různých škol/školských zařízení prostřednictvím vzájemných návštěv	21
	Tandemová výuka v SŠ	31
	CLIL ve výuce v SŠ	14
	Nové metody ve výuce	6
VKP - vnější vztahy - spolupráce, pr	Profesní rozvoj ped. SŠ prostřednictvím supervize/mentoringu/koučinku	2
	Zapojení odborníka z praxe do výuky v SŠ	31
	Stáže pedagogů u zaměstnavatelů	29

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

PRIORITIZACE POTŘEB NA ÚZEMÍ KRAJE KAP III – Ústecký kraj

Registrační číslo projektu: CZ.02.3.68/0.0/0.0/20_082/0023028

OBSAH

Obsah	0
1 Úvod	2
2 Prioritizace potřeb v jednotlivých KLÍČOVÝCH TÉMATEch	2
2.1 Polytechnické vzdělávání (vč. přírodovědného, environmentálního vzdělávání, fyziky, chemie a IT gramotnosti)	4
2.2 Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli	5
2.3 Kariérové poradenství	6
2.4 Rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity	7
2.5 Rozvoj potenciálu každého dítěte/žáka/studenta/účastníka neformálního vzdělávání (podpora individualizace výuky a vyššího využívání didaktických postupů umožňující vzdělávání heterogenních kolektivů)	8
2.6 podpora matematické gramotnosti	9
2.7 podpora čtenářské gramotnosti	10
2.8 Podpora pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání	11
3 Závěr	12
4 Přílohy	13
4.1 Příloha č. 1 – seznam použitých zkratk	13
4.2 Příloha č. 2 – použité zdroje	14

1 ÚVOD

Prioritizace potřeb na území kraje (dále jen Prioritizace) byla řešena realizačním týmem Krajského akčního plánu vzdělávání (dále jen RT KAP) ve spolupráci s metodiky v území v návaznosti na provedenou Analýzu potřeb v území a Analýzu potřeb ve školách, dále na základě předaných informací ze škol.

Prioritizace potřeb v území slouží jako informace o současném stavu potřeb v oblasti vzdělávání v kraji.

Prioritizace byla zpracována dle metodického dokumentu Postupy KAP III (příloha č. 4 výzvy MŠMT – Akční plánování v území, verze č. 3) a dle metodického materiálu k tvorbě KAP zpracovaného v rámci projektu Metodická podpora akčního plánování – Metodický list č. 03 – Prioritizace potřeb KAP III.

Spolupráce se zástupcem projektu Metodická podpora akčního plánování je v této podaktivitě povinná.

Realizační tým v Prioritizaci zohlednil Souhrnné rámce pro investice do infrastruktury, které musí být v souladu s podmínkami Integrovaného operačního programu (dále jen „IROP“), tak aby mohly být čerpány finanční prostředky na investiční záměry v oblasti vzdělávání v IROP.

Prioritizace potřeb vychází z provedené Analýzy potřeb v území a z provedené Analýzy potřeb na školách. Dále byly použity informace z MŠ a ZŠ, které RT KAP získal ve spolupráci s MAP v území. MAP v rámci zpracování dokumentace MAP často identifikují jako potřebné aktivity spolupráce se SŠ/VOŠ/konzervatořemi, které daný MAP nemůže v rámci svých možností realizovat. V některých případech v MAP jsou identifikovány jako potřebné aktivity spolupráce ZŠ (MŠ) napříč územím kraje.

2 PRIORITIZACE POTŘEB V JEDNOTLIVÝCH KLÍČOVÝCH TÉMATECH

Dle Postupů KAP III (příloha č. 4 výzvy MŠMT – Akční plánování v území verze č. 3) je označeno za důležité, aby v klíčových tématech partnerství byly prioritizovány potřeby území s ohledem na všechny části vzdělávací soustavy.

Prioritizace byla provedena v rámci každého klíčového tématu a řešena v každé Platformě:

- Platforma č. 1 zaměřená na polytechnické vzdělávání,
- Platforma č. 2 zaměřená na podporu odborného vzdělávání a spolupráci škol se zaměstnavateli, kariérové poradenství, rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity a rozvoj potenciálu každého dítěte/žáka/studenta/účastníka neformálního vzdělávání (podpora individualizace výuky a vyššího využívání didaktických postupů umožňující vzdělávání heterogenních kolektivů),
- Platforma č. 3 zaměřená na matematickou, čtenářskou gramotnost a podporu pedagogických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání.

V rámci jednotlivých setkání řešili metodici potřeby/cíle, které jsou pro dané téma nejdůležitější a které je potřeba zařadit do prioritizace. Na základě zjištěných informací došlo k vyhodnocení pro jednotlivá témata a dále zařazení do jednotlivých skupin. Stanovení priorit je součástí dokumentů KAP III – Ústecký kraj, které projdou postupným schválením:

- Zástupce metodické podpory, konzultant akčního plánování (Podpisová doložka)
- Pracovní skupina Vzdělávání (projednává, předkládá)

- Regionální stálá konference (schvaluje)

Povinná klíčová témata

- Polytechnické vzdělávání
- Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli
- Kariérové poradenství
- Rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity
- Rozvoj potenciálu každého dítěte/žáka/studenta/účastníka neformálního vzdělávání (podpora individualizace výuky a vyššího využívání didaktických postupů umožňující vzdělávání heterogenních kolektivů)
- Podpora čtenářské gramotnosti
- Podpora matematické gramotnosti
- Podpora pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání

Hlavní zdroje pro tvorbu Prioritizace

- Analýza potřeb v území
- Analýza potřeb ve školách
- Školní akční plány

Postup

Cíle (potřeby) vzešly z Analýzy potřeb v území vymezením logické linky „Problém - příčina – cíl (žádoucí změna)“. Na jednotlivých platformách byly řešeny potřeby v klíčových tématech a vyhodnoceny priority a dále rozřazeny do jednotlivých skupin dle důležitosti. Výsledky jednání byly doplněny o výsledky analýzy potřeb na školách, konkrétně o data ze školních akčních plánů (dále jen „ŠAP“) a o další informace z doporučených analytických podkladů. Ve všech relevantních tématech je zohledněn Souhrnný rámec pro investice do infrastruktury.

Výstupem je rozdělení potřeb do prioritních skupin, které jsou z hlediska kraje velmi důležité. Jedním z kritérií vybraných potřeb byl soulad se strategickými dokumenty (DZV ÚK, RIS3, Strategie 2030+ a další). Potřeby, tak jak byly zařazeny do jednotlivých skupin, jsou vnímány z hlediska důležitosti kraje.

Vzešlé potřeby byly rozděleny do tří prioritních skupin, a to označením písmen „A, B, C“, kdy skupina „A“ znamená, že daná potřeba je nejvýznamnější. Písmeno „B“ označuje potřeby se střední důležitostí a potřeby nižší důležitosti jsou označeny písmenem „C“. Do skupiny „C“ také patří potřeby, které nenacházejí oporu ve strategických dokumentech na národní úrovni (DZV a Strategie 2030+). V jednotlivých tématech je doporučovaný počet potřeb 3-5, avšak počet závisí na potřebách daného kraje.

2.1 POLYTECHNICKÉ VZDĚLÁVÁNÍ (VČ. PŘÍRODOVĚDNÉHO, ENVIRONMENTÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ, FYZIKY, CHEMIE A IT GRAMOTNOSTI)

Stanovení priorit

Účastníci platformy a RT KAP ohodnotili jednotlivé potřeby na škále 1 – 9 a byl stanoven aritmetický průměr a na jeho základě potřeby rozděleny dle důležitosti do prioritních skupin. Výstupem je seznam potřeb rozdělených do tří prioritních skupin.

Prioritní skupiny – Polytechnické vzdělávání		
A – potřeby s nejvyšší důležitostí (Hodnocení potřeb 1 až 3)	B - potřeby se střední důležitostí (Hodnocení potřeb 4 až 6)	C - potřeby s nižší důležitostí (Hodnocení potřeb 7 až 9)
Zvýšit motivaci pedagogů pro změny ve výuce směrem k moderním trendům pojetí výuky. Nastavit mechanismy sdílení příkladů dobré praxe a vzájemné inspirace.	Zlepšení infrastruktury a vybavení škol pro moderní výuku (moderní digitální technologie a zařízení, přírodovědné učebny a laboratoře a jejich vybavení, moderní demonstrační pomůcky pro výuku přírodních věd a IT). Je třeba řešit v návaznosti na místní šetření aktuálního stavu, po dohodě s vedením školy tak, aby bylo vše cílené, efektivní a reagující na rozdílné potřeby škol.	Vyšší odborné znalosti a dovednosti v oblasti digitálních technologií všech pedagogických pracovníků. Nikoliv plošně, ale na základě hodnocení dosažené úrovně digitálních kompetencí jednotlivých pedagogů nebo jinou formou záměrného výběru.
Podporovat a zajišťovat účast pedagogických pracovníků na DVPP akcích zaměřených na zvyšování jejich odbornosti a motivace.	Zvýšení počtu učitelů nedostatkových aprobací (informatika, matematika, fyzika, chemie, cizí jazyky, odborné technické předměty a praktické vyučování).	Zlepšení spolupráce mezi školami a zaměstnavateli.
Podporovat odbornost/kompetence odborníků v rámci polytechnického vzdělávání a podpora projektových dnů.	Zvýšení zájmu a motivace žáků v oblasti PV a digitálních technologií, zajištění odpovídající erudice a aktualizace poznatků pedagogických pracovníků (v ČR i zahraničí). Podpora realizace zájmové činnosti (SOČ) pro žáky se zájmem o PV a digitální technologie.	Snížení administrativní a organizační zátěže pedagogických pracovníků.

2.2 PODPORA ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ A SPOLUPRÁCE ŠKOL SE ZAMĚSTNAVATELI

Stanovení priorit

Účastníci platformy a RT KAP ohodnotili jednotlivé potřeby na škále 1 – 9 a byl stanoven aritmetický průměr a na jeho základě potřeby rozděleny dle důležitosti do prioritních skupin. Výstupem je seznam potřeb rozdělených do tří prioritních skupin.

Prioritní skupiny – Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli

A – potřeby s nejvyšší důležitostí (Hodnocení potřeb 1 až 3)	B - potřeby se střední důležitostí (Hodnocení potřeb 4 až 6)	C - potřeby s nižší důležitostí (Hodnocení potřeb 7 až 9)
Posilovat spolupráci škol s firemním prostředím.	Systémově řešit soulad výuky s trhem práce a s moderními trendy.	Zajistit motivační aktivity pro žáky ZŠ a SŠ.
Zajistit propojení spolupráce MŠ – ZŠ – SŠ-VOŠ a firmy, případně další spolupráce s důležitými aktéry v území.	Využít nové, moderní metody při výuce – podpořit vzdělávání PP. Podpořit vzdělávání PP ve využívání moderních technologií tak, aby se zatraktivnila výuka.	Vytvoření pracovní skupiny složené ze zástupců škol a firem.
Posílit odborné kompetence pedagogů prostřednictvím spolupráce s firmami.	Podpořit aktivity ke kariérovému poradenství pro zlepšení orientace žáka v nabízených oborech.	Vybavit školy moderními pomůckami a technologiemi.

2.3 KARIÉROVÉ PORADENSTVÍ

Stanovení priorit

Účastníci platformy a RT KAP ohodnotili jednotlivé potřeby na škále 1 – 10 a byl stanoven aritmetický průměr a na jeho základě potřeby rozděleny dle důležitosti do prioritních skupin. Výstupem je seznam potřeb rozdělených do tří prioritních skupin.

Prioritní skupiny – Kariérové poradenství		
A – potřeby s nejvyšší důležitostí (Hodnocení potřeb 1 až 3)	B - potřeby se střední důležitostí (Hodnocení potřeb 4 až 7)	C - potřeby s nižší důležitostí (Hodnocení potřeb 8 až 10)
Podporovat soulad výuky s trhem práce a moderními trendy.	Systémově řešit spolupráci škol s rodiči žáků.	Systémové řešení na úrovni MŠMT.
Podpořit pedagogické pracovníky ve znalostech metod výuky, které jsou propojeny s reálným životem, a implementovat je do výuky. Pomocí vhodně zvolených aktivit při výuce přispět k rozvoji potenciálu každého žáka.	Podpořit školy v koordinaci kariérového poradenství a metodicky je vést.	Zvýšit povědomí žáků a jejich rodičů o nabídce nástrojů ke kariérovému poradenství.
Zvýšit kompetence kariérových (výchovných) poradců prostřednictvím vzdělávacích kurzů a jiných aktivit.	Proškolení pedagogické pracovníky ve využívání digitálních technologií v online prostředí se zaměřením na kariérové poradenství. Zvýšit digitální kompetence pedagogických pracovníků a žáků.	Podpořit spolupráci mezi pedagogickými pracovníky ve škole.
	Podpořit práci koordinátora kariérového poradenství na školách pro komunikaci s rodiči žáků.	

2.4 ROZVOJ PODNIKAVOSTI, INICIATIVY A KREATIVITY

Stanovení priorit

Účastníci platformy a RT KAP ohodnotili jednotlivé potřeby na škále 1 – 6 a byl stanoven aritmetický průměr a na jeho základě potřeby rozděleny dle důležitosti do prioritních skupin. Výstupem je seznam potřeb rozdělených do tří prioritních skupin.

Prioritní skupiny – Podpora podnikavosti, iniciativy a kreativity

A – potřeby s nejvyšší důležitostí (Hodnocení potřeb 1 až 3)	B - potřeby se střední důležitostí (Hodnocení potřeb 4 až 6)	C - potřeby s nižší důležitostí
Podporovat soulad výuky s trhem práce a moderními trendy. Podporovat materiálně technické vybavení odborně zaměřených středních škol pro vytvoření míst „profese na zkoušku“.	Pomocí vhodně zvolených aktivit při výuce přispět k rozvoji potenciálu každého žáka. V průběhu školní docházky žáka podporovat PIK ve spolupráci s rodiči a širokou odbornou veřejností (projektová činnost, možnost vytvoření žákovských školních firem). Zapojení expertů a mistrů do vzdělávacího procesu (tandemová výuka PP- odborník z praxe). Zvýšit povědomí žáků jejich rodičů o nabídce nástrojů ke zvýšení PIK	
Pomocí vhodně zvolených aktivit při výuce přispět k rozvoji potenciálu každého žáka.	Zvýšit kompetence PP prostřednictvím vzdělávacích kurzů i jiných aktivit (např. prostřednictvím ICUK, NPI ČR, zapojení firem – vytvoření možnosti učitelské praxe. Profese na zkoušku (projekt pro PP)	
Podporovat spolupráci škol (pedagogů, žáků) s ICUK a UJEP, spolupráci škol (pedagogů, žáků) s organizacemi zabývajícími se podnikavostí, rozvojem kreativity a iniciativy.	Proškolit PP ve využívání digitální technologií v online prostředí se zaměřením na virtuální prostředí: Internet věcí, virtuální realita, rozšířená virtuální realita. Zvýšit digitální kompetence PP a žáků	

2.5 ROZVOJ POTENCIÁLU KAŽDÉHO DÍTĚTE/ŽÁKA/STUDENTA/ÚČASTNÍKA NEFORMÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ (PODPORA INDIVIDUALIZACE VÝUKY A VYŠŠÍHO VYUŽÍVÁNÍ DIDAKTICKÝCH POSTUPŮ UMOŽŇUJÍCÍ VZDĚLÁVÁNÍ HETEROGENNÍCH KOLEKTIVŮ)

Stanovení priorit

Účastníci platformy a RT KAP ohodnotili jednotlivé potřeby na škále 1 – 11 a byl stanoven aritmetický průměr a na jeho základě potřeby rozděleny dle důležitosti do prioritních skupin. Výstupem je seznam potřeb rozdělených do tří prioritních skupin.

Prioritní skupiny – Rozvoj potenciálu každého dítěte/žáka/studenta/účastníka neformálního vzdělávání (podpora individualizace výuky a vyššího využívání didaktických postupů umožňující vzdělávání heterogenních kolektivů)

A – potřeby s nejvyšší důležitostí (Hodnocení potřeb 1 až 5)	B - potřeby se střední důležitostí (Hodnocení potřeb 6 až 8)	C - potřeby s nižší důležitostí (Hodnocení potřeb 9 až 11)
Zaměřit se na nové metody a formy práce ve vzdělávání, podporovat individualizaci, odstraňování nerovností jako prevenci předčasných odchodů ze vzdělávání se zaměřením na sociálně znevýhodněné děti	Společné vzdělávání – časnější profilace studenta, vyšší počet absolventů motivovaných k dlouhodobější práci ve školství. Více praxe studentů již od 1. ročníku. Zohlednění problematiky v učebních plánech pedagogických fakult.	Rodiče – nastavení jasně fungující spolupráce na partnerské i neformální úrovni.
Podporovat sdílení pracovníků, výměnu zkušeností, sdílení dobré i špatné praxe.	Úprava počtu dětí/žáků ve vyhláškách.	Nestátní neziskové organizace – zaměření na všechny, kteří pomoc potřebují.
Podporovat práci s heterogenními skupinami žáků včetně zaměření se na žáky nadané.	Společné vzdělávání – společná metodika MZ a MŠMT, zákonná úprava péče ve škole.	
Podporovat vzdělávací aktivity v oblasti well-beingu a psychohygieny.		
Zaměřit se na ohrožené děti a žáky ve školách, prevence - duševní hygiena.		

2.6 PODPORA MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI

Stanovení priorit

Účastníci platformy a RT KAP ohodnotili jednotlivé potřeby na škále 1 – 11 a byl stanoven aritmetický průměr a na jeho základě potřeby rozděleny dle důležitosti do prioritních skupin. Výstupem je seznam potřeb rozdělených do tří prioritních skupin.

Prioritní skupiny – Podpora matematické gramotnosti

A – potřeby s nejvyšší důležitostí (Hodnocení potřeb 1 až 4)	B - potřeby se střední důležitostí (Hodnocení potřeb 5 až 8)	C - potřeby s nižší důležitostí (Hodnocení potřeb 9 až 11)
Podporovat realizaci DVPP, příklady dobré praxe, sdílení zkušeností a inspiraci (cíleno na učitele).	Podporovat ředitele v oblasti kompetencí (řízení týmu pro rozvoj MG, tvorba vize DVPP, tvorba minitýmů a management šíření příkladů dobré praxe).	Podporovat vzdělávání PP v teambuildingu, ve spolupráci malých skupin, v mentoringu a koučinku. Podporovat vzdělávání celých sboroven, či odborných skupin ve škole např. v rozvoji MG žáků. Do DVPP a akcí s pedagogy zařazovat možnosti jiného než sumativního hodnocení žáků a kladné motivace k výuce.
Podporovat zájem žáků o matematiku a přechod mezi jednotlivými stupni vzdělávání.	Potřeba metodických materiálů pro učitele ZŠ, SŠ o uplatnitelnosti matematiky ve školních předmětech a v reálném životě. Potřeba metodiky pro učitele s inspirativními příklady propojení ČG a MG.	Potřeba spolupracovat a metodicky podporovat ředitele škol při managementu školních týmů. Inspirovat a působit na ředitele škol, aby byl rozvoj MG na jejich škole koordinován a řízen.
Podporovat inovativní způsoby výuky pro zvýšení motivace žáků pro matematiku.	V DVPP a dalších akcích pro pedagogy potřeba přesvědčovat učitele, aby v hodinách matematiky: <ul style="list-style-type: none"> • kladli důraz na hloubku porozumění matematiky, představovali matematiku jako fungující systém, kde spolu jednotlivé části souvisí. • kladli důraz na praktické uplatnění učiva v praxi, na radost žáků z objevování a ze zvyšování jejich logického potenciálu. 	Podporovat a rozšiřovat spolupráci regionálních škol a UJEP, aktivně podpořit systémovou spolupráci mezi UJEP a dalšími vědeckými a inovačními institucemi v kraji.
	Při školeních a setkáváních pedagogů je potřebné inspirovat pro využívání komplexních vzdělávacích aplikací nejen při distanční výuce, při elektronické spolupráci žáků, učitelů, rodičů volit cloudová řešení. Při školeních a setkáváních pedagogů je potřebné inspirovat pro využívání matematického systému jako např. Geogebra, podporovat využití algoritmických objektových programů.	Zlepšovat PR matematiky i pomocí moderních komunikačních prostředků (sítě, blogy, influence). Iniciovat a podporovat zařazení matematické gramotnosti do zájmového vzdělávání (kroužky matematiky, technické kluby, družiny,...).

2.7 PODPORA ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI

Stanovení priorit

Účastníci platformy a RT KAP ohodnotili jednotlivé potřeby na škále 1 – 12 a byl stanoven aritmetický průměr a na jeho základě potřeby rozděleny dle důležitosti do prioritních skupin. Výstupem je seznam potřeb rozdělených do tří prioritních skupin.

Prioritní skupiny – Podpora čtenářské gramotnosti		
A – potřeby s nejvyšší důležitostí (Hodnocení potřeb 1 až 3)	B - potřeby se střední důležitostí (Hodnocení potřeb 4 až 8)	C - potřeby s nižší důležitostí (Hodnocení potřeb 9 až 12)
Přístupovat koncepčně k rozvoji čtenářské gramotnosti v rámci celé školy, nikoli izolovaně v jednotlivých předmětech. Seznámit ředitele škol s nutností systematického přístupu.	Věnovat zvláštní pozornost žákům s nízkou úrovní čtenářské gramotnosti, přijímat opatření pro snižování zaostávání v rámci školní koncepce.	Vyhledávat a zařazovat do vzdělávání pedagogů metodická školení RWCT. Rozšiřovat spolupráci s odborníky v daném tématu.
Motivovat žáky ke čtení prostřednictvím zařazování čtenářsky zajímavých a čtenářství podporujících aktivit do výuky.	Posilovat kompetence učitelů přírodovědných předmětů v metodách využívaných pro práci s textem, např. metody kritického myšlení. Využívat kolegiálního sdílení dobré praxe s učiteli jazykových předmětů.	Podpora školních knihoven finančními i metodickými prostředky (školení pro učitele pověřené vedením knihovny, spolupráce s knihovnami).
Zavádění inovativních metod a forem výuky a práce s digitalizovaným textem.	Podpora cíleného vzdělávání učitelů k rozvoji čtenářské gramotnosti žáků, podpora spolupráce učitelů. Podpora metodické péče v oblasti čtenářské gramotnosti např. zavedením pozice školního metodika/koordinátora.	Seznamovat žáky s nabídkou atraktivních knih ve školní knihovně a půjčovat je pro domácí čtení. Pracovat se čtenářskými preferencemi žáků a sdílením čtenářských zážitků. Podpora čtenářských koutků ve školách.
	Začlenění čtenářské gramotnosti jako průřezového tématu do různých předmětů a vzdělávacích oblastí.	Posilovat dovednosti žáků pro zvládnání náročnějších čtenářských situací a úkolů. Zařazovat do výuky náročnější čtenářské aktivity. Využívat diferenciaci.
	Využívat vzdělávací aktivity veřejných knihoven a dalších institucí pro rozvoj čtenářské gramotnosti žáků. Využívat půjčování knih pro školy ze strany veřejných knihoven.	

2.8 PODPORA PEDAGOGICKÝCH, DIDAKTICKÝCH A MANAŽERSKÝCH KOMPETENCÍ PRACOVNÍKŮ VE VZDĚLÁVÁNÍ

Stanovení priorit

Účastníci platformy a RT KAP ohodnotili jednotlivé potřeby na škále 1 – 11 a byl stanoven aritmetický průměr a na jeho základě potřeby rozděleny dle důležitosti do prioritních skupin. Výstupem je seznam potřeb rozdělených do tří prioritních skupin.

Prioritní skupiny – Podpora pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání		
A – potřeby s nejvyšší důležitostí (Hodnocení potřeb 1 až 4)	B - potřeby se střední důležitostí (Hodnocení potřeb 5 až 8)	C - potřeby s nižší důležitostí (Hodnocení potřeb 9 až 11)
Podporovat vyhledávání kvalitních kurzů a vzdělávacích aktivit dalšího vzdělávání pedagogů (pro sborovnu, na klíč, dle oborů), využívání progresivních kurzů nevládních neziskových organizací.	Na národní úrovni – vytvoření kariérního plánu učitele, který by představoval kompetenční standard, naplňovaný mimo jiné DVPP.	Vyšší důraz na holisticky pojaté DVPP, jdoucí napříč obory. Zacílení na nadoborové výsledky vzdělávání (rozvoj KK a gramotností, celoškolské projekty).
Podporovat rozvoj škol jako učících se organizací.	Oborově didaktické konference a workshopy na krajské úrovni. Odborníci z praxe i teoretici.	Změna zákona. Podpora kvalitních provázejících učitelů.
Podpořit vnitřní systém hodnocení pedagogů na školách zohledňující další rozvoj pedagogických pracovníků, rozvíjení kompetencí ředitelů v této oblasti.	UJEP – zohlednění v rámci (re)akreditací. Navýšení počtu odborných praxí, i napříč stupni.	Další podpora MAP / SYPO atd. Setkávání oborových didaktiků zaštitěná UJEP. Podpora neformálních setkávání (včetně konferencí).
Podpořit kompetence pedagogických pracovníků při zaváděných revidovaných RVP.	Snížení administrativní zátěže vedoucích pracovníků.	
	Další vzdělávání vedoucích pracovníků zaměřit nejen na formální dovednosti (legislativa atd.) ale i další manažerské kompetence (komunikace, time management...).	

3 ZÁVĚR

RT KAP zpracoval Prioritizaci potřeb v území v souladu s postupy KAP III.

Potřeby v oblasti vzdělávání byly definovány v dokumentu Analýza potřeb v území. Dále byly potřeby rozpracovány do jednotlivých povinných/klíčových témat. Vzešlé potřeby rozpracovaly odborné platformy, které jsou zřízené k řešení klíčových/povinných a průřezových témat pro rozvoj vzdělávání v území. Jednotlivé odborné platformy zaměřené na své povinné/klíčové téma ohodnotily na bodové škále důležitost potřeby v dané oblasti. Následně RT KAP III ohodnotil na bodové škále potřeby v každém klíčovém/povinném tématu, a to s ohledem na potřeby ve vzdělávání v Ústeckém kraji a strategické dokumenty věnující se oblasti vzdělávání. Během celého procesu Prioritizace poskytoval metodickou podporu zástupce projektu Metodická podpora akčního plánování.

Jak již bylo zmíněno výše, potřeby byly rozděleny do 3 prioritních skupin („A-C“), a to podle jejich důležitosti. Výsledky z Prioritizace potřeb na území kraje slouží jako informace o současném stavu potřeb v oblasti vzdělávání v Ústeckém kraji. Důležité je, aby potřeby a cíle ve vzdělávání v Ústeckém kraji odrážely co nejlépe skutečné problémy v našem regionu. Prioritizace na území kraje bude sloužit jako možný podklad pro aktualizaci Dlouhodobého záměru ÚK.

Potřeby, které byly vyhodnoceny jako ty s nejvyšší důležitostí a označeny písmenem „A“, jsou nadále rozpracovány do Ročních akčních plánů 2023, 2024, 2025, a to v každém klíčovém/povinném tématu. Potřeby budou naplňovány prostřednictvím jednotlivých činností (aktivit, úkolů). Pro každou činnost se uvedou jasná (měřitelná) kritéria, zdroje financování, zapojené subjekty a také musí být vazba na jednotlivá průřezová témata.

4 PŘÍLOHY

4.1 PŘÍLOHA Č. 1 – SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČG – čtenářská gramotnost
ČR – Česká republika
ČŠI – Česká školní inspekce
DVPP – další vzdělávání pedagogických pracovníků
DZV – Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v České republice 2019 – 2023
DZV ÚK – Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2020 – 2024
IROP – Integrovaný regionální operační program
ICUK – Informační centrum Ústeckého kraje
IKAP – Implementace krajských akčních plánů
IT – informační technologie
KAP – Krajský akční plán rozvoje vzdělávání
KK – Klíčové kompetence
MAP – Místní akční plán rozvoje vzdělávání
MCKP – Mobilní centra kolegiální podpory
MG – matematická gramotnost
MŠ – mateřská škola
MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MZ – Ministerstvo zdravotnictví
NPI ČR – Národní pedagogický institut České republiky
P-AP – Podpora akčního plánování
PIK – Podnikavost, iniciativa a kreativita
PP – pedagogický pracovník
PR – Public relations (v. př. vztahy s veřejností)
PV – polytechnické vzdělávání
RIS – Regionální inovační strategie
RWCT – Reading and Writing for Critical Thinking (v. př. čtením a psaním ke kritickému myšlení)
SOČ – středoškolská odborná činnost
SŠ – střední školy
Strategie 2030+ – Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030
SYPO – Systém podpory profesního rozvoje učitelů a ředitelů
ŠAP – Školní akční plán
UJEP – Univerzita Jana Evangelisty Purkyně
VOŠ – vyšší odborná škola
ZŠ – základní škola

4.2 PŘÍLOHA Č. 2 – POUŽITÉ ZDROJE

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019-2023, viz [DZ ČR 2019-2023, MŠMT ČR \(msmt.cz\)](#)

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2020-2024, viz [Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2020-2024 | Databáze strategií - portál pro strategické řízení \(databaze-strategie.cz\)](#)

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+, viz [Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+, MŠMT ČR \(msmt.cz\)](#)

Postupy KAP III – (verze č. 3)

Metodický list č. 04 (Struktura ročních plánů KAP III)

Metodický list č. 03 (Prioritizace potřeb KAP III)

Analýza potřeb v území

Analýza potřeb ve školách

Školní akční plány

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

ROČNÍ AKČNÍ PLÁNY ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ 2023, 2024, 2025 KAP III – Ústecký kraj

Registrační číslo projektu: CZ.02.3.68/0.0/0.0/20_082/0023028

OBSAH

Obsah	1
1 Úvod	2
2 Metodika	3
2.1 Klíčové téma	4
2.2 Potřeba/cíl	4
2.3 Činnosti	4
2.4 Průřezová témata	5
3 Potřeby s nejvyšší důležitostí	6
4 Zvolení konkrétních činností pro jednotlivé roky (2023, 2024, 2025)	10
4.1 Roční akční plán 2023	10
4.2 Roční akční plán 2024 a Roční akční plán 2025	10
5 Zpracování ročních akčních plánů	10
6 Závěr	11
7 Přílohy	12
7.1 Příloha č. 1 – Seznam zkratk	12
7.2 Příloha č. 2 – Použití zdroje	13
7.3 Příloha č. 3 – Roční akční plány	13
Roční akční plán rozvoje vzdělávání pro rok 2023	14
Roční akční plán rozvoje vzdělávání pro rok 2024	24
Roční akční plán rozvoje vzdělávání pro rok 2025	38

1 ÚVOD

Tvorba ročních akčních plánů rozvoje vzdělávání pro území Ústeckého kraje na období 2023, 2024 a 2025 je povinnou aktivitou v rámci projektu KAP III – Ústecký kraj (dále jen „KAP ÚK III“), který se připravuje za podpory operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) pod registračním číslem projektu **CZ.02.3.68/0.0/0.0/20_082/0023028**.

KAP má na území krajů přispět ke zlepšení řízení škol, k rozvoji hodnocení kvality vzdělávání a plánování strategických kroků vedoucích ke zvýšení kvality vzdělávací soustavy kraje i jednotlivých škol. KAP stanovuje priority a jednotlivé kroky nutné k dosažení cílů vzdělávací politiky v území podle potřeby, naléhavosti a podloženosti reálnými daty. Prostřednictvím aktivit projektu dojde k pokračování nastavování priorit vzdělávací politiky MŠMT a kraje do praxe škol, podpoře systému řízení škol a zvyšování kvality ve vzdělávání.

Roční akční plány rozvoje vzdělávání jsou dokumenty stanovující cíle a opatření, které mají být v daném časovém období realizovány. Jednotlivé Roční akční plány na roky 2023, 2024 a 2025 musí být v souladu s aktuálním Dlouhodobým záměrem vzdělávací soustavy daného kraje, jelikož se jedná o základní strategický dokument v oblasti vzdělávání v kraji. Patří k nejdůležitějším nástrojům k prosazování rozvojové politiky kraje především v regionálním školství.

Tvorba akčních ročních plánů navazuje především na dokument Prioritizace potřeb v území. Na základě identifikace potřeb byly v akčních plánech nastaveny cíle a činnosti k jejich naplnění. Pro činnosti se nastaví měřitelná kritéria s přihlédnutím k potenciálním rizikům, ale také k budoucím výzvám.

Následně na konci každého roku (2023, 2024, 2025) proběhne vyhodnocování plnění jednotlivých akčních plánů.

2 METODIKA

Akční plány pro rozvoj vzdělávání na roky 2023, 2024, 2025 byly zpracovány na základě výsledků dokumentů z Analytické části, Stanovení priorit a Rámců pro investice do infrastruktury.

Jedním z důležitých analytických dokumentů je Analýza potřeb v území, která byla zpracována realizačním týmem KAP, zapojením odborných platforem a dalších odborníků. Zapojeni byli také odborní garanti jednotlivých klíčových témat a zástupce projektu Metodická podpora akčního plánování, který po celou dobu zpracování poskytoval metodickou podporu realizačnímu týmu KAP.

Samotná Analýza potřeb v území byla doplněna o relevantní informace z jiných projektů, z doporučených analytických podkladů a zpráv ČŠI, týkající se témat KAP. Do dokumentu Analýza potřeb v území byly doplněny informace, které vyplývají z Analýzy potřeb na školách, především o data ze školních akčních plánů (dále jen „ŠAP“). V návaznosti na zmíněné dokumenty mohl začít proces Prioritizace potřeb v území. Výstupem tohoto dokumentu je seznam potřeb rozdělený do tří prioritních skupin („A-C“).

Struktura akčních plánů vychází z aktuální verze vzoru připraveného projektem Metodická podpora akčního plánování. Metodický list č. 04 (Struktura ročních plánů KAP III) navazuje na Metodický list č. 03 (Prioritizace potřeb KAP III).

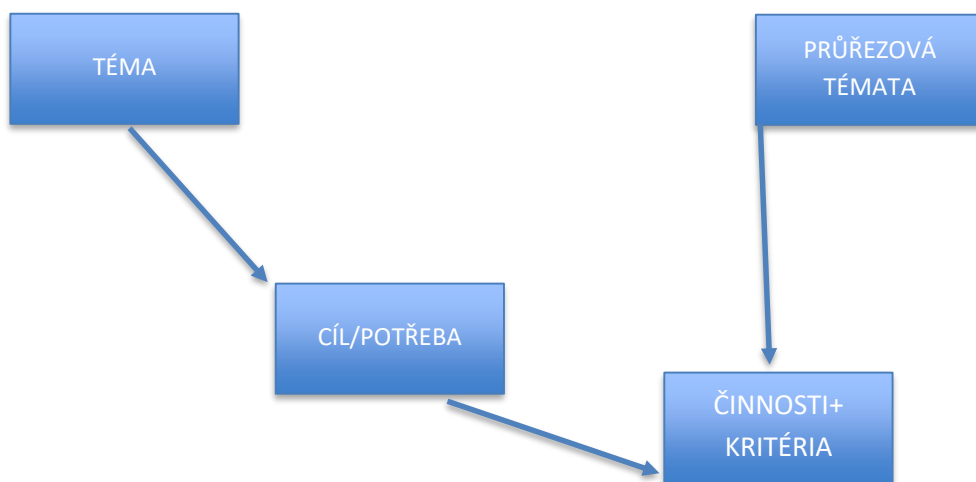

Schéma: Struktura ročních plánů (Metodický list č. 04)

2.1 KLÍČOVÉ TÉMA

KAP je zaměřen na intervence směřující ke zkvalitnění řízení škol a zvýšení kvality ve vzdělávání a začlenění či rozvoje dlouhodobého plánování jako nástroje ke kvalitnímu řízení škol. V souladu se Strategií 2030+ a Dlouhodobým záměrem ČR byla zvolena klíčová/povinná témata. Akční plán musí být zpracován pro všechna klíčová/povinná témata, která jsou definována v dokumentu Postupy KAP III, v kapitole 3:

- polytechnické vzdělávání;
- podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli;
- kariérové poradenství;
- rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity;
- rozvoj potenciálu každého dítě/žáka/studenta/účastníka neformálního vzdělávání (podpora individualizace výuky a vyššího využívání didaktických postupů umožňujících vzdělávání heterogenních kolektivů);
- podpora matematické gramotnosti;
- podpora čtenářské gramotnosti;
- podpora pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání.

2.2 POTŘEBA/CÍL

Výsledky z Prioritizace potřeb na území kraje slouží jako informace o současném stavu potřeb v oblasti vzdělávání v Ústeckém kraji.

Potřeby vzešlé z Prioritizace potřeb byly následně rozděleny do úrovní podle důležitosti do tří prioritních skupin „A-C“. Označení: A – potřeby s nejvyšší důležitostí, B - potřeby se střední důležitostí, C – potřeby s nižší důležitostí. Potřeby, které nenacházejí oporu ve strategických dokumentech na národní úrovni (DZV ČR a Strategie 2030+) jsou zařazené (dle Metodického listu č. 03) jako potřeby C - potřeby s nejnižší důležitostí.

Roční akční plán bude rozpracovávat potřeby s nejvyšší důležitostí, a to napříč klíčovými/povinnými tématy. Dle doporučení z Metodického listu č. 04 je vhodné rozpracovávat počet 3-5 potřeb. Konkrétní počet potřeb v daném tématu odráží specifika daného kraje. Na základě identifikace potřeb s nejvyšší důležitostí byly v akčních plánech definovány jednotlivé cíle.

2.3 ČINNOSTI

Definované cíle budou naplňovány prostřednictvím jednotlivých činností (úkolů, aktivit). Doporučený počet těchto činností pro splnění daného cíle je 1-3. Pro každou činnost jsou stanovena kritéria, díky kterým bude vyhodnoceno splnění dané činnosti. Pomocí stanoveného kritéria můžeme vyhodnotit, zda činnost považujeme za splněnou. Hodnota stanoveného kritéria musí být splněna alespoň na 85 %.

Kromě jednotlivých kritérií, která určí, zda byla činnost splněna či nikoli, jsou v plánu u každé činnosti uvedeny předpokládané finanční zdroje a subjekty, které budou do činnosti zapojeny.

2.4 PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Roční akční plán zohledňuje i průřezová témata. Ta jsou uvedena v dokumentu Postupy KAP III, v kapitole č. 3. U každé činnosti je doporučeno zapsat průřezové téma či témata, jejichž prostřednictvím je činnost naplňována. Každé průřezové téma je využito alespoň jednou v rámci klíčového tématu, to znamená, že klíčová témata jsou realizována ve všech průřezových tématech. Stanovená průřezová témata vycházejí ze Strategie 2030+, resp. definovaných strategických linií, kterými jsou:

- **Proměna obsahu a způsobu vzdělávání** – podpora schopností hlubšího porozumění problémům v širších souvislostech oproti přetěžování dětí/žáků/studentů/účastníků neformálního vzdělávání informacemi; důraz na využívání znalostí ke kreativním aktivitám a týmové spolupráci; propojování jednotlivých disciplín a jejich uplatňování pro praktické využití, rozvoj dovedností a získávání praktických zkušeností a poznatků v souvislostech; podpora badatelské a projektové výuky či metod kreativního učení.
- **Podpora učitelů, ředitelů a dalších pracovníků ve vzdělávání** – podpora vzájemného profesního sdílení, přenosu osvědčených a funkčních inovativních metod; podpora pedagogických pracovníků při společné přípravě výuky a jejím reflektování; důraz na to, aby pedagogické týmy škol dokázaly zaměřit vzdělávání svých dětí/žáků/studentů/účastníků neformálního vzdělávání více na získávání kompetencí, potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život.
- **Digitální kompetence** – seznámení se se silnými i slabými stránkami využívání informačních technologií, riziky s nimi spojenými a získání kompetencí pro využívání těchto technologií k získávání relevantních informací – rozvoj schopností vyhledávat, třídit a kriticky hodnotit informace.
- **Snížování nerovností v přístupu ke vzdělávání** – dostupnost, inkluze a kvalita předškolního vzdělávání; inkluzivní (společné) vzdělávání a podpora dětí a dětí/žáků/studentů/účastníků neformálního vzdělávání ohrožených školním neúspěchem, naplňování cílů společného vzdělávání, rozvoj kompetencí pedagogů v oblastech, které směřují ke schopnosti vzdělávat různorodé kolektivy dětí a rozvíjet potenciál dětí/žáků/studentů se sociálním a jiným znevýhodněním.
- **Spolupráce MŠ – ZŠ, ZŠ – SŠ v případě MAP/spolupráce ZŠ – SŠ, SŠ – VŠ v případě KAP**, součinnost a spolupráce škol v územích.

3 POTŘEBY S NEJVYŠŠÍ DŮLEŽITOSTÍ

Z Priorizace potřeb v území vzešly potřeby, které byly rozděleny do skupin „A-C“. Níže jsou uvedeny potřeby „A“, potřeby s nejvyšší důležitostí. Každé povinné/klíčové téma obsahuje 3-5 potřeb, tento počet je doporučován v metodickém listu č. 04 (Struktura ročních akčních plánů).

Polytechnické vzdělávání

A – potřeby s nejvyšší důležitostí	Prioritní potřeba (cíl)
A1	Zvýšit motivaci pedagogů pro změny ve výuce směrem k moderním trendům pojetí výuky. Nastavit mechanismy sdílení příkladů dobré praxe a vzájemné inspirace.
A2	Podporovat a zajišťovat účast pedagogických pracovníků na DVPP akcích zaměřených na zvyšování jejich odbornosti a motivace.
A3	Podporovat odbornost/kompetence odborníků v rámci polytechnického vzdělávání a podpora projektových dnů.

Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli

A – potřeby s nejvyšší důležitostí	Prioritní potřeba (cíl)
A1	Posilovat spolupráci škol s firemním prostředím.
A2	Zajistit propojení spolupráce MŠ – ZŠ – SŠ-VOŠ a firmy, případně další spolupráce s důležitými aktéry v území.
A3	Posílit odborné kompetence pedagogů prostřednictvím spolupráce s firmami.

Kariérové poradenství

A – potřeby s nejvyšší důležitostí	Prioritní potřeba (cíl)
A1	Podporovat soulad výuky s trhem práce a moderními trendy.
A2	Podpořit pedagogické pracovníky ve znalostech metod výuky, které jsou propojeny s reálným životem a implementovat je do výuky. Pomocí vhodně zvolených aktivit při výuce přispět k rozvoji potenciálu každého žáka.
A3	Zvýšit kompetence kariérových (výchovných) poradců prostřednictvím vzdělávacích kurzů a jiných aktivit.

Rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity

A – potřeby s nejvyšší důležitostí	Prioritní potřeba (cíl)
A1	Podporovat soulad výuky s trhem práce a moderními trendy. Podporovat materiálně technické vybavení odborně zaměřených středních škol pro vytvoření míst „profese na zkoušku“.
A2	Pomocí vhodně zvolených aktivit při výuce přispět k rozvoji potenciálu každého žáka.
A3	Podporovat spolupráci škol (pedagogů, žáků) s ICUK a UJEP, spolupráci škol (pedagogů, žáků) s organizacemi zabývajícími se podnikavostí, rozvojem kreativity a iniciativy.

Rozvoj potenciálu každého dítěte/žáka/studenta/účastníka neformálního vzdělávání (podpora individualizace výuky a vyššího využívání didaktických postupů umožňujících vzdělávání heterogenních kolektivů)

A – potřeby s nejvyšší důležitostí	Prioritní potřeba (cíl)
A1	Zaměřit se na nové metody a formy práce ve vzdělávání, podporovat individualizaci, odstraňování nerovností jako prevenci předčasných odchodů ze vzdělávání.
A2	Podporovat sdílení pracovníků, výměnu zkušeností, sdílení dobré i špatné praxe.
A3	Podporovat práci s heterogenními skupinami žáků včetně zaměření se na žáky nadané.
A4	Podporovat vzdělávací aktivity v oblasti wellbeingu a psychohygieny.
A5	Zaměřit se na ohrožené děti a žáky ve školách, prevence - duševní hygiena.

Podpora matematické gramotnosti

A – potřeby s nejvyšší důležitostí	Prioritní potřeba (cíl)
A1	Podporovat realizaci DVPP, příklady dobré praxe, sdílení zkušeností a inspiraci (cíleno na učitele).
A2	Podporovat zájem žáků o matematiku a přechod mezi jednotlivými stupni vzdělávání.
A3	Podporovat inovativní způsoby výuky pro zvýšení motivace žáků pro matematiku.

Podpora čtenářské gramotnosti

A – potřeby s nejvyšší důležitostí	Prioritní potřeba (cíl)
A1	Přístupovat koncepčně k rozvoji čtenářské gramotnosti v rámci komplexní výuky, nikoli izolovaně v jednotlivých předmětech. Seznámení ředitelů škol s nutností systematického přístupu.
A2	Motivovat žáky ke čtení prostřednictvím zařazování čtenářsky zajímavých a čtenářství podporujících aktivit do výuky.
A3	Zavádění inovativních metod a forem výuky a práce s digitalizovaným textem.

Podpora pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání

A – potřeby s nejvyšší důležitostí	Prioritní potřeba (cíl)
A1	Podporovat vyhledávání kvalitních kurzů a vzdělávacích aktivit dalšího vzdělávání pedagogů (pro sborovnu, na klíč, dle oborů), využívání progresivních kurzů nevládních neziskových organizací.
A2	Podporovat rozvoj škol jako učících se organizací.
A3	Podpořit vnitřní systém hodnocení pedagogů na školách zohledňující další rozvoj pedagogických pracovníků, rozvíjení kompetencí ředitelů v této oblasti.
A4	Podpořit kompetence pedagogických pracovníků při zavádění revidovaných RVP.

4 ZVOLENÍ KONKRÉTNÍCH ČINNOSTÍ PRO JEDNOTLIVÉ ROKY (2023, 2024, 2025)

4.1 ROČNÍ AKČNÍ PLÁN 2023

Roční akční plán na rok 2023 odráží spíše činnosti potažmo aktivity, které jsou osvědčené a již se na území Ústeckého kraje realizují. Další významnou část aktivit na rok 2023 tvoří Šablony pro SŠ a VOŠ I z Operačního programu Jan Amos Komenský.

4.2 ROČNÍ AKČNÍ PLÁN 2024 A ROČNÍ AKČNÍ PLÁN 2025

Na roky 2024 a 2025 bylo nastaveno pokračování aktivit, které se osvědčily v předchozích obdobích. Dále pokračují aktivity, které jsou financované ze šablon pro SŠ a VOŠ I z Operačního programu Jan Amos Komenský již z předchozího období. Při tvorbě Ročních akčních plánů na roky 2024 i 2025 bylo zohledněno nastavení nových aktivit, které budou realizovány na základě vyhlášené výzvy.

5 ZPRACOVÁNÍ ROČNÍCH AKČNÍCH PLÁNŮ

Zpracování Akčních plánů rozvoje vzdělávání vychází z Postupů KAP III a Metodických listů č. 03, 04. Zpracování Akčních plánů zajišťoval realizační tým KAP ÚK III ve spolupráci s vedoucí projektu Mgr. Vladěnou Zingovou ve složení:

- Mgr. Kateřina Riedelová
- Ing. Lenka Kolářová
- Bc. Alena Koubová
- Bc. Kateřina Mňuková
- Bc. Marek Doležal

A dále RT KAP spolupracoval se třemi odbornými platformami.

Na jednání realizačního týmu a jednotlivých platforem byly představeny výstupy z Priorizace potřeb v území, především potřeby ve skupině „A“ - potřeby s nejvyšší důležitostí. Členové všech tří platforem byli realizačním týmem vyzváni ke spolupráci na tvorbě Ročních akčních plánů:

- Platforma č. 1 zaměřená na polytechnické vzdělávání,
- Platforma č. 2 zaměřená na podporu odborného vzdělávání a spolupráci škol se zaměstnavateli, kariérového poradenství, rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity a rozvoj potenciálu každého dítěte/žáka/studenta/účastníka neformálního vzdělávání (podpora individualizace výuky a vyššího využívání didaktických postupů umožňující vzdělávání heterogenních kolektivů),
- Platforma č. 3 zaměřená na matematickou, čtenářskou gramotnost a podporu pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání.

Metodici a členové odborných platforem zajišťují maximální odbornost v jednotlivých klíčových tématech. Zapojeni jsou také odborní garanti jednotlivých klíčových témat a zástupce projektu Metodická podpora akčního plánování.

Metodiky a členy odborných platforem byl vytvořen tzv. „nápadník“, který slouží jako soubor aktivit/činností k naplnění konkrétních cílů. Po doplnění „nápadníků“ ze stran metodiků se RT KAP seznámil s navrženými aktivitami. Pro lepší a účinnější nastavení aktivit do Ročních akčních plánů byli nadále metodici pozváni na individuální schůzky s RT KAP, kde byly probrány jednotlivé návrhy aktivit.

Při zpracování Ročních akčních plánů 2023, 2024, 2025 je patrná provazba se strategickými dokumenty, ze kterých je čerpáno dle jejich obsahového zaměření. Kromě provazby s dokumenty bude i v jednotlivých činnostech provazba mezi různými stupni vzdělávací soustavy. Aktivity se týkají škol všech stupňů vzdělávací soustavy, nejsou zaměřené jen na SŠ a VOŠ.

6 ZÁVĚR

Prostřednictvím akčních plánů rozvoje vzdělávání RT KAP formuluje aktivity, kterými chce z výchozího stavu dosáhnout stavu cílového/plánovaného. Plánované aktivity byly rozvrženy v čase a následně byly vytvořeny Roční akční plány s uvedením jejich návazností a jiných relevantních kritérií. Jednotlivé aktivity byly naplánované v souladu s metodou SMART (specifické, měřitelné, dosažitelné, realistické a se stanoveným termínem realizace).

Akční plán by měl odrážet naléhavost, s jakou je třeba aktivity realizovat pro naplňování stanovených cílů pro řešení identifikovaných problémů či předcházení identifikovaných rizik. Při práci na aktivitách v jednotlivých Ročních akčních plánech RT KAP úzce spolupracoval s mnoha zapojenými odborníky. Z tohoto důvodu lze tvrdit, že plánované aktivity na jednotlivé roky (2023, 2024 i 2025) odrážejí potřeby aktérů zapojených do vzdělávacího procesu na území Ústeckého kraje. Veškeré aktivity/činnosti vycházejí z potřeb, které jsou v souladu se strategickými dokumenty na krajské i celostátní úrovni.

Akční plánování, jakožto souvislý proces strategického řízení rozvoje vzdělávání v kraji, podléhá systému vyhodnocování, jehož smyslem je v podobě ročního akčního plánu KAP III získání přehledu o naplňování stanovených potřeb, který dále bude sloužit jako podklad pro další období. V rámci ročního akčního plánu jsou stanovena kritéria u naplánovaných činností/aktivit, jež jsou v procesu vyhodnocování průběžně sledována a analyzována.

7 PŘÍLOHY

7.1 PŘÍLOHA Č. 1 – SEZNAM ZKRATEK

ČR – Česká republika
ČŠI – Česká školní inspekce
DVPP – další vzdělávání pedagogických pracovníků
DZV – Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v České republice 2019 – 2023
DZV ÚK – Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2020 – 2024
IROP – Integrovaný regionální operační program
ICUK – Informační centrum Ústeckého kraje
IKAP – Implementace krajských akčních plánů
IT – informační technologie
KAP – Krajský akční plán rozvoje vzdělávání
MAP – Místní akční plán rozvoje vzdělávání
MCKP – Mobilní centra kolegiální podpory
MG – matematická gramotnost
MŠ – mateřská škola
MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MZ – Ministerstvo zdravotnictví
NPI ČR – Národní pedagogický institut České republiky
OP VVV – Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
P-AP – Podpora akčního plánování
PIK – Podnikavost, iniciativa a kreativita
PP – pedagogický pracovník
PV – polytechnické vzdělávání
RIS – Regionální inovační strategie
RWCT – Reading and Writing for Critical Thinking (v. př. čtením a psaním ke kritickému myšlení)
SOČ – středoškolská odborná činnost
SVP – speciální vzdělávací potřeby
SŠ – střední školy
Strategie 2030+ – Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030
SYPO – Systém podpory profesního rozvoje učitelů a ředitelů
ŠAP – Školní akční plán
UJEP – Univerzita Jana Evangelisty Purkyně
ÚK – Ústecký kraj
VOŠ – vyšší odborná škola
VŠ – vysoká škola
ZŠ – základní škola

7.2 PŘÍLOHA Č. 2 – POUŽITÍ ZDROJE

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019-2023, viz [DZ ČR 2019-2023, MŠMT ČR \(msmt.cz\)](#)

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2020-2024, viz [Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2020-2024 | Databáze strategií - portál pro strategické řízení \(databaze-strategie.cz\)](#)

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+, viz [Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+, MŠMT ČR \(msmt.cz\)](#)

Postupy KAP III – (verze č. 3)

Metodický list č. 04 (Struktura ročních plánů KAP III)

Metodický list č. 03 (Prioritizace potřeb KAP III).

7.3 PŘÍLOHA Č. 3 – ROČNÍ AKČNÍ PLÁNY

Roční akční plán rozvoje vzdělávání pro rok 2023

Roční akční plán rozvoje vzdělávání pro rok 2024

Roční akční plán rozvoje vzdělávání pro rok 2025

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

ROČNÍ AKČNÍ PLÁN ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ PRO ROK 2023

Klíčové téma – Polytechnické vzdělávání

Označení potřeby/cíle	Potřeba/cíl	Činnosti	Průřezová témata	Zdroje financování	Zapojené subjekty	Kritérium
A1	Zvýšit motivaci pedagogů pro změny ve výuce směrem k moderním trendům pojetí výuky. Nastavit mechanismy sdílení příkladů dobré praxe a vzájemné inspirace	A1.1 Technické kluby - propagace newsletr	1, 2, 3, 4, 5	KAP III ÚK, Akční plány	ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 1x ročně
		A1.2 Výjezdy metodického centra kolegiální podpory (MCKP) do jednotlivých školských zařízení po kraji	1, 2, 3, 4, 5	ÚK IKAP A2	MŠ, ZŠ, Ústecký kraj	Minimálně 4 výjezdy MCKP
		A1.3 Setkání odborné metodické skupiny (OMS)	1, 2, 3	ÚK IKAP A2	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 4 setkání odborné metodické skupiny
A2	Podporovat a zajišťovat účast pedagogických pracovníků na DVPP akcích zaměřených na zvyšování jejich odbornosti a motivace	A2.1 Propagace kurzů, kvalitních vzdělávacích akcí pro DVPP, zaměřených na moderní trendy ve vzdělávání	1, 2, 3,4,5	Jiné zdroje	Ústecký kraj	Minimálně 4 propagované kurzy
		A2.2 Informace a dezinformace v on-line světě pro učitele	1, 2, 3, 4	Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, Ústecký kraj	Minimálně 1 vzdělávací akce
A3	Podporovat odbornost/kompetence odborníků v rámci polytechnického vzdělávání a podpora projektových dnů	A3.1 Podpora projektových dnů na školách a podpora vzájemné spolupráce MŠ-ZŠ-SŠ-VŠ-VOŠ	1, 2, 3, 4, 5	Šablony OP JAK, NPO 3.2	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 8 zapojených škol
		A3.2 Projekt "Kraje pro bezpečný internet" - vzdělávací videospoty, e-learningové lekce nebo pracovní listy	1, 2, 3, 4, 4	Jiné zdroje	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 1x ročně uskutečněný projekt
		A3.3 Tematická setkání pedagogů polytechniky (propagace aktivit, sdílení dobré praxe)	1, 2, 3	KAP III ÚK	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 1 tematické setkání

Klíčové téma – Podpora odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli						
Označení potřeby/cíle	Potřeba/cíl	Činnosti	Průřezová témata	Zdroje financování	Zapojené subjekty	Kritérium
A1	Posilovat spolupracovat škol s firemním prostředím	A1.1 Zřízení pozice koordinátora spolupráce školy se zaměstnavateli	1, 2	Šablony OP JAK	SŠ, zaměstnavatelé, Ústecký kraj	Minimálně 5 zřízených pozic koordinátora spolupráce školy se zaměstnavateli
		A1.2 Zvýšená podpora praktické výuky, realizace praxí ve firemním prostředí	1, 2, 4	Vlastní zdroje SŠ, zaměstnavatelé, KAP III ÚK	SŠ, VOŠ, zaměstnavatelé, Ústecký kraj	Minimálně 10 organizací (firem, institucí, ...) zajišťujících praktickou výuku
A2	Zajistit propojení spolupráce MŠ-ZŠ-SŠ-VOŠ a firmy, případně další spolupráce s důležitými aktéry v území	A2.1 Zjištění možností forem spolupráce MŠ-ZŠ-SŠ-VOŠ a firem za účelem podpory odborného vzdělávání	1, 2, 4, 5	KAP III ÚK	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 10 příkladů takové mezistupňové spolupráce
		A2.2 Účast na lokálních veletrzích SŠ ve spolupráci s Úřadem práce ČR a zaměstnavateli pro Ústecký kraj	4, 5	KAP III ÚK	ÚP ČR, zaměstnavatelé firem, Ústecký kraj	Minimálně 2 účasti na veletrhu
A3	Posílit odborné kompetence pedagogů prostřednictvím spolupráce s firmami	A3.1 DVPP ve vybraných oblastech	1, 2, 3, 4	Šablony OP JAK	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně zapojení 20 pedagogických pracovníků
		A3.2 Stáže PP u zaměstnavatelů	2, 3	Šablony OP JAK	ZŠ, SŠ, zaměstnavatelé, Ústecký kraj	Minimálně zapojení do 10 stáží
		A3.3 Zapojení odborníka z praxe do výuky	1, 4, 5	Šablony OP JAK	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, zaměstnavatelé, Ústecký kraj	Minimálně zapojení 10 odborníků

Klíčové téma – Kariérové poradenství						
Označení potřeby/cíle	Potřeba/cíl	Činnosti	Průřezová témata	Zdroje financování	Zapojené subjekty	Kritérium
A1	Podpora soulad výuky s trhem práce a moderními trendy	A1.1 Aktualizace dat pro Ústecký kraj webové aplikace - Můj život po škole	1, 3, 4	Ústecký kraj	ZŠ, SŠ, zaměstnavatelé, Ústecký kraj	Aktualizace dat 1 webové aplikace
		A1.2 Spolupráce škol se zaměstnavateli, přizpůsobení výuky potřebám trhu práce	1, 2, 3, 4, 5	ÚK IKAP A2,B2	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, zaměstnavatelé, Ústecký kraj	Minimálně 10 příkladů přizpůsobení výuky a potřebám
		A1.3 Podpora exkurzí, motivačních výjezdů, úhrada dopravy	1, 4	ÚK IKAP A2	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, zaměstnavatelé, Ústecký kraj	Minimálně 30 exkurzí, motivačních výjezdů
		A1.4 Zřízení pozice kariérového poradce ve školách	1, 2, 4	Šablony OP JAK	ZŠ, SŠ, zaměstnavatelé, Ústecký kraj	Minimálně 10 zřízených pozic kariérových poradců
A2	Podpořit pedagogické pracovníky ve znalostech metod výuky, které jsou propojeny s reálným životem a implementovat je do výuky; pomoci vhodně zvolených aktivit při výuce přispět k rozvoji potenciálu každého žáka	A2.1 Tematická setkání kariérových poradců – aktéři zabývající se kariérovým poradenstvím v území	1, 2, 5	KAP III ÚK	PPP ÚK, ZŠ, SŠ, ÚP IPS, Ústecký kraj	Minimální účast 60 kariérových poradců ZŠ, SŠ
		A2.2 Zapojení koordinátorů kariérového poradenství v jednotlivých okresech ÚK	1, 2, 4	ÚK IKAP B2	PPP ÚK, ZŠ, SŠ, Ústecký kraj	Minimálně 3 pozice
		A2.3 DVPP, kariérové poradenství, supervize, spolupráce kariérových poradců s rodiči	1, 2, 3, 4	Šablony OP JAK, ÚK IKAP B2	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, rodiče, PPP ÚK, ÚP IPS, Ústecký kraj	Minimálně 10 činností dle aktivity A2.3
A3	Zvýšit kompetence kariérových (výchovných) poradců prostřednictvím vzdělávacích kurzů a jiných aktivit	A3.1 DVPP zaměřené na kariérové poradenství – zvýšení kompetencí	1, 2, 4, 5	Šablony OP JAK	MAP MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 10 DVPP zaměřených na zvýšení kompetencí kariérového poradenství
		A3.2 Sdílení příkladů dobré praxe, pravidelná setkání koordinátorů kariérového poradenství, kariérových poradců ze ZŠ, SŠ, pracovníků ÚP IPS	1, 2, 3, 4, 5	ÚK IKAP B2	PPP ÚK, ZŠ, SŠ, ÚP IPS, Ústecký kraj	Minimálně 5 setkání

Klíčové téma – Rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity						
Označení potřeby/cíle	Potřeba/cíl	Činnosti	Průřezová témata	Zdroje financování	Zapojené subjekty	Kritérium
A1	Podporovat soulad výuky s trhem práce a moderními trendy; podporovat materiálně technické vybavení odborně zaměřených středních škol pro vytvoření míst „profese na zkoušku“	A1.1 Simulace reálného podnikatelského prostředí	1, 2, 3, 4, 5	ÚK IKAP A2	SŠ, Ústecký kraj, zaměstnavatelé	Minimálně 10 zapojených SŠ
		A1.2 Školní podnikatelské inkubátory a mentoring žáků	1, 2, 3, 4, 5	ÚK IKAP A2	SŠ, Ústecký kraj, zaměstnavatelé	Minimálně 10 zapojených SŠ
A2	Pomocí vhodně zvolených aktivit při výuce přispět k rozvoji potenciálu každého žáka	A2.1 Příprava aktivity (založení pracovní skupiny) - "Měníme tvář města"	1, 2, 3, 4, 5	vlastní zdroje škol, NPO, KAP III ÚK, Implementace akčních plánů	ZŠ, SŠ, Ústecký kraj	Minimálně 1x zápis ze setkání
A3	Podporovat spolupráci škol (pedagogů, žáků) s ICUK a UJEP, spolupráci škol (pedagogů, žáků) s organizacemi zabývajících se podnikavostí, rozvojem kreativity a iniciativy	A3.1 Moderní škola 4.0	1, 2, 3, 4, 5	Ústecký kraj, KAP III ÚK	SŠ, Ústecký kraj	Minimálně 7 zapojených škol

Klíčové téma – Rozvoj potenciálu každého dítěte/žáka/studenta/účastníka neformálního vzdělávání (podpora individualizace výuky a vyššího využívání didaktických postupů umožňujících vzdělávání heterogenních kolektivů)

Označení potřeby/cíle	Potřeba/cíl	Činnosti	Průřezová témata	Zdroje financování	Zapojené subjekty	Kritérium
A1	Zaměřit se na nové metody a formy práce ve vzdělávání, podpora individualizace, odstraňování nerovností jako prevenci předčasných odchodů ze vzdělávání se zaměřením na sociálně znevýhodněné děti	A1.1 Celodenní setkání k problematice společného vzdělávání (nabídka pomůcek a programů, semináře)	1, 2, 3, 4, 5	KAP III ÚK, Jiné zdroje	MAP, ZŠ, SŠ, VOŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 30 zapojených organizací
A2	Podporovat sdílení pracovníků, výměny zkušeností, sdílení dobré i špatné praxe	A2.1 Příprava pro nastavení pozice: Sdílený pracovník ŠPZ na pomoc školám (pracovník zaměřený na oblast péče o děti/žáky s narušenou komunikační schopností a etoped)	2, 3, 4	KAP III ÚK	SPC, Ústecký kraj	Minimálně 1 zpracovaný návrh nastavení pozice
A3	Podporovat práci s heterogenními skupinami žáků včetně zaměření se na žáky nadané	A3.1 Podpora škol systematicky pracujících s nadanými (zpracování výstupů a tvorba metodiky)	1, 2, 3, 4	KAP III ÚK	ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně vyhotovení 1 metodiky a dalších výstupů k nastavení systematiky
		A3.2 Webinář pro PP vzdělávající nadané děti	1, 2, 3, 4, 5	ÚK IKAP B2, KAP III ÚK	ZŠ, SŠ, VOŠ, UJEP, Knihovna Ústeckého kraje, Ústecký kraj	Minimálně 1 webinář
A4	Podporovat vzdělávací aktivity v oblasti well-beingu a psychohygieny	A4.1 Tematická setkání zaměřená na spolupráci pracovníků ve škole (ředitel, učitel, asistent pedagoga, spec. pedagog, apod.)	1, 2, 3, 4, 5	ÚK IKAP B2, KAP III ÚK	MAP, ZŠ, SŠ, VOŠ, UJEP, Ústecký kraj	Minimálně 1 tematická setkání
A5	Zaměřit se na ohrožené děti a žáky ve školách, prevence – duševní hygiena	A5.1 Preventivní programy Ústeckého kraje	2, 4	Jiné zdroje, Ústecký kraj	ZŠ, SŠ, Ústecký kraj	Minimálně 2 preventivní programy

Klíčové téma – Podpora matematické gramotnosti						
Označení potřeby/cíle	Potřeba/cíl	Činnosti	Průřezová témata	Zdroje financování	Zapojené subjekty	Kritérium
A1	Podporovat realizaci DVPP, příkladů dobré praxe, sdílení zkušeností a inspiraci (cíleno na učitele)	A1.1 Diskuze s odborníky o rozvoji matematické gramotnosti v rámci Platformy 3 KAP III	1, 2, 3, 4, 5	KAP III ÚK	ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 3 odborné akce s odborníky
		A1.2 Realizace odborných seminářů, workshopů a webinářů k danému tématu	1, 2, 5	ÚK IKAP A2	ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 3 odborné akce pro učitele
		A1.3 Realizace vícedenního vzdělávání pracovníků v oblasti matematické gramotnosti	1, 2, 3, 4, 5	ÚK IKAP A2	ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 1 prezenční akce pro učitele
A2	Podporovat zájem žáků o matematiku a přechod mezi jednotlivými stupni vzdělávání	A2.1 Podpora pedagogů v zavádění motivačních aktivit a aplikačních prvků do výuky formou výjezdů lektorů do škol	1, 2, 3, 4, 5	ÚK IKAP A2	Ústecký kraj	Minimálně 5 realizovaných výjezdů
		A2.2 Podpora žáků prostřednictvím pedagogů pro bezpečné využívání informačních technologií	1, 2, 3, 4, 5	ÚK IKAP A2, KAP III ÚK, MAP	Ústecký kraj	Minimálně 1 vzdělávací akce s komponentou IT a minimálně jeden podporovaný produkt IT pro využití v MG.
		A2.3 Realizace vzdělávání pedagogů v oblasti matematiky a matematické gramotnosti	1, 2, 3, 4, 5	Šablony OP JAK, NPI projekt SYPO	ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 6 realizovaných vzdělávacích aktivit

A3	Podporovat inovativní způsoby výuky pro zvýšení motivace žáků pro matematiku	A3.1 Mapování základních změn v psychologii a pedagogice, vytvořit okruhy potřebného vzdělávání učitelů	1, 2, 4	KAP III ÚK	NPI, poskytovatelé DVPP, MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, UJEP, Ústecký kraj	Minimálně 1 zpracovaný návrh vzdělávání (okruhy, časovou náročností, tipy na lektory, návrhem členění a strukturou)
		A3.2 Realizace vzdělávání pedagogů v oblasti zavádění inovativních metod a forem výuky	1, 2, 3, 4, 5	Šablony OP JAK	ZŠ, SŠ, VOŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 10 vykázaných šablon
		A3.3 Sledování vývoje Velké změny RVP v oblasti výuky matematiky, rozvoje matematické gramotnosti	1, 2, 3, 4, 5	KAP III ÚK	KAP III, UJEP, ČŠI, odborníci	Minimálně 1 platforma s odborníky

Klíčové téma – Podpora čtenářské gramotnosti						
Označení potřeby/cíle	Potřeba/cíl	Činnosti	Průřezová témata	Zdroje financování	Zapojené subjekty	Kritérium
A1	Přístupovat koncepčně k rozvoji čtenářské gramotnosti v rámci celé školy, nikoli izolovaně v jednotlivých předmětech; seznámit ředitele škol s nutností systematického přístupu	A1.1 Realizace odborných kolokvií, workshopů a webinářů k danému tématu	1, 2, 5	NPI ČR (projekt SYPO)	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ	Minimálně 3 akce
		A1.2 Podpora spolupráce pedagogů v území za účelem sdílení dobré praxe (společná setkávání)	1, 2, 5	ÚK IKAP A2	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 3 setkání ročně
A2	Motivovat žáky ke čtení prostřednictvím zařazování čtenářsky zajímavých a čtenářství podporujících aktivit do výuky	A2.1 Realizace vícedenního vzdělávání pracovníků v oblasti čtenářské gramotnosti	1, 2, 3, 4, 5	ÚK IKAP A2	ZŠ, SŠ, VOŠ	Minimálně 1 realizované vícedenní vzdělávání
		A2.2 Mapování stálých aktivit veřejných knihoven v Ústeckém kraji pro podporu čtenářství od předškolního po střední školství.	1, 5	KAP III ÚK	Neformální vzdělávání - veřejné knihovny Ústeckého kraje, Ústecký kraj	Minimálně 1 přehled aktivit veřejných knihoven
		A2.3 Podpora pedagogů v zavádění čtenářsky zajímavých aktivit do výuky formou výjezdů lektorů do škol	1, 2, 3, 4, 5	ÚK IKAP A2	ZŠ, SŠ, VOŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 5 realizovaných výjezdů
A3	Zavádět inovativní metody a formy výuky a práci s digitalizovaným textem	A3.1 Realizace vzdělávání pedagogů v oblasti kompetencí pro práci s digitálním textem	1, 2, 3	Šablony OP JAK	ZŠ, SŠ, VOŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 10 vykázaných šablon
		A3.2 Realizace vzdělávání pedagogů v oblasti mediální gramotnosti	1, 2, 3, 4	Šablony OP JAK	ZŠ, SŠ, VOŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 10 vykázaných šablon
		A3.3 Realizace vzdělávání pedagogů v oblasti zavádění inovativních metod a forem výuky	1, 2, 3, 5	NPI ČR (projekt SYPO)	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ	Minimálně 6 realizovaných vzdělávacích aktivit

Klíčové téma – Podpora pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání

Označení potřeby/cíle	Potřeba/cíl	Činnosti	Průřezová témata	Zdroje financování	Zapojené subjekty	Kritérium
A1	Podporovat vyhledávání kvalitních kurzů a vzdělávacích aktivit dalšího vzdělávání pedagogů (pro sborovnu, na klíč, dle oborů), využívání progresivních kurzů nevládních neziskových organizací	A1.1 Příprava monitoringu škol a školských zařízení	1, 2, 3, 4, 5	KAP III ÚK	ZŠ, SŠ, VOŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 1 připravený podklad s otázkami pro dotazník
A2	Podporovat rozvoj škol jako učících se organizací	A2.1 Podpora začínajících učitelů	2, 3, 4, 5	Šablony OP JAK	ZŠ, SŠ, VOŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 10 vykázaných šablon
		A2.2 Sdílení zkušeností, spolupráce učitelů, vzájemná podpora	1, 2, 4, 5	Šablony OP JAK	ZŠ, SŠ, VOŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 10 vykázaných šablon
		A2.3 Nastavení modelu neformálního setkávání pedagogů v regionu, navázání spolupráce s UJEP	2, 5	KAP III ÚK	ZŠ, SŠ, VOŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj, UJEP	Minimálně 2x schůzka k nastavení modelu
A3	Podpořit vnitřní systém hodnocení pedagogů na školách zohledňující další rozvoj pedagogických pracovníků, rozvíjení kompetencí ředitelů v této oblasti	A3.1 Setkání ředitelů a sdílení zkušeností	2, 5	KAP III ÚK, Ústecký kraj	SŠ, VOŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 1 setkání ředitelů
		A3.2 Tematické setkání pro vedoucí pracovníky - Strategické, krizové a projektové řízení ve školách	1, 2, 3, 4, 5	KAP III ÚK	SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 1 tematické setkání
A4	Podpořit kompetence pedagogických pracovníků při zavádění revidovaných RVP	A4.1 Monitoring aktuálního stavu revizí RVP	1, 2, 3, 4, 5	KAP III ÚK	ZŠ, SŠ, VOŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj, UJEP	Minimálně 1 přehled aktuálního stavu revizí

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

ROČNÍ AKČNÍ PLÁN ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ PRO ROK 2024

Klíčové téma – Polytechnické vzdělávání

Označení potřeby/cíle	Potřeba/cíl	Činnosti	Průřezová témata	Zdroje financování	Zapojené subjekty	Kritérium
A1	Zvýšit motivaci pedagogů pro změny ve výuce směrem k moderním trendům pojetí výuky; nastavit mechanismy sdílení příkladů dobré praxe a vzájemné inspirace	A1.1 Technické kluby - propagace newsletr	1, 2, 3, 4, 5	Implementace ročních akčních plánů KAP III ÚK, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 1x pololetně
A2	Podporovat a zajišťovat účast pedagogických pracovníků na DVPP akcích zaměřených na zvyšování jejich odbornosti a motivace	A2.1 Nastavení spolupráce a následná realizace - workshopů/seminářů s inovativní náplní pro pedagogy ze škol z Ústeckého kraje, jak interaktivně učit danou oblast vzdělávání	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 3 workshopů, seminářů
		A2.2 Informace a dezinformace v on-line světě pro učitele	1, 2, 3, 4	Implementace ročních akčních plánů KAP III ÚK, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, Ústecký kraje	Minimálně 1 vzdělávací akce
A3	Podporovat odbornost/kompetence odborníků v rámci polytechnického vzdělávání a podpora projektových dnů	A3.1 Podpora projektových dnů na školách a podpora vzájemné spolupráce MŠ-ZŠ-SŠ-VŠ-VOŠ	1, 2, 3, 4, 5	Šablony OP JAK, NPO 3.2	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 8 zapojených škol
		A3.2 Projekt Kraje pro bezpečný internet - vzdělávací videospoty, e-learningové lekce nebo pracovní listy	1, 2, 3, 4, 4	Jiné zdroje, Ústecký kraj	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 1x ročně uskutečněný projekt
		A3.3 Podpora tematických exkurzí - zajištění dopravy	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj, technické kluby	Minimálně 5 podpořených tematických exkurzí prostřednictvím zajištěné dopravy

Klíčové téma – Podpora odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli						
Označení potřeby/cíle	Potřeba/cíl	Činnosti	Průřezová témata	Zdroje financování	Zapojené subjekty	Kritérium
A1	Posilovat spolupráci škol s firemním prostředím	A1.1 Vybavení vybraných školních dílen, odborných učeben a podpora odborníků	1, 2, 4,	IDZ, Jiné zdroje	SŠ, Ústecký kraj	Oslovení SŠ a vybrání min. 3 SŠ ke spolupráci se ZŠ, vybavit je spotřebním materiálem a drobnými pomůckami.
		A1.2 Zvýšená podpora praktické výuky, realizace praxí ve firemním prostředí	1, 2, 3	Vlastní zdroje SŠ, zaměstnavatelé, Jiné zdroje	SŠ, zaměstnavatelé, Ústecký kraj	Minimálně 10 realizovaných praxí ve firemním prostředí
A2	Zajistit propojení spolupráce MŠ-ZŠ-SŠ-VOŠ a firmy, případně další spolupráce s důležitými aktéry v území	A2.1 Zajištění a realizace aktivit pro propojení MŠ, ZŠ, SŠ s odborníkem	1, 2, 3, 4, 5	Šablony OP JAK, IDZ, Jiné zdroje	MŠ, ZŠ, ZŠ, SŠ, odborníci z praxe, Ústecký kraj	Minimálně 5 aktivit k propojení MŠ, ZŠ, SŠ s odborníkem z praxe
		A2.2 Účast na lokálních veletrzích SŠ ve spolupráci s Úřadem práce ČR a zaměstnavateli pro Ústecký kraj	4, 5	IDZ, Jiné zdroje	ÚP ČR, zaměstnavatelé firem, Ústecký kraj	Minimálně 2 účasti na veletrhu
		A2.3 Realizace společných výjezdů MŠ-ZŠ, ZŠ-SŠ-VOŠ na exkurze	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 2 společné výjezdy
A3	Posílit odborné kompetence pedagogů prostřednictvím spolupráce s firmami	A3.1 DVPP ve vybraných oblastech	1, 2, 3, 4, 5	Šablony OP JAK	MŠ, SŠ, ZŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně zapojení 30 pedagogů
		A3.2 Stáže PP u zaměstnavatelů	2, 3	Šablony OP JAK	ZŠ, SŠ, zaměstnavatelé, Ústecký kraj	Minimálně zapojení do 10 stáží
		A3.3 Zapojení odborníka z praxe do výuky	1, 4, 5	Šablony OP JAK	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, zaměstnavatelé, Ústecký kraj	Minimálně zapojení 10 odborníků
		A3.4 Vytvoření odborné skupiny (školy, firmy, Czech Invest, Hospodářská komora, ICUK?) za účelem vzájemné spolupráce ("stáže", zapojení odborníka do výuky)	2, 5	Implementace ročních akčních plánů KAP III ÚK, IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, Czech Invest, Hospodářská komora, Ústecký kraj	Vytvoření minimálně 1 odborné skupiny

Klíčové téma – Kariérové poradenství						
Označení potřeby/cíle	Potřeba/cíl	Činnosti	Průřezová témata	Zdroje financování	Zapojené subjekty	Kritérium
A1	Podporovat soulad výuky s trhem práce a moderními trendy	A1.1 Aktualizace dat pro Ústecký kraj webové aplikace - Můj život po škole	1, 3, 4	Ústecký kraj	ZŠ, SŠ, zaměstnavatelé, Ústecký kraj	Aktualizace dat 1 webové aplikace
		A1.2 Spolupráce škol se zaměstnavateli, přizpůsobení výuky potřebám trhu práce	1, 2, 3	Implementace ročních akčních plánů KAP III ÚK, IDZ, jiné zdroje	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, zaměstnavatelé, Ústecký kraj	Minimálně 10 prokázaných spoluprací
		A1.3 Podpora exkurzí, motivačních výjezdů	1, 5	Implementace ročních akčních plánů KAP III, IDZ, jiné zdroje	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, zaměstnavatelé, Ústecký kraj	Minimálně 10 podpořených akcí
		A1.4 Zahájení výběrového řízení a pořízení vhodného softwaru /aplikace k diagnostice žáků v kariérovém poradenství	1, 3	IDZ, jiné zdroje	ZŠ, SŠ, PPP ÚK, ÚP IPS Ústecký kraj	Minimálně 1x software
		A1.5 Dotazníkové šetření mezi žáky ZŠ a SŠ - profesní orientace žáků	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, jiné zdroje	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, zaměstnavatelé, Ústecký kraj	Minimálně 1x datová analýza
A2	Podpořit pedagogické pracovníky ve znalostech metod výuky, které jsou propojeny s reálným životem a implementovat je do výuky; pomocí vhodně zvolených aktivit při výuce přispět k rozvoji potenciálu každého žáka	A2.1 Tematická setkání kariérových poradců – aktéři zabývající se kariérovým poradenstvím v území, sdílení dobré praxe, pravidelné setkávání koordinátorů kariérového poradenství a kariérových poradců ze ZŠ, SŠ a pracovníků ÚP IPS	1, 2, 5	Implementace ročních akčních plánů KAP III ÚK, IDZ, jiné zdroje	PPP ÚK, ZŠ, SŠ, ÚP IPS, Ústecký kraj	Minimální účast 50 kariérových poradců ZŠ, SŠ
		A2.2 Zapojení koordinátorů kariérového poradenství v jednotlivých okresech ÚK	1, 2	IDZ, jiné zdroje	PPP ÚK, ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 3 koordinátorů KARIPO
		A2.3 DVPP pro pedagogické pracovníky – kariérové poradenství	1, 2, 3, 4	Šablony OP JAK	PPP ÚK, ZŠ, SŠ, VOŠ, ÚP IPS, Ústecký kraj	Minimálně 10 stálých kurzů pro pedagogické pracovníky

A3	Zvýšit kompetence kariérových (výchovných) poradců prostřednictvím vzdělávacích kurzů a jiných aktivit	A3.1 DVPP pro kariérové poradce (zvýšení kompetencí kariérových poradců)	1, 2, 3, 4, 5	Šablony OP JAK	PPP ÚK, ZŠ, SŠ, VOŠ,	Minimálně 10 DVPP pro kariérové poradce
		A3.2 Podpora vzdělávacích aktivit pro kariérové poradce a spolupráce a sdílení informací skrze Pracovní setkání odboru SMT, ORP a MAP	1, 2, 3, 4, 5	Implementace ročních akčních plánů KAP III ÚK, IDZ, jiné zdroje	SŠ, zaměstnavatelé, Ústecký kraj	Minimálně 2 setkání zapojených subjektů
		A3.3 Zajištění školení pro pedagogické pracovníky v používání kariérového nástroje diagnostiky	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, PPP ÚK, ÚP IPS, Ústecký kraj	Minimálně 1 školení pro PP v oblasti používání softwaru / aplikace pro diagnostiku žáků v kariérovém poradenství

Klíčové téma – Rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity

Označení potřeby/cíle	Potřeba/cíl	Činnosti	Průřezová témata	Zdroje financování	Zapojené subjekty	Kritérium
A1	Podporovat soulad výuky s trhem práce a moderními trendy; podporovat materiálně technické vybavení odborně zaměřených středních škol pro vytvoření míst „profese na zkoušku“	A1.1 Sdílení odborných učeben SŠ pro žáky ZŠ, Dny na střední – prezentace oborů SŠ žákům na ZŠ	1, 2, 3, 4, 5	Implementace ročních akčních plánů KAP III ÚK, jiné zdroje	MAP, ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 5 sdílených odborných učeben
		A1.2 Monitoring škol a školských zařízení - síťování partnerství, příklady dobré praxe, propojení formálního a neformálního vzdělávání	1, 2, 3, 4, 5	vlastní zdroje škol, NPO, Implementace ročních akčních plánů KAP III ÚK, jiné zdroje	Školská komise, NPI, MAP, MŠ, ZŠ, Ústecký kraj	Minimálně vyhotovený 1 dotazník
A2	Pomocí vhodně zvolených aktivit při výuce přispět k rozvoji potenciálu každého žáka	A2.1 Příprava aktivity (založení pracovní skupiny) - "Měníme tvář města"	1, 2, 3, 4, 5	vlastní zdroje škol, NPO, Implementace ročních akčních plánů KAP III ÚK, jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, UJEP, Ústecký kraj	Minimálně 1x zápis ze setkání
A3	Podporovat spolupráci škol (pedagogů, žáků) s ICUK a UJEP, spolupráci škol (pedagogů, žáků) s organizacemi zabývajícími se podnikavostí, rozvojem kreativity a iniciativy	A3.1 Moderní škola 4.0	1, 2, 3, 4, 5	Ústecký kraj	SŠ, Ústecký kraj	Minimálně 7 zapojených škol

Klíčové téma – Rozvoj potenciálu každého dítěte/žáka/studenta/účastníka neformálního vzdělávání (podpora individualizace výuky a vyššího využívání didaktických postupů umožňujících vzdělávání heterogenních kolektivů)

Označení potřeby/cíle	Potřeba/cíl	Činnosti	Průřezová témata	Zdroje financování	Zapojené subjekty	Kritérium
A1	Zaměřit se na nové metody a formy práce ve vzdělávání, podpora individualizace, odstraňování nerovností jako prevenci předčasných odchodů ze vzdělávání se zaměřením na sociálně znevýhodněné děti	A1.1 Kazuistické semináře	1, 2, 4, 5	Jiné zdroje, Ústecký kraj	ZŠ, SŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 1x seminář
		A1.2 Vyhodnocení + příprava k příštímu setkání - veletrh (celodenní setkání k problematice společného vzdělávání)	1, 2, 4	Implementace ročních akčních plánů KAP III ÚK, Ústecký kraj, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 1x evaluační dotazník a vyhodnocení
		A1.3 Celodenní setkání k problematice společného vzdělávání (nabídka pomůcek a programů, semináře)	1, 2, 3, 4, 5	Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 30 zapojených organizací
A2	Podporovat sdílení pracovníků, výměnu zkušeností, sdílení dobré i špatné praxe	A2.1 Příprava pro nastavení pozice: Sdílený pracovník ŠPZ na pomoc školám	2, 3, 4	Implementace ročních akčních plánů KAP III ÚK, Jiné zdroje	SPC, Ústecký kraj	Minimálně 1 zpracovaný návrh nastavení pozice
		A2.2 Pracovník ŠPZ na pomoc školám	1, 2, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	SPC, Ústecký kraj	Minimálně 10 pracovníků ŠPZ
		A2.3 Komunikační dovednosti (logoped) – logopedický klub ve škole	1, 3, 4	IDZ, Jiné zdroje	SPC, MŠ, ZŠ, Ústecký kraj	Minimálně 30 logopedických klubů
		A2.4 Příprava a síťování potřebnosti – pracovník ve škole zaměřený na oblast péče o děti/žáky s narušenou komunikační schopností a etoped	1, 2, 4, 5	Implementace ročních akčních plánů KAP III ÚK, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 10 oslovených škol

A3	Podporovat práci s heterogenními skupinami žáků včetně zaměření se na žáky nadané	A3.1. Mapování škol se zkušeností práce s nadanými žáky – Koordinátor nadání	1, 2, 4, 5	Implementace ročních akčních plánů KAP III ÚK, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 10 oslovených škol
		A3.2 Koordinátor nadání – organizace schůzek, seminářů pro školy	1, 2, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 10 schůzek a seminářů pro školy
		A3.3 Podpora škol systematicky pracujících s nadanými (zpracování výstupů a tvorba metodiky)	1, 2, 3, 4	Implementace ročních akčních plánů KAP III ÚK, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně vyhotovení 1 metodiky a dalších výstupů k nastavení systematizace
		A3.4 Depistáž a podpora žáků (plán týdenní výjezdů mimo školu)	2, 4, 5	Implementace ročních akčních plánů KAP III ÚK, IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 5 výjezdů mimo školu
A4	Zajistit vzdělávací aktivity v oblasti well-beingu a psychohygieny	A4.1 Tematická setkání zaměřená na spolupráci pracovníků ve škole (ředitel, učitel, asistent pedagoga, spec. pedagog, apod.)	1, 2, 3, 4, 5	Implementace ročních akčních plánů KAP III ÚK, IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 1 tematické setkání
A5	Zaměřit se na ohrožené děti a žáky ve školách, prevence – duševní hygiena	A5.1 Síťování a příprava pedagogických pracovníků na práci s dětmi v oblasti duševní hygieny.	1, 2, 3, 4	Implementace ročních akčních plánů KAP III ÚK, IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 1 setkání k problematice duševní hygieny
		A5.2 Preventivní programy Ústeckého kraje	4, 5	Jiné zdroje, Ústecký kraj	ZŠ, SŠ, Ústecký kraj	Minimálně 2 preventivní programy

Klíčové téma – Podpora matematické gramotnosti						
Označení potřeby/cíle	Potřeba/cíl	Činnosti	Průřezová témata	Zdroje financování	Zapojené subjekty	Kritérium
A1	Podporovat realizaci DVPP, příklady dobré praxe, sdílení zkušeností a inspiraci (cíleno na učitele)	A1.1 Realizace setkání s MAP pro monitoring plánovaných aktivit v daném tématu a vzájemném propojení s RAP/IDZ	1, 2, 3, 4, 5	Implementace ročních akčních plánů KAP III ÚK, Jiné zdroje	MAP, Ústecký kraj	Minimálně 1 setkání
		A1.2 Realizace setkání s regionálními odborníky (např. NPI, ČŠI, UJEP apod.) na danou problematiku za účelem získání doporučení aktivit pro realizaci v rámci IDZ	1, 2, 5	Implementace ročních akčních plánů KAP III ÚK, Jiné zdroje	NPI ČR, ČŠI, UJEP, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 1 setkání
		A1.3 Organizace odpoledních setkání pedagogů k rozvoji MG	1, 2, 3, 4, 5	Implementace ročních akčních plánů KAP III ÚK, IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, NPI ČR	Minimálně 4 webináře/ semináře
A2	Podporovat zájem žáků o matematiku a přechod mezi jednotlivými stupni vzdělávání	A2.1 Kompletní zpracování, příprava a realizace využití exkurzí pro rozvoj MG do různých institucí, firem a prostředí	1, 2, 4	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, UJEP, Ústecký kraj	Minimálně 5 metodicky zpracovaných návrhů exkurzí
		A2.2 Kompletní zpracování a nabídnutí školám k využití projektových dnů pro rozvoj MG.	1, 2, 3	Šablony OP JAK	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, UJEP, Ústecký kraj	Minimálně 5 projektových dnů
		A2.3 Uspořádání konference pro pedagogy MŠ/1.st. ZŠ a 2. st. ZŠ /SŠ s tématem přechodu žáků mezi jednotlivými stupni vzdělávání.	1, 2, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 1 konference

A3	Podporovat inovativní způsoby výuky pro zvýšení motivace žáků pro matematiku	A3.1 Příprava modulového kurzu s pedagogiky, didaktiky a psychologie, lektorské zajištění, nabídka školám	1, 2, 4	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, UJEP, Ústecký kraj	Minimálně 1 připravený kurz
		A3.2 Příprava a organizace výjezdů metodika a expertů do škol s programy pro rozvoj MG a organizace návštěv skupiny do výuky jiného pedagoga	1, 2	IDZ, Jiné zdroje	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, UJEP, Ústecký kraj	Minimálně 2 výjezdy
		A3.3 Zajištění, podpora a propagace digitálních aplikací a odborných digitálních vzdělávacích projektů do škol	2, 3, 5	IDZ, Jiné zdroje	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, UJEP, Ústecký kraj	Minimálně 1 vytvořená rešerše 3 digitálních vzdělávacích programů

Klíčové téma – Podpora čtenářské gramotnosti						
Označení potřeby/cíle	Potřeba/cíl	Činnosti	Průřezová témata	Zdroje financování	Zapojené subjekty	Kritérium
A1	Přístupovat koncepčně k rozvoji čtenářské gramotnosti v rámci celé školy, nikoli izolovaně v jednotlivých předmětech; seznámení ředitelů škol s nutností systematického přístupu	A1.1 Realizace setkání s MAP pro monitoring plánovaných aktivit v daném tématu a vzájemném propojení s RAP/IDZ	1, 2, 3, 4, 5	Implementace ročních akčních plánů KAP III ÚK, IDZ, Jiné zdroje	MAP, Ústecký kraj	Minimálně 1 setkání
		A1.2 Realizace setkání s regionálními odborníky (např. NPI, ČŠI, UJEP apod.) na danou problematiku za účelem získání doporučení aktivit pro realizaci v rámci IDZ.	1, 2, 5	Implementace ročních akčních plánů KAP III ÚK, IDZ, Jiné zdroje	NPI ČR, ČŠI, UJEP, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 1 setkání
		A1.3 Příprava a realizace společných setkání pedagogů v území za účelem sdílení dobré praxe	1, 2, 5	Implementace ročních akčních plánů KAP III ÚK, Ústecký kraj, IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, NPI ČR, Ústecký kraj	Minimálně 1 setkání
A2	Motivovat žáky ke čtení prostřednictvím zařazování čtenářsky zajímavých a čtenářství podporujících aktivit do výuky	A2.1 Realizace setkání se zástupci Knihovny Ústeckého kraje za účelem mapování pomůcek pro rozvoj čtenářské gramotnosti a pregramotnosti, pomůcek pro podporu dětí a žáků se SVP v oblasti čtení a psaní vlastních knihovnou.	1, 2, 3, 4, 5	Implementace ročních akčních plánů KAP III ÚK, Ústecký kraj, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, NPI ČR, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 2 setkání
		A2.2 Propagace stálých aktivit veřejných knihoven v Ústeckém kraji pro podporu čtenářství od předškolního po střední školství.	1, 5	Implementace ročních akčních plánů KAP III ÚK, Ústecký kraj, Jiné zdroje	Veřejné knihovny Ústeckého kraje - neformální vzdělávání, MAP ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 1 přehled aktivit veřejných knihoven
		A2.3 Mapování otevřených vzdělávacích zdrojů s danou tematikou	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	Ústecký kraj	Minimálně 1 vytvořený adresář otevřených vzdělávacích zdrojů

A3	Zavádění inovativních metod a forem výuky a práce s digitalizovaným textem	A3.1 Mapování odborníků pro realizace webinářů, seminářů a odborných konzultací	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, NPI ČR, neformální vzdělávání, knihovna ÚK, Ústecký kraj	Minimálně 1 vytvořený tematický seznam vytipovaných odborníků
		A3.2 Realizace vzdělávání pedagogů formou webinářů a seminářů	1, 2, 3	IPs Kurikulum	ZŠ, SŠ, VOŠ, NPI ČR	Minimálně 4 webináře/semináře
		A3.3 Realizace vzdělávání pedagogů v oblasti mediální gramotnosti, kritického čtení a myšlení, v oblasti pro práci s digitálním textem	1, 2, 3	Šablony OP JAK	ZŠ, SŠ, NPI ČR, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 6 vzdělávacích akcí na daná témata

Klíčové téma – Podpora pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání						
Označení potřeby/cíle	Potřeba/cíl	Činnosti	Průřezová témata	Zdroje financování	Zapojené subjekty	Kritérium
A1	Podporovat vyhledávání kvalitních kurzů a vzdělávacích aktivit dalšího vzdělávání pedagogů (pro sborovnu, na klíč, dle oborů), využívání progresivních kurzů nevládních neziskových organizací	A1.1 Monitoring - realizace	1, 2, 3, 4, 5	Implementace ročních akčních plánů KAP III ÚK, IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně vytvoření 3 dotazníků (ZŠ, Spec. SŠ/VOŠ)
		A1.2 Vytvoření newsletteru s informacemi o vzdělávacích akcích, včetně zveřejnění nabídky progresivních atraktivních kurzů	2, 3	Implementace ročních akčních plánů KAP III ÚK, IDZ, Jiné zdroje	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 1 newsletter - čtvrtletně
A2	Podporovat rozvoj škol jako učících se organizací	A2.1 Podpora začínajících učitelů	2, 3, 4, 5	Šablony OP JAK	ZŠ, SŠ, VOŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 10 vykázaných šablon
		A2.2 Sdílení zkušeností, spolupráce učitelů, vzájemná podpora	1, 2, 4, 5	Šablony OP JAK	ZŠ, SŠ, VOŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 10 vykázaných šablon
		A2.3 neformální setkávání pedagogů v regionu, navázání spolupráce s UJEP	2, 5	Implementace ročních akčních plánů KAP III ÚK, IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj, UJEP	Minimálně 2x schůzka k nastavení modelu

A3	Podpořit vnitřní systém hodnocení pedagogů na školách zohledňující další rozvoj pedagogických pracovníků, rozvíjení kompetencí ředitelů v této oblasti	A3.1 Setkání ředitelů a sdílení zkušeností	2, 5	Implementace ročních akčních plánů KAP III ÚK, IDZ, Jiné zdroje	SŠ, VOŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 1 setkání ředitelů
A4	Podpořit kompetence pedagogických pracovníků při zavádění revidovaných RVP	A4.1 Monitoring aktuálního stavu revizí RVP	1, 2, 3, 4, 5	Implementace ročních akčních plánů KAP III ÚK, IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj, UJEP	Minimálně 1 přehled aktuálního stavu revizí - UJEP
		A4.2 Vyhledání relevantních odborníků spojených s revizí RVP	1, 2, 5	Implementace ročních akčních plánů KAP III ÚK, IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj, UJEP	Minimálně 3 odborníci RVP
		A4.3 Příprava školení zaměřených na implementaci revidovaných RVP do škol	1, 2	Implementace ročních akčních plánů KAP III ÚK, IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj, UJEP	Minimálně 1 projektová fiše pro dané školení

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

ROČNÍ AKČNÍ PLÁN ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ PRO ROK 2025

Klíčové téma – Polytechnické vzdělávání

Označení potřeby/cíle	Potřeba/cíl	Činnosti	Průřezová témata	Zdroje financování	Zapojené subjekty	Kritérium
A1	Zvýšit motivaci pedagogů pro změny ve výuce směrem k moderním trendům pojetí výuky; nastavit mechanismy sdílení příkladů dobré praxe a vzájemné inspirace	A1.1 Technické kluby - propagace newsletr	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 1x ročně
		A1.2 Výjezdy metodického centra kolegiální podpory (MCKP) do jednotlivých školských zařízení po kraji	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 40 výjezdy MCKP
		A1.3 Uspořádání odborných metodických setkání (skupin) se vzdělávacím obsahem a exkluzivními lektory	1, 2, 3	IDZ, Jiné zdroje	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 8 setkání odborných metodických skupin
		A1.4 Organizování pobytových škol pro pedagogy v oblasti biologie, chemie, fyzika a digitální gramotnost (nové formy vzdělávání)	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 4 pobytové školy
A2	Podporovat a zajišťovat účast pedagogických pracovníků na DVPP akcích zaměřených na zvyšování jejich odbornosti a motivace	A2.1 Realizace workshopů/seminářů s inovativní náplní pro pedagogy ze škol z Ústeckého kraje, jak interaktivně učit danou oblast vzdělávání	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 5 workshopů, seminářů
		A2.2 Spolupráce s centrem virtuálního prototypování a aditivních technologií na FSI UJEP	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, UJEP	Minimálně 10 kurzů
		A2.3 Nákup pomůcek a spotřebního materiálu umožňující prezentaci moderních trendů ve vzdělávání pro DVPP (praktické činnosti s pedagogickými pracovníky v dílnách a v klubech)	1, 2, 4	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 20 pořízených pomůcek umožňujících prezentaci moderních trendů

A3	Podporovat odbornost/kompetence odborníků v rámci polytechnického vzdělávání a podpora projektových dnů	A3.1 Podpora projektových dnů na školách a podpora vzájemné spolupráce MŠ-ZŠ-SŠ-VŠ-VOŠ	1, 2, 3, 4, 5	Šablony OP JAK, NPO 3.2	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 8 zapojených škol
		A3.2 Projekt "Kraje pro bezpečný internet" - vzdělávací videospoty, e-learningové lekce nebo pracovní listy	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 1x ročně uskutečněný projekt
		A3.3 Podpora tematických exkurzí - zajištění dopravy	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj, technické kluby	Minimálně 5 podpořených tematických exkurzí prostřednictvím zajištění dopravy
		A3.4 Podpora výjezdů škol do technických klubů	1, 2, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj, technické kluby	Minimálně 5 podpořených výjezdů prostřednictvím zajištění dopravy

Klíčové téma – Podpora odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli

Označení potřeby/cíle	Potřeba/cíl	Činnosti	Průřezová témata	Zdroje financování	Zapojené subjekty	Kritérium
A1	Posilovat spolupráci škol s firemním prostředím	A1.1 Vybavení vybraných školních dílen, odborných učeben a podpora odborníků	1, 2, 4,	IDZ, Jiné zdroje	SŠ, Ústecký kraj	Minimálně 3 vybavených odborných dílen, odborných učeben
		A1.2 Zvýšená podpora praktické výuky, realizace praxí ve firemním prostředí	1, 2, 3	Vlastní zdroje SŠ, zaměstnavatelé, IDZ	SŠ, zaměstnavatelé, Ústecký kraj	Minimálně 10 realizovaných praxí ve firemním prostředí
A2	Zajistit propojení spolupráce MŠ-ZŠ-SŠ-VOŠ a firmy, případně další spolupráce s důležitými aktéry v území	A2.1 Zajištění a realizace aktivit pro propojení MŠ, ZŠ, SŠ s odborníkem z praxe – sdílení učeben a projektové dny	1, 2, 3, 4, 5	Šablony OP JAK, IDZ	MŠ, ZŠ, ZŠ, SŠ, odborníci z praxe, Ústecký kraj	Minimálně 5 aktivit k propojení MŠ, ZŠ, SŠ s odborníkem z praxe
		A2.2 Účast na lokálních veletrzích SŠ ve spolupráci s Úřadem práce ČR a zaměstnavateli pro Ústecký kraj	4, 5	IDZ, Jiné zdroje	ÚP ČR, zaměstnavatelé firem, Ústecký kraj	Minimálně 2 účasti na veletrhu
		A2.3 Realizace společných výjezdů MŠ-ZŠ, ZŠ-SŠ-VOŠ na exkurze	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 2 společné výjezdy
A3	Posílit odborné kompetence pedagogů prostřednictvím spolupráce s firmami	A3.1 DVPP ve vybraných oblastech	1, 2, 3, 4, 5	Šablony OP JAK	MŠ, SŠ, ZŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně zapojení 30 pedagogů
		A3.2 Stáže PP u zaměstnavatelů	2, 3	Šablony OP JAK	ZŠ, SŠ, zaměstnavatelé, Ústecký kraj	Minimálně zapojení do 10 stáží
		A3.3 Zapojení odborníka z praxe do výuky	1, 4, 5	Šablony OP JAK	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, zaměstnavatelé, Ústecký kraj	Minimálně zapojení 10 odborníků
		A3.4 Setkání odborné skupiny (školy, firmy, Czech Invest, Hospodářská komora) za účelem vzájemné spolupráce ("stáže", zapojení odborníka do výuky)	2, 5	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, Czech Invest, Hospodářská komora, Ústecký kraj	Minimálně 1x setkání odborné skupiny

Klíčové téma – Kariérové poradenství						
Označení potřeby/cíle	Potřeba/cíl	Činnosti	Průřezová témata	Zdroje financování	Zapojené subjekty	Kritérium
A1	Podporovat soulad výuky s trhem práce a moderními trendy	A1.1 Aktualizace dat pro Ústecký kraj webové aplikace - Můj život po škole	1, 3, 4	Ústecký kraj	ZŠ, SŠ, zaměstnavatelé, Ústecký kraj	Aktualizace dat 1 webové aplikace
		A1.2 Spolupráce škol se zaměstnavateli, přizpůsobení výuky potřebám trhu práce	1, 2, 3	IDZ, Jiné zdroje	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, zaměstnavatelé, Ústecký kraj	Minimálně 10 prokázaných spoluprací
		A1.3 Podpora exkurzí, motivačních výjezdů	1, 5	IDZ, Jiné zdroje	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, zaměstnavatelé, Ústecký kraj	Minimálně 10 podpořených akcí
		A1.4 Vytvoření webové aplikace zaměřené na propojení aktérů v kraji zapojených do kariérového poradenství	1, 3, 4	IDZ, Jiné zdroje	SŠ, zaměstnavatelé, Ústecký kraj	Vytvoření 1 webové aplikace
A2	Podpořit pedagogické pracovníky ve znalostech metod výuky, které jsou propojeny s reálným životem a implementovat je do výuky; pomocí vhodně zvolených aktivit při výuce přispět k rozvoji potenciálu každého žáka	A2.1 Tematická setkání kariérových poradců – aktéři zabývající se kariérovým poradenstvím v území, sdílení dobré praxe, pravidelné setkávání koordinátorů kariérového poradenství a kariérových poradců ze ZŠ, SŠ a pracovníků ÚP IPS	1, 2, 5	IDZ, Jiné zdroje	PPP ÚK, ZŠ, SŠ, ÚP IPS, Ústecký kraj	Minimální účast 50 kariérových poradců ZŠ, SŠ
		A2.2 Zachování pozic koordinátorů KARIPO v jednotlivých okresech	1, 2	IDZ, Jiné zdroje	PPP ÚK, ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 3 koordinátorů KARIPO
		A2.3 DVPP pro pedagogické pracovníky – kariérové poradenství	1, 2, 3, 4	Šablony OP JAK	PPP ÚK, ZŠ, SŠ, VOŠ, ÚP IPS, Ústecký kraj	Minimálně 10 stálých kurzů pro pedagogické pracovníky

A3	Zvýšit kompetence kariérových (výchovných) poradců prostřednictvím vzdělávacích kurzů a jiných aktivit.	A3.1 DVPP pro kariérové poradce (zvýšení kompetencí kariérových poradců)	1, 2, 3, 4, 5	Šablony OP JAK	PPP ÚK, ZŠ, SŠ, VOŠ,	Minimálně 10 DVPP pro kariérové poradce
		A3.2 Podpora vzdělávacích aktivit pro kariérové poradce a spolupráce a sdílení informací skrze Pracovní setkání odboru SMT, ORP a MAP	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	SŠ, zaměstnavatelé, Ústecký kraj	Minimálně 2 setkání zapojených subjektů
		A3.3 Zajištění školení pro pedagogické pracovníky v používání kariérového nástroje diagnostiky	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, PPP ÚK, ÚP IPS, Ústecký kraj	Minimálně 1 školení pro PP v oblasti používání softwaru / aplikace pro diagnostiku u žáků v kariérovém poradenství

Klíčové téma – Rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity						
Označení potřeby/cíle	Potřeba/cíl	Činnosti	Průřezová témata	Zdroje financování	Zapojené subjekty	Kritérium
A1	Podporovat soulad výuky s trhem práce a moderními trendy; podporovat materiálně-technické vybavení odborně zaměřených středních škol pro vytvoření míst „profese na zkoušku“	A1.1 Sdílení odborných učeben SŠ pro žáky ZŠ, Dny na střední – prezentace oborů SŠ žákům na ZŠ	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 5 sdílených odborných učeben
A2	Pomocí vhodně zvolených aktivit při výuce přispět k rozvoji potenciálu každého žáka	A2.1 Aktivita - "Měníme tvář města"	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, UJEP, Ústecký kraj	Minimálně 1x zápis ze setkání
A3	Podporovat spolupráci škol (pedagogů, žáků) s ICUK a UJEP, spolupráci škol (pedagogů, žáků) s organizacemi zabývajícími se podnikavostí, rozvojem kreativity a iniciativy	A3.1 Moderní škola 4.0	1, 2, 3, 4, 5	Ústecký kraj, IDZ, Jiné zdroje	SŠ, Ústecký kraj	Minimálně 7 zapojených škol

Klíčové téma – Rozvoj potenciálu každého dítěte/žaka/studenta/účastníka neformálního vzdělávání (podpora individualizace výuky a vyššího využívání didaktických postupů umožňujících vzdělávání heterogenních kolektivů)

Označení potřeby/cíle	Potřeba/cíl	Činnosti	Průřezová témata	Zdroje financování	Zapojené subjekty	Kritérium
A1	Zaměřit se na nové metody a formy práce ve vzdělávání, podpora individualizace, odstraňování nerovností jako prevenci předčasných odchodů ze vzdělávání se zaměřením na sociálně znevýhodněné děti	A1.1 Kazuistické semináře	1, 2, 4, 5	Jiné zdroje, bez financí, IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 4 semináře
		A1.2 Přenos příkladů dobré praxe – exkurze pedagogů do škol	1, 2, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 30 vzájemných exkurzí mezi školami
		A1.3 Formativní hodnocení, individualizace a diferenciacie výuky – workshopy	1, 2, 4	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 4 workshopů na tato témata
		A1.4 Celodenní setkání k problematice společného vzdělávání (nabídky pomůcek a programů, semináře)	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 30 zapojených organizací
A2	Podporovat sdílení pracovníků, výměnu zkušeností, sdílení dobré i špatné praxe	A2.1 Pracovník ŠPZ na pomoc školám	2, 4	IDZ, Jiné zdroje	SPC, MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 10 pracovníků ŠPZ ve školách
		A2.2 Komunikační dovednosti (logoped) – logopedický klub ve škole	1, 3, 4	IDZ, Jiné zdroje	SPC, MŠ, ZŠ, Ústecký kraj	Minimálně 30 logopedických klubů
		A2.3 Pracovník ve škole zaměřený na oblast péče o děti/žáky s NKS	1, 2, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 5 pracovníků ve školách
A3	Podporovat práci s heterogenními skupinami žáků včetně zaměření se na žáky nadané	A3.1 Koordinátor nadání – organizace schůzek, seminářů pro školy	1, 2, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 10 schůzek a seminářů pro školy
		A3.2 Podpora škol systematicky pracujících s nadanými (centra pro nadané žáky)	1, 2, 3, 4	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 1 metodika
		A3.3 Podpora žáků (výjezdy mimo školu)	2, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 15 výjezdů mimo školu

A4	Zajistit vzdělávací aktivity v oblasti well-beingu a psychohygieny	A4.1 Letní škola	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 1 letní škola
		A4.2 Výběr škol a systematická práce s vybranými školami (společné akce, motivace, relaxační techniky)	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ	Minimálně 10 vybraných škol
		A4.3 Semináře zaměřené na spolupráci pracovníků ve škole (ředitel, učitel, asistent pedagoga, spec. pedagog, tandemová výuka apod.)	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 4 semináře
A5	Zaměřit se na ohrožené děti a žáky ve školách, prevence – duševní hygiena	A5.1 Příprava pedagogických pracovníků na práci s dětmi v oblasti duševní hygieny.	1, 2, 4	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 50 pedagogických pracovníků proškolených v oblasti duševní hygieny
		A5.2 Preventivní programy Ústeckého kraje	4	IDZ, Jiné zdroje	SPC, Ústecký kraj	Minimálně 5 preventivních programů

Klíčové téma – Podpora matematické gramotnosti

Označení potřeby/cíle	Potřeba/cíl	Činnosti	Průřezová témata	Zdroje financování	Zapojené subjekty	Kritérium
A1	Podporovat realizaci DVPP, příklady dobré praxe, sdílení zkušeností a inspiraci (cíleno na učitele)	A1.1 Organizace vícedenních setkání pedagogů k rozvoji MG	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, UJEP, Ústecký kraj	Minimálně 2 vícedenní vzdělávací setkání
		A1.2 Organizace odpoledních setkání pedagogů k rozvoji MG	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, UJEP, Ústecký kraj	Minimálně 4 setkání
A2	Podporovat zájem žáků o matematiku a přechod mezi jednotlivými stupni vzdělávání	A2.1 Kompletní zpracování a nabídnutí školám k využití exkurzí pro rozvoj MG do různých institucí, firem a prostředí.	1, 2, 4	IDZ, Jiné zdroje	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, UJEP, Ústecký kraj	Minimálně 10 exkurzí
		A2.2 Kompletní zpracování a nabídnutí školám k využití projektových dnů pro rozvoj MG.	1, 2, 3	IDZ, Jiné zdroje, Šablony OP JAK	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, UJEP, Ústecký kraj	Minimálně 5 projektových dnů
		A2.3 Uspořádání konference pro pedagogy MŠ/1.st. ZŠ a 2. st ZŠ /SŠ s tématem přechodu žáků mezi jednotlivými stupni vzdělávání.	1, 2, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 1 konference
A3	Podporovat inovativní způsoby výuky pro zvýšení motivace žáků pro matematiku	A3.1 Realizace kurzu na téma psychologická, pedagogická a didaktická témata, vždy stahující se k MG Prezenční setkání / Webináře	1, 2, 4	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, UJEP, Ústecký kraj	Minimálně 5 kurzů/ témat po 4 hodinách
		A3.2 Organizace výjezdů metodika a expertů do škol s programy pro rozvoj MG a organizace návštěv skupiny do výuky jiného pedagoga - mentoring rozvoje MG na školách	1, 2	IDZ, Jiné zdroje	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, UJEP, Ústecký kraj	Minimálně 2 výjezdy
		A3.2 Wellbeing ve výuce matematiky (3 po sobě jdoucí návštěvy školy) mentoring	2, 3, 5	IDZ, Jiné zdroje	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, UJEP, Ústecký kraj	Minimálně 1 individuální konzultace pro jednoho účastníka

Klíčové téma – Podpora čtenářské gramotnosti						
Označení potřeby/cíle	Potřeba/cíl	Činnosti	Průřezová témata	Zdroje financování	Zapojené subjekty	Kritérium
A1	Přístupovat koncepčně k rozvoji čtenářské gramotnosti v rámci celé školy, nikoli izolovaně v jednotlivých předmětech; seznámení ředitelů škol s nutností systematického přístupu	A1.1 Realizace společných setkání pedagogů v území za účelem sdílení dobré praxe	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	MAP ZŠ, SŠ, NPI ČR, neformální vzdělávání, Ústecký kraj (KAP III)	Minimálně 4 setkání
A2	Motivovat žáky ke čtení prostřednictvím zařazování čtenářsky zajímavých a čtenářství podporujících aktivit do výuky	A2.1 Vícedenní vzdělávací setkání pedagogů za účelem dobré praxe - letní škola	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, NPI ČR, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 1 vícedenní vzdělávací setkání
		A2.2 Soutěž pro studenty SŠ - autorské čtení	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, NPI ČR, neformální vzdělávání, knihovna ÚK, Ústecký kraj	Minimálně 1 zrealizovaná soutěž
		A2.3 Realizace setkání se zástupci Knihovny Ústeckého kraje za účelem mapování pomůcek pro rozvoj čtenářské gramotnosti a pregramotnosti, pomůcek pro podporu dětí a žáků se SVP v oblasti čtení a psaní vlastních knihovnou	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, NPI ČR, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 2 setkání
		A2.4 Propagace stálých aktivit veřejných knihoven v Ústeckém kraji pro podporu čtenářství od předškolního po střední školství	1, 5	IDZ, Jiné zdroje	Veřejné knihovny Ústeckého kraje - neformální vzdělávání, MAP ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 1 přehled aktivit veřejných knihoven
		A2.5 Nápadník aktivit/činností do hodin	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, NPI ČR, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 1 vyhotovený dokument

A3	Zavádění inovativních metod a forem výuky a práce s digitalizovaným textem	A3.1 Webináře + sdílení	1, 2, 3	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, NPI ČR, neformální vzdělávání, knihovna ÚK, Ústecký kraj	Minimálně 4 webinářů
		A3.2 Realizace vzdělávání pedagogů v oblasti mediální gramotnosti, kritického čtení a myšlení, v oblasti pro práci s digitálním textem	1, 2, 3	Šablony OP JAK	ZŠ, SŠ, NPI ČR, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 6 vzdělávacích akcí na daná témata

Klíčové téma – Podpora pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání

Označení potřeby/cíle	Potřeba/cíl	Činnosti	Průřezová témata	Zdroje financování	Zapojené subjekty	Kritérium
A1	Podporovat vyhledávání kvalitních kurzů a vzdělávacích aktivit dalšího vzdělávání pedagogů (pro sborovnu, na klíč, dle oborů), využívání progresivních kurzů nevládních neziskových organizací	A1.1 Zajištění atraktivních kurzů odpovídajících Potřebě/Cíli od poskytovatelů mimo region – ukázky dobré praxe	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 2 kurzy od lektorů mimo region
		A1.2 Aktualizace newsletteru s informacemi o vzdělávacích akcích	2, 3	IDZ, Jiné zdroje	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj (KAP III)	Minimálně 1 newsletter
A2	Podporovat rozvoj škol jako učících se organizací	A2.1 Zajištění kurzů DVPP cílených na spolupráci pedagogů napříč školou a nastavení či adaptace kvalitního systému hodnocení DVPP, gramotnostní pojetí výuky	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 5 kurzů DVPP
		A2.2 Podpora začínajících učitelů	2, 3, 4, 5	Šablony OP JAK, jiné zdroje, IDZ	ZŠ, SŠ, VOŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj	Minimálně 10 vykázaných šablon
		A2.3 Zajištění kurzů pro vedoucí pracovníky zaměřených na spolupráci podřízených pracovníků	1, 2, 3, 4	šablony OP JAK, jiné zdroje, IDZ	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 2 kurzy pro vedoucí pracovníky
		A2.4 Neformální setkávání pedagogů v regionu ve spolupráci s UJEP	2, 5	IDZ, Jiné zdroje	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 2 setkání

A3	Podpořit vnitřní systém hodnocení pedagogů na školách zohledňující další rozvoj pedagogických pracovníků, rozvíjení kompetencí ředitelů v této oblasti	A3.1 Zajištění a podpora kurzů DVPP napříč obory (např. na modelu klíčových kompetencí či průřezových témat) a zajištění kurzů pro vedoucí pracovníky zaměřených na hodnocení pedagogických pracovníků	1, 2, 4	šablony OP JAK, IDZ, Jiné zdroje	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, Ústecký kraj	Minimálně 2 zajištěné kurzy pro vedoucí pracovníky škol
		A3.2 Setkání ředitelů a UJEP	2, 5	IDZ, vlastní zdroje škol, UJEP	ZŠ, SŠ, VOŠ, UJEP, Ústecký kraj	Minimálně 1 setkání ředitelů a UJEP
		A3.3 Setkání ředitelů a sdílení zkušeností	2, 3, 5	šablony OP JAK, IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj, UJEP	Minimálně 1 setkání ředitelů
		A3.4 Zvýšení manažerských dovedností včetně IT (kurzy základních dovedností v oblasti IT)	2, 3, 5	IDZ, Jiné zdroje, UJEP	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, UJEP, Ústecký kraj	Minimálně 2 zajištěné kurzy
A4	Podpořit kompetence pedagogických pracovníků při zavádění revidovaných RVP	A4.1 Monitoring aktuálního stavu revizí RVP	1, 2, 3, 4, 5	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj, UJEP	Minimálně 2x ročně přehled aktuálního stavu revizí
		A4.2 Spolupráce s odborníky zapojenými do revizí RVP	1, 2, 5	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj, UJEP	Minimálně 5 oslovených odborníků
		A4.3 Školení zaměřená na implementaci revidovaných RVP do škol	1, 2	IDZ, Jiné zdroje	ZŠ, SŠ, VOŠ, neformální vzdělávání, Ústecký kraj, UJEP	Minimálně 2 školení k implementaci i revizí RVP

PODPISOVÁ DOLOŽKA KONZULTANTA AKČNÍHO PLÁNOVÁNÍ, ČLENA TÝMU PROJEKTU METODICKÁ PODPORA AKČNÍHO PLÁNOVÁNÍ (P-AP), KE KRAJSKÉMU AKČNÍMU PLÁNU ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ ÚSTECKÉHO KRAJE

Tvorba jednotlivých částí Krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Ústeckého kraje (analýza potřeb v území, analýza potřeb ve školách, prioritizace potřeb KAP III, struktura ročních akčních plánů KAP III) proběhla v souladu s metodickým dokumentem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy „Krajské akční plány rozvoje vzdělávání (KAP) - Postupy KAP III“ (Č. j.: MSMT-30671/2020) a v souladu s metodickými listy, které byly zpracovány v rámci projektu Metodická podpora akčního plánování (P-AP, reg.č.: CZ.02.3.68/0.0/0.0/20_082/0022945) v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.

Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Ústeckého kraje byl vytvořen a předložen realizačním týmem projektu „KAP III – Ústecký kraj“.

Já, Irena Kořátková, konzultantka akčního plánování projektu P-AP, touto podpisovou doložkou potvrzuji soulad KAP III s výše uvedenými metodickými postupy.

Dále bude KAP III předložen k projednání pracovní skupině Vzdělávání a ke schválení Regionální stálé konferenci Ústeckého kraje. V konečné fázi bude KAP předložen ke schválení MŠMT.

Jako konzultantka akčního plánování projektu P-AP jsem se účastnila projednání dokumentu KAP III a moje doporučení a připomínky byly akceptovány.

Tato podpisová doložka je vyhotovena ve dvou stejnopisech s vlastností originálu, z nichž jedno vyhotovení obdrží realizační tým Ústeckého kraje a druhé vyhotovení bude archivováno spolu s výstupy projektu Metodická podpora akčního plánování (P-AP).

Místo: Ústí nad Labem

Datum: 18. 05. 2023

Jméno: Mgr. Irena Kořátková

Funkce: konzultantka akčního plánování projektu P-AP

Podpis: